Bundel - Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 5 december 2024

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 5 december 2024

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)
Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.
- Behandelvoorraad 5 december 2024 Commissie Veiligheid Bestuur en Financiën
- Ingekomen agenderingen commissie VBF 5 december 2024
- Lange Termijnagenda commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024

3.1 Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024
- Dossier 4369 voorblad
- Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht 2010 partiële herziening 2024
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 partiële herziening 2024
- Toelichting bij Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2024
- Overzicht van de wijzigingen APV (was-wordt lijst)
- Raadsbrief Evaluatie APV harddrugsverbod
- Bijlage bij raadsbrief Rapportage situatie Lucasbolwerk 2023 Ipsos I&O
- Bijlage bij raadsbrief Rapportage Evaluatie Maatregelen tegen harddrugsgerelateerde overlast Utrecht 7-11-2024
- Bijlage bij raadsbrief Factsheet Eropaf team

3.1.1 Beantwoording SV 2024 nr. 157 over Minder en betere regels, meer focus in de handhaving
- Beantwoording SV2024 nr 157 over Minder en betere regels, meer focus in de handhaving

3.2 Raadsvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2024
- Dossier 4384 voorblad
- Raadsvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2024
- Normenkader rechtmatigheid 2024

3.3 Raadsvoorstel Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024
- Dossier 4396 voorblad
- Raadsvoorstel Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024
- Eindejaarswijzigingen programmabegroting 2024

3.4 Raadsvoorstel Benoeming leden adviescommissie Participatie
- Raadsvoorstel Benoeming leden adviescommissie Participatie
- Plan van aanpak Adviescommissie Participatie 2025-2027 (concept)

3.5 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven
- Raadsbrieven commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024

4 Verslagen
Ter vaststelling:
Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 17 oktober 2024
Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën PB 22 oktober 2024
Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën PB 23 oktober 2024
- Conceptverslag VBF 17 oktober 2024
- Financiënbegroting2025 22 oktober 2024
- VBFBegroting2025 23 oktober 2024

5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling:
Lijst aangenomen moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024
Lijst moties en toezeggingen commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024
- Toezeggingenlijst commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024
- Motielijst commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 5 december 2024

6 Ingekomen stukken
Geen.

7 Stopzetten samenwerking met Dawah-Groep

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door: Mahmut Sungur (Denk), Tess Meerding (VVD) en Bert van Steeg (CDA)
De fractie van DENK wil in debat met de fracties en de burgemeester over het stopzetten van de samenwerking met Dawah-Groep en wat zij ziet als het zoveelste geval waarin islamitische predikers en organisaties door de gemeente en een aantal fracties worden gecriminaliseerd.
De fractie van de VVD heeft een eigen agendering en wil met de burgemeester in debat over de samenwerking met de Dawah groep: hoe deze tot stand heeft kunnen komen, waar deze uit bestond en of deze samenwerking niet eerder beëindigd had moeten worden.
De CDA-fractie vraagt zich daarnaast af hoe deze samenwerking te rijmen viel met de doelstellingen van Utrecht zijn we Samen.

Dossier 4348 voorblad
Raadsbrief Samenwerking Dawah groep

7.1 SV 2024 nr. 167 Stoppen samenwerking Dawah Groep (met antwoord)

Beantwoording SV2024 nr 167 over Stoppen samenwerking met Dawah

8 Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025
Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën
Indicatieve behandeltijd: 30 minuten
De onroerendezaakbelasting (OZB) is een belasting die door de gemeente Utrecht wordt geheven op onroerende-zaken, zoals huizen, bedrijfspanden en ander vastgoed. De WOZ-waarde wordt bepaald aan de hand van verschillende factoren, zoals locatie, type pand en grootte. Daartoe wordt de Verordening onroerende-zaakbelastingen jaarlijks geactualiseerd. Met dit raadsvoorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2025 vast te stellen.

Dossier 4385 voorblad
Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 (dec 2024)
MET WIJZIGINGEN Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 (dec 24)
Verordening Onroerende-zaakbelasting 2025 gemeente Utrecht

9 Handhavingsdossier Binnenstad
Wethouder: / Eerenberg
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten
Geagendeerd door: Gert Dijkstra (EenUtrecht), Hessel Stellinga (CDA), Ruud Maas (Volt), Derk van Bergen (ChristenUnie), Gertjan te Hoonte (VVD).
De agenderende fracties willen graag met elkaar en met de wethouder in gesprek over de situatie zoals die nu voorligt in het conflict van de gemeente met de eigenaar van pand A; ook bekend als 'handhavingsdossier Binnenstad'. Het gaat de fracties dan o.a. om de volgende onderwerpen:
Het verloop van het (juridische) traject en de mogelijke alternatieven.
De financiële gevolgen voor de gemeente en de beïnvloedbaar ervan.
Wat dit voorbeeld zegt over de aanpak van de gemeente in juridische procedures.
Hoe op deze aanpak intern bij de gemeente op wordt gereflecteerd.
De privacy van de betrokken pandeigenaar.
Voor dit debat zijn de woordvoerders uit de raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken (ROG) uitgenodigd om deel te nemen.

Dossier 4293 voorblad
Raadsbrief Stand van zaken aanpak handhavingsdossier Binnenstad
Fotorapportage handhavingsdsossier Binnenstad
Beantwoording SV2024 nr 111 over Handhavingsdossier Binnenstad Aanpak 2024
Bijlage bij Beantwoording SV2024 nr 111 Totaal overzicht kosten

9.1 Raadsbrief Stand van zaken Handhavingsdossier Binnenstad

Raadsbrief Stand van zaken Handhavingsdossier Binnenstad
Fotorapportage herstelwerkzaamheden
Kostenoverzicht handhavingsdossier Binnenstad

10 Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
Wethouder: Streefland, Beleidsterrein: Personeel en Organisatie
Indicatieve behandeltijd: 30 minuten.
De gemeenschappelijke regeling (GR) van het Utrechts Archief (HUA) wordt gewijzigd i.v.m. de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022. Hoewel het voornemen was de huidige wijziging te combineren met andere noodzakelijke aanpassingen door het aanstaande uittreden van het Rijk, is dit laatste vertraagd. Daarom wil het algemeen bestuur van het HUA nu toch graag de GR aanpassen om zo de rechtmatigheid op orde te brengen.
Een aantal artikelen worden in het ontwerpbesluit gewijzigd, waaronder de zienswijzeprocedure bij bepaalde bestuursbesluiten, burgerparticipatie en inspraak voor ingezetenen en uittredingsbepalingen.
In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld géén zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit tot wijziging van de GR HUA.

Dossier 4306 voorblad
Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
Ingekomen brief HUA Ontwerpwijziging GR HUA
Ontwerpbesluit tot wijziging Gemeenschappelijke Regeling HUA 3 partijen
Toelichting wijziging Gemeenschappelijke Regeling HUA 7-2024
Gemeenschappelijke Regeling HUA 3 partijenversie, inclusief wijzigingen

11 Raadsvoorstel Verordening gemeentelijke ombudsman & Raadsvoorstel Aanpassing Mandaatregeling en overige verordeningen i.v.m. instelling gemeentelijke ombudman
De heer Van Heuven (Dagelijks Bestuur)
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten
Op 27 juni jl. heeft de raad besloten tot het instellen van de gemeentelijke ombudsman per 1 januari 2025. De technische uitvoering van dit besluit wordt verankerd in de Verordening gemeentelijke ombudsman, ter vervanging van de verordening Utrechts Ombudsloket. De instelling van een gemeentelijke ombudsman heeft tot gevolg dat ook een aantal andere verordeningen van de raad moet worden aangepast. Bij drie verordeningen gaat het om het vervangen van het woord 'Utrecht ombudsloket' in 'gemeentelijke ombudsman (Verordening CPR, Gedragscode en Referendumverordening).
In de Mandaatregeling van de raad worden tegelijkertijd ook enkele andere juridisch/technische aanpassingen voorgesteld.
Omdat het eerdere besluit van de raad per 1 januari 2025 ingaat, is nodig dat de verordening waarin dit besluit verder wordt verankerd, ook op 1 januari 2025 in werking treedt. Hiertoe dient over het voorstel in de raad van 12 december besloten te worden. In deze zelfde raadsvergadering zal ook de benoeming van de gemeentelijk ombudsman en de plaatsvervangend gemeentelijke ombudsman plaatsvinden.
Raadsvoorstel Verordening Ombudsman Utrecht 12 dec 2024 DEF CONCEPT_
Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht
DB Raadsvoorstel aanpassing Mandaatregeling en overige verordeningen i.v.m. Ombudsman. definitief
DB Aanpassing Mandaatregeling met wijzigingen raad 12 december 2024
DB Aanpassing Mandaatregeling schoon raad 12 december 2024
DB Wijzigingsbesluit Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht raad 12 december 2024
DB Gedragcode raadsleden en commissieleden met wijzigingen raad 12 december 2024
DB Wijzigingsbesluit Verordening CPR gemeente Utrecht raad 12 december 2024
DB Wijzigingsbesluit Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.raad 12 december 2024
DB Verordening raadgevend referendum met wijzigingen raad 12 december 2024

12 Raadsvoorstel Verlaging fractiebijdrage ten behoeve van overschrijding presentievergoedingen voor commissieleden
De heer van Heuven (Dagelijks Bestuur)
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten
Ambtelijk is dit raadsvoorstel aangekondigd. Het dagelijks bestuur bereidt een raadsvoorstel voor over verlaging van de fractiebijdrage om de overschrijding van de kosten van de presentievergoedingen voor commissieleden te compenseren. Ten behoeve van een sluitende begroting van 2025 is het dagelijks bestuur voornemens u voor te stellen 125.000 euro, in plaats van 75.000 euro, in mindering te brengen op de fractiesubsidies.
Omdat dit besluit betrekking heeft op 2025 is het belangrijk dat de gemeenteraad nog dit kalenderjaar een besluit neemt.
12 december 2024 Raadsvoorstel inzake bijdrage van fracties aan presentievergoeding commissieleden
12 december 2024 Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden)
12 december 2024 Besluit tot wijziging Verordening financiële bijdrage fracties Utrecht

#RAAD030#

Behandelvoorraad Vergadering Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (PROCEDUREEL)

Openbare orde en Veiligheid (incl. mensenhandel en drugscriminaliteit), Handhaving en Vergunningen, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Personeel en Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken en Klachtafhandeling

Te verwachten Raadsvoorstellen

Komende vergaderingen VBF	**Komende RIB-avonden VBF**
16 januari 2025	14 januari 2025
13 februari 2025	4 februari 2025

Agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Ter vaststelling op 5 december 2024)

Stukken afkomstig vanuit het college		
Datum: 12 november 2024 Soort stuk: Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2024 Burgemeester Dijksma Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid Commissiegriffier: Jelmer Lok	De Algemeen plaatselijke verordening (APV) Utrecht 2010 moet op onderdelen geactualiseerd en gewijzigd worden in verband met ontwikkelingen en regulier onderhoud. Er worden twee artikelen toegevoegd: - Een verbod op 'technische hulpmiddelen' ten behoeve van de aanpak tegen ondermijnende criminaliteit; - Een verbod op openlijk harddrugsgebruik ten behoeve van de zorgaanpak. Daarnaast worden een aantal artikelen gewijzigd en een tweetal bepalingen geactualiseerd.	Voorstel: 1. Aangeven of er behoefte is aan een technische bijeenkomst of RIB over dit voorstel (mogelijkheid 14 januari, RIB-avond VBF is aanwezig) 2. Agenderen voor de commissie VBF van 16 januari 2024 3. Tijd: 150 minuten
Datum: 19 november 2024 Soort stuk: Raadsvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2024 Wethouder Schilderman Beleidsterrein: Financiën Commissiegriffier: Jelmer Lok	Het college is verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en moet dan ook voortdurend inzicht in hebben in welke wet- en regelgeving van toepassing is. Het normenkader bevat de externe wetgeving, de gemeentelijke verordeningen en raadsbesluiten waar bepalingen over financiële beheershandelingen in voorkomen. Het normenkader moet actueel gehouden worden en jaarlijks worden aangepast naar de relevante nieuwe wet- en regelgeving.	Voorstel: 1. Het voorliggende voorstel wordt op 5 december besproken in de adviescommissie C&F; 2. Gelet op de aard en inhoud van het voorstel dit als A-punt door te geleiden naar de Raad.
Datum: 19 november 2024 Soort stuk: Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024 Beleidsterrein: Financiën Wethouder: Schilderman Commissiegriffier: Jelmer Lok	De Programmabegroting wordt jaarlijks driemaal bijgewerkt (technische mutaties). Deze derde begrotingswijziging wordt als separaat raadsvoorstel aangeboden. Het betreft neutrale mutaties zonder beleidsgevolgen waarmee eerder gemaakte beleidskeuzes uitgevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld door het overhevelen van budgetten naar andere programma's.	Voorstel: 1. Het voorliggende voorstel wordt op 5 december besproken in de adviescommissie C&F; 2. Gelet op de aard en inhoud van het voorstel dit als A-punt door te geleiden naar de Raad.

Agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Ter vaststelling op 5 december 2024)

Stukken afkomstig vanuit het DB		
Datum: 28 november 2024 Soort stuk: Raadsvoorstel Benoeming leden adviescommissie Participatie en (concept) plan van aanpak Portefeuillehouder: De heer Zwanenberg (DB Raad) Beleidsterrein: Participatie Commissiegriffier: Jelmer Lok	Het voornemen is de adviescommissie Participatie een structureel karakter te geven. De eerdere gesprekken over de structurele functie en taken van de adviescommissie resulteerden in het bijgevoegde (concept) plan van aanpak, dat een leidraad zal vormen voor de komende twee jaar. Het debat is bedoeld om de commissieleden de gelegenheid te geven input te leveren op dit plan van aanpak. Tevens wordt een nieuw lid van de adviescommissie voorgedragen voor benoeming. Omdat de adviescommissie Participatie wordt voortgezet, is het niet nodig bestaande leden nogmaals te benoemen.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie VBF 16 januari 2025 2. Tijd: 30 minuten

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Toelichting wijziging planning
Derde Begrotingswijziging 2024	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q4			2024 Q4	2024 Q4	2024 Q4	
Actualisatie financiële verordening	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q4				2024 Q4	2024 Q4	
Nota WAAVA	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q4			2024 Q4	2025 Q1	2025 Q1	20241709 Was Q2, wordt Q4. De nota WAAVA wordt aangepast na consequenties van de Voorjaarsnota 2024 (technische maatregelen die betrekking hebben op activabeleid) en de notitie grondbeleid van commissie BBV. Over deze aangepaste nota zullen we in gesprek gaan met de adviescommissie Controle & Financiën.

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

Nota Verbonden Partijen	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q4				2024 Q4	2024 Q4	20242205 Op verzoek van de adviescommissie wordt de nota verbonden partijen na de zomer geagendeerd om in gesprek met de adviescommissie de nota te verfijnen. De planning voor de nota verbonden partijen is daarom aangepast naar Q4 2024.
Programmabegroting 2025 en Tweede Berap 2024 en Verordeningen 2025	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q3		12-09-2024		2024 Q4	2024 Q4	
Tweede begrotingswijziging 2024	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q2				2024 Q3	2024 Q4	
Voorjaarsnota 2024 en 1e Bestuursrapportage en meelopende stukken	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q2		16-05-2024		2024 Q2	2024 Q3	
Jaarstukken 2023 en Resultaatbestemming	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q2		16-05-2024		2024 Q2	2024 Q3	

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

Eerste begrotingswijziging 2024	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q2				2024 Q2	2024 Q3	
Zienswijze meerjarenbegroting BghU	Financiën	Wethouder Schilderman	2024 Q2		19-05-2024		2024 Q2	2024 Q2	
Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen stad maken	Participatie	Wethouder Oosters	2025 Q1			2025 Q2	2025 Q2	2025 Q2	
Raadsvoorstel Samenwerking,- Participatie- en Inspraakverordening	Participatie	Wethouder Oosters	2024 Q4			2025 Q1	2025 Q1	2025 Q1	

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4369
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	3.1
Titel	Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024
ID	4587
Behandelend ambtenaar	Fabienne Wind
Telefoon	14030
E-mail	fabienne.wind@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Veiligheid
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Raadsadviseur/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	16 januari 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Fabienne Wind
Kenmerk	12718397
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024 vast te stellen, met de volgende wijzigingen:
   a. De verwijzing naar bestemmingsplan te vervangen door omgevingsplan (artikel 2:12 APV);
   b. Toevoegen van een verbod om op openbare plaatsen technische hulpmiddelen bij zich te hebben, te vervoeren of te gebruiken die tot doel hebben het plegen, faciliteren, afschermen en verhullen van strafbare feiten die de openbare orde kunnen verstoren (artikel 2:24a APV);
   c. Laten vervallen van het uitvoeren van een evaluatie naar hulpmiddelen bij winkeldiefstal (artikel 2:25 derde lid APV);
   d. Toevoegen van een verbod op openlijk harddrugsgebruik (artikel 2:45a APV);
   e. Schrappen van de vereiste dat een organisator van een evenement niet onder curatele mag staan of uit de ouderlijke macht of voogdij mag zijn ontzet, en het wijzigen van de vereiste dat een organisator van een evenement de leeftijd van achttien jaar moet hebben bereikt (artikel 5:24 en artikel 5:35 APV);
   f. Laten vervallen van de definitie klein evenement (artikel 5:30 onder c APV);
   g. Verduidelijken van de voorwaarden voor straatfeesten zonder vergunning (artikel 5:32 APV);
   h. Toevoegen van een artikellid waarmee wordt geregeld dat een eerder ingediende aanvraag voor een evenement voorgaat op een later ingediende aanvraag voor een evenement op dezelfde datum en locatie (artikel 5:34 APV);
   i. Toevoegen van een artikellid waardoor een reservering op de reserveringskalender evenementen van rechtswege vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend (artikel 5:26 en artikel 5:36 APV);
   j. Toevoegen van een weigeringsgrond voor een evenementenvergunning als is aangetoond dat de aanvrager geen goed organisator is (artikel 5:37 APV).

2. Dit besluit direct na publicatie in werking te laten treden op grond van artikel 1.4 van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester

Samenvatting
De beslispunten onder 1 betreffen inhoudelijke en redactionele wijzigingen.

Inhoudelijk
Er worden twee artikelen toegevoegd:
- Een verbod op technische hulpmiddelen ten behoeve van de aanpak tegen de ondermijnende criminaliteit (punt 1b);
- Een verbod op openlijk harddrugsgebruik ten behoeve van de zorgaanpak (punt 1d);

Er worden acht artikelen gewijzigd:
- Schrappen van de vereiste dat een organisator van een evenement niet onder curatele mag staan of uit de ouderlijke macht of voogdij mag zijn ontzet, en het wijzigen van de vereiste dat een organisator van een evenement de leeftijd van achttien jaar moet hebben bereikt (punt 1e en 1j)
- Verduidelijken van voorwaarden voor straatfeesten zonder vergunning (punt 1g en 1h)
- Toevoegen van een artikellid waarmee wordt geformaliseerd dat een eerder ingediende aanvraag voor een evenement voorgaat op een later ingediende aanvraag voor een evenement op dezelfde datum en locatie (punt 1i)
- Toevoegen van een artikellid waardoor een reservering op de reserveringskalender evenementen van rechtswege vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend (punt 1f en 1k);
- Een weigeringsgrond om een evenementenvergunning te verlenen als is aangetoond dat de aanvrager geen goed organisator is (punt 1l).

Redactioneel
- Twee bepalingen worden geactualiseerd (punt 1a en 1c).

Context
Aanleiding
De Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 moet op onderdelen geactualiseerd en gewijzigd worden in verband met ontwikkelingen en regulier onderhoud. Bij deze aanpassing is rekening gehouden met:
- de model APV van de VNG
- de 100 ideeën voor de regelgeving
- de gewijzigde regelgeving en ontwikkelingen
- de lokale situatie en praktijk.

Juridische context
Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet is de raad bevoegd om verordeningen vast te stellen, waaronder ook het wijzigen van verordeningen valt. Tegen het besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld omdat het een algemeen verbindend voorschrift is.

Gelet op de wens om het verbod op openlijk harddrugsgebruik doorlopend van kracht te laten zijn, wordt voorgesteld dat de verordening gelet op artikel 1 lid 4 sub 1 van de Referendumverordening direct in werking treedt en niet pas nadat de termijn van vijf weken ten behoeve van een mogelijk referendum is verstreken.

Beslistermijn
Het is wenselijk dat de behandeling van het raadsvoorstel zo spoedig mogelijk plaatsvindt, zodat duidelijkheid komt over het verbod op openlijk harddrugsgebruik dat tot 1 februari 2025 geldt. Hiervoor is het nodig dat de raad uiterlijk 23 januari 2025 over het voorliggende raadsvoorstel beslist. Bij besluitvorming na 23 januari 2025 stopt het verbod op openlijk harddrugsgebruik per 1 februari 2025.

Beoogd effect
Het doel van deze partiële herziening is om weer een actuele APV te hebben:
- die aansluit bij de model-APV van de VNG en de 100 ideeën voor de regelgeving;
- die aansluit bij geldende regelgeving (verwijzing naar het omgevingsplan en schrappen van het uitvoeren van een evaluatie);

- die aansluit bij de noodzaak om op te treden tegen de orde verstorende effecten van ondermijnende criminaliteit (verbod technische hulpmiddelen);
- die kwetsbare harddrugsgebruikers naar opvang en zorg toe te geleiden en waarmee kan worden opgetreden tegen aanhoudende overlast die ondernemers, omwonenden en studenten ervaren (verbod op openlijk harddrugsgebruik);
- die aansluit bij de bestaande praktijk (aanpassingen reserveringskalender) en de lokale behoefte (wijziging straatfeesten, weigeringsgrond evenementen en vereisten aan een organisator van evenementen).

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Onderstaand overzicht van eerdere besluitvorming of informatievoorziening aan de gemeenteraad is gerangschikt per onderwerp in volgorde van het voorstel.

Toevoegen van een verbod op technische hulpmiddelen (punt 1b)
24 juni 2024: Raadsbrief Voornemen nieuwe APV-bepaling als onderdeel van de aanpak Grenzen stellen perspectief bieden.

Toevoegen van een verbod op openlijk harddrugsgebruik (punt 1c)
2 juli 2023: Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023.
6 juni 2023: Raadinformatiebijeenkomst Situatie Lucasbolwerk.

Toevoegen van een weigeringsgrond bij een aanvraag voor een evenementenvergunning (punt 1h)
9 november 2023: Motie Na wangedrag rode kaart voor festivals en evenementen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024 vast te stellen, met de volgende wijzigingen: a. De verwijzing naar bestemmingsplan te vervangen door omgevingsplan (artikel 2:12 APV); b. Toevoegen van een verbod om op openbare plaatsen technische hulpmiddelen bij zich te hebben, te vervoeren of te gebruiken die tot doel hebben het plegen, faciliteren, afschermen en verhullen van strafbare feiten die de openbare orde kunnen verstoren (artikel 2:24a APV); c. Laten vervallen van het uitvoeren van een evaluatie naar hulpmiddelen bij winkeldiefstal (artikel 2:25 derde lid APV); d. Toevoegen van een verbod op openlijk harddrugsgebruik (artikel 2:45a APV); e. Schrappen van de vereiste dat een organisator van een evenement niet onder curatele mag staan of uit de ouderlijke macht of voogdij mag zijn ontzet, en het wijzigen van de vereiste dat een organisator van een evenement de leeftijd van achttien jaar moet hebben bereikt (artikel 5:24 en artikel 5:35 APV); f. Laten vervallen van de definitie klein evenement (artikel 5:30 onder c APV); g. Verduidelijken van de voorwaarden voor straatfeesten zonder vergunning (artikel 5:32 APV); h. Toevoegen van een artikellid waarmee wordt geregeld dat een eerder ingediende aanvraag voor een evenement voorgaat op een later ingediende aanvraag voor een evenement op dezelfde datum en locatie (artikel 5:34 APV); i. Toevoegen van een artikellid waardoor een reservering op de reserveringskalender evenementen van rechtswege vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend (artikel 5:26 en artikel 5:36 APV); j. Toevoegen van een weigeringsgrond voor een evenementenvergunning als is aangetoond dat de aanvrager geen goed organisator is (artikel 5:37 APV).
Argumenten	

1.1	Het verbod om op openbare plaatsen het bij zich hebben, vervoeren of gebruiken van technische hulpmiddelen die zijn bestemd voor het voorbereiden, plegen, faciliteren, afschermen of verhullen van strafbare feiten gaat ernstige aantasting van de openbare orde tegen.
	Criminelen maken in steeds meer gevallen gebruik van technische hulpmiddelen bij het plegen van stafbare feiten. Bij o.a. zware georganiseerde criminaliteit, mobiel banditisme en high impact crimes worden technische hulpmiddelen ter voorbereiding, uitvoering en afscherming van strafbare feiten ingezet. Zo is het gebruikelijk voor criminelen om bij plofkraken, beschietingen, explosies, liquidaties en berovingen technische hulpmiddelen, zoals bakens, trackers of sweep apparatuur te gebruiken. Dergelijke strafbare feiten hebben een grote impact op de openbare orde en veiligheid in de stad, en zorgen voor gevoelens van onveiligheid en onbehagen.
1.2	Het verbod op technische hulpmiddelen maakt preventief optreden mogelijk.
	Net als bij het verbod op het bij zich hebben en vervoeren van inbrekerswerktuigen (artikel 2:24) en stoffen die brand bevorderen (artikel 2:25a) is het verbod op technische hulpmiddelen bedoeld om preventief op te kunnen treden. Met deze bepaling kan preventief door middel van een last onder dwangsom worden opgetreden bij technische hulpmiddelen die zijn bestemd voor criminele doeleinden. Zo moet worden voorkomen dat een persoon opnieuw een technisch hulpmiddel inzet waarmee de openbare orde kan worden verstoord. Net als bij de genoemde bepalingen moet een overtreding blijken uit de feiten en omstandigheden opgenomen in het proces-verbaal of de bestuurlijke rapportage van een opsporingsambtenaar. Deze bepaling sluit aan bij andere preventieve bepalingen in de APV, zoals artikelen 2:24 en 2:25a.
1.3	Een verbod op technische hulpmiddelen komt tegemoet aan de steeds verder reikende technische mogelijkheden.
	Inzet van technische hulpmiddelen door criminelen wordt op grote schaal toegepast. Door de snelle ontwikkeling van techniek en de dalende prijzen is de inzet van technische hulpmiddelen laagdrempelig geworden. Door het gebruik van technische middelen wordt opsporing en bewijsvergaring complex, aangezien de fysieke aanwezigheid van een crimineel beperkt kan blijven tot het feitelijke uitvoeringsmoment. Om lokale regelgeving met de ontwikkelingen en tijdgeest mee te laten gaan, en in te spelen op de huidige problematiek is deze toevoeging noodzakelijk.
1.4	Een verbod op openlijk harddrugsgebruik maakt Utrecht minder aantrekkelijk voor kwetsbare harddrugsgebruikers en dealers.
	Na het invoeren van het verbod op harddrugsgebruik in de openbare ruimte in augustus 2023 is een sterke krimp te zien in de grootte van de groep harddrugsgebruikers bij de overlastlocatie op het Lucasbolwerk. Sinds de invoering van de APV-bepaling is de groep van ruim 120 overlastgevende personen naar 54 personen gedaald. Dit heeft ertoe geleid dat de grootschalige overlast is doorbroken. Om te voorkomen dat de groepen van overlastgevende drugsgebruikers en dealers van buiten Utrecht terugkomen of zich verplaatsen naar elders in de stad moet het verbod blijven gelden voor de gehele gemeente.
1.5	De doelgroepen uit Utrecht komen door dit verbod beter in beeld.
	Er is een uitstroom van overlastgevende personen met onbekende woon-of verblijfplaats en van overlastgevende personen buiten Utrecht. Hierdoor komen Utrechtse kwetsbare harddrugsgebruikers beter in beeld. Met de APV-bepaling is het mogelijk om kwetsbare harddrugsgebruikers toe te geleiden naar zorg, hulp en

	opvang of het harddrugsgebruik naar een daartoe bestemde binnenruimte te verplaatsen.
1.6	Het verbod op openlijk harddrugsgebruik is een middel om ernstige aantasting van de openbare orde tegen te gaan.
	Naast de groep overlastgevende personen is ook het aantal geregistreerde incidenten van overlastgevende harddrugsgebruikers sterk gedaald vanaf augustus 2023. Dit is te verklaren door de inzet van een pakket aan maatregelen met als doel de drempel om in de openbare ruimte harddrugs te gebruiken te verhogen en de zorg, hulp en opvang toegankelijker te maken. Op locaties die zijn aangewezen als verblijfsontzeggingengebied kan een tijdelijke verblijfsontzegging worden opgelegd bij harddrugsgebruik. Op deze manier versterken de maatregelen elkaar. Zo kan de overlast op die locaties worden verminderd. Het niet opnemen van dit verbod kan erin resulteren dat het de aanpak en inzet verandert.
1.7	Het artikel ten aanzien van straatfeesten is geactualiseerd en verduidelijkt.
	Hierdoor zijn er geen open normen meer, is duidelijker gemaakt wat wel en niet onder de voorwaarden wordt volstaan en wanneer een melding volstaat en zijn wijzigingen van de regels in de voorwaarden opgenomen. Delen uit de bestaande toelichting zijn in de regels verwerkt omdat die in de praktijk worden toegepast (niet in een park), maar niet zo in de regels staan. Er is meer ruimte gekomen voor locaties omdat de voorwaarden zien op hoofdwegen en hoofdfietsroutes en niet meer enkel op doorgaande wegen, wat een ruimer begrip is. Ook is het knelpunt opgelost dat objecten niet groter mogen zijn dan 10 m2, wat vaak wel het geval is en daardoor er formeel een vergunningplicht geldt. Er is aangesloten bij de maximale grootte van 25 m2 uit het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop).
1.8	Door de aanpassing aan de reserveringskalender voor evenementen wordt het principe wie het eerst komt, wie het eerst maalt dat in de praktijk wordt gehanteerd, geformaliseerd.
	Hiermee worden geen onnodige aanvragen in behandeling genomen, zodat we ervoor kunnen zorgen dat evenementen elkaar op een locatie niet onnodig in de weg zitten.
1.9	Met het van rechtswege laten vervallen van een reservering wanneer er geen aanvraag voor een evenement volgt, blijft er ruimte om andere evenementen door te kunnen laten gaan en blijven plekken niet onnodig gereserveerd.
	Hiermee zijn er mogelijkheden om te zorgen voor spreiding van evenementen in de stad die niet op de reserveringskalender stonden en die nog een locatie zoeken.
1.10	Met het toevoegen van de weigeringsgrond in artikel 5:37, derde lid onder e is voldaan aan de wens om een vergunningaanvraag van een organisator van een evenement te kunnen weigeren, wanneer er sprake is van wangedrag (het niet zijn van een ‘goed organisator’).
	Hiermee is voldaan aan de motie rode kaart, waarin wordt opgeroepen wangedrag van organisatoren van evenementen aan te pakken.
1.11	Met de aanpassingen aan artikel 5:25 en 5:34 komen eisen te vervallen die lastig te toetsen zijn, en geen direct verband hebben met het organiseren van evenementen.
	Dit is in navolging van de beantwoording van de schriftelijke vragen Minder en betere regels, meer focus op handhaving. De voorwaarde dat een organisator niet onder curatele mag staan dan wel uit de ouderlijke macht of voogdij mag zijn ontzet, komt te vervallen. De voorwaarde van de leeftijdsgrens van 18 jaar wordt aangepast.

	Hiermee wordt het mogelijk gemaakt dat de leeftijdsgrens niet langer een hard vereiste is, maar kan het worden meegewogen als daartoe aanleiding bestaat.
1.12	Door de overige aanpassing wordt de APV geactualiseerd.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Het verbod op technische hulpmiddelen is innovatief, waardoor het niet zeker is dat het de rechtelijke toets doorstaat.
	Op dit moment ontbreken bepalingen waarmee effectief opgetreden kan worden tegen personen die technische hulpmiddelen voorhanden hebben waarvan uit de feiten en omstandigheden aannemelijk is dat deze niet voor legale doeleinden zullen worden ingezet. De verbodsbepaling is daarmee innovatief en nog niet getoetst door een rechter. Echter, soortgelijke bepalingen, zoals die over inbrekerswerktuigen, hebben de toets bij de rechter reeds doorstaan.
1.2	Het verbod op openlijk harddrugsgebruik werkt vooral in combinatie met andere maatregelen.
	Uit de evaluatie volgt dat het effect van één specifieke maatregel lastig te duiden is. De APV-bepaling is immers onderdeel van een breed pakket aan maatregelen (om de zorg, opvang en hulp toegankelijker te maken) dat bij ernstige overlast locaties is ingezet. Daarmee versterkt de APV-bepaling de werking van andere maatregelen.
1.3	Een boete voor openlijk harddrugsgebruik is minder effectief.
	Met de APV-bepaling kunnen ook mensen met weinig inkomen of mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats een boete opgelegd krijgen. Innen van boetes zijn onder die omstandigheden nagenoeg onmogelijk. Binnen de persoonsgerichte aanpak kunnen ten aanzien van openstaande boetes op maat afspraken worden gemaakt. Het kan er zelfs toe leiden dat alsnog een zorgtraject wordt opgestart.
Beslispunt	
2	Dit besluit direct na publicatie in werking te laten treden op grond van artikel 1.4 van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.
Argumenten	
2.1	Directe inwerkingtreding is noodzakelijk om het verbod op openlijk harddrugsgebruik doorlopend van kracht te laten zijn.
	Op dit voorstel is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van toepassing. Dit betekent dat het raadsbesluit in werking treedt 5 weken na bekendmaking (artikel 1:3 lid 1 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht). Het is echter noodzakelijk dat het raadsbesluit direct na vaststelling in werking treedt. Dit zorgt ervoor dat het verbod op openlijk harddrugsgebruik niet eerst afloopt en later weer in werking treedt. Zo wordt voorkomen dat er een 'gat' ontstaat waarin het verbod tijdelijk niet van kracht is. Bij toepassing van artikel 1:4 lid 1 blijft de mogelijkheid bestaan over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden. Op basis van de uitkomst van een eventueel referendum kan worden voorgesteld het raadsbesluit in te trekken.

Financiën

Punt 1b: toevoegen van een verbod op technische hulpmiddelen.

Het handhaven van dit verbod geschied vanwege het innovatieve karakter van de bepaling vooralsnog alleen door de politie. Bij overtreding van deze APV-bepaling zal een last onder dwangsom (hierna: LOD) worden opgelegd. Het aantal op te leggen LOD's is op voorhand lastig in te schatten. De verwachting is dat het binnen de huidige juridische capaciteit van Openbare Orde en Veiligheid kan worden opgepakt. Dit wordt gemonitord. Mocht dit aantal exponentieel groeien, dan moet worden bezien of de capaciteit moet worden uitgebreid.

Punt 1d: toevoegen van een verbod op openlijk harddrugsgebruik.
Het handhaven in dit verbod geschied op locaties waar sprake is van ernstige overlast. Op die locaties is al sprake van extra handhavingsinzet, dat binnen het handhavingsbudget valt.

Punt 1a, 1c, 1e-1j.
De wijzigingen genoemde punten hebben geen financiële gevolgen.

Vervolg
Algemeen
Na vaststelling wordt het 'Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024' op www.overheid.nl bekend gemaakt. Daarbij hoort ook een aan de wijzigingen aangepaste toelichting. De wijzigingen worden geconsolideerd verwerkt (opgenomen in de APV). Na de officiële bekendmaking op www.overheid.nl passen we Utrechtse webpagina www.utrecht.nl/apv aan.

Communicatie
Zie ook 'Algemeen' onder het kopje 'Vervolg'.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlage besluitvorming:
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024.

Bijlagen informatief:
- Raadsbrief evaluatie APV harddrugsverbod
- Rapportage situatie Lucasbolwerk 2023 door Ipsos I&O
- Rapportage Evaluatie Maatregelen tegen harddrugsgerelateerde overlast door Bureau Beke
- Factsheet Eropaf team
- Toelichting Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2024
- Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2024.

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024

De raad van de gemeente Utrecht;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024, kenmerk 12718397;
Gelet op artikel 149 en artikel 108 eerste lid Gemeentewet;
Besluit de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. In artikel 2:12, tweede lid, onder d wordt “geldend bestemmingsplan” vervangen door “het omgevingsplan”.

B. Artikel 2:24a komt te luiden:
Artikel 2:24a Technische hulpmiddelen
1. Onverminderd het bepaalde in artikel 10.15 van de Telecommunicatiewet, artikel 139d, tweede lid onder a en artikel 350d van het Wetboek van Strafrecht is het verboden op een openbare plaats technische hulpmiddelen te vervoeren, te gebruiken of bij zich te hebben die tot doel hebben het voorbereiden, faciliteren, plegen, afschermen of verhullen van strafbare feiten waarmee de openbare orde kan worden verstoord.
2. Het verbod is niet van toepassing indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het technische hulpmiddel niet is bestemd of gebruikt voor de in het eerste lid bedoelde handelingen.

C. Artikel 2:25, derde lid, komt te vervallen.

D. Artikel 2:45a komt te luiden:
Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik
Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw harddrugs of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

E. Artikel 5:24, eerste lid, wordt gewijzigd en komt te luiden:
“Voor het verkrijgen van een vergunning kan de burgemeester de volgende eisen aan een organisator stellen:
a. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn;
b. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt; en
c. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd.”

F. In artikel 5:26 wordt een zesde lid toegevoegd dat komt te luiden:
"Een reservering op de reserveringskalender evenementen vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend, gelet op artikel 5:27, tweede lid".

G. Artikel 5:30, eerste lid, onder c komt te vervallen.

H. Artikel 5:32 wordt gewijzigd en komt te luiden:
Artikel 5:32 Melding straatfeest
1. Het verbod uit artikel 5:31, eerste lid, om zonder vergunning een evenement te houden geldt niet voor eendaagse straatfeesten als:
   a. er niet meer dan 200 personen tegelijkertijd aanwezig zijn;
   b. het evenement niet plaatsvindt in een park, op hoofdwegen en hoofdfietsroutes en de doorgang voor hulpdiensten bij noodsituaties minimaal 3,50 meter breed is en 4,20 meter hoog;
   c. het evenement op een werkdag of een zaterdag plaatsvindt tussen 09.00 uur en 23.00 uur of op een zondag of officieel erkende feestdag tussen 13.00 uur en 23.00 uur;
   d. het geluidsniveau van versterkt (muziek)geluid op een afstand van 15 meter van een geluidsbron niet hoger is dan 70 dB(A) en 85 dB(C);
   e. tijdens het evenement geen eten, drinken of goederen worden verkocht;
   f. er geen objecten worden geplaatst met een oppervlakte van meer dan 25 m² per object;
   g. er geen ander evenement in de omgeving van het straatfeest is;
   h. er een organisator aanwezig is tijdens het evenement;
   i. de organisator uiterlijk 14 dagen voor het evenement een melding doet van het evenement met een door de burgemeester vastgesteld formulier;
   j. binnen 10 dagen na ontvangst van de melding geen tegenbericht is verzonden door de burgemeester, en
   k. de organisator tijdens het evenement een ontvangstbevestiging kan laten zien van de aanmelding van het evenement.
2. Als het vermoeden bestaat dat op een evenement één van de weigeringsgronden van artikel 1:8 of artikel 5:37, tweede lid, van toepassing is, dan kan de burgemeester, in afwijking van het eerste lid, bepalen dat het verbod in artikel 5:31, eerste lid, toch geldt. De burgemeester zendt dit tegenbericht binnen tien dagen na ontvangst van de melding.

I. Aan artikel 5:34 wordt een vierde lid toegevoegd dat komt te luiden:
"Voor aanvragen van evenementen die niet op de reserveringskalender evenementen staan geldt dat een ontvankelijke aanvraag voor een datum en locatie voorrang heeft op een later ingediende aanvraag voor een evenement voor diezelfde datum en locatie."

J. Artikel 5:35, eerste lid, wordt gewijzigd en komt te luiden:
"Voor het verkrijgen van een vergunning kan de burgemeester de volgende eisen aan een organisator stellen:
   a. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn;
   b. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt; en

c. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd."

K. In artikel 5:36 wordt een zesde lid toegevoegd dat komt te luiden:
"Een reservering op de reserveringskalender evenementen vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend, gelet op artikel 5:37, tweede lid".

L. Aan artikel 5:37, derde lid, wordt onderdeel e toegevoegd dat komt te luiden:
"een organisator aantoonbaar gedrag heeft vertoond of aantoonbaar heeft gehandeld waaruit blijkt dat hij geen goed organisator is."

Artikel II

Dit besluit treedt in werking na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <DATUM>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Toelichting bij ‘Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024

Artikelsgewijze toelichting

Waar in een bestaande toelichting op een artikel van de APV inhoudelijke wijzigingen zijn aangebracht naar aanleiding van dit besluit, zijn deze wijzigingen weergegeven in het rood. Dit is het geval bij de artikelsgewijze toelichting op:

- Artikel I, onderdeel B (Technische hulpmiddelen, artikel 2:24a)
- Artikel I, onderdeel D (Verbod openlijk harddrugsgebruik, artikel 2:45a)
- Artikel I, onderdeel E (Eisen organisator, artikel 5:24)
- Artikel I, onderdeel G (Begripsbepaling buitenevenement, artikel 5:30)
- Artikel I, onderdeel H (Melding straatfeest, artikel 5:32)
- Artikel I, onderdeel F (Reserveringskalender evenementen, artikel 5:26)
- Artikel I, onderdeel I (Indienen aanvraag, artikel 5:34)
- Artikel I, onderdeel J (Eisen organisator, artikel 5:35)
- Artikel I, onderdeel K (Reserveringskalender evenementen, artikel 5:36)
- Artikel I, onderdeel L (Weigeringsgronden, artikel 5:37)

Artikel I, onderdeel B

Artikel 2:24a Technische hulpmiddelen

Eerste lid
Steeds vaker verstoren strafbare feiten de openbare orde. Zo zorgt o.a. een ram- en plofkraak, explosie, beschieting, liquidatie, beroving en autodiefstal voor ordeverstoringen en gevoelens van onveiligheid in de samenleving. Gelet op het grote effect dat dergelijke criminaliteit heeft op de openbare orde en veiligheid is het wenselijk om te kunnen optreden tegen het bij zich hebben, gebruiken of vervoeren van technische middelen die tot doel hebben het voorbereiden, faciliteren, plegen, afschermen of verhullen van strafbare feiten.

Bij veel vormen van criminaliteit wordt gebruik gemaakt van de hedendaagse technische mogelijkheden in de vorm van technische hulpmiddelen. Bij een technisch hulpmiddel kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een baken, een Target Blue Eye of een drone. Het zijn vaak middelen zijn die een software of hardware applicatie bevatten waarmee in de openbare ruimte bijvoorbeeld personen of goederen kunnen worden gevolgd of criminelen uit het vizier van opsporingsinstanties kunnen blijven. Het is niet mogelijk een alomvattende definitie van technische hulpmiddel te geven, vanwege de constante ontwikkelingen op technologisch gebied.

Met betrekking tot bepaalde technische hulpmiddelen zijn reeds strafrechtelijke verboden opgenomen in artikelen 139d, tweede lid onder a en 350d van het Wetboek van Strafrecht, en artikel 10.15 van de Telecommunicatiewet. In het Wetboek van Strafrecht en de Telecommunicatiewet wordt geen aandacht besteed aan aantasting van de openbare orde en overlast als gevolg van de inzet van technische hulpmiddelen op openbare plaatsen. Om hiertegen op te kunnen treden is het noodzakelijk in de APV een artikel op te nemen dat het voorkomen van aantasting van de openbare orde en het woon- en leefklimaat tot doel heeft.

Momenteel kan er onvoldoende worden opgetreden op openbare plaatsen tegen het gebruik, vervoer of bezit van technische hulpmiddelen voor criminele doeleinden. Met deze bepaling moet kunnen worden opgetreden tegen technische hulpmiddelen die de openbare orde kunnen aantasten, doordat het gebruik, vervoer of bezit voor criminele doeleinden is bestemd. Net zoals bij inbrekerswerktuigen en het vervoer van stoffen die brand bevorderen, moet de openbare orde zoveel mogelijk worden beschermd door in een vroeg stadium handhavend te kunnen optreden. Daarbij zijn, evenals bij genoemde bepalingen het geval is, de omstandigheden waaronder de technische hulpmiddelen bezit, vervoerd of gebruikt worden doorslaggevend.

Tweede lid
Uiteraard is het verbod niet van toepassing indien een technisch hulpmiddel niet voor het plegen van een strafbaar feit is bestemd. Aangezien veel voorwerpen als technisch hulpmiddelen kunnen worden beschouwd, is het niet de bedoeling dat de verdenking van het bij zich hebben, gebruiken of vervoeren van een dergelijk hulpmiddel lichtvaardig of gemakkelijk wordt uitgesproken. Bij de handhaving van deze bepaling moet hier aandacht aan worden besteed. Dit houdt in dat personen op straat niet preventief op het bezit, gebruik of vervoer van dergelijke hulpmiddelen kunnen worden gecontroleerd, zonder dat daartoe aanleiding is. Vervolgens moet in een proces-verbaal of een bestuurlijke rapportage door een opsporingsambtenaar worden opgenomen op basis van welke feiten of omstandigheden er sprake is van een overtreding. Het tweede lid is dan ook opgenomen om optreden tegen technische hulpmiddelen met legale doeleinden te voorkomen.

Artikel I, onderdeel D

Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik

Dit artikel bevat een verbod op het gebruik van harddrugs (lijst I van de Opiumwet), het treffen van voorbereidingen voor dat gebruik en het bezit van voorwerpen en stoffen die als hulpmiddel kunnen dienen bij het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte en in voor het publiek toegankelijke gebouwen. Het verbod heeft als doel de openbare orde te beschermen door het tegengaan van overlast en hinder die met het gebruik van harddrugs op voor publiek toegankelijke plaatsen gepaard gaan. Dit is een ander doel dan de Opiumwet, waarmee het belang van de volksgezondheid wordt beschermd. Overigens verbiedt de Opiumwet het openlijk gebruik van harddrugs als zodanig niet.

Een verbod op openlijk harddrugsgebruik is noodzakelijk, omdat de overlast als gevolg van openlijk harddrugsgebruik ernstig is toegenomen. De groep van kwetsbare harddrugsgebruikers is gegroeid en andere aanpakken om deze overlast tegen te gaan hebben niet het beoogde effect gehad. Zonder openlijk harddrugsverbod blijft het voor grote groepen gebruikers, ondanks het ruime zorgaanbod, aantrekkelijk om in de openbare ruimte harddrugs te gebruiken. Om kwetsbare harddrugsgebruikers meer naar opvang en zorg toe te geleiden is een verbod op openlijk harddrugsgebruik noodzakelijk. Het verbod kan ervoor zorgen dat kwetsbare harddrugsgebruikers bij daartoe aangewezen maatschappelijke instellingen binnen harddrugs gebruiken en de nodige zorg en begeleiding krijgen.

Met dit verbod wordt aantasting van de openbare orde tegengegaan. Het overlastgevende harddrugsgebruik brengt sterke gevoelens van onbehagen en onveiligheid met zich mee en gaat vaak gepaard met criminaliteit. Zo hebben de plekken waar openlijk harddrugs worden gebruikt een aanzuigende werking op dealers, andere drugsgebruikers, verslaafden en kwetsbare personen. Vervuiling en verloedering liggen op de loer.

Het verbod geldt voor de gehele gemeente. Om de handhavingscapaciteit effectief en efficiënt in te zetten wordt gehandhaafd op excessen. Daarmee zal handhaving alleen worden ingezet op plaatsen waar structureel overlast wordt ervaren van openlijk harddrugs gebruik. Bij de handhaving wordt oog gehouden voor de zorg voor mensen die verslaafd zijn en worden zij zoveel mogelijk gewezen op de mogelijkheid om bij daartoe aangewezen maatschappelijke instellingen binnen drugs te gebruiken.

Artikel I, onderdeel E

Artikel 5:24 Vereisten organisator

In dit artikel zijn een aantal vereisten opgenomen waaraan een organisator moet voldoen om voor een vergunning in aanmerking te komen. Deze eisen zijn opgenomen omdat de persoon van de organisator van belang is voor een goede voorbereiding en organisatie van het evenement. Dit zal namelijk van grote invloed zijn op het verloop van het evenement. Een organisator heeft daarom een bijzondere verantwoordelijkheid. Hij zal het evenement gedegen en deskundig moeten voorbereiden, organiseren en begeleiden. Ook zal hij het door hem in te zetten personeel en de bezoekers moeten kunnen aanspreken op hun gedrag. Hierbij speelt het eigen gedrag van de organisator een grote rol. Als niet aan een of meer eisen kan worden voldaan dan moet de vergunning worden geweigerd.

Aanhef en onder a

Een organisator mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag te zijn. In het licht daarvan worden in ieder geval de volgende zaken als voorbeelden van slecht levensgedrag beschouwd: betrokkenheid bij geweldsdelicten, witwaspraktijken, gebruik en/of handel in drugs, rijden onder invloed, discriminatie, eerdere weigering van een vergunning vanwege levensgedrag. Per geval wordt bekeken wat hier nog meer onder valt.

Uitsluitend gedragingen die in een periode van vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag hebben plaatsgevonden worden meegenomen in de beoordeling omtrent het levensgedrag, zodat iemand niet voor een langere tijd achtervolgd wordt door fouten die in het verleden gemaakt zijn. Als de burgemeester bekend is met gedragingen van een organisator die getuigen van slecht levensgedrag dan wordt in de regel de vergunning geweigerd.

Aanhef en onder b

De leeftijdseis is in overeenstemming met wat naar de huidige inzichten aan personen van die leeftijd kan worden overgelaten. Van een persoon die deze leeftijd heeft bereikt, mag een zekere mate aan levenservaring, verantwoordelijkheidsgevoel en overwicht verwacht worden om een goed organisator te zijn. Van personen die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt zal dat per geval van de persoon en de situatie afhangen. In de gevallen waarin hier twijfel over bestaat - of er sprake is van een goed organisator - kan de burgemeester een leeftijdseis stellen als vereiste voor een vergunning.

Aanhef en onder c

Het criterium dat een organisator aantoonbare ervaring moet hebben met vergelijkbare evenementen zorgt ervoor dat volkomen onervaren organisatoren evenementen organiseren die de nodige impact hebben op de belangen die de vergunningplicht voor evenementen beoogt te beschermen. Juist vanwege het ontbreken van ervaring is de kans groter dat de voorbereiding en /of uitvoering van een evenement te wensen overlaat met alle gevolgen van dien. Van de burgemeester kan dan ook niet verwacht worden dat aan een dergelijk evenement medewerking wordt verleend. Ook kan niet worden verwacht dat de gemeente en/of hulpdiensten bij de aanvraag van een vergunning of begeleiding van een evenement dat deel voor zijn (hun) rekening neemt waarin de organisator in gebreke blijft vanwege gebrek aan ervaring. Voor kleine en ‘risicoloze’ evenementen zal niet snel ervaring als vereiste worden gesteld, omdat de onervarenheid van de organisator niet direct tot aantasting van de belangen zal leiden waarvoor een vergunningenstel is ingeroepen. Het gebrek aan ervaring weegt

daarom zwaarder naarmate het evenement risicovoller is en/of de grootschaligheid van het evenement toeneemt. Maar, dat hoeft niet zo te zijn. Elk evenement kent naar inhoud een bepaald risico, dus de burgemeester kan dit vereiste altijd stellen als de situatie daarom vraagt.

Artikel I, onderdeel F

Artikel 5:26: Reserveringskalender evenementen

Zesde lid
Een reservering op de reserveringskalender evenementen komt te vervallen als niet tijdig een aanvraag om een vergunning is ingediend voor het evenement. Tijdig wil zeggen 12 weken voor start van het evenement, gelet op artikel 5:27 APV. Hiermee worden plekken vrijgemaakt voor andere aanvragen voor evenementen die niet op de reserveringskalender staan, maar nog wel binnen de termijn van artikel 1:8 afgehandeld kunnen worden. Dit betreft vaak kleine(re) evenementen, omdat de behandeltermijn van grote evenementen langer is dan de tijd die nog over is (minder dan 12 weken) om een aanvraag tijdig te vergunnen. Wordt alsnog een aanvraag ingediend voor het evenement dat op de reserveringskalender stond dan geldt artikel 5:34, lid 4; een ontvankelijke aanvraag gaat voor een later ingediende aanvraag.

Artikel I, onderdeel G

Eerste lid
Artikel 5:30 Begripsbepaling buitenevenement
Het begrip evenement is algemeen omschreven. Onder deze definitie vallen dan ook alle soorten evenementen voor zover deze op of aan de weg of het openbaar water plaatsvinden, zoals sportevenementen en straatfeesten op de openbare weg, maar ook herdenkingsplechtigheden en optochten niet zijnde openbare manifestaties. Daarnaast vallen ook kermissen, circussen en braderieën onder de definitie. Aangezien de genoemde activiteiten dezelfde uitstraling kunnen hebben als een evenement is het logisch dat de toetsingscriteria, die bij een evenement van belang zijn, ook hierop van toepassing zijn. Van de definitie zijn activiteiten uitgezonderd die al onder een ander wettelijk regime vallen. Bioscoopvoorstellingen behoren niet tot de uitzonderingen en vallen dus onder de definitie van een evenement. Utrecht kent geen openluchtbioscoop waarmee de noodzaak om dergelijke bioscoopvoorstellingen onder de uitzonderingen te laten vallen niet aan de orde is.

Artikel I, onderdeel H

Artikel 5:32 Melding straatfeest

Algemeen
Voor het organiseren van straatfeesten is in het kader van de vermindering van administratieve lasten gekozen voor een meldingsplicht. Een straatfeest valt onder het begrip evenement zoals bepaald in artikel 5:30 APV, maar daar geldt onder voorwaarden een meldingsplicht voor in plaats van een vergunningplicht. Het is aan een organisator om aan de voorwaarden te voldoen en ook tijdig een melding te doen.

Een straatfeest is een kleinschalige activiteit die niet langer dan 1 dag duurt, die in de openbare ruimte plaatsvindt, met als doel vermaak en ontspanning voor (de buren uit) de straat of naastgelegen straten. Het gaat om het bevorderen van de sociale verbinding tussen deze personen en de activiteiten op het evenement zien daar ook op. Het gaat dus niet om een verjaardagsfeest dat in de openbare ruimte plaatsvindt. Bij een straatfeest past geen commercieel doel. Een straatfeest is

namelijk niet ter promotie van andere activiteiten. Daarom moet voor (deels) commerciële activiteiten op een straatfeest een ‘gewone’ evenementenvergunning worden aangevraagd.

Als niet aan de voorwaarden wordt voldaan dan betekent dit overigens niet dat het evenement helemaal niet door kan gaan, maar dat dit niet mogelijk is met een melding. De situatie moet bijvoorbeeld beter beoordeeld (kunnen) worden aan de hand van stukken, de impact op de omgeving moet meer in kaart gebracht worden of er zijn aanvullende voorwaarden nodig voor het evenement.

Geschikte locaties voor straatfeesten zijn: pleinen, grasvelden, sportvelden, parkeerplaatsen en vergelijkbare locaties. Veelal zitten straatfeesten andere activiteiten niet in de weg. Een combinatie van activiteiten, zoals bij een ander feest, braderie of in een winkelgebied past minder goed bij het doel van een straatfeest (sociale verbinding) en is daarom veelal geen geschikte locatie. Straten kunnen worden afgesloten als voldoende maatregelen worden genomen. Straatfeesten in parken zijn niet toegestaan. Daar is een evenementenvergunning voor nodig, zodat (aanvullende) maatregelen in een vergunning kunnen worden opgenomen om het groen te beschermen.

Eerste lid, onder a
Er is een maximum aantal personen opgenomen om te voorkomen dat in een lange straat, vaak een hoofdweg, een straatfeest wordt georganiseerd voor de hele straat en dat dit met een melding mogelijk is. Het maximaal aantal bezoekers geldt als deze tegelijkertijd aanwezig zijn.

Eerste lid, onder b
Straatfeesten kunnen niet plaatsvinden op hoofdwegen, ontsluitingswegen, hoofdfietsroutes, busroutes en routes voor hulpdiensten. Die wegen moeten vrij blijven voor verkeer en bereikbaarheid. Daar is altijd een evenementenvergunning voor nodig, omdat bij afsluitingen van deze wegen en routes gekeken moet worden naar omleidingen en veelal een mobiliteitsplan onderdeel is van het evenement.
Een andere straat mag worden afgesloten voor verkeer en er kunnen objecten op de ‘normale’ doorgaande weg worden geplaatst als er voldoende ruimte over blijft voor hulpdiensten. De weg mag niet geblokkeerd worden door objecten. Als er hekken worden gebruikt voor de afsluiting dan moeten die voldoen aan de landelijke richtlijn (CROW 96b: omleidingen en tijdelijke bewegwijzering). Dit wil vaak zeggen een rood/wit afzethek of dranghek met een C1 verkeersbord er op. Zonder de juiste afzetting mag een straat niet worden afgesloten. Soms moeten ook andere verkeersmaatregelen genomen worden, zoals het omdraaien van de rijrichting, toestaan dat er in twee richtingen gereden kan worden of het plaatsen van omleidingsborden. Dit verschilt per situatie en is de verantwoordelijkheid van de organisator.

Eerste lid, onder d
Tijdens een straatfeest is versterkt (muziek)geluid toegestaan. Vooral bedoeld voor sfeer en niet hoofdactiviteit. De geluidsnorm is gelijk aan niet-muziekevenementen zodat mogelijke geluidsoverlast in de omgeving van het evenement beperkt blijft. Om hiervoor te zorgen wordt een afstand van 15 meter van de geluidsbron aangehouden als meetpunt met een Leq van 1 minuut.
Hiervoor is gekozen, omdat in straten al snel een geluidsgevoelige gevel dichterbij ligt dan 15 meter (de geluidsbron staat op een oprit van een woning) en dit van invloed is op het geluidsniveau.

Eerste lid, onder e
De Alcoholwet bepaalt dat er geen vergunning of ontheffing nodig is als er een besloten feest wordt gehouden, waarvoor geen entree wordt gevraagd en waarbij niet betaald hoeft te worden voor het schenken van de alcoholhoudende drank. Als er sprake is van het vragen en betalen van een vaste bijdrage wordt ervan uit gegaan dat er sprake is van het anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank (artikel 1 jo. 3 Alcoholwet, Uitspraak Hoge Raad van 10 februari 1987, N.J. 1987, nr. 836). Dat past niet bij een straatfeest, omdat geen drinken verkocht mag worden (en ook geen eten of goederen) en er ook geen bezoekers zijn, anders dan de deelnemers aan het feest.

Eerste lid, onder f
Bij straatfeesten worden er vaak tafels en stoelen, partytenten, barbecues en springkussens gebruikt. Dit zijn objecten, net als rood – wit hekken met een C1 bord om straten af te sluiten voor verkeer. Voor alle objecten geldt dat deze niet groter mogen zijn dan 25 m2 per object. Verschillende tenten of andere objecten naast en/of aan elkaar zetten, waardoor dit een geheel wordt, mag. Maar, als dit in totaal groter wordt dan 25 m2, dan is dit niet toegestaan onder een melding voor een straatfeest. Het aantal objecten wordt beperkt door de ruimte die beschikbaar is.

Eerste lid, onder g
Een straatfeest mag niet een ander evenement in de weg zitten dat met een evenementenvergunning is verleend. Om die reden is het verstandig om tijdig een melding te doen over het evenement en zo nodig contact te zoeken met de gemeente over lopende aanvragen voor een (ander) evenement en verleende vergunningen. Hiervoor kan ook gekeken worden op de website van de gemeente; zie www.utrecht.nl/evenementen.

Eerste lid, onder i en j
De organisator doet uiterlijk twee weken voordat het evenement plaatsvindt een melding bij de burgemeester. De burgemeester kan dan zo nodig maatregelen treffen en de melding laten aanpassen of niet accepteren, omdat niet aan de voorwaarden wordt voldaan. Op grond van de Dienstenrichtlijn is het vereist om de organisator (de meldingplichtige) een ontvangstbevestiging te sturen. Daarin wordt vermeld dat het evenement mag plaats vinden, als de burgemeester niet binnen de termijn van 10 dagen na ontvangst van de melding reageert.

Tweede lid
Er kunnen redenen zijn om een straatfeest te verbieden of om een vergunningplicht aan dit evenement te verbinden. Dit wordt gedaan op grond van de weigeringsgronden uit artikel 1:8 en artikel 5:37 APV. Is dat het geval dan laat de burgemeester dit binnen 10 dagen na ontvangst van de melding weten. Dan kan eventueel het evenement nog worden aangepast, al is de tijd daar krap voor als de melding laat wordt ontvangen.

Artikel I, onderdeel I

Artikel 5:34 Indienen aanvraag

Vierde lid
Op grond van artikel 5:37, derde lid, onder d kan een vergunning voor een evenement geweigerd worden als op de gevraagde tijd, locatie of in de nabijheid daarvan een reservering is opgenomen op de reserveringskalender evenementen voor een ander evenement. De reserveringskalender evenementen zorgt daarmee voor spreiding van evenementen in locaties en tijd. Dit wil niet zeggen dat alle plekken voorzien zijn. Als er ruimte is, naast de evenementen op de reserveringskalender, dan geldt dat een eerste ontvankelijke aanvraag voor een locatie en tijd voor gaat op een later ingediende ontvankelijke aanvraag. Een organisator moet er dus voor zorgen dat complete aanvragen worden ingediend, zie hiervoor artikel 5:34.

Artikel I, onderdeel J

Artikel 5:35 Vereisten organisator

Voor een toelichting op dit artikel wordt verwezen naar de toelichting op artikel 5:24, eisen aan een organisator bij binnenevenementen. Aanvullend geldt dat het buiten vaker gaat om kleinschalige(re)

evenementen, omdat voor binnenevenementen pas een vergunningplicht geldt als er 2000 of meer bezoekers tegelijkertijd aanwezig zijn. Voor die kleinere buitenevenementen zal de eis onder b en c minder zwaar wegen dan wel minder snel gelden, omdat kleine evenementen anders geen kans krijgen en dat is op voorhand niet de bedoeling van dit artikel.

Artikel I, onderdeel K

Artikel 5:36: Reserveringskalender evenementen

Zesde lid
Een reservering op de reserveringskalender evenementen komt te vervallen als niet tijdig een aanvraag om een vergunning is ingediend voor het evenement. Tijdig wil zeggen 12 weken voor start van het evenement, gelet op artikel 5:27 APV. Hiermee worden plekken vrijgemaakt voor andere aanvragen voor evenementen die niet op de reserveringskalender staan, maar nog wel binnen de termijn van artikel 1:8 afgehandeld kunnen worden. Dit betreft vaak kleine(re) evenementen, omdat de behandeltermijn van grote evenementen langer is dan de tijd die nog over is (minder dan 12 weken) om een aanvraag tijdig te vergunnen. Wordt alsnog een aanvraag ingediend voor het evenement dat op de reserveringskalender stond dan geldt artikel 5:34, lid 4; een ontvankelijke aanvraag gaat voor een later ingediende aanvraag.

Artikel I, onderdeel L

Artikel 5:37 Weigeringsgronden

Derde lid onder e
Er zijn situaties dat achteraf gezien onvoldoende voorzorgsmaatregelen zijn genomen bij een evenement of dat de planvorming onvoldoende is nageleefd waardoor er schade is ontstaan aan de omgeving. Vaak ziet dat op bomen of groen en soms ook op dieren. Maar het kan ook gaan om andere ondergronden, straatmeubilair en objecten. Daarnaast kan een organisator zijn planvorming niet zijn nagekomen en heeft hij onvoldoende bijgestuurd waardoor gevaarlijke situaties zijn ontstaan. In sommige gevallen moet de gemeente en/of een hulpdienst dan optreden. Organisatoren die stelselmatig overtredingen begaan of laten zien dat zij onvoldoende grip hebben op het verloop van het evenement moeten geweerd kunnen worden in de gemeente. Om die reden is dit lid opgenomen, mede op aangeven van een motie (Motie 400, 2023) van de gemeenteraad waarin is opgeroepen om nieuwe vergunningen te kunnen weigeren - een rode kaart te geven - bij bewezen wangedrag op het gebied van ecologie. Dit lid is bewust breder geformuleerd, omdat mogelijk wangedrag niet ophoudt bij ecologie.

Het uitgangspunt is dat de eerste stap geen weigering is van een volgende aanvraag van een evenementenvergunning. Een organisator krijgt de gelegenheid om zijn planvorming aan te passen en om gemaakte fouten te herstellen bij een eventuele volgende editie van het evenement en zo schade of een slecht verloop van het evenement te voorkomen. Met de mogelijkheid een aanvraag te weigeren zal daarom niet lichtvaardig worden omgegaan, de impact kan immers groot zijn.

Het gedrag en handelen van de organisator moet aantoonbaar zijn, wat wil zeggen dat het aan hem is toe te wijzen. Dat kan zijn direct, maar ook indirect als het een gevolg is van het evenement. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het maaien van een veld voor parkeren voor het evenement in strijd met wet- en regelgeving of dat er geen of te weinig verkeersregelaars aanwezig waren waardoor (grote) verkeersproblemen zijn ontstaan. Het gaat hierbij om de organisator zelf, maar ook om het gedrag en handelen van anderen die voor of namens de organisator werkzaamheden verrichten. Het gedrag en

handelen ziet ook op het niet doen of nalaten, bijvoorbeeld door geen maatregelen te treffen of door de voorschriften van een vergunning niet na te leven. Het gedrag of handelen ziet ook op een organisator die zijn planvorming bij de aanvraag op orde heeft maar dit (doelbewust) niet nakomt of anders handelt dan wat van een goed organisator verwacht mag worden om het evenement in goede banen te leiden.

In alle gevallen is een objectieve waarneming nodig of is het noodzakelijk dat het gedrag te herleiden is tot de organisator. Is dit niet het geval dan kan datgene wat is voorgevallen hem ook niet worden aangerekend.

De gevolgen van het evenement vallen in beginsel allemaal onder zijn verantwoordelijkheid. Dat begint bij de start van het opbouwen en duurt tot na het afbouwen. In veel gevallen zal daarom gevraagd worden om een concreet verbeterplan, bijvoorbeeld om bomen en gras te beschermen, en hoe dat plan zal worden uitgevoerd. De inhoud van het plan hangt af van het evenement en de locatie en het eerdere gedrag en handelen of nalaten. Dit plan maakt dan onderdeel uit van de evenementenvergunning. Worden de stappen en maatregelen in het plan niet nagekomen dan volgt mogelijkerwijs het besluit dat een volgende vergunning geweigerd wordt, omdat de organisator onvoldoende blijk heeft gegeven van (extra) inzet om een goed organisator te zijn. De waarborgen missen, hij neemt daar geen verantwoordelijkheid voor en is daar ook niet aanspreekbaar op, zie ook artikel 5:37, derde lid, onder b. Het hangt van de omstandigheden van het geval en de ernst van wat is gebeurd af hoe hiermee wordt omgegaan en wanneer wordt overgegaan tot weigering van een vergunning.

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2024

Onderstaand de teksten van de artikelen die inhoudelijk wijzigen. De wijzigingen zijn *cursief* aangegeven in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst. Bij nieuwe artikelen is alleen de kolom 'Nieuwe tekst' ingevuld. Bij artikelen die vervallen is alleen de kolom 'Bestaande tekst' ingevuld. Daar waar de wijzigingen artikelleden betreft, zijn alleen de betreffende artikelleden opgenomen (de stippeltjes geven aan dat er meer artikelleden zijn die niet gewijzigd worden).

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:12 Maken, veranderen van een uitweg ..... 2.Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan een vergunning worden geweigerd in het belang van: ..... d. de bescherming van groenvoorzieningen in de gemeente of vanwege strijd met een *geldend bestemmingsplan*.	**Artikel 2:12 Maken, veranderen van een uitweg** ..... 2.Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan een vergunning worden geweigerd in het belang van: ..... d. de bescherming van groenvoorzieningen in de gemeente of vanwege strijd met <u>het omgevingsplan</u>. .....

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 2:24a Technische hulpmiddelen 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 10.15 van de Telecommunicatiewet, artikel 139d, tweede lid onder a en artikel 350d van het Wetboek van Strafrecht is het verboden op een openbare plaats technische hulpmiddelen te vervoeren, te gebruiken of bij zich te hebben die tot doel hebben het voorbereiden, faciliteren, plegen, afschermen of verhullen van strafbare feiten waarmee de openbare orde kan worden verstoord. 2. Het verbod is niet van toepassing indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het technische hulpmiddel niet is bestemd of gebruikt voor de in het eerste lid bedoelde handelingen.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:25 Bezit of vervoer van hulpmiddelen voor winkeldiefstal	.

..... 3. dit verbod wordt twee jaar na de datum van inwerkingtreding geëvalueerd.	

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2.45a Verbod openlijk harddrugsgebuik *geldend van 1 augustus 2023 tot 1 februari 2025* Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw harddrugs of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.	**Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebuik** Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw harddrugs of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 5:24 Vereisten organisator 1. Voor het verkrijgen van een vergunning *als bedoeld in artikel 5:21, eerste lid dient de organisator aan de volgende eisen te voldoen*: *a. hij mag niet onder curatele staan dan wel uit de ouderlijke macht of voogdij zijn ontzet;* b. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn; c. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en d. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd.	**Artikel 5:24 Vereisten organisator** 1. Voor het verkrijgen van een vergunning kan de burgemeester de volgende eisen aan een organisator stellen: a. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn; b. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt; en c. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 5:26 Reserveringskalender evenementen ..... 6. Een reservering op de reserveringskalender evenementen vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend, gelet op artikel 5:27, tweede lid.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst

Artikel 5:30 Begripsbepaling buitenevenement ..... c. een klein evenement. Hieronder wordt verstaan een buurt- en/of straatfeest.	.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 5:32 *Kennisgeving straat- en buurtfeesten* 1.*Het in* artikel 5:31 eerste lid, *gestelde verbod* geldt niet voor eendaagse s*traat- en buurtfeesten* indien: a. *het aantal aanwezigen tegelijkertijd* niet meer is dan 200 personen *en niet plaatsvindt op een doorgaande weg*; b. het evenement op een werkdag of een zaterdag plaatsvindt tussen 09.00 uur en 23.00 uur of op een *zon-* of officieel erkende feestdag tussen 13.00 uur en 23.00 uur; c. *het geluidsniveau op een afstand van 10 meter van enige geluidsbron beperkt is;* d. g*edurende het evenement geen verkoop van* eten, drinken of goederen *plaatsvindt;* e. *slechts kleine objecten worden geplaatst met een oppervlakte van minder dan 10* m² per object; f. afzethekken voorzien van een C1-bord en de onder e genoemde objecten dienen zodanig te worden geplaatst dat in geval van calamiteiten de hulpdiensten een vrije doorgang hebben van minimaal 3,5 meter breed en 4,2 meter hoog; g. er geen ander evenement in *de nabijheid plaatsvindt*; h. *er een voor de gemeente aanspreekbare organisator is*; i. de organisator *bij de burgemeester ten minste twee weken voorafgaand aan het evenement* melding *maakt van het evenement* op een door de burgemeester vastgesteld formulier; j. binnen 10 dagen na ontvangst van het formulier door de burgemeester geen tegenbericht is verzonden, en k. de organisator *ten tijde van het feest* een ontvangstbevestiging, van het feit dat hij een kennisgeving heeft gedaan, kan tonen.	**Artikel 5:32 Melding straatfeest** 1. Het verbod uit artikel 5:31, eerste lid, om zonder vergunning een evenement te houden geldt niet voor eendaagse straatfeesten als: a. er niet meer dan 200 personen tegelijkertijd aanwezig zijn; b. het evenement niet plaatsvindt in een park, op hoofdwegen en hoofdfietsroutes en de doorgang voor hulpdiensten bij noodsituaties minimaal 3,50 meter breed is en 4,20 meter hoog; c. het evenement op een werkdag of een zaterdag plaatsvindt tussen 09.00 uur en 23.00 uur of op een zondag of officieel erkende feestdag tussen 13.00 uur en 23.00 uur; d. het geluidsniveau van versterkt (muziek)geluid op een afstand van 15 meter van een geluidsbron niet hoger is dan 70 dB(A) en 85 dB(C); e. tijdens het evenement geen eten, drinken of goederen worden verkocht; f. er geen objecten worden geplaatst met een oppervlakte van meer dan 25 m² per object; g. er geen ander evenement in de omgeving van het straatfeest is; h. er een organisator aanwezig is tijdens het evenement; i. de organisator uiterlijk 14 dagen voor het evenement een melding doet van het evenement met een door de burgemeester vastgesteld formulier; binnen 10 dagen na ontvangst van de melding geen tegenbericht is verzonden door de burgemeester, en j. de organisator tijdens het evenement een ontvangstbevestiging kan laten zien van de aanmelding van het evenement.

2.*Indien* het vermoeden bestaat dat op een evenement één van de weigeringsgronden van artikel 1:8 of artikel 5:37, tweede lid van toepassing is, kan de burgemeester, in afwijking van het eerste lid, bepalen dat het *in artikel 5:31, eerste lid, gestelde verbod*, onverkort geldt. De burgemeester zendt dit tegenbericht, als bedoeld in onderdeel j. van het eerste lid, binnen tien dagen na ontvangst van het formulier.	2. Als het vermoeden bestaat dat op een evenement één van de weigeringsgronden van artikel 1:8 of artikel 5:37, tweede lid, van toepassing is, dan kan de burgemeester, in afwijking van het eerste lid, bepalen dat het verbod in artikel 5:31, eerste lid, toch geldt. De burgemeester zendt dit tegenbericht binnen tien dagen na ontvangst van de melding.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 5:34 Indienen aanvraag ..... 4. Voor aanvragen van evenementen die niet op de reserveringskalender evenementen staan, geldt dat een ontvankelijke aanvraag voor een datum en locatie voorrang heeft op een later ingediende aanvraag voor een evenement voor diezelfde datum en locatie.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 5:35 Vereisten organisator 1. Voor het verkrijgen van een vergunning *als bedoeld in artikel 5:31, dient de organisator aan de volgende eisen te voldoen*: *a. hij mag niet onder curatele staan dan wel uit de ouderlijke macht of voogdij zijn ontzet;* b. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn; c. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en d. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd.	**Artikel 5:35 Vereisten organisator** 1. Voor het verkrijgen van een vergunning kan de burgemeester de volgende eisen aan een organisator stellen: a. hij mag niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn; b. hij moet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt; en c. hij moet aantoonbare ervaring hebben in het organiseren van vergelijkbare evenementen als het evenement waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 5:36 Reserveringskalender evenementen ..... 6. Een reservering op de reserveringskalender evenementen vervalt als niet tijdig een aanvraag is ingediend, gelet op artikel 5:37 tweede lid.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 5:37 Weigeringsgronden ..... 3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan deze vergunning worden geweigerd, indien:	**Artikel 5:37 Weigeringsgronden** ..... 3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan deze vergunning worden geweigerd, indien: ..... e. een organisator aantoonbaar gedrag heeft vertoond of aantoonbaar heeft gehandeld waaruit blijkt dat hij geen goed organisator is. .....

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	V.J. Heus	**Datum**	12 november 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12782725
E-mail	v.heus@utrecht.nl	**Onderwerp**	Evaluatie APV harddrugsverbod
Bijlage(n)	3	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Op 22 juni 2023 heeft uw raad ingestemd met het raadsvoorstel om aan de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht 2010 (APV) een verbod op openlijk harddrugsgebruik toe te voegen. Dit verbod is 1 augustus 2023 ingegaan en loopt tot 1 februari 2025. Bij uw besluit over het nieuwe APV harddrugsverbod is amendement ‘A27 Evaluatie gebruiksverbod harddrugs’ opgenomen. Er is afgesproken de effecten van het APV-verbod na 1 jaar te evalueren. De evaluaties geven een genuanceerd beeld, waarbij het verbod op openlijk harddrugsgebruik in de openbare ruimte duidelijk toegevoegde waarde heeft in het geheel van maatregelen. We pleiten voor het in stand houden van deze bepaling. Met deze brief informeren wij u uitgebreid over de resultaten van de uitgevoerde evaluatie naar de effecten van het APV-verbod.

Aanleiding APV-harddrugsverbod
Door een steeds grotere groep van (hard)drugsverslaafde mensen nam vanaf 2022 criminaliteit en overlast toe, met name rondom het Lucasbolwerk, Lepelenburg en het Hieronymusplantsoen. Er ontstonden soms grimmige situaties en de zwaarte van de incidenten nam toe. Er waren vechtpartijen en bewoners, bezoekers en ondernemers werden geconfronteerd met openlijk gebruik van drugs en drugshandel. Ook vonden er intimidaties, scheldpartijen en mishandelingen plaats en deden mensen hun behoefte op straat.

Naar aanleiding van deze situatie hebben bewoners en (horeca)ondernemers de noodklok geluid. Ook hulpverlenende instanties spraken hun zorgen uit. Een steeds groter deel van de groep kwam van buiten de stad. Het werd voor hulpverleners ingewikkelder en gevaarlijker om contact te leggen met kwetsbare, maar vaak ook agressieve gebruikers: enerzijds door de grootte van de groep, anderzijds omdat de meeste gebruikers van buiten de stad geen contact met hulpverleners wensten. Hulpverleners zagen bij hen bekende (lokale) gebruikers steeds verder afglijden in heftiger drugsgebruik en constateerde bovendien vrouwelijke gebruikers die bijvoorbeeld seksuele handelingen aanboden in ruil voor drugs. Ook signaleerden zij dat er vervuilde drugs verkocht werd.

Om de veiligheid bij het Lucasbolwerk te verbeteren zijn er verschillende maatregelen getroffen waar uw raad over is geïnformeerd (zie o.a. de raadsbrief van 30 mei 2023). Het gaat om een breed pakket van maatregelen vanuit zowel zorg (door mensen richting zorg te leiden), bestuursrecht en strafrecht en ingezet op (potentiële) hotspotlocaties. Zo is de omgeving schoongemaakt, is gesnoeid om het gebied overzichtelijker te maken, is extra politie- en handhavingscapaciteit ingezet, is er gebruik gemaakt van de inzet van (flexibele) camera's en is het gebied 'Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en park Lepelenburg' aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Op zorggebied is er extra veldwerk ingezet, die korte lijnen onderhoudt met handhaving. Er zijn afspraken gemaakt met hostels over het toestaan van drugsgebruik op kamers met meerdere gebruikers en de toegang van De Stek is verruimd. Op 1 juli 2023 is het Eropaf-team gestart. Een team van professionals met verschillende expertises, vanuit verschillende maatschappelijke partners. Waaronder Jellinek, Barka, Meldpunt Perspectief, Stadsteam Backup, Leger des Heils, Tussenvoorziening, Altrecht, Fivoor, sociaal medisch team, PGA-experts en Lister. Waar nodig wordt nog andere expertise ingezet. Het Eropaf-team gaat meerdere malen per dag naar overlastlocaties, om met de mensen in gesprek te gaan en hen toe te leiden naar zorg, hulp en/of opvang. U ziet de resultaten van deze inzet op de bijgevoegde factsheet van het Eropaf team.

Om de dynamiek van de grote toeloop van buiten de stad te doorbreken, snel in te spelen op de overlast en het harddrugsgebruik in de buitenruimte te doen verplaatsen naar binnen (opvanglocaties), is aan u voorgesteld om als sluitstuk van het pakket aan maatregelen een verbod op harddrugsgebruik in de openbare ruimte op te nemen in de APV. Uw raad heeft de APV-bepaling aangenomen. Daarbij is besloten dat handhaving zich alleen richt op het bestrijden van *excessen* van drugsgebruik in de openbare ruimte, zoals bij het Lucasbolwerk.

Stand van zaken na invoeren APV harddrugsverbod
Het verbod is op 1 augustus 2023 ingegaan. Voorafgaand, in de maand juli, hebben politie, handhaving, veldwerkers, hostels en andere zorginstellingen uitgebreid gecommuniceerd over dit verbod en de mogelijke consequenties. Met effect: daar waar de banken van het Lucasbolwerk eind juli nog vol zaten met mensen die verslaafd zijn en het een aan- en afrijden van drugsdealers was, zagen we vanaf 1 augustus geen grote dagelijkse aanloop meer van mensen van buiten de stad. Er zijn geen signalen dat deze overlast zich naar een andere locatie in de stad heeft verplaatst. Oude bekende Utrechtse gebruikers werden weer zichtbaarder, naarmate de groep kleiner werd, en het lukte het Eropaf-team om weer met hen in contact te komen en hen actief toe te leiden naar zorg, hulp en/of opvang.

Een onderdeel van de aanpak is, om door middel van het APV-harddrugsverbod in combinatie met het instrument 'verblijfsontzeggingen', gebruikers (duurzaam) binnen te krijgen. Daartoe is de aanwijzing van het VBO-gebied in december verlengd (zie raadsbrief 1 december 2023). De gebruikersruimte van De Stek speelde hierin een belangrijke rol: er is een stijging te zien van het aantal bezoekers aan De Stek. In augustus 2023 waren er 59 unieke bezoekers, in juli 2024 71 unieke bezoekers. De locatiebezoeken zijn gestegen van 1224 in augustus 2023 naar 2573 in juli 2024. Ondanks de stijging in het unieke bezoekers, kregen wij ook van het Eropaf-team en de cliënten adviesraad signalen dat de voorziening niet aansluit bij de behoefte van sommige gebruikers in de stad. Daarom zijn er verschillende gesprekken gevoerd en sessies georganiseerd met de gebruikers zelf. Zo willen veel mensen die verslaafd zijn in sociaal verband kunnen gebruiken zonder dat zij direct in een hulpverleningstraject komen. Om die reden is de tuin van de gebruikersruimte van De Stek toegankelijk gemaakt voor harddrugsverslaafden die samen willen gebruiken.

In totaal zijn er in de stad in het eerste jaar 335 bekeuringen door politie en THOR uitgeschreven voor harddrugsgebruik in de openbare ruimte. Het merendeel van de bekeuringen is geschreven in de Binnenstad en dan met name de overlastlocaties Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen, Park Lepelenburg (175 bekeuringen) en het stationsgebied (80 bekeuringen). En hoewel de meeste harddrugsgebruikers op deze overlastlocaties (aan wie deze bekeuring óók zijn gegeven) wel in beeld zijn, hebben wij geen signalen ontvangen dat de bekeuringen hebben gezorgd voor meer schulden bij de doelgroep of dat er personen door financiële problemen vanwege de boetes hun huis zijn uitgezet.

Evaluatie APV-harddrugsverbod
Om gedurende een jaar de impact en effecten van deze bepaling te kunnen evalueren, zijn twee onderzoeken uitgevoerd. Aan Ipsos I&O is in juli 2023 gevraagd om te beschrijven hoe de situatie op het Lucasbolwerk was bij het ingaan van de APV-bepaling (zie bijlage 1). Hiervoor hebben zij vorig jaar interviews uitgevoerd onder verschillende doelgroepen: professionals, ondernemers/ medewerkers rondom het Lucasbolwerk, bewoners (omwonenden), belangenorganisaties en de doelgroep zelf. Bureau Beke heeft dit jaar een evaluatie gedaan naar de effecten van het APV-harddrugsverbod op openlijk harddrugsgebruik, op de mate van overlast en criminaliteit, op de ervaringen van betrokkenen en op de toegang tot zorg voor gebruikers (zie bijlage 2). Bureau Beke heeft de effecten van deze APV-bepaling geëvalueerd door het verzamelen en analyseren van kwalitatieve data, een vragenlijst onder omwonenden en ondernemers en door interviews met betrokkenen. Daarbij is niet alleen naar de APV-bepaling gekeken, maar zijn ook de andere maatregelen in het onderzoek meegenomen. Dit omdat er een mix van repressieve- en zorgmaatregelen wordt ingezet om de overlast rondom het Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Park Lepelenburg in te perken en te beheersen. Het precieze effect van één maatregel, de APV-bepaling, is lastig aan te tonen, maar de onderzoekers hebben hier zeker wel de nadruk op proberen te leggen.

Onderzoek overlast en veiligheid Lucasbolwerk van augustus 2023 (nulmeting)
Het onderzoek van Ipsos I&O toont aan dat alle betrokkenen de overlast bij het Lucasbolwerk in de zomer van 2023 herkennen en van mening zijn dat de overlast sinds 2022 was verergerd. Volgens de geïnterviewden ontstonden de problemen voornamelijk toen gebruikers van buiten Utrecht naar het Lucasbolwerk kwamen en zich mengden met de groep lokale gebruikers. De gebruikers werden agressiever, de sfeer werd grimmiger, de overlast nam en er vonden meer incidenten plaats.

Uit de interviews van Ipsos I&O blijkt dat de geïnterviewden bekend waren met de maatregelen die voor 1 augustus 2023 zijn getroffen. Over het algemeen stond men achter de ingevoerde maatregelen, ook al heerste het idee dat de maatregelen de problemen niet volledig gingen oplossen. Uit het onderzoek (dat deels begin augustus plaatsvond) bleek dat de overlast bij het Lucasbolwerk begin augustus 2023 direct was afgenomen. De geïnterviewden gaven aan dat de APV-bepaling gebruikers van buiten de gemeente afschrikt en dat lokale gebruikers zich in kleinere groepjes verplaatsten naar andere plekken binnen de stad en weer toegankelijker waren voor contact met veldwerk waardoor ze beter toegeleid konden worden naar zorg, hulp en/of opvang.

Evaluatie APV-harddrugsverbod door Bureau Beke van augustus 2024 (eenmeting)
Ook in het onderzoek van Bureau Beke wordt vanuit de verschillende bronnen een betrekkelijk eenduidig beeld geschetst van de overlastsituatie in de omgeving van het Lucasbolwerk. Vanuit de interviews en de vragenlijstresultaten onder omwonenden en ondernemers, komt naar voren dat de overlast- en criminaliteitssituatie de afgelopen jaren is toegenomen, maar dat er juist nadat bekend werd dat drugsgebruik in de openbare ruimte niet langer was toegestaan een verbetering te zien is. Dit

beeld wordt vanuit de politiecijfers bevestigd. Daarin is een duidelijke stijgende trend in de afgelopen vijf jaar te zien voor wat betreft alcohol- en drugsgerelateerde overlast rondom het Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Park Lepelenburg. Na het ingaan van de APV-bepaling daalt het aantal incidenten voor de vijf meest voorkomende incidentsoorten sterk.

Door Bureau Beke is onderzoek gedaan naar de overlastgevende harddrugsgebruikers die in beeld zijn in de omgeving van het Lucasbolwerk. Bij het ingaan van het APV-harddrugsverbod op 1 augustus 2023 waren er ruim 120 overlastgevers in beeld. Dat aantal is in de eerste maand na het verbod gereduceerd naar 54 personen. Uit de analyse van de personen die niet meer in beeld zijn, blijkt dat het met name gaat om overlastplegers van buiten Utrecht en overlastplegers met onbekende woonplaats. Verder merken de onderzoekers op dat er nu een groep in Utrecht bekende harddrugsgebruikers is overgebleven op de overlastlocaties, waarvan ze benadrukken dat deze groep zoveel mogelijk doorgeleid moet worden naar zorg.
Bureau Beke heeft vanuit de data niet kunnen achterhalen hoeveel personen er naar zorg zijn toegeleid. Wel geven enkele geïnterviewden aan dat op dit vlak veel initiatieven zijn ontplooid, zoals de buitengebruikersruimte van De Stek en de activiteiten van het Eropaf-team. Vanuit het Eropaf-team wordt er actief toegeleid of teruggeleid naar zorg. Dat houdt in dat mensen naar De Stek worden toegeleid, naar nachtopvang, en dat wanneer er mensen al een aantal dagen ‘kwijt’ zijn bij een hostel of andere zorgvoorziening, ze actief gezocht worden en teruggeleid. Mensen worden naar medische spreekuren gebracht, er wordt gezorgd dat mensen hun afspraken niet vergeten of ze worden naar deze afspraak gebracht (denk aan een intake voor een detox, afspraak voor depotmedicatie bij de ggz, een hernieuwde aanvraag asielprocedure). Er worden dagelijks veel gesprekken gevoerd om mensen te motiveren en te verleiden tot structurelere zorgoplossingen. Dit leidt er soms toe dat iemand langdurig in zorg komt, maar het kan ook gaan om kortdurend of beperkter resultaat.

Uit het onderzoek blijkt verder dat omwonenden, ondernemers en geïnterviewden de maatregelen verschillend ervaren. Meer toezicht door politie en boa’s, het opleggen van een verblijfsontzegging en de inzet van het Eropaf-team wordt vooral als effectief ervaren. Geïnterviewden geven aan dat het opleggen van een verblijfsontzegging pas effectief werd, toen het APV-harddrugsverbod in werking trad. Veel respondenten zien het verblijfsontzeggingsgebied daarom bij voorkeur in combinatie met het APV-harddrugsverbod uitgevoerd worden. Ondanks dat omwonenden en ondernemers een aantal maatregelen als positief ervaren, is bijna de helft van mening dat de maatregelen niet hebben geleid tot een verbetering van de woonbuurtsituatie. Een verklaring hiervoor kan zijn dat politie en handhaving niet altijd ingrijpen op de manier zoals omwonenden en ondernemers hadden verwacht. Ook speelt mee dat politie en handhaving alleen handhaven bij excessen, zoals met uw raad is besproken.

Als antwoord op de hoofdvraag over de effecten van het APV-harddrugsverbod concluderen de onderzoekers dat juist de combinatie van het gehele pakket aan maatregelen effect heeft gehad.
De effecten van de gecombineerde maatregelen uiten zich in een daling van het aantal geregistreerde overlastgevende harddrugsgebruikers en een daling in het aantal geregistreerde incidenten bij politie na augustus 2023. Verder hebben de maatregelen gezorgd voor ‘verdunning’ van de doelgroep harddrugsgebruikers en voor verspreiding over meerdere gebieden. Het merendeel van de respondenten maakt zich zorgen dat de maatregelen worden afgeschaald als blijkt dat deze een succes zijn. De meeste respondenten benadrukken het belang van het continueren van de maatregelen.

Voortzetten verbod op openlijk harddrugsgebruik

Het APV-verbod alleen is niet toereikend, maar omgekeerd is ook het pakket aan maatregelen niet effectief genoeg zonder deze bepaling. Zo is het verblijfsontzeggingsgebied het meest effectief in combinatie met een verbod op openlijk harddrugsgebruik. Ook wordt de drempel om openlijk buiten harddrugs te gebruiken verhoogd, waardoor gebruikers gestimuleerd worden om binnen te gebruiken. Deze stimulans vervalt als ook de APV-bepaling vervalt. Zonder het verbod is de kans groot dat de magneetfunctie van gebruikers van buiten Utrecht weer toeneemt en daarmee ook het aantal criminaliteits- en overlastincidenten. Dit is ook de vrees van omwonenden en ondernemers. Dan ontstaat er mogelijk ook weer de situatie waarbij hulpverleners moeilijk in contact kunnen komen met kwetsbare gebruikers omdat er een 'schil' van gebruikers (en dealers) van buiten de stad omheen staat. De betrokken partners bij de aanpak ondersteunen daarom de verlenging van de maatregelen.

Gelet op de resultaten van het APV-harddrugsverbod - en met name het belang van dit verbod voor het effect van het samenstel van maatregelen - stellen wij aan uw raad voor om het verbod op openlijk harddrugsgebruik voort te zetten. Om te voorkomen dat de groep van overlastgevende drugsgebruikers en drugsdealers terugkomt of zich verplaatst naar elders in de stad, en om snel te kunnen handelen bij nieuwe hotspotlocaties stellen wij voor dat het verbod blijft gelden voor de gehele gemeente.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Onderzoek overlast en veiligheid Lucasbolwerk voor 1-8-2023

Rapportage I&O Research

i&o research

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave
I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer
2023/173

Datum
september 2023

Opdrachtgever
Gemeente Utrecht

Auteurs
Carmen de Krosse
Gwendolyn van Straaten
Melle Conradie

Copyright
Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1 Managementsamenvatting ____ 4

2 Inleiding en achtergrond ____ 6

2.1 Achtergrond ____ 6
2.2 Methode en verantwoording ____ 6

3 Bevindingen interviews ____ 7

3.1 Ervaring veiligheid ____ 7
3.2 APV-verbod ____ 14

A Bijlage: geïnterviewde personen ____ 20

B Bijlage: gespreksleidraad ____ 21

C Bijlage: pamflet harddrugsoverlast ____ 24

1 Managementsamenvatting

De gemeente Utrecht heeft I&O Research gevraagd sfeerbeelden te creëren van de veiligheidsbeleving en overlast op het Lucasbolwerk vóór de invoering van het harddrugsverbod in de openbare ruimte van 1 augustus 2023. Hiervoor voerden we tussen 28 juli en 30 augustus[1] interviews uit onder verschillende doelgroepen: professionals, ondernemers/werkers rondom het Lucasbolwerk, bewoners (omwonenden), belangenorganisaties en de doelgroep zelf.

De geïnterviewden zijn het er allen over eens dat er overlast is op het Lucasbolwerk. Volgens de geïnterviewden spelen de problematiek en de overlast op het Lucasbolwerk al jaren en is dit het afgelopen jaar verergerd. Doordat er in Utrecht geen verbod was op het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte en in andere steden wel, kwamen gebruikers uit andere steden naar het Lucasbolwerk. De groep bekende lokale gebruikers mengde zich daardoor met 'vreemden', wat tot meer agressie en onderlinge vechtpartijen leidde. Naast de ernstige misdrijven zoals steekpartijen, geweldsincidenten en aanrandingen hebben **ondernemers** vooral last van bedelaars op hun terrassen en bedreigingen naar het personeel. Personeel en gasten voelen zich daardoor soms onveilig. Ook **bewoners** benoemen de intimiderende houding van gebruikers en het lastigvallen van voorbijgangers. Hierdoor ervaren ook kinderen van omwonenden een onveilig gevoel. Daarnaast ervaren beide doelgroepen overlast door de vervuiling in het park.

"Werknemers hebben ook bedreigingen gehad. Dit heeft veel impact en zorgde ervoor dat een werknemer een week thuisbleef."

"Als je er wat van zegt, komt iemand intimiderend op je af. Mijn dochters durfden er niet meer langs."

In mei 2023 is een aantal maatregelen getroffen waar de geïnterviewden goed bekend mee zijn. **Ondernemers en bewoners** zien meer handhaving en zijn zich bewust van een betere samenwerking met de zorg om het probleem aan te pakken. **Professionals** zelf, die de aanpak en maatregelen hebben opgesteld, bevestigen die intensivering in de samenwerking tussen beleidsmakers, handhaving en de zorg. Over het algemeen staat men achter de ingevoerde maatregelen, maar er heerst ook het idee dat de maatregelen de problemen niet volledig oplossen. **Ondernemers en bewoners** merken een positief verschil sinds de maatregelen van mei, maar geven ook aan dat de overlast niet verdwenen is. Ook **professionals** uiten zorgen over een verplaatsing van het probleem, in plaats van een oplossing ervan.

"Ik merkte er weinig van. Vanuit het park veranderde er niks. Er was wel meer aandacht vanuit politie en gemeente. We werden als vereniging serieuzer genomen door gemeente en politie, er kwam echt actie. In het park veranderde er echter heel weinig, er waren evenveel mensen. Je ging er nog steeds niet graag heen."

Sinds 1 augustus 2023 is een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van kracht die het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte verbiedt. Op voorhand waren de reacties op dit verbod overwegend positief. Veel geïnterviewden zagen al enig verschil in overlast sinds de maatregelen van mei, maar zien toch de noodzaak om aanvullende acties te ondernemen.

[1] *Een deel van de interviews vond dus plaatst nadat het verbod al was ingevoerd en is daardoor mogelijk beïnvloed.*

Veel geïnterviewden verwachten een versnippering van de groep gebruikers. Ze geven aan het acceptabel te vinden als er een kleinere groep bekende gebruikers overblijft, omdat daar weinig overlast van verwacht wordt. Enkele **zorgprofessionals** denken deze groep betere en gerichtere zorg te kunnen leveren. **Professionals** bij de gemeente en handhaving zien het verbod als een belangrijke stap voor de gemeente doordat de aanzuigende werking is afgenomen en het Utrecht gelijktrekt met andere gemeenten.

"Ik verwacht dat er betere zorg geleverd wordt en dat de problematiek meer gescheiden wordt van de criminaliteit. Dit neemt ook de aanzuigende werking vanuit andere gemeenten af omdat hier nu ook een verbod is. Dan kun je ook mensen terugsturen en andere gebruikers uit Utrecht betere zorg bieden."

Tegelijkertijd is er enige twijfel over de aansluiting van de zorg op de behoefte van de gebruikers. Enkele **zorgprofessionals** hebben hun twijfels over de effectiviteit van het verbod en het effect op de doelgroep. Ook maken zij, en **belangenorganisaties**, zich zorgen over criminalisering van de gebruikers als gevolg van het verbod. Men is bang dat gebruikers daardoor minder snel bij de zorg terechtkomen. De geïnterviewde **verslaafde** voelt zich sinds het verbod meer opgejaagd door de politie. Sinds het verbod wordt hij vaker gecontroleerd, ook als hij niet gebruikt.

"Je rechten worden ontnomen. Ik ben toch niemand tot last. Ze moeten mij niet criminaliseren. Als ik boetes krijg, dan kan ik in de gevangenis komen en ben ik crimineel."

2 Inleiding en achtergrond

2.1 Achtergrond

Op 1 augustus 2023 is in de gemeente Utrecht een harddrugsverbod in de openbare ruimte ingegaan. Tot dat moment was Utrecht een van de weinige steden in Nederland waar het gebruiken van drugs niet verboden was. De gemeente Utrecht sluit zich met dit verbod aan bij de ruim tweehonderd gemeenten waar het verbod op drugsgebruik in de openbare ruimte al opgenomen is in de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV).[2]

Binnen gemeente Utrecht kampt vooral het Lucasbolwerk met ernstige overlast en criminaliteit.[3] De gemeente Utrecht wil de veiligheidsbeleving op het Lucasbolwerk vóór augustus 2023 in kaart brengen. I&O Research is door de gemeente Utrecht gevraagd om 'sfeerbeelden' te creëren van de veiligheidsbeleving en de overlast door middel van gesprekken met belangenpartijen. Een jaar na ingang van het APV harddrugsverbod zal de impact van de maatregelen worden geëvalueerd. Dit onderzoek is onderdeel van een 'stand van zaken-meting'. De centrale onderzoeksvraag is:

"Hoe wordt de situatie op en rondom het Lucasbolwerk beleefd door verschillende groepen?"

2.2 Methode en verantwoording

Om sfeerbeelden te creëren interviewden we personen uit vier verschillende doelgroepen. De deelnemers zijn geworven via de gemeente Utrecht. Daarbij is gezorgd voor een spreiding onder de verschillende doelgroepen. De doelgroep bestaat uit professionals (gemeentelijke professionals, zorgprofessionals en handhaving), ondernemers, bewoners (omwonenden) en belangenorganisaties/gebruikers. Alle gesprekspartners zijn betrokken bij het Lucasbolwerk. De ondernemers en bewoners in dit onderzoek zijn door de gemeente Utrecht aangedragen. Zij praten vaker mee over het onderwerp en zijn bekend met wat er speelt bij andere ondernemers en bewoners. De bewoners die we spraken hebben ook het *pamflet harddrugsoverlast* (zie bijlage) opgesteld of hier aan bijgedragen.

Er zijn 20 interviews gehouden. De gesprekken duurden 20 à 30 minuten. Elf interviews zijn online gehouden, negen interviews zijn fysiek afgenomen. De interviews werden afgenomen tussen 28 juli en 30 augustus. Een deel van de interviews is dus afgenomen na de invoering van het harddrugsverbod in de openbare ruimte.

Doelgroep		**# Respondenten**
Professionals		
waarvan:	*Gemeente*	*3*
	Zorgprofessionals	*4*
	Handhaving	*2*
Ondernemers		5
Bewoners (omwonenden)		2
Belangenorganisaties/gebruikers		4
Totaal		**20**

[2] *Van de wet mag het, maar ruim 200 gemeenten verbieden drugsgebruik op straat (nos.nl)*
[3] *Inwoners radeloos door aanhoudende overlast verslaafden: 'Hoe leg je uit dat dít kan in Utrecht?' | Utrecht | AD.nl*

3 Bevindingen interviews

In dit hoofdstuk rapporteren we het beeld dat gevormd is van de veiligheidsbeleving en overlast op basis van de interviews. Dit is ingedeeld naar de gespreksleidraad (bijlage B), zodat alle besproken onderwerpen aan bod komen. Per onderwerp beginnen we met een algemeen beeld, waarna we ingaan op de doelgroepspecifieke ervaringen.

3.1 Ervaring veiligheid

We hebben geïnterviewden gevraagd naar het type overlast dat zij ervaren. Dit beschrijven we per doelgroep. Daarna schetsen we de reacties op de maatregelen die zijn doorgevoerd in mei en de overlast voor en na die maatregelen. Vervolgens komt de veiligheidsbeleving aan bod in het deel over persoonlijke impact.

3.1.1 Kenmerken van de overlast

Volgens de geïnterviewden speelt de problematiek en de overlast op het Lucasbolwerk al jaren. Alle doelgroepen geven aan dat de overlast het afgelopen jaar (volgens sommigen vooral sinds het einde van de coronacrisis) is verergerd. De groepsgrootte en de ernst van de overlast nam toe. Men ziet dat de problemen voornamelijk ontstonden toen gebruikers van buiten Utrecht naar het Lucasbolwerk kwamen en mengden met de bestaande groep lokale gebruikers. De gebruikers werden agressiever en de sfeer werd grimmig. Voor ondernemers en bewoners gaat het vaker om directe overlast, waar het voor gemeentelijke professionals meer ‘van horen zeggen’ is. De meeste geïnterviewden zagen het afgelopen jaar een toename in agressie, wat zich uitte in onderlinge vechtpartijen, geweldsincidenten en het lastigvallen van voorbijgangers. Ook ervaren ze vervuiling in en rond het park, zoals ontlasting, afval en opengetrokken vuilniszakken.

Ondernemers

Ondernemers met een café aan het Lucasbolwerk ervaren veel overlast van gebruikers die bij gasten op het terras bedelen om geld of sigaretten. Ook pakken ze eten of andere spullen van tafel. Het laatste jaar werd personeel vaker bedreigd en zijn gebruikers vaker gewelddadig. Hierdoor voelen personeel en gasten zich soms onveilig.

“Werknemers hebben ook bedreigingen ontvangen. Dit heeft veel impact en zorgde ervoor dat een werknemer een week thuisbleef.”

Café-eigenaren raken soms ook in conflict met hun gasten, die niet altijd begrijpen waarom door de uitbater gevraagd wordt om een bedelaar niks te geven. Ook de Stadsschouwburg en studentenvereniging BITON merken dat veel gebruikers rond het gebouw hangen of naar binnen proberen te gaan. De ondernemers benoemen ook de vervuiling in het park, zeker sinds er statiegeld zit op blikjes en men vuilniszakken opentrekt in de zoektocht naar statiegeld.

“Ik heb in de loop der jaren veel dingen meegemaakt. Iemand die met een mes op me afkwam. Een paar maanden geleden nog iemand die met een grote stok op me af wilde komen. Ik sta m’n mannetje wel. Maar gasten en personeel worden angstig.”

Bewoners
Beide bewoners die we spraken komen (bijna) dagelijks in de straat of in het park van het Lucasbolwerk. Eén bewoner vertelt dat er soms drugsgebruikers in haar portiek zitten. Daarnaast ervaren bewoners geluidsoverlast en zijn er veel opstootjes tussen de gebruikers. Bewoners krijgen deze overlast meer mee dan andere geïnterviewden, doordat zij dag en nacht aan het Lucasbolwerk zijn. Zij zien en ervaren verder ook dat gebruikers zich intimiderend gedragen, ook naar voorbijgangers. Dit heeft impact op de bewoners en hun gezinnen.

"Als je er wat van zegt, komt iemand intimiderend op je af. Mijn dochters durfden er niet meer langs."

Professionals
Professionals zien heel duidelijk een verandering in de dynamiek het afgelopen jaar en kunnen dit goed duiden in het licht van de ontwikkeling de afgelopen jaren. Er zijn al jaren gebruikers op het Lucasbolwerk, maar het laatste jaar veranderde de vaste groep gebruikers en vaste dealers volgens hen in een marktplaats-dynamiek met veel onbekenden. Hierdoor konden mensen zich makkelijker anoniem binnen de groep bewegen. Ook kwamen steeds meer gebruikers naar het Lucasbolwerk die op andere plekken in Utrecht geweerd werden (o.a. Mineurslaan). Door de grotere groep gebruikers werd het Lucasbolwerk ook aantrekkelijker voor georganiseerde dealers. Het aanbod van (goedkope) drugs trok weer gebruikers aan en zo ontstond een vicieuze cirkel.

"Eerst waren de groepen gesplitst, nu mixten vreemdelingen zich met Oost-Europeanen en Utrechtse harddrugsverslaafden, dat zorgde voor meer incidenten, dat mengt niet lekker."

De professionals noemen vooral de ernstige misdrijven zoals steekpartijen, geweldsincidenten en aanrandingen als ze denken aan de overlast. Vooral zorgprofessionals en handhaving merken een toename in onderlinge vechtpartijen. Eén geïnterviewde van de politie geeft aan dat het aantal overlastmeldingen cijfermatig relatief laag is, doordat er weinig ondernemers en omwonenden zijn rondom het Lucasbolwerk. Op andere plaatsen waar gebruikers eerder samen kwamen (Hieronymusplantsoen, Lepelenburgpark) waren meer overlastmeldingen, doordat deze plekken midden in een woonwijk zitten.

Belangenorganisaties en verslaafde
De gesproken belangenbehartigers onderkennen dat er overlast heerste op het Lucasbolwerk. Deze overlast is ook toegenomen, sinds een aantal jaar terug. De groep gebruikers zorgde voor een onprettige sfeer en overlast.

"*Er was zeker overlast. Niemand zou zeggen dat de buurt niet moest klagen. De groep was te groot"*

Eén van de belangenbehartigers noemt de grote hoeveelheid goedkope drugs die er tegenwoordig verhandeld worden als oorzaak voor de toegenomen overlast. Deze toename in drugs zou leiden tot concurrentie onder dealers, waarbij sommige dealers agressief te werk gaan.

De geïnterviewde verslaafde geeft aan dat er wel eens vechtpartijen in de groep zijn, maar dat de groep elkaar ook corrigeert. Ook komen er personen naar de groep verslaafden om hen uit te lokken. Wanneer er dan ruzie ontstaat, wordt de gebruiker als schuldige gezien.

"Mensen komen bijvoorbeeld stoer doen en even pesten. Dan vinden ze net de verkeerde en krijgen ze klappen. Dan trek je aan het kortste eind, want je bent gebruiker. Het incident staat wel op camera, maar de aanloop niet. Dus als gebruiker word je dan gepakt."

3.1.2 Bekendheid en reactie maatregelen mei 2023

Alle geïnterviewden weten dat er gewerkt wordt aan het verminderen van de problematiek op het Lucasbolwerk. Ze zijn bekend met de maatregel van het Lucasbolwerk als verblijfsontzeggingsgebied en de toename in handhaving. Meerderen noemen ook het "eropaf-team" en zijn zich bewust van de verbeterde samenwerking met de zorg. Hoewel men over het algemeen achter de getroffen maatregelen staat, denken veel geïnterviewden dat er méér nodig is en dat deze onvoldoende zijn om de problemen volledig op te lossen.

Ondernemers

De extra inzet van politie en handhaving is zichtbaar voor de ondernemers. Ook zijn ze zich er van bewust dat de gemeente, politie en handhaving meer aandacht hebben voor de situatie en dat er door de gemeente aan gewerkt wordt. Ondernemers denken dat er meer voor nodig is om het probleem op te lossen en zijn daarom sceptisch over de maatregelen.

"Ze zijn gestart met het uitdelen van gebiedsverboden. Dat leverde resultaat op, maar het is vooral tijdelijk. Een paar dagen later zijn de gebruikers weer terug. Ze weten gewoon dat we als cafés niet altijd de tijd hebben om te bellen en ook niet weten wie er allemaal een gebiedsverbod hebben. Dat is privacy. Politie, dames van de gemeente en burgemeester stonden er echt wel welwillend tegenover en hebben echt hun best gedaan om er bovenop te zitten met handhaving. Maar het leverde niet genoeg op. Dus het was wachten op een algeheel drugsverbod."

"Ik heb het idee dat er tussen juni en maart weinig verschil is als je kijkt naar de overlast. Nu op 1 augustus het harddrugsverbod is ingegaan, zie je wel echt verschil."

Bewoners

Eén van de bewoners zat in een klankbordgroep en schreef een pamflet over de problematiek op het Lucasbolwerk en de aanpak ervan. Een aantal oplossingen van dat pamflet is ook in de praktijk toegepast. De andere bewoner onderschrijft dat er sinds mei meer handhaving en veldwerkers vanuit de zorg zijn. De twee bewoners staan achter de getroffen maatregelen en spreken hun vertrouwen erin uit.

"De gemeente heeft nu een eropaf-team gecreëerd. Dat klinkt goed. Dit is ook de oplossingsrichting vanuit ons pamflet, dus ik sta er 100% achter. Het moet niet als een handhavingsinitiatief verkocht worden. Het is een zorg-issue."

Professionals

Professionals komen bij elkaar in een operationeel overleg en zijn gezamenlijk betrokken bij de aanpak en maatregelen van mei 2023. Ze brengen gezamenlijk de groep in beeld en zoomen in op het individu. Dit om de overlast te beperken en te zorgen dat de zorg goed aansluit op individuen. Een gemeentelijke professional geeft aan dat de maatregelen van mei heel lokaal zijn en dat dus gauw verplaatsing optreedt. Men zou achter de feiten aanlopen met dit soort bestuurlijke maatregelen. Het moet samengaan met handhaving, aldus de gemeentelijke professional.

Ook de politie geeft aan dat alleen handhaving niet genoeg is en dat een gecombineerde aanpak met goede zorgoplossingen wenselijk is. Dit onderschrijven de meeste professionals. Een zorgprofessional geeft aan dat veldwerkers vanuit de zorg een andere aanpak hebben dan politie en handhaving:

"Dit <eerder genoemde voorbeeld> laat zien dat het belangrijk is en een verschil kan maken hoe je de doelgroep bejegend. De activiteiten van toezicht en handhaving hebben soms een andere benadering."

De zorg richt zich vooral op het onderhouden van een goede relatie met de gebruiker. Het bekeuren van gebruikers werkt niet volgens verschillende zorgprofessionals:

"Boetes maken die verslaafden niet uit, ze hebben leefgeld en als de boetes opstapelen moeten ze even zitten, dat voelt voor hen als vakantie."

Zorgprofessionals noemen ook dat er veranderingen zijn geweest bij de gebruikersruimtes. Het is minder laagdrempelig geworden door strengere regels: legitimatie is verplicht, 's nachts mag niet meer gebruikt worden en het gebruiken in een groep wordt ontmoedigd. Hierdoor komen minder mensen bij de Stek.

Zoals eerder genoemd geeft de geïnterviewde bij de politie aan dat er relatief weinig overlastmeldingen zijn met betrekking tot het Lucasbolwerk. Vanuit dit oogpunt had politie liever geen maatregelen getroffen, omdat maatregelen leiden tot verplaatsing en de overlast in een buurt met veel ondernemers en omwonenden sowieso erger zou zijn. Daarbij wordt wel de nuance gegeven dat dit slechts een perspectief is en dat het voor degenen die overlast ervaren erg vervelend is. Ook was er bij de politie behoefte om iets te doen tegen de gebruikers van buitenaf. Het APV-verbod wordt gezien als een goede maatregel om dit te bereiken.

Belangenorganisaties en verslaafde

De belangenorganisaties snappen dat er iets gedaan moest worden aan de situatie door middel van maatregelen. De politie kon volgens een geïnterviewde het probleem niet meer aan, daardoor zou samenwerking met de zorg moeten worden gezocht.

"De hulpverlening werd gevraagd het aan te pakken, want de politie durfde het niet meer aan. Dit was ongeveer 2,5 jaar geleden. Toen was er heel veel overlast. Politie had de manschappen niet. Ze duwden het weg en kwamen op een andere plek terug."

Echter heeft deze gesprekspartner wel twijfels of deze aanpak het structurele probleem oplost. Met het wegjagen van gebruikers treedt verplaatsing op, maar wordt het probleem niet opgelost.

Belangenorganisaties zien het samenspel tussen de regelgeving en handhaving op straat en de inloop bij gebruikersruimtes. De regels bij gebruikersruimte (de Stek) zijn volgens een belangenorganisatie verstrengd (met name de openingstijden) en de handhaving is verhard. Daarentegen noemt een andere belangorganisatie dat er ook versoepelingen plaatsvonden, die het gemakkelijker zouden moeten maken voor gebruikers om naar de gebruikersruimte te gaan. Ze zien de noodzaak van de doorgevoerde versoepelingen, maar vinden dat deze eigenlijk te laat kwamen.

Daarnaast richt de gebruikersruimte zich volgens de geïnterviewde ook meer op herstel en ‘bezigheidstherapie’. De combinatie van een strengere handhaving en een minder toegankelijke gebruikersruimte, zou ertoe leiden dat sommige gebruikers uit het zicht verdwijnen. Dit is de extreem zorgmijdende groep die niet de bemoeienis van de gebruikersruimtes wil.

De geïnterviewde verslaafde is bekend met de maatregelen die zijn genomen in mei. Hij geeft ook aan dat sommige maatregelen terecht waren. Zijn beeld is dat er in deze periode niet heel streng werd gehandhaafd. De politie kwam af en toe even langs om te kijken hoe het ging.

“Toen kwamen ze gewoon langs en keken of het in orde was. En gingen ze gewoon weg. Nu <sinds 1 augustus> zitten ze steeds achter je aan. Hiervoor kenden ze je en dan was het goed.”

3.1.3 Ontwikkeling overlast sinds maatregelen in mei

Sinds de maatregelen van mei ziet men wel verandering op het Lucasbolwerk, voornamelijk doordat de grote groep is versnipperd en er minder gebruikers van buitenaf zijn. Tegelijkertijd is de overlast daarmee volgens ondernemers en bewoners niet verdwenen. Meerderen geven aan dat ze de groep ‘bekende gebruikers’ accepteren en weinig overlast zouden ervaren als de groep op het Lucasbolwerk hiertoe beperkt blijft.

Ondernemers

Ondernemers zien weinig verschil in overlast sinds de maatregelen van mei. Men denkt dat dit te maken heeft met de tijdelijkheid van de ontzegging. Na een paar dagen zijn de overlastgevers weer terug. Eén ondernemer noemt dat hij sinds de maatregelen minder overlastgevers op het terras heeft, maar dat het probleem niet volledig is verdwenen. De Stadsschouwburg ervoer juist een toename van overlast sinds mei omdat gebruikers zich – omdat ze zich voor handhaving verstoppen – vaker in en rond de schouwburg ophouden.

“Op een gegeven moment heeft de politie de inzet opgeschaald en de verblijfontzegging ingesteld. De groep ging daardoor uitwaaieren waardoor wij nog meer overlast kregen. Ze gaan zich verschuilen en komen ook ons gebouw binnen. Dat gaf nog veel meer problemen.”

“Ik merkte er weinig van. Vanuit het park veranderde er niks. Er was wel meer aandacht vanuit politie en gemeente. We werden als vereniging serieuzer genomen door gemeente en politie, er kwam echt actie. In het park veranderde er echter heel weinig, er waren evenveel mensen. Je ging er nog steeds niet graag heen.”

Bewoners

Sinds de maatregelen van mei verplaatsen overlastgevers zich binnen het park en zijn ze opgesplitst in kleinere groepjes. De bewoners geven aan nog steeds overlast te ervaren van deze groepjes.

“Sinds een paar maanden zie ik veel meer handhaving, veel meer ‘geel’. De overlastgevers verplaatsen zich binnen het park. Ze zijn meer in kleinere groepjes opgesplitst.”

Professionals

Het afgelopen jaar veranderde de grootte en samenstelling van de groep. Zorgverleners kregen minder contact met zorgbehoevenden. Het werd daardoor lastiger om met de doelgroep in gesprek te gaan. De problematiek kreeg meer aandacht van de gemeente en politie en handhaving voerde de druk op. Al sinds de maatregelen van mei zien professionals verdunning en verspreiding van de groep en als gevolg daarvan een afname van de overlast. Er zijn minder gebruikers van buitenaf. Met de groep die overblijft en bij de zorg bekend is, is het beter contact te leggen. Professionals zijn daarmee positiever over het effect van de maatregelen dan bewoners en ondernemers.

"*De harde kern is er nog steeds, daar is niks mee aan de hand, daar is goed mee te praten."*

Binnen deze bekende groep heersen volgens de professionals ook bepaalde normen en waarden en corrigeert men elkaar. Meerdere geïnterviewden spreken ook hun twijfel uit of het zorgaanbod zo wel goed aansluit op een deel van de (soms zorgmijdende) doelgroep. Zo richt de zorg zich steeds meer op dagbesteding en worden bij de tussenvoorziening eenpersoonshokjes gecreëerd om te gebruiken. Tegelijkertijd benoemen meerdere professionals het sociale aspect van gebruiken in openbare ruimte. Daardoor heerst er twijfel of de huidige voorzieningen wel goed aansluiten op de behoeften van de gebruikers.

Belangenorganisaties en verslaafde

De belangenorganisaties beamen, net zoals de andere geïnterviewden, dat de overlast is afgenomen sinds de maatregelen in mei. De groep is geslonken. Eén geïnterviewde geeft aan dat dit mogelijk komt door de aandacht die op de groep is gevestigd. Dit werkt afschrikwekkend.

Een geïnterviewde van een belangenorganisatie plaatst ook de kanttekening dat er vooral sprake is van het gevoel van overlast, ook als de groep niks doet. Hij krijgt vanuit de groep gebruikers mee dat ze eigenlijk geen overlast willen veroorzaken. Tegelijkertijd noemen gebruikers volgens hem dat er wel andere overlastgevende personen in de groep aanwezig zijn.

"Gebruikers snappen ook dat ze anderen aantrekken (dit is mijn beeld vanuit de doelgroep), want zelf willen ze geen overlast veroorzaken. Ze willen een plek waar ze rustig kunnen gebruiken en hun ding kunnen doen. De groep is nooit gehoord."

De geïnterviewde verslaafde erkent zelf ook dat er sprake was van overlast, onder andere vechtpartijen. Hij benoemt wel dat het verhaal twee kanten heeft. Verslaafden liggen volgens hem onder een vergrootglas bij de handhaving.

"Voordat het verbod inging, stonden studentenkoren hier ook te drinken en hoor je niemand hierover. Als een gebruiker iets doet, komt gelijk handhaving. Het is selectief op ons gericht."

3.1.4 Persoonlijke impact

De overlast heeft voornamelijk veel impact op ondernemers en bewoners. Ze hebben zorgen om de veiligheid van de kinderen of om het personeel en gasten en zijn extra op hun hoede. Deze doelgroepen ervaren het meest een gevoel van onveiligheid. Zorgprofessionals ervaren dit minder een gevoel van onveiligheid omdat ze vanuit hun beroep gewend zijn om met deze doelgroep te werken. Andere professionals (gemeente, politie) geven vooral aan het gevoel van onveiligheid van ondernemers en bewoners te kunnen begrijpen, maar dat de overlast voor henzelf geen persoonlijke impact heeft.

Ondernemers

Ondernemers, voornamelijk de café-eigenaren, zijn continu alert op wat er in en rond het café gebeurt. Ook hebben ze zorgen om de persoonlijke veiligheid van het personeel en of ze het werk in de toekomst willen blijven doen als de overlast blijft of toeneemt. Het is door de overlast lastiger om (goed) personeel aan te trekken en te behouden. Een caféuitbater noemt dat personeel zich heeft ziekgemeld uit angst. Alle ondernemers geven aan dat de overlast hen energie kost. Daarnaast heeft het ook financiële impact doordat gasten en bezoekers minder graag terugkomen.

"Vervelendste is de mensen die het terras op komen. Dat kost mij tijd en veel energie. Ik lig er ook weleens wakker van. Ik wil gewoon een café draaien. Overlast hoort wel bij een grote stad. Maar rondom deze plek zit heel veel opvang voor verschillende groepen. Daardoor heb je hier een concentratie."

"Het kost energie en dat telt op. Dat merk je niet direct, maar die impact is er wel. En het inkomen blijft erdoor achter, wat frustrerend is."

Bewoners

Eén van de twee bewoners heeft last van gebruikers in haar portiek, maar voelt zich niet geïntimideerd. Wanneer ze overlastgevers vraagt om te vertrekken uit haar portiek of om de muziek zachter te zetten, reageren ze vaak goed en beleefd. Wel ervaart ze het als erg vervelend om uit te kijken op 'een hele trieste bedoeling'.

"Het is een psychiatrische inrichting recht voor je deur. Het is vervelend voor de kinderen dat ze dit zien in plaats van een mooi park."

De wandelroute met de hond wordt soms aangepast vanwege de vervuiling in het park. De kinderen van beide bewoners krijgen de overlast mee en voelen zich daardoor soms onveilig. Ze passen hun gedrag aan vanwege de overlast en gaan bijvoorbeeld via de achterkant het huis in of lopen niet meer langs het park.

"De vriendin van mijn zoon durft soms niet aan de voorkant aan te bellen. Ze blijft op de hoek wachten. En er zijn ook vriendinnen van mijn dochter die het eng vinden in de buurt."

Professionals
De meeste veldwerkers en zorgverleners ervaren geen onveilig gevoel op het Lucasbolwerk. Ze zijn (grotendeels) bekend met de verslaafde doelgroep en weten hoe deze te benaderen. Dit is voornamelijk het geval sinds de maatregelen van mei, omdat toen vooral de 'oude bekenden' overbleven. Een enkele veldwerker vond het wel moeilijk om op de groep af te stappen.

Belangenorganisaties en verslaafde
De geïnterviewde verslaafde geeft aan weinig gevoel van onveiligheid te ervaren. Hij weet wel dat er soms overlast was en is, waaronder vechtpartijen. Echter heeft hij het idee dat de groep dit intern oplost.

"De nieuwe aanwas probeert binnen te dringen in de groep, dan krijgen ze klappen en dan is het goed."

De belangenorganisaties onderkennen de overlast, maar noemen dat vooral ook niet het belang van de verslaafden uit het oog moet raken. Ze noemen verslaving een ziekte en hopen dat de verslaafden zorg kunnen blijven krijgen en niet te veel gecriminaliseerd worden.

3.2 APV-verbod
We hebben de geïnterviewden met betrekking het APV-verbod gevraagd of ze hiermee bekend zijn en welke ontwikkelingen ze verwachten en wensen. We gaan eerst in op de eerste reacties: of men positief of negatief over het (toekomstige) verbod is. In verband met de bereikbaarheid van deelnemers rondom de vakantieperiode vonden sommige gesprekken plaats na 1 augustus, waardoor sommige geïnterviewden ook hun eerste ervaringen met het APV-verbod deelden in hun eerste reactie. Verder gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen en de wensen die onze gesprekspartners hadden.

3.2.1 Eerste reacties en ervaringen met het APV-verbod
De eerste reacties met betrekking tot het APV-verbod zijn wisselend. Men is het er over het algemeen over eens dat er sprake was van overlast rondom het Lucasbolwerk en dat daar maatregelen tegen moeten worden genomen. Sommige geïnterviewden geven aan dat de overlast sinds de maatregelen van mei 2023 al is verminderd. Enkelen twijfelen daarom ook of het APV-verbod nog wel nodig was.

Een deel van de interviews vond plaats na 1 augustus, toen het APV-verbod al van kracht was. Men begint in deze interviews direct ook al over de situatie na het APV-verbod en dat het een wereld van verschil is. De overlast is sterk verminderd op het Lucasbolwerk volgens de geïnterviewden en men 'kan weer op de bank zitten'. De geïnterviewden noemen dat het APV-verbod gebruikers van buiten de gemeente afschrikt en dat daarnaast lokale gebruikers zich verspreiden binnen de stad naar plekken waar minder streng gehandhaafd wordt. De eerste reacties op het APV-verbod verschillen wel tussen de divers belanghebbenden.

Professionals

Zorgprofessionals kijken wisselend naar het APV-verbod. Sommigen zien nu al dat de overlast is afgenomen en de groep kleiner is geworden en vooral uit oude bekenden bestaat. Dit heeft voor hen een positief effect op hun hulpverlening. De twijfels over het verbod bestaan uit de effectiviteit van het verbod en het effect op de doelgroep (mogelijke criminalisering, toegelicht in 3.2.2.).

"Er worden boetes geschreven voor het gebruik van harddrugs, ik weet niet of dit gaat helpen. Van een kale kip kun je niet plukken en ook als de bekeuringen binnenkomen, zal dit door de bewindvoerder of budgetconsulent betaald worden waardoor de persoon zelf niets voelt."

Gemeentelijke professionals kijken positiever naar het APV-verbod. Ze zien sinds 1 augustus al een duidelijke afname van de groep gebruikers en overlast bij het Lucasbolwerk. Ook vinden ze het positief dat gemeente Utrecht nu hetzelfde beleid heeft als de andere grote steden, waarmee de aanzuigende werking van Utrecht als vrijplaats is afgenomen.

"We zijn een van de weinige steden die nog geen verbod hadden. Door het verbod zet je jezelf al op gelijk niveau met de rest van de steden en word je dus minder aantrekkelijk."

De maatregelen van 1 mei werkten volgens de gemeentelijke professionals niet afdoende. Zo waren de gebiedsontzeggingsmaatregelen (bestuurlijke maatregelen) heel plaatselijk: de groep verplaatste zich naar een andere locatie en de gemeente bleef steeds achter de feiten aanlopen. Met een APV-verbod voor de hele gemeente is dat volgens de gemeentelijke professionals opgelost. Het APV-verbod moet volgens hen niet los worden gezien van de andere maatregelen die worden getroffen op het vlak van zorg. Ook noemen ze dat het APV-verbod er niet op gericht is om alle gebruikers uit de stad te weren.

"We zijn er niet voor om alle gebruikers uit de stad te weren. Dat zijn onze gebruikers, die een verslaving hebben, waar wij zorg voor moeten hebben. Die horen gewoon bij het Utrechtse. Deze mensen zijn er en blijven er. We moeten ze op de juiste manier maatschappelijk laten invoegen."

Vanuit handhaving wordt benadrukt dat het APV-verbod als op zichzelf staande maatregel niet voldoende werkt. Het lost het drugsprobleem niet op. Het geeft wel een signaal af: Utrecht accepteert – net zoals andere steden – het drugsgebruik op straat niet. Het verbod heeft een afschrikwekkend effect op gebruikers, dit resultaat is volgens handhaving meteen merkbaar.

"Wij hebben steeds gezegd, je moet het niet zien als tool. Je moet het zien als signaal. Van wat wij als stad Utrecht accepteren. Nu staan we waar de rest van Nederland al lang stond. We accepteren niet dat je zomaar drugs gebruikt op straat, waardoor je grove overlast veroorzaakt. De aankondiging van het verbod naar de doelgroep zelf toe heeft al enorm geholpen."

Bewoners en ondernemers

Bewoners, ondernemers en de studentenvereniging zijn over het algemeen blij met het APV-verbod. Men ziet direct effect van het verbod op het Lucasbolwerk. De groep gebruikers is afgenomen en de daarmee gepaard gaande overlast ook. Het APV-verbod houdt het probleem behapbaar.

"Ik heb wel vertrouwen in dit verbod. Het heeft zich bewezen in andere steden."

"Ik heb wel hoop dat dit gaat helpen. Afgelopen dagen leek het ook al een stuk minder te zijn. Het verplaatst zich wellicht wel tijdelijk, maar de APV geldt voor de hele stad en op de andere hangplekken geldt het dus ook. Dus uiteindelijk zal dat dan wel helpen. We staan er 100% achter en de punten uit ons pamflet zijn grotendeels overgenomen."

"*Het is een illusie dat het ooit helemaal weggaat. Daar ben ik me van bewust. Maar het is nu wel een stuk rustiger geworden. Op de bank zelf en op het terras. Maar ik stuur nog steeds wel elke dag een paar mensen weg. Sommigen zijn nog steeds wel vervelend en agressief."*

Belangenorganisaties en verslaafde

De geïnterviewde verslaafde, die we spraken na 1 augustus, merkt dat hij nu meer wordt opgejaagd door de politie en dat de politie een stuk strenger handhaaft dan daarvoor. Zelfs als hij niet gebruikt, wordt hij gecontroleerd. Hij voelt zich daardoor gecriminaliseerd. Vóór 1 augustus kwam de politie ook langs, maar lieten ze hem meer met rust.

"Ook al hebben ze (de politie) geen drugs gevonden, dan moet je alsnog weg. De politie zoekt echt redenen om je te beboeten. Ook als je een ID hebt, gaan ze je doorzoeken, je moet dan soms uit de kleren."

De belangenorganisaties uiten hun twijfels over het APV-verbod. Ze vragen zich af of eerdere maatregelen de groep gebruikers niet al voldoende verkleinden. Volgens hen was een APV-verbod niet noodzakelijk en een te zwaar middel.

"Achteraf was deze maatregel niet nodig. Op het moment dat het APV-verbod inging, was de groep al zo verdund dat het weer zo klein was als voorheen."

Ook vraagt een geïnterviewde van een belangenvereniging zich af in hoeverre de gemeente in het algemeen grip kan hebben op dit probleem. Er zal volgens hen altijd een groep van gebruikers zijn, die komen en gaan, dit zijn onder andere ongedocumenteerden.

"Er was eerst een bepaalde groep en nu niet meer, het is onduidelijk waar ze nu heen zijn. Het is ongrijpbaar voor de gemeente. Er is een groep die door Europa zwerft. Die groep is niet vatbaar voor lokale verboden of handhaving."

3.2.2 Verwachte ontwikkelingen en wensen

De geïnterviewden hebben ook verwachtingen over hoe het APV-verbod in de toekomst gaat uitwerken. Deze zijn zowel positief als negatief. Een positieve verwachting is dat de groep gebruikers kleiner wordt en daarmee de begeleiding naar zorg beter zal gaan. Met een kleinere groep gebruikers, kan de zorg zich namelijk meer richten op individuen. Voor deze personen kan meer maatwerkzorg worden geboden. Wat sommige geïnterviewden opviel, is dat de voor hen bekende gebruikers, die de afgelopen tijd niet buiten zichtbaar waren, opeens weer op plekken als het Lucasbolwerk zaten. De hoop is dat deze groep weer naar zorg geleid kan worden. Dit is met name het beeld vanuit de professionals van de gemeente, handhaving en een aantal zorgprofessionals.

Een negatieve verwachting of angst van belangbehartigers en zorgprofessionals is dat gebruikers worden gecriminaliseerd en dat er geen goede plek wordt geboden voor bepaalde gebruikers, namelijk de personen die geen behoefte hebben aan zorg gericht op beter worden en ondersteuning. De meeste gesprekspartners wensen dat het probleem behapbaar blijft en dat er een goede voorziening voor de doelgroep komt die aansluit bij hun behoeften. Zorg aan de doelgroep is belangrijk, maar er zal volgens de geïnterviewden altijd een groep bestaan die geen behoefte heeft aan zorg. Ook daar moet een plek geboden worden.

Professionals (zorg en gemeentelijk)
De professionals kijken verschillend naar het APV-verbod. De zorgen over de (mogelijk/verwachtte) negatieve effecten van het verbod voor de doelgroep worden met name door de zorgprofessionals geuit. De gemeentelijke professionals hebben vooral positieve verwachtingen: dat het APV-verbod leidt tot een kleinere, behapbare groep gebruikers, die makkelijker naar zorg kan worden geleid.

De zorgprofessionals verschillen in de mate waarin ze voorstander van het verbod zijn. Wel zitten ze op één lijn in hun geuite zorg: de mogelijke criminalisering van de doelgroep.

"Ik denk dat de maatregelen zeker kwalitatief onderbouwd zijn. Ik geloof er wel in. Ik ben groot voorstander van het verbod. Het is best een gevoelig onderwerp. Criminaliseren wil je niet."

Eén zorgprofessional vraagt zich ook af of de boetes wel voldoende impact hebben op de verslaafde doelgroep. De wens en hoop van de zorgprofessionals is dat er goede voorzieningen komen voor de gebruikers, ook voor diegenen die geen zorg willen.

"We hebben de bestaande hulpverlening als de hostels. Die zijn dus heel specialistisch. Maar misschien zou je ook wel een woonblok kunnen bieden. Dat je een locatie hebt waar men kan doen en laten wat ze willen zolang dit maar binnen een bepaald kader is. Maar dat we niet de hele tijd zitten te drukken van 'je moet dagbesteding hebben, je moet doelen hebben.'"

Professionals van de gemeente verwachten vooral positieve ontwikkelingen: afname en versnippering van de doelgroep. Hun verwachting is dat, doordat de gebruikersgroep kleiner wordt en zich niet concentreert op één plek, de overlast verder af zal nemen. Ook is overlast van kleine groepjes beter aan te pakken omdat kleinere groepjes toegankelijker zijn om op af te stappen voor handhaving en hulpverlening. De gemeentelijke professionals verwachten dat er betere zorg geboden kan worden aan de vaste kern gebruikers die overblijft en bekend is bij de zorgprofessionals.

"Op korte termijn hoop ik dat we een deel van de groep naar de zorg kunnen verwijzen. Mensen van buiten de stad zijn al een beetje verdwenen. In de toekomst moeten we bepleiten dat voor de mensen een plekje moet worden gecreëerd. Er blijft altijd een groep die buiten de voorzieningen zal vallen. Verder kijken we naar maatwerk. Wat is haalbaar en mogelijk?"

Vanuit handhaving wordt genoemd dat de tijd zal leren hoe het APV-verbod uit zal pakken. Veel hangt volgens hen af van hoe streng gehandhaafd blijft worden op het verbod en of de zorg goede hulp kan leveren. Dit laatste zou bereikt moeten worden door meer te werken vanuit behoeften van de doelgroep zelf.

Ondernemers en bewoners

Ondernemers en bewoners verwachten dat het verbod tot minder overlast en een kleinere groep gebruikers leidt. Ondernemers denken dat dit een positief effect heeft op het aantal klanten dat ze zullen ontvangen, omdat ook de klanten minder overlast zullen ervaren. De ondernemers en bewoners verwachten daarnaast dat het verbod zal zorgen voor een betere toeleiding naar zorg en dat de doelgroep een plek krijgt om heen te gaan. Eén ondernemer voorziet dat de overlast aan het begin juist zal toenemen. Zij denkt dit omdat de maatregel tot onrust kan leiden omdat de doelgroep een nieuwe plek moet vinden.

"Ik verwacht minder instroom de stad in. Zorgmedewerkers kunnen dan hopelijk echt hun werk gaan doen om mensen te helpen: betere samenwerking en dat mensen bij de instelling hun drugs kunnen gaan gebruiken in plaats van hier op straat. Dit zal dan leiden tot minder overlast."

"***Het verbod lijkt me een goede blijvende oplossing, maar het gaat anderhalf jaar duren. Daarna stopt het in principe en ik verwacht dat het weer van tevoren af aan begint."***

"Ik verwacht dat er betere zorg geleverd wordt en dat de problematiek meer gescheiden wordt van de criminaliteit. Dit neemt ook de aanzuigende werking vanuit andere gemeenten weg omdat hier nu ook een verbod is. Dan kun je ook mensen terugsturen en andere gebruikers uit Utrecht betere zorg bieden."

Belangenorganisaties en verslaafde

De geïnterviewden van de belangenorganisaties uiten de meeste zorgen over de effecten van het APV-verbod. Deze zorgen komen hieronder aan bod.

Criminalisering van de doelgroep

Gebruikers die op straat gebruiken krijgen een boete, die kunnen zich opstapelen en problemen veroorzaken. Professionals benoemen dit patroon en de mogelijke gevolgen ervan voor de huisvesting van deze mensen. Sommige gebruikers zijn afhankelijk van de opvang van de hostels. Wanneer de boetes zich opstapelen en ze tijdelijk in de gevangenis moeten zitten, kunnen ze niet naar het hostel, waardoor ze het risico lopen uit hun hostel gezet te worden. Ook lopen gebruikers risico hun huis uitgezet te worden wanneer ze thuis gaan gebruiken in plaats van op straat.

"De boetes zijn 420 euro. Dit zorgt dus zeker voor problemen. Dat is voor sommigen gewoon een maand huur. Verder gaan we mensen opjagen. We criminaliseren de verslaving terwijl het eigenlijk een ziekte is. Daardoor verdwijnen ze voor de maatschappij, maar ook voor de hulpverlening."

De geïnterviewde verslaafde deelt het beeld van de belangenorganisaties. Hij heeft ook het gevoel gecriminaliseerd te worden en opgejaagd door de politie.

"Je rechten worden ontnomen. Ik ben toch niemand tot last. Ze moeten mij niet criminaliseren. Als ik boetes krijg, dan kan ik in de gevangenis komen en ben ik crimineel."

Versnippering van de doelgroep
Sommige belangenorganisaties noemen de verwachte versnippering van de groep een negatief effect. De groep is verspreid door de stad, maar kan op die plekken alsnog groeien en overlast veroorzaken. Ook geeft een aantal professionals aan dat ze de gebruikers hierdoor juist minder goed weten te vinden.

"De gevolgen voor de doelgroep: ze gaan zich verspreiden, ik heb ze niet meer in beeld."

Geen plek voor alle gebruikers
De voorziening (de Stek) is volgens de belangenorganisaties niet voor elke gebruiker een goede plek. Er is een groep gebruikers die gewoon wil gebruiken, zonder zorgbemoeienis. Deze personen willen niet naar de Stek, omdat de (mogelijke) zorg die daar geboden wordt, hen afschrikt. De wens vanuit de belangenorganisaties is dat er meer gebruikersruimtes komen die aansluiten op de behoefte van de doelgroep en waar sprake is van een laagdrempelige inloop.

"De doelgroep voelt zich opgejaagd. Ze maken zich zorgen over de toekomst in de Stek. Ze moeten zich aanpassen aan de Stek. Sommigen zeggen "het dwingende kader van de zorg, dat is niet voor mij." Ze zeggen: de boetes horen erbij. Het gebruik is hier en nu. Maar gevolgen van de boetes, dat zien ze niet, dat is onderdeel van het ziektebeeld."

Geen rekening gehouden met belangen van de doelgroep
Een ander punt waar de belangenorganisaties tegenaan lopen, is dat er volgens hen te weinig is geluisterd naar behoeften van de doelgroep in de aanpak van het probleem.

"Waarom is er nooit gesproken met de groep over wat er nodig is? Het eerste gesprek met iemand van de groep was vorige week met de wethouder. En dat was op initiatief van diegene zelf."

Ook de verslaafde vraagt zich af waar de groep terecht moet, wanneer het APV-verbod van kracht is. Niet elke verslaafde wil zorg of structuur, of voorwaarden aan hun drugsgebruik, geeft de verslaafde aan. Het liefst zou hij zien dat er een laagdrempelige gebruikersruimte komt. Als voorbeeld noemt hij de Steeg, die nu specifiek voor daklozen is. Hij wil graag een plek waar je jezelf kan zijn, zonder hokjes en camera's, zoals in de Stek.

"Zoals de Steeg, dit is officieel voor mensen die niet gebruiken (focus op daklozen). Je mag wel naar binnen, maar je mag niet gebruiken. Je hoeft alleen je naam te noteren. En dat is laagdrempelig. Het is een ruimte zonder camera's en zonder bewakers."

A Bijlage: geïnterviewde personen

- 7 bewoners / ondernemers / organisaties in de buurt;
- 1 gesprek met een drugsgebruiker op het Lucasbolwerk;
- 9 gesprekken met professionals en belangenorganisaties:
  - Lister
  - Tussenvoorziening (Stadsbrug/De Stek)
  - Jellinek
  - Stichting Goud (2 gesprekken)
  - De Achterkant
  - Leger des Heils
  - Politie
  - Toezicht en Handhaving;
- 3 gesprekken met de gemeente Utrecht
  - Expert Persoonsgerichte Aanpak
  - Adviseur Veiligheid en Zorg
  - Programmamanager Maatschappelijke Ontwikkeling.

B Bijlage: gespreksleidraad

Onderzoeksdoelstelling
I&O Research voert in opdracht van de gemeente Utrecht onderzoek uit naar de ervaringen van overlast op het Lucasbolwerk. Hiervoor interviewen we professionals, ondernemers, bewoners, belangenorganisaties en de doelgroep die voor overlast zorg . Dit gesprek is er een uit die reeks.

Begin augustus 2023 voert de gemeente Utrecht een harddrugsverbod in de openbare ruimte in. Het doel van dit onderzoek is om de overlast op het Lucasbolwerk vóór dit verbod in kaart te brengen en 'sfeerbeelden' te creëren door middel van gesprekken met belangenpartijen. Een jaar na ingang van het APV harddrugsverbod zal de impact van de maatregelen worden geëvalueerd, waarbij dit onderzoek onderdeel is van de '0-meting'. De onderzoeksvraag is als volgt:

"Hoe wordt de situatie op en rondom het Lucasbolwerk beleefd door verschillende groepen?"

Gespreksagenda

1	Introductie	05 minuten
2	Context overlast	05 minuten
3	Ervaring veiligheid	10 minuten
4	Verwachte ontwikkelingen	05 minuten
5	Afsluiting	01 minuten

Introductie (5 min)

Welkom en introductie interviewer

Toelichting richting deelnemer

I&O Research voert in opdracht van de gemeente Utrecht onderzoek uit naar de ervaringen van overlast op het Lucasbolwerk. Hiervoor interviewen we professionals, ondernemers, bewoners, belangenorganisaties en de doelgroep die voor overlast zorg . Dit gesprek is er een uit die reeks.

Een aantal praktische zaken:

- Het is een open gesprek van 20 à 30 minuten.
- We maken een verslag (op hoofdlijnen) dat we u voorleggen ter correctie/goedkeuring.
- De verslagen zijn uitsluitend toegankelijk voor de betrokken onderzoekers van I&O Research en projectleiders/onderzoekers van de gemeente Utrecht.
- In het rapport kunnen passages uit het interview worden gebruikt. Deze informatie zal niet herleidbaar zijn naar u als geïnterviewde.
- In de rapportage wordt een bijlage opgenomen met daarin het profiel van de geïnterviewde personen.
- We zouden het gesprek graag opnemen om de verslaglegging te vergemakkelijken. Is dat goed? Na verslaglegging wordt de opname verwijderd.

Introductie deelnemer

- Kort voorstellen
- Heeft u op voorhand vragen of opmerkingen?

1. Context (5 min)

1. Uw achtergrond in relatie tot het Lucasbolwerk. Sinds wanneer werkt/woont/onderneemt u op of nabij het Lucasbolwerk?
2. Hoe vaak en met welke reden komt u zelf op het Lucasbolwerk?
3. *Aan ondernemers/werkenden/omwonenden:* Hoe ver is uw werk/woning van het Lucasbolwerk vandaan?

2. Ervaring veiligheid (10 min)

4. Heeft u de afgelopen periode verandering gemerkt in de overlast?
5. In mei 2023 zijn er enkele maatregelen getroffen tegen de overlast. Wat weet u hiervan?

Eventueel voorleggen als de maatregelen niet bekend zijn:
In mei 2023 zijn er een aantal maatregelen getroffen rondom het Lucasbolwerk, zo is het gebied aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Dit wil zeggen dat overlastgevers onmiddellijk een tijdelijke verblijfsontzegging opgelegd kunnen krijgen door de politie. Daarnaast is het team van veldwerkers uitgebreid met meer expertise ("eropaf-team"). Er is meer en betere samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners. Ook zijn de criteria van gebruikersruimtes verruimd en mogen gebruikers in het hostel 2 gasten uitnodigen, om het gebruik in binnenruimten te stimuleren.

6. Hoe ervaart u sinds mei 2023 de veiligheid op en rond het Lucasbolwerk?
7. Is de overlast sinds mei 2023 anders dan voor die tijd?
8. Wat voor overlast ervaart u? Wat ervaart u als het meest vervelend?
9. *Indien men overlast ervaart:* Welke oorzaken ziet u voor de overlast? Wat is hiervan de belangrijkste?
10. Welke impact heeft de overlast op u? *(Verandert men houding of gedrag)*

3. Verwachte ontwikkelingen (5 min)

11. Bent u bekend met het APV-verbod dat op 1 augustus ingaat?

(indien nee, kort uitleggen wat het inhoudt)

12. Welke ontwikkelingen verwacht u op het Lucasbolwerk naar aanleiding van het APV-verbod op harddrugsgebruik dat per 1 augustus ingaat?
13. Welke ontwikkelingen wenst u?

4. Afsluiting (1 min)

14. Is er nog iets dat u wilt toevoegen? Zaken die niet aan de orde zijn geweest?

Hartelijk dank voor uw tijd. U ontvangt een kort verslag ter correctie of goedkeuring. Wilt u binnen 5 werkdagen reageren? Mochten we niks vernemen dan gaan we ervan uit dat u akkoord bent met het verslag.

C Bijlage: pamflet harddrugsoverlast

PAMFLET

“ Grenzen realiseren door perspectief bieden”

November 2022, Pamflet harddrugsoverlast bewoners en ondernemers Lucasbolwerk en omgeving. Dit Pamflet is opgesteld door een aantal burgerleden uit de overleggroep “Harddrugsoverlast Lucas Bolwerk/Hieronymusplantsoen”. (v*an den Elzen, Scheffer, Wiechers*).
De overleggroep is samengesteld uit mensen van de gemeente, de handhaving; de (horeca) ondernemers; omwonenden; scholen/studentenvereniging en verslaafdenzorg.

Inleiding

Dit Pamflet is een noodkreet over de (al jarenlang) ontwrichte effecten van harddrugsgebruik in de publieke ruimte (Lucas Bolwerk e.o.) van de binnenstad en biedt concrete oplossingen, *stelt dat de Nota en het coalitieakkoord geen papieren tijger moet blijken en biedt een concrete oplossingen.*

Al lange tijd is voor de horeca, scholen en de omwonenden van het Lucas Bolwerk en omgeving het breekpunt bereikt: het is aanleiding geworden voor verhuizen, angst, slapeloze nachten, psychisch lijden en meldingsstress. Er is sprake van aantasting van de veiligheid en van de sociale samenhang (woede versus hulpeloos gevoel) *en meldingsstress. (de gemeente roept voortdurend op om alles te melden aan gemeente en handhaving).*

Doelstelling van dit Pamflet: **het geheel elimineren van de overlast veroorzaakt door de grote groep harddrugsgebruikers op het Lucas Bolwerk en omgeving door het op korte termijn geheel uitbannen van het harddrugsgebruik in de publieke ruimte binnen (het centrum van) Utrecht.**

Samenvatting

Dit Pamflet schetst een win/win situatie:
Met aan de ene kant:

- verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de stad
- het ontlasten van de handhaving

en aan de andere kant:

- betere en menselijker situatie voor de harddrugsverslaafden
- de zorg wordt gefaciliteerd om de professionele zorg te leveren die het wil en kan leveren

Hoe dit te bereiken: door perspectief te bieden aan de gebruikers vanuit de zorg, vanuit de mens. Deze situatie kan alleen worden opgelost door volle inzet op de zorg in combinatie met handhaaf- en doorverwijskracht, door op korte termijn invoering van een gebruiksverbod op harddrugs in de publieke ruimte.

Er is al een goede zorgstructuur; deze dient versterkt te worden. Het is evident dat versterking van de zorg voor harddrugsverslaafden het beginpunt is waaruit de winst voor de leefbaarheid automatisch volgt.

Van de straat naar zorg. Dus niet van park naar park.

Papieren tijgers

De gemeenteraad richt zich in de nota “Grenzen stellen, perspectief bieden “ (2021) op het tegengaan van de ontwrichtende effecten van de drugsgerelateerde criminaliteit in Utrecht.

In het Coalitie Akkoord geeft het college aan: “Wij zijn een stadsbestuur voor iedereen, met een speciale antenne voor stemmen die zich niet makkelijk laten horen.” Verder geeft het college aan dat de volksgezondheid centraal staat in het drugsbeleid en dat er stevig wordt ingezet op veiligheidsbeleid, zonder de ogen te sluiten voor de problematische kanten van druggebruik. Er staat:” Niemand slaapt op straat door voldoende zorg, begeleiding en 24 uurs-opvang”.

De binnenstad is de laatste 5 jaar (afgezien van de nieuwbouw) de hardst groeiende wijk wat betreft inwoneraantal en zal dit met meer dan 50% groei richting 2040 ook blijven. Meer inwoners betekent meer inkomsten voor de gemeente. Een deel van deze inkomsten dient besteed te worden aan de zorg voor diegenen die maatschappelijk onderbedeeld zijn en dat door hun verslaving veelal ook blijven. Alleen dan zijn alle mooie woorden over een leefbare stad - **voor iedereen**- geen papieren tijger.

Reeds vele jaren is er overleg tussen gemeente, zorg, handhaving, en slachtoffers van de ernstige overlast van de harddrugsgebruikers in de binnenstad, te weten horeca, scholen, wandelaars en omwonenden. Het is een landelijk probleem in de steden, maar dit besef alleen lost niets op.

In 2001 is Utrecht gestart met het Hostel beleid dat succesvol is geweest voor de problematiek destijds en dat navolging heeft gevonden in andere steden. Het woonbeleid voor de binnenstad is inmiddels gericht op snelle en ingrijpende verdichting en in de leefbaarheidsparagrafen en nota’s daarover is de harddrugsproblematiek in de binnenstad geheel ondergesneeuwd. De gemeente liet in de afgelopen jaren veel en nuttig onderzoek doen naar de harddrugproblematiek in Utrecht, waaruit een alarmerend beeld naar voren komt.

Deze situatie alleen opgelost kan worden met 100% inzet op zorg en perspectief bieden aan de gebruikers, gecombineerd met het op korte termijn invoeren van een gebruiksverbod (in de APV) op harddrugs in de publieke ruimte.

Meer dan 200 gemeenten hebben een harddrugsgebruiksverbod voor de publieke ruimte in de APV. Wij willen dat dit voor Utrecht ook wordt ingevoerd per 1 januari 2023.

Enkele indrukken uit onze gesprekken met medewerkers zorg voor de harddrugsverslaafden:

Met dank aan Eva, Robert, Moniek, Denise en Bouke voor de ontvangst en de informatieve gesprekken. (De Stek, Jellinek, crisisdienst Altrecht)

"Als wij willen socialiseren kunnen we naar het café; dat kunnen zij niet. Voor hen moeten er meer gebruikersruimten binnen ("huiskamers") komen, gescheiden van de andere fysieke ruimten waar men) woont of slaapt, eet en andere activiteiten heeft." (Jellinek)

"De laatste jaren is de drempel voor binnengebruik hoger geworden en die voor gebruik in de publieke ruimte lager" (Jellinek), en: het verschil tussen regels binnen en buiten is te hoog, waardoor buiten aantrekkelijk(er) (De Stek)

"Als de gebruiker weet waar hij (vlakbij de binnengebruikersruimte) zijn "fix" kan halen en daarna binnen kan gebruiken, is er minder stress en dat leidt tot minder gebruik" (De Stek)

"de gebruiker die binnen gebruikt kan ook in aanraking komen met andere aandachtvelden, zoals samen eten, ontspannen of het bezit van een toilettas voor de persoonlijke verzorging" (De Stek)

"We missen een (laagdrempelige) Time Out voorziening voor gebruikers zoals vroeger in Den Dolder of de crisisopvang van het WA. Huis of de WA. Hoeve; waar de politie of Jellinek "zeer verwarden" naartoe kon brengen en waar de psychiatrische expertise was om hen te kalmeren" (Jellinek)

"De zorg dichtbij, zoals vormgegeven door de buurtteams, heeft tegenwoordig samen met de standaardiseerbare zorg/eerstelijnszorg, een signalerende functie. Het is duidelijk (....) dat de buurtteams en eerstelijnszorg deze functie niet kunnen bekleden. Zij missen hier specifieke (psychiatrische) expertise en zijn (be)handelingsonbekwaam. Signaleren, diagnosticeren en interveniëren bij zorgmijdende kwetsbaren (….) door een hulpverlener (veldwerker) die extramurale zorg (zowel informeel als formeel) kan bieden is noodzaak." (crisisinterventie Altrecht)

"Overal waar dure appartementen worden gebouwd ontstaat weerstand tegen harddrugsgebruikers; zoals met appartementen van vele tonnen tot meer dan een miljoen naast de al van oudsher gevestigde crisisinterventie vestiging van Altrecht" (crisisinterventie Altrecht)

Overlast

De ontwrichtende gevolgen van de overlast (dag en nacht) van de groep harddrugsgebruikers en de vaak zeer gevaarlijke situaties daarbij, wordt in de zeer vele meldingen accuraat omschreven en wordt bevestigd door de ervaringen van de handhavers.
De **overlast** bestaat **onder meer** uit:

- intimiderend en (passief) agressief gedrag naar elkaar in de groep, naar voorbijgangers en omwonenden die hun deur uitlopen (bedelen, gestolen fietsen aanbieden); agressie en bedreiging ("ik steek je dood")naar medewerkers van de horeca (en andere ondernemers) in de parken; op de terrassen en zelfs binnen in de horeca.
- bedreigingen met messen en pepperspray; steekincidenten tot nog toe onderling in de groep maar gebruik van pepperspray is al voorgekomen naar onschuldige voorbijgangers.

- achterlaten van harddrugsafval op de schoolpleinen en in het park.
- ruzie en twist vooral binnen de groep, maar er is onlangs een ernstige ruzie opgetreden met bewoners waar de politie gelukkig snel met 3 auto's bij was en erger is voorkomen; een begeleider van een schoolklas is fysiek door duwen bedreigd; er zijn veel voorbeelden van verbale agressie naar voorbijgangers op de plekken waar drugs worden gebruikt. Voorbijgangers die de horeca binnenvluchten vanwege bedreigend gedrag.
- diefstal en vooral openlijke diefstal van fietsen en zelfs kinderfietsen op schoolplein onder het oog van de kinderen;
- hinderlijk gedrag zoals gebruik van harddrugs in- en versperren van delen van het park en gebruik van harddrugs op schoolplein, in bosjes en op stoepjes en portieken in de omgeving.
- bedelen - op opdringerige wijze - door versperren van de weg van de voorbijganger en op terrassen van de horeca en bij winkels en in overige publieke ruimte.
- s' nachts aanbellen (soms herhaaldelijk)bij woningen om te bedelen of met een smoes ("ik heb een pleister nodig") willen binnendringen de woningen.
- in bosjes seksuele handelingen verrichten om van dealers drugs te verkrijgen.
- het park; steegjes naast huizen, de trap van de Schouwburg en zelfs de zandbak van de vrije school gebruiken om (vaak openlijk) te poepen en te plassen. De Schouwburg heeft inmiddels een vergunning aangevraagd voor het plaatsen van afsluitbare hekken tegen de vervuiling
- vrouwelijke studenten die worden lastiggevallen en 's avonds niet alleen over straatlangs het park kunnen
- het deel van het park waar de gebruikers zich bevinden wordt een "vrijstaat" gemeden door bewoners en wandelaars
- het achterlaten van afval, gebruikssporen en feces op plaatsen waar kinderen (zouden moeten) spelen en waar huisdieren rondlopen
- het zoeken in de bosjes naar restjes drugs die op de grond zijn gevallen; het achterlaten van gebruikssporen (pijpjes; zilverpapiertjes; pillen in portieken op straat , in park, op schoolplein en bosjes daaromheen.
- Etcetera.

Tot nog toe werd vooral de handhaving ingezet om grenzen te stellen. Vooropgesteld dat deze inzet zeer intensief gebeurt en zeer wordt gewaardeerd door de omwonenden, ondernemers en scholen, moet geconstateerd worden dat dit beleid tot frustratie van alle betrokkenen gevoeld wordt **als dweilen met de kraan open**. Vandaar dat er op een geheel nieuwe aanpak wordt aangedrongen in dit Pamflet.

De vicieuze cirkel

De plek waar harddrugs in de publieke ruimte worden gebruikt, trekt vele dealers aan, ook uit de wijde omgeving van Utrecht, bijv. Rotterdam en Almere. Volgens informatie van de Jellinek betreft het vooral koeriers die snel en slim te werk gaan; de grote jongens zelf laten zich niet zien. De aanwezigheid van dealers trekt weer meer gebruikers aan van binnen en buiten Utrecht. De groep bestaat inmiddels uit 55 bekende gebruikers (bekend in het casusoverleg van de gemeente) en een onbekend aantal, ook van buiten de gemeente. (De Jellinek telt een groep van 70 gebruikers). De dealers zijn de baas over de gebruikers en het is in het belang van de dealers om een zo groot mogelijke groep bijeen te hebben; dit verhoogt de (schrikbarende) contante winsten en reduceert de toch al geringe pakkans. Door het zwaan kleef aan principe groeit de groep per definitie altijd weer snel aan na bijv. ingrijpen door de handhaving of een koude periode. Als een dealer wordt opgepakt leidt dit tot wisseling van de wacht, vaak gepaard gaand met steekpartijen.

Ook maatrelen als camera's en groepsverbod, worden makkelijk omzeild. De handhaving heeft er een zware belasting aan en kan vanzelfsprekend niet 24 uur per dag toezicht houden. In het coalitieakkoord is handhaving 's nachts zelfs al teruggeschroefd.

Het gebruik op straat faciliteert in feite de dealers.
En dealers trekken weer gebruikers aan.

Zorg en hostelbeleid 2.0

De stellers van dit Pamflet hebben oriënterende gesprekken met de zorg gevoerd; de richting voor het beleid ten aanzien van de harddrugsgebruikers is duidelijk geworden; de structuur is aanwezig en dient versterkt te worden. Nadere te nemen maatregelen dienen in nauw overleg met de (veldwerkers) van o.m. de Jellinek, De Stek, Leger des Heils en Hostels e.v.a. worden gerealiseerd. Korte lijnen met deze deskundigen, die de noden van de gebruikers kennen en kunnen verwoorden. Overwogen kan worden om in die vormgeving van de versterking van zorg ook enkele gebruikers een stem te geven.

Daarbij dient te worden bekeken hoe toegewerkt wordt naar een Hostelbeleid 2.0 waarbij ook gestreefd wordt naar uitbreiding zorgboerderijen, zoals die bij Lunetten. Doelstelling van het Hostelbeleid 2.0 beleid is om op korte termijn fysieke uitbreiding ten behoeve van gebruikers-huiskamers te realiseren voor Hostels en de Stek en/of de fysieke ruimtes naar een hogere standaard te brengen. De Stek krijgt uitbreiding/upgrade van het huidige gebouw en/of een tweede vestiging.

Oplossing en acties ten behoeve van versterking van de zorg:

- Gebruik maken van bestaande verslaafdenzorgstructuur; deze versterken en meer armslag en prioriteit voor de specialistische (psychiatrische) kennis en kunde die in de zorg aanwezig is.
- Het veldwerk intensiveren en meer inzetten op bemoeizorg om de gebruikers in beweging te krijgen, vertrouwen te winnen en toe te leiden naar de woonvorm waar met kan gebruiken.
- Transitie naar opvang met goede gebruikerscapaciteit:
    - Gezamenlijke gebruikersruimten (huiskamers) in de hostels en de Stek en deze naar een hogere standaard brengen
    - Meer/betere algemene sociale ruimtes, waar men in aanraking komt met andere aandachtsvelden en het binnen zijn aantrekkelijker maken
    - Fysieke uitbreiding van de opvangmogelijkheden

- Politie handhaafmacht geven, incl. goede en (24/7) directe doorverwijzing; directe lijn tussen politie en deskundige die doorverwijst (bij Jellinek? Altrecht?)
- Regels buiten zwaarder laten zijn dan regels binnen (is nu andersom)
- Alle behandel- en veldwerk expertise samenbrengen in (casus)overleg(zoals vroeger) + regie
- Laagdrempelige Time Out voorziening met specialisme voor onrustige en verwarde cliënten, met voldoende capaciteit (bv Spinosa in Den Dolder; nu gesloten, maar gebouw staat nog leeg)
- Huisdealerschap serieus overwegen
- Hostels versterken. Hostel 2.0 beleid.
- De Stek uitbreiden of extra De Stek. Versterken naar opvang met gebruikerscapaciteit. Gebruik maken van bestaande verslaafdenzorgstructuur; deze versterken en meer armslag en prioriteit voor de specialistische (psychiatrische) kennis en kunde die in de zorg aanwezig is.

De bevindingen uit de gesprekken met de zorgwerkers waarop deze oplossingen zijn gebaseerd, zijn in Bijlage A bij dit Pamflet gevoegd

Financiële paragraaf

Er zullen bij invoering van Hostelbeleid 2.0 en het verbod op harddrugsgebruik in de publieke ruimte stemmen opgaan over de financiële consequenties. Daarbij zij vast opgemerkt dat de noodzaak tot behoud van de leefbaarheid in de binnenstad direct voortvloeit uit de raadsbesluiten om de binnenstad te verdichten. Dit beleid zal na de volgende gemeenteraadsverkiezing niet wijzigen. Uit oogpunt van behoorlijk bestuur moet de gemeente bij verdichting ook de financiële gevolgen ten aanzien van veiligheid en de zorg voor de minder bedeelden in de maatschappij incalculeren.

Daarbij komt dat er door versterking van de zorg voor harddrugsdrugverslaafden capaciteit vrijkomt bij de politie, die kan worden ingezet bij de bestrijding van de harde drugscriminaliteit, zoals witwaspraktijken en harde criminaliteit. Door versterking van de zorg neemt de handhavingskracht toe en is er minder handhavingscapaciteit nodig. Door versterking van de zorg neemt de aantrekkelijkheid van de stad voor dealer(tje)s af en wordt voorkomen dat de problematiek van harddruggebruik in de publieke ruimte steeds verder toeneemt.

Tenslotte kan het bestuur alleen dan een leefbare stad voor iedereen realiseren, als men juist zorgt voor deze maatschappelijk onderbedeelden, die veelal door hun verslaving weinig kansen hebben.

Hoe verder

1. In overleg met o.m. Jellinek en de Stek en hostels worden huiskamers voor gebruik gerealiseerd met laagdrempelige verkrijging en gebruik van harddrugs en betere fysieke inrichting voor opvang, begeleiding en ontstressen.

2. De gemeente neemt m.i.v. 2023 een verbod op in de APV op harddrugsgebruik in de publieke ruimte. De transitie wordt ondersteund door een jaar lange maatregel met verblijfsontzegging.

3. De gemeente maakt voor de versterking van de zorg voor harddruggebruikers budget vrij, met name ook voor fysieke verbetering van de opvangmogelijkheden.

De stellers van dit Pamflet zijn bereid om over uitvoering van de maatregelen verder met zorg en gemeente mee te denken.

Bijlagen:

A. Bevindingen uit gesprekken met zorgwerkers
B. Time out Spinoza
C. Brief van scholen aan burgemeester
D. Antwoord van burgemeester aan scholen
E. Wijkbericht juli 2022

Contactgegevens

I&O Research Enschede
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 – 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

i&o research

Onderzoeksrapport
November 2024

OVERLAST RONDOM LUCASBOLWERK, HIERONYMUSPLANTSOEN EN LEPELENBURG

Een onderzoek naar harddrugsgebruikende overlastplegers, aard van door hen gepleegde overlast en maatregelen daartegen

Jos Kuppens
Juno van Esseveldt
Henk Ferwerda

Bureau Beke

Auteurs:
Jos Kuppens
Juno van Esseveldt
Henk Ferwerda

In opdracht van:
Gemeente Utrecht

© 2024, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoudsopgave

Hoofdlijnen van het onderzoek 5

1 Achtergrond 12

1.1 Onderzoeksdoel en -vragen 13
1.2 Uitgevoerde onderzoeksactiviteiten 14
1.3 Leeswijzer 17

2 Aard van en ontwikkeling in overlast 18

2.1 Bevindingen vanuit de data 18
2.2 Bevindingen uit de vragenlijst 20
2.2.1 Door respondenten ervaren overlast 20
2.2.2 Door respondenten ervaren criminaliteit 21
2.3 Bevindingen vanuit interviews 23
2.4 Een samenvattende blik op de bevindingen 24

3 Achtergrond van de overlastgevers 26

3.1 Bevindingen vanuit de data 26
3.1.1 Achtergrond van de overlastgevers vanuit politiedata 26
3.1.2 Achtergrond van de overlastgevers vanuit VTH-data 26
3.1.3 Achtergrond van de overlastgevers vanuit PGAx 27
3.2 Bevindingen vanuit interviews 28
3.3 Een samenvattende blik op de bevindingen 30

4 Aard van de ingezette maatregelen 32

4.1 Bevindingen vanuit de data 32
4.1.1 Bevindingen vanuit de politiedata: bekeuringen 32
4.1.2 Bevindingen vanuit de VTH-data: bekeuringen 34
4.1.3 Bevindingen vanuit de VTH-data: verblijfsontzeggingen 36
4.2 Bevindingen vanuit de vragenlijst 36
4.3 Bevindingen vanuit interviews 37
4.4 Een samenvattende blik op de bevindingen 41

5 Effect van de maatregelen 43

5.1 Bevindingen vanuit de data 43
5.2 Bevindingen vanuit de vragenlijst 44
5.2.1 Effect van de maatregelen tegen de overlast 44
5.2.2 Effect van de maatregelen tegen de criminaliteit 45
5.2.3 Effect van de maatregelen op de situatie in de woonbuurt van omwonenden/ondernemers 46
5.2.4 Effect van de maatregelen op het veiligheidsgevoel van omwonenden/ondernemers 47

5.3 Bevindingen vanuit de interviews 48
5.4 Een samenvattende blik op de bevindingen 51

Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst omwonenden 53
Bijlage 2: Achtergrondkenmerken respondenten vragenlijst 60
Bijlage 3: Resultaten verdiepende analyses op deelgebiedniveau 63

Hoofdlijnen van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt in samenvattende zin teruggeblikt op (de invulling van) het onderzoek en volgen de belangrijkste bevindingen die te relateren zijn aan de hoofd- en deelvragen. In deze hoofdlijnen staat de essentie van het onderzoek; de resterende hoofdstukken zijn bestemd voor de lezer die enige verdieping achter de bevindingen zoekt.

Achtergrond van het onderzoek

Sinds de zomer van 2022 heeft de gemeente Utrecht maatregelen getroffen tegen de aanhoudende overlast in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg in Utrecht, in dit onderzoek soms aangeduid als 'omgeving Lucasbolwerk'. Er was sprake van overlast en (gewelds)misdrijven door harddrugsgebruikers. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een pakket van tien maatregelen, met als sluitstuk de APV harddrugsverbod vanaf 1 augustus 2023. Deze APV loopt tot 1 februari 2025, is geldig voor de gehele stad, maar heeft een handhavingsfocus op locaties met structurele overlast (bijvoorbeeld Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg). Aan Bureau Beke is gevraagd om deze APV, maar ook de overige maatregelen te evalueren.

In totaal gaat het om een pakket van tien maatregelen, die volgens de gemeente Utrecht niet los van elkaar worden ingezet, maar juist in combinatie elkaar versterken.

Hoofdvraag van het onderzoek

De hoofdvraag in het onderzoek luidt: *Wat zijn de effecten van de maatregelen op openlijk harddrugsgebruik op de mate van overlast en criminaliteit, op de ervaringen van betrokkenen en op de toegang tot zorg voor gebruikers?* Deze hoofdvraag wordt uiteindelijk beantwoord, mede aan de hand van drie deelvragen.

Onderzoeksactiviteiten

Om invulling te geven aan deze evaluatie zijn data vanuit diverse organisaties geanalyseerd, namelijk incidenten en bekeuringen van de politie en van de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH). Daarnaast is informatie over harddrugsgebruikende overlastgevers in de zogenaamde PGAx geanalyseerd.[1] Verder is een vragenlijst onder 900 adressen van zowel omwonenden als ondernemers in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg uitgezet en zijn interviews met 24 personen (zowel omwonenden, ondernemers, belangenorganisaties als professionals) uitgevoerd. Ten slotte is een bijeenkomst van de Klankbordgroep Lucasbolwerk bijgewoond en zijn korte gesprekken met elf personen uit de doelgroep van harddrugsgebruikers gevoerd, zowel bij De Stek als in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg.

1. Bron: www.pgax.nl/oplossingen/pgax-voor-zorg-en-veiligheidshuizen/PGAx voor Zorg- en Veiligheidshuizen: 'PGAx is een moderne gebruiksvriendelijke applicatie, die voldoet aan landelijke standaarden. PGAx ondersteunt de aanpak van alle complexe zorg- en veiligheidsproblemen waar zorg- en veiligheidshuizen zich vandaag de dag mee bezig houden'.

Belangrijk om te vermelden is dat het dus multibronnenonderzoek betreft. Daarbij hebben alle bronnen een gelijke inbreng in het beantwoorden van de onderzoeksvragen gehad; bewust is er door de onderzoekers niet voor gekozen om op voorhand bepaalde bronnen belangrijker te achten dan andere.

Beantwoording van de deelvragen

Voordat we toekomen aan het beantwoorden van de hoofdvraag, gaan we ter inleiding eerst in op de deelvragen. Belangrijk daarbij om te vermelden is dat de hoofd- en deelvragen uitgaan van de inzet van alle tien de maatregelen, waarbij de APV harddrugsverbod daar waar mogelijk extra uitgelicht wordt.

- *Hoe was de situatie bij de start van de maatregelen (o.a. de mate van overlast en criminaliteit, de overlastlocaties, het aantal gebruikers in beeld, het aantal gebruikers dat in zorg zat, het gevoel van veiligheid bij omwonenden en omliggende bedrijven)?*

Er wordt vanuit de verschillende bronnen een behoorlijk uniform beeld geschetst over de overlastsituatie rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Vanuit de interviews en de vragenlijstresultaten komt bijvoorbeeld naar voren dat de overlast- en criminaliteitssituatie de afgelopen jaren is toegenomen, maar dat er juist in het laatste jaar, na introductie van de APV harddrugsverbod, verbetering te zien is. Voorbeelden van de stijging van incidenten tot augustus 2023 zijn drank- en drugsgebruik, agressie binnen de doelgroep en tegen omwonenden, (brom)fietsdiefstal, rommel op straat, slapen in hangen/portieken, wildplassen en -poepen en graffiti. Dit beeld wordt vanuit de politiecijfers bevestigd, want daarin is een duidelijke stijgende trend in de afgelopen vijf jaar te zien voor wat betreft alcohol- en drugsgerelateerde overlast. Ook overlast door verwarde of overspannen personen en het niet voldoen aan bevel of verordening stijgen door.

Wel is een interessante ontwikkeling voor de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024, het eerste jaar van de APV harddrugsverbod, te zien. Na de piek in aantallen incidenten voor de vijf meest voorkomende incidentsoorten in augustus 2023 daalt het aantal incidenten, na introductie van de APV harddrugsverbod, sterk.

Er treden overigens wel verschillen op in de mate waarin bewoners van Lucasbolwerk enerzijds en Hieronymusplantsoen/Lepelenburg anderzijds in het afgelopen jaar slachtoffer/getuige zijn geweest van criminaliteit. Voor de volgende vormen van criminaliteit geven de surveyrespondenten van deelgebied Hieronymusplantsoen/Lepelenburg aan dat ze het afgelopen jaar vaker dan de bewoners van Lucasbolwerk slachtoffer/getuige zijn geweest: bedreiging/intimidatie, straatroof, drugsgebruik, drugshandel, inbraak (in woning, auto, bedrijfspand et cetera) en (brom)fietsdiefstal.

Wat betreft de overlastlocaties binnen omgeving Lucasbolwerk staan ons de politie en VTH-data over de uitgeschreven bekeuringen vanwege de overtreding van de APV harddrugsverbod ter beschikking. Hieruit blijkt dat dergelijke bekeuringen in Utrecht in het afgelopen jaar in ongeveer 54 (bekeuringen politie) en 51 (bekeuringen boa's) procent van de gevallen in de omgeving van Hieronymusplantsoen, Lepelenburg en Lucasbolwerk worden uitgeschreven.

Om een beeld te schetsen van het aantal harddrugsgebruikers dat in beeld is, biedt PGAx naar onze mening de meest betrouwbare resultaten. Uit dat systeem blijkt dat er in

bepaalde maanden in het najaar van 2023 120 harddrugsgebruikende overlastgevers bekend waren. Per 1 augustus 2024 resteren er daar nog 54 van. Deze aantallen komen grofweg overeen met wat respondenten aangeven, deels ook omdat zij kennis hebben van PGAx. Bij enkele geïnterviewden is deze reductie in aantallen teruggelegd; dit levert het beeld op dat met name de dagelijkse toeloop van gebruikers van buiten de stad afnam. De aan ons aangeleverde PGAx-data geven jammer genoeg geen indicatie voor het aantal mensen dat richting de zorg is toe- of terugggeleid. Wel geven enkele geïnterviewden aan dat op dit vlak veel initiatieven zijn ontplooid, zoals de buitengebruikersruimte van De Stek en de activiteiten van het Eropaf-team. Vanuit het Eropaf-team wordt er actief toegeleid (bijvoorbeeld naar De Stek) of teruggeleid naar zorg (bijvoorbeeld naar een hostel of andere zorgvoorziening, als mensen een aantal dagen uit beeld zijn). Ook worden mensen naar medische spreekuren gebracht, wordt gezorgd dat mensen hun afspraken niet vergeten of daar naartoe gebracht. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat 'toeleiden naar zorg' niet automatisch betekent dat de doelgroep in zorg blijft en geen overlast in het openbare gebied meer pleegt.

Het gevoel van veiligheid bij omwonenden en ondernemers is via de vragenlijst voorgelegd. Men geeft het veiligheidsgevoel, op een schaal van 1 (zeer onveilig) tot 10 (zeer veilig), een 5,9. Dit cijfer staat tamelijk op zichzelf, omdat er geen referentie in tijd (bijvoorbeeld een eerdere meting) of plaats (bijvoorbeeld een ander gebied in Utrecht) is. Wel is aan de respondenten nog gevraagd welke maatregelen hun gevoel van veiligheid zouden laten toenemen. Extra toezicht door politie en boa's, inzet van het Eropaf-team, het opleggen van een verblijfsontzegging en cameratoezicht worden dan het meest genoemd. Juist het uitschrijven van boetes (voor drugsgebruik en andere overlast) scoort op deze vraag het laagst.

- *Welke middelen zijn ingezet? Denk hierbij aan de ontwikkeling in a) het aantal bekeuringen, b) het aantal verblijfsontzeggingen, c) het aantal gebruikers toegeleid naar zorg, d) het aantal bekeuringen dat betaald wordt en e) het aantal persoonsgerichte aanpakken.*

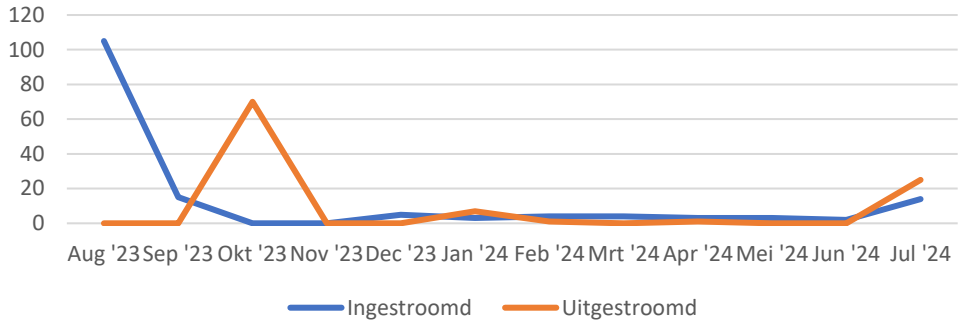
Uit de door ons ontvangen politie- en VTH-data is te herleiden dat het aantal in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg geschreven bekeuringen fluctueert, zowel naar overlastsoort als tussen de politie en VTH. Het aantal door de politie geschreven bekeuringen in het laatste onderzoeksjaar, 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024, neemt zowel toe als af. Het niet voldoen aan de identificatieplicht neemt sterk toe, terwijl bekeuringen voor openbare dronkenschap, hinderlijk gedrag, wildplassen en verboden drankgebruik (sterk) dalen. De bekeuringen die door de politie na overtreding van de APV harddrugsverbod zijn geschreven zijn het meest (21 stuks) in de maand augustus 2023 geschreven, waarna dit in de navolgende maanden daalde richting 1 tot 10 stuks. Het beeld van de door boa's uitgeschreven bekeuringen in het laatste onderzoeksjaar volgt het politiebeeld voor wat betreft minder bekeuringen voor wildplassen/-poepen en hinderlijk gedrag. Wel is er in vergelijking met de politie verschil te zien bij het door de boa's schrijven van bekeuringen vanwege drugsoverlast. In tegenstelling tot het afnemende beeld bij de politie neemt dit juist sterk toe richting juni en juli 2024. Redenen hiervoor waren dat de politie minder harddrugsgebruikers signaleerde en de boa's juist

de APV-procedure beter leerden kennen en hun handhavende werk uitbreidden richting Lepelenburg.

Het aantal door boa's opgelegde verblijfsontzeggingen wordt niet vanaf augustus 2023, maar vanaf januari 2024 opgestart en loopt op tot 11 per maand.

Wat betreft het aantal persoonsgerichte aanpakken en het aantal gebruikers dat naar zorg is toegeleid biedt het systeem PGAx enig inzicht:

Figuur 1: aantal in PGAx geregistreerde overlastgevende harddrugsgebruikers in de binnenstad van Utrecht, naar in- en uitstroom (in n)

In augustus 2023 werd dus begonnen met 120 in PGAx ingeschreven harddrugsgebruikende overlastgevers, waarna een substantieel deel uitstroomde. De redenen die door de beheerder van het systeem zijn aangegeven zijn divers: niet meer in beeld van politie/handhaving (bijvoorbeeld vanwege langdurige (maatregelen in) detentie, verblijf buiten Utrecht of terugkeer naar de woongemeente of naar het land van herkomst), de overlast blijft beperkt of iemand zit in zorg. Deze nadere onderverdeling in criteria hebben we niet op de persoon ontvangen, dus vanuit de PGAx-data blijft onduidelijk hoeveel overlastgevende harddrugsgebruikers daadwerkelijk richting de zorg zijn doorgestroomd.

Ten slotte is over het aantal bekeuringen dat betaald wordt is geen informatie ontvangen; dit is ook niet uit de systemen van politie en VTH te halen.

- *Hoe ervaren verschillende betrokkenen het verbod op harddrugsgebruik? Wat is volgens hen het effect van dit verbod op:*
  - de overlast en criminaliteit?
  - verplaatsing van de overlast en criminaliteit?
  - gevoelens van onbehagen en onveiligheid bij omwonenden en omliggende bedrijven?
  - de (samenstelling van) gebruikers?
  - toestroom van buiten Utrecht?
  - toeleiding naar zorg?
  - andere maatregelen binnen de aanpak?
  - risico's op meer schulden van de doelgroep?
  - het criminaliseren van de doelgroep?

Uit de vragenlijst komt naar voren dat omwonenden en ondernemers het effect van de boete na harddrugsgebruik op zowel overlast als criminaliteit in de omgeving erg laag inschatten; ruim driekwart van de respondenten geeft aan dat dit geen effect heeft. Meerdere professionals zien vooral meerwaarde in deze boete in vaste combinatie met het opleggen van een verblijfsontzegging, minder als een op zichzelf staand effectief middel. Dit punt houdt ook verband met het criminaliseren van de doelgroep; een aantal professionals geeft aan dat de grens van vooral het uitschrijven van boetes wel bereikt is, ook omdat het aantal harddrugsgebruikende overlastgevers is afgenomen. Door de maatregelen lijkt het er volgens geïnterviewden op dat er nog sprake is van een bepaalde 'harde kern' die toch niet uit Utrecht zal verdwijnen. Het blijven uitschrijven van boetes kan dan juist een contraproductief effect hebben, omdat de doelgroep dan gefrustreerd kan raken richting de politie/boa's. Daarom achten juist de politie en de boa's het van belang dat zij, naast het Eropaf-team, ook kunnen toeleiden naar gebruikersruimtes.

Door een aantal professionals is gewezen op een mogelijk bij-effect van de maatregelen, namelijk verplaatsing van doelgroep naar andere gebieden. In dit kader is ook een aantal plekken genoemd. Ook zou er volgens professionals sprake zijn van meer en kleinere subgroepen die zich naar elders binnen Utrecht verplaatsen. De maatregelen leiden dus met andere woorden tot 'verdunning' van de doelgroep over een groter gebied.

Als we kijken naar de andere maatregelen, dan wordt door een meerderheid van de omwonenden en ondernemers vooral het effect van toezicht door politie, boa's en camera's benadrukt als het gaat om het bestrijden van overlast en criminaliteit. Ook de verblijfsontzegging kan rekenen op ongeveer de helft van de respondenten die dit een effectieve maatregel vinden, net zoals het Eropaf-team. Minder dan de helft van de omwonenden/ondernemers vinden de activiteiten rondom De Stek en de hostels effectief. Alleen is bijna de helft van de omwonenden en ondernemers van mening dat de maatregelen niet hebben geleid tot een verbetering van de woonbuurtsituatie; een kwart is van mening dat het slechter is geworden en een kwart vindt dat de situatie beter is.

In de vragenlijst geven omwonenden en ondernemers aan dat het veiligheidsgevoel vooral zal toenemen als er extra toezicht door politie en boa's uitgevoerd wordt. De geïnterviewden (omwonenden, ondernemers en professionals) zijn wat de effecten van de individuele maatregelen betreft vooral eensluidend positief over het toezicht door de politie, het opleggen van een verblijfsontzegging en de inzet van het Eropaf-team. De meningen over de effecten verschillen wat betreft het toezicht door boa's, het uitschrijven van een boete na harddrugsgebruik, cameratoezicht en de soepelere toegangseisen bij De Stek. Het aanbieden van activiteiten bij De Stek en het met meerdere mensen op een hostelkamer drugs gebruiken wordt als weinig effectief voor de aanpak van de overlastgevers in omgeving Lucasbolwerk gezien. Niettemin willen de door ons geïnterviewde omwonenden niet dat de momenteel ingezette maatregelen verdwijnen.

Wat betreft de risico's op meer schulden van de doelgroep door boetes: uit de elf gesprekken met de doelgroep zelf blijkt dat zij zich daar niet heel druk om maken. De mensen die daar een uitspraak over deden namen aan dat daar toch een betalingsregeling voor zou komen vanwege te weinig inkomen. Wel maakt een aantal professionals zich juist zorgen over dit uitschrijven van boetes, met name voor overlastgevers die nog in een huis wonen en mogelijk door de financiële problemen vanwege de boetes hun huis uitgezet worden.

Wat betreft de (samenstelling van) gebruikers, de toestroom van buiten Utrecht en de toeleiding naar zorg geeft PGAx de nodige relevante informatie. Als puur gekeken wordt naar de aantallen geregistreerde overlastgevers in omgeving Lucasbolwerk in PGAx lijkt er sprake van een effect. De aantallen zijn van maximaal 120 personen in een maand gereduceerd tot 54 personen. De verschillen tussen de totale groep harddrugsgebruikende overlastgevers in PGAx en de groep die nog per 1 augustus 2024 daarin staat geregistreerd levert wat woonplaats betreft een interessante bevinding op. De analyse wijst namelijk uit dat met name overlastgevers van buiten Utrecht en overlastgevers met onbekende woonplaats uit PGAx zijn gestroomd. Zoals al eerder aangegeven is uit deze data niet te herleiden wat de reden hiervoor is, maar wijzen de geïnterviewden vooral op de invoering van de APV harddrugsverbod en de extra inzet hierop door de partners die de overige maatregelen uitvoeren.

Beantwoording van de hoofdvraag

Hoofdvraag: *Wat zijn de effecten van de maatregelen tegen openlijk harddrugsgebruik op de mate van overlast en criminaliteit, op de ervaringen van betrokkenen en op de toegang tot zorg voor gebruikers?*

Wat uit het onderzoek geconcludeerd kan worden, is dat juist de combinatie van de tien maatregelen effect heeft op overlastreductie in het gebied. De APV harddrugsverbod, als sluitstuk van het pakket aan maatregelen, heeft daarnaast vanaf 1 augustus 2023 een extra impuls gegeven. De APV harddrugsverbod is met andere woorden te zien als een plus op de rest van het maatregelenpakket. Met de APV kregen handhavers namelijk nog meer instrumentarium in handen tijdens hun toezichtsactiviteiten en werd het signaal richting de doelgroep gegeven dat het niet meer toegestaan is om in Utrecht in de openbare ruimte te gebruiken. Deels uit dit effect zich door een daling van de geregistreerde harddrugsgebruikende overlastgevers in PGAx, deels door een daling in het aantal geregistreerde incidenten in het afgelopen jaar. Waar voor gewaakt moet worden, is te veel focus op het tellen van incidenten, en wel vanwege twee redenen. Ten eerste is niet met zekerheid te stellen dat alle incidenten toe te wijzen zijn naar de doelgroep. En ten tweede is niet uit te sluiten dat alleen al het extra toezicht door politie en boa's tot meer incidentregistratie en bekeuringen zal leiden.

Uit de met omwonenden gevoerde gesprekken en het groepsgesprek met de Klankbordgroep Lucasbolwerk blijkt dat er een jaar geleden sprake was van veel harddrugsgerelateerde overlast en criminaliteit rondom Lucasbolwerk, maar dat de overlast minder is geworden. Ter nuancering van dit positieve beeld wordt wel aangegeven dat een deel van de overlast is verplaatst park Lepelenburg. Dit beeld wordt bevestigd door een nadere analyse in de survey: beduidend meer respondenten in deelgebied Lucasbolwerk (52 procent, tegen 19 procent voor respondenten in deelgebied Hieronymusplantsoen/Lepelenburg) zijn van mening dat de situatie in de woonbuurt na inzet van de maatregelen verbeterd is.

Overigens worden zeker niet alle maatregelen op hetzelfde niveau ingeschat als het gaat om het reduceren van overlast en criminaliteit in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Vooral toezicht in brede zin (dus door politie, boa's, camera's, maar in dit verlengde ook door het Eropaf-team) wordt in het licht van de effecten

op overlast- en criminaliteitsreductie hoog gewaardeerd door alle betrokkenen. Wel geeft nagenoeg iedere respondent aan dat het huidige maatregelenpakket in stand zou moeten blijven omdat de maatregelen elkaar onderling versterken.

Een laatste punt van aandacht is het toe- of terugleiden van de doelgroep richting zorg. Eerder gaven wij al aan dat dit in verschillende hoedanigheden kan plaatsvinden en dat op dit vlak veel initiatieven zijn ontplooid, zoals de buitengebruikersruimte van De Stek en de al hiervoor beschreven activiteiten van het Eropaf-team. Bij De Stek is sinds 1 augustus 2023 een toename in aantallen bezoekers en locatiebezoeken, maar onduidelijk is of dit verband houdt met de maatregelen in omgeving Lucasbolwerk. Tegelijkertijd moet 'toeleiden naar zorg' gerelativeerd worden, omdat dit niet altijd betekent dat iemand permanent in zorg zit; een deel van de doelgroep zal dit ook weigeren.

Wat nu nog aan doelgroep resteert in het gebied lijkt voor een groter deel de nodige binding te hebben met Utrecht, dus zal waarschijnlijk niet uit deze stad vertrekken. Ook lijken de maatregelen voor de eerdergenoemde 'verdunning' van doelgroep over de stad te zorgen, waardoor de mogelijke overlast enigszins verdeeld wordt over meerdere gebieden en het voor veldwerkers gemakkelijker is om contact te leggen en houden. Immers, gezien het grootsteedse karakter van Utrecht zal deze vorm van overlast nooit helemaal verdwijnen. Nu de groep tamelijk sterk is gereduceerd en verspreid, lijkt het daarom tijd om hen deels te beschouwen als kwetsbare, zieke mensen die zoveel mogelijk toegeleid moeten worden naar zorg en ondersteuning.

1 Achtergrond

Sinds de zomer van 2022 heeft de gemeente maatregelen getroffen tegen de aanhoudende overlast in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg in Utrecht, in dit onderzoek soms aangeduid als 'omgeving Lucasbolwerk. Dit bleek noodzakelijk, omdat er behalve overlast ook sprake was van ernstige misdrijven, zoals geweld. Ook hebben ondernemers last van bedelaars op hun terrassen en bedreigingen naar het personeel. Daarnaast noemen bewoners de intimiderende houding van gebruikers en het lastigvallen van voorbijgangers. Verder is er sprake van overlast door vervuiling in het park.[2]

Vanwege de overlast is een aantal repressieve en zorgmaatregelen ingezet, zoals meer toezicht, gebiedsverboden en meer hulpverleners. Toch waren de problemen rondom omgeving Lucasbolwerk niet volledig weg. Mede daarom heeft de Utrechtse raad in juni 2023 ingestemd met het raadsvoorstel om aan de APV een verbod op openlijk harddrugsgebruik toe te voegen voor gedurende maximaal anderhalf jaar. Het zogenaamde 'APV harddrugsverbod' is ingegaan op 1 augustus 2023, loopt tot 1 februari 2025 en is geldig voor de gehele stad, met een focus op de omgeving van Lucasbolwerk. Uiteindelijk is deze focus ook uitgebreid naar Hieronymusplantsoen en Lepelenburg.

In een raadsdebat over deze maatregel zijn twijfels geuit over de effectiviteit van de nieuwe APV-maatregel op het gebied van veiligheid en zorg. Ook zijn er zorgen geuit dat drugsgebruik door deze maatregel wordt gecriminaliseerd en dat harddrugsgebruikers door deze maatregel in de problemen komen (onder andere meer schulden, risico's voor het verliezen van de woning door thuisgebruik). Met de raad is daarom afgesproken om het verbod na een jaar te evalueren, waarbij het de bedoeling is om:[3]

> *"De effecten van de wijziging in de APV nl: Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik gedurende 1 jaar te evalueren met nader te formuleren indicatoren over de afname overlast, de toegang tot zorg, het aantal dwangsommen dat verslaafden is opgelegd en afnemende gevoelens van onbehagen en onveiligheid bij omwonenden en omliggende bedrijven, en bij de evaluatie ook (onafhankelijke) veldwerkers en belangenorganisaties van drugsverslaafden een actieve rol te geven."*

Eerder is door Krosse et al. (2023) onderzoek verricht naar de situatie voorafgaand aan de invoering van de APV harddrugsverbod. Hiervoor voerden zijn in juli en augustus 2023 interviews onder verschillende doelgroepen (professionals, ondernemers/werkers rondom het Lucasbolwerk, bewoners (omwonenden), belangenorganisaties en de doelgroep zelf) uitgevoerd.[4] Onderhavige evaluatie is te beschouwen als een onderzoek naar de effecten van het maatregelenpakket een jaar na invoering van alle maatregelen.

2. Bron: Krosse, C. de, Van Straaten, G. en Conradie, M. (2023). Onderzoek overlast en veiligheid Lucasbolwerk voor 1-8-2023. Amsterdam: I&O Research.
3. Bron: uitvraag voor onderzoek van de gemeente Utrecht.
4. Krosse, C. de, Straaten, G. van en Conradie, M. (2023). Onderzoek overlast en veiligheid Lucasbolwerk voor 1-8-2023. Enschede: I&O Research.

1.1 Onderzoeksdoel en -vragen

Het doel van de evaluatie is om de effectiviteit van verschillende maatregelen te kunnen volgen. Het gaat dan om de volgende tien maatregelen:

- Extra toezicht door politie in de omgeving
- Extra toezicht door boa's in de omgeving
- Cameratoezicht
- Het opleggen van een verblijfsontzegging (vbo)
- Het uitschrijven van een boete na harddrugsgebruik
- Het uitschrijven van een boete na andere overlast dan harddrugsgebruik (bijvoorbeeld hangen, wildplassen of alcoholgebruik)
- Inzet van hulpverleners vanuit de zorg (via het 'Eropaf-team')
- Meer soepele toegangseisen bij gebruikersruimte De Stek
- Aanbieden activiteiten bij gebruikersruimte De Stek
- Afspraken met hostels (met meerdere personen op één kamer drugs mogen gebruiken)

Belangrijk om te vermelden is dat het volgens de gemeente Utrecht niet gaat om maatregelen die los van elkaar worden ingezet, maar dat het juist een pakket aan maatregelen is die elkaar versterken. Daarmee is het op voorhand ook relevant om te vermelden dat de maatregelen uiteindelijk niet apart van elkaar op effectiviteit beoordeeld worden, hoewel respondenten wel op afzonderlijke maatregelen zijn bevraagd. Omdat het in het onderzoek niet alleen de evaluatie van de maatregel APV harddrugsverbod betreft, is de hoofdvraag ook breder geformuleerd:

Hoofdvraag:

Wat zijn de effecten van de maatregelen tegen openlijk harddrugsgebruik op de mate van overlast en criminaliteit, op de ervaringen van betrokkenen[5] en op de toegang tot zorg voor gebruikers?

Deelvragen:

- Hoe was de situatie bij de start van de maatregel (o.a. de mate van overlast en criminaliteit, de overlastlocaties, aantal gebruikers in beeld, aantal gebruikers dat in zorg zat, het gevoel van veiligheid bij omwonenden en omliggende bedrijven)?
- Welke middelen zijn ingezet? Denk hierbij aan de ontwikkeling in a) het aantal bekeuringen, b) het aantal verblijfsontzeggingen, c) het aantal gebruikers toegeleid naar zorg, d) het aantal bekeuringen dat betaald wordt en e) het aantal persoonsgerichte aanpakken.

5. Professionals, bewoners en ondernemers, belangenorganisaties en gebruikers.

- Hoe ervaren verschillende betrokkenen het verbod op harddrugsgebruik? Wat is volgens hen het effect van dit verbod op:
  - de overlast en criminaliteit?
  - verplaatsing van de overlast en criminaliteit?
  - gevoelens van onbehagen en onveiligheid bij omwonenden en omliggende bedrijven?
  - de (samenstelling van) gebruikers?
  - toestroom van buiten Utrecht?
  - toeleiding naar zorg?
  - andere maatregelen binnen de aanpak?
  - risico's op meer schulden?
  - het criminaliseren van de doelgroep?

1.2 Uitgevoerde onderzoeksactiviteiten

De opdrachtgever wenst een onderzoek via de volgende drie lijnen:

1. Helder overzicht geven van de uitgangssituatie van augustus 2023, aan de hand van het rapport van I&O Research (kwalitatief onderzoek) en een cijfermatige analyse van registratiedata.
2. Cijfermatige analyse van de effecten van het APV harddrugsverbod over de periode 1 augustus 2023 t/m 1 juni 2024, waarbij een ontwikkeling in kaart wordt gebracht en een vergelijking wordt gemaakt met de uitgangssituatie.[6]
3. Kwalitatief onderzoek aan de hand van interviews met betrokkenen rondom het APV harddrugsverbod, zoals omwonenden en bedrijven rond de overlastlocaties, professionals, belangenorganisaties en drugsgebruikers, waarbij een vergelijking wordt gemaakt met de uitgangssituatie.

Om invulling te geven aan deze wensen zijn door Bureau Beke de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

Onderzoeksactiviteit 1: verzamelen en analyseren kwalitatieve data

De kwalitatieve rapportage van I&O Research is op de volgende thema's gerubriceerd:

- Vormen van benoemde overlast
- Vormen van benoemde criminaliteit
- Inventarisatie van door respondenten genoemde maatregelen
- Inventarisatie van verwachtingen rondom het APV harddrugsverbod

6. In de uitvraag van de gemeente Utrecht wordt in de globale planning genoemd dat het aanleveren van datamateriaal tot en met de maand juli 2024 plaatsvindt. Wij gaan dus uit van de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024.

Dit alles is gedaan om een kader vast te stellen voor de onderzoeksactiviteiten die hierna volgen. Het gaat dan met name om een eerste indicatie te hebben van de overlast die door omwonenden en professionals ervaren worden en wat zij toentertijd vonden van de effectiviteit van ingezette maatregelen. Vanwege de sterk kwalitatieve aard van dit onderzoek zijn de bevindingen hieruit voornamelijk gebruikt bij het samenstellen van de enquête onder omwonenden en de interviewvragen voor omwonenden en professionals (zie verder).

Onderzoeksactiviteit 2: vragenlijst onder omwonenden en ondernemers

Om ook vanuit omwonendenperspectief te weten te komen of de maatregelen effect heeft, is aan burgers en ondernemers een online vragenlijst voorgelegd. Hiervoor zijn in totaal ruim 900 adressen in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg twee keer aangeschreven.[7] In totaal hebben we van 314 respondenten een reactie ontvangen.[8] In de vragenlijst zijn onder andere de volgende thema's aan bod gekomen:

- Eigen ervaringen met overlast en criminaliteit, veroorzaakt door harddrugsgebruikers
- Mening over het effect van de ingezette maatregelen
- Effect op het veiligheidsgevoel sinds de invoering van verschillende maatregelen

De vragen zijn afgestemd met de bevindingen uit het onderzoek van I&O Research. Via de brief was het voor omwonenden en ondernemers mogelijk om de vragen op smartphone, tablet of computer in te vullen.

Onderzoeksactiviteit 3: analyse van politie- en boa-registratie

Om een goed beeld te schetsen van de ontwikkeling in (harddrugsgerelateerde) overlast en criminaliteit, is ten eerste rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg een analyse op politieregistraties uitgevoerd, met data uit het bedrijfsprocessensysteem BVH. Daarin is bijvoorbeeld gekeken naar de ontwikkeling in de volgende geregistreerde incidenten:

- Overlast van verward of overspannen persoon
- Overlast in verband met alcohol of drugs
- Overlast van zwervers
- Overige (Eenvoudige) Diefstal
- Mishandeling
- Drugshandel

7. Zie bijlage 1, de vragenlijst, voor een overzicht van de straten die in het onderzoek zijn meegenomen. Om de respons zo hoog mogelijk te krijgen, is na ongeveer twee weken een reminderbrief verzonden.
8. Een responspercentage op adres kan niet vastgesteld worden, omdat het mogelijk was dat meerdere bewoners per adres de vragenlijst konden invullen. Zie bijlage 2 voor de achtergrondkenmerken van de respondenten.

Ook hiervoor heeft het onderzoek van I&O Research input geleverd, omdat daarin gesproken wordt over de volgende overlast- en criminaliteitsvormen: '*De meeste geïnterviewden zagen het afgelopen jaar een toename in agressie, wat zich uitte in onderlinge vechtpartijen, geweldsincidenten en het lastigvallen van voorbijgangers. Ook ervaren ze vervuiling in en rond het park, zoals ontlasting, afval en opengetrokken vuilniszakken*.'

Om een gedegen overzicht te geven, zijn data opgevraagd over de periode 1 augustus 2019 tot en met 31 juli 2024. Dit biedt namelijk goed zicht op de langetermijnontwikkelingen voor wat betreft overlast en criminaliteit in het verblijfsontzeggingsgebied. Bewust is voor deze jaarperiode gekozen, omdat 1 augustus 2023 de referentiedatum is waarop de APV harddrugsverbod inging en het wenselijk is om vanuit die datum jaaroverzichten te krijgen.

Zowel bij de politie als bij de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) van de gemeente Utrecht zijn registraties van bekeuringen opgevraagd. Het gaat dan om allerhande bekeuringen, zoals voor openbare dronkenschap, alcoholverbod, bedelen en drugsoverlast.

Voor zover vanwege de privacyregels mogelijk was, hebben de politie en de afdeling VTH informatie over de achtergrond van bekeurde personen in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg aangeleverd. Concreet houdt dit in dat we zicht kunnen verschaffen op de woonplaats van deze mensen, opgedeeld naar Utrecht, buiten Utrecht en onbekend/zonder vaste woon- of verblijfplaats.

Onderzoeksactiviteit 4: analyse van PGAx-data

Voor het onderzoek stonden ook de data in het systeem PGAx ter beschikking. Aan vertegenwoordigers van de gemeente Utrecht is gevraagd hoe dit systeem in het licht van de harddrugsgebruikende overlastgevers is ingezet. Deze mensen worden in het kader van de zogenaamde 'Groepsaanpak Binnenstad' toegevoegd aan de groepsaanpak in PGAx wanneer zij meerdere malen zijn gezien/bekeurd/ aangehouden op een overlastlocatie. De informatie vanuit veiligheids- en zorgpartners wordt hiervoor 'over elkaar gelegd', door middel van triage. De lijst is fluïde van samenstelling; wanneer iemand door inzet van interventies een periode niet meer gezien wordt in verband met overlast of criminaliteit kan deze van de lijst af. Dat eerste gebeurt bijvoorbeeld wanneer er helderheid is over een langdurig zorgtraject waar iemand in zit, iemand is teruggeleid naar gemeente van herkomst (en daar in beeld is) of langere tijd in detentie of in een maatregel komt (zoals TBS of ISD). Met name mensen op de lijst van buiten Utrecht worden (na duidelijkheid over deze interventies) sneller afgesloten. Daarnaast is het de bedoeling om de groep lokale verslaafden/gebruikers langer te monitoren, ook omdat de gemeente Utrecht verantwoordelijk is voor het traject.[9] Deze data geven zicht op onder andere het volgende:

- Aantal harddrugsgebruikende overlastgevers dat maandelijks in de registratie instroomt en uitstroomt
- Aantal personen dat actief wordt opgepakt in de aanpak

9. Bron: www.pgax.nl/oplossingen/pgax-voor-zorg-en-veiligheidshuizen/PGAx voor Zorg- en Veiligheidshuizen: 'PGAx is een moderne gebruiksvriendelijke applicatie, die voldoet aan landelijke standaarden. PGAx ondersteunt de aanpak van alle complexe zorg- en veiligheidsproblemen waar zorg- en veiligheidshuizen zich vandaag de dag mee bezig houden'.

Onderzoeksactiviteit 5: interviews met betrokkenen

Om zicht te krijgen op de ontwikkelingen in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg is met zowel professioneel betrokkenen als omwonenden/ondernemers gesproken. Bij de professionals gaat het onder andere om medewerkers van de gemeente, van politie, van zorgpartijen[10] en belangenorganisaties. In totaal is met 24 professionals, omwonenden en vertegenwoordigers van belangenorganisaties gesproken. Daarnaast is een bijeenkomst van de Klankbordgroep Lucasbolwerk bijgewoond, waarbij naast een vertegenwoordiging van politie, gemeente en het Eropaf-team een aantal ondernemers en een zorgprofessional aanwezig waren.

Verder zijn korte gesprekken met elf personen uit de doelgroep van harddrugsgebruikers zelf gesproken, zowel bij De Stek als in de buurt van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Voor zover mogelijk, zijn aan hen vragen gesteld over hun mening over de maatregelen en hun ideeën om overlast in het gebied zoveel mogelijk te voorkomen. Lang niet altijd bleek het mogelijk om alle vragen te stellen die we wilden, vanwege achterdocht dan wel irritatie jegens de onderzoeker.

1.3 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken worden verschillende thema's beschreven. Deze staan hieronder per hoofdstuk opgesomd. In ieder hoofdstuk zal, voor zover de onderzoeksactiviteiten hier zicht op geven, informatie vanuit a) de registraties, b) het vragenlijstonderzoek en c) de interviews verwerkt worden. Het rapport kent de volgende hoofdstukindeling:

Hoofdstuk	Thema
2	Aard van en ontwikkeling in overlast en criminaliteit in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg
3	Achtergrond van de overlastgevers rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg
4	Aard ingezette maatregelen tegen overlast en criminaliteit in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg
5	Effect van de maatregelen tegen overlast en criminaliteit in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg

10. Bijvoorbeeld het Eropaf-team, Veldwerk Jellinek, Leger des Heils, De Tussenvoorziening en Altrecht. Omdat niet alle respondenten instemden met het opnemen van hun naam in een respondentenlijst, is deze niet opgenomen in de rapportage.

2 Aard van en ontwikkeling in overlast

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de soorten overlast rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg door de jaren heen. Dit gebeurt aan de hand van data, de bevindingen uit de vragenlijst onder omwonenden en ondernemers en uit de interviews.

2.1 Bevindingen vanuit de data

Vanuit de regionale eenheid Midden-Nederland van de politie zijn er gegevens ontvangen die betrekking hebben op overlast- en criminaliteitsvormen. Deze data hebben betrekking op de periode 2019 tot en met juli 2024. Omdat de APV per 1 augustus 2023 is ingegaan gaan we uit van jaren die van augustus tot en met juli lopen. We spreken dus van jaar 1 tot en met 5, die als volgt vorm hebben gekregen:

Tabel 2.1: jaarindeling van de geregistreerde politie-incidenten

Jaar 1	Augustus 2019 tot en met juli 2020
Jaar 2	Augustus 2020 tot en met juli 2021
Jaar 3	Augustus 2021 tot en met juli 2022
Jaar 4	Augustus 2022 tot en met juli 2023
Jaar 5	Augustus 2023 tot en met juli 2024

Een eerste blik op de incidenten laat zien dat de incidenten in het onderzoeksgebied voornamelijk overlastincidenten betreffen. Overlast i.v.m. alcohol of drugs komt het meeste voor op Lucasbolwerk zelf. Vanaf jaar 2 stijgt het aantal incidentregistraties en dit aantal blijft doorstijgen, juist ook in het jaar dat de maatregelen getroffen zijn. Ongeveer een derde van de incidentregistraties (30%) op Lucasbolwerk betreft overlast i.v.m. alcohol of drugs. Overlast door verward of overspannen persoon en het niet voldoen aan bevel of verordening stijgen ook door, maar op een getalsmatig lager niveau.

Onduidelijk is in hoeverre de geregistreerde incidenten in dit gebied toe te wijzen zijn aan de harddrugsgebruikende overlastgevers. Overlast i.v.m. alcohol of drugs kan bijvoorbeeld ook vanuit de horeca komen of van burgers die zonnebaden op het grasveld van Lepelenburg. Andere overlastvormen zijn duidelijker toe te wijzen naar de doelgroep, bijvoorbeeld overlast van zwervers.

Ook andere vormen van overlast blijven de laatste jaren duidelijk aanwezig; slechts voor enkele overlastsoorten is een (geringe) daling in het laatste jaar te bespeuren. Het gaat dan om mishandeling en overlast van zwervers.

Tabel 2.2: door de politie geregistreerde incidenten in het overlastgebied (in n)

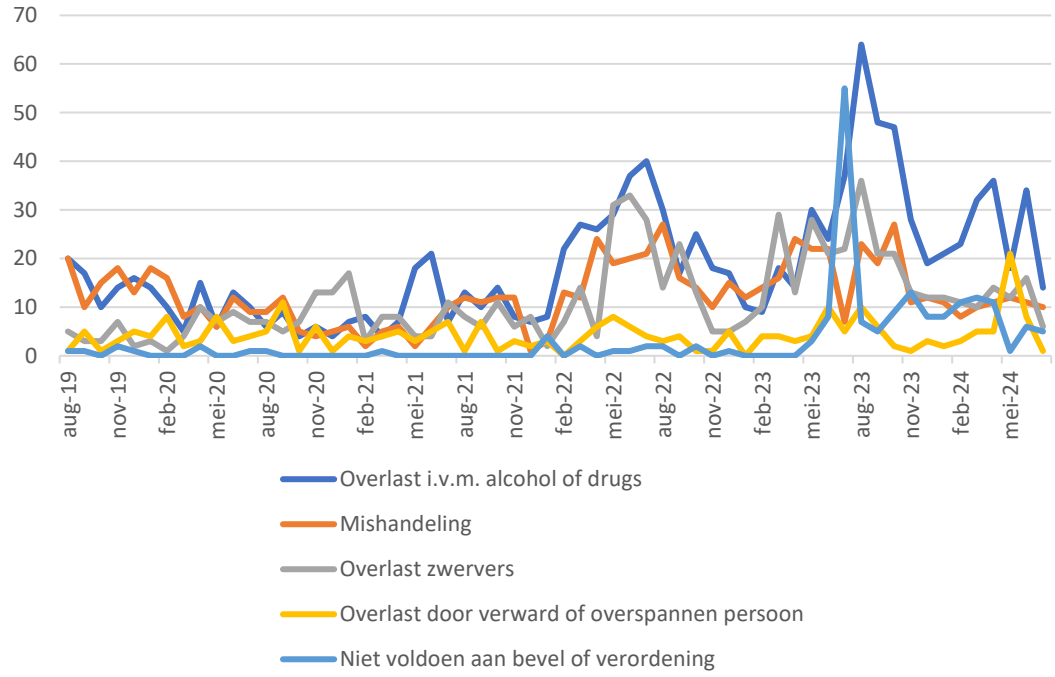
	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Totaal
Overlast i.v.m. alcohol of drugs	150	101	241	249	384	**1125**
Mishandeling	155	72	160	199	165	**751**
Overlast zwervers	61	100	158	190	184	**693**
Overlast door verward of overspannen persoon	47	55	44	44	67	**257**
Niet voldoen aan bevel of verordening	8	2	10	71	96	**187**
Ongeval/onwel persoon	25	20	30	41	34	**150**
Vernieling cq. zaakbeschadiging	29	18	23	27	29	**126**
Melding overlast jeugd	26	40	24	19	9	**118**
Drugshandel	3	2	18	21	35	**79**
Zakkenrollerij	11	5	12	14	9	**51**
Belediging	8	4	15	15	9	**51**
Bedreiging	9	8	7	6	4	**34**
Valse identiteit opgeven	7	0	4	17	2	**30**
Openlijk geweld (persoon)	5	1	6	9	4	**25**
Wederspannigheid (verzet)	3	2	2	5	1	**13**
Overige delicten openbare orde	2	2	1	3	3	**11**
Straatroof	1	0	3	1	0	**5**
Overige misdrijven tegen het openbaar gezag	0	0	1	1	2	**4**
Totaal	**550**	**432**	**759**	**932**	**1037**	**3710**

Bron: BVH

De vijf meest voorkomende incidentregistraties zijn samen goed voor 81 procent van de overlastincidenten. Figuur 2.1 laat zien hoe deze vijf incidentregistraties zich in de afgelopen vijf jaar hebben ontwikkeld. In dit figuur vallen met name de zomers van 2022 en 2023 op. In de zomer van 2022 doet zich een eerste piek van overlast i.v.m. alcohol of drugs en overlast van zwervers voor. In de zomer van 2023 is er een tweede piek zichtbaar, dit keer (ook) voor overlast i.v.m. alcohol of drugs, maar ook voor het niet voldoen aan een bevel of verordening.

In totaal blijkt dus sprake van een toename in aantallen geregistreerde incidenten in het overlastgebied door de jaren heen. Dit is grotendeels te verklaren door de extra aandacht en daarmee gepaard gaande registratie van politie en boa's.

Figuur 2.1: de vijf meest voorkomende overlastincidenten in het overlastgebied naar maand (in n)

Bron: BVH

2.2 Bevindingen vanuit de vragenlijst

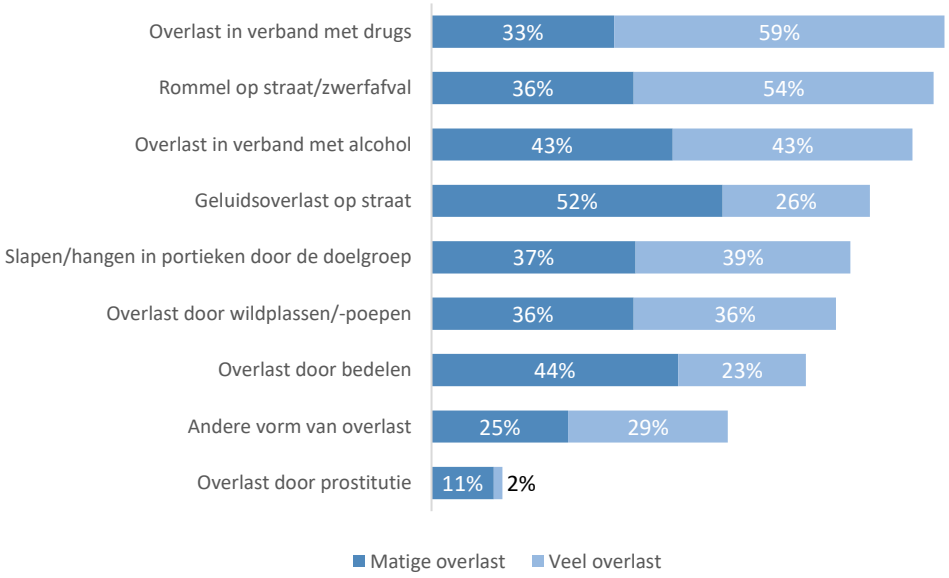
De bevindingen uit de vragenlijst zijn voor dit hoofdstuk op te delen in overlastervaringen en ervaringen met criminaliteit. Deze worden afzonderlijk beschreven.

2.2.1 Door respondenten ervaren overlast

Aan de omwonenden en ondernemers is gevraagd in welke mate zij overlast hebben ervaren van bepaalde overlastvormen in het afgelopen jaar.[11] Omwonenden en ondernemers ervaren de meeste overlast in verband met drugs. Ook rommel op de straat/zwerfafval zorgt volgens de respondenten voor overlast.

11. Aan de respondenten is gevraagd om ongeveer een jaar terug te kijken. Dat is van mei 2023 tot en met het moment van het invullen van de vragenlijst.

Figuur 2.2: door omwonenden/ondernemers ervaren overlast (in %)

Andere vormen van overlast die respondenten noemen zijn het onveilig gevoel dat wordt veroorzaakt door harddrugsgebruikers, aangesproken of nageroepen worden en het 'hangen' door groepen.

Verdiepende analyses

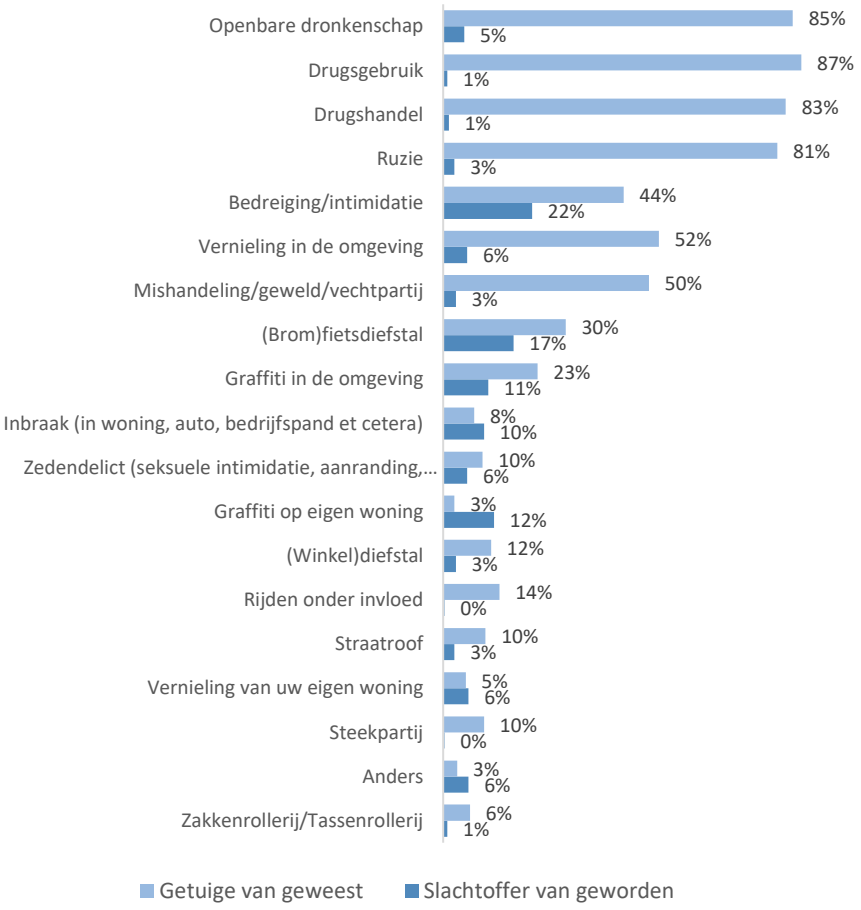
In nadere analyses is onderzocht of er significante verschillen optreden tussen achtergrondkenmerken van respondenten op items. Er is gekeken naar het geslacht, de leeftijd, het deelgebied waarin respondenten wonen[12] en of het om omwonenden of ondernemers gaat. Onder het kopje 'verdiepende analyses' worden significante resultaten toegelicht, mochten die er zijn.

2.2.2 Door respondenten ervaren criminaliteit

Wat betreft de door omwonenden en ondernemers ervaren criminaliteit die door harddrugsgebruikers wordt veroorzaakt zijn er vier criminaliteitsvormen die erbovenuit steken: openbare dronkenschap, drugsgebruik, drugshandel en ruzie. Van deze criminaliteitsvormen is het gros van de respondenten getuige geweest in het afgelopen jaar. Respondenten zijn het vaakst slachtoffer geworden van bedreiging/intimidatie (22%), (brom)fietsdiefstal (17%) en graffiti op eigen woning (12%).

12. De aan de vragenlijst deelnemende straten zijn opgedeeld in 'deelgebied Lucasbolwerk' en 'deelgebied Hieronumusplantsoen/Lepelenburg'. Zie bijlage 2 voor een indeling van de straten per deelgebied.

Figuur 2.3: door omwonenden/ondernemers ervaren criminaliteit (in %)

Andere vormen van criminaliteit die worden genoemd zijn onder andere vernielingen aan de auto, dierenmishandeling en seksuele handelingen bij een harddrugsgebruiker.

Verdiepende analyses

Er treden voor wat betreft de twee deelgebieden (Lucasbolwerk enerzijds en Hieronymus-plantsoen/ Lepelenburg anderzijds) verschillen op in de mate waarin men slachtoffer/getuige was van criminaliteit. Voor de volgende vormen van criminaliteit geven respondenten van deelgebied Hieronymusplantsoen/ Lepelenburg aan dat ze het afgelopen jaar vaker slachtoffer/getuige zijn geweest: bedreiging/intimidatie, straatroof, drugsgebruik, drugshandel, inbraak (in woning, auto, bedrijfspand et cetera) en (brom)fietsdiefstal.[13]

13. Zie voor de significante percentageverschillen in slachtofferschap/getuigenis per deelgebied bijlage 3.

2.3 Bevindingen vanuit interviews

Een aantal respondenten woont/werkt al langer in de buurt van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg en kan zowel een actueel als een historisch beeld schetsen van de overlast. Vanuit historisch perspectief kijken de omwonenden/ondernemers ongeveer vijftien jaar terug, toen er rondom Lucabolwerk ook sprake was van overlastgevende drugsgebruikers. Dat speelde zich toen voornamelijk rondom het Zocherpark (Lepelenburg) af. Door verschillende maatregelen nam de overlast daar toentertijd af.

In november 2022 heeft een aantal omwonenden een pamflet geschreven over de toegenomen overlast rondom Lucasbolwerk.[14] Hierin worden, samengevat, de volgende overlastvormen genoemd:

- Intimiderend gedrag, (passief) agressief gedrag en ruzie onderling en naar voorbijgangers/omwonenden, waaronder ook verbale agressie en bedreiging;
- Bedreiging met messen en pepperspray;
- Harddrugsgebruik;
- Achterlaten van (harddrugs)afval, wildpoepen en wildplassen;
- Bedelen, prostitutie en (fiets)diefstal.

De opsomming hierboven is niet uitputtend, maar wijst volgens omwonenden op de 'vrijstaat' die rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg werd gecreëerd door de harddrugsgebruikers. Ook andere omwonenden/ ondernemers wijzen op de sterke toename in overlast, vooral sinds de coronacrisis: '*sinds corona werd het hier een hangout voor de doelgroep; het werd hun plek, wat vervolgens leidde tot steeds meer mensen die van buiten kwamen*'. Ander omwonenden/ondernemers noemen ook nog overlastvormen zoals illegale bewoning in tenten, geluidsoverlast, rondslingerende weesfietsen en het lastig vallen van terraspubliek.

Meer in brede zin zijn respondenten zich er bewust van dat ze in een grote stad wonen en dat dit een bepaalde mate van overlast met zich mee brengt. Toch wijst een respondent op de uitzonderlijke situatie van de afgelopen jaren: '*Er was altijd al constante problematiek in de buurt: vuil, herrie, overlast, poepen, gebruiken en prostitueren. We hebben altijd wel enige overlast gehad van dak- en thuislozen, bedelaars, gebruikers. Men noemt het grootstedelijke problemen, maar nu was het te geconcentreerd. Twee jaar gelden werd de gebruikersgroep steeds groter en kwamen er naast gebruikers ook dealers. Er ontstond een soort supermarkt, heel veel traffic voor de deur. Ze bedelen, ze lopen over terrassen van horecagelegenheden, bedreigen burgers en horecapersoneel. Er waren ook personen die de confrontatie opzochten, ze kwamen horeca om op het toilet te gebruiken. De piek was tot anderhalf jaar geleden, met het hoogtepunt in de zomer van 2023'.*

Een klein aantal respondenten geeft nog specifiek aan dat overlast voor een deel ook terug te voeren is op de handelswijze van de dealers. Die zouden drugs van slechte kwaliteit en in kleine hoeveelheden verkopen. Dit zou leiden tot meer afhankelijkheid van kwetsbare drugsverslaafden enerzijds en meer aanwezigheid en agressie/overheersing van dealers anderzijds.

14. In het pamflet 'Grenzen realiseren door perspectief te bieden' worden geen auteurs genoemd.

Uit de met omwonenden gevoerde gesprekken en het groepsgesprek met de Klankbordgroep Lucasbolwerk blijkt dat er een jaar geleden sprake was van veel harddrugsgerelateerde overlast en criminaliteit rondom Lucasbolwerk, maar dat de overlast minder is geworden. Ter nuancering van dit positieve beeld wordt wel aangegeven dat een deel van de overlast is verplaatst park Lepelenburg.

2.4 Een samenvattende blik op de bevindingen

Wanneer we alle bevindingen in dit hoofdstuk overzien, dan is puntsgewijs het volgende beeld op te tekenen:

- In getalsmatige zin is vanuit de politiecijfers een duidelijke stijgende trend in de afgelopen vijf jaar te zien voor wat betreft alcohol- en drugsgerelateerde overlast in het onderzoeksgebied. Dit kan ook het gevolg zijn van het extra toezicht door politie en boa's. Overlast door verward of overspannen persoon, het niet voldoen aan bevel of verordening en drugsoverlast stijgen ook door, maar op een getalsmatig lager niveau. Ook andere vormen van overlast blijven de laatste jaren manifest aanwezig; slechts voor enkele overlastsoorten is een (geringe) daling in het laatste jaar te bespeuren. Het gaat dan om mishandeling en overlast van zwervers. Een kanttekening is hier wel op zijn plaats, omdat onduidelijk is in hoeverre deze incidenten allemaal toe te wijzen zijn aan de harddrugsgebruikende overlastgevers in het onderzoeksgebied.
- Een nuancering op de door de politie geregistreerde incidenten kan gemaakt worden als gekeken wordt naar de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024. Na de piek in aantallen incidenten voor de vijf meest voorkomende incidentsoorten in augustus 2023 daalt het aantal incidenten betrekkelijk sterk. Desondanks lijkt er sprake van een 'zomerpiek' in 2022 en 2023 en is het de vraag hoe deze overlastincidenten zich in augustus 2024 hebben ontwikkeld.
- Op grond van de vragenlijst worden door omwonenden en ondernemers, in volgorde van meest voorkomende eigen ervaringen, vooral drugsoverlast, rommel op straat, alcoholoverlast, geluidsoverlast, slapen/hangen in portieken, wildplassen en -poepen en bedelen genoemd. Van deze vormen heeft minimaal twee derde van de respondenten matige tot veel overlast.
- Zeer veel respondenten, minimaal 80 procent, zijn getuige geweest van drank- en drugsgebruik door de doelgroep en van door hen veroorzaakte ruzie. Ook mishandeling, vernieling en bedreiging/intimidatie wordt in dit kader regelmatig genoemd. Als het gaat om respondenten die slachtoffer van criminaliteit zijn geworden, dan gaat het vooral om bedreiging/intimidatie door de doelgroep, (brom)fietsdiefstal, graffiti op de eigen woning en in de omgeving en inbraak.
- Het beeld dat voor respondenten geschetst is, komt grofweg overeen met het beeld dat door de geïnterviewden geschetst wordt voor wat betreft door de harddrugsgebruikers veroorzaakte overlast en criminaliteit. Wel geven geïnterviewden aan dat met name dealers agressief gedrag vertonen.

- Uit de met omwonenden gevoerde gesprekken en het groepsgesprek met de Klankbordgroep Lucasbolwerk blijkt dat er een jaar geleden sprake was van veel harddrugsgerelateerde overlast en criminaliteit rondom Lucasbolwerk, maar dat de overlast minder is geworden. Ter nuancering van dit positieve beeld wordt wel aangegeven dat een deel van de overlast is verplaatst park Lepelenburg.

3 Achtergrond van de overlastgevers

3.1 Bevindingen vanuit de data

Om inzicht te verschaffen in de achtergrond van de overlastgevende harddrugsgebruikers, staan registraties van politie, VTH en PGAx ter beschikking.

3.1.1 Achtergrond van de overlastgevers vanuit politiedata

Vanuit de 84 bekeuringregistraties van de politie voor het overtreden van de APV harddrugsverbod is de woonplaats van de bekeurden te herleiden. De personen die voor deze bekeuringen van de politie geregistreerd zijn, waren meestal woonachtig in Utrecht. Bij ruim de helft van de 84 bekeuringen (n=46) is dit het geval. Hierbij gaat het om 34 unieke personen. Er zijn dus personen die meer dan één keer een bekeuring hebben gekregen wegens drugsoverlast. In twintig bekeuringen is de woonsituatie van het subject onbekend. Hieronder een overzicht van de woonplaats van de bekeurde personen.

Tabel 3.1: woonplaats van de personen die zijn bekeurd vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod (in n)

Woonplaats bekeurd persoon	Aantal bekeurde personen	Aantal bekeuringen
Utrecht	34	46
Onbekend	Onbekend	20
Zonder vaste woon- of verblijfplaats	2	3
Buiten Utrecht	14	15

3.1.2 Achtergrond van de overlastgevers vanuit VTH-data

Door VTH is achtergrondinformatie verstrekt over de overlastgevers die een bekeuring op grond van het overtreden van de APV harddrugsverbod hebben gekregen (N=40). Het blijkt om 26 personen uit Utrecht, 11 personen van buiten Utrecht en 3 personen zonder vaste woon- of verblijfplaats te gaan.

Ook is informatie bekend over het land van herkomst van mensen die een sanctie vanwege het overtreden van de APV harddrugsverbod opgelegd hebben gekregen (N=96).[15] Het gaat om 30 mensen uit Nederland, 14 personen uit Zuid-Amerika, 19 personen uit Noord-Afrika, 7 personen uit het Caribisch gebied, 15 personen uit Oost- of Midden-Afrika, 6 personen uit Zuid-Europa en 5 personen uit West-Azië.

15. Wat het land van herkomst betreft is een indeling naar werelddelen gemaakt op basis van het zogenaamde *geoscheme* van de Verenigde Naties.

Daarnaast is vanuit VTH ook enige informatie verstrekt over overlastgevers die op grond van de APV harddrugsverbod een verblijfsontzegging opgelegd hebben gekregen. Binnen de 40 verblijfsontzeggingen die over het laatste onderzoeksjaar voor het overlastgebied in de registratie voorkomen, blijkt het in 26 gevallen te gaan om mensen die in Utrecht wonen, terwijl elf mensen buiten Utrecht woonachtig zijn. Drie mensen hebben geen vaste woon- of verblijfplaats.

3.1.3 Achtergrond van de overlastgevers vanuit PGAx

Vanuit de aangeleverde data in het systeem PGAx is inzicht te verschaffen in het geslacht, de leeftijd, de woonplaats en de duur dat overlastgevers geregistreerd staan in het systeem. In PGAx zijn gegevens van in totaal 158 personen geregistreerd die die op basis van hun gedrag vanaf augustus 2023 onder de noemer 'Groepsaanpak Binnenstad' in het systeem zijn opgenomen. In de analyse op deze groep heeft de woonplaats (Utrecht, buiten Utrecht of onbekend) als referentie gediend. Dit levert het totaalbeeld op dat het voornamelijk om mannen gaat, waarbij het merendeel van de mannen een onbekende woonplaats heeft of van buiten Utrecht komt. Ook zijn binnen de PGAx 22 vrouwen bekend, waarvan de helft woonachtig is in Utrecht. De gemiddelde leeftijd voor Utrechtse overlastgevers ligt iets hoger dan voor de groep die buiten Utrecht woont of waarvan de woonplaats niet bekend is. Ten slotte staan de Utrechtse overlastgevers aanzienlijk langer ingeschreven dan de andere twee subgroepen.

Tabel 3.2: achtergrondkenmerken van alle geregistreerde overlastgevers in PGAx

Achtergrondkenmerk	Woonplaats		
	Utrecht	*Buiten Utrecht*	*Onbekend*
Geslacht (in aantallen, N=158))			
Man	52	23	53
Vrouw	11	5	6
Onbekend	3	0	5
Gemiddelde leeftijd (bij afsluiten registratie)	44	39	38
Aantal dagen ingeschreven in PGAx	171	144	132

Een extra analyse is nog uitgevoerd op de personen die nu nog als harddrugsgebruikende overlastgever in PGAx vermeld staat. Dit zijn per 1 augustus 2024 nog 54 personen.[16] Uit deze analyse blijkt dat het voornamelijk om mannelijke overlastgevers gaat en dat de verdeling tussen met name personen uit Utrecht en personen van wie de woonplaats niet bekend is ongeveer gelijk ligt. Daar waar de woonplaats wel bekend is, ligt het aantal personen uit Utrecht ongeveer twee keer zo hoog als het aantal personen van buiten Utrecht.

16. In paragraaf 5.1 gaan we op maandbasis dieper in op het verloop van die aantallen in de PGAx vermelde overlastgevers.

De gemiddelde leeftijd tijdens registratie ontloopt elkaar niet veel tussen de drie subgroepen, maar het aantal dagen dat men ingeschreven staat in de PGAx wel; de personen uit Utrecht zijn substantieel langer ingeschreven dan de andere personen. Dit is een indicatie voor de omstandigheid dat juist personen van buiten Utrecht en personen met onbekende woonplaats uit zicht van de instanties raken en mogelijk dus vertrokken zijn uit Utrecht.

Tabel 3.3: achtergrondkenmerken van de per 1 augustus 2024 geregistreerde overlastgevers in PGAx

Achtergrondkenmerk	Woonplaats		
	Utrecht	*Buiten Utrecht*	*Onbekend*
Geslacht (in aantallen, N=54)			
Man	21	7	15
Vrouw	7	2	0
Onbekend	1	0	1
Gemiddelde leeftijd (bij afsluiten registratie)	44	43	35
Aantal dagen ingeschreven in PGAx	275	233	136

Wanneer tabel 3.3 vergeleken wordt met tabel 3.2, dan is een aantal zaken te constateren. Van de 66 overlastgevers uit Utrecht (man, vrouw en onbekend bij elkaar opgeteld) resteren er nog 29 (relatieve daling van 56 procent). De daling van overlastgevers van buiten Utrecht is in absolute zin niet zo sterk (van 28 naar 9), maar in relatieve zin sterker (68 procent). Het sterkst is de daling, zowel in absolute als relatieve zin, in overlastgevers met een onbekende woonplaats: deze gaat van 64 naar 16 (75 procent). Volgens een professional van de gemeente Utrecht heeft dit vooral te maken met het moment van het in kaart brengen van de groep: vanaf 1 aug 2023 is de APV harddrugsverbod ingegaan en meden juist personen van buiten Utrecht de overlastlocaties.

Daarnaast valt met name op dat de gemiddelde leeftijd van de in PGAx resterende 54 overlastgevers overall toeneemt, net zoals het aantal dagen dat men in PGAx ingeschreven is. Ook dit laatste heeft er mee te maken dat vooral de personen uit Utrecht ingeschreven bleven in PGAx.

3.2 Bevindingen vanuit interviews

De achtergrond van de overlastgevende harddrugsgebruikers is vanuit de interviews eveneens te duiden met een visie op de aantallen. Deze worden eerst beschreven, waarna dieper op vooral de herkomst ((niet-)Utrechters en land van herkomst) wordt ingegaan. Ook worden de rollen van de harddrugsgebruikers in de overlast nader geduid.

Aantallen overlastgevers

Aan alle respondenten is gevraagd of ze zicht hebben op de ontwikkeling in aantallen overlastgevers sinds 1 augustus 2023, de dag dat de APV harddrugsverbod in werking is getreden. Respondenten refereren aan aantallen harddrugsgebruikers in de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg en zeggen dat die voor deze datum tussen *'tientallen'* en '*tweehonderd*' liggen. De breed gedragen mening is dat er sindsdien sprake is van beduidend minder overlastgevende harddrugsgebruikers; genoemd worden '*tien à vijftien mensen*' tot '*veertig à vijftig mensen'*. Zowel omwonenden/ondernemers als professionals bevestigen dit beeld. De professionals wijzen ter onderbouwing van de aantallen, naast hun ervaring ter plekke, regelmatig naar de data in PGAx, waarin op de top van de overlast sprake was van 120 tot 130 personen.

Achtergrond van de overlastgevers

Interessant is dat vanuit zowel omwonenden/ondernemers als vanuit professionals wordt aangegeven dat de doelgroep die de overlast veroorzaakt veranderd is. De overlast van vijftien jaar geleden zou vooral door gebruikers zelf gepleegd worden, maar op het hoogtepunt van de recente overlast zouden het met name dealers zijn die zowel agressief gedrag naar (kwetsbare) gebruikers als naar regulier publiek vertonen. Een respondent verwoordt het als volgt: '*Vroeger waren het de meer verdwaasde personen, die zagen er in het begin nog best fatsoenlijk uit, maar vallen daarna in zwaar gebruik. Het was een groep van ongeveer vijftig gebruikers, veelal van Nederlandse afkomst, die er slecht aan toe was. Meer recent zijn het weer mensen die er slecht aan toe zijn, maar die zelf ook dealen. Ze zijn nu een stuk agressiever, toen vooral 'van het padje'. Toen waren wij ook minder bevreesd, nu meer, bijvoorbeeld als je ze wilt wegsturen voor je pand*.'

De respondenten zijn tamelijk eensgezind in hun mening dat de meer recente overlast, die zich grofweg tussen 2020 en 2023 afspeelt, voor een groot deel veroorzaakt is door harddrugsgebruikers van buiten Utrecht. De meningen lopen uiteen voor wat betreft de achtergrond van de harddrugsgebruikers die voor 1 augustus 2023 omgeving Lucabolwerk bevolkten, maar na 1 augustus weg zijn getrokken. Er is een groep respondenten die aangeeft dat dit vooral Oost-Europeanen zijn geweest. De groep die nu nog resteert zou volgens respondent vooral nog bestaan uit mensen van Nederlandse en (Noord-)Afrikaanse afkomst en een enkele Oost-Europeaan. Met name de professionals geven, mede op basis van informatie van politie, handhaving en zorg, aan dat de huidige harde kern grotendeels bestaat uit voornamelijk mannelijke Utrechtse gebruikers die deels in hostels, eigen huizen, maar ook op straat leeft, zoals eerder in dit hoofdstuk ook werd aangegeven door een professional. Ook wijzen professionals veelvuldig op de weigerachtigheid van deze groep om een (aanvullend) traject te aanvaarden: '*Deze mensen willen niet naar binnen, zitten vaak al wel in een traject. Maar die mensen willen geen controle, willen vrijuit alles gebruiken. Eigen willen ze een gebruikersruimte in eigen beheer, maar als dit er gaat komen, krijg je steekpartijen*'.

Rollen van de harddrugsgebruikende overlastgevers

Een noemenswaardig verschil dat zowel enkele omwonenden als professionals maken, is het onderscheid tussen de dealers en gebruikers die momenteel vooral nog rondom Lepelenburg verblijven. Met name de eerste groep zou agressief gedrag richting gebruikers en omwonenden vertonen. Een respondent geeft het volgende aan: '*Tegen de zorg zijn de dealers lief en aardig, tegen de politie ook, maar tegen omwonenden zijn ze bedreigend. De nu nog resterende mensen bij Lepelenburg, dat zijn zorgmijders, die zijn zeer agressief.'* Overigens geeft een aantal respondenten aan dat het onderscheid tussen dealers en gebruikers soms lastig te maken is.
Een klein deel van de respondenten, professionals in de zorghoek, wijst op de kwetsbaarheid van de resterende doelgroep. De overlast wordt wel erkend, maar meer gezien als een gevolg van een ander probleem, namelijk dat de doelgroep, ziek/verslaafd is en geen eigen plek heeft: '*Met de repressieve maatregelen jaag je mensen op. Haal de drempels weg voor deze groep, dan neem de overlast af*'.

3.3 Een samenvattende blik op de bevindingen

Uit de verschillende onderzoeksactiviteiten komen puntsgewijs de volgende bevindingen naar voren:

- Uit de interviews komen signalen naar voren dat vooral harddrugsgebruikers van buiten Utrecht tussen 2020 en 2023 verantwoordelijk waren voor de overlast in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg.
- De politie en VTH-registraties kunnen alleen enig uitsluitsel geven over de achtergrond van overlastgevers op basis van het laatste jaar, op grond van data vanuit de APV harddrugsverbod en de verblijfsontzeggingen. Uit die gegevens blijkt dat vrouwen een minderheid vormen en dat het zowel om Utrechters als niet-Utrechters gaat. De PGAx-data bevestigen dit beeld.
- Juist de personen uit Utrecht worden regelmatig meerdere malen bekeurd door de politie, maar dit lijkt niet onlogisch omdat ze in de stad zelf wonen en het erop lijkt dat de personen van buiten Utrecht gaandeweg verdwenen zijn.
- De verschillen tussen de totale groep harddrugsgebruikende overlastgevers in PGAx en de groep die nog per 1 augustus 2024 daarin staat geregistreerd levert wat woonplaats betreft een interessante bevinding op. De analyse wijst uit dat met name overlastgevers van buiten Utrecht en overlastgevers met onbekende woonplaats uit de PGAx-registratie zijn gestroomd.
- De PGAx-data leveren nog enig zicht op de gemiddelde leeftijd van de harddrugsgebruikende overlastgevers en het aantal dagen dat ze in PGAx geregistreerd staan; dat ligt in beide gevallen hoger voor mensen uit Utrecht dan daarbuiten. De gemiddelde leeftijd van de per 1 augustus nog resterende overlastgevers in PGAx ligt hoger dan voor de totale groep overlastgevers in PGAx, net zoals het aantal ingeschreven dagen in PGAx.

- Wat het land van herkomst van de harddrugsgebruikers betreft zijn er indicaties voor Nederlanders en vooral mensen uit Zuid-Amerika en Noord- en Oost-Afrika.
- De verzamelde informatie wijst er op dat er rondom Lepelenburg sprake is van een groep overlastgevende zorgmijders.

4 Aard van de ingezette maatregelen

Dit hoofdstuk heeft betrekking op de verschillende maatregelen die zijn ingezet tegen de harddrugsgebruikende overlastgevers rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Het gaat dan om de mate waarin deze maatregelen ingezet zijn en herkend worden door de diverse betrokkenen.[17] Daarnaast zijn tijdens de interviews met respondenten ook enkele aandachtspunten in de aanpak ter sprake gekomen.

4.1 Bevindingen vanuit de data

Als het gaat om data die wijzen op inzet van maatregelen, staan registraties van de politie en VTH over bekeuringen en, indien aangeleverd, verblijfsontzeggingen ter beschikking.

4.1.1 Bevindingen vanuit de politiedata: bekeuringen

In tabel 4.1 staat een overzicht van alle bekeuringen die door de politie uit zijn gedeeld tussen augustus 2019 en juli 2024. Hieruit blijkt dat het voornamelijk om het niet voldoen aan de identificatieplicht, openbare dronkenschap, hinderlijk gedrag, wildplassen en verboden drankgebruik gaat. Hoewel de eerste soort bekeuringen het laatste jaar sterk stijgt, nemen andere feiten waarvoor bekeurd is (sterk) af, zoals openbare dronkenschap, wildplassen/-poepen en hinderlijk gedrag. Let wel: onduidelijk blijft in hoeverre deze alleen tegen harddrugsgebruikende overlastgevers zijn uitgeschreven. In figuur 4.1 gaan we dieper in op de bekeuringen na drugsoverlast.

Tabel 4.1: door de politie uitgeschreven bekeuringen naar soort en jaar in het overlastgebied (in n)

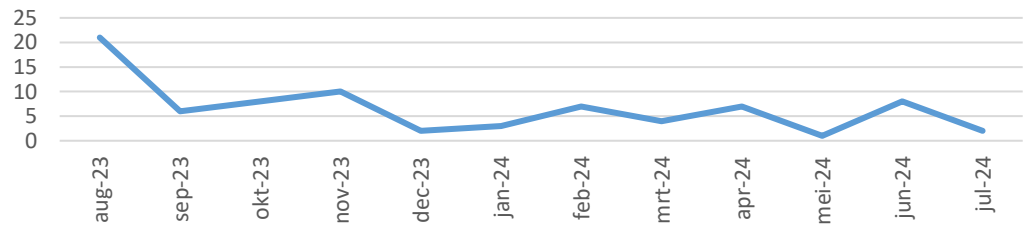
Omschrijving	*Jaar 1*	*Jaar 2*	*Jaar 3*	*Jaar 4*	*Jaar 5*	Totaal
Niet voldoen aan identificatieplicht (WvSr)	15	17	33	84	141	290
Openbaar dronkenschap (WvSr)	37	35	56	81	35	244
Hinderlijk gedrag (PV)	5	9	42	83	74	213
Binnen bebouwde kom op een openbare plaats zijn natuurlijke behoefte doen (PV)	32	19	28	66	39	184
Verboden drankgebruik (PV)	16	7	8	57	52	140
Avondklok	0	121	0	0	0	121
Baldadigheid (WvSr)	3	14	7	9	13	46
Zonder recht zich bevinden op terrein (WvSr)	3	0	3	22	15	43
Slaapplaats (PV)	9	6	4	17	7	43
Geluidshinder overig (PV)	5	14	5	3	4	31
Opgeven valse naam (WvSr)	0	0	3	19	6	28
Wet Wapens en Munitie	1	1	1	6	10	19

17. De effectiviteit van de maatregelen komt in hoofdstuk 5 aan bod.

Omschrijving	*Jaar 1*	*Jaar 2*	*Jaar 3*	*Jaar 4*	*Jaar 5*	Totaal
Op een openbare plaats inbrekerswerktuigen vervoeren of bij zich hebben (PV)	2	0	1	4	8	**15**
Handelen in strijd met voorschrift politie (WvSr)	7	0	0	0	0	**7**
WWM (geen vuurwapens)	0	0	0	1	2	**3**
Vuurwerkbesluit	0	1	0	0	0	**1**
Plakken en kladden (PV)	0	0	0	1	0	**1**
Verbod alcohol	0	1	0	0	0	**1**
Vuurwerk (PV)	0	1	0	0	0	**1**
Roken of vuur stoken (PV)	0	0	0	1	0	**1**
Totaal	135	246	191	454	406	1432

Vanaf augustus 2023 kan de politie ook bekeuringen uitschrijven voor drugsoverlast op grond van de APV harddrugsverbod. Voor geheel Utrecht betreft dat 147 bekeuringen, waarvan 79 (54 procent) in omgeving Lucasbolwerk.[18] In onderstaand figuur een visuele weergave hoe vaak dat maandelijks voor is gekomen. Het gaat om bekeuringen die tussen augustus 2023 en juli 2024 zijn uitgeschreven. Hieruit blijkt dat de politie vooral in de eerste maand het meest gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om hiervoor een bekeuring uit te schrijven. Hierna neemt het aantal bekeuringen voor de overtreding van de APV door de politie af. Bij de politie is deze ontwikkeling teruggelegd en gevraagd wat de mogelijke redenen hiervoor kunnen zijn. Aangegeven wordt dat dergelijke feiten jarenlang niet strafbaar waren gesteld, waardoor op de betrokken plekken openlijk drugs werd gebruikt. Vanaf het moment dat de politie op grond van de nieuwe APV bekeuringen gingen schrijven (met zelfs nog waarschuwingen in de dagen ervoor), was het dus een “nieuw fenomeen” voor de gebruikers. Hierdoor werden er relatief veel bekeuringen geschreven. Dit ook omdat men op dat moment gewoon nog openlijk aan het gebruiken was. Het nieuwe bekeuringsbeleid ging vervolgens als een lopend vuurtje, waardoor men of niet meer in het gebied ging gebruiken, of men het minder opvallend deed.

Figuur 4.1: door de politie uitgeschreven bekeuringen vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod in het overlastgebied naar maand (in n)

18. Ter vergelijking: rondom het Bollendak werden 25 van deze bekeuringen door de politie uitgeschreven in die periode.

Zoals uit tabel 4.2 te herleiden is, vindt het uitschrijven van deze 79 bekeuringen voornamelijk plaats in de straten Hieronymusplantsoen, Lepelenburg en Lucasbolwerk.

Tabel 4.2: door de politie uitgeschreven bekeuringen vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod naar straat (in n)

Straatnaam	n	%
Hieronymusplantsoen	27	34%
Lepelenburg	24	30%
Lucasbolwerk	21	27%
Nobelstraat	4	5%
Kromme Nieuwegracht	1	1%
Maliesingel	1	1%
Wittevrouwensingel	1	1%
Totaal	79	100%

4.1.2 Bevindingen vanuit de VTH-data: bekeuringen

Ook vanuit afdeling VTH van de gemeente Utrecht is registratie ontvangen over het aantal uitgeschreven bekeuringen door boa's over de periode augustus 2019 tot en met juli 2024. Bijna de helft betreft bekeuringen voor wildplassen. Andere feiten waar met enige regelmaat bekeuringen voor worden uitgedeeld zijn verboden drankgebruik en hinderlijk gedrag. Omdat boa's pas vanaf augustus 2023 bekeuringen kunnen uitschrijven voor het overtreden van de APV harddrugsverbod is dit feit, net zoals bij de politie niet in dezelfde tabel opgenomen; meer informatie hierover staat in figuur 4.2.

Net zoals bij de politiebekeuringen wordt in het laatste jaar beduidend minder bekeurd vanwege wildplassen/-poepen en hinderlijk gedrag. Een verschil met de politiebekeuring is dat de boa's het laatste jaar juist meer op verboden drankgebruik hebben bekeurd, terwijl dit bij de politie niet zo is. De verschillen voor dit feit zijn, net als bij de politie, alleen niet groot met voorgaande jaren.

Tabel 4.3: door de boa's uitgeschreven bekeuringen naar soort en jaar in het overlastgebied (in n)

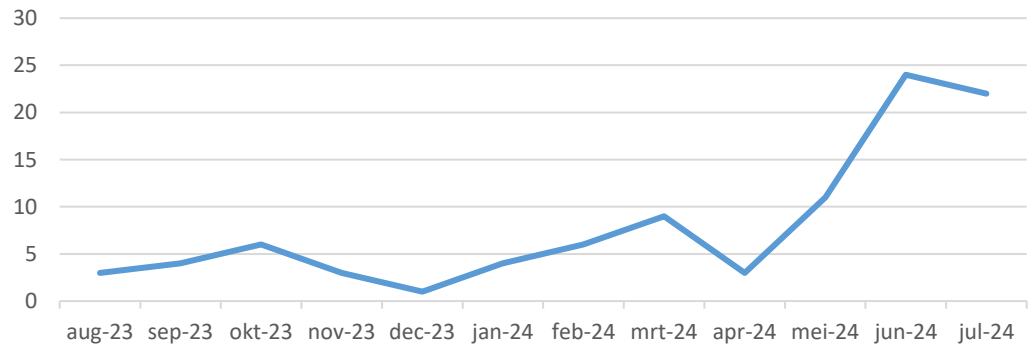
	Jaar 1	*Jaar 2*	*Jaar 3*	*Jaar 4*	*Jaar 5*	Totaal
Binnen bebouwde kom op een openbare plaats zijn natuurlijke behoefte doen (PV)	80	50	91	109	47	377
Verboden drankgebruik (PV)	34	11	16	61	68	190
Hinderlijk gedrag (PV)	10	10	41	47	28	136
Zonder recht zich bevinden op terrein (WvSr)	5	6	3	12	1	27
Openbaar dronkenschap (WvSr)	4	4	5	3	4	20

vervolg	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5	Totaal
Zwerfafval	4	2	4	2	1	13
Geluidshinder overig (PV)	0	10	0	0	1	11
Baldadigheid (WvSr)	4	0	5	1	0	10
Op een openbare plaats vechten	0	0	0	2	0	2
Totaal	141	93	165	237	150	786

In figuur 4.2 staat een overzicht van het aantal door boa's opgelegde bekeuringen voor het overtreden van de APV harddrugsverbod vanaf augustus 2023. Hierop is te zien dat er vanaf het voorjaar van 2024 veelvuldig gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om voor dit feit een bekeuring uit te delen. In totaal gaat het om 96 bekeuringen die in de periode augustus 2023 tot en met juli 2024 zijn uitgedeeld. Dit is 51 procent van het totaal aantal van deze bekeuringen (N=188) dat in geheel Utrecht in deze periode is opgelegd.

Als we in de voorgaande tabel naar jaar 5 kijken, zien we, opgeteld, dat verreweg de meeste bekeuringen voor dit feit worden uitgedeeld, namelijk 96 in een jaar. Naast de 96 uitgedeelde bekeuringen is er in het afgelopen jaar tien keer een waarschuwing gegeven in verband met drugsoverlast. Deze ontwikkeling in aantallen bekeuring is juist tegenovergesteld aan het beeld dat de politiebekeuringen vanwege drugsoverlast laat zien (zie figuur 4.1).

Figuur 4.2: door de boa's uitgeschreven bekeuringen vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod in het overlastgebied naar maand (in n)

Bij medewerkers van VTH is de ontwikkeling in deze aantallen teruggelegd, met de vraag wat de redenen hiervoor zijn. Aangegeven wordt dat de geleidelijke toename mede door gewenning met het gebruik van de APV harddrugsverbod komt; voor de boa's was het immers een nieuw feit waarop ze kunnen acteren. Daarnaast werd in het voorjaar van 2024 ook een toename in de overlast ervaren. Dit is mede de aanleiding geweest voor de uitbreiding van Lepelenburg aan het vbo-gebied.

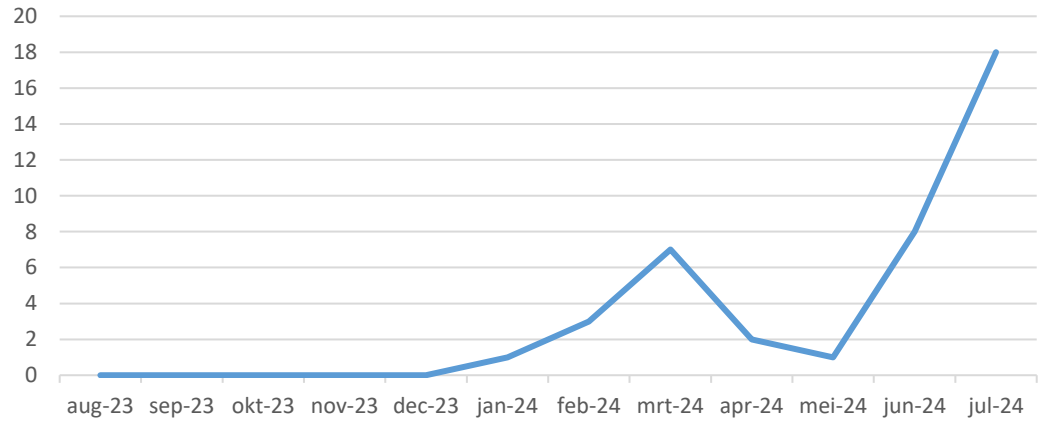
De toevoeging van Lepelenburg aan vbo-gebied 'Lucasbolwerk en omgeving' speelt ook een rol in de toename van het aantal boetes in juni/juli 2024. Hoewel de boa's voor de toevoeging op zich al konden schrijven op het harddrugsverbod, er was immers sprake

van structurele overlast, is het na de toevoeging van Lepelenburg aan het vbo-gebied voor de boa's duidelijker dat daar gehandhaafd wordt op grond van de APV harddrugsverbod.

4.1.3 Bevindingen vanuit de VTH-data: verblijfsontzeggingen

Vanuit VTH zijn ook registraties ontvangen over het aantal opgelegde verblijfsontzeggingen. In de periode van augustus 2023 tot en met juli 2024 zijn in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg 40 verblijfsontzeggingen opgelegd vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod. Vanaf januari 2024 is er een gestage stijging waar te nemen, met een plotselinge dip in april 2024 en mei 2024 en een sterke stijging in juni en juli 2024. Vanuit de gemeente Utrecht wordt over deze data opgemerkt dat het na ingang van de APV harddrugsverbod verbod nog niet mogelijk was om een verblijfsontzegging op te leggen omdat de benodigde verblijfsontzeggingsformulieren nog niet gereed waren. Om die reden zijn er aanvankelijk dus geen verblijfsontzeggingen uitgeschreven op basis van harddrugs.

Figuur 4.3: door de boa's opgelegde verblijfsontzeggingen vanwege overtreding van de APV harddrugsverbod in het overlastgebied naar maand (in n)

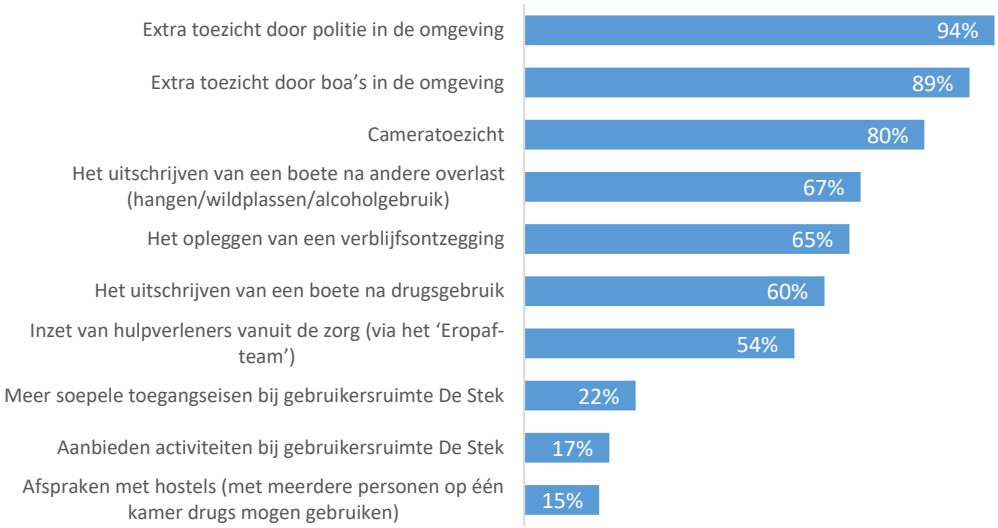

4.2 Bevindingen vanuit de vragenlijst

Aan de respondenten is gevraagd in hoeverre zij bekend zijn met de maatregelen die worden ingezet tegen overlast en criminaliteit die wordt veroorzaakt door harddrugsgebruikers. Deels heeft dit dus te maken met de mate waarin de respondenten de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd zien worden.

Extra toezicht door politie of boa's in de omgeving is bij de meeste respondenten (respectievelijk 94 en 89 procent) bekend en het uitschrijven van een boete op basis van de APV harddrugsverbod bij 60 procent van de respondenten. Sommige maatregelen zijn nauwelijks bekend bij de omwonenden en ondernemers. Bijvoorbeeld het aanbieden van activiteiten bij gebruikersruimte De Stek of de gemaakte afspraken met hostels.

Figuur 4.4: bekendheid met maatregelen tegen overlast en criminaliteit door harddrugsgebruikers onder omwonenden/ondernemers (in %)

4.3 Bevindingen vanuit interviews

In de interviews is niet zozeer gevraagd naar de inzet van de tien maatregelen, maar is het vooral gegaan over de effectiviteit hiervan. Uit de gesprekken bleek ook dat de meeste respondenten goed op de hoogte waren van de maatregelen; slechts een enkele respondent wist soms niet wat een maatregel inhield. Vanuit de professionals waren de meeste maatregelen goed in beeld, maar voornamelijk omwonenden/ondernemers waren iets minder op de hoogte van maatregelen die in geografische zin meer losstaan van de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Het gaat dan om de activiteiten die in/rondom De Stek en de hostels plaatsvinden.

Overigens kwam uit de gesprekken met omwonenden een kritische noot naar voren over de 'boks' die door de handhavende partijen aan de doelgroep zou worden gegeven; omwonenden zijn in het algemeen van mening dat vooral streng gehandhaafd moet worden, bij voorkeur door veel te beboeten, desnoods ondersteund via preventief fouilleren. Los van de discussie over de mogelijkheden rondom dit laatste instrument wordt vanuit handhavende partijen aangegeven dat het niet alleen maar gaat om hard optreden, maar ook om het zoeken van verbinding met de doelgroep. Dit met de achterliggende gedachte dat eventuele toeleiding naar zorginstanties net zo belangrijk is als overlastbeheersing.

Mening van de doelgroep zelf

Zoveel mogelijk is geprobeerd aan de elf respondenten te vragen in hoeverre zij te maken hebben gehad met de tien maatregelen. Primair door hen te vragen met welke maatregelen zij van doen hebben rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Vervolgens is zoveel mogelijk getracht te vragen naar de overige maatregelen die zij niet noemden.

Door de respondenten werden vooral de maatregelen genoemd die a) zich direct rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg afspelen en b) door henzelf als vervelend worden ervaren. Het gaat dan, in volgorde van meest- naar minst genoemd, het opleggen van de verblijfsontzegging, het extra toezicht door de politie, de boete na harddrugsgebruik en het extra toezicht door de boa's. Cameratoezicht en boetes voor andere feiten werd hooguit een enkele keer aangehaald. Bij het Eropaf-team was uitleg nodig; een enkeling dacht dat de soepfiets van het Leger des Heils bedoeld werd. Deze mensen werden als vriendelijk ervaren. De gebruikersruimte in en de extra activiteiten van De Stek werden niet genoemd, net zoals het mogen gebruiken bij hostels.

Wat betreft de toeleiding naar zorg wordt door enkele geïnterviewden nog opgemerkt dat dit in de praktijk breed geïnterpreteerd kan worden. Het doel achter de toeleiding voor de specifieke doelgroep is bijvoorbeeld het verlagen van de drempel om veilig binnen te gebruiken, in combinatie met het verhogen van de drempel om buiten te gebruiken door de overige maatregelen. Vanuit het veilig binnen gebruiken, hoopt de gemeente Utrecht vervolgens mensen ook in de richting van het aannemen van structurelere zorg te bewegen of terug te leiden daar waar zij al in zorg zijn.

Een voorbeeld hiervan is het verruimen van de toegangseisen van De Stek, zodat ook mensen met een eigen adres of mensen die verblijven in een hostel (na screening op veiligheid) overdag ook gebruik kunnen maken van het samen gebruiken in De Stek. Op verzoek van de gebruikers is in het najaar van 2023 gestart met het openstellen van de tuin van de Stek voor gezamenlijk gebruik zonder dat men het gevoel heeft in een hulpverleningstraject te moeten.

Via de gemeente zijn gegevens over het aantal bezoekers van De Stek ontvangen. Dit levert het volgende beeld op:

Tabel 4.4: aantallen en achtergrond bezoekers De Stek vanaf augustus 2023 (in n)

Bezoekers De Stek		Totale aantallen		Geslacht	
Jaar	*Maand*	*Unieke gasten*	*Locatiebezoeken*	*Man*	*Vrouw*
2023	Augustus	59	1.224	48	11
	September	55	1.431	45	10
	Oktober	54	1.307	45	9
	November	62	1.360	50	12
	December	55	1.480	44	11

Bezoekers De Stek		Totale aantallen		Geslacht	
Jaar	*Maand*	*Unieke gasten*	*Locatiebezoeken*	*Man*	*Vrouw*
2024	Januari	62	1.840	50	12
	Februari	60	2.176	50	10
	Maart	67	2.301	55	12
	April	63	2.587	52	11
	Mei	63	2.862	52	11
	Juni	65	2.617	54	11
	Juli	71	2.573	58	13

Aan een vertegenwoordiger van De Stek is gevraagd naar redenen voor zowel de toename in de aantallen unieke gasten als de aantallen locatiebezoeken (lees: het aantal maal dat zij in- en uitlopen), specifiek met de vraag of er een verband is met de maatregelen rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Ook is gevraagd of er mogelijk sprake kan zijn van seizoenseffecten op de aantallen. Aangegeven wordt dat dergelijke vragen lastig te beantwoorden zijn; het gaat om bewegingen van een groep. Het zou volgens de vertegenwoordiger een relatie kunnen hebben met de maatregelen, maar net zo goed kan het zijn dat de doelgroep naar De Stek komt omdat dit de enige plek in Utrecht is waar dit toegestaan is (de hostels uitgezonderd). Ook wordt genoemd dat dealers in de buurt van De Stek verblijven en er dus sprake is van ‘vraag en aanbod’. Ten slotte wordt niet uitgesloten dat sommige bezoekers aangemeld zijn en op die wijze beter vindbaar en in beeld zijn bij hulpverlening. Kortom: meerdere factoren zullen een rol spelen.

Een seizoensgebonden effect lijkt voor de vertegenwoordiging van De Stek minder aannemelijk, omdat de cijfers gestaag stijgen sinds de start van de registratie (2019). Ook dit levert dus geen concrete aanwijzingen voor de stijging.

Daarnaast kan ook worden toegeleid naar andere instanties. Zo wordt volgens een vertegenwoordiger van de gemeente Utrecht door het Eropaf-team actief toe- of teruggeleid naar nachtopvang of, wanneer mensen al een aantal dagen “kwijt” zijn, bij een hostel of andere zorgvoorziening gezocht en teruggeleid. Toeleiden kan ook betekenen dat mensen naar medische spreekuren gebracht worden, dat ervoor gezorgd wordt dat mensen hun afspraken niet vergeten of dat ze naar deze afspraak gebracht worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een intake voor een detox, een afspraak voor depotmedicatie bij de GGz of een hernieuwde aanvraag in de asielprocedure. En vanuit de persoonsgerichte aanpak wordt een integraal langetermijnplan met en voor iemand gemaakt. Mensen kunnen worden toegeleid naar (forensische) zorg (opname of ambulant), detox of beschermd wonen.

Daarentegen wordt ook aangegeven dat toeleiden naar zorg bij deze doelgroep niet altijd betekent dat personen persoon succesvol en blijvend in de zorg terecht komen. Een deel van de groep zal toch weer een terugval krijgen en terugvallen in overlast. Ten slotte zal er altijd een groep zorgmijders resteren die gewoon geen zorg kan of wil accepteren.

In de interviews genoemde aandachtspunten in de aanpak

Vanuit zowel de omwonenden/ondernemers als de professionals wordt een aantal aandachtspunten in de aanpak tegen overlastgevende harddrugsgebruikers rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg genoemd. Hoewel aandachtspunten strikt genomen geen onderdeel van de deelvragen vormen, schenken we hier toch enige aandacht aan. Het gaat dan om de volgende genoemde punten:

- Hoewel de omvang van dit punt onbekend is, wordt door een enkeling gewezen op eventuele meldingsmoeheid van omwonenden. Dit kan leiden tot twee aandachtspunten: a) niet alle overlast kan op voorhand worden aangepakt en 2) minder meldingen kan leiden tot de abusievelijke aanname van een 'succesvolle aanpak'.
- De aanwezigheid van de soepfiets van het Leger des Heils wordt door verschillende respondenten genoemd als mogelijke 'magneet' voor de doelgroep om zich juist naar Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg te begeven. Anderzijds even ongeveer evenzoveel andere respondenten aan daaraan te twijfelen en de soepfiets juist als bron voor het eerste contact met de toch al aanwezige doelgroep te zien.
- Veel respondenten, zowel omwonenden/ondernemers als professionals, geven aan dat de maatregelen leiden tot verplaatsing van de overlast, het zogenaamde 'waterbedeffect'. Deels wordt de bevestiging hiervoor gevonden in de maatregelen rondom Lucasbolwerk die voor overlast bij Lepelenburg zorgden. Daarnaast wijzen vooral professionals op het uiteenslaan van de doelgroep in subgroepen harddrugsgebruikers. Deze zouden momenteel op verschillende locaties in de stad verblijven. De volgende locaties zijn genoemd: bij de busbaan, onder het spoor (bij De Stek), bij de Van Sijpesteijnkade en Lombok.
- Vooral omwonenden/ondernemers zijn van mening dat de politie en boa's nog te weinig bevoegdheden hebben om de overlast tegen te gaan. Zij wijzen dan op nog strenger handhaven, meer beboeten en zelfs op de inzet van preventief fouilleren. Maar juist de handhavende partijen zien momenteel dat er een grens aan repressief optreden zit. Er wordt dan gewezen op de sterke reductie van het aantal overlastgevende harddrugsgebruikers én op het gegeven dat verdere repressie zal leiden tot irritatie/agressie bij de doelgroep en ongewenst verplaatsing: '*Als je nog harder repressief wilt gaan optreden, dan moet je ook niet zeuren als de doelgroep volgende week in een andere woonwijk zit*'.
- De overlast van de doelgroep rondom de openbare toiletten in Lepelenburg is een bron van ergernis onder omwonenden/ondernemers. Hier is begrip voor, maar vanuit professionals wordt ook gewezen op de publieksfunctie van de toiletten: als het 30 graden is, dan voorkomen deze toiletten zoveel mogelijk wildplassen door zonnebadende burgers.
- Een aantal professionals en omwonenden is van mening dat De Stek geen eisen rondom toegang zou moeten stellen. Dit leidt volgens hen niet tot een zo laagdrempelig mogelijke gebruikersruimte voor de nu nog overlastgevende groep harddrugsgebruikers rondom Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg.

- Het melden van overlast gaat in de regel via 0900-8844, maar centralisten begrijpen dan niet altijd waarom het gaat, want zij zitten niet in Utrecht.
- Schaarste in capaciteit bij politie, handhaving en Eropaf-team zou een optimale overlastaanpak volgens een enkeling in de weg staan. Daartegenover staat de mening van een enkeling dat de doelgroep niet te veel gepamperd moet worden: '*Ik ben erg positief over het Eropaf-team, maar soms faciliteer je te veel: je moet er geen 'bureau op straat' van maken, geen zaken regelen op straat. Dat betekent kritisch blijven kijken naar wat je wel/niet doet. Je moet het de doelgroep niet te makkelijk maken: blijven stimuleren dat ze zelf naar de zorg gaan, een beroep blijven doen op intrinsieke motivatie*'.
- Zorginstellingen willen waken voor te veel stigmatisering, ook omdat overlastervaring van omwonende tot omwonende verschilt (subjectieve ervaringen). Aangegeven wordt dat het ook mensen zijn die ziek zijn en soms met zijn vieren op een bankje zitten. Maar dat is nog niet automatisch overlast, zo wordt benadrukt.
- Niet iedere vertegenwoordiger van een zorginstelling is ervan op de hoogte wie de regie heeft bij de gewenste toeleiding van een persoon. Dit zou in de samenwerking nog verder afgestemd moeten worden.
- Vooral omwonenden en vertegenwoordigers van zorginstellingen vragen zich af of er voldoende mogelijkheden zijn om harddrugsgebruikende overlastgevers aan te pakken dan wel door te laten stromen. In dit kader wordt ook meerder malen gewezen op een tweede locatie à la De Stek. In dit verlengde wijzen zowel enkele omwonenden als enkele professionals op zo min mogen toegangsregels bij De Stek: '*Bij De Stek moeten geen opvoedkundige restricties worden doorgevoerd, dat leidt uiteindelijk weer tot gebruik op straat. In de jaren 90 moest je juist meebewegen, maar nu wordt te veel met 'het vingertje gezwaaid'. Het zijn mensen die geen zin hebben in al die regeltjes en vaak al tientallen jaren zo'n levenswijze hebben. Als je die mensen op één plek wegjaagt, moet je ze wel toeleiden naar een andere plek. Nu is het vooral alleen maar 'wegjagen'.*
- Een breed ervaren vrees onder de respondenten is dat de maatregelen, als deze als succes benoemd worden, afgeschaald gaan worden. De meeste respondenten zijn hier pertinent op tegen en willen het belang van het continueren van de maatregelen benadrukken.

4.4 Een samenvattende blik op de bevindingen

Vanuit zowel de data als de interviews zijn de volgende bevindingen op te tekenen wat betreft de ingezette maatregelen tegen de overlast in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg:

- In de omgeving van Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg verandert de aard van de door de politie geschreven bekeuringen in het laatste onderzoeksjaar. Het niet voldoen aan de identificatieplicht neemt sterk toe, terwijl bekeuringen voor openbare dronkenschap, hinderlijk gedrag, wildplassen en verboden drankgebruik (sterk) dalen. De bekeuringen die door de politie na overtreding van de APV

harddrugsverbod zijn geschreven zijn het meest (21 stuks) in de maand augustus 2023 geschreven waarna dit in de navolgende maanden tussen 1 en 10 stuks zat.

- Het beeld van de door boa's uitgeschreven bekeuringen in het laatste onderzoeksjaar volgt het politiebeeld voor wat betreft minder bekeuringen voor wildplassen/-poepen en hinderlijk gedrag. Geheel anders is het beeld bij de boa's voor wat betreft het schrijven van bekeuringen vanwege drugsoverlast. In tegenstelling tot het afnemende beeld bij de politie neemt dit juist sterk toe richting juni en juli 2024.
- Het aantal door boa's opgelegde verblijfsontzeggingen op basis van een overtreding van de APV harddrugsverbod was vanaf augustus 2023 nog niet mogelijk omdat er nog geen verblijfsontzeggingsformulier beschikbaar was; dit werd vanaf januari 2024 gerealiseerd, waarna het maximum aantal verblijfsontzeggingen opliep tot 11 in een maand.
- Omwonenden en ondernemers zijn vooral bekend met de zichtbare maatregelen die in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg worden ingezet. Toezicht door politie, boa's en camera's wordt dan het meeste genoemd, activiteiten door/bij De Stek en de hostels begrijpelijkerwijs het minst. De professionals zijn over het algemeen goed op de hoogte van de verschillende maatregelen en de inzet daarvan.
- Het toeleiden richting de zorg betekent niet alleen dat is doorverwezen naar De Stek. Wel hoopt de gemeente Utrecht vanuit het veilig binnen gebruiken van drugs dat mensen ook in de richting van het aannemen van structurelere zorg te bewegen zijn.
- Wat de maatregelen betreft slaan de harddrugsgebruikende overlastgevers vooral aan op het opleggen van de verblijfsontzegging, het extra toezicht door de politie, de boete na harddrugsgebruik en het extra toezicht door de boa's. Ze benoemen dit veelvuldig als onprettige maatregelen. Cameratoezicht en boetes voor andere feiten deert de doelgroep minder en het Eropaf-team werd als vriendelijk ervaren. De gebruikersruimte in en de extra activiteiten van De Stek werden niet genoemd, net zoals het mogen gebruiken bij hostels.
- In de interviews worden diverse aandachtspunten in de aanpak van de harddrugsgebruikende overlastgevers aangehaald. Deze aandachtspunten kunnen de aanpak mogelijk optimaliseren en zijn ter informatie toegevoegd.

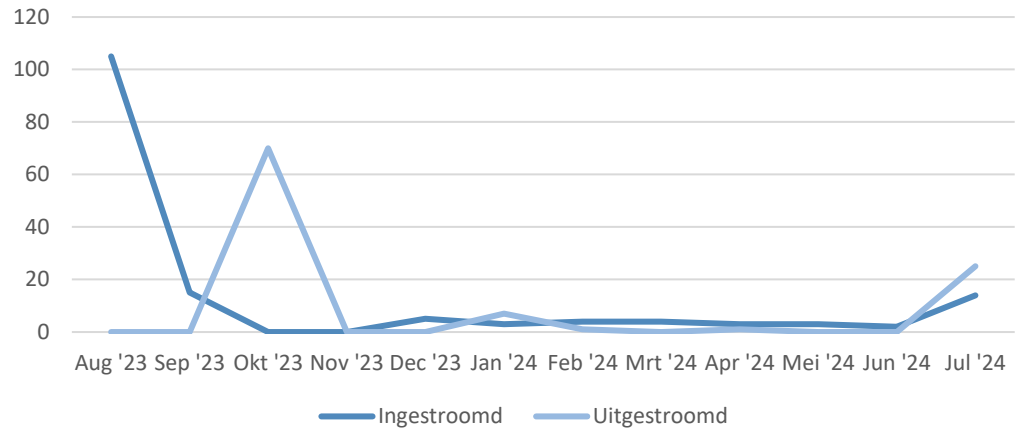
5 Effect van de maatregelen

Dit hoofdstuk heeft betrekking op de effecten op de overlastontwikkeling die vanuit de data, het vragenlijstonderzoek en de interviews te herleiden zijn, met een focus op de periode na het invoeren van de tien maatregelen.

5.1 Bevindingen vanuit de data

Vanuit de aangeleverde data in het systeem PGAx is te herleiden hoeveel overlastgevende harddrugsgebruikende overlastgevers vanaf augustus 2023 onder de noemer 'Groepsaanpak Binnenstad' in het systeem zijn opgenomen. Via deze registratie is het aantal harddrugsgebruikende overlastgevers dat maandelijks in de registratie instroomt en uitstroomt inzichtelijk te maken. Bij aanvang van deze registratie in augustus 2023 zijn 105 personen in het systeem geplaatst. Over de twaalf registratiemaanden waarover we kunnen beschikken zijn mensen uitgestroomd, maar zijn ook nieuwe mensen ingestroomd. Op de top van de registratie, september en oktober 2023, waren 120 overlastgevende harddrugsgebruikers in PGAx opgenomen. Begin augustus 2024 staan nog 54 personen op deze lijst. Op maandbasis is het volgende beeld over de in- en uitstroom te geven:

Figuur 5.1: aantal in PGAx geregistreerde overlastgevende harddrugsgebruikers in de binnenstad van Utrecht, naar in- en uitstroom (in n)

Om een en ander nog meer te duiden, hebben we de opvallendste bevindingen die uit de data komen teruggekoppeld met de databeheerder van de gemeente Utrecht. Dit levert de volgende belangrijke kanttekeningen bij figuur 5.1 op:

- Wat betreft de 105 personen die in augustus 2023 instromen: gemeente Utrecht was als interventie al eerder dan augustus 2023 bezig met de groepsaanpak, maar had dit nog niet in PGAx geregistreerd. Op het moment dat de registratie in het kader van de 'Groepsaanpak Binnenstad' beschikbaar was, is de groep in één keer in het systeem ingevoerd. De criteria voor registratie zijn overlastmeldingen en strafbare feiten.

- Wat betreft de 70 personen die in oktober 2023 uitstromen: in die maand heeft een grote opschoning van de data plaatsgevonden, wat de grote uitstroom verklaart. Navraag naar de redenen van deze uitstroom levert het beeld op dat redenen hiervoor waren dat overlastgevers niet meer in beeld waren van politie/handhaving (bijvoorbeeld vanwege langdurige detentie, vertrek naar een gemeente buiten Utrecht of terugkeer naar het land van herkomst) of dat iemand in zorg zit en de overlast beperkt blijft. Deze nadere onderverdeling in redenen hebben we niet op de persoon ontvangen, dus vanuit de PGAx-data blijft onduidelijk in hoeverre overlastgevende harddrugsgebruikers daadwerkelijk richting de zorg zijn doorgestroomd.

Ook is aan andere vertegenwoordigers van de gemeente gevraagd naar de oorzaken van deze daling. Aangegeven wordt dat werd geconstateerd dat per 1 augustus 2023 voor het grootste gedeelte van de overlast sprake was van overlastplegers van buiten de stad. Al vanaf de maand voorafgaand aan die datum is door het Eropaf-team, zorginstellingen, politie en handhaving richting overlastgevers veelvuldig gecommuniceerd over de invoering van de APV harddrugsverbod. Dit had volgens hen direct gevolgen voor de dagelijkse toeloop van gebruikers van buiten de stad. Wel werd in eerste instantie een lichte toeloop van notoire Utrechtse gebruikers opgemerkt, ook omdat sommige van deze gebruikers volgens veldwerkers de binnenstad een tijdje vermeden hebben. De oorzaak hiervoor lag in de grimmige sfeer die gecreëerd was door vele gebruikers van buiten de stad en de vervuilde drugs die er gedeald werd. Ten slotte geven deze vertegenwoordigers, op grond van het raadplegen van gebiedsmanagers en bij de maatregelen aangesloten partners, aan dat deze extra maatregelen niet hebben geleid tot het verplaatsen van gebruikers van buiten de stad naar andere Utrechtse locaties.

Op basis van de registratie in PGAx kan dus gesteld worden dat in getalsmatige zin sprake is van een effect, in die zin dat er minder overlastgevende harddrugsgebruikers in de binnenstad geregistreerd staan. In hoofdstuk 3 zijn we al nader ingegaan op de achtergronden van de resterende overlastgevers in de PGAx.

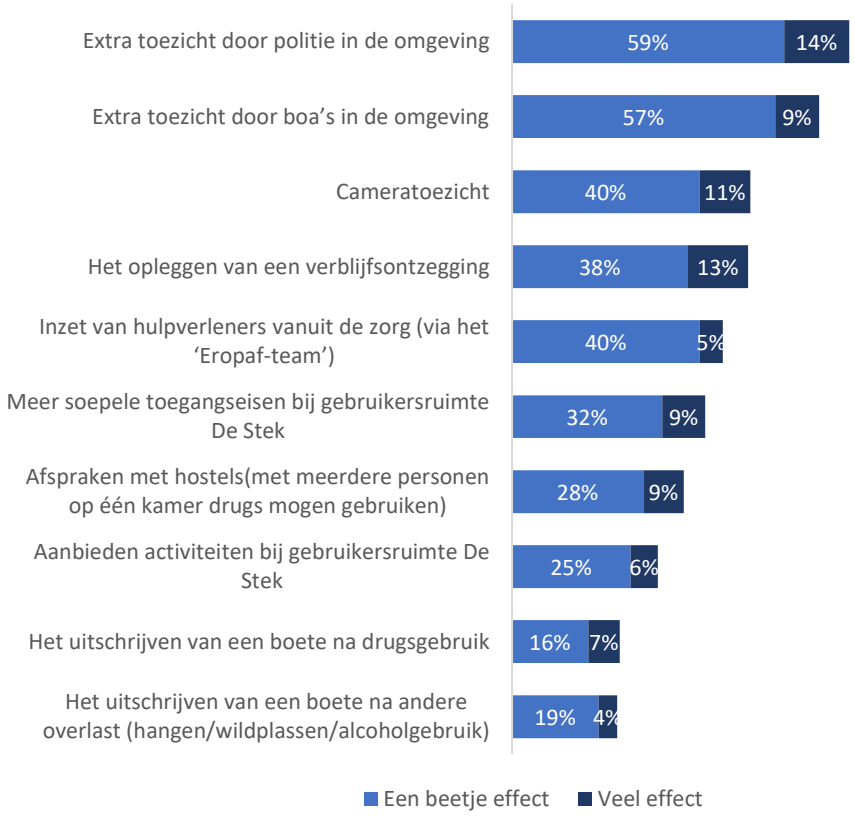
5.2 Bevindingen vanuit de vragenlijst

Aan omwonenden en ondernemers zijn verschillende vragen gesteld over de effecten van de maatregelen op de overlast, de criminaliteit, maar ook op de situatie in de woonbuurt en het veiligheidsgevoel.

5.2.1 Effect van de maatregelen tegen de overlast

Aan omwonenden en ondernemers is gevraagd welke maatregelen volgens hen het beste tegen de overlast die wordt veroorzaakt door de harddrugsgebruikers. Volgens de respondenten zijn dat voornamelijk de zichtbare maatregelen zoals extra toezicht door politie of boa's in de omgeving. Maar ook cameratoezicht en het opleggen van een verblijfsvergunning wordt door ongeveer de helft van de respondenten benoemd. Ruim driekwart van de respondenten (77%) geeft aan dat het uitschrijven van een boete na drugsgebruik of andere overlast geen effect heeft. Gezien de in hoofdstuk 4 benoemde wens van omwonenden dat er strikter gehandhaafd zou moeten worden door de politie en boa's is dit een opmerkelijk resultaat te noemen.

Figuur 5.1: mening van omwonenden/ondernemers over het effect van de maatregelen tegen overlastgevers (in %)

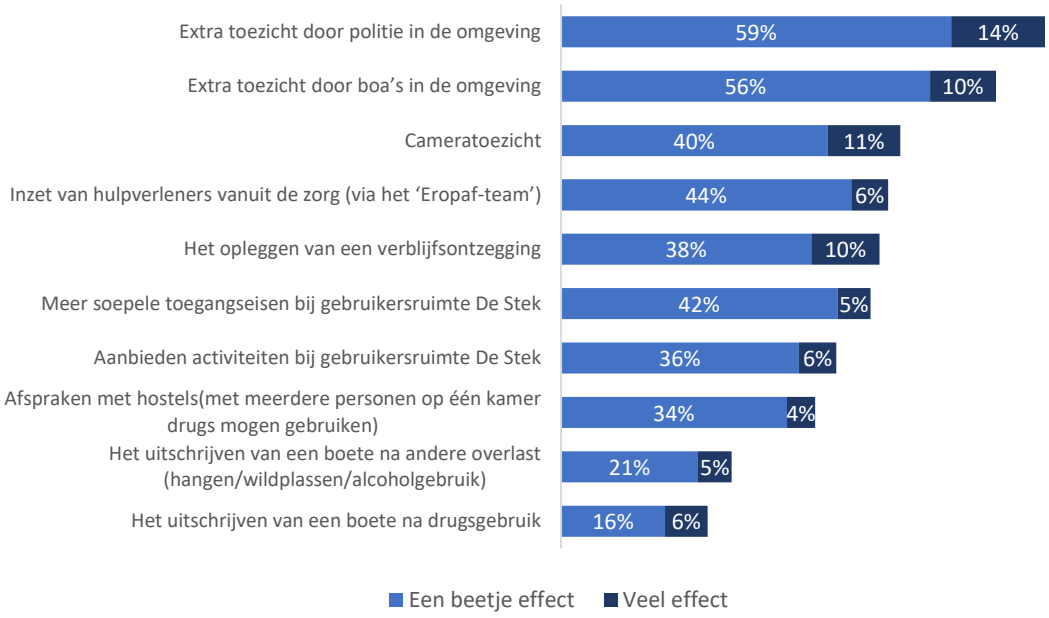

5.2.2 Effect van de maatregelen tegen de criminaliteit

Eenzelfde vraag als bij overlast is aan omwonenden en ondernemers gesteld over het effect van de maatregelen, maar dan in het licht van criminaliteitsbestrijding.

De respondenten wijzen wederom naar zichtbare maatregelen als meest effectieve maatregelen: extra toezicht door politie of boa's in de omgeving. De twee maatregelen die door de respondenten het minst vaak als 'effectief' worden beoordeeld zijn het uitschrijven van een boete na drugsgebruik of andere overlast.

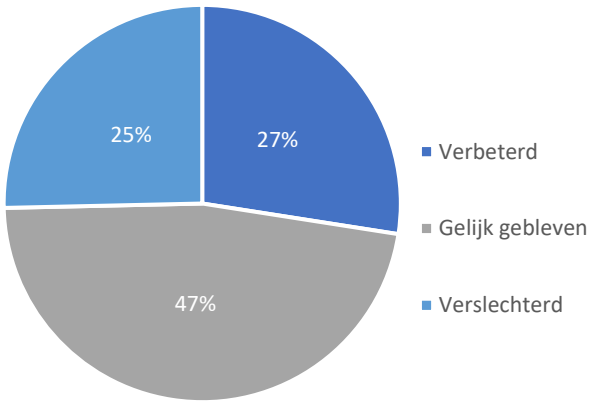
Figuur 5.2: mening van omwonenden/ondernemers over het effect van de maatregelen tegen criminaliteit van de doelgroep (in %)

5.2.3 Effect van de maatregelen op de situatie in de woonbuurt van omwonenden / ondernemers

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat de situatie in de woonbuurt na inzet van de maatregelen gelijk is gebleven. Een kwart van de omwonenden en ondernemers geeft aan dat de situatie juist is verslechterd. Een iets groter aandeel is van mening dat de maatregelen de situatie hebben verbeterd.

Figuur 5.3: mening van omwonenden/ondernemers over het effect van de maatregelen tegen criminaliteit van de doelgroep (in %)

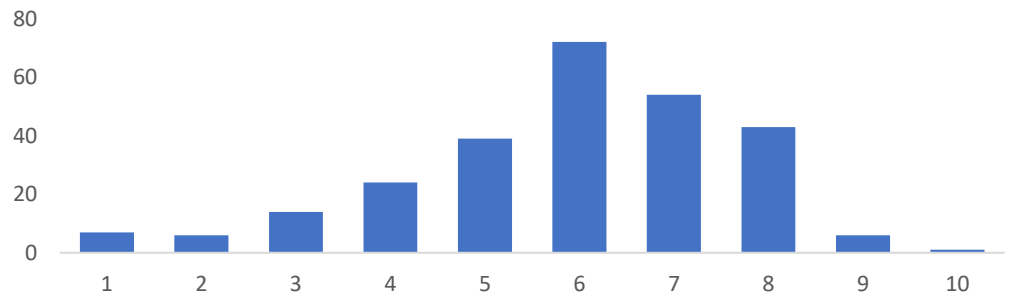
Verdiepende analyses

Er treden tussen de twee deelgebieden (Lucasbolwerk enerzijds en Hieronymusplantsoen/Lepelenburg anderzijds) verschillen op in de mate waarin van mening is dat de situatie in de woonbuurt na inzet van de maatregelen veranderd is. In deelgebied Lucasbolwerk geeft ruim de helft (52 procent) van de respondenten aan dat de situatie verbeterd is, tegenover nog geen eenvijfde in deelgebied Hieronymusplantsoen/ Lepelenburg (19 procent).[19]

5.2.4 Effect van de maatregelen op het veiligheidsgevoel van omwonenden/ondernemers

Gemiddeld beoordelen de omwonenden en ondernemers hun veiligheidsgevoel met een 5,9. De meeste respondenten beoordelen hun veiligheidsgevoel met een 6.

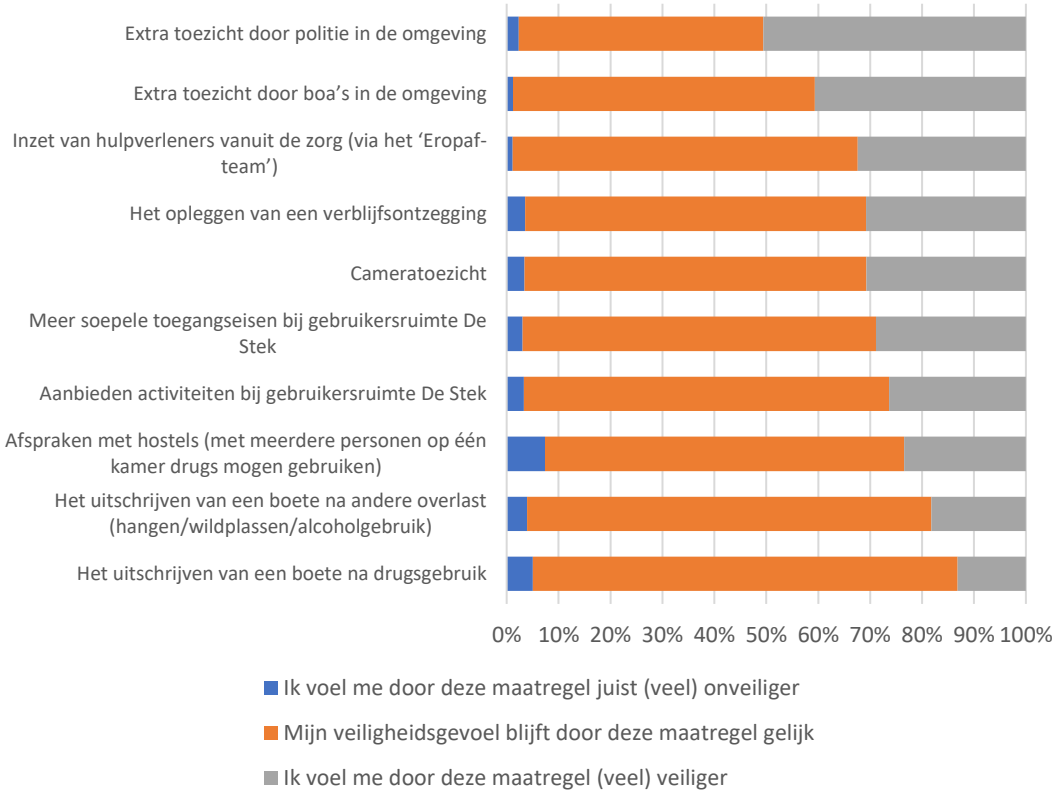
Figuur 5.4: door omwonenden en ondernemers gegeven cijfer voor het veiligheidsgevoel (tussen 1 (zeer onveilig) en 10 (zeer veilig))

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat zij zich veiliger zouden voelen als er extra toezicht door de politie in de omgeving zou plaatsvinden. Zeven procent van de omwonenden en ondernemers zouden zich juist onveiliger gaan voelen door de maatregel ‘afspraken met hostels’ (met meerdere personen op één kamer drugs mogen gebruiken).

19. Zie voor de significante percentageverschillen in de visie op de situatie per deelgebied bijlage 3. Daarin wordt ook vermeld dat een beduidend hoger percentage van de respondenten in deelgebied Hieronymusplantsoen/Lepelenburg, in vergelijking met deelgebied Lucasbolwerk, van mening is dat de situatie het afgelopen jaar juist verslechterd is.

Figuur 5.5: door omwonenden en ondernemers genoemde impact van de maatregelen op het veiligheidsgevoel (in %)

5.3 Bevindingen vanuit de interviews

Ook aan de geïnterviewden is naar hun mening gevraagd over de effectiviteit van de tien maatregelen. De bevindingen uit de gesprekken zijn samengevat in de volgende tabel.

Tabel 5.1: mening van de geïnterviewden over de effectiviteit van de tien maatregelen

Maatregel	Oordeel	Toelichting
Extra toezicht door politie in de omgeving	+	Alle geïnterviewden zien het effect op de overlastreductie door de uitgevoerde surveillance, handhaving en boetes. Een aandachtspunt is wel hoe de politie de rol in de toekomst gaat invullen: nóg strikter handhaven (voorkeur van omwonenden) of vooral in gesprek met/toeleiden van de resterende doelgroep richting De Stek/zorginstellingen.
Extra toezicht door boa's in de omgeving	+/-	De mening verschilt tussen omwonenden en professionals wat betreft de effectiviteit van boatoezicht. Omwonenden zijn van mening dat boa's strenger moeten optreden richting de doelgroep. Professionals zien de rol van boa's juist in eerste instantie niet als repressieve handhavers, maar juist als schakel tussen justitie, hulpverlening én omwonenden.
Het opleggen van een verblijfsontzegging (vbo)	+	Eigenlijk zijn alle geïnterviewden overtuigd van het effect van deze maatregel. Velen suggereren dat het opleggen van een boete op grond van de APV harddrugsverbod altijd in combinatie met deze maatregel zou moeten plaatsvinden. Dat is gelijk ook de kritische noot rondom de vbo; pas toen deze APV in werking trad, daalde het aantal overlastgevers sterk. Mede daarom zien veel respondenten deze maatregel bij voorkeur in combinatie met de APV harddrugsverbod uitgevoerd worden. Ook ziet een enkeling voordelen voor de doelgroep zelf, omdat ze dan door hun verplichte afwezigheid minder in de harddrugsgebruikende groep verblijven. Wel zijn twee respondenten van mening dat een vbo eigenlijk altijd gecombineerd zou moeten worden met een toeleiding/persoons-gebonden aanpak.
Het uitschrijven van een boete na harddrugsgebruik	+/-	Veel geïnterviewden zijn in beginsel positief over deze maatregel, maar zien wel dat deze niet ongebreideld ingezet kan (blijven) worden. Deze negatieve financiële prikkel zal, zo is de overtuiging vanuit de zorgkant, niet leiden tot minder harddrugsgebruik. Er moet juist voor gewaakt worden dat bepaalde subgroepen niet extra in problemen komen omdat ze (nog verder) in de schulden terecht komen. Ook zal het middel volgens enkele geïnterviewden contraproductief werken op de handhavingsmacht van boa's en politie omdat het tot woede/frustratie onder de doelgroep leidt. De suggestie wordt door meerdere geïnterviewden gedaan om de boete in te zetten in combinatie met zorgalternatieven: 'je kan nu een boete pakken, maar het is beter dat je naar De Stek gaat of je bij de zorg aanmeldt'.

Het uitschrijven van een boete na hangen, wild-plassen of alco-holgebruik)	+/-	De mening over de effectiviteit van deze maatregel verschilt sterk. Omwonenden zijn grosso modo van mening dat alle over-last afgestraft moet worden, ook voor deze overlastvormen. De professionals zijn ongeveer dezelfde mening toegedaan als bij het beboeten op grond van de APV harddrugsverbod.
Cameratoezicht	+/-	De meningen verschillen over de effectiviteit van cameratoezicht, zowel onder omwonenden als onder professionals. Een deel is van mening dat het overlast voorkomt, terwijl een ander deel vooral de inbreuk op de privacy en het verplaatsen van de overlast be-nadrukt.
Inzet van hulp-verleners vanuit de zorg (via het 'Eropaf-team')	+	De meeste respondenten zijn erg tevreden over het effect van het Eropaf-team, vanuit meerdere perspectieven. Ten eerste is de on-derlinge samenwerking tussen de zorginstellingen verbeterd en ten tweede wordt de doelgroep beter herkend en gemonitord.
Meer soepele toegangseisen bij gebruikers-ruimte De Stek	+/-	In potentie zijn de meeste geïnterviewden overtuigd van deze maatregel, ware het niet dat er onder veel respondenten met ver-schillende achtergronden twijfel bestaat of de toegang laagdrem-pelig genoeg is.
Aanbieden acti-viteiten bij ge-bruikersruimte De Stek	-	Veel respondenten weten niet precies wat hieronder verstaan wordt. Daarnaast twijfelen enkele respondenten of de activiteiten niet beter door een (nog) meer specialistische instellingen geor-ganiseerd kunnen worden.
Afspraak met hos-tels over gebruik drugs met meer-dere personen op één kamer	-	Volgens respondenten wordt hier te weinig gebruik van gemaakt door de doelgroep. Daarnaast vraagt een aantal respondenten zich af of de veiligheid van de medewerkers van ieder hostel vol-doende gegarandeerd is.

++ de mening van de respondenten komt sterk overeen: zeer veel effect

+ de mening van de respondenten komt overeen: (enigszins) effect

+/- de mening van de respondenten verschilt: wel/geen effect

- de mening van de respondenten komt overeen: weinig effect

-- de mening van de respondenten komt overeen: zeer weinig effect

Een aantal opmerkingen van respondenten is in het licht van de effectiviteit van de maat-regelen nog noemenswaardig. Dit zijn opmerkingen die betrekking hebben op de rand-voorwaardelijke sfeer. Zo wordt vanuit handhavende respondenten het belang van blijven melden door omwonenden genoemd. Tegelijkertijd is dit een aandachtspunt, omdat van-uit omwonenden niet altijd of niet direct inzichtelijk is wat er met een melding gebeurt. Teleurstelling ligt dan op de loer. Wel geven handhavende partijen aan dat er sprake lijkt van een grens die bereikt is in wat er aan sanctionering kan plaatsvinden. Opmerkingen als '*De bon die je uitschrijft moet ergens toe bijdragen bij deze doelroep*' en '*Let wel: doel-groep, dat zijn ook mensen, het is belangrijk om als handhaver ook met hen een relatie op*

te bouwen, omdat handhaving er is voor 'eenieder die in Utrecht aanwezig is'. Bovendien: als je verharding van de doelgroep wilt, moet je juist meer gaan beboeten'.

We sluiten niet uit dat er een verschil in visie tussen omwonenden en handhavende partijen zal blijven bestaat wat betreft de aanpak van de overlast in het onderzoeksgebied. Deels heeft dit ook met subjectieve veiligheidsbeleving versus daadwerkelijke overlast te maken. Een respondent verwoordt het al volgt: '*Omwonenden vinden dat de politie de doelgroep meer moet controleren op drugsbezit, maar als je als persoon gewoon ergens staat, dan is er voor de politie gewoon geen aanleiding om op drugs te controleren. Voor omwonenden is dat lastig om te begrijpen. De politie geeft momenteel wel richting doelgroep de mededeling: ga niet met meer dan vier mensen bij elkaar staan, daardoor neemt het overlastgevoel van omwonenden toe'*.

Mening van de doelgroep zelf

Het bleek niet heel gemakkelijk om de elf respondenten op alle ingezette maatregelen te laten reflecteren over de effectiviteit. Daarom is aan hen vooral in algemene zin gevraagd wat ze van de maatregelen vonden. Ook is een aantal mensen aangesproken waarvan we dachten dat ze tot de doelgroep behoorden, maar deze bleken alleen een Oost-Europese taal machtig.

Wat betreft De Stek wordt door zeven mensen aangegeven dat ze dat geen/niet altijd een prettige plek vinden, omdat ze daar te weinig anoniem kunnen gebruiken. Dat geldt vooral voor de buitengebruikersruimte, omdat bijvoorbeeld de bewaking direct zicht op hen heeft. De binnengebruikersruimtes bij De Stek worden wel aardig gevonden, maar dan moeten ze eerst weer aanbellen en zich aanmelden.

Wat betreft de handhaving zijn ze van mening dat de politie 'er bovenop zat', maar nu vinden ze de politie wat milder. Van de boa's ervaart de doelgroep minder druk. In het algemeen voelen de meesten zich al jaren 'opgejaagd'.

Wat betreft andere maatregelen: vooral de gebiedsontzegging vinden ze niet prettig; ze moeten dan meer moeite doen om aan hun dagelijkse dope te komen. Van de boetes hebben ze minder last, ook omdat ze die toch niet kunnen betalen en er dan een regeling komt.

5.4 Een samenvattende blik op de bevindingen

Vanuit zowel de aangeleverde data, de onder omwonenden en ondernemers uitgezette vragenlijst en de interviews zijn enkele bevindingen rondom effecten op te tekenen die te koppelen zijn aan het pakket aan maatregelen. Het gaat dan om de volgende bevindingen:

- Als puur gekeken wordt naar de aantallen geregistreerde overlastgevers in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg in PGAx dan is er sprake van een effect. De aantallen zijn van maximaal 120 personen in een maand gereduceerd tot 54 personen. Uit deze data is niet te herleiden in hoeverre overlastgevers daadwerkelijk zijn doorgestroomd naar de zorginstellingen.

- Een meerderheid van de omwonenden en ondernemers benadrukken in de vragenlijst vooral het effect van toezicht door politie, boa's en camera's als het gaat om het bestrijden van overlast en criminaliteit. Ongeveer de helft van de respondenten vindt de verblijfsontzegging en het Eropaf-team een effectieve maatregel. Minder dan de helft van de omwonenden/ondernemers vinden de activiteiten rondom De Stek en de hostels effectief. Ruim driekwart vindt de boetes vanwege drugsgebruik en andere overlast niet effectief.
- Bijna de helft van de omwonenden en ondernemers is van mening dat de maatregelen niet hebben geleid tot een verbetering van de woonbuurtsituatie, een kwart is van mening dat het slechter is geworden en een kwart juist beter. Voor hen zal het veiligheidsgevoel toenemen als er vooral meer toezicht door politie en boa's uitgevoerd wordt. Maar als ingezoomd wordt op de twee deelgebieden (Lucasbolwerk enerzijds en Hieronymusplantsoen/Lepelenburg anderzijds) dan blijkt in Lucasbolwerk ruim de helft (52 procent) van de respondenten aangeeft dat de situatie verbeterd is, tegenover nog geen eenvijfde in Hieronymusplantsoen/ Lepelenburg (19 procent).
- De geïnterviewden (omwonenden, ondernemers en professionals) zijn wat de effecten van de individuele maatregelen betreft vooral eensluidend positief over het toezicht door de politie, het opleggen van een verblijfsontzegging (vooral in combinatie met de APV harddrugsverbod) en de inzet van het Eropaf-team. De meningen over de effecten verschillen wat betreft het toezicht door boa's, het uitschrijven van een boete na harddrugsgebruik, cameratoezicht en de soepelere toegangseisen bij De Stek. Het aanbieden van activiteiten bij De Stek en het met meerdere mensen op een hostelkamer drugs gebruiken wordt als weinig effectief voor de aanpak van de overlastgevers in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg gezien.
- De doelgroep belicht de maatregelen vanuit de mate dat ze er last van hebben. Het extra toezicht vonden ze aanvankelijk te streng, maar dit lijkt volgens hen beter te worden. De gebiedsontzegging wordt als (zeer) onprettig ervaren en de boetes lijken minder impact te hebben. De gebruikersruimte bij De Stek wordt vanwege te veel toezicht niet met veel enthousiasme beschouwd.

Bijlage 1: Vragenlijst omwonenden

Hartelijk dank dat u de vragenlijst wilt invullen!

Toelichting en invulinstructie

In de vragenlijst wordt een paar keer gesproken over 'de doelgroep'. Hiermee bedoelen we de harddrugsgebruikers. Zowel u als uw gezinsleden/collega's van 15 jaar of ouder kunnen de vragenlijst invullen. Tijdens het beantwoorden van de vragen is het belangrijk dat u terugkijkt op het afgelopen jaar: vanaf mei 2023 (het moment dat verschillende maatregelen tegen de overlast/criminaliteit van de doelgroep ingezet werden) tot en met nu. De antwoordmogelijkheden verschillen. Bij veel vragen volstaat het aanklikken van één antwoord en bij andere vragen bestaat de mogelijkheid om meerdere antwoorden aan te klikken. Soms vragen we naar uw mening.

Let op: het is essentieel dat u de vragenlijst helemaal invult.

Algemene vragen
O Wat is uw geslacht?
O Vrouw
O Man
O Dat wil ik niet zeggen
O Anders, namelijk: _____

Wat is uw leeftijd?
O 15 - 25
O 26 - 35
O 36 - 45
O 46 - 55
O 56 - 65
O 66 - 75
O 76 - 85
O 86 - 95
O 96 of ouder

U bent?
Meerdere antwoorden mogelijk
O Ondernemer
O Omwonende
O Anders, namelijk: _____

In welke straat woont/onderneemt u?
Uw antwoord wordt alleen gebruikt om te bepalen in welke buurt uw huis/onderneming zich bevindt.

O Achterom	O Kromme Nieuwegracht	O Oudekamp
O Biltstraat	O Kruisstraat	O Parkstraat
O Brigittenstraat	O Lange Jufferstraat	O Pieterskerkhof
O Bruntenhof	O Lepelenburg	O Pieterstraat
O Bruntensteeg	O Lucasbolwerk	O Ridderhofstad
O Gasthuisstraat	O Lucasbolwerk	O Schalkwijkstraat
O Herenstraat	O Maliebaan	O Servaasbolwerk
O Hieronymusplantsoen	O Maliesingel	O Steven Butendiekplateau
O Jeruzalemstraat	O Muntstraat	O Van Lidth de Jeudestraat
O Joke Smitplein	O Nachtegaalstraat	O Wittevrouwenkade
O Keizerstraat	O Nieuwekamp	O Wittevrouwensingel
O Kloksteeg	O Nobeldwarsstraat	O Wittevrouwenstraat
O Korte Jufferstraat	O Nobelstraat	

Overlast

Hieronder staan vormen van overlast, mogelijk veroorzaakt door de harddrugsgebruikers.
Wilt u per vorm aangeven of u in het afgelopen jaar in uw buurt geen, matige of veel van deze overlast heeft ervaren van deze doelgroep?

	Geen overlast	Matige overlast	Veel overlast
Overlast in verband met alcohol	❑	❑	❑
Overlast in verband met drugs	❑	❑	❑
Geluidsoverlast op straat	❑	❑	❑
Rommel op straat/zwerfafval	❑	❑	❑
Overlast door prostitutie	❑	❑	❑

Overlast door bedelen	❑	❑	❑
Overlast door wildplassen/-poepen	❑	❑	❑
Slapen/hangen in portieken door de doelgroep	❑	❑	❑
Andere vorm van overlast	❑	❑	❑

Welke andere vorm van overlast bedoelde u bij de vorige vraag?

_____

Effecten van de ingezette maatregelen tegen de overlast van de doelgroep

Hieronder staat een lijst met maatregelen die ingezet zijn tegen de overlast van de doelgroep in uw omgeving.
Als u deze maatregelen kent, wilt u aangeven of ze effect hadden op het bestrijden van de overlast van de doelgroep in uw omgeving?

	Niet bekend met de maatregel	Maatregel bekend, geen effect	Maatregel bekend, een beetje effect	Maatregel bekend, veel effect
Extra toezicht door politie in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Extra toezicht door boa's in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Cameratoezicht	❑	❑	❑	❑
Het opleggen van een verblijfsontzegging (binnen een verblijfsontzeggingsgebied kunnen politie en handhaving personen die de openbare orde verstoren direct een verblijfsontzegging opleggen.	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na drugsgebruik	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na andere overlast (hangen/wildplassen/alcoholgebruik)	❑	❑	❑	❑
Inzet van hulpverleners vanuit de zorg (via het 'Eropaf-team')	❑	❑	❑	❑

Meer soepele toegangseisen bij gebruikersruimte De Stek	❑	❑	❑	❑
Aanbieden activiteiten bij gebruikersruimte De Stek	❑	❑	❑	❑
Afspraken met hostels(met meerdere personen op één kamer drugs mogen gebruiken)	❑	❑	❑	❑

Criminaliteit

In onderstaande lijst staan vormen van criminaliteit, mogelijk veroorzaakt door de doelgroep.

Wilt u aanvinken of u in uw buurt door het toedoen van harddrugsgebruikers hiervan slachtoffer bent geworden of getuige bent geweest in het afgelopen jaar?

	Slachtoffer van geworden	Getuige van geweest	Geen slachtoffer/getuige geweest
Mishandeling/geweld/vechtpartij	❑	❑	❑
Steekpartij	❑	❑	❑
Ruzie	❑	❑	❑
Bedreiging/intimidatie	❑	❑	❑
Straatroof	❑	❑	❑
Drugsgebruik	❑	❑	❑
Drugshandel	❑	❑	❑
Vernieling in de omgeving	❑	❑	❑
Vernieling van uw eigen woning	❑	❑	❑
Inbraak (in woning, auto, bedrijfspand et cetera)	❑	❑	❑
Zakkenrollerij/Tassenrollerij	❑	❑	❑
(Winkel)diefstal	❑	❑	❑

(Brom)fietsdiefstal	❑	❑	❑
Graffiti in de omgeving	❑	❑	❑
Graffiti op uw eigen woning	❑	❑	❑
Rijden onder invloed	❑	❑	❑
Openbare dronkenschap	❑	❑	❑
Zedendelict (seksuele intimidatie, aanranding, verkrachting)	❑	❑	❑
Anders	❑	❑	❑

Welke andere vorm van criminaliteit bedoelde u bij de vorige vraag?

_____

Effecten van de ingezette maatregelen tegen de criminaliteit van de doelgroep

Hieronder staat dezelfde lijst met maatregelen die ingezet zijn tegen de criminaliteit van de doelgroep in uw omgeving.
Als u deze maatregelen kent, wilt u aangeven of ze effect hadden op het bestrijden van de criminaliteit van de doelgroep in uw omgeving?

	Niet bekend met de maatregel	Maatregel bekend, geen effect	Maatregel bekend, een beetje effect	Maatregel bekend, veel effect
Extra toezicht door politie in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Extra toezicht door boa's in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Cameratoezicht	❑	❑	❑	❑
Het opleggen van een verblijfsontzegging	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na drugsgebruik	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na andere overlast (hangen/wildplassen/alcoholgebruik)	❑	❑	❑	❑
Inzet van hulpverleners vanuit de zorg (via het 'Eropaf-team')	❑	❑	❑	❑

Meer soepele toegangseisen bij gebruikers-ruimte De Stek	❑	❑	❑	❑
Aanbieden activiteiten bij gebruikersruimte De Stek	❑	❑	❑	❑
Afspraken met hostels(met meerdere perso-nen op één kamer drugs mogen gebruiken)	❑	❑	❑	❑

Algemene mening over de ingezette maatregelen in relatie tot de overlast en criminaliteit

Is de situatie in uw buurt door de inzet van alle maatregelen volgens u verbeterd, gelijk gebleven of verslechterd?

O Verbeterd
O Gelijk gebleven
O Verslechterd

Effcten van de ingezette maatregelen op uw veiligheidsgevoel

Hieronder staat weer dezelfde lijst met maatregelen die ingezet zijn tegen de overlast en criminaliteit van de doelgroep in uw omgeving.
Wilt u aangeven welk effect deze maatregelen op een veiliger gevoel hebben?

	Maatregel niet bekend	Ik voel me door deze maatregel juist (veel) onveiliger	Mijn vei-ligheids-gevoel blijft door deze maatregel gelijk	Ik voel me door deze maatregel (veel) veiliger
Extra toezicht door politie in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Extra toezicht door boa's in de omgeving	❑	❑	❑	❑
Cameratoezicht	❑	❑	❑	❑
Het opleggen van een verblijfsontzegging	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na drugsge-bruik	❑	❑	❑	❑
Het uitschrijven van een boete na andere overlast (hangen/wildplassen/alcoholgebruik)	❑	❑	❑	❑
Inzet van hulpverleners vanuit de zorg (via het 'Eropaf-team')	❑	❑	❑	❑
Meer soepele toegangseisen bij gebruikers-ruimte De Stek	❑	❑	❑	❑

Aanbieden activiteiten bij gebruikersruimte De Stek	❑	❑	❑	❑
Afspraken met hostels(met meerdere personen op één kamer drugs mogen gebruiken)	❑	❑	❑	❑

Kunt met een cijfer tussen 1 en 10 aangeven wat uw veiligheidsgevoel op dit moment in uw eigen buurt is? Hierbij is 1 een zeer onveilig gevoel en 10 een zeer veilig gevoel.
Cijfer: _____

Heeft u nog suggesties voor maatregelen die de overlast en criminaliteit van de doelgroep in uw omgeving kunnen tegen gaan?
O Nee
O Ja

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de onderzoeksresultaten? Wanneer u op de hoogte gehouden wil worden van de onderzoeksresultaten, kunt u hieronder uw mailadres invullen. Uw e-mailadres wordt vertrouwelijk verwerkt en uitsluitend gebruikt voor het delen van de onderzoeksresultaten. U kunt uw toestemming op elk moment weer intrekken. Dit kunt u doen door een mail te sturen aan *j.kuppens@beke.nl*.

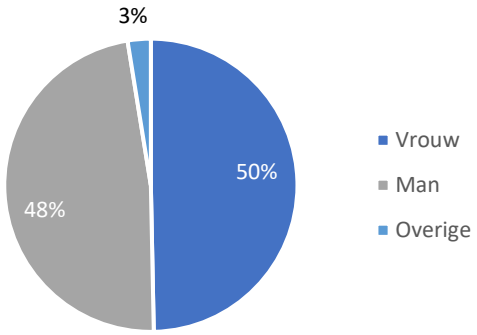
Ja, ik wil op de hoogte worden gehouden van de onderzoeksresultaten via dit emailadres:
_____

Bijlage 2: Achtergrondkenmerken respondenten vragenlijst

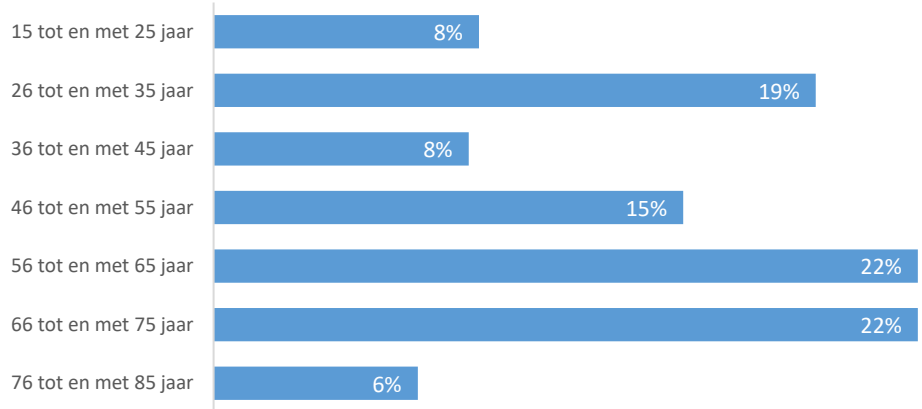
In juni 2024 zijn de omwonenden en ondernemers van het onderzoeksgebied benaderd om deel te neem aan een vragenlijst met betrekking tot door harddrugsgebruikers gepleegde de overlast en criminaliteit in omgeving Lucasbolwerk, Hieronymusplantsoen en Lepelenburg. Tussen 13 juni 2024 en 1 augustus 2024 werd de vragenlijst 516 keer geopend. Het aantal respondenten dat startte met de vragenlijst – en daadwerkelijk bruikbaar is voor het onderzoek – is 314.[20]

Achtergrond respondenten

Het aandeel mannelijke en vrouwelijke respondenten is ongeveer gelijk.

De helft van de respondenten is ouder dan 55 jaar. Nog geen tiende van de respondenten is 25 jaar of jonger.

20. Uit de data blijkt dat als een respondent de eerste vraag niet invulde, hij of zij de rest van de vragenlijst ook niet invulde. De respondenten die geen antwoord gaven op de eerste vraag werden om die reden uit de data verwijderd. Daarnaast is er gekeken naar vragen m.b.t. ervaren overlast. Als geen enkele vraag m.b.t. ervaren overlast is ingevuld zijn de respondenten ook uit de data verwijderd.

Het gros van de respondenten is omwonende, ongeveer een achtste is ondernemer.[21]

De meest genoemde woonstraten van de respondenten betreffen de Kromme Nieuwegracht, Maliesingel, Jeruzalemstraat, Herenstraat en Wittevrouwensingel.

Straat	*n*	*%*
Kromme Nieuwegracht	36	11%
Maliesingel	31	10%
Jeruzalemstraat	26	8%
Herenstraat	23	7%
Wittevrouwensingel	23	7%
Lepelenburg	17	5%
Nieuwekamp	16	5%
Brigittenstraat	15	5%
Nobeldwarsstraat	15	5%
Hieronymusplantsoen	12	4%
Steven Butendiekplateau	11	4%
Maliebaan	10	3%
Oudekamp	10	3%
Kloksteeg	9	3%
Lange Jufferstraat	8	3%
Lucasbolwerk	8	3%
Wittevrouwenstraat	6	2%
Bruntenhof	5	2%
Ridderhofstad	5	2%
Bruntensteeg	4	1%
Nachtegaalstraat	4	1%
Nobelstraat	4	1%

21. Het percentage telt niet op tot 100 procent omdat een respondent ook omwonende én ondernemer kan zijn binnen het onderzoeksgebied.

Straat	*n*	*%*
Schalkwijkstraat	4	1%
Joke Smitplein	3	1%
Achterom	2	1%
Gasthuisstraat	2	1%
Korte Jufferstraat	2	1%
Kruisstraat	2	1%
Wittevrouwenkade	1	0%

De woonstraat van de respondenten is voor verdiepende analyses ook opgesplitst in 'deelgebied Lucasbolwerk' (26 procent van de respondenten) en 'deelgebied Hieronymusplantsoen/Lepelenburg' (74 procent van de respondenten. De straatindeling over deze twee deelgebieden is als volgt:

Deelgebied		
Lucasbolwerk	*Hieronymusplantsoen/Lepelenburg*	
Biltstraat	Bruntenhof	Kromme Nieuwegracht
Gasthuisstraat	Hieronymusplantsoen	Lepelenburg
Keizerstraat	Lepelenburg	Maliebaan
Kloksteeg	Maliebaan	Maliesingel
Korte Jufferstraat	Maliesingel	Muntstraat
Kruisstraat	Nobeldwarsstraat	Nieuwekamp
Lange Jufferstraat	Achterom	Nobeldwarsstraat
Lucasbolwerk	Brigittenstraat	Oudekamp
Nachtegaalstraat	Bruntenhof	Parkstraat
Nobelstraat	Bruntensteeg	Pieterskerkhof
Steven Butendiekplateau	Herenstraat	Pieterstraat
Van Lidth de Jeudestraat	Hieronymusplantsoen	Ridderhofstad
Wittevrouwenkade	Jeruzalemstraat	Schalkwijkstraat
Wittevrouwensingel	Joke Smitplein	Servaasbolwerk
Wittevrouwenstraat		

Bijlage 3: Resultaten verdiepende analyses op deelgebiedniveau

Tabel 1: significante verschillen op verschillende criminaliteitsvormen tussen deelgebieden op grond van percentages 'slachtoffer/getuige van geweest' (p < .05)

	Deelgebied Lucasbolwerk		Deelgebied Hieronymusplantsoen /Lepelenburg	
	n	*%*	*n*	*%*
Bedreiging/intimidatie	38	51%	153	70%
Straatroof	4	5%	34	16%
Drugsgebruik	60	81%	197	90%
Drugshandel	57	77%	190	87%
Inbraak (woning, auto, bedrijfspand etc.)	7	10%	44	20%
(Brom)fietsdiefstal	25	34%	112	51%

Tabel 2: verandering situatie naar deelgebied

	Deelgebied Lucasbolwerk		Deelgebied Hieronymusplantsoen /Lepelenburg	
	n	*%*	*n*	*%*
Verbeterd*	38	52%	40	19%
Gelijk gebleven	30	41%	104	49%
Verslechterd*	5	7%	67	32%
Totaal	73	100%	211	100%

** significant verschil op niveau (p < .05)*

Bureau Beke
Turfstraat 1
6811 HL Arnhem
T 026 443 86 19
info@beke.nl

bureaubeke.nl

Foto voorzijde: Yannic Laderach via Unsplash. De afgebeelde persoon heeft geen betrokkenheid bij het onderwerp van dit voorstel

Eropaf-team binnenstad

In de Utrechtse binnenstad is er aanzienlijke overlast, met name op een aantal ‘hotspots’ en regelmatig is alcohol- of middelengebruik onderdeel van het probleem. Naast grenzen stellen, wil Utrecht er alles aan doen om de personen toe te leiden naar zorg, zodat de problemen op termijn structureel worden aangepakt. Het Eropaf-team verzorgt toeleiding naar zorg met een team van professionals uit GGZ, verslavingszorg, sociaal domein en sociaal medische zorg. Zo willen we overlast gevende personen een uitgestoken hand bieden richting structurele verbetering van hun leven. De coördinatie van het Eropaf-team ligt bij OOV, cluster veiligheid en zorg.

Werkwijze Eropaf

Een duo van het Eropaf-team maakt dagelijks rondes langs bekende overlast hotspots. Daar worden mensen actief aangesproken en waar mogelijk wordt hulpverlening ingezet. de professionals van de organisaties hebben korte lijnen met elkaar, zodat direct zorg op maat kan worden aangeboden en de expertise die past bij wat ze op straat tegenkomen altijd beschikbaar is.

Eropaf-team in het kort

- Operationeel vanaf augustus 2023
- Professionals van Jellinek, Tussenvoorziening, Altrecht, Barka, Lister, Stadsteam Backup, Leger des Heils, Fivoor, meldpunt perspectief en team Sociaal-Medische Zorg van de gemeente werken samen, in nauwe samen met politie en handhaving
- 2 rondes per dag, 5 dagen per week.

Resultaten

229 **Toeleiden naar zorg**

Waaronder de Stek, opname GGZ, Detox, ambulante hulpverlening, toeleiden naar nachtopvang en beschermd wonen.

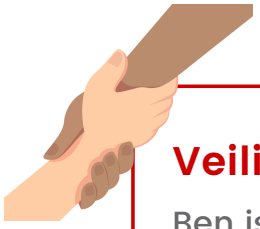
221 **Terugleiden naar al lopende zorg**

Vermiste cliënt terugbrengen, herinneren aan afspraak, terugleiden naar zorg buiten de stad.

69 **Overige inzet**

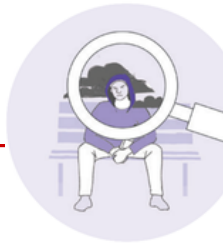
Waaronder medische zorg op straat, hulp bij signalen prostitutie, hulp bij terugkeer land van herkomst.

** Het werkelijke aantal interventies ligt veel hoger. Wij vragen de veldwerkers om zoveel mogelijk van hun tijd te besteden aan contact met de doelgroep in plaats van registreren. Dit zijn de resultaten die we uit bestaande informatie hebben gehaald, in de praktijk zijn het er dus veel meer.*

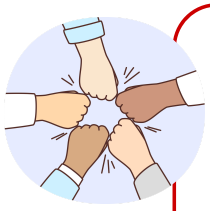
Veiligheid & zorg hand in hand

Ben is onder invloed en valt mensen lastig op de singel. Hij overtreedt hiermee zijn verblijfsontzegging. Als de politie hem hiervoor aanhoudt, bellen ze met het Eropaf-team en vragen of ze willen proberen hem nu naar zorg te krijgen. Er wordt geregeld dat Ben meteen nog naar de Stek kan en Lister meteen aansluit bij de intake. Dit houdt Ben uit de cel en ook van de straat. Samen met Ben werken Lister en de Stek aan een vaste plek en behandeling.

Zorg op maat

Tijdens de ochtendronde maakt het Eropaf-team kennis met Rayan, een jongeman die geen Engels of Nederlands spreekt. Hij gebruikt drugs en spreekt dan op een vervelende manier mensen aan. Omstanders zijn bang van hem. Die middag gaat er een teamlid mee die Rayans taal spreekt en expertise heeft op zijn problematiek. Rayan wil graag hulp. De collega van het Eropaf-team regelt een opname in een kliniek waar hij kan afkicken. Als Rayan hier tot rust is gekomen, wil hij eigenlijk het liefst terug naar zijn thuisland. Het Meldpunt Perspectief helpt hem hiermee.

Hands-on hulpverlening

Hannah heeft een nare beenwond. Iedereen wil graag dat ze een tijdje verzorgd wordt in de ziekenboeg maar Hannah heeft het niet zo op ziekenhuizen en dokters. Het Eropaf-team treft haar zittend bij de toiletten in een park aan, op de grond in de troep. ‘Zal ik er hier even naar kijken?’, vraagt een van de collega’s, een verpleegkundig specialist. Dat wil ze wel. Terwijl hij voorzichtig haar been verbindt, vertelt hij over de ziekenboeg. Dat hij daar ook wekelijks een spreekuur heeft en dat ze er hele lekkere koffie hebben. Ze besluiten er even samen te gaan kijken.
Hannah besluit na de tweede koffie dat ze er toch wel een tijdje wil blijven.

In het Eropaf-team werken we samen met de volgende organisaties:

Altrecht, Barka, Fivoor, Jellinek, Leger des Heils, Lister, Politie, Stadsteam Backup en de Tussenvoorziening

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 157

Datum	22 oktober 2024
Van	College B&W
Behandeld door	Fabienne Wind
Doorkiesnummer	69948
E-mailadres	fabienne.wind@utrecht.nl
Kenmerk	30003234
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2024 nummer 157 van Maarten Koning (D66) van 24 september 2024 over Minder en betere regels, meer focus in de handhaving .
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Artikel 2:18: Indienen aanvraag
In lid 3 van het artikel staat omschreven dat de aanvraag vergezeld dient de worden met het door de organisatie op te stellen veiligheidsplan. Op welke manier wordt dit beoordeeld, en is er aanleiding, om na de rellen tussen FC Utrecht – Go Ahead Eagels op 26 mei, hier kritisch naar te kijken/aan te scherpen?
***Antwoord* 1**
FC Utrecht levert voor elke thuiswedstrijd een veiligheidsplan aan. Het merendeel van de informatie in het veiligheidsplan is voorafgaand aan het versturen van het plan bekend bij gemeente en politie. Na ontvangst van het plan wordt deze door zowel gemeente als de politie beoordeeld. Eventuele vragen worden teruggelegd bij FC Utrecht.
FC Utrecht heeft na de wedstrijd van 26 mei jl. extra maatregelen getroffen. Dit is terug te vinden in een aanscherping in het veiligheidsplan. Elke wedstrijd vraagt maatwerk. Het veiligheidsplan wordt hierop aangepast. Politie en gemeente kijken altijd kritisch naar het veiligheidsplan.

Vraag 2
Artikel 2:19 Weigeringsgronden
In het geval dat er onvoldoende waarborgen voor een goed verloop van de wedstrijd zijn, dan kan deze verboden worden. Welke mogelijkheid ziet het college om (de toelichting bij) dit artikel aan te scherpen, mede in het licht van prioriteringsnoodzaak door schaarse beschikbaarheid van politie en handhavingspersoneel?

***Antwoord* 2**
In Utrecht geldt het uitgangspunt dat evenementen in principe politieneutraal moeten kunnen plaatsvinden. Dat uitgangspunt is ook van toepassing op voetbalwedstrijden. (Grootschalige) politie-inzet bij profvoetbalwedstrijden is echter al sinds de opkomst van voetbalgeweld in Nederland in de jaren '70 de landelijke praktijk. Hoewel we met FC Utrecht in een traject naar normalisatie zitten, is ook in Utrecht vooralsnog sprake van stevige inzet van politie rond wedstrijden. Dat blijkt soms helaas zeer noodzakelijk, zoals we hebben kunnen zien op 26 mei van dit jaar, na de wedstrijd FC Utrecht - Go Ahead Eagles. Het streven is en blijft om naar de toekomst toe de politie-inzet bij voetbalwedstrijden af te bouwen. Weliswaar knelt het qua capaciteit, maar we achten het nog steeds verantwoord om te voetballen in Utrecht. Het weigeren van een vergunning voor wedstrijden van FC Utrecht vanwege te weinig politie en handhavingspersoneel is nu dan ook niet aan de orde. De weigering van een vergunning voor een voetbalwedstrijd om deze reden is uiteraard ultimum remedium, en in dat opzicht voldoet art. 2:19 APV Utrecht in de huidige situatie.

Vraag 3
Artikel 2:20: Bevel politie
In hoeverre is deze bepaling een aanvulling op artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht? Waarom wordt deze groep specifiek uitgelicht in de APV, terwijl artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht al stelt dat het strafbaar is opzettelijk niet te voldoen aan een bevel of verordening door een ambtenaar?
***Antwoord* 3**
Kortgezegd houdt artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht de strafbaarstelling in van een persoon die niet voldoet aan een bevel of vordering krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar die daartoe bevoegd is of die de ambtenaar daarbij verhinderd. De bevelen en vorderingen moeten een wettelijk voorschrift als basis hebben.
Artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht geeft de mogelijkheid dat er op basis van de APV bevelen worden gegeven door de politie. Er moet wel voldoende duidelijk zijn wanneer de politie bevelen mag geven op basis van een APV-artikel. Met artikel 2:20 van de APV wordt daaraan voldaan. Het artikel is opgenomen vanwege de orde rondom voetbalwedstrijden en richt zich tot voetbalsupporters.
Dit APV-artikel geeft de politie de bevoegdheid om een bevel te geven aan een persoon die zich als voetbalsupporter manifesteert zich naar een daartoe aangegeven plaats te bewegen als dit in het belang is van de handhaving van de openbare orde. Om de orde rondom voetbalwedstrijden zoveel mogelijk te kunnen bewaren, is dit een noodzakelijke APV-bepaling. Het geeft de politie een zelfstandige grondslag om op te treden bij dreigende wanordelijkheden. Zonder deze bepaling zou de burgemeester namelijk steeds zelf een noodbevel moeten geven om hiertegen op te (laten) treden, want er is geen andere reguliere bepaling voorhanden waarmee dit bevel kan worden gegeven. De bepaling is daarom zowel noodzakelijk vanuit oogpunt van slagvaardigheid als van rechtszekerheid en evenredigheid. Artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht geeft die specifieke grondslag niet, omdat er altijd een wettelijk voorschrift moet zijn om een bevel of vordering te kunnen geven.
Ook onderscheid deze bepaling zich van artikel 3 van de Politiewet 2012, waarin een algemene politietaak is opgenomen. Uit de jurisprudentie blijkt dat bevelen en vorderingen op grond van artikel 3 Politiewet voor de burger geen rechtsplicht creëert die is gekoppeld aan het niet voldoen aan een bevel of vordering. Het APV-artikel heeft daarmee een zelfstandige en ook een aanvullende werking ten aanzien van bestaande wetgeving.

Vraag 4
Indien het college van mening is dat artikel 2:20 van grote waarde is om te behouden. Is het bij het handhaven van dit artikel voldoende duidelijk wie onder de definitie van een supporter valt, en dat er dan op bevel van een ambtenaar bevelen opgevolgd moeten worden? Hoeveel rechtszekerheid biedt de huidige formulering van dit artikel de gemeente en supporter? Is het volgens het college wenselijk om dit artikel aan te scherpen?

***Antwoord* 4**
Dit artikel ziet op orde rondom voetbalwedstrijden. Het ligt dan ook voor de hand dat de politie bij voetbalwedstrijden gebruik maakt van deze bepaling. De locatie (in en nabij een voetbalstadion), de tijd (tijdens voetbalwedstrijden) en de waarneembare kenmerken (uiterlijke verschijningsvormen) geven over het algemeen duidelijkheid over wie zich als voetbalsupporter manifesteert. Dit artikel geeft voldoende mogelijkheid om als politieambtenaar in het belang van handhaving van de openbare orde aan een voetbalsupporter een bevel te geven zich naar een aangegeven plaats te begeven.

Vraag 5
Artikel 2:25 bezit of vervoer van hulpmiddelen voor winkeldiefstal
In lid 3 wordt aangegeven dat dit artikel twee jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd. Is dit gebeurd, wanneer is daarover gerapporteerd, en zo ja, wat waren hier de resultaten van?
***Antwoord* 5**
Het verbod op geprepareerde tassen is sinds 2010 van kracht in Utrecht, ingevoerd via een wijziging van de APV en gericht op tassen die beveiligingssystemen omzeilen. Lid 3 van het artikel bepaalde dat twee jaar na de invoering een evaluatie moest plaatsvinden. Er zijn echter geen rapporten gevonden die bevestigen of deze evaluatie rond 2012 heeft plaatsgevonden, en wat de resultaten hiervan waren.
In 2014 zijn er schriftelijke vragen gesteld over rooftassen, vooral gericht op de gevolgen voor winkeliers die er in de winkels mee geconfronteerd werden. Door het college zijn verschillende resultaten en knelpunten genoemd; er zijn tussen 2010 en mei 2014 vier boetes uitgedeeld op basis van APV-artikel 2:25 en het College gaf destijds aan dat de bevoegdheden van buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) onvoldoende waren voor effectieve handhaving.
Naar aanleiding van vragen in 2017 is uw raad geïnformeerd over een Limburgse pilot tot uitbreiding van dit artikel. In 2019 is uw raad geïnformeerd dat er nog geen ervaring met dit uitgebreide artikel was opgedaan.
De schriftelijke vragen naar deze APV-bepaling worden betrokken bij de partiële APV-herziening 2024. Aan uw raad wordt met de partiële APV-herziening een voorstel gedaan met betrekking tot aanpassingen aan dit artikel.

Vraag 6
Is het college het ermee eens dat een procesafspraak over evaluatie eigenlijk niet in een artikel thuishoort?
***Antwoord* 6**
De gemeenteraad stelt zelf de verordeningen vast, en beslist zelf over de inhoud van de verordeningen. Idealiter worden door de gemeenteraad geen bepalingen vastgesteld die procesafspraken inhouden, en worden door het college geen voorstellen daartoe gedaan.

Vraag 7
Artikel 5:11 Inzameling van geld of goederen of leden- of donateurwerving
Artikel 5:11 geeft aan dat een vergunning nodig is voor het inzamelen van geld of goederen. Hiervoor kan er een collecteweek gereserveerd worden via de website van de gemeente. Zijn er genoeg weken voor collecteurs beschikbaar?
***Antwoord* 7**
Er zijn gelet op het collecterooster genoeg weken beschikbaar voor collecteurs om langs de deuren te gaan. We hebben geen signalen ontvangen dat er te weinig mogelijkheden zouden zijn. Dit zal ook samenhangen met het feit dat goede doelen zelf ook spreiding willen, omdat anders in 'elkaars vaarwater' gecollecteerd wordt.

Vraag 8
Zijn er signalen van organisaties die tegen deze manier van werken aanlopen? En zijn er genoeg mogelijkheden voor organisaties om, bijvoorbeeld om urgente redenen op korte termijn een collecteweek te kunnen reserveren?
***Antwoord* 8**
Er zijn ons geen signalen bekend dat organisaties door onze manier van werken problemen ervaren. We werken samen met het Centraal bureau fondswerving (CBF) en erkende goede doelen die daar al een reservering hebben gedaan voor een collecteweek hoeven dat in gemeente Utrecht niet nog een keer te doen. Dat kan gaan om landelijke initiatieven, maar ook om meer lokale. Er is voor al deze initiatieven genoeg ruimte op het collecterooster. Zo weten we wie wanneer in de stad collecteert, zorgen we voor spreiding en houden we malafide collecteurs buiten de gemeente. Daarnaast kan het college vrijstelling verlenen van het verbod om zonder vergunning te collecteren, zodat op korte termijn altijd een collecte kan worden gehouden om een urgente reden.

Vraag 9
Artikel 5:34 Indienen aanvraag (Binnenevenementen)
Eerder heeft D66 een punt gemaakt van dit artikel, want: hou je door de eisen geen nieuwe of jonge initiatiefnemers tegen? Wij willen graag weten hoe vaak de burgemeester in de afgelopen vier jaren gebruik gemaakt heeft van de bevoegdheid om af te wijken van de eisen?
***Antwoord* 9**
[Bij de beantwoording van deze vraag zijn wij ervan uitgegaan dat de vraag ziet op de Vereisten organisator in artikel 5:35 APV. Daar wordt de als vereiste genoemd dat een organisator de leeftijd van 18 jaar moet hebben bereikt.]
In de afgelopen vier jaren is geen gebruikt van de bevoegdheid om een ontheffing te verlenen, omdat geen van de organisatoren tegen deze vereisten aanliep of omdat daar niet strikt op getoetst is.

Vraag 10
Blijkt uit de toepassing van dit artikel in de praktijk, dat voorwaarden versoepeld kunnen worden?
***Antwoord* 10**
Deze vraag geeft aanleiding om te bekijken of de huidige vereisten die aan een organisator worden gesteld kunnen worden aangepast. Het is mogelijk om van deze bepaling een 'kan bepaling' te maken. Hierdoor is het geen hard vereiste meer, maar een reden om de evenementenvergunning niet te verlenen als daar aanleiding toe bestaat. Tegelijkertijd zouden we dan het eerste lid, onder a, van artikel 5:35 kunnen schrappen, omdat dit vereiste lastig te toetsen is en geen directe link heeft met het zijn van een goed organisator.
Ook de schriftelijke vragen naar deze APV-bepaling worden betrokken bij de partiële APV-herziening 2024. Aangezien de bepaling voor zowel binnen- (artikel 5:35) als buitenevenementen (artikel 5:24) geldt, zullen wij beide artikelen hierbij betrekken. Aan uw raad wordt met de partiële APV-herziening een voorstel gedaan met betrekking tot aanpassingen aan deze artikelen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Minder en betere regels, meer focus in de handhaving

24 september 2024

Vragen:

De fractie van D66 vindt het belangrijk dat regels en wetten duidelijk en doelmatig zijn. Schaarse politie- en handhavingscapaciteit moet efficiënt en effectief ingezet kunnen worden. Daarom is onze fractie in de afgelopen tijd met een stofkam door de huidige Algemene Plaatselijke Verordening gegaan, met de vraag of de opgestelde regels doeltreffend en duidelijk zijn. Hier zijn enkele vragen uit voortgekomen. We vragen het college de vragen te beantwoorden voordat de jaarlijkse APV-wijziging in de VBF-commissie inhoudelijk wordt besproken.

Afdeling 2.7: Orde in verband met voetbalwedstrijden

Artikel 2:18: Indienen aanvraag

1. In lid 3 van het artikel staat omschreven dat de aanvraag vergezeld dient de worden met het door de organisatie op te stellen veiligheidsplan. Op welke manier wordt dit beoordeeld, en is er aanleiding, om na de rellen tussen FC Utrecht – Go Ahead Eagels op 26 mei, hier kritisch naar te kijken/aan te scherpen?

Artikel 2:19 Weigeringsgronden

2. In het geval dat er onvoldoende waarborgen voor een goed verloop van de wedstrijd zijn, dan kan deze verboden worden. Welke mogelijkheid ziet het college om (de toelichting bij) dit artikel aan te scherpen, mede in het licht van prioriteringsnoodzaak door schaarse beschikbaarheid van politie en handhavingspersoneel?

Artikel 2:20: Bevel politie

3. In hoeverre is deze bepaling een aanvulling op artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht? Waarom wordt deze groep specifiek uitgelicht in de APV, terwijl artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht al stelt dat het strafbaar is opzettelijk niet te voldoen aan een bevel of verordening door een ambtenaar?

4. Indien het college van mening is dat artikel 2:20 van grote waarde is om te behouden. Is het bij het handhaven van dit artikel voldoende duidelijk wie onder de definitie van een supporter valt, en dat er dan op bevel van een ambtenaar bevelen opgevolgd moeten worden? Hoeveel rechtszekerheid biedt de huidige formulering van dit artikel de gemeente en supporter? Is het volgens het college wenselijk om dit artikel aan te scherpen?

Afdeling 2.9: Maatregelen tegen overlast en baldadigheid

Artikel 2:25 bezit of vervoer van hulpmiddelen voor winkeldiefstal

5. In lid 3 wordt aangegeven dat dit artikel twee jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd. Is dit gebeurd, wanneer is daarover gerapporteerd, en zo ja, wat waren hier de resultaten van?
6. Is het college het ermee eens dat een procesafspraak over evaluatie eigenlijk niet in een artikel thuishoort?

Afdeling 5.2 Collecteren

Artikel 5:11 Inzameling van geld of goederen of leden- of donateurwerving
Artikel 5:11 geeft aan dat een vergunning nodig is voor het inzamelen van geld of goederen. Hiervoor kan er een collecteweek gereserveerd worden via de website van de gemeente[1].

7. Zijn er genoeg weken voor collecteurs beschikbaar?
8. Zijn er signalen van organisaties die tegen deze manier van werken aanlopen? En zijn er genoeg mogelijkheden voor organisaties om, bijvoorbeeld om urgente redenen op korte termijn een collecteweek te kunnen reserveren?

Afdeling 5.7A: Binnenevenementen

Artikel 5:34 Indienen aanvraag

9. Eerder heeft D66 een punt gemaakt van dit artikel, want: hou je door de eisen geen nieuwe of jonge initiatiefnemers tegen? Wij willen graag weten hoe vaak de burgemeester in de afgelopen vier jaren gebruik gemaakt heeft van de bevoegdheid om af te wijken van de eisen?
10. Blijkt uit de toepassing van dit artikel in de praktijk, dat voorwaarden versoepeld kunnen worden?

Gesteld door:

- Maarten Koning, D66

[1] Collecterooster | gemeente Utrecht

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4384
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	3.2
Titel	Raadsvoorstel Normenkader rechtmatigheid 2024
ID	4603
Behandelend ambtenaar	Barbara Siebelink-Gores
Telefoon	0618690498
E-mail	barbara.siebelink@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub k: Raadsvoorstel ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft.
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Gemeenteraad	12 december 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Normenkader rechtmatigheid 2024

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Ieke Wally Nieuwenhout, Barbara Siebelink - Gores
Kenmerk	12869638
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder k en o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Normenkader rechtmatigheid 2024 behorende bij de jaarstukken 2024 vast te stellen, waarin een overzicht wordt gegeven van alle geldende externe en interne wet- en regelgeving die van toepassing is bij het opstellen van de jaarstukken 2024 (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording).

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Het normenkader bevat de externe wetgeving, de gemeentelijke verordeningen en raadsbesluiten waar bepalingen over financiële beheershandelingen in voorkomen.

Context
Aanleiding
Het college is primair verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en moet dus permanent inzicht hebben in de van toepassing zijnde relevante wet- en regelgeving. Het normenkader moet actueel worden gehouden en jaarlijks worden aangepast op basis van de relevante nieuwe externe en interne wet- en regelgeving.

Juridische context
In de kadernota rechtmatigheid (november 2023) van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden richtlijnen gegeven voor de controle op de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Het normenkader is een verplicht document op grond van deze kadernota. Het college legt het normenkader ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. Deze dient vastgesteld te worden voorafgaande aan het vaststellen van de jaarstukken 2024.

Beslistermijn
Het normenkader dient te zijn vastgesteld voorafgaande aan het vaststellen van de jaarstukken 2024, ten laatste op 31 december 2024 De vastgestelde jaarstukken 2024 dienen voor 15 juli 2025 te worden aangeboden aan de provincie Utrecht.

Beoogd effect
Het college verantwoordt zich door middel van de rechtmatigheidsverantwoording aan de raad (en naar de bewoners en organisaties in de stad) over de rechtmatige totstandkoming van in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de externe relevante wet- en regelgeving. Voor de controle op de rechtmatigheid is het van belang dat de geldende wet- en regelgeving duidelijk vastligt.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Het normenkader bijbehorende bij de jaarstukken 2023 is in de raad van 29 februari 2024 vastgesteld.
Raadsbesluit Normenkader rechtmatigheid 2023

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Normenkader rechtmatigheid 2024 behorende bij de jaarstukken 2024 vast te stellen, waarin een overzicht wordt gegeven van alle geldende externe en interne wet- en regelgeving die van toepassing is bij het opstellen van de jaarstukken 2024 (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording).
Argumenten	
1.1	Het normenkader rechtmatigheid 2024 geeft een volledig overzicht van toepasselijke geldende regelgeving.
	In het normenkader zijn alle in 2024 geldende verordeningen en regels van de gemeente en de externe regelgeving waar bepalingen over financiële beheershandelingen zijn opgenomen. Deze zijn van belang bij het opstellen van de jaarstukken. Het normenkader rechtmatigheid 2024 is bijgewerkt voor de wet- en regelgeving geldend tot september 2024. Alle wet- en regelgeving, die tot stand is gekomen na 1 september, geldend voor het boekjaar 2024, en van toepassing op de rechtmatigheidsverantwoording, maakt ook onderdeel uit van het normenkader.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Over het boekjaar 2024 zal het college voor de tweede maal zelf een verantwoording over de rechtmatigheid afleggen als onderdeel van de jaarstukken 2024. De accountant geeft geen afzonderlijk oordeel meer over de rechtmatigheid (met uitzondering over de middelen die vallen onder het regime van de zogenoemde Single informatie single audit (SiSa)). De accountant oordeelt over de getrouwheid van de jaarstukken inclusief de verantwoording door het college over de rechtmatigheid.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
De accountant wordt geïnformeerd over het Normenkader rechtmatigheid 2024.

Niet Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft ter uitvoering van een besluit van de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft en betrekking heeft op het interne functioneren en werkwijze van de raad (artikel 1:2 lid 2 onder k en onder o van de Verordening referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Normenkader rechtmatigheid 2024

Bijlagen informatief
-

Normenkader rechtmatigheid 2024

Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2024

Datum: 28 oktober 2024

Status: Definitieve versie

Inhoudsopgave

1 Normenkader 3
1.1 Bepaalt de reikwijdte van de controle 3
1.2 Verplicht document 3
2 Rechtmatigheid 4
2.1 Voldoen aan wet- en regelgeving 4
2.2 Financiële rechtmatigheid 5
Bijlage Overzicht wet- en regelgeving 6

1 Normenkader

1.1 Bepaalt de reikwijdte van de controle

De rechtmatigheidsverantwoording is met ingang van het boekjaar 2023 onderdeel van de jaarstukken. Het college verantwoordt zich daarmee aan de raad (en naar de bewoners en organisaties in de stad) over de rechtmatige totstandkoming van in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Utrecht is door de raad een onafhankelijke accountant benoemd. De accountant controleert of de jaarstukken, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording, getrouw is. Met andere woorden, is de uitspraak van het college getrouw en adequaat onderbouwd of komt de accountant tot andere inzichten. De accountant geeft vanaf het boekjaar 2023 geen afzonderlijk oordeel in de controleverklaring af over de rechtmatigheid, wel over de getrouwheid van de jaarstukken. Rechtmatigheid is één van de kernbegrippen van goed overheidsbestuur. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat overheden publieke gelden rechtmatig verwerven en besteden.

1.2 Verplicht document

In de kadernota rechtmatigheid (oktober 2024) van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden richtlijnen gegeven voor de controle op de rechtmatigheid. Het normenkader is een verplicht document op grond van deze kadernota. Het bevat de externe wetgeving, de gemeentelijke verordeningen en raadsbesluiten waar bepalingen over financiële beheershandelingen in voorkomen. Voor de controle op de rechtmatigheid is het belangrijk dat de geldende wet- en regelgeving duidelijk vastligt. Het college is primair verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en moet dus permanent inzicht hebben in de van toepassing zijnde relevante wet- en regelgeving. Het normenkader moet actueel worden gehouden en jaarlijks worden aangepast op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Het college legt het normenkader ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. Dat is een werkwijze die voortvloeit uit de genoemde kadernota rechtmatigheid.

2 Rechtmatigheid

2.1 Voldoen aan wet- en regelgeving

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Van een overheidsorganisatie mag verwacht worden dat zij conform wet- en regelgeving handelt. Dit is van toepassing op alles wat een gemeente qua taken op zich neemt. Dit betekent dat alle handelingen van een gemeente moeten voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden (arbo), aanbestedingen, omgevingswet, subsidievoorwaarden en raadsbesluiten.

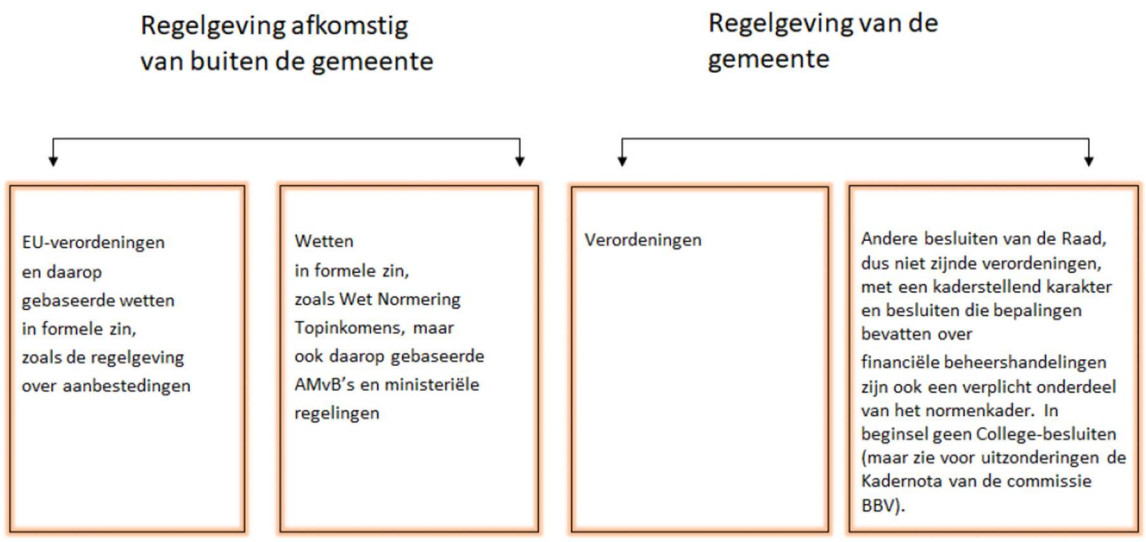
Het begrip rechtmatigheid in het kader van de controle op de rechtmatigheid is echter een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen. Dit zijn bijvoorbeeld gemeentelijke handelingen en besluiten met een (toekomstig) financieel effect

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard dienen wel in algemene zin te worden betrokken bij de inschatting van het algemene risicobeleid en -beheer van de gemeente. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan claims inzake planschade of informatiebeveiligingsschade. De gedachte hierachter is dat niet-financiële handelingen wel kunnen leiden tot financiële risico’s, waarvoor het college bijvoorbeeld een voorziening moet vormen.

2.2 Financiële rechtmatigheid

Met het controleplan rechtmatigheidsverantwoording 2024 geeft het college van B&W invulling aan de controle op en totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording. Het controleplan bevat de kaders waaraan de rechtmatigheidsverantwoording getoetst moet worden en welke actoren daar een rol en verantwoordelijkheid in vervullen. Daarnaast dient ieder jaar een normenkader te worden opgesteld en door de raad vastgesteld. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

De commissie BADO heeft in de Notitie rechtmatigheid 2023 onderstaand figuur opgenomen waarmee duidelijk(er) wordt gemaakt om welke soort wet- en regelgeving het gaat:

In de bijlage is het overzicht van de in 2024 geldende externe en interne wet- en regelgeving opgenomen die invulling geven aan de financiële beheershandelingen. Deze 9 criteria zijn: calculatie, valutering, levering, adressering, volledigheid, aanvaardbaarheid, begroting, voorwaarden en misbruik & oneigenlijk gebruik. De accountant ziet toe op de eerste 6 van de 9 criteria op basis waarvan de rechtmatigheid wordt getoetst. Het college licht toe in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 van de kadernota rechtmatigheid (oktober 2024) van de commissie BBV is een nadere toelichting gegeven van deze drie criteria en de manier waarop hier in de praktijk mee om kan worden gegaan, belangrijke aandachtspunten voor specifieke onderwerpen, alsmede hoe eventuele fouten te evalueren. Deze nota is te vinden op de website van de commissie BBV: Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Bijlage Overzicht wet- en regelgeving

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
Algemeen	Grondwet	
	Gemeentewet	
	Algemene wet bestuursrecht	
	Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	
	Wet ter voorkoming van witwassen en financiering terrorisme (Uitvoeringsbesluit)	
	Wet op de economische delicten	
	Wet markt en overheid	
	Wet gemeenschappelijke regelingen	
	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	
	Verdrag Betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU); artikel 107, 108, 109.	
	Mededingingswet	
	Notities van de BBV	
	Het Besluit Accountantscontrole Decentrale overheden (BADO)	
	Financiële verhoudingswet	
	De-minimisverordening (1407/2013), (360/2012), (DAEB).	
	Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) => wordt AVG	
	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	
	Burgerlijk wetboek	
	Ambtenarenwet 2017	
	Bekendmakingswet	
	Wet Open Overheid	
	Wet Dwangsom en Beroep bij niet tijdig beslissen	
	Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen	
	Wet Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG)	
	De Wet gelijke behandeling van mensen met een handicap of chronische ziekte	
	VN-verdrag handicap	
	Europese wetgeving met betrekking tot het verbod op staatssteun, verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie art. 107, 108 & 109 (VWEU);	
	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: Wet Bibob). 304/2022	
	BBV Notitie Lokale Heffingen	
		Uitvoeringsregelingen gemeente Utrecht
		Nota lokale heffingen
		Mandaatregeling B&W en Burgemeester 2024 Gemeente Utrecht
		Mandaatregeling B&W en Burgemeester 2024 Gemeente Utrecht Besluit plaatsvervanging, ondermandaat en ondervolmacht per organisatieonderdeel
		Mandaatbesluit van de Burgemeester – addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 gemeente Utrecht
		Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en machtiging van de Algemeen directeur gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2023 Gemeente Utrecht
		Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en machtiging van de Algemeen directeur gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2023 Gemeente Utrecht

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
		Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en machtiging van de Algemeen directeur gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 Gemeente Utrecht
		Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en machtiging van de Algemeen directeur gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 Gemeente Utrecht
		Besluit tot mandaat en ondermandaat van de burgemeester gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 Gemeente Utrecht
		Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en machtiging van de Algemeen directeur gemeente Utrecht - addendum Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 en Organisatieregeling Gemeente Utrecht
		Mandaatregeling B&W en burgemeester 2024 Gemeente Utrecht - Besluit tot ondermandaat, ondervolmacht en (proces)machtiging van de Algemeen directeur - Gemeentesecretaris
		Mandaatregeling B&W en Burgemeester 2024 Gemeente Utrecht - Besluit ondermandaat en ondervolmacht van de Voorzitter van de rekenkamer
		Nota kapitaalgoederen
		Nota reserves
		Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA);
		Nota risicomanagement en weerstandsvermogen
		Notities Parameters 2022
		Financiële verordening gemeente Utrecht
		Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010
		Privacyverordening gemeente Utrecht
Belastingen en Heffingen	Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR)	
	wet op de Loonbelasting 1964	
	Wet DBA	
	Wet bronbelasting 2021	
	Wet op de vennootschapsbelasting 1969	
	Wet op de omzetbelasting 1968	
	Wet op het BTW Compensatiefonds	
	Wet waardering onroerende zaken (WOZ)	
	Invorderingswet (1990)	
	Wet op de bedrijveninvesteringszones	
	Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen	
		Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht
		Verordening onroerende-zaakbelastingen 2024 gemeente Utrecht
		Verordening op de heffing en invordering van een BIZ-bijdrage en op de subsidie voor de BI-zone Woonboulevard 2021 gemeente Utrecht
		Verordening precariobelasting gemeente Utrecht 2024
		Verordening op de heffing en invordering van Toeristenbelasting 2023 gemeente Utrecht
		Verordening hondenbelasting gemeente Utrecht 2024
Inkopen en aanbesteden	Aanbestedingswet 2012 (herzien vanaf 1 juli 2016)	
	Aanbestedingsreglement Werken 2016	
	Drempelbedragen Europees Aanbesteden 2024/2025 (gedelegeerde verordening 2023/2495 tot wijziging van Richtlijn 2014/24/EU)	
		Algemene inkoopvoorwaarden gemeente Utrecht 2018
		Nota inkoop en contractmanagement november 2020
Personeel	CAO Gemeenten	
	Pensioenwetgeving	
	Arbeidstijdenwet	

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
	Werkloosheidswet	
	Ziektewet	
	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen	
	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering: vanaf	
	Wet financiering sociale verzekeringen	
	Algemene Ouderdomswet	
	Algemene nabestaandenwet	
	Wet langdurige zorg	
	Wet arbeid en zorg	
	Wet verbetering poortwachter	
	Wet Normering Topinkomens	
	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)	
	Ambtenarenwet 2017	
	Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers Hoofdstuk 3	
		Handboek Utrechts Personeel
		Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder 2019
Burgerzaken	Wet rechten burgerlijke stand	
	Wet basisregistratie personen BRP	
	Paspoortwet	
	Legesbesluit Akten Burgerlijke Stand	
		Beheer- en privacyverordening basisregistratie personen en gemeentelijke bevolkingsadministratie Utrecht
		Legesverordening gemeente Utrecht 2024
Raad		Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht
		Verordening Utrechts Ombudsloket
		Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht
		Verordening adviescommissie Controle en Financiën
		Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester
		Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften
		Gedragscode voor leden van de gemeenteraad gemeente Utrecht
		Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
Erfpacht		Conversieregeling Erfpacht 2017
		Nota Het Utrechts grondbeleid
		Grondprijzenbrief 2023
		Verwervings- en taxatieprotocol
Grondexploitatie	Wet Ruimtelijke Ordening (WRO) met o.a. de grondexploitatiewet	
	Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg)	
	Onteigeningswet	
	Besluit Ruimtelijke Ordening BRO	
	Omgevingswet	
	Huisvestingswet 2014	
	Invoeringsbesluit Omgevingswet	
	Besluit bouwwerken leefomgeving	
		Exploitatie verordening gemeente Utrecht 1997
		Planschadeverordening 2009
		Nota Het Utrechts grondbeleid
		De Ruimtelijke strategie Utrecht (RSU)
		Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) 2023
		Grondprijzenbrief 2023
		Beleidsregel toepassing Wet Bibob gemeente Utrecht 2018

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
		Beleidsregel vergunningenstrategie Omgevingswet gemeente Utrecht
		Bouwverordening Gemeente Utrecht
		Huisvestingsverordening gemeente Utrecht
		Verordening leges omgevingsvergunning gemeente Utrecht 2024
		Reclameverordening gemeente Utrecht 2017
		Verordening op de Archeologische Monumentenzorg
		Verordening erfgoed gemeente Utrecht
		Nadere regel maatstaf leges omgevingsvergunningen, bouwactiviteiten, gemeente Utrecht
		Uitvoeringsregeling bouwgerelateerde leges
		Verordening nadeelcompensatie gemeente Utrecht
VTH		Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
		Nadere regel artikel 5.14a Algemene plaatselijke verordening gemeente Utrecht
		Verordening Commissie Omgevingskwaliteit gemeente Utrecht
Parkeren	Regeling gehandicaptenparkeerkaart	
	Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer	
		Nadere regel uitgifte parkeervergunningen en garageplaatsen
		Verordening op het gebruik van parkeerplaatsen en de verlening van vergunningen voor het parkeren 2014
		Verordening parkeerbelastingen gemeente Utrecht 2024
		Beleidsregel aanleg gehandicaptenparkeerplaatsen gemeente Utrecht
Straatparkeren	Wegenwet	
	Wegenverkeerswet (1994)	
		Parkeerplaatsenverordening 2014
		Verordening op de heffing en invordering van Parkeerbelastingen 2024 gemeente Utrecht
		Parkeervisie
		Aanwijzingsbesluit parkeerapparatuurplaatsen gemeente Utrecht
		Aanwijzingsbesluit belanghebbendenparkeerplaatsen
		Beleidsregels uitgifte overloopvergunning
Wegenbeheer	Wegenwet	
	Wegenverkeerswet (1994)	
	Besluit buitengebruikstelling voertuigen (1990)	
	Besluit administratieve bepalingen wegverkeer (1990)	
		Wegsleepverordening 2018 gemeente Utrecht
Stadsbedrijven	Wet milieubeheer artikel 15.33	
	Wet op lijkbezorging	
	Telecommunicatiewet	
	Beleidsregel kabels en leidingen provincie Utrecht 2023	
	Beleidsregels Kabels en Leidingen Interim Omgevingsverordening 2021	
		Verordening afvalstoffenheffing gemeente Utrecht 2024
		Afvalstoffenverordening Utrecht 2010
		Afvalstoffenverordening gemeente Utrecht
		Verordening tot stimulering oud-papier-inzameling door vrijwilligersorganisaties 2007
		Verordening begraafplaatsrechten gemeente Utrecht 2024
		Verordening tot vaststelling van de bebouwde kom Houtopstanden 2018, gemeente Utrecht
		Verordening Brug-, schut- en havengelden gemeente Utrecht 2024
		Havenverordening Utrecht

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
		Beleidsregel milieunormen en veiligheid bij exploitatie van de Utrechtse wateren met verhuurboten en rondvaartboten
		Verordening marktgelden gemeente Utrecht 2024
		Verordening rioolheffing gemeente Utrecht 2024
		Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels gemeente Utrecht
		Nadere regel kabels en leidingen gemeente Utrecht (Handboek kabels en leidingen)
		Beleidsregel Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen gemeente Utrecht 2018
Sociale uitkeringen	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen	
	Wet stimulering arbeidsparticipatie	
	Wet Kinderopvang	
	Participatiewet	
	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	
	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
	Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO)	
	Besluit Participatiewet	
	Regeling Participatiewet, IOAW, IOAZ	
	Besluit loonkostensubsidie en minimumbedragen studietoeslag Participatiewet 2021	
	Regeling loonkostensubsidie Participatiewet 2021	
	Besluit gelijkstelling vreemdelingen Participatiewet, IOAW, IOAZ	
	Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid	
	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)	
	Boetebesluit socialeverzekeringswetten	
	Besluit taaltoets Participatiewet	
	Besluit advisering beschut werk	
	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers	
	Regeling statistiek Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015	
	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	
	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen	
		Verordening afstemming, bestuurlijke boete en handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Utrecht 2015
		Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015, werken aan werk gemeente Utrecht
		Verordening Cliëntenparticipatie Participatiewet Utrecht 2020
		Verordening U-pas 2019 gemeente Utrecht
		Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Utrecht 2019
		Verordening Wet Inburgering gemeente Utrecht
		Verordening beslistermijn schuldhulpverlening
		Richtlijnen bijzondere bijstand
		Bankreglement van de Gemeentelijke Kredietbank Utrecht
Sociale werkvoorziening	Wet sociale werkvoorziening	
		Verordening Persoonsgebonden budget Begeleid Werken
Re-integratie	Participatiewet	
		Kadernota Participatie en Inkomen
Onderwijs	Wet primair onderwijs	
	Wet voortgezet onderwijs 2020	

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
	Wet op de expertisecentra	
	Leerplichtwet	
	Wet educatie en beroepsonderwijs	
		Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Utrecht
		Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs
		Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht
Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	Wet Inburgering	
	Besluit inburgering	
	Regeling inburgering	
	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	
	Uitvoeringsbesluit wet maatschappelijke ondersteuning 2015	
	Uitvoeringsregeling wet maatschappelijke ondersteuning 2015	
	Wet langdurige zorg	
	Besluit langdurige zorg	
	Regeling langdurige zorg	
	Jeugdwet	
	Besluit Jeugdwet	
	Regeling Jeugdwet	
		Verordening Wet inburgering gemeente Utrecht 2011, incl. 1e wijziging
		Verordening boete Wet inburgering nieuwkomers
		Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht 2024
		Nadere regel (inclusief financieel besluit) Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht 2024
		Nadere regel Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht 2024, eigen bijdrage opvang
		Nadere regel artikel 2.2.3 Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Utrecht, tegemoetkoming zorgkosten
		Nadere regel artikel 6.1 en 11 Verordeningen Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Utrecht, Materiële controle
		Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2024
		Nadere regel verordening jeugdwet gemeente Utrecht 2024
		Nadere regel artikel 6.1 en 8 Verordeningen Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet gemeente Utrecht, Materiele controle
		Besluit om te anticiperen op de verzamelwet hersteloperatie toeslagen gemeente Utrecht
Subsidies		Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht
		Verantwoordingsprotocol Subsidies gemeente Utrecht
		Accountantsprotocol Subsidies gemeente Utrecht
		Individuele nadere subsidieregelingen
Huren en pachten	Woningwet	
	Leegstandswet	
	Huisvestingswet 2014	
	Subsidieregeling voor het stimuleren van verduurzaming van het zakelijk en maatschappelijk vastgoed	
		Kaderbrief Vastgoed 2017
		Grondprijzenbrief 2023
		Huisvestingsverordening gemeente Utrecht
		Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2023, gemeente Utrecht
		Beleidsregel inzake bestuurlijke boete, beheerovername en sluiting op grond van de Woningwet 2018 gemeente Utrecht

Proces	Wetgeving extern	Interne regelgeving
		Verordening leegstand gemeente Utrecht
Treasury	Wet financiering decentrale overheden (Fido)	
	Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo)	
	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	
	Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	
	Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)	
	Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof)	
	BBV Notitie Rente	
	BBV Notitie Geprognotiseerde balans en EMU-saldo	
		Kader geldverstrekkingen
		Financieringsstatuut gemeente Utrecht
Verbonden Partijen		Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht
		Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020
		Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht
Overig		Taxiverordening Utrecht 2018
		Verordening horeca gemeente Utrecht
		Verordening op de speelautomatenhallen
		Kostenverhaalbesluit Kruisvaartkwartier
		Nadere regel artikel 5:13 Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, gemeente Utrecht, standplaatsen
SISA*	**SISA Regeling informatieverstrekking sisa**	
	https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/Teverantwoorden/60344	

* Alle SiSa regelingen volgens publicatie via onderstaande link: https://teverantwoordenregelingen.rijksoverheid.nl/Teverantwoorden/60344

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4396
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	3.3
Titel	Raadsvoorstel Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024
ID	4615
Behandelend ambtenaar	Ieke Wally Nieuwenhout
Telefoon	0642073675
E-mail	ieke.wally.nieuwenhout@utrecht.nl
Datum collegebesluit	26 november 2024
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub e: Raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen.
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Gemeenteraad	12 december 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Ieke Wally Nieuwenhout
Zaaknummer	12914247
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder d Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De ‘Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024’ vast te stellen, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024 is opgebouwd uit technische wijzigingen en waar nodig de verwerking van eerdere besluiten. Het betreft neutrale mutaties zonder beleidsgevolgen om goed uitvoering te kunnen geven aan eerder gemaakte beleidskeuzes, daarvoor worden budgetten bijvoorbeeld naar andere programma's overgeheveld. Dit is de derde wijziging van de Programmabegroting 2024.

Context

Aanleiding

Om goed uitvoering te geven aan eerder gemaakte beleidskeuzes zijn technische mutaties nodig in de Programmabegroting 2024. Deze mutaties vinden driemaal per jaar plaats. Vanaf 2024 zijn de eerste en tweede begrotingswijziging geïntegreerd aangeboden als onderdeel van respectievelijk de Eerste en Tweede Bestuursrapportage. De derde begrotingswijziging wordt nog steeds via een separaat raadsvoorstel als eindejaarswijziging aangeboden.

Juridische context

De gemeenteraad beschikt over het budgetrecht op grond de Gemeentewet, als onderdeel van haar kaderstellende rol. Het budgetrecht houdt in dat het college alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming of autorisatie van de raad. Met de vaststelling van de Programmabegroting en begrotingswijzigingen geeft de raad het college deze toestemming.

Het budgetrecht van de raad heeft betrekking op de programma's, mutaties op reserves, kredieten (investeringen). De bevoegdheid tot het verschuiven van budgetten tussen programma's, mutaties aan reserves en kredieten (investeringen) is daarom voorbehouden aan de raad.

Op grond van artikel 160 lid 1 onder b Gemeentewet is het college bevoegd om besluiten van de raad uit te voeren. Door het vaststellen van de begroting geeft de raad het college het mandaat om het beleid uit te voeren binnen het gestelde financiële kader. Mutaties binnen het programma (tussen producten) en waarbij geen mutatie in baten, lasten of reserves optreedt worden vastgesteld door het college. De overige mutaties worden aan de raad voorgelegd

Beslistermijn

Besluitvorming door de raad is nodig voor het einde van 2024, omdat besluiten tot het verwerken van mutaties in de begroting tot uiterlijk het eind van het betreffende begrotingsjaar kunnen worden genomen. Wanneer de Eindejaarswijziging programmabegroting 2024 niet voor het einde van 2024 wordt vastgesteld dan mag de Programmabegroting 2024 niet in overeenstemming met de rapportage worden gewijzigd, Dit leidt tot ongewenste afwijkingen en een mogelijke onrechtmatigheid bij de Jaarstukken 2024.

Beoogd effect

Een actuele begroting 2024.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Vaststelling Programmabegroting 2024 (raadsbesluit 9 november 2023).
Vaststelling Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2024 (raadsbesluit 11 juli 2024).
Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2024
Tweede Bestuursrapportage 2024

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De 'Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024' vast te stellen, waarmee technische mutaties worden opgenomen in de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming.
Argumenten	

1.1	Met dit besluit wordt Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming geactualiseerd.
	De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische mutaties zonder beleidsgevolgen (techniek) en waar nodig de administratieve verwerking van eerdere besluiten. De wijzigingen zijn opgenomen in de bijlage “Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024 raad.

Financiën
Dit voorstel betreft de verwerking van de financiële consequenties van technische mutaties en eerdere besluiten. De technische wijzigingen zijn budgettair neutraal.

Vervolg
De Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024 bestaat uit de laatste technische wijzigingen van het begrotingsjaar 2024. Na deze derde technische begrotingswijziging wordt het jaar afgerond met de jaarstukken 2024.

Participatie
Er heeft geen participatie plaats gevonden. Dit betreft een technische aanpassing van de begroting 2024 op basis van eerder genomen besluiten. Participatie is (mogelijk) relevant op het moment dat de beleidskeuzes worden voorbereid.

Communicatie
Niet van toepassing. Dit betreft een technische aanpassing van de begroting 2024 op basis van eerder genomen besluiten. Bij het voorleggen van de keuzes, bij de voorjaarsrapportage en programmabegroting, wordt hierover gecommuniceerd.

Niet referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing op dit raadsvoorstel, want het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Eindejaarswijziging Programmabegroting 2024 raad

Bijlagen informatief
-

Eindejaarswijziging

Programma begroting 2024 Raad

De Eindejaarswijzigingen bevatten technische aanpassingen van de begroting, het verwerken van raadsbesluiten en de verwerking van besluiten over de cyclusproducten. De aanpassingen zijn budgettair neutraal. We wijzigen de begroting drie keer per jaar om:
- de raad inzicht te geven in de verwerking van de financiële gevolgen van besluitvorming,
- de begroting actueel te houden, onder andere als basis voor het maken van prognoses, en
- te kunnen voldoen aan de eisen rond de rechtmatigheid van de begroting.

Volgens de indeling van de Programmabegroting 2024 worden per programma de mutaties weergegeven voor de jaren 2024 tot en met 2027, met een uitsplitsing in lasten, baten, onttrekkingen aan en stortingen in de reserve.

In het vervolg van dit document wordt in paragraaf 1 de mutaties in de begroting per programma gepresenteerd. In paragraaf 2 zijn de begrotingscijfers in tabellen opgenomen. Inzicht wordt gegeven in de actuele Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming.

1. Derde technische wijzigingen 2024 Raad

In de volgende paragrafen zijn de mutaties kort toegelicht en worden de bijbehorende regels met de verschuiving van begrotingsbedragen getoond. Per regel wordt het bedrag vermeld met erbij aangegeven het programma en of het lasten dan wel baten betreft. Ook staat er vermeld of de verschuiving incidenteel of structureel is en voor welk jaar of welke jaren deze geldt. Als de regel een verhoging van de lasten of baten betreft begint deze regel met ‘Stijging’. Als de regel een verlaging van de lasten of baten betreft begint deze met ‘Daling’. Hetzelfde geldt voor onttrekkingen aan en stortingen in de reserve. De mutaties kleiner dan 0,1 miljoen euro worden gecumuleerd weergegeven, maar niet toegelicht.

1.1 Betrouwbare overheid

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Betrouwbare overheid	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26807	233															
Mutatie 26863					-853				-853				-853			
Totaal	**233**				**-853**				**-853**				**-853**			

Mutatie 26807 - Verwerking VJN knelpunt 9 productiviteitsnorm publiekzaken uit de VJN 2024

Uitwerking productiviteitsnorm VJN.
Het verlagen van de productiviteitsnorm heeft gevolgen voor de uitvoerende onderdelen van Publiekszaken (Klantcontactcentrum en deel van burgerzaken taken personeel). Deze onderdelen worden die niet door legesinkomsten worden gedekt. Om dezelfde werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren is meer personeel nodig (ca 5 fte). Dit brengt hogere lasten met zich mee.

Stijging	Betrouwbare overheid	KlantContactCentrum	**Lasten**	Incidenteel	2024	155.333
Stijging	Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2024	77.667
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Lasten**	Incidenteel	2024	-233.000

Mutatie 26863 - Structurele budgetoverheveling BghU Pluspakket Parkeren naar VTH

Het budget voor het Pluspakket Parkeren wordt vanaf 2025 niet langer onder het thema "bovengemeentelijke samenwerking" begroot en verantwoord, maar worden rechtstreeks verbonden aan de operationele uitvoering van thema ‘Autoparkeren VTH’. BghU blijft de uitvoerende partij.

Stijging	Duurzame bereikbaarheid	Autoparkeren VTH	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	853.230
Daling	Betrouwbare overheid	Bovengemeentelijke samenwerking	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-853.230

1.2 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26879					-1.000				-485				-485			
Totaal					**-1.000**				**-485**				**-485**			

Mutatie 26879 - Actualisatie personeelsbegroting afdelingsoverhead organisatieonderdeel Ruimte 2025

De personeelsbegroting van de afdelingsoverhead van het organisatieonderdeel Ruimte 2025 wordt geactualiseerd op basis van het vastgestelde tarievenkader (Besluit concerndirectie 2/10/2024).

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	485.000
Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Incidenteel	2025	515.000
Daling	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bedrijfsmiddelen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-485.000
Daling	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bedrijfsmiddelen	**Lasten**	Incidenteel	2025	-515.000

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26782	94				94				94				94			
Mutatie 26894					-45				-45				-45			
Totaal	**94**				**49**				**49**				**49**			

1.3 Klimaatvriendelijke stad

Geen mutaties.

1.4 Duurzame bereikbaarheid

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Duurzame bereikbaarheid	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26863					853				853				853			
Totaal					**853**				**853**				**853**			

Mutatie 26863 - Structurele budgetoverheveling BghU Pluspakket Parkeren naar VTH

Het budget voor het Pluspakket Parkeren wordt vanaf 2025 niet langer onder het thema "bovengemeentelijke samenwerking" begroot en verantwoord, maar worden rechtstreeks verbonden aan de operationele uitvoering van thema ‘Autoparkeren VTH’. BghU blijft de uitvoerende partij.

Stijging	Duurzame bereikbaarheid	Autoparkeren VTH	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	853.230
Daling	Betrouwbare overheid	Bovengemeentelijke samenwerking	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-853.230

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Duurzame bereikbaarheid	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26842					12	12			12	12			12	12		
Mutatie 26843					--14	-14			--14	-14			--14	-14		
Mutatie 26845					5	5			5	5			5	5		
Totaal					**3**	**3**			**3**	**3**			**3**	**3**		

1.5 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26867					-100				-100				-100			
Mutatie 26906					-113				-113				-113			
Totaal					**-213**				**-213**				**-213**			

Mutatie 26867 - Actualisatie overhead begroting SB-W&S 2025

Afgelopen 2 jaar heeft de afdeling W&S van Stadsbedrijven een forse groei doorgemaakt. Het strategisch plan van W&S was hiervoor de onderlegger. Uiteindelijk heeft die groei ook effect gehad op de overhead kosten. De overhead begroting was hier nog niet op aangepast.
Met deze begrotingswijziging wordt de overheadbegroting (programma “algemene middelen en overhead”) in lijn gebracht.

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	199.694
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-99.694
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-10.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks onderhoud verhardingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-25.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dag. Onderh. OR groen & recreatie	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-65.000

Mutatie 26906 - Correctie tbv dekking overhead vanuit groeikader

Vanuit het groeikader middelen voor de groei van de stad, zijn de middelen volledig geboekt op de producten van het programma “Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed. De groei van de stad brengt ook met zich mee dat de formatie groeit en de overhead groeit. Met deze begrotingswijziging wordt de begroting van de overhead geactualiseerd voor wat betreft het deel groeikader dat bestemd is voor uitbreiding van de overhead.

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	112.700
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-42.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks onderhoud verhardingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-15.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dag. Onderh. OR groen & recreatie	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-55.700

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26782	-94				-94				-94				-94			
Mutatie 26844					-40		-40		-40		-40		-40		-40	
Mutatie 26886	-45				-45				-45				-45			
Totaal					**-180**		**-40**		**-180**		**-40**		**-180**		**-40**	

1.6 Veilige stad

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting
Mutatie 26841					-33	-33			-33	-33			-33	-33		
Totaal																

1.7 Passende ondersteuning en opvang

Geen mutaties.

1.8 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Werk,toekomstbestendige economie en best	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting
Mutatie 26806	11.663	11.663			11.663	11.663			11.663	11.663			11.663	11.663		
Totaal	**11.663**	**11.663**			**11.663**	**11.663**			**11.663**	**11.663**			**11.663**	**11.663**		

Mutatie 26806 - Bijstelling Definitief BUIG-Budget 2024

Naar aanleiding van de vaststelling van het definitieve BUIG-budget 2024 wordt de begroting bijgesteld. Per saldo betreft dit een budget neutrale wijziging en is deze beleidsarm.

Stijging	Werk,toekomstbestendige economie en best	Verstrekken bijstandsuitkering	**Lasten**	Structureel vanaf	2024	11.662.890
Daling	Werk,toekomstbestendige economie en best	Verstrekken bijstandsuitkering	**Baten**	Structureel vanaf	2024	-11.662.890

1.9 Kansrijk opgroeien

Geen mutaties.

1.10 Levendige en gezonde stad

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Levendige en gezonde stad	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26657	-3.863	-3.863			-3.863	-3.863			-3.863	-3.863			-3.863	-3.863		
Totaal	**-3.863**	**-3.863**			**-3.863**	**-3.863**			**-3.863**	**-3.863**			**-3.863**	**-3.863**		

Mutatie 26657 - SPUK G10 Inburgering correctie

In 2023 is de SPUK G10 inburgering structureel begroot, bij de jaarlijkse inventarisatie en begroting van de MO SPUKS is dit niet gezien met als gevolg dat deze nu tweemaal is opgenomen. De SPUK inburgering wordt ieder jaar opnieuw beschikt waardoor de meerjarenbegroting nu wordt gecorrigeerd.

Stijging	Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Baten**	Structureel vanaf	2024	3.862.705
Daling	Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2024	-3.862.705

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26619	-6				-6				-6				-6			
Totaal	**-6**				**-6**				**-6**				**-6**			

1.11 Algemene middelen en overhead

Meer dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Algemene Middelen en Overhead	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26726	5.935	5.935			5.935	5.935			5.935	5.935			5.935	5.935		
Mutatie 26807	-233															
Mutatie 26867					100				100				100			
Mutatie 26879					1.000				485				485			
Mutatie 26906					113				113				113			
Mutatie 26919																
Totaal	**5.702**	**5.935**			**7.148**	**5.935**			**6.633**	**5.935**			**6.633**	**5.935**		

Mutatie 26726 - Correctie stelpost Inv agenda groei 2024 ev

Bij de Eerste bestuursrapportage 2024 is ten onrechte een correctie uitgevoerd van baten naar lasten (journaalpost 22543). Met deze mutatie wordt dit hersteld.

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Lasten**	Structureel vanaf	2024	5.935.000
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Baten**	Structureel vanaf	2024	-5.935.000

Mutatie 26807 - Verwerking VJN knelpunt 9 productiviteitsnorm publiekzaken uit de VJN 2024

Uitwerking productiviteitsnorm VJN.
Het verlagen van de productiviteitsnorm heeft gevolgen voor de uitvoerende onderdelen van Publiekszaken (Klantcontactcentrum en deel van burgerzaken taken personeel). Deze onderdelen worden die niet door legesinkomsten worden gedekt. Om dezelfde werkzaamheden te kunnen blijven uitvoeren is meer personeel nodig (ca 5 fte). Dit brengt hogere lasten met zich mee.

Stijging	Betrouwbare overheid	KlantContactCentrum	**Lasten**	Incidenteel	2024	155.333
Stijging	Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2024	77.667
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Lasten**	Incidenteel	2024	-233.000

Mutatie 26867 - Actualisatie overhead begroting SB-W&S 2025

Afgelopen 2 jaar heeft de afdeling W&S van Stadsbedrijven een forse groei doorgemaakt. Het strategisch plan van W&S was hiervoor de onderlegger. Uiteindelijk heeft die groei ook effect gehad op de overhead kosten. De overhead begroting was hier nog niet op aangepast.
Met deze begrotingswijziging wordt de overheadbegroting (programma “algemene middelen en overhead”) in lijn gebracht.

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	199.694
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-99.694
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-10.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks onderhoud verhardingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-25.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dag. Onderh. OR groen & recreatie	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-65.000

Mutatie 26879 - Actualisatie personeelsbegroting afdelingsoverhead organisatieonderdeel Ruimte 2025

De personeelsbegroting van de afdelingsoverhead van het organisatieonderdeel Ruimte 2025 wordt geactualiseerd op basis van het vastgestelde tarievenkader (Besluit concerndirectie 2/10/2024).

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	485.000
Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Incidenteel	2025	515.000
Daling	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bedrijfsmiddelen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-485.000
Daling	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bedrijfsmiddelen	**Lasten**	Incidenteel	2025	-515.000

Mutatie 26906 - Correctie tbv dekking overhead vanuit groeikader

Vanuit het groeikader middelen voor de groei van de stad, zijn de middelen volledig geboekt op de producten van het programma “Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed. De groei van de stad brengt ook met zich mee dat de formatie groeit en de overhead groeit. Met deze begrotingswijziging wordt de begroting van de overhead geactualiseerd voor wat betreft het deel groeikader dat bestemd is voor uitbreiding van de overhead.

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	112.700
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-42.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks onderhoud verhardingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-15.000
Daling	Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dag. Onderh. OR groen & recreatie	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-55.700

Mutatie 26919 - Verwerking VJN knelpunt 9 productiviteitsnorm volksgezondheid uit de VJN 2024

Verwerking knelpunt productiviteitsnorm volksgezondheid uit de VJN 2024

Stijging	Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Incidenteel	2024	501.000
Daling	Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Lasten**	Incidenteel	2024	-501.000

Minder dan 0,1 miljoen

x €1.000

	2024				2025				2026				2027			
Algemene Middelen en Overhead	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting	Lasten	Baten	Onttrekking	Storting
Mutatie 26619				6				8				8				8
Mutatie 26886	45				45				45				45			
Mutatie 26894					45				45				45			
Totaal	**45**			**6**	**91**			**8**	**91**			**8**	**91**			**8**

2. Begrotingscijfer in tabellen

Tabel 1. Mutaties Eindejaarswijziging 2024

x €1.000

Programma	Technische Bijstellingen	Techniek Verplicht	Kosten-toerekening	Mutaties met raad en college besluit*	Totaal resultaat
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	0	0	-552	-552
Werk,toekomstbestendige economie en best	11.663	0	0	0	11.663
Levendige en gezonde stad	-3.863	0	210	0	-3.653
Algemene Middelen en Overhead	5.935	0	92	0	6.027
Totaal Baten	**13.735**	**0**	**301**	**-552**	**13.484**
Betrouwbare overheid	-233	0	-175	0	-408
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-94	0	216	-407	-286
Klimaatvriendelijke stad	0	0	0	-47	-47
Duurzame bereikbaarheid	0	0	-136	749	613
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	140	0	123	-794	-532
Veilige stad	0	0	-61	0	-61
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	-1	-1
Werk,toekomstbestendige economie en best	-11.663	0	0	-50	-11.713
Kansrijk opgroeien	0	0	44	1.949	1.993
Levendige en gezonde stad	3.868	0	-694	4.447	7.621
Algemene Middelen en Overhead	-5.747	0	382	3.504	-1.861

Totaal Lasten	**-13.729**	**0**	**-301**	**9.350**	**-4.681**
Totaal saldo baten en lasten	**6**	**0**	**0**	**8.798**	**8.804**
Mutaties reserves					
Duurzame bereikbaarheid	0	0	0	-1.029	-1.029
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	0	0	0	-3	-3
Kansrijk opgroeien	0	0	0	-2.667	-2.667
Levendige en gezonde stad	0	0	0	-5.099	-5.099
Totaal Onttrekking reserves	0	0	0	-8.798	-8.798
Algemene Middelen en Overhead	-6	0	0	0	-6
Totaal Storting reserves	-6	0	0	0	-6
Totaal Reserves	**-6**	**0**	**0**	**-8.798**	**-8.804**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

*De mutaties met een raads of college besluit bevat:
- Voorjaarsnota 2024: Verhoging van de interne rente
- Voorjaarsnota 2024: Vrijval vaste activa, verwerking onttrekking ut de vaste activa reserve
- Raadsbesluit Verordenging leges 2025: Actualisatie lokale heffingen
- Na verwerking van de invoering van de Omgevingswet & herverdeling budget (zoals besloten in 1ste berap 2023)
- Na verwerking van Raadsbesluit Verordening afvalstoffenheffing 2024

Tabel 2. Actuele begroting 2024

x €1.000

	Nominale begroting 2024	3e Begrotings-wijziging 2023	VJN / 1e Bestuurs-rapportage 2024	2e Bestuurs-rapportage 2024	Eindejaars-wijzigingen 2024	Actuele begroting 2024
Betrouwbare overheid	8.908	0	901	4.932	0	14.741
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	231.617	12.496	-109.935	-7.604	-552	126.022
Klimaatvriendelijke stad	0	8.398	216	-1.551	0	7.063
Duurzame bereikbaarheid	77.290	532	6.150	-1.683	0	82.289
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	134.846	1.458	10.406	4.497	0	151.207
Veilige stad	5.607	0	1.628	0	0	7.234
Passende ondersteuning en opvang	6.377	345	-3.453	1.795	0	5.064
Werk,toekomstbestendige economie en best	148.013	7.921	-16	7.698	11.663	175.278
Kansrijk opgroeien	19.339	183	0	19.457	0	38.979
Levendige en gezonde stad	98.272	8.990	1.170	-7.106	-3.653	97.674
Algemene Middelen en Overhead	1.232.820	-368	-32.119	20.751	6.027	1.227.110
Totaal Baten	**1.963.089**	**39.953**	**-125.053**	**41.186**	**13.484**	**1.932.661**
Betrouwbare overheid	-55.931	-670	-5.076	-4.672	-408	-66.758
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-243.232	-15.470	70.563	16.023	-286	-172.402
Klimaatvriendelijke stad	-11.845	-8.398	34	1.818	-47	-18.439
Duurzame bereikbaarheid	-79.334	-1.594	5.105	3.727	613	-71.483
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-230.938	-2.656	-10.365	-5.327	-532	-249.817
Veilige stad	-73.389	285	-3.187	1.682	-61	-74.670
Passende ondersteuning en opvang	-236.036	-14.661	1.564	-2.613	-1	-251.747
Werk,toekomstbestendige economie en best	-274.160	-6.776	-4.754	-28.535	-11.713	-325.938
Kansrijk opgroeien	-252.379	-16.947	-4.418	-14.879	1.993	-286.631

Levendige en gezonde stad	-305.682	13.787	-9.635	10.194	7.621	-283.715
Algemene Middelen en Overhead	-250.280	-6.218	-9.276	-7.553	-1.861	-275.189
Totaal Lasten	**-2.013.207**	**-59.319**	**30.556**	**-30.137**	**-4.681**	**-2.076.787**
Saldo van baten en lasten	**-50.117**	**-19.365**	**-94.496**	**11.049**	**8.804**	**-144.126**
Betrouwbare overheid	0	0	676	19	0	695
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	17.441	0	41.359	1.169	0	59.969
Klimaatvriendelijke stad	675	0	0	0	0	675
Duurzame bereikbaarheid	13.285	434	45.551	-2.070	-1.029	56.173
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	99	0	707	2.710	-3	3.762
Veilige stad	204	0	0	50	0	254
Passende ondersteuning en opvang	0	0	358	0	0	358
Werk,toekomstbestendige economie en best	0	0	2.671	0	0	2.671
Kansrijk opgroeien	2.667	0	56.138	77	-2.667	56.215
Levendige en gezonde stad	4.946	412	103.040	1.904	-5.099	105.202
Algemene Middelen en Overhead	70.238	19.479	102.023	18.773	0	210.513
Totaal onttrekking reserves	**109.553**	**20.325**	**352.524**	**22.632**	**-8.798**	**496.487**
Betrouwbare overheid	0	0	0	-211	0	-211
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-14.423	0	-1.877	-3.272	0	-19.572
Duurzame bereikbaarheid	-15.041	0	-6.201	117	0	-21.065
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-141	0	0	0	0	-141
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	-8.701	0	-8.701
Werk,toekomstbestendige economie en best	0	0	-1.200	-2.800	0	-4.000
Kansrijk opgroeien	0	0	0	-3.800	0	-3.800
Levendige en gezonde stad	-4.183	0	-16.536	-2.957	0	-23.676
Algemene Middelen en Overhead	-25.648	-960	-232.213	-12.367	-6	-271.194

Totaal stortingen reserves	**-59.436**	**-960**	**-258.028**	**-33.991**	**-6**	**-352.361**
Totaal mutaties reserves	**50.117**	**19.365**	**94.496**	**-11.359**	**-8.804**	**144.126**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 3. Mutaties meerjarenraming 2025 – 2027

x €1.000

Meerjarenraming	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	497	497	497
Duurzame bereikbaarheid	27	27	27
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-15	-15	-15
Veilige stad	-49	-49	-49
Werk,toekomstbestendige economie en best	11.663	11.663	11.663
Levendige en gezonde stad	-3.758	-3.758	-3.758
Algemene Middelen en Overhead	5.935	5.935	5.935
Totaal Baten	**14.299**	**14.299**	**14.299**
Betrouwbare overheid	879	879	1.145
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	2.704	20.153	16.221
Duurzame bereikbaarheid	32	11.167	11.180
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-279	4.060	4.565
Veilige stad	-619	8.288	8.294
Passende ondersteuning en opvang	12	12	-1
Werk,toekomstbestendige economie en best	-11.543	-11.543	-11.663
Kansrijk opgroeien	2.211	2.211	2.210
Levendige en gezonde stad	8.220	8.223	8.152
Algemene Middelen en Overhead	-7.110	-48.944	-45.597
Totaal Lasten	**-5.494**	**-5.494**	**-5.494**
Saldo van Baten en Lasten	**8.806**	**8.805**	**8.806**
Duurzame bereikbaarheid	-1.029	-1.029	-1.029
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-3	-3	-3
Kansrijk opgroeien	-2.667	-2.667	-2.667

Levendige en gezonde stad	-5.099	-5.099	-5.099
Onttrekking reserves	**-8.797**	**-8.797**	**-8.798**
Algemene Middelen en Overhead	-8	-8	-8
Storting reserves	**-8**	**-8**	**-8**
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

Tabel 4. Actuele programmaraming 2024

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	14.741	66.758	-52.017	51.533	-484	211	695	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	126.022	172.402	-46.380	5.983	-40.397	19.572	59.969	0
Klimaatvriendelijke stad	7.063	18.439	-11.375	10.700	-675	0	675	0
Duurzame bereikbaarheid	82.289	71.483	10.805	-45.912	-35.107	21.065	56.173	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.207	249.817	-98.610	94.989	-3.621	141	3.762	0
Veilige stad	7.234	74.670	-67.436	67.182	-254	0	254	0
Passende ondersteuning en opvang	5.064	251.747	-246.683	255.026	8.343	8.701	358	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.278	325.938	-150.659	151.988	1.329	4.000	2.671	0
Kansrijk opgroeien	38.979	286.631	-247.652	195.237	-52.415	3.800	56.215	0
Levendige en gezonde stad	97.674	283.715	-186.041	104.515	-81.527	23.676	105.202	0
Algemene Middelen en Overhead	1.227.110	275.189	951.922	-891.241	60.681	271.194	210.513	0
Totaal	**1.932.661**	**2.076.787**	**-144.126**	**0**	**-144.126**	**352.361**	**496.487**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel benoeming leden adviescommissie Participatie

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Imke Sierksma
Kenmerk	X
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (uitzonderingsgrond artikel 1:2 lid 2 sub a Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening op de commissie Participatie gemeente Utrecht de volgende raadsleden te benoemen tot lid van de Adviescommissie Participatie
    - Dirk-Jan van Vliet

Het dagelijks bestuur van de raad,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Pepijn Zwanenberg

Context

Aanleiding

In november 2023 heeft uw raad de verordening Adviescommissie Participatie vastgesteld. Daarmee gaf u deze adviescommissie in deze eerste fase de formele opdracht om te werken aan een advies over de rol van de gemeenteraad in participatie(processen). Dit advies heeft zij in september van dit jaar opgeleverd.

Het dagelijks bestuur van de raad heeft op 4 april 2024 gevraagd of de adviescommissie Participatie van deze commissie een structurele adviescommissie wil maken (afsprakenlijst), vanwege het belang en het structurele karakter van dit thema en om enkele taken uit te voeren (zie hiervoor het (concept) plan van aanpak). Dit raadsvoorstel en bijbehorend (concept) plan van aanpak is de reactie op deze vraag van het DB, een overgang van de eerste fase naar de tweede fase, en is geschreven met input van de raad op de volgende momenten:

- een workshop over het advies van de adviescommissie Participatie op de jaarlijkse reflectiedag van de raad (29 augustus 2024);
- het commissiedebat in raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (17 oktober 2024);
- een gesprek in de adviescommissie Participatie (17 oktober 2024).

Uit deze input bleek dat zowel onder leden als niet-betrokken raadsleden voldoende steun aanwezig is om de commissie door te zetten.

Beoogd effect

In de verordening Adviescommissie Participatie, die in november 2023 in werking trad, zijn de doelstelling, samenstelling, vergaderingen, besluitvorming en advisering, bevoegdheden en verslaglegging vastgelegd. In bovengenoemde gesprekken sprak uw raad over de (structurele) functie en taken van de adviescommissie Participatie. Dit resulteert in het (concept) plan van aanpak, dat in een bijeenkomst van de adviescommissie Participatie in 2024 verder besproken en vastgesteld zal worden.

Het (concept) plan van aanpak is een leidraad voor de komende twee jaar, maar tegelijkertijd een levend document. De adviescommissie Participatie bestaat nog relatief kort en dat vraagt dus wat ruimte om een passende werkwijze te ontwikkelen. Het (concept) plan van aanpak geeft uw raad achtergrond bij het nemen van dit besluit. In Q1 2027, na twee jaar, wordt de adviescommissie Participatie geëvalueerd.

Juridische context

Met het instellen van de adviescommissie Participatie is de Verordening Adviescommissie Participatie gemeenteraad Utrecht vastgesteld en van kracht gegaan. Het is juridisch gezien niet nodig deze verordening te herzien om de adviescommissie Participatie een structurele rol te geven. Daarom besluit u met dit raadsvoorstel enkel over de benoeming van nieuwe leden. Omdat de adviescommissie Participatie wordt voortgezet, is het niet nodig bestaande leden nogmaals te benoemen.

Beslistermijn

Hoewel raadsleden als gast aanwezig kunnen bij de adviescommissie, is het niet mogelijk om deel te nemen als lid totdat de raad dit besluit heeft genomen.

Geschiedenis

- Raadsvoorstel Adviescommissie Participatie
- Raadsbrief adviesrapport adviescommissie Participatie
- Advies Adviescommissie Participatie (2023-2024)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening op de commissie Participatie gemeente Utrecht de volgende raadsleden te benoemen tot lid van de Adviescommissie Participatie • Dirk-Jan van Vliet
Argumenten	
1.1	Door nieuwe leden te benoemen kan de adviescommissie Participatie door met diens werk.
	Door nieuwe leden voor de adviescommissie Participatie te benoemen, geeft de raad de adviescommissie Participatie de benodigde bemensing nu ook enkele leden uittreden.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Na benoeming van deze leden zijn (nog) niet alle fracties lid van de adviescommissie Participatie
	Hoewel alle fracties bevraagd zijn over lidmaatschap, hebben niet alle fracties hier gehoor aan gegeven. Daarom neemt niet iedere fractie zitting in de adviescommissie Participatie. Dit is weliswaar eerder onwenselijk genoemd door de leden van de adviescommissie Participatie, niet-leden zijn altijd welkom als gasten bij vergaderingen van de adviescommissie.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Na bespreking van en (positieve) stemming over dit raadsvoorstel, gaat de adviescommissie Participatie aan de slag met het uitvoeren van de doelen en planning uit het plan van aanpak. Meer informatie daarover zal tussentijds te vinden zijn en blijven op het Raadsportaal en in iBabs op dezelfde wijze als dat bij de adviescommissie Controle & Financiën het geval is. Dit duurt in ieder geval twee jaar. In Q1 2027 wordt het resultaat van de adviescommissie geëvalueerd in uw raad.

Participatie
Er heeft geen (externe) participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Er is op meerdere momenten gesproken met de raad ter voorbereiding op dit voorstel.

Communicatie
Er is geen aanvullende (externe) communicatie voorzien. Na benoeming van de nieuwe leden zal er intern bekendheid aan de adviescommissie worden gegeven.

Niet referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen kwijtscheldingen of schenkingen (artikel 1:2 lid 2 onder a Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen informatief
- Plan van aanpak Adviescommissie Participatie 2025-2027 (concept)

Gemeente Utrecht

#raad030

Plan van aanpak Adviescommissie Participatie 2025-2027 (concept)

De adviescommissie Participatie heeft van november 2023 t/m mei 2024 gewerkt aan een advies over de rol van de Utrechtse gemeenteraad in participatie(processen)[1]. Na afloop van deze eerste fase is op verschillende momenten gevraagd om een uitwerking van een vervolg, waarin de adviescommissie Participatie een structurele rol krijgt in het adviseren over- en reflecteren op het raadswerk in het kader van participatie. Dit plan van aanpak is de beschrijving van de aanpak van het vervolg en een bijlage bij het raadsvoorstel voor de benoeming van nieuwe leden, aan de hand waarvan de raad de structurele aard van de adviescommissie Participatie en de werkwijze kan bespreken.

Doel, status en adviezen

In deze paragraaf worden het doel en de status van de adviescommissie Participatie en haar adviezen toegelicht. Deze volgen uit de verordening die ten grondslag ligt aan de adviescommissie, en die in november 2023 door de raad werd vastgesteld[2].

Doel

De adviescommissie Participatie is een commissie in de zin van artikel 84 van de gemeentewet[3], zoals ook de adviescommissie Controle en Financiën dat is in Utrecht. Deze apolitieke adviescommissies hebben als doel om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak van de raad te versterken[2]. Het vervangt dus niet het politieke gesprek over wat goede participatie is of over hoe veel participatie gewenst is. De adviescommissie kan wel zich wel nader verdiepen in de bestuurlijke afwegingen rond participatie en de reflectie op het verloop van participatieprocessen – en dan met name de rol van de gemeenteraad daar in. De adviescommissie Participatie neemt *geen* formele besluiten namens (het dagelijks bestuur van) de raad(scommissie).

Adviezen

De adviescommissie Participatie versterkt op diverse wijzen de bovengenoemde taken van de gemeenteraad. Een van de manieren waarop de adviescommissie dat kan doen is door adviezen uit te brengen aan de raad(scommissies) over processen en inhoud die raken aan de relatie tussen Utrechters en (het bestuursorgaan) gemeenteraad, zie ‘Onderwerpen’. Haar adviezen kunnen ook betrekking hebben op raadsvoorstellen die aan deze thema’s raken. De adviescommissie Participatie

[1] Adviesrapport (september 2024)
[2] Verordening Adviescommissie Participatie gemeenteraad Utrecht (november 2023)
[3] Artikel 84, Gemeentewet

verbindt alle raadscommissies op het vlak van participatie (commissieoverstijgend). Haar adviezen worden ter kennisgeving aan de raad(scommissies) gezonden. Ook kan de adviescommissie Participatie raadsbreed een aanjaagfunctie vervullen als het gaat om reflectie op of het vergroten van begrip of kennis over participatie(processen).

Ter voorbereiding van deze adviezen heeft de adviescommissie volgens de verordening[2] een aantal bevoegdheden[4], namelijk:

- om alle documenten die door of namens het college zijn vervaardigd in te zien;
- om mondeling inlichtingen te vragen aan de burgemeester, wethouders en ambtenaren van gemeente Utrecht;
- om werkbezoeken af te leggen binnen gemeente Utrecht;
- om de Rekenkamer en externen uitnodigen voor toelichting, deelname aan de beraadslaging of om advies uit te brengen.

Onderwerpen

In een workshop over het advies van de adviescommissie Participatie op de jaarlijkse reflectiedag van de raad (29 augustus 2024), het commissiedebat in raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (17 oktober 2024) en in een gesprek in de adviescommissie Participatie (17 oktober 2024) heeft u gesproken over onderwerpen die volgens uw raad relevant zijn in het kader van deze adviescommissie. Deze onderwerpen worden hieronder kort beschreven.

Blijvend leren en reflecteren

In het vijfde hoofdstuk van het adviesrapport ‘De rol van de gemeenteraad in Utrechtse participatie’ beschrijft de adviescommissie Participatie dat dit advies nooit af is: “er zullen zich nieuwe situaties voordoen, inzichten worden opgedaan en processen en context zullen veranderen”. De inhoud van het advies “is geen statisch gegeven, maar iets waarover we als raad in gesprek moeten blijven”. Het is een gespreksopener en daarom is het nodig om blijvend “een corrigerend mechanisme in te bouwen, dat ons scherp houdt op afspraken, ons handelen en onze keuzes”. De gesprekken gaan over de rol van de raad en wat ervoor nodig is om die rollen goed te (kunnen) vervullen. Ook spreekt de adviescommissie over casussen en reflecteert zij hierop. De adviescommissie Participatie is het gremium waarbinnen die (zelf)reflectie en het leren plaatsvindt. Ook is de adviescommissie Participatie de plek waar kennis wordt gedeeld over de interactie tussen raad en Utrechters, en de

[4] Artikel 6

representatieve en participatieve democratie, bijvoorbeeld door vragen te kunnen stellen, door te kunnen vragen of informatie te vergaren.

Onbesproken thema's uit adviesrapport

In de eerste fase van de adviescommissie Participatie zijn een aantal thema's genoemd die onbesproken zijn gebleven wegens de reikwijdte van het advies, maar wel relevant gevonden worden om met de raad te bespreken. Enkele voorbeelden zijn bijvoorbeeld de omgevingswet en participatie in het ruimtelijk domein, (grip op) kaders stellen voorafgaand aan participatie aan de hand van het samenwerkingsplan en hoe je als raadslid omgaat met participatieprocessen, maar ook:

- De reikwijdte van participatie(processen): situaties waarin Utrechters volledig eigenaar zijn en situaties waarin de gemeente volledig eigenaar is;
- De rol van de gemeenteraad in situaties waarin Utrechters volledig eigenaar zijn, maar die raken aan publiek geld of de openbare ruimte;
- De waarborging van de waarden uit hoofdstuk 2 in de praktijk;
- De Omgevingswet en participatie in het ruimtelijk domein: de rol van de gemeenteraad en de toepassing van het advies van de adviescommissie Participatie.

Het is de wens van de commissie om (een aantal van) deze thema's op te pakken in de tweede fase.

Stukken van het college aan de raad

De adviescommissie kan gevraagd en ongevraagd aankomende stukken van het college of de raad op het gebied van participatie van advies voorzien zodat de rol van de raad(sleden) goed benoemd wordt, vergelijkbaar met het eerder geleverde advies. Dat geldt ook voor stukken uit de Planning & Control-cyclus (bijv. Voorjaarsnota en Programmabegroting), waar aan participatie gerelateerde onderwerpen in terugkomt. Hiervoor kan de adviescommissie de lange termijnagenda (LTA).

Opdrachten van de raad

De adviescommissie Participatie heeft in de eerste fase een opdracht van de raad gekregen om haar advies uit te werken, en ook het dagelijks bestuur van de raad (DB) heeft de adviescommissie gevraagd om te adviseren over twee van de opdrachten die het DB van de raad kreeg (zie hieronder). Dit zal in de periode van 2025 t/m 2027 ook het geval zijn.

Vertrouwen van Utrechters in de raad

Naar aanleiding van de raadstoets Bewoners en Bestuur (19 mei 2023) heeft het dagelijks bestuur van de raad (DB) op 30 november 2023 besloten om "Vertrouwen van Utrechters in de gemeenteraad" in de programmabegroting op te nemen, om de doelstelling rondom het functioneren van raad en college te meten. Het percentage Utrechters dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad dient jaarlijks met één procentpunt te groeien. Dat is dus een opdracht van uzelf aan uzelf. Van 2021 tot 2023 is het vertrouwen in de raad echter gedaald van 55% naar 51% (bron: Utrecht Monitor). De

activiteiten die de raad tot nu toe onderneemt om te werken aan het vertrouwen van Utrechters blijken dus niet voldoende. De adviescommissie Participatie is één van de activiteiten om aan deze doelstelling te werken, en daarnaast is ‘vertrouwen in de raad’ onderwerp van gesprek doordat het direct raakt aan de relatie van de raad en Utrechters en over vertrouwen in participatie(processen).

Motie ‘participeren kun je leren’

Met M56 ‘Participeren kun je leren’, die op 29 februari 2024 werd aangenomen door de raad, kreeg het DB de opdracht om in gesprek te gaan met Utrechters over welke instrumenten zij nodig en wenselijk vinden om in contact te komen met de raad en hun mening te laten horen. Op 4 april 2024 heeft het DB besloten om de adviescommissie Participatie om advies te vragen over hoe het DB uitvoering kan geven aan deze motie. Vanwege de genoemde termijn in de motie wordt dit advies aan het DB zo snel mogelijk in de adviescommissie Participatie uitgewerkt.

Frequentie en vorm

Looptijd en evaluatie

De adviescommissie Participatie vergadert in deze tweede fase in ieder geval van begin 2025 tot begin 2027. Na twee jaar vindt er een evaluatie plaats.

Vergaderingen

In de eerste fase heeft de adviescommissie Participatie hard gewerkt aan het schrijven van haar advies. Daardoor kwam zij iedere maand samen. Om het bijwonen van de vergaderingen van de adviescommissie in een meer haalbaar en prettig frequentie in te plannen, komt de adviescommissie in deze tweede fase minder vaak samen. Dit doet zij iedere twee vergadercycli op de vergaderdag van raadscommissies Ruimtelijke Ontwikkeling & Grondzaken (ROG) en Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport (JWCS). Deze vergaderingen duren anderhalf tot twee uur. Voor 2025 gaat het om de volgende data: 6 maart, 15 mei, 11 september en 27 november. Desgewenst kan de adviescommissie meer vergaderingen inplannen.

Voor vergaderingen wordt de werkwijze gehanteerd die beschreven staat in de verordening[2]. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- De agenda en stukken worden voorafgaand aan een vergadering op het raadsinformatiesysteem gepubliceerd;
- De adviescommissie kan alleen vergaderen als ten minste de voorzitter en drie (plaatsvervangende) leden aanwezig zijn;
- De vergaderingen van de adviescommissie zijn in de regel niet openbaar voor externe bezoekers, tenzij anders besloten door de commissie, omdat het gaat om intern beraad;

- Van iedere vergadering wordt een openbaar samenvattend verslag gemaakt. Dit verslag wordt in een volgende vergadering door de adviescommissie vastgesteld en ter kennisname verzonden aan de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën[5].

Tijdspad

In onderstaande tabel is een globale planning voor de adviescommissie opgenomen. De planning wordt jaarlijks vastgesteld door de adviescommissie Participatie en vormt het (jaar)plan[6], dat tussentijd nog aangepast kan worden aan de hand van de LTA (lange termijnagenda), recente ontwikkelingen of inzichten van de adviescommissie Participatie. Dit is dus een eerste indicatie.

2024	
19 december 2024	• Bespreken plan van aanpak • Vaststellen jaarplan 2025
2025	
6 maart 2025	• Vertrouwen in de raad • Motie ‘Participeren kun je leren’ • Casus en (zelf)reflectie
15 mei 2025	• Kaderstellen: hoe krijg je als raad grip op participatie vooraf met samenwerkingsplannen? • Voorjaarsnota 2025 • Werkwijzebijeenkomst 2025 • Casus en (zelf)reflectie
11 september 2025	• De omgevingswet: participatie in het ruimtelijk domein • Programmabegroting 2026, i.c.m. vertrouwen in de raad (II) • Casus en (zelf)reflectie
27 november 2025	• Je rol als individueel raadslid in participatieprocessen: hoe vul je dat (verschillend) in en wat leren we daarvan? • Casus en (zelf)reflectie

[5] Artikel 4 lid 2-4, Artikel 7 lid 1-2
[6] Vereist vanuit de Verordening Adviescommissie Participatie gemeenteraad Utrecht, art 4 lid 1.

2026[7]	
Eerste kwartaal 2026	• Vaststellen jaarplan 2026 • Terugkijken op 2024 en 2025 • Vooruitkijken naar nieuwe raadsperiode • Casus en (zelf)reflectie
Tweede kwartaal 2026	• Introductie nieuwe (raads)leden in adviescommissie • Casus en (zelf)reflectie • Werkwijzebijeenkomst 2025
Derde kwartaal 2026	• Programmabegroting 2027 • Casus en (zelf)reflectie
Vierde kwartaal 2026	• Evaluatie

Critical friends

De adviescommissie heeft aangegeven in haar (zelf)reflectie te willen onderzoeken welke rol zogeheten *critical friends* in het vervolg kunnen spelen. Daarmee bedoelt zij een wisselende groep Utrechters die samen met de adviescommissie (breed) in gesprek gaat over de samenwerking tussen gemeente(raad) en Utrechters. Het is een diverse groep aangehaakte Utrechters. Het is noodzakelijk om een model te vinden om *critical friends* uit te nodigen. Daarvoor zijn twee opties:

- Casusgebonden: *critical friends* worden geworven omdat ze een specifieke rol hebben gespeeld in een casus die in de adviescommissie Participatie wordt besproken. Zo kan de adviescommissie Participatie leren over de trajecten. De focus ligt op hoe het proces is gegaan, en niet op de inhoud/uitkomst van de casus;
- Algemeen: er wordt een wisselende groep *critical friends* uitgenodigd die, afhankelijk van het onderwerp, een relevante rol kunnen spelen in de (zelf)reflectie van de adviescommissie.

Over de manier van werving gaat de adviescommissie nog verder in gesprek.

[7] Het vergaderschema van 2026 is nog niet vastgesteld door het dagelijks bestuur van de raad. Dit gebeurt in het tweede kwartaal van 2025. Daarna zullen de exacte data voor 2026 worden aangevuld. Hiervoor wordt hetzelfde systeem gehanteerd: iedere twee vergadercycli op de vergaderdag van ROG en JWCS, van 18:00 tot 19:30.

RAADSBRIEVEN COMMISSIE VEILIGHEID,BESTUUR EN FINANCIEN 5 DECEMBER 2024

Nummer	Ontvangstdatum	Beleidsveld	Onderwerp
1	27-11-2024	Burgerzaken	Raadsbrief Plan van aanpak n.a.v. Rekenkamerrapport Drempels om te stemmen
2	26-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Jaarwisseling 2024-2025
3	21-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Voornemen verlengen vergunningplicht Bedrijventerrein Nieuw Overvecht
4	19-11-2024	Financiën	Raadsbrief bij Managementletter 2024 Gemeente Utrecht
5	18-11-2024	Handhaving	Plan van aanpak n.a.v. Rekenkamer rapport 'over lastig handhaven'
6	16-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Bezetting Drift 13
7	13-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Demonstratie tegen de bezuinigingen in het Hoger Onderwijs
8	12-11-2024	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Uitkomsten en follow-up EBU missie München
9	12-11-2024	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Terugblik deelname VN conferenties New York en Geneve
10	12-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Evaluatie APV harddrugsverbod
11	12-11-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Beantwoording SV 2024 nr. 173
12	05-11-2024	Financiën	Raadsbrief Diverse toezeggingen commissiebehandeling Programmabegroting 2025
13	05-11-2024	Bestuurlijke zaken	Ontslagbrief Wethouder Van Hooijdonk
14	28-10-2024	Financiën	Raadsbrief voortgang risicovolle projecten september 2024
15	22-10-2024	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Gevolgen raadsbesluit schrappen budget voor Digitaal Opkoopregister

16	22-10-2024	Financiën	Raadsbrief Nieuwe directie Utrechtse Werkbedrijven (UW)
17	16-10-2024	Financiën	Raadsbrief Septembercirculaire 2024
18	11-10-2024	Financiën	Raadsbrief Beantwoording raadsvragen en erratum Programmabegroting 2025 en Tweede Bestuursrapportage 2024
19	11-10-2024	Participatie	Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling

Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 – 286 10 69 **Fax** 030 – 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 17 OKTOBER 2024

[Typ hier]

Datum verslag	21 oktober 2024
Locatie	Stadhuis, raadzaal
Verslag door	Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag	december 2024

Aanwezigen:
Ochtendvergadering
De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouders mevrouw E. Oosters, de heer E. Eerenberg en de burgemeester mevrouw D. Dijksma en van de commissie de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer D.J. van Vliet (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw R. Leever (PvdA), de heer L. van Rooij (Student & Starter), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), de heer V. Paalman (Horizon), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer Bosch (UtrechtNu), mevrouw S. Nolten (BIJ1), de heer I. Skori (DENK), de heer R. Maas (VOLT), en van de griffie de commissiesecretaris (de heer W. Overbeek, commissiesecretaris en de commissiegriffier de heer J. Lok
Middagvergadering
De voorzitter, mevrouw L. Bode en van het college de wethouders E. Eerenberg, en de burgemeester S. Dijksma en van de commissie de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks, de heer M. Koning (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw Raaijmakers (PvdA), de heer A. van Bemmel (Partij voor de Dieren), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer V. Paalman (Horizon), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw E. Kolenbrander (Student en Starter),), de heer B. van Steeg (CDA), de heer R. Maas (VOLT) en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok, en de commissiesecretaris.

Verslag openbare vergadering commissie VBF d.d. 17 oktober 2024

Aanwezigen:.....- 1 -
1. Opening en mededelingen.....- 1 -
2. Vaststellen agenda van 17 oktober 2024.....- 2 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen.....- 2 -
4. Verslagen.....- 6 -
5. Toezeggingen/aangenomen moties in de raad met daarbij de status d.d. 17 oktober 2024.....- 6 -
6. Ingekomen stukken.....- 6 -
7 Raadsbrief ‘De rol van de gemeenteraad in Utrechtse participatie’.....- 6 -
8 Drugs(criminaliteit).....- 17 -

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Peters, opent de vergadering om 11.00 uur en heet iedereen een warm welkom. Hij heet in het bijzonder welkom het nieuwe commissielid, de heer Lars van Rooij.

Mededelingen van de voorzitter
Wethouder Eerenberg is verhinderd aanwezig te zijn in de ochtend en in het begin van de middag.

Mededelingen vanuit de commissie
Geen.

Mededelingen van het college
Geen.

1a. Heropening en mededelingen
De voorzitter, mevrouw Bode, heropent de vergadering om 14.00 uur en heet iedereen welkom.

2. Vaststellen agenda van 17 oktober 2024
Vandaag vergadert de commissie gedurende twee dagdelen.
De voorzitter constateert dat de commissie de agenda ongewijzigd vaststelt.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen
3.1 Raadsvoorstel Wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
Het voorstel is dit raadsvoorstel te agenderen voor de commissie van 5 december.
De voorzitter stelt vast dat de commissie daarmee akkoord gaat.
De heer Van Steeg (CDA) deelt mee dat het wat hem betreft besproken kan worden in beperkte tijd. **De voorzitter** merkt op dat die nu voor 30 minuten is geagendeerd.
Aldus is besloten.

3.2 Raadsvoorstel Verlaging fractiebijdrage ten behoeve van overschrijding presentievergoedingen voor commissieleden
De voorzitter deelt mee dat de onderliggende stukken uiterlijk 21 november zullen worden ontvangen.
Het voorstel is voor 45 minuten te reserveren voor de bespreking. Aldus is besloten.

3.3 Raadsvoorstel Verordening gemeentelijke ombudsman & Raadsvoorstel Aanpassing Mandaatregeling en de overige verordeningen i.v.m. instelling gemeentelijke ombudsman
De voorzitter deelt mee dat de onderliggende stukken uiterlijk 21 november zullen worden ontvangen. Het voorstel is 30 minuten te reserveren voor de bespreking.
Mevrouw Assen (PvdA) deelt mee dit voorstel te willen bespreken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) denkt dat het vragen kan oproepen; hij verwacht dat 45 minuten nodig is voor de bespreking.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) verwacht dat de te reserveren tijd van 45 minuten afdoende zal zijn voor de bespreking. **De voorzitter** concludeert 45 minuten te zullen reserveren.

De voorzitter deelt mee dat een tweetal voorstellen is gedaan voor technische besprekingen.

Hij kondigt een vertrouwelijke technische sessie aan aangeboden door de burgemeester. In deze technische sessie zal de politie *de raad informeren over het eenheidondermijningsbeeld.* **De voorzitter** constateert dat een meerderheid in de commissie daaraan behoefte heeft. Hij stelt de bespreking voor op de Raadsinformatiebijeenkomst van 26 november.

Verder ligt er een voorstel voor van wethouder Streefland; zij biedt de raad aan naar aanleiding van een eerder ingediende motie *een technische sessie aan over de controlerende mechanismen bij VTH om discriminatie te voorkomen*. Deze uitnodiging wordt ook doorgeleid naar de woordvoerders van JWCS. **De voorzitter** constateert dat aan bespreking behoefte bestaat. Hij stelt voor op de Raadinformatiebijeenkomst van 26 november. Aldus is besloten.
Mevrouw Nolten (BIJ1) verneemt desgevraagd van **de voorzitter** dat de technische sessies niet gelijktijdig worden gehouden.

3.4 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven
De voorzitter deelt mee dat op basis van de Raadsinformatiebijeenkomst van 8 oktober een tweetal agenderingsvoorstellen zijn ingediend:
Mevrouw Nolten (BIJ1) licht toe dat een Raadsinformatiebijeenkomst is georganiseerd naar aanleiding van de motie bij de Voorjaarsnota *om te stoppen met het beboeten van buitenslapers en het artikel te verwijderen uit de APV*. Haar fractie heeft verschillende partijen in de stad gesproken; de behoefte is daarover in debat te gaan.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat deze agendering van BIJ1 naar aanleiding van een motie is die al was al ingediend en verworpen. Vorige maand is er een debat geweest bij een commissie JWCS over ditzelfde onderwerp. Hij vroeg zich af richting BIJ1 wat er veranderd is aan de situatie waardoor dit opnieuw besproken moet worden.
Mevrouw Nolten (BIJ1) licht toe dat de situatie bijzondere was; er was een raadsmeerderheid. De burgemeester heeft de raad op het hart gedrukt hierover uitgebreider in debat te gaan. Daaraan heeft haar fractie gehoor gegeven door dit in te plannen. Haar fractie gaat specifiek kijken naar het artikel in de APV die hierover gaat.
De voorzitter ziet een groot aantal namen onder deze agendering staan. Hij verwacht dat deze discussie zal plaatsvinden hij vraagt of de heer Van Bergen nog een opmerking heeft.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) stelde een vraag ter informatie; het was niet zijn intentie om in discussie te gaan. Hij benadrukt dat dit onderwerp ook al besproken is in de commissie JWCS sinds de oproep van de burgemeester om hierover in debat gaan. Hij legt de vraag voor waarom dit nu ook in deze commissie weer besproken moet worden.
Mevrouw Nolten (BIJ1) merkt op dat het haar specifiek gaat om de APV-wijziging; dat is een onderwerp van de burgemeester. Zij had dit het liefst afgehandeld bij de Voorjaarsnota. Zij merkt op dat zes partijen hebben meegeagendeerd.
De voorzitter stelt voor de prioriteiten straks te stellen in verband met de agenda.
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt hoe te handelen wanneer partijen een afwijkende mening hebben.
De voorzitter licht toe dat een aanvullende agendering mee geagendeerd wordt. Hij stelt voor 90 minuten uit te trekken voor de bespreking.

Mevrouw Nolten (BIJ1) deelt mee dat EenUtrecht toegevoegd wordt aan de agenderende partijen.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) heeft de indruk dat 90 minuten aan de korte kant is, ook gezien de te verwachten aanvullende agendering.
De heer Paalman (HORIZON) deelt mee, mee te doen met de agendering.
De heer Van Steeg (CDA) twijfelt over of een aanvullende agendering nodig is. De Raadsinformatiebijeenkomst was hierover duidelijk en dilemma's en keuzes waren ook duidelijk. Hij denkt dat het mogelijk is dit te bespreken in 90 minuten.
De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de agendering.
De voorzitter zet dit op de agenda voor 90 minuten. Hij stelt voor dat de VVD samen met het CDA een aanvullende agendering schrijft. Dan is 5 december niet mogelijk; dan wordt ook de raadsbrief Handhavingdossier Binnenstad besproken, ingepland voor 90 minuten. Dan gaat deze raadsbrief naar januari.
Mevrouw Nolten (BIJ1) had al aangegeven dit onderwerp zo snel mogelijk te willen bespreken, juist ook omdat het winter en kouder wordt. Zij wil het ertoe leiden dat dan niemand beboet wordt voor noodgedwongen buiten slapen. Zij verneemt graag wanneer er een andere mogelijkheid is dan januari.
De voorzitter parkeert deze beoogde agendering.

De Veiligheid van thuiswedstrijden van FC Utrecht
De heer Van Steeg (CDA) denkt dat het goed is in de commissies spreken over wat te doen is om de veiligheid rond de thuiswedstrijden van FC Utrecht te verbeteren. Een aantal partijen heeft gezegd daarvoor voorstellen te willen doen. Hij agendeert dit onderwerp graag. De partijen die mee agenderen zijn: ChristenUnie, D66, VVD, VOLT, EenUtrecht, UtrechtNu, Horizon en de PvdA. **De voorzitter** bevestigt deze namen te hebben doorgekregen. Hij stelt voor 60 minuten te reserveren.

De voorzitter deelt mee dat in de raad enkele agenderingen zijn ontvangen *De evaluatie continuïteit zaaksysteem* ingediend door de heer Paalman.
De heer Paalman (HORIZON) licht dit agenderingsvoorstel toe. Het onderwerp is iets breder dan zoals verwoord in de brief. De aanleiding is de brief die de raad vorig jaar ontving. Hij vindt het ongelooflijk belangrijk dat goed gelet wordt op de informatiesystemen in de huidige tijd. Het gaat wat hem betreft om de digitale gezondheid van de gemeente.
De voorzitter legt de vraag voor of meer partijen dit willen agenderen
De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een nogal technisch onderwerp. Dat neemt niet weg dat hij het belangrijk vindt om met enige regelmaat stil te staan bij de ICT van de stad. Hij vraagt of het mogelijk is op een andere manier nog geïnformeerd te worden ter voorbereiding op het debat. Hij ziet dat de investeringen ICT achterblijven en dat het traag gaat.
De voorzitter doet de suggestie een aantal schriftelijke vragen op te stellen die dit onderwerp politieker kunnen maken om naar aanleiding daarvan het debat te kunnen agenderen.
De heer Paalman (HORIZON) antwoordt bevestigend. Hij nodigt andere partijen uit schriftelijke vragen te stellen.
De voorzitter verneemt van de heer Paalman dat hij informatie op schrift zal stellen. De vraag is dan of er aanleiding is daarover een debat te voeren.
De heer Paalman (HORIZON) verwacht dat de vraag hoe het mogelijk is dat een dergelijk belangrijk systeem plotseling niet meer onderhouden wordt, een politiek

debat kan opleveren. Ook de vraag hoe dit toekomstbestendig te maken zodat dit niet meer gebeurt, is zijns inziens een politiek debat waard.
De heer Bosch (UtrechtNu) legt de vraag voor of het mogelijk is het college te vragen een technische bijeenkomst organiseren over dit onderwerp en naar aanleiding daarvan de raad dit politiek te laten maken.
De voorzitter ziet meerdere partijen die behoefte hebben aan een technische bijeenkomst. Het CDA, de VVD en misschien ook de heer Bosch. De voorzitter vindt het aantal partijen niet veel; de vraag is of hiermee de commissieagenda belast moet worden; die agenda is redelijk vol. Zijn suggestie is dit gezamenlijk te regelen.
De heer Paalman (HORIZON) gaat ermee akkoord.
De voorzitter reserveert 15 minuten voor de bespreking in de commissie.

Raadsbrief Evaluatie burgerberaad Jaarwisseling
De heer Van Vliet (D66) licht deze beoogde agendering toe. Bijna alle aanwezige partijen agenderen mee. Misschien is het mogelijk dit onderwerp door te schuiven naar begin volgend jaar in plaats van 5 december.
De voorzitter doet de suggestie dan ook te evalueren tegen de jaarwisseling aan.
Mevrouw Meerding (VVD) sluit zich aan bij de agendering.
De voorzitter stelt voor in afstemming met de commissie hiervoor 120 minuten uit te trekken in de vergadering in januari.

Raadsbrief Stop Samenwerking Dawahgroep
De heer Skori (DENK) licht toe deze raadsbrief te willen agenderen om in debat te gaan met de burgemeester over het stopzetten van deze samenwerking en dat dit het zoveelste geval is dat de gemeente zich bemoeit met een spreker in de stad:
Mevrouw Meerding (VVD) brengt een aanvullende andere agendering in om aldus met de agendering mee te doen.
De heer Bosch (UtrechtNu) sluit zich bij de VVD aan.
De heer Van Steeg (CDA) sluit zich aan bij de aanvullende agendering.
De voorzitter stelt voor 45 minuten uit te trekken voor de bespreking.
In afstemming met de commissie concludeert hij hiervoor 60 minuten uit te trekken.
Verder zijn er geen agenderingsvoorstellen.
De voorzitter gaat in op de te stellen prioriteiten.
Op 5 december is de ochtend gevuld met Utrechts archief, fractievergoedingen en de Ombudsman. En de middag is tot nu toe gevuld met Handhavingdossier Binnenstad voor 90 minuten met de beschikbare ruimte op de agenda van 60 minuten.
Dan resteren FC Utrecht Veilig en de Dawahgroep.
De heer Van Steeg (CDA) zou de voorkeur geven aan de actualiteit en de Dawahgroep dan te behandelen.
De voorzitter concludeert dat de Dawahgroep naar 5 december gaat.
Het burgerberaad Jaarwisseling gaat naar januari. Het zaaksysteem van de heer Paalman gaat ook naar januari.
De agendering beboeten buiten slapers staat als enige nog open. De voorzitter deelt mee dat het de commissie vrij staat om daarvoor een extra dagdeel in te plannen. Afgesproken is dat niet te doen. De voorzitter wil daarin enigszins consequent zijn.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt hoe de agenda eruit ziet in januari.
De voorzitter deelt mee dat in januari drie dagdelen in te plannen zijn. Daarin zit ruimte. Hij vraagt wat dit doet met het voorstel voor de agendering van Buitenslapers.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) voelt mee met mevrouw Nolten dat dit urgentie verdient. Hij kan niet van alle leden van de commissie verwachten dat ze aanwezig zijn op pakjesavond.
Mevrouw Nolten (BIJ1) vraagt of er een mogelijkheid is om uit te wijken naar een andere dag dan 5 december zo dat haar onderwerp dit jaar nog te bespreken is.
De voorzitter vraagt of er voorstanders zijn om een dagdeel te zoeken in december 2024. Hij ziet dat slechts één commissielid daarvan voorstander is.
Hij concludeert dat dit onderwerp besproken wordt in januari.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat 90 minuten gepland is voor het Binnenstaddossier; destijds was het de inschatting dat veel fracties inbreng zouden hebben. Mogelijk zitten veel fracties hier hetzelfde in en is 60 minuten dan reëel.
Mevrouw Assen (PvdA) houdt het voor mogelijk beide onderwerpen overdag te doen wanneer iets geschoven wordt in de tijd. Zij zoekt daarvoor een meerderheid.
De voorzitter vraagt wat dan het voorstel is. Hij recapituleert wat tot nog toe op 5 december is gepland.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het niet verstandig om het Handhavingdossier naar 60 minuten terug te brengen. Hij doet de suggestie de commissie eerder te laten beginnen; dat valt dan gelijk met de commissie Financiën. Dat zijn andere onderwerpen.
De voorzitter deelt mee dat er woordvoerder zijn die én Financiën en Veiligheid doen. Het voorstel is Buiten slapers in januari te bespreken. Hij heeft ook nog geen haalbaar voorstel gehoord voor december.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) stelt voor de agendering van de Dawahgroep te verplaatsen naar januari en een half uur in te korten op het Handhavingdossier; dan is Buitenslapers toch nog in december te bespreken.
De heer Skori (DENK) wil dit in december doen gezien de actualiteit.
De heer Bosch (UtrechtNu) verneemt desgevraagd van **de voorzitter** dat de raadsvoorstellen een fatale termijn hebben
De voorzitter concludeert dat Buitenslapers naar januari gaat.

4. Verslagen

Ter vaststelling:
Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 19 september 2024
Geen opmerkingen; conform vastgesteld.

5. Toezeggingen/aangenomen moties in de raad met daarbij de status d.d. 17 oktober 2024

Ter vaststelling:

- Lijst aangenomen moties commissie Veiligheid, bestuur en Financiën 17 oktober 2024
- Lijst toezeggingen en moties commissie Veiligheid, bestuur en Financiën 17 oktober 2024

. Geen opmerkingen, geen vragen. Aldus vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

Geen.

7 Raadsbrief ‘De rol van de gemeenteraad in Utrechtse participatie’

Wethouder: Oosters, Beleidsterrein: Participatie
Geagendeerd door: Ruud Maas (Volt) Fred Dekkers (GroenLinks), Sjaak van Bemmel (PvdD), Dirk-Jan van Vliet (D66) Gert Dijkstra (EenUtrecht) Bert van Steeg (CDA) Derk van Bergen (ChristenUnie), Tess Meerding (VVD), Ruben Snijder (S&S)

Het doel van de agendering is het in breder verband bespreken van het adviesrapport van de adviescommissie Participatie. Dat rapport is bedoeld als gespreksopener om onderling te reflecteren op de rol van de gemeenteraad in participatieprojecten en de dilemma's die raadsleden daarin (kunnen) tegenkomen. Ook wil de raad met de wethouder in gesprek over wat die rol van de raad mogelijk betekent voor participatiebeleid en -processen van de gemeente en of hier bijvoorbeeld nadere afspraken met elkaar over willen maken.
De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda. (zie hierboven). De bespreking is in één termijn.

De commissie
De heer Maas (VOLT) is blij met het rapport met de daarin geformuleerde waarden omtrent de participatieprocessen. Wat hem betreft moet de rol van de raad concreter. Hij refereert aan het rapport van de Rekenkamer uit 2023. Zijn fractie zal die waarden gebruiken om in de naaste toekomst na te gaan of het proces goed verloopt. Zijn fractie houdt zich ook vast aan de communicatie richting de bewoners. Hij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet en hoe zij haar rol ziet in participatieprocessen. Zijn fractie heeft uitgebreid nagedacht over de specifieke rol van de raad vooraf, tijdens en achteraf. Wat hem betreft moet de gemeenteraad een formele instemmende rol hebben. Een rol die in het raadsbesluit wordt genoemd waarbij formeel de raad instemt met het participatieproces. Zijn fractie is er voorstander van om dit nader te bespreken en vast te leggen. Hij beseft dat dat niet bij alles gaat lukken. Hij zoekt naar een weg om iets meer spelregels daarin te krijgen en daaraan richting te geven; hij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet.
Mevrouw Meerding (VVD) hoort de heer Maas zeggen dat dit meer vastgelegd moet worden, ook in het raadsvoorstel. Zij vraagt informatief meer toelichting daarop.
De heer Maas (VOLT) vindt dit een vraag naar een discussie die nog gevoerd moet worden in de raad. Hij refereert aan het kompas zoals is geformuleerd in Samen Stad Maken. In de raad heerst de vrees alleen te gaan peilen; hij zou nader willen onderzoeken hoe dit vorm te geven.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de wethouder heeft toegezegd inhoud te geven aan de vormgeving van het participatieproces met een voorstel. Hij verbijzondert daarvan de beschrijving van de rol van de raad en het beoogde besluit. Dit laatste vindt hij niet wenselijk. Hij vraagt of de heer Maas dat anders ziet.
De heer Maas (VOLT) ziet dat niet anders. Het ging hem om het proces voorafgaande aan de participatie. Hij bevestigt dat de wethouder daarvan al een deel heeft toegezegd. Hij wil dat concreter maken.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij concludeert dat het nog niet duidelijk is hoe hiermee om te gaan als stadsbestuur. Bekend is wel dat alle Utrechters de gemeente vertellen dat het beter moet. Daarom is hij voorstander van de handhaving van de Adviescommissie Participatie en de door EenUtrecht aangedragen critical friends als sparring partners, om zowel de raad als de wethouder als de ambtenaren te dienen en daarmee participatie in Utrecht tot een groot succes en toekomst te maken en naar hij hoopt een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het vertrouwen in Utrecht, zowel in de raad en als in de gemeente in het algemeen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) refereert aan de zeven dilemma's, smal (de burgerparticipatie) en breder (de overheidsparticipatie; de wijze waarop de gemeente

deelneemt aan wat van de gemeenschap is). Hij vraagt of VOLT het in de adviescommissie vooral breed wil trekken.
De heer Maas (VOLT) antwoord bevestigend; hij wil het vooral heel breed trekken.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) hoort de heer Maas zeggen dat hij de participatiecommissie een meer permanente status wil geven. Hij vraagt hoe de heer Maas daaraan invulling wil geven; wat is de vraag, wat is de opdracht, hoe ziet dat er uit?
De heer Maas (VOLT) zet uiteen dat de opdracht aan de adviescommissie is te dienen als een niet-politieke commissie die de wethouder en de ambtenaren van advies kan voorzien in passende trajecten. Waar het gaat om meer permanent, stelt hij voor dat eerst uit te proberen. Er zijn nog veel onzekerheden.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) is benieuwd te vernemen wat het uitproberen inhoudt; over welke termijnen gaat het dan? Zij vraagt naar het voorstel van de heer Maas.
De heer Maas (VOLT) maakte zich daarover nog geen gedachten. Wanneer een adviescommissie permanent gemaakt wordt, hoort daar een evaluatietermijn bij. De vraag daarbij is hoe zinvol de commissie zal zijn.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) deelt dat met de heer Maas. Ook haar fractie is er nog niet zeker van of voortzetting van de adviescommissie zin heeft.
Mevrouw Leever (PvdA) ziet nog niet hoe de adviescommissie voor het grote succes gaat zorgen; zij vraagt of de heer Maas daarop kan ingaan.
De heer Maas (VOLT) zet uiteen dat de adviescommissie als een sparringpartner gaat dienen. Hij wil blijven sparren met de ambtenaren en de wethouder om op die manier een breed gedragen niet-politieke bijdrage te leveren. Hij denkt daarmee succes te kunnen boeken.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) bedankt de adviescommissie voor haar rapport. Zij vindt dat rapport ongelooflijk mooi waarin duidelijk het ingewikkelde van het alom bekende wordt onderscheiden. Waarover moet het bestuur nog verder spreken? Voldoende aanleiding bestaat om naar de rol van de raad te kijken in de participatieprocessen. De raad heeft hierin een hele belangrijke rol.
Kritisch moet gekeken worden naar de startdocumenten. Die documenten moeten zowel voor de raad als voor de betrokkenen transparant zijn. De raad moet zichzelf de vraag stellen of datgene wat gedaan wordt, bijdraagt aan de transparantie, de eerlijkheid ervan en een betere uitkomst van het proces.
Raadsleden kunnen tijdens het participatieproces diverse rollen aannemen. Wat haar fractie betreft moet daarmee terughoudend worden omgegaan, zoals ook in het rapport is beschreven. De raad moet zodra de raad zich inmengt, transparant zijn over zijn eigen rol, zijn doelen, constant nadenken over hoe het proces hiermee te verbeteren in plaats van het te verstoren.
De aanbeveling om een zekere afstand te bewaren en hoe te handelen bij signalen over dat het proces niet goed loopt, zijn wat haar betreft helpend. Wat haar fractie betreft is een Raadsinformatiebijeenkomst niet een formeel onderdeel van de participatie. Een Raadsinformatiebijeenkomst is er vooral voor bedoeld om de raad te informeren. Bij afsluitende besluitvorming in de raad, moet de raad inzichtelijk maken wat de raad met de inbreng in het participatieproces gaat doen, hoe de raad de belangen tegen elkaar afweegt. Voor dat alles is een goede informatievoorziening nodig en voortdurend leren en reflecteren en vooral eerlijk en duidelijk zijn in gesprek met de bewoners over wat gedaan gaat worden.

De heer Maas (VOLT) vraagt hoe de fractie van GroenLinks ziet dat het participatieproces op dit moment ervaren wordt bij burgers in Utrecht; zou daarin iets moeten veranderen zo dat die doelstelling ook gehaald wordt?
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt het ingewikkelde hierin dat de raad zich laat informeren en dat de raad de signalen die hij opdoet al of niet gaat meenemen in zijn inbreng. Er is wel een verschil tussen wat gezegd wordt tegen iemand die zich betrekt bij een participatie; dat burgers het voorliggende fundamenteel kunnen veranderen, of dat zij zich kunnen uitspreken. Zij begrijpt dat er geen eenduidigheid zit in wat politieke partijen daarmee doen. Wat haar betreft mag de raad zich bewust zijn van de verschillen die zich voordoen in de benadering van politieke partijen.
De heer Maas (VOLT) kan zich volledig vinden in de zoektocht. Hij vraagt of GroenLinks ook ideeën heeft over hoe dit te veranderen is. De keuzevrijheid van partijen in participatieprocessen blijft bestaan. Dat leidt tot deze onduidelijkheid.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat een van de dingen die in het rapport staan is, dat de adviescommissie graag verder wil om dit soort gesprekken te kunnen voeren over de rol van de raad in dit soort processen. In haar fractie was geen overeenstemming over de rol van de raad in een dergelijk proces. Zij vindt het prima hoe nu neutraal gecommuniceerd wordt over Raadsinformatiebijeenkomsten in de brief die voorligt; het gaat wat haar betreft nu om het informele contact tussen een raadslid en een bewoner. Daarover moet de raad het brede gesprek aangaan.
De heer Van Vliet (D66) vraagt of hij goed begrijpt dat GroenLinks zegt “stel dat er nog een participatieproces loopt, de raad terughoudend moet zijn met het organiseren van Raadsinformatiebijeenkomsten”.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) zet uiteen dat GroenLinks zegt wat in het rapport is geschreven; zij zou daar terughoudend mee willen zijn. Wat haar fractie betreft moet het participatieproces zo zuiver mogelijk zijn gang gaan en de raad zich bewust zijn van wat het raadslid doet. Voorzichtigheid is geboden met het koppelen van een Raadsinformatiebijeenkomst aan een participatieproces. Tegelijkertijd kan de raad er wel iets meer doen wanneer de raad signalen krijgt dat een participatieproces niet goed loopt. Haar fractie sluit zich daarin aan bij wat hierover in het rapport is gezegd: daarmee terughoudend en voorzichtig te zijn.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met in te gaan op de geboden eerlijkheid en duidelijkheid in de gesprekken die de raad voert met bewoners. Daarom vindt haar fractie het nuttig om de adviescommissie voort te zetten. In het rapport zijn dilemma's geschetst waarover raadsleden het niet eens zijn, zeker waar het gaat over de gesprekken die de raad voert op de rol die de raad aanneemt bij die participatie. Zij refereert daarbij ook aan de inbreng van de heer Maas. De adviescommissie moet wat haar betreft bijdragen aan een dergelijk gesprek en een zelfreflectie naar de raad. Het moet niet een plek worden waar partijpolitieke ideeën worden geplugd. Het gaat haar om de verantwoordelijkheid van de raad.
De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat zijn dilemma is dat het gesprek over de rol van de raad niet gevoerd zou moeten worden in een adviescommissie, maar wel in het debat in de raad. Hij merkt op dat het wel heel snel politiek wordt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) betwijfelt of zij het daarmee volledig eens kan zijn. Zij begrijpt goed wat de heer Van Steeg zegt. Tegelijkertijd vindt zij het niet lopen langs de normale partijlijnen die hier zijn. Haar fractie is ook niet volledig eensluidend over de opstelling van raadsleden in participatieprocessen. Zij vindt dat ook iets persoonlijks. Zij vindt het niet per se een partijpolitieke kwestie.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat met dit in het achterhoofd, de vraag zal zijn wat de adviezen van een dergelijke commissie waard zijn. Het kan in het politieke debat heel anders liggen afhankelijk van de positie die een raadslid inneemt; een adviescommissie kan weinig zeggen over hoe een debat in de raad is gelopen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) ziet de meerwaarde van deze adviescommissie juist in de collectie van diverse partijen, die het dagelijkse “politieke gedoe” overstijgt, en van daaruit adviezen kan geven over de rol van de raad in een participatieproces. Het mooie is dat het met een adviescommissie uit de politieke sfeer gehaald wordt; in deze commissie zitten mensen namens zichzelf. Het resultaat daarvan is ook zichtbaar. Wat haar betreft is het rapport goed gebalanceerd waarin de belangen van elk raadslid goed vertegenwoordigd zijn.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt of mevrouw Fattal het met hem eens is dat de adviescommissie Financiën en Control ook goed werkt, ondanks dat ook die commissie niet politiek is. **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) is het ermee eens.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vindt het fijn dat dit advies nu voorligt. Zij vindt het goed dat hiervoor de tijd is genomen en nu stil te staan bij de eigen rol van de raad. Dat kan helpen het werk gedegen te doen.
Zij vindt het logisch dat niet alle raadsleden in een mal te gieten zijn voor wat betreft houding en insteek. Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van VOLT en beaamt dat het lastig is om spelregels op te stellen. Zij deelt met die fractie dat het goed is daarover na te denken. Zij merkt op dat niet alle fracties vertegenwoordigd waren in de adviescommissie. Zij is benieuwd naar de reflectie van woordvoerders die geen zitting hadden in deze commissie.
Voor haar geldt dat het vooral van belang is dat de communicatie richting inwoners helder is; de inwoners moeten weten wanneer een participatieproces loopt en wat daaronder valt en wat daaronder niet valt zoals dat wat daarin te verwachten is van de raad en van de raadsleden. Zo is het lang niet altijd duidelijk wat de Raadsinformatiebijeenkomst inhoudt. Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van GroenLinks. Zij constateerde dat dat verwarring kan scheppen; Raadsinformatiebijeenkomsten vormen geen onderdeel van participatieprocessen maar wekken wel die indruk bij inwoners. Zij beschouwt het advies als een spiegel voor raadsleden om na te gaan hoe en vooral op welk moment de raad zijn werk moet doen en dat raadsleden elkaar kunnen ondersteunen in het ontwarren van warrige processen.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) benadrukt dat Raadsinformatiebijeenkomsten geen onderdeel vormen van participatieprocessen.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) deelt dat met heer Van Bergen; inwoners zien die wel vaak als een onderdeel van participatieprocessen.
Haar fractie ziet het als de rol van de raad om toe te zien of in een participatieproces alle betrokkenen worden meegenomen, of alle stemmen gehoord worden. In het advies wordt gesproken over het meenemen van de ongehoorde stem. Dan gaat het wat haar fractie betreft niet alleen om die ongehoorde stem van mensen maar ook om die van dieren en van de natuur.

De heer Van Vliet (D66) vindt dat kanalen gegraven moeten worden naar de macht, voordat de revolutie uitbreekt. Hij parafraseert hiermee een uitspraak van Hans van Mierlo, de oprichter van D66.

De raad als volksvertegenwoordiger kan een dergelijke kanaal zijn; zijn fractie constateert dat dit kanaal niet altijd voldoende is. Dit wordt getoond door de dalende opkomst bij verkiezingen, dit ondanks het harde werken van deze gemeenteraad.
Zijn fractie kan zich grotendeels vinden in de adviezen van de commissie, maar ziet zoals de adviescommissie zelf dat participatie een levend project blijft en nooit klaar zal zijn. In elke nieuwe tijd zijn er nieuwe ongehoorde stemmen voor wie nieuwe kanalen gegraven moeten worden. Wat hem betreft moeten de volksvertegenwoordigers zich dat steeds realiseren. Daarom moeten de raadsleden altijd het gesprek aangaan met elkaar over welk kanaal op welk moment gegraven moet worden. Hij ziet dit debat als een start- en een eindpunt voor besluitvorming. Hij sluit zich aan bij de inbreng van VOLT hierover: in die vorm de adviescommissie Participatie te kunnen doorzetten.
Hij refereert aan het in het rapport benoemde dilemma over de rol van de raad als Volksvertegenwoordiger. Wat zijn fractie betreft is het belangrijk dat zodra er politiek bedreven wordt, het zoveel mogelijk hoort te gaan over het algemeen belang. Dat geldt niet alleen voor de volksvertegenwoordiger maar ook voor bewoners in het participatieproces. Hij vraagt het college of het college ook het participatieproces in de volle breedte ook ziet als een manier om bewoners met elkaar te laten reflecteren over het algemeen belang en op basis daarvan tot besluiten te komen.
Zijn fractie vindt de rol van de gemeenteraad tijdens participatieprocessen vooral terughoudend te blijven; als er een participatieproces is, is er al een kanaal gegraven en het is vooral verwarrend als de raad daar doorheen banjert.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of D66 het met haar deelt dat de natuur en de dieren ook gerekend worden tot de ongehoorde stemmen.
De heer Van Vliet (D66) denkt dat wanneer het gaat over het algemeen belang dat belang ook het dierenrijk en de planeet aarde betreft. Hij beschouwt die niet als politieke stemmen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat er een mooi adviesrapport ligt. De tekst geeft nog niet een fractie weer van de discussies die hebben plaatsgevonden in de adviescommissie. Dat geeft het belang weer van een dergelijke groep.
Hij sluit zich volledig aan bij de inbreng van VOLT.
Hij is het eens met de inhoud van het adviesrapport. Hij vindt het ook goed dat de dilemma's in dat rapport staan. Die geven aan dat niet iedereen er hetzelfde in zit, maar dat het waardevol is om dat goed op te schrijven en kenbaar te maken.
Meerdere fracties zien er brood in de adviescommissie te continueren. Hij is het ermee eens dat dit voor twee jaar zou kunnen en dat het werk van de commissie nadrukkelijk geëvalueerd moet worden en het niet onverkort automatisch door te zetten.
De heer Dijkstra heeft drie redenen voor het doorzetten van deze adviescommissie: (1) het is van belang om de rode draad te bespreken van burger en overheidsparticipatie bij verschillende beleidsterreinen. Die bespreking kan goed plaatsvinden in een dergelijke adviescommissie.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt naar de rode draad die hij wil bespreken in de adviescommissie en niet in deze raad.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) beschrijft de te leggen link met een voorbeeld uit de ROG-commissie.
De heer Van Steeg (CDA) legt dan de vraag voor wat de status is van het advies en wat daarmee uiteindelijk gebeurt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) ziet een parallel met de adviescommissie Controle en Financiën. Daar wordt geprobeerd alle ervaring en kennis op dat vlak naast elkaar te leggen. Wanneer er dan soms een verschil van kijken is, worden die bij elkaar gezet als een dilemma. Dat voedt het debat veel beter in de raadscommissie om politiek inhoudelijk daarop door te spreken.
(2) Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van de heer Van Vliet en noemt het dalende vertrouwen in de gemeenteraad. Hij vindt het belangrijk om een onderwerp als het onderhavige, elkaar nadrukkelijk op te zoeken en na te gaan wat daaraan gezamenlijk is te doen.
(3) De kennis wordt nadrukkelijker bij elkaar gelegd, misschien ook met de stad. Daarom de aanvulling van zijn fractie bij de voortzetting van de adviescommissie te zoeken naar een manier hoe de critical friends vanuit de stad op een bepaalde verfijnde manier met elkaar te verzamelen in een wisselende groep van burgers, die voor een deel gevraagd worden om a-select deel te nemen.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt of critical friends iets anders is dan usual suspects.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat deelnemers aan een wijkraad of aan een bewonersgroep zijn uit te nodigen. Hij ziet ook de meerwaarde van een honderdtal mensen die a-select worden uitgenodigd om mee te denken en daaruit een vijf of 10-tal uit te loten; een combinatie daarvan is te maken. Dan is het veel meer dan de usual suspects.
Hij vindt het goed om in brede zin over participatie spreken; dus ook de overheids-participatie. De adviescommissie adviseert primair VBF, maar soms ook GOR, ROG, al naar gelang wat zich voordoet.
De heer Van Vliet (D66) is het ermee eens dat bewoners heel goed kunnen reflecteren op het algemeen belang. Daarbij is wel belangrijk dat aan bewoners de juiste vraag gesteld wordt. Hij vraagt of EenUtrecht het daarmee eens is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee eens. Hij is blij te vernemen dat heer van Vliet dat ook zo inziet. Hij bevestigt dat bewoners heel goed het algemeen belang in de gaten kunnen houden, zeker de overgrote meerderheid.
De heer Van Steeg (CDA) dankt de adviescommissie participatie voor het advies. In het advies worden duidelijke dilemma’s geschetst over de rol van de raad in het participatieproces. Hij herkent die dilemma's.
Zijn fractie is geen onderdeel van de adviescommissie participatie; eigenlijk om die reden. Hij voorzag dat het heel snel politiek wordt. De dilemma's worden door raadsleden verschillend geïnterpreteerd. Hij vindt dat het risico van een dergelijke commissie; dat adviezen snel politiek worden en onderdeel worden van het politieke debat.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt uitleg waarom de andere commissie voor welke het CDA de voorzitter levert, niet politiek gaat worden. Hij heeft de ervaring dat de adviescommissie Participatie niet politiek werd.
De heer Van Steeg (CDA) nodigt de heer Bosch van harte uit langs te komen bij de commissie Controle en Financiën. Die commissie vormt in zijn ogen een principieel verschil met de adviescommissie Participatie. In de adviescommissie Participatie gaat het veel meer over de positie van de raad en hoe het raadslid betrokken is bij participatieprocessen. In de adviescommissie Controle en Financiën gaat het over hele technische zaken. Daar is ook steeds aan de orde dat het niet politiek moet zijn en dat het advies gebaseerd moet zijn op techniek. Die financiële techniek nodigt veel meer uit om bij elkaar te zitten en te begrijpen waarover het gaat.

De heer Bosch (UtrechtNu) is het daarmee niet volledig eens; over participatie is het gesprek op dezelfde manier te voeren. Hij begrijpt de angst van het CDA niet.
De heer Van Steeg (CDA) heeft geen angst en is bereid langs te komen om de discussies te kunnen volgen. Hij vraagt naar de toegevoegde waarde van de adviescommissie Participatie; die toegevoegde waarde is totaal anders dan die van de adviescommissie financiën.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of de heer Van Steeg de notulen van de vergaderingen heeft doorgenomen.
De heer Van Steeg (CDA) las in ieder geval dit verslag; hij ziet daarin veel politieke dilemma's. Dat sterkt hem in de opvatting dat het heel snel politiek wordt.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) nodigt de heer Van Steeg uit ook kennis te nemen van de notulen. Zij benadrukt dat meermalen werd gesproken over het apolitieke karakter van deze commissie.
De heer Van Steeg (CDA) heeft waardering voor het voorliggende. Hij bevestigt dat die gesprekken nuttig kunnen zijn. Hij herhaalt zijn argumenten. Het debat zou wat hem betreft in de raad gevoerd moeten worden; hij ziet daar het risico.
De heer Maas (VOLT) begrijpt het verschil tussen Controle en Financiën en de adviescommissie Participatie heel goed. Met dit fenomeen moet de raad nog veel ervaring opdoen. De Raad acteert nog als beginner. Hij pleit voor zo'n adviescommissie, desnoods tijdelijk.
De heer Van Steeg (CDA) is blij met deze markering door de heer Maas; dat de adviescommissie participatie inhoudelijk een andere is dan de adviescommissie financiën. Hij herhaalt zijn argumenten. Wat hem betreft moet de politieke discussie in de raad gevoerd worden.
Hij is het er zeer mee eens dat de raadsleden terughoudend moeten zijn in participatieprocessen. Raadsleden hebben hun eigenstandige rol in participatieprocessen; die moet weggelegd worden in de adviescommissie.
Mevrouw Meerding (VVD) denkt dat de leden van de adviescommissie het eens zijn met de stelling dat raadsleden hun eigenstandige rol moeten houden. De gesprekken in de adviescommissie zijn ervoor bedoeld dat goed te bespreken en goed van mening te wisselen van hoe daaraan op een goede manier vorm te geven en wat idealiter de rol van de raad daarin is. Dat betekent niet dat het een soort van keurslijf is. Zij vraagt hoe de heer Van Steeg dat ziet.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat. Hij refereert aan zijn antwoord richting mevrouw De Vries; dat het waardevol is te spreken over hoe om te gaan met participatieprocessen. Daarvan een "officiële" adviescommissie maken vindt hij niet verstandig. Hij legt de vraag voor wat dan de status is van die adviezen; dan worden die adviezen per definitie snel politiek. Dat vindt hij onwenselijk.
Mevrouw Meerding (VVD) had die ervaring niet in de adviescommissie Participatie. Het is goed gelukt om het politieke van het technische te scheiden. Zij hoopt dat heer Van Steeg zich dat ter harte neemt.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat in het verslag hele politieke issues staan. Hij herhaalt zijn argumenten.

Mevrouw Meerding (VVD) licht toe dat de adviescommissie gewerkt heeft aan een vergroting van het vertrouwen in participatie en in de raad. Zij was voorzitter van die commissie. Zij beseft nu in een andere rol te zitten, namelijk in de rol van raadslid. Eerder was zij als raadslid kritisch; dat betrof het debat Samen Stad Maken. Zij was kritisch dat in die beleidsnota punten waren opgenomen over de rol, de houding en

het gedrag van raadsleden. Zij vond destijds dat dat niet het juiste document was en dat het geen taak was van de ambtenaren en van het college om de rol van raadsleden te definiëren. Daarom is hij nu blij dat er nu een advies is dat geschreven is door raadsleden. Dat is voor haar de juiste vorm.
Zij benadrukt dat niet alle zinnen in het advies de woorden zijn die zij zou zeggen, maar op hoofdlijnen vindt zij dit een hele goede weergave van het besprokene, ook als het gaat om de dilemma's. De VVD onderschrijft de aanbevelingen en de adviezen uit het rapport.
Zij heeft als lid van de adviescommissie het gesprek, de open manier van kijken naar eigen houding en gedrag. Zij denkt dat het goed zal zijn wanneer de raad dat vaker zal doen met de mensen die dat samen willen. Ze denkt daarbij aan de zomersessie als goede vorm daarvoor.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) dankt zijn collega's in de adviescommissie Participatie voor de prettige samenwerking die geleid heeft tot het advies dat nu aan de orde is in deze commissie.
Participatie en de rol van de Utrechtse raad blijft een actueel onderwerp. Iedereen is het erover eens dat het belangrijk is; maar wanneer de vraag gesteld wordt hoe de raad zich precies verhoudt tot het participatieproces, en wat de politieke rol van de raadsleden is, in bijvoorbeeld een lopend proces, lopen de meningen al snel uiteen. Dat bleek ook tijdens de vergaderingen van de participatiecommissie. De geplande vergaderingen waren al snel onvoldoende. De leden van de adviescommissie raakten niet uitgepraat over de verschillende facetten en rolinvullingen in de participatie. De leden zijn nog steeds niet uitgepraat.
Het is de bedoeling dat het voorliggende advies het gesprek in gang houdt en een leidraad zal zijn om als raadsleden en elkaar te blijven bevragen over welke rol de raadsleden spelen in de Utrechtse participatie. Hij hoopt dan ook dat boven alles het advies een levend advies blijft en dat het niet in een lade verdwijnt.
Hierover zijn al nuttige dingen gezegd. Hij voegt daar nog één advies aan toe. In het advies zijn zeven dilemma’s opgenomen die binnen de commissie tot discussie hebben geleid. Hij adviseert raadsleden in een schorsing een dergelijk dilemma op te werpen en te bespreken met een collega raadslid om na te gaan waar het gesprek toe leidt.

De heer Van Rooij (Student& Starter) complimenteert de adviescommissie voor de stevige basis die zij heeft gelegd met dit rapport voor het gesprek dat de raad te voeren heeft over de rol van de raad in participatieprocessen. In het bijzonder sprak zijn fractie het waardegedreven werken aan, zeker als het gaat om de waarde eerlijkheid. Daaraan schort het volgens veel inwoners bij participatie. Zij hebben de ervaring dat zij wel iets mogen zeggen maar dat de uitkomst al vast staat. Wat hem betreft is het goed in alle fases van het participatieproces eerlijker te zijn; wat kan er wel en wat niet? Wat gebeurt er met de uitkomsten van het proces? Daarbij hoort ook eerlijke uitleg waarom zaken niet kunnen en waarom andere keuzes worden gemaakt. Alle raadsleden hebben daarin een verantwoordelijkheid.
Zijn fractie waardeert het pleidooi voor duidelijke kaders voorafgaand aan een participatieproces. Dat is het moment waarop de raad een grote rol kan spelen; door voorwaarden te stellen aan participatie. Voor zijn fractie is representativiteit daarbij cruciaal. Participatie verliest vaak een kracht wanneer bepaalde belanghebbenden niet worden betrokken.

Tussentijds ingrijpen door raadsleden moet zoveel mogelijk vermeden worden - hij refereert aan de desbetreffende frase in het rapport. Tussentijds ingrijpen kan alleen wanneer de raad vooraf duidelijk stelt wanneer participatie door kan gaan en wanneer de raad moet besluiten op deze manier beter niet te beginnen aan participatie. Hij herhaalt de adviescommissie; het gesprek te blijven voeren over de rol van de raad bij participatieprocessen. Hij kijkt uit naar dat voortgaande gesprek.

Niet agenderende partijen
De heer Bosch (UtrechtNu) was lid van de adviescommissie. Het spijt hem dat een aantal partijen geen deel uitmaakte van de adviescommissie; juist partijen die het gevoel hadden dat het niet gemakkelijk zou zijn. Hij refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg.
Ook hij was sceptisch en werd door de vorige griffier overgehaald om wel zitting te nemen in de adviescommissie. Hij ziet nu de toegevoegde waarde van de adviescommissie, vergeleken met de commissie Controle en Financiën om op een hoger abstractieniveau te spreken over de algemeen gedeelde belangen in participatie. Daarop is te sturen wat hem betreft. Wat hem betreft kunnen de adviezen onafhankelijk zijn. Dan nog is het mogelijk om politieke punten in te brengen. Dat wordt hier gedaan in deze arena.
Hij concludeert op grond van zijn ervaring dat het toegevoegde waarde heeft. Hij adviseert het gemeentebestuur verder te gaan met deze adviescommissie.

Mevrouw Leever (PvdA) vindt het altijd goed om te spreken over participatie. Dat neemt niet weg dat raadsleden dit ook waar moeten maken buiten deze raadzaal. Het is iets vanzelfsprekends dat bij de volksvertegenwoordiger hoort; wat haar betreft moeten de raadsleden bij mensen langs blijven gaan en aangeven wat nodig is.

Het risico is ontstaan dat de volksvertegenwoordigers te nauw betrokken zijn bij participatieprocessen. De inwoner kan zich dan minder vrij voelen om zich uit te spreken. Zij deelt de inbreng van de heer Van Rooij; representatie, diversiteit en inclusie zijn hierin belangrijk. Die mogen niet in de weg staan wanneer de raad zich betrekt bij een participatieproces, ook omdat de raad zo graag een toegankelijke stad wil zijn. Het lijkt haar dat participatie altijd uit het raadslid zelf moet komen - zij refereert hierbij aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Fattal. Dat het altijd een plek zal moeten krijgen als het gaat om de vraag hoe de volksvertegenwoordiger werkt; steeds wanneer zij een debat voorbereidt of een werkbezoek gaat doen, denkt zij aan het antwoord op de vraag of het het algemeen belang dient: doet haar inbreng voldoende recht aan de inwoners; zo niet pleit zij ervoor dat recht op te zoeken. Dat is aan partijen zelf.

Beantwoording
Wethouder Oosters dankt de raadsleden en vooral ook de Adviescommissie Participatie voor het voorliggende advies aan de raad. Zij kan daarop reflecteren; maar de raad gaat er zelf over.
De wethouder heeft de indruk als heeft de raad zelf een participatietraject doorgemaakt waar dan ook weer critical friends zijn die reflecteren op hoe het proces is gegaan. Zo leert iedereen veel bij. Zij ziet dat als meerwaarde van de adviescommissie vanuit het stadskantoor, ambtelijk en bestuurlijk gezien. Wat haar betreft is het precies zoals de heer Van Steeg beschrijft, sparren maar geen politieke besluiten

nemen. Het politieke gesprek wordt hier gevoerd, in het debat met de raadsleden. Dat vindt niet plaats in de adviescommissie. Het gezamenlijk toetsen op moeilijke dilemma's en wat daaraan is te doen, beschouwt zij als een interessante manier om de adviescommissie vorm te geven.
De wethouder herkent een groot aantal punten in het advies van de adviescommissie; de waarde die de commissie beschrijft over de rol van de raad in de participatietrajecten. Wat haar betreft zitten daar hele belangrijke conclusies in.
Twee punten stipt zij nog even aan waarop zij een afwijkende mening heeft dan nu in het beleid.
De eerste is de waarden die beschreven wordt, heel erg lijken op de waarden en houding en gedrag die bij Samen Stad Maken zijn vastgesteld. Die hebben in het advies net een andere rol; zij geeft aan de commissie mee hoe om te gaan met het verschil tussen die twee zaken. In het advies staat ook iets over controle; daarmee zijn net andere waarden gekozen waarop een voorstel is af te rekenen. Omdat het niet een politiek besluit is, vindt zij die ingewikkeld. Is het een manier om samen te werken of is het een middel om controle uit te voeren waarop iets is af te rekenen?

Het andere gaat over de rol van de raad bij samenwerkingsplannen - in het advies is geschreven te onderzoeken hoe als raad daarin meer een rol te nemen. In Samen Stad Maken is gezegd het samenwerkingsplan meer openbaar te willen maken, zoveel mogelijk laten zien aan de stad en aan de raad. In de ogen van de wethouder is goed te bedenken hoe dat op een zo goed mogelijke manier kan. Besluitvorming over een dergelijk samenwerkingsplan voordat een project start, doet af aan een aantal zaken.
De eerste is inhoudelijk aan de samenwerking met de stad op juist dat punt: hoe een participatietraject vorm te geven en hoe dat eruit ziet per fase. Wanneer de raad bij iedere fase besluitvormend betrokken is bij het samenwerkingsverband, neemt dat een deel van de samenwerking met de stad weg omdat de raad daarover dan al besloten heeft.
Het tweede zit meer op het praktische; het zorgt voor een grote vertraging in de besluitvorming wanneer over ieder samenwerkingsplan van ieder traject dat de gemeente doorloopt er ook een besluitvormend moment is met de raad.
Het proces komt na de inhoud. Daarover goed nadenken, geeft de wethouder mee aan de adviescommissie. Dat neemt niet weg dat nagedacht kan worden over hoe zo'n samenwerkingsplan er uitziet en wat daarin zou moeten staan, ook voor de raad, om achteraf ook goed op de kaders te kunnen controleren.
Het is aan de raad of het college bepaalde casussen kan bespreken met de raad van projecten die nu worden doorlopen: welke dilemma's komt het college tegen in het opstellen van een samenwerkingsplan? De wethouder kijkt daarbij ook naar haar eigen portefeuille. Ze kan zich voorstellen dat te kijken is met de adviescommissie naar een politiek gevoelig onderwerp als het opzetten van een evenementenlocatie. Wat zou de adviescommissie hierop van mening zijn zonder dat dat besluitvormend is?
De heer Maas vroeg de wethouder naar de rol van de raad bij het samenwerkingsplan. Zij gaf daarop input en stelt daarbij vraagtekens.
Zij vond de uitspraak van GroenLinks mooi over 45 andere mensen die zaken ook anders aanpakken. Dat is precies de samenvatting en ook wat het college ziet aan de bijna 400.000 inwoners; iedereen heeft een eigen manier en voorkeur voor de samenwerking.

D66 vroeg nog of het college participatieprocessen ziet als een mogelijkheid om te reflecteren op het algemeen belang. De wethouder antwoordt bevestigend. Het is nadrukkelijk de zoektocht waarin de juiste vraag gesteld wordt aan mensen. Zij mist dat ook niet direct in participatietrajecten. Zij beschouwt dat als een kracht van participatie of van samenwerking met de stad om te kunnen reflecteren op het algemeen belang en daarover dat gesprek breder te voeren.
De heer Maas zei niet alleen te willen dat er wordt gepeild; het college heeft gezocht naar mogelijkheden binnen Samen Stad Maken naar meer zeggenschap voor bewoners naar de zoektocht voor meer samenwerking en dat dat ook per fase in een traject zal kunnen verschillen. Dat heeft de raad al vastgesteld. De wethouder stelt voor na een tijd dit goed te kunnen evalueren.
De wethouder raadt de raad een zomersessie zeker aan; zij beschouwt dat als een mooi thema om daarover het debat te voeren.

De voorzitter concludeert dat hiermee dit agendapunt is afgehandeld. Rest de vraag Wat met dit agendapunt is te doen. Zij legt de vraag voor of dit onderwerp in de raad besproken zal worden.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt waar het besluit wordt genomen om de adviescommissie in te stellen; via het DB of via de raad?
De voorzitter deelt mee dat dit rapport goedgekeurd moet worden door de raad; hij denkt dat het handig is dit voor te leggen aan de raad als raadsvoorstel via het DB.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee eens. Hij heeft gevraagd na te gaan of er ruimte is in de adviescommissie vanavond na te gaan hoe dat het beste te kunnen doen. Zijn verzoek zou zijn om vanuit de commissie via het DB aan de raad voor te stellen de adviescommissie in te stellen. De formulering luistert wel nauw. Wanneer de raadsleden elkaar opzoeken zal dat zijns inziens gaan lukken.
De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de woorden van de heer Dijkstra. Hij denkt dat vanavond daarvoor de mogelijkheid bestaat.
De heer Van Steeg (CDA) deelt mee uitgenodigd te zijn maar niet in de gelegenheid. Hij kan over een mandaat niet zomaar een besluit nemen in de raad. Dat moet dan weer besproken worden in de commissie.
De voorzitter deelt mee dat wanneer er een voorstel komt vanuit het DB het zo gaat als te doen gebruikelijk. Dan wordt het eerst ook in de commissie besproken.
Hij concludeert dat dit agendapunt niet doorgaat naar de raad. Het voorstel voor de instelling van de adviescommissie komt via het DB naar de commissie.
Hij schorst de vergadering om 12.36 uur tot 14.00 uur.

8 Drugs(criminaliteit)

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare orde en Veiligheid, Wethouder Eerenberg, Volksgezondheid
Geagendeerd door: Mahaar Fattal (GroenLinks), Maarten Koning (D66), Derk van Bergen (CU), Tess Meerding (VVD), Emma Kolenbrander (Student&Starter), Bert van Steeg (CDA), Hester Assen (PvdA) en Ruud Maas (Volt)
De agenderende fracties gaan graag met elkaar het gesprek aan over de effectiviteit van het Utrechtse drugs- en veiligheidsbeleid. Het produceren en verhandelen van drugs wordt steeds lucratiever en steeds gewelddadiger. Een groot deel van onze politie-inzet gaat naar het bestrijden van drugscriminaliteit en toch zien we dat het aanbod van drugs op straat gelijk blijft. Steeds meer jongeren worden geronseld voor drugshandel, en we zien dat de effecten van het gebruik van bepaalde drugs een groot effect hebben op de volksgezondheid. De agenderende fracties maken zich om al deze ontwikkelingen grote zorgen. We gaan graag in gesprek met zowel de burgemeester als de wethouder omdat we de scheidslijnen van de portefeuilles willen doorbreken en samenhangend beleid bespreken.
De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in één termijn.

Punt van orde
De heer Koning (D66) merkt op dat dit debat is georganiseerd om met beide bewindspersonen het debat te voeren. Hij vraagt of wethouder Eerenberg nog zal aanschuiven. **De voorzitter** deelt mee dat wethouder Eerenberg onderweg is en dit debat volgt en zo snel mogelijk zal aanschuiven. De wethouder houdt zich op de hoogte van het debat.

De commissie
Mevrouw Fattal (GroenLinks) geeft aan wat haar doel is met het debat. Vaak wordt over drugs gesproken in deze commissie, maar vaak ook in de marge. Het lijkt haar waardevol om gezamenlijk uit te wisselen hoe het stadsbestuur hierin staat, zeker omdat in het coalitieakkoord gezegd is op zoek te gaan naar hoe de volksgezondheid hierin voorop staat en na te gaan waar de ruimte is om doormiddel van regulering het effect van drugscriminaliteit in de stad te verminderen. Met dat doel gaat zij haar inbreng geven.
Haar fractie heeft een tijd geleden schriftelijke vragen gesteld over dit onderwerp. Daarin werd gezegd dat miljarden omgaan in de coke industrie; het is een ongelooflijke lucratieve business, net als de drugsscene, het transport, de handel in andere zware drugs. Te zien is dat ook hier in Utrecht miljoenen per jaar beschikbaar gesteld worden voor Grenzen stellen en Perspectief bieden, bijvoorbeeld politie-inzet, investeren in het bestrijden van ondermijning en alles wat daarmee gepaard gaat. Daarin gaat veel om. Zij ziet ook dat de vraagprijs op straat dezelfde blijft en dat ook het niveau van criminaliteit gelijk blijft. Zij legt de vraag voor wat het stadsbestuur aan het doen is. Zij maakt zich daarover heel veel zorgen. Het voelt steeds meer als dweilen met de kraan open.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of de vraagprijs op straat de enige graadmeter is voor het succes van beleid.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt dat mevrouw Raaijmakers haar woorden verkeerd interpreteert. Ze maakt zich zorgen over de mate van inzet in Utrecht en landelijk op het tegengaan van drugscriminaliteit. Zij ziet daarin geen vooruitgang. Daarover maakt zij zich zorgen.
Zij bevestigt dat de vraagprijs op straat niet de enige indicator is. Zij stelt dat het stadsbestuur niet goed kan sturen op de verbetering in de huidige situatie. Daarover wil zij het brede gesprek voeren.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) hoorde toch echt dat het niet zien van vooruitgang gebaseerd werd op de vraagprijs. Welke andere graadmeters ziet mevrouw Fattal waarop zij concludeert dat er geen vooruitgang is?
Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat er onderzoeken zijn gedaan naar de actieve criminaliteit die gepaard gaat met drugshandel. Dit gaat gepaard met ondermijning, met aanslagen op advocaten die hierin een rol spelen; zij zou het van blindheid vinden getuigen wanneer gezegd zou worden dat het stadsbestuur zich geen zorgen hoeft te maken over deze industrie. Dat wil niet zeggen dat de inzet die de gemeente pleegt waardeloos is. Dat wilde zij niet zeggen. Haar vraag is wat er anders moet nu er zoveel geld in gestoken wordt en het nog steeds niet lekker gaat. Zij kan ook niet zeggen dat het nu prima gaat.
Zij is benieuwd of de burgemeester haar visie deelt. Zij krijgt hierop graag een reactie.
Uit antwoorden op schriftelijke vragen bleek dat de burgemeester zich niet wil aansluiten bij de oproep van burgemeesters over de hele wereld om het anders te

gaan doen, waar het gaat om cocaïne. Zij vraagt waarom de burgemeester daartoe besloot. Wat is de kijk van de burgemeester op dit fenomeen van dweilen met de kraan open?
De heer Van Bergen (ChristenUnie) ziet in het geval van cocaïne dat ook experts zeggen dat de risico's voor de volksgezondheid onacceptabel zijn. In de Opiumwet worden de lijsten 1 en 2 van elkaar onderscheiden. Dit is niet te verantwoorden volgens de experts. Toch hoort hij mevrouw Fattal pleiten voor regulering. Hij vraagt hoe zij die twee zaken met elkaar rijmt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) deelt met de ChristenUnie dat ook zij cocaïne vreselijk vindt. Zij is geen fan van de lijsten in de Opiumwet; zij stelt voor daarover te spreken op een ander moment. De consequentie van deze lucratieve handel is dat er mensen worden vermoord en dat kartelvorming plaatsvindt en dat jongeren worden geronseld voor het plegen van criminaliteit ook in Utrecht. Dan moet nuchter worden gekeken naar wat nodig is om meer zicht te krijgen op de keten. Zij benadrukt dat dat niet leuk is. Zij pleit er niet voor om het allemaal vrij te laten en dat mensen kunnen doen wat het stadsbestuur onacceptabel vindt. Zij pleit ervoor anders en ruimer te gaan kijken. De vraag is hoe meer controle te krijgen op de keten.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) leest in de beantwoording op de vragen terug dat Utrecht een kleine speler is in een hele grote keten; het heeft dan weinig zin om hierop solitair te handelen. Hij vraagt hoe mevrouw Fattal reflecteert op die antwoorden op schriftelijke vragen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het ermee eens dat Utrecht niet solitair kan optreden. Utrecht moet handelen in G4 verband en zeker ook met het Rijk.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat in dit debat vrijblijvend gefilosofeerd wordt over waar cocaïne gemakkelijker te reguleren is, met G4 of met het Rijk. Hij zou dan zeggen dat het debat niet hier gevoerd moet worden. Hij vraagt of GroenLinks nog iets voor gaat stellen om op Utrechts niveau iets te gaan doen. Of moet Utrecht zeker de cocaïne hard gaan aanpakken en optreden tegen de handel daarin?
Mevrouw Fattal (GroenLinks) gaat zaken voorstellen op Utrechts niveau. Zij gaat niet voorstellen in Utrecht een deel van de keten te gaan reguleren.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of mevrouw Fattal met hem deelt dat wanneer zij gaat zeggen daar naar te kijken, het effect heeft op hoe gekeken wordt in Utrecht naar drugsgebruik. Hij vindt dat onwenselijk.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt het bij uitstek de bedoeling om een gesprek op gang te brengen. Utrecht is hierin zeker niet solitair; als dat wordt gedacht is dat een illusie. Zij vindt het waardevol om te spreken over wat anders kan op deze portefeuille en hoe het gemeentebestuur kan samenwerken met partners waarmee het gemeentebestuur altijd samenwerkt. Dat is wat zij hier doet.
De heer Van Steeg (CDA) concludeert uit deze woorden dat dit debat doorverwezen had moeten worden naar Den Haag of eigenlijk nog breder. Hij vindt het zonde van zijn tijd om te gaan filosoferen over wat beter moet in de wereldwijde cocaïnehandel.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) hoopt dat de bijdrage van het CDA kort zal zijn.
Zij stelt nog een aantal kleinere vragen over enkele andere zaken.
Er is een aanpak op het zorgen dat ondernemers die aan het afglijden zijn, zich niet gaan aansluiten bij ondermijnende criminaliteit. Zij legt de vraag voor of het gemeentebestuur dat ook doet bij nieuwe ondernemers; heeft het daarop zicht? Is na Covid nog goed in beeld welke ondernemers risico lopen op afglijden? Ze krijgt hierop graag de reactie van het college.

Zij vraagt wat de burgemeester vindt van de idee om minder vaak strafrechtelijk te vervolgen en vaker bij kleinschalige drugsdelicten te kijken of te seponeren is en of in te zetten is op hulp en zorgverlening. Zij vraagt de reactie van de burgemeester op de vraag of zij hierop inzet kan plegen op in de Driehoek.
Zij vraagt de burgemeester naar het Meerjarenperspectief op het aantal vergunningen voor coffeeshops in de stad. Is het aantal coffeeshops uit te breiden? Ook daarop krijgt zij graag de reactie van het college.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) begrijpt dat mevrouw Fattal sprak over het seponeren van zaken. Volgens hem is in Utrecht al een goed beleid waarin zorg in veel gevallen voorgaat op straffen. Hij vraagt wat mevrouw Fattal concreet voorstelt op wat het gemeentebestuur anders moet gaan doen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) licht toe voor te stellen dat wanneer sprake is van een klein delict, gekeken gaat worden naar of resources te projecteren zijn naar die zaken heel groot zijn en naar die, die wat minder groot zijn. Zij pleit ervoor dat strafrechtelijk vooral gefocust wordt op de grote zaken. Zij pleit ervoor vooral mensen te helpen aan de zorgkant.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) weet niet anders dan dat het gemeentebestuur dat al doet.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) weet dat niet zeker omdat het stadsbestuur niet eigenstandig gaat over het OM. Die vraag geleidt zij graag door naar de burgemeester. Het Utrechtse beleid is vooral gericht op zowel zorg als handhaving. Daarmee is zij het helemaal eens.
Zij vervolgt haar bijdrage in haar termijn met in te gaan op het meerjarenperspectief op het aantal vergunningen voor coffeeshops. Zij krijgt daarop graag reactie van het college. Zij had ook nog een vraag over het verbod op drugsgebruik bij het Lucas Bolwerk. Zij legt de vraag voor wat het stadsbestuur daarvan leert; wat is daarvan succesvol en wat niet en hoe wordt vermeden dat dit soort incidentele middelen worden ingezet voor een probleem dat hiermee samenhangt zo dat een meer integraal perspectief ontstaat. Ook daarop krijgt zij graag de reactie van de burgemeester.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of mevrouw Fattal met hem deelt dat het verbod op harddrugs heeft geleid tot een aantoonbaar positief effect op wat er gebeurt rond het Lucas Bolwerk.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat dat wel het geval is voor de omwonenden maar niet voor de rest van de stad; er trad een waterbedeffect op.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat er verspreiding plaatsvond. Maar de groep werd ook een stuk kleiner. In die zin heeft de repressieve aanpak ook in het niet-gebruik van drugs daadwerkelijk iets opgeleverd.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is ook voorstander van een repressieve aanpak als het gaat om overlast. Zij heeft daarvan nog steeds niet een duidelijk beeld. Dat was ook haar zorg toen het voorstel werd behandeld op dat volledig te wijten was aan dit middel of aan andere repressieve middelen die het gemeentebestuur ook tot zijn beschikking heeft.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) gaat in op de coffeeshops. Wanneer zij mevrouw Fattal goed beluisterd heeft, vraagt zij meer ruimte voor meer coffeeshops. Zij begrijpt dat de ruimte nu al niet volledig wordt benut; er is ruimte voor 17 en Utrecht heeft 11 of 12 coffeeshops. Zij vraagt of die ruimte nodig is
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt dit een terechte vraag. Daarom vraagt zij, buiten het aantal van 17, hoe het stadsbestuur aankijkt tegen het aantal coffeeshops in de

stad, zeker ook als het gaat om teveel coffeeshops terwijl dat niet nodig is. Zij is benieuwd of daarop een integraal beeld bestaat, los van de 17 opties.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) begrijpt dat daaruit een minder groot aantal kan komen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt bevestigend in die zin dat winkels niet onnodig geopend moeten worden waaraan mensen geen behoefte hebben.
Mevrouw Meerding (VVD) refereert aan het interruptiedebat met de heer Van Steeg over de aanpak op het Lucas Bolwerk. Zij hoort mevrouw Fattal zeggen dat zij er aan twijfelt of dit instrument van de repressieve aanpak het gewenste effect heeft. Er zou wel voor andere repressieve maatregelen gekozen kunnen worden, begrijpt zij uit haar woorden. Zij is benieuwd naar die andere maatregelen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) licht toe dat dat per keer bekeken moet worden. Momenteel zijn er instrumenten in de APV toolbox waarmee op te treden is bij overlast ofwel vanwege de overlast ofwel dat een verblijfontzegging gebied gecreëerd is. Zij is niet een voorstander van één middel voor alles. Zij vraagt zich wel af of niet eerder daar naar gekeken moet worden, voordat een verbod op drugsgebruik in de hele stad ingevoerd wordt.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de verblijfsontzegging gebieden al geprobeerd is, specifiek bij het Lucas Bolwerk. Eerst is naar het lichte middel gekeken. Dat werkte niet. Daarna is naar een groter middel gegrepen. Zij vraagt hoe mevrouw Fattal dat ziet.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat dat juist is en dat dat de reden is waarom GroenLinks voor het voorstel heeft gestemd. Zij wil niet dat dit steeds weer wordt gedaan. Zij vindt dit geen goed beleid. Zij pleit ervoor om na te denken over hoe op de lange termijn dit tegen te gaan zonder de boodschap uit te zenden dat het gebruik van drugs strafbaar is in de stad. Dat is het niet.
Mevrouw Meerding (VVD) grijpt dan terug naar dit debat; mevrouw Fattal spreekt over duurzame andere maatregelen. Zij vraagt of mevrouw Fattal daarbij een idee heeft als het gaat om de soort maatregelen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) komt terug bij de minder ingrijpende repressieve middelen waarover zojuist gesproken is. Wat haar betreft moet meer ingezet worden op zorgverlening, ook voor niet rechthebbenden. Zij spreekt dan over dat soort zaken.

Zij sluit haar bijdrage af en komt terug op het dweilen met de kraan open gevoel. Zij heeft dit debat geagendeerd omdat zij wil spreken over hoe zaken anders te doen. Een optie is te onderzoeken of politie en handhaving meer is te prioriteren. Een optie zou kunnen zijn na te gaan of vooral is in te zetten tegen zware en heel erg lucratieve drugs (coke of heroïne) en wat minder op de lichtere drugs zoals wiet, of andere lichte partydrugs. Wat haar betreft wordt aldus gehandeld omdat de stad zorgvuldig moet omgaan met de beschikbare middelen en met de capaciteit. Zij vraagt of de burgemeester dat wil onderzoeken; wellicht ook binnen het programma Preventie met Gezag dat nu is voortgezet. Zij krijgt hierop graag een toezegging.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) maakt bezwaar tegen het kwalificeren van MDMA als een lichte partydrug; niet alleen op gezondheid maar ook op het effect op het milieu, maar ook als het gaat om criminaliteit is juist te zien dat de impact van MDMA in Nederland gigantisch is.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) deelt dit met de ChristenUnie. Het gaat om het kiezen tussen kwaden. Zij vindt niets hiervan leuk.

Tenslotte gaat zij in op een XTC experiment; zij vindt wel degelijk dat XTC een lichtere drug is. Zij zou het heel mooi vinden om in ieder geval daarin na te gaan hoe de inzet is te verminderen. Daarvoor heeft de gemeente het Rijk nodig. Zij zou het mooi vinden wanneer gekeken kan worden met het Rijk of toe te bewegen is naar een XTC experiment. Zij krijgt hierop graag een toezegging van de burgemeester om daar naar te gaan kijken.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) mist in de bijdrage van GroenLinks hoe zij aankijkt tegen drugsafval en tegen de zorgen daaromtrent.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt dat een terechte vraag omdat die situatie niet best is rond XTC. Het milieueffect is vreselijk van alle drugs. Zij gelooft dat wanneer meer beeld is van de productie en de handel erin, meer te doen is aan het afval daarbij. Zij brengt dit in verband met maatschappelijk verantwoord ondernemersbeleid zoals meegenomen in het coffeeshopbeleid. Coffeeshophouders duurzaam laten ondernemen, vindt zij nu niet helemaal de prioriteit in het beleid in Utrecht. De prioriteit ligt bij het minimaliseren van het milieueffect.

De heer Koning (D66) kan zich aansluiten bij alles wat mevrouw Fattal heeft gezegd. Hij doet een aantal voorstellen in zijn bijdrage en hij geeft weer hoe zijn fractie aankijkt tegen drugsgebruik in het algemeen.
Zijn fractie ziet in dat een drugsvrije samenleving een illusie is, dat uiteenlopende middelen verschillende aanpak nodig hebben en dat mensen die drugs willen gebruiken, goede toegang moeten hebben tot informatie en tot zorg.
Ook zijn fractie maakt zich zorgen. Zorgen om de toename van drugsgebruik onder jongeren en studenten. Wat hem betreft moet het bestuur af van de gedachte dat alle drugs slecht zijn. Sommige geneesmiddelen zijn ook heel verslavend en mega-intens. En dat is gereguleerd. Coke is slecht en mega verslavend, terwijl marihuana en MDMA ook voor medische toepassingen worden gebruikt. Toch staan die middelen op de opiumlijst. Hij vindt dat niet eerlijk en niet effectief waar het gaat om het voorkomen van probleemgebruik. Het helpt ook niet voor de volksgezondheid, niet voor de natuur waarin illegaal gedumpt wordt En het helpt niet voor het tegengaan van criminaliteit die er feitelijk is omdat die middelen verboden zijn.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt of de heer Koning ook een verschil ziet tussen medicijnen en drugs.
De heer Koning (D66) antwoordt bevestigend. In wettelijke zin is daartussen een verschil. Te zien is ook dat daarin een enorme overlap is. Ook is te zien dat een aantal medicijnen gebruikt wordt als drugs in de partyscene of door andere gebruikers.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) licht toe dat voor hem een groot verschil is tussen drugs en medicijnen dat er een noodzaak is om medicijnen te gebruiken en dat drugs een recreatief middel is. Dat lijkt hem een goede reden om het één gereguleerd toe te staan, en het ander niet.
De heer Koning (D66) antwoordt dat dit op hem overkomt als een handig verhaal in moraliserend opzicht. Dit is geschiedkundig niet het geval. In het verleden was Coke een middel dat weid verbreid gebruikt werd als medicijn. Nog niet zo lang geleden werd MDMA volop toegepast in allerlei psychologische behandelingen. Dat gebeurt weer steeds vaker.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) pleit er niet voor om drugs niet te gebruiken als medicijn. Er wordt nu wel voor gepleit om medicijnen niet als drugs te gebruiken. Dat

lijkt hem een normale vraag. Dat staat los van het gegeven dat in het verleden het een en ander is gebleken.
De heer Koning (D66) betoogt tot zover dat het verbieden van middelen vaak een averechts effect heeft op bepaalde doelen die ook belangrijk zijn voor de gemeente; zoals het schoonhouden van de natuur en criminaliteit voorkomen en toegang tot zorg waarborgen voor mensen.
Hij vraagt of het college het eens is met D66 dat de huidige opiumlijst meer ruimte zal moeten bieden voor een onderscheidende aanpak per middel, passend bij de verschillende risico's en binnen de grenzen van de wet. Tegelijkertijd begrijpt hij dat dit de vraag is waarover het stadsbestuur iets kan vinden maar waarop het niet veel effect kan hebben, tot zijn spijt.
Hij vervolgt zijn bijdrage met in te gaan op het lokale drugsbeleid.
Mevrouw Meerding (VVD) is benieuwd naar de opdracht die de heer Koning de burgemeester meegeeft. Vindt hij dat gelegaliseerd moet worden? Moet de burgemeester dat regelen? Dat kan volgens haar niet. Op het lokale niveau is het stadsbestuur hierin beperkt.
De heer Koning (D66) leek het voor dit debat goed eerst de vragen te stellen aan de burgemeester en aan de wethouder. Het debat is nog niet voorbij. Hij gaat graag met het college in debat.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat het stadsbestuur iets voorzichtiger moet zijn op het gebied van harddrugs. Hij vindt dat de alarmfase 1 geldt in de stad als het gaat om cocaïne en dat daarop echt iets moet gebeuren.
De heer Koning (D66) probeert voorop te zetten dat er verschillende middelen zijn en dat die uiteenlopend schadelijk zijn voor individuen en voor de volksgezondheid en dat die op verschillende manieren aangepakt moeten worden. Hij onderschrijft van harte het voorstel van mevrouw Fattal om te kijken naar een MDMA experiment. Hij zou een dergelijk experiment nooit voorstellen voor Coke.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat heer Koning consequent is in zijn redeneren; zijn fractie denkt daarover anders. Hij vindt minder streng omgaan met harddrugs contraproductief voor de agenda die de burgemeester uitrolt. Daarmee zal het gemeentebestuur nooit de doelen halen die worden gesteld. Al dat geld is weggegooid geld wanneer gepleit wordt voor meer liberalisering. Dit kan niet allebei waar zijn.
De heer Koning (D66) probeert het duidelijker te zeggen; blijkbaar zit er nog ruimte tussen. D66 is er geen voorstander van om ervoor te pleiten coke op een andere manier te gaan behandelen dan nu wordt gedaan. Zijn fractie moedigt het college wel aan te gaan kijken naar middelen die veel minder schadelijk zijn, waaronder bijvoorbeeld MDMA en daarvoor voorstellen te doen ook richting de landelijke overheid, maar ook binnen de grenzen van de wet, lokaal, om daarmee op een andere manier om te gaan – minder repressief.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Koning het ermee eens is te kijken naar gebruikers als het gaat om harddrugs. De vraag is dan hoe ervoor te kunnen zorgen dat drugsgebruik niet meer normaal wordt gevonden. Hij noemt de groep hoger opgeleiden. Daar kan het stadsbestuur zijns inziens nog een stapje verder zetten.
De heer Koning (D66) vindt het interessant dat heer Van Steeg spreekt over harddrugs. MDMA is feitelijk gerangschikt onder de categorie harddrugs, terwijl feitelijk MDMA een softdrug zou zijn. Dat is ook hoe D66 deze drug ziet.
Hij vervolgt zijn betoog met in te gaan op het beleid dat kennelijk niet leidt tot minder drugsgebruik en minder criminaliteit. Zedenzaken blijven op de plank liggen omdat teveel politiecapaciteit gaat naar de aanpak van drugsgerelateerde criminaliteit. Er is

minder te besteden aan de zaken die criminaliteit moeten voorkomen, zoals goed onderwijs. Hij vraagt of het college ook ziet dat het stadsbestuur ervoor open moet staan om binnen de grenzen van de wet creativiteit te tonen. Hij doet daarvoor enkele voorstellen.
Zijn fractie wil meer inzet op preventie en in het bijzonder op voorlichting. Hij wil graag flyers van de gemeente als tegenhanger van de visitekaartjes van dealers die in de bus komen bij studenten. Hij spreekt in dit verband over samenwerking met Jellinek. Zijn fractie is uit op een tegenactie. Hij spreekt in dit verband ook over de verspreiding van telefoonnummers die gebeld kunnen worden als er een noodzaak toe is onder gebruikers. Hij vraagt of het college hiertoe bereid is.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) hoort D66 een voorstel doen en Jellinek noemen. In aanloop van dit debat heeft zij gesproken met Jellinek; de preventie staat landelijk en lokaal enorm financieel onder druk. Daar was ook de oproep geen extra proefballonnetjes op te gooien. Er zijn momenteel bewezen effectieve aanpakken. Zij hoort D66 nu een extra aanpak voorstellen. Zij vraagt waar dat voorstel vandaan komt.
De heer Koning (D66) antwoordt dat voor zijn fractie effectiviteit vooraan staat. Dat betekent dat het bij uitstek nuttig is om bijvoorbeeld met Jellinek hierover te spreken. De gemeente werkt tenslotte ook samen met Jellinek. In die zin onderschrijft hij de woorden van mevrouw Raaijmakers.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) concludeert hieruit dat D66 in aanloop naar dit debat niet gesproken heeft met Jellinek maar dat hij nu Jellinek wel noemt. Het geld is maar één keer uit te geven. Zij vraagt wat de gemeente dan niet meer moet doen op preventie volgens D66.
De heer Koning (D66) is van mening dat slim gekeken moet worden naar de middelen die voorhanden zijn. Voor D66 staat het belang van voorlichting buiten kijf. Hij ziet dat dat een van de pilaren is binnen de aanpak van Grenzen stellen en Perspectief bieden. Dat is een groot programma waarin veel geld zit. Wat hij nu voorstelt is niet enorm kostbaar. Hij denkt dat gezocht moet worden naar creatieve mogelijkheden om tegencampagnes te kunnen doen om dealers daarmee de wind uit de zeilen te halen.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of D66 het met haar eens is dat de schaarse middelen die het stadsbestuur heeft, vooral benut moeten worden voor kwetsbare gebruikers.
De heer Koning (D66) antwoordt bevestigend. Hij ziet die kwetsbare mensen ook onder studenten.
Een dergelijke campagne kan op uiteenlopende manieren. Ook in het nachtleven, bij concerten en festivals of in samenwerking met onderwijsinstellingen. Voor zijn fractie staat bovenaan zo'n campagne niet betuttelend te laten zijn maar informerend. De ontvanger van de boodschap is totaal niet vatbaar voor de boodschap wanneer de taboesfeer rond drugs de boventoon voert.
Ten tweede wil zijn fractie dat testmogelijkheden van drugs toegankelijker worden. Hij wil dat de testcapaciteit die Jellinek krijgt, mede door de aanschaf van het testapparaat als gevolg van de desbetreffende aangenomen motie in de raad. Hij wil dat het apparaat zo effectief mogelijk wordt ingezet. Hij legt de vraag voor of dat mogelijk is bij locaties zoals festivals of concerten. Hij denkt daarbij aan een pop up testfaciliteit. Zo zou de toegang tot voorlichting en verantwoord gebruik zo laagdrempelig mogelijk gemaakt worden.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) heeft ook hierover gesproken met Jellinek. Dit is een hele dure opgave om een dergelijk apparaat te verplaatsen. Zij vraagt waar D66 het geld vandaan haalt voor dit voorstel.
De heer Koning (D66) begrijpt niet zo goed dat de PvdA kennelijk niet zo open staat om te kijken naar mogelijkheden waarmee dat kostbare apparaat zo effectief en zo doelmatig mogelijk is in te zetten. Dat is het voorstel van D66.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) begrijpt niet zo goed dat niet vooraf wordt nagedacht over of een voorstel mogelijk is en of er wel geld voor is en waar het geld dan van af gaat. Zij heeft dat nog steeds niet van D66 gehoord; wat wil D66 hiervoor laten? Zij maakt zich zorgen over de inzet van preventie voor echt kwetsbare doelgroepen. Nu al kan Jellinek niet voldoen aan de vraag van scholen.
De heer Koning (D66) heeft ook contact met Jellinek. Zijn collega mevrouw Stylianou heeft ook contact gehad met deze kliniek. Wat hem betreft worden de middelen zo goed mogelijk ingezet; daar vraagt zijn fractie naar. Hij heeft de idee als zoekt mevrouw Raaijmakers spijkers op laag water.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) denkt dat het heel nuttig is om hierover nog een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren en de informatie openbaar te maken. Zij voorziet zware tijden vooral op preventie; haar fractie zal die informatie daarover delen. Haar fractie vindt de bezuinigingen vanuit het Rijk hierop kwalijk. Voor het vervoer van een dergelijk apparaat moet een container worden aangeschaft; dat is tot haar spijt heel duur.
De heer Koning (D66) weet dat zaken duur zijn. Maar wanneer zaken belangrijk zijn, kan hij zich voorstellen dat het bestuur zich daarvoor hard wil maken.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op zijn derde voorstel. Zijn fractie ziet een verbetering in het aantal coffeeshops in de stad. Hij noemt de strijd van Chris Pilgram. Die zet zich in voor betere spreiding van coffeeshops over de stad. Dat leidt tot kleinere handel per coffeeshop en het beleid heeft als voordeel dat weinig overlast wordt ervaren.
Maar de stad groeit; zijn voorstel is die van mevrouw Fattal. Momenteel is er één coffeeshop per 20.000 inwoners en er wordt een aantal vergunningen niet benut. Wat hem betreft groeit het aantal vergunningen mee met de groei van de stad. Hij legt de vraag voor aan het college of het college dat ook wil.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) kent D66 als een pragmatische partij. Te zien is dat vergunningen open staan; deze stad zit nog lang niet aan de limiet. Hij vraagt waarom D66 dit pleidooi voert voor meer.
De heer Koning (D66) denkt dat het de ChristenUnie heel erg zou moeten aanspreken. Zijn partij beoogt de handel te verkleinen per coffeeshop en dat de handel beter verspreid wordt. Hij vindt dat logisch in een groeiende stad. Sommige wijken breiden uit en hebben geen coffeeshop. Er komt binnenkort weer een uitbreidingswijk bij; hij pleit ervoor de ruimte voor coffeeshops uit te breiden. Het is niet logisch dat het aantal coffeeshops gelijk blijft terwijl de stad uitbreidt
De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat zijn vraag niet is beantwoord. Hij legt de vraag voor waarom nu al gedacht moet worden aan uitbreiding terwijl de stad nog niet in de buurt zit van de limiet.
De heer Koning (D66) merkt op dat in de afgelopen drie /vier jaar drie coffeeshops bijgekomen zijn. Hij ziet een trend naar een knellend aantal huidige shops. Hij herhaalt zijn pleidooi.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Koning contact heeft gehad met ondernemers op Lage Weide over coffeeshops.

De heer Koning (D66) ziet dat overal waar een coffeeshop komt, aan de voorkant weerstand is. Hij vindt dat niet zo vreemd vanwege het beeld dat hierover bestaat. Zijn ervaring is dat de overlast meevalt. Hij nodigt de heer Van Steeg uit langs te gaan als een coffeeshop er eenmaal zit.
De heer Van Steeg (CDA) doet dat graag. Hij vindt het al ongewenst dat een coffeeshop economische ruimte inneemt; die ruimte is in de stad al heel beperkt. Hij vraagt of de heer Koning het met hem eens is als bij wat besproken wordt over de groei van de stad en nieuwe coffeeshops de mening van de omwonenden meegenomen moet worden en dat dat niet automatisch kan leiden tot extra toevoeging van coffeeshops in de stad.
De heer Koning (D66) bevestigt dat mensen meegenomen worden bij dit soort zaken in nette juridische en planologische procedures. Burgers kunnen zienswijzen of bezwaren indienen. Die zienswijzen en bezwaren worden afgewogen in het algemeen belang. Hij ziet dit niet als een groot probleem.
De heer Van Steeg (CDA) vat dit op als “nee” en neemt daar nota van.
Hij vindt handhaving van vitaal belang voor een groeiende stad, voor het welzijn van de inwoners; hij vraagt of de heer Koning met hem deelt dat een coffeeshop daarvan geen onderdeel is.
De heer Koning (D66) merkt op dat het CDA aan de wieg stond van het gedoogbeleid, van het coffeeshopbeleid zoals Nederland die nu kent. Hij vindt het vreemd dat het CDA zegt not in my backyard en het weg te houden bij Utrecht, terwijl hieraan een overduidelijke behoefte is. Wanneer de stad geen coffeeshops heeft, ligt het allemaal bij de dealers. Dan gaat de handel langs die weg. Hij begrijpt de houding van het CDA niet.
Mevrouw Meerding (VVD) heeft het betoog van de heer Koning afgewacht en meerdere punten voorbij horen komen; toch vindt zij het lastig hierin een duidelijke rode draad te zien. Zij hoort de heer Koning pleiten voor preventie en benadrukken dat drugsgebruik er eenmaal is en dat het genormaliseerd is en dat er geen taboe op moet liggen. Zij vraagt hoe die twee zaken hand in hand gaan. Moet het allemaal losser en gelegaliseerd worden of gaat het stadsbestuur op preventie zitten.
De heer Koning (D66) denkt dat wanneer mensen verantwoord hun eigen keuzes kunnen maken, het bestuur een heel stuk verder komt en dat dan ook die stappen goed gezet kunnen worden naar meer regulering en minder repressie. Dan moeten mensen die keuzes goed geïnformeerd kunnen maken. Daarvoor moeten de middelen uit de taboesfeer, moet het stadsbestuur bijdragen aan voorlichting. Zo ziet D66 de rol van de gemeente.
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt of de heer Koning het met haar eens is dat ook als mensen goed geïnformeerd hun keuze maken dat ze cocaïne willen gebruiken, dat gebruik schadelijk is voor de volksgezondheid en dat het ook schadelijk is in de zin van het criminele circuit dat daarachter schuilt. Het gaat wat haar betreft niet alleen over of mensen die keuze verantwoordelijk kunnen maken.
De heer Koning (D66) vindt het daarom ook goed dat sommige middelen op de opiumlijst 1 staan en dat het ook goed is dat er een relatief repressieve aanpak op zit.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) parafraseert een uitspraak van de burgemeester van Culemborg in het VNG-magazin over de gevolgen van drugsgebruik die hij in zijn gemeente dagelijks ondervindt. Hij zei: ”Wij zijn gewoon onderdeel van het Utrechtse drugscircuit met alle grootstedelijke problematiek die daarbij hoort.” In het

interview pleit hij voor een integrale landelijke aanpak, een nationaal debat over drugs en een einde van de naïviteit op dit onderwerp.
De heer Van Bergen vindt het goed om vandaag te spreken over drugs en drugscriminaliteit. In de gemeente Utrecht worden veel drugs gebruikt en ondervindt de gemeente dagelijks de gevolgen van dit gebruik. Hij noemt voorbeelden van drugsgerelateerde criminaliteit. Tegelijkertijd ziet hij een cultuur waarin het gebruik van drugs volstrekt normaal wordt gevonden, waarin een lijntje of een pilletje er gewoon bij hoort. Er lijkt totaal geen gevoel te zijn voor de ketenverantwoordelijkheid. Terwijl iedere stap in de keten tot ellende leidt, vanaf de aanschaf van de grondstoffen om het te maken, via de productie, de handel en uiteindelijk het gebruik ervan.
Hij noemt verslaving, dumping van drugsafval, witwassen van winsten en het opblazen van puien in panden en in het ergste geval liquidaties. Deze zaken worden in stand gehouden door gebruik. Het zou daarom goed zijn de gelegenheidsgebruiker meer te informeren en te confronteren met de keten die de gebruikers in stand houden om zo te werken aan bewustzijn van dat het niet normaal is om drugs te gebruiken. Hij vraagt of het college met hem deelt dat er winst te behalen is in de bewustwording van de keten via gelegenheidsgebruikers. Hij vraagt of de burgemeester met hem deelt dat daarmee normalisering is tegen te gaan. Hij krijgt hierop graag een reactie.
Hij schaart zich achter de oproep een maatschappelijk debat te laten ontstaan.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het ermee eens na te denken over de keten, ook bij kleding, ook bij auto's. Zij is er benieuwd naar te vernemen hoe dat effectief te doen. Bij kleding is het al lastig om mensen bewust te maken van wat er in de keten gebeurt; hoe dat dan te doen met een middel dat helemaal in de illegale taboesfeer zit.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) verbaast zich er over dat op dit platform het ontbreekt aan bewustzijn rond de ketenverantwoordelijkheid. Hij deelt het punt niet van mevrouw Fattal dat dit zich bevindt in de taboesfeer. Hij ziet dat het heel normaal is geworden om drugs te gebruiken en daarover te praten. Wat hem betreft moet niet gedaan worden alsof dit normaal is. Daar zou wat hem betreft ook meer aandacht naar toe moeten gaan.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt de woorden van de ChristenUnie. De vraag is hoe als gemeente te communiceren met een doelgroep waarvan niet bekend is wie hij is en hoe die effectief te bereiken. Zij vraagt hoe de heer Van Bergen daar naar kijkt.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) kent succesvolle campagnes uit het recente verleden op het gebied van bijvoorbeeld straatintimidatie. Hij weet dat de gemeente contacten heeft met mensen die de juiste tone of voice hierin kunnen vinden. Hij ziet de taak van de politiek als het geven van die opdracht. Hij heeft er vertrouwen in dat de burgemeester betere mensen kent dan hij als bestuurskundige.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) stelde deze vraag bewust. Uit recent onderzoek blijkt dat voorlichtingscampagnes om drugsgebruik tegen te gaan, vaak averechts werken en dat bij groepen die nog nooit drugs hebben gebruikt een dergelijke campagne zo binnen komt dat degene wel drugs gaat gebruiken. Zij maakt zich zorgen over de richting met dit middel. Zij vraagt of de ChristenUnie haar zorgen deelt.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) deelt die zorg volledig. Hij refereert aan een campagne in Rotterdam van anderhalf jaar geleden. Over het effect daarvan wordt nog levendig gediscussieerd. Hij vindt dat dat niet gekopieerd moet worden. Het is van belang om heel secuur te zijn in de tone of voice. Van belang is de doelgroep

niet te inspireren; het gaat hem erom de juiste boodschap bij de juiste mensen te krijgen.
De heer Van Steeg (CDA) is het eens met heer Van Bergen over de normalisering van drugsgebruik en daartegen iets te moeten doen. Wanneer hij de antwoorden ziet van het college doet het college daar niets aan. Hij vraagt wat de heer Van Bergen van het college verwacht.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) verwacht meer inzet van het college op aandacht voor het gegeven dat drugs niet normaal zijn. Dat is niet direct een verwijt aan de burgemeester. Hij ziet haar regelmatig in de media verschijnen met die boodschap. Hij concludeert dat die boodschap niet overkomt bij de mensen die op een feest een pilletje gebruiken. Daar ligt wat hem betreft de winst.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of dit mogelijk een uitvloeisel is van wat in het Collegeakkoord is geschreven; er wordt vooral naar de gezondheidskant en veel minder naar de repressieve gewezen. Hij vraagt of dat ook niet zo in het Coalitieakkoord staat.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) leest dat Coalitieakkoord op die manier niet. In dat akkoord staan ook randvoorwaarden waaronder gesproken wordt over drugs en binnen die randvoorwaarden wordt er geopereerd. Wat hem betreft kan de heer Van Steeg binnen die randvoorwaarden genoeg haakjes zien waarin de ChristenUnie ook de ruimte heeft kritisch te kijken naar het beleid rondom drugs. Dat is ook wat veel gedaan wordt en wat hij ook vandaag weer doet.
De heer Van Steeg (CDA) is het ermee eens dat iets gedaan moet worden met de normalisering van drugs. Wanneer dat niet gebeurt heeft dat gevolgen voor de effectiviteit van bijvoorbeeld Grenzen stellen en Perspectief bieden; wanneer niet aan de voorkant ervoor gezorgd wordt dat iets gedaan wordt aan het gebruik van drugs, heeft dat direct effect op de resultaten van de inzet op Grenzen Stellen en Perspectief bieden.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) kan de heer Van Steeg wel volgen in zijn redenering. Hij is blij dat hij met hem deelt dat ook op die normalisering stappen te zetten zijn. Hij kijkt er naar uit hierin samen op te trekken.
Hij gaat kort in op criminele activiteiten die gelieerd zijn aan drugs; dit staat al met enige regelmaat op de agenda van deze commissie. Hij veronderstelt het als bekend dat zijn fractie aan deze aanpak zeer hoge prioriteit geeft.
In de gemeente Utrecht lopen meerdere programma's om elementen in deze keten aan te pakken; hij denkt daarbij onder meer aan de nota Grenzen stellen en Perspectief bieden en aan de aanpak mensenhandel. Hij vraagt zich af in het kader van de oproep uit Culemborg, in hoeverre er bij de gemeente Utrecht sprake is van communicerende vaten en van een integrale aanpak met het oog op die hele keten; welke stappen kan het college hierin nog zetten en wat kan de raad daarin doen? Hij vraagt daarop de reactie van het college.
Tot slot is hij er benieuwd naar hoe het college reflecteert op het interview van de burgemeester van Culemborg; de keten die hij beschrijft en de gevolgen van het Utrechtse drugscircuit op andere gemeenten. Hij vraagt of het college zich aansluit bij de oproep tot een maatschappelijk debat en tot meer landelijke regie.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) ziet dat drugs een steeds grotere rol gaan spelen in het uitgaansleven van studenten. Zij wil niet zeggen dat het net zo genormaliseerd is als het gebruik van alcohol. De stemming onder studenten is wel dat het daar naar toe gaat.

Haar fractie vindt het belangrijk als stad niet weg te kijken. Niet weg te kijken voor de groeiende aanwezigheid van drugs in de samenleving. Zij wil drugsgebruik ook niet in het verdomhoekje stoppen; liever opereert zij onder het mantra *als je het doet, doe het dan veilig*.
Enkele sprekers voor haar zeiden al dat tussen drugs grote verschillen bestaan in schadelijkheid voor de volksgezondheid. Haar fractie pleit het liefst voor een drugsbeleid waar de meest schadelijke drugs zoals cocaïne en heroïne harder worden aangepakt. Wat haar betreft mogen de minst schadelijke soorten gelegaliseerd en gereguleerd worden – partydrugs. Dat is niet de realiteit. Zo lang dit niet de realiteit is, ziet zij een groot belang in de mogelijkheid van testen en de inzet op bewustwording en het bieden van hulp.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) oppert dat er al een beleid is waarbij harder opgetreden wordt tegen zwaardere drugs en waarbij minder hard wordt opgetreden tegen minder zwaardere drugs, getuige de lijsten 1 en 2 in de Opiumwet.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) doelt met dat onderscheid meer op het reguleren in de zin van dat wanneer mensen wel het besluit nemen MDMA of XTC te gebruiken, zij de keuze hebben om het ergens aan te schaffen waar deze drugs al getest zijn. Zij doelde met haar opmerking meer op de volksgezondheid dan op veiligheid.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) brengt in dat het stadsbestuur momenteel in een situatie leeft waar het niet gelegaliseerd is of gereguleerd; waarop doelt Student & Starter op dit moment dan wel.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) komt daarop later in haar betoog terug. Het gaat haar op dit moment om een stuk bewustwording.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) hoorde zojuist ook de term party drugs. Hij ageerde zojuist tegen het normaliseren van drugsgebruik. Hij vraagt hoe Student & Starter aankijkt tegen aan de ene kant het niet willen normaliseren en aan de andere kant het gebruik van een eufemisme als party drugs.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) streeft naar het gezond omgaan met de mogelijkheid om drugs te gebruiken.
De heer Van Steeg (CDA) herkent dat het grote problemen zijn. Mevrouw Kolenbrander zegt ook terecht dat het stadsbestuur niet weg moet kijken. Daarna gaat mevrouw Kolenbrander op de route “legaliseren, bewust worden”; hij vraagt of dat de urgentie is die past bij de start van haar betoog.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) is meer op zoek naar de bewustwording van de mate waarin drugsgebruik al genormaliseerd is. Zij wil dat vooral onderstrepen. Haar hoop is gevestigd op de legalisering van MDMA zo dat het stadsbestuur hierop grip kan krijgen. Zij beseft dat dat op dit moment niet de stand van zaken is.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat aan de ene kant mevrouw Kolenbrander zegt dat er echt iets moet gebeuren en aan de andere kant pleit zij voor normalisering door het testen, door verder legaliseren. Hij vraagt welke van het twee het is voor Student & Starter.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) pleit voor het veilig gebruiken van drugs.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat mevrouw Kolenbrander haar betoog begon met grote zorgen over het gebruik van drugs onder studenten en dat er echt iets moet gebeuren. Dan kan in zijn beleving de richting die mevrouw Kolenbrander daarna kiest, het vervolg niet zijn, door alleen maar te pleiten voor veilig gebruik. Daarmee biedt zij geen oplossing voor de grote problemen die er momenteel zijn.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) komt zo meteen op mogelijke oplossingen. Zij is begonnen met de constatering van wat zij om zich heen ziet. Zij sluit zich aan bij de inbreng van D66 en GroenLinks over een eventuele lobby naar het Rijk voor bijvoorbeeld een MDMA-pilot.
Haar fractie ziet graag dat het onderwerp drugsgebruik op feesten en festivals in Utrecht bespreekbaar gemaakt wordt. Dat kan door een stand op het festival of bij het uitgaan bij organisaties voorlichting geven over veilig drugsgebruik. Zij denkt dat dit een effectievere manier is om de gezondheid en veiligheid van bezoekers te verbeteren, in plaats van te vertrouwen op een zero tolerance beleid waarvan bekend is dat die in de praktijk nauwelijks wordt nageleefd. Bezoekers laten zich niet tegenhouden door een verbod. Door drugsgebruik bespreekbaar te maken is te zorgen voor meer bewust en verantwoord gedrag van festivalgangers en andere feestvierders. Zij vraagt de wethouder of hij kan toezeggen met de Utrechtse feest- en festi-valorganisaties in gesprek te gaan over het toevoegen van bewustwordingscampagnes tijdens evenementen.
Mevrouw Meerding (VVD) gaat in op de MDMA pilot. Zij hoorde meerdere partijen pleiten die drug onder een andere categorie te laten vallen en daarmee soepeler om te gaan. Zij legt de vraag voor waarom. Kijkend naar de veiligheidsimplicaties, de grote veiligheidsrisico's die met de MDMA-handel gepaard gaan, is dat net zo schadelijk als cocaïne.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) sprak niet over de handel. Zij sprak over het gebruik en de volksgezondheid. Van de zomer verscheen een wetenschappelijk artikel over dat de schadelijkheid van MDMA te verwaarlozen valt ten opzichte van het gebruik van cocaïne.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt volksgezondheid één onderdeel van deze discussie. Criminaliteit en veiligheid is de andere kant van de medaille. Zij vraagt mevrouw Kolenbrander zich te beseffen wat dit voor de veiligheid doet. Zij vraagt of Student & Starter dat beseft. Hoe ziet zij dat?
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) beseft dat en kijkt daar niet voor weg. Haar fractie gelooft erin met een experiment de keten beter beeld te krijgen en het te kunnen reguleren.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat drugs en hard drugs een sinistere rol spelen in de stad. Voor velen is het snuiven van een lijntje gewoonte geworden. Het gebruik van cocaïne is in de afgelopen jaren verdrievoudigd. Studentenorganisaties luiden regelmatig de noodklok over het toegenomen drugsgebruik en over het feit dat dat normaal is geworden.
Aan de andere kant is in de kansarmere wijken is te zien dat drugsgebruik en drugshandel een middel is geworden om snel rijk te worden, om juist kansen te krijgen in deze stad en in deze samenleving. Dat is wat hij niet wil bereiken. Daarom is de aanpak van de criminaliteit een grote prioriteit in de stad. Er ligt een directe link naar Grenzen stellen en Perspectief bieden. Hij wil dan wel resultaten zien. Zeker wanneer gekeken wordt naar hoe er wordt omgegaan met drugsgebruik, blijft het drugsgebruik maar toenemen in de stad. Wanneer de normalisering niet wordt aangepakt en ook niet tegen mensen gezegd wordt die gebruiken dat dat effect heeft op wat er op andere plekken in de stad gebeurt, verwacht hij dat Grenzen stellen en Perspectief bieden veel minder resultaten zal gaan opleveren dan van te voren gedacht.
Het college heeft wat dat betreft een tweeslachtig beleid; aan de ene kant wil het college streng zijn met Grenzen stellen en Perspectief bieden en optreden tegen

drugs en aan de andere kant zegt het college niet te willen stigmatiseren, de nadruk te willen leggen op gezondheidsproblemen. Hij legt de vraag voor welk signaal daarmee gegeven wordt als het gaat over drugsgebruik in Utrecht. Welk effect heeft dit ook voor de doelen die het stadsbestuur wil halen op Grenzen stellen en Perspectief bieden.
De heer Koning (D66) vraagt of het CDA in de kern gelooft dat het mogelijk is om drugs uit te bannen uit de samenleving.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt ontkennend. Zijn boodschap is vooral dat aan drugs risico's kleven en dat het stadsbestuur daarvan rekenschap mag geven. De overheid heeft wat hem betreft een norm te stellen. Die norm moet worden gehandhaafd.
De heer Koning (D66) onderschrijft dat er risico's aan kleven. Hij vraagt of het CDA ook ziet dat in de afgelopen 30 jaar een soort van war on drugs wordt gevoerd waarin steeds meer repressieve maatregelen komen, ook bij de landelijke overheid, waarbij steeds weer honderden miljoenen mee gemoeid zijn, maar dat drugsgebruik van specifieke middelen ondertussen een enorme vlucht neemt en in een paar jaar tijd is verdrievoudigd.
De heer Van Steeg (CDA) ziet in de afgelopen decennia vooral een liberale gedachte als het gaat over drugs waar mensen het steeds normaler gaan vinden drugs te gebruiken. Daar zit wat hem betreft een groot probleem. De vraag is veel groter geworden omdat uitgegaan wordt van vrijheid blijheid. Dit wordt gezegd door studentenorganisaties en dit is terug te horen in de horeca, te zien bij FC Utrecht op de tribune. Dat is de realiteit in de stad Utrecht. Die trend wil hij graag keren.
De heer Koning (D66) hoort dan vaak het CDA zeggen dat nog strenger gestraft moet worden, dat er nog meer handhavingcapaciteit tegenaan gezet moet worden, nog meer geld geïnvesteerd in repressieve maatregelen; de recente geschiedenis laat nu juist zien dat dat niets heeft opgeleverd.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat ook te leren is van opium uit China; die laat zien dat vrijblijvendheid tot grote ellende kan leiden.
Hij pleit voor een duidelijke normstelling en een overheid die die norm kan stellen. Daarvoor is handhaving en politie nodig.
Hij weet niet of nog repressiever zijn altijd en overal werkt. Hij pleitte voor veel nadrukkelijker het gesprek te voeren over het gebruik van drugs. Hij pleit ervoor als politiek gezamenlijk uit te stralen dat het gebruik van drugs niet normaal is en dat daarin nog een aantal extra stappen te zetten zijn. Dat zal het stadsbestuur verder helpen.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op effectindicatoren bij deze agendering over Grenzen stellen en Perspectief bieden. Hij legt de vraag voor of het stadsbestuur daarmee gaat bereiken wat het wil bereiken. Hij legt de vraag voor of het gebruik van drugs in de stad voldoende in kaart is gebracht en of het stadsbestuur hierin een doel gaat stellen dat omlaag te brengen en op welke wijze.
Aan de normalisering van drugsgebruik mag wat hem betreft ook een effectindicator gehangen worden. Hij krijgt daarop graag een toezegging van de burgemeester.
De heer Maas (VOLT) hoort het CDA zeggen over het normaliseren, over meer repressieve maatregelen; hij vraagt naar een voorbeeld van het CDA waar dat ooit heeft geholpen. Hij kent alleen voorbeelden waar dat totaal mislukt is.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat heer Maas op een totaal andere planeet woont. Hij merkt op dat er nog nooit zoveel drugsgebruik zijn in deze stad, er is nog nooit eerder zo'n hoog gebruik geweest.

De heer Maas (VOLT) vraagt of de heer Van Steeg onder andere op de hoogte is van de situatie aan de grens met Mexico.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat hem die situatie hem bekend is. Er zijn ook veel situaties gekend waarbij drugs zijn vrijgegeven en dat dat heeft geleid tot enorme drama's in de samenleving. Hij bevestigt dat er negatieve effecten zitten aan drugshandel.
De heer Maas (VOLT) hoeft daarvan niet overtuigd te worden; daarover is hij het eens met heer Van Steeg. Het gaat hem om oplossingen te vinden voor de gezondheidsschade, de negatieve effecten, de criminaliteit. Hij is daar naar op zoek. Hij vraagt of de heer Van Steeg die oplossingen heeft.
De heer Van Steeg (CDA) heeft gezegd dat vooral ingezet moet worden op het tegengaan van normalisering van drugsgebruik. Hij ziet daar een enorm probleem. Het klopt dat er veel veiligheidsproblemen zijn in drugs over de hele wereld. In Utrecht is het grote probleem dat er veel vraag is naar drugs met directe gevolgen voor de rest van de stad. Hij vindt het ongelofelijk dat dat mogelijk is.
Hij heeft eerder een vraag gesteld over recidieven; zijn vraag zou worden meegenomen; hij vraagt op welke manier dit geborgd is met deze indicatoren.
Hij heeft vernomen dat het college de omvang van plofkrakers in kaart gaat brengen; hij vraagt of ook in kaart gebracht gaat worden hoe groot de groep is die daarbij betrokken is.
Zijn vraag blijft of met deze indicatoren resultaten geboekt gaan worden. Hij verwacht dat er vooruitgang komt. Hij wil graag zien dat de effectindicatoren gaan leiden tot de nagestreefde doelen.
Hij was blij te vernemen dat D66 voor campagnes pleitte om drugsgebruik tegen te gaan. Zijn fractie zit op de lijn dat met campagnes wel degelijk iets te bereiken is in het streven de normalisering tegen te gaan. Wat hem betreft kan de burgemeester gezamenlijke initiatieven nemen met maatschappelijke organisaties om een norm te stellen tegen drugsgebruik. Al die stappen kunnen worden gezet; hij waarschuwt voor contraproductieve campagnes. Hij roept de burgemeester op werk te maken van productieve campagnes.
De heer Koning (D66) zit op een andere lijn. Zijn fractie zei nadrukkelijk in de overheidscommunicatie niet te betuttelen, precies om dezelfde redenen die mevrouw Fattal aanhaalde: met betutteling wordt een tegengesteld effect bereikt. Hij pleit ervoor in de communicatie eerlijk en helder te communiceren over de middelen die er zijn voor mensen om perspectief te hebben; bijvoorbeeld om verdachte situaties te spotten. Hij vraagt hoe de heer Van Steeg dit ziet.
De heer Van Steeg (CDA) ziet daarbij een voorliggend traject. Hij brengt Jellinek en Trimbos in herinnering; die instellingen kijken naar mensen die echt verslaafd zijn. Dan gaat het om zware gevallen die hopen de weg naar hulpverlening te vinden. Dat hoopt hij ook. Dat voorliggend traject ligt bij de gebruiker. Wanneer de instroom alleen maar groter gemaakt wordt, zal aan de achterkant te zien zijn dat de zwaar verslaafden in de problemen komen. Hij pleit ervoor aan de voorkant te zeggen dat het niet normaal is.
De heer Koning (D66) is het erover eens dat het niet alleen maar vrijheid blijheid is. Volgens hem is hij het er ook over eens dat de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om mensen te informeren. Hij is het oneens over hoe dat dit het meest effectief te doen. Uit alle onderzoeken blijkt dat het aanbieden van oprechte informatie het meest effectief is, zo dat mensen zelf een keuze kunnen maken op basis van die informatie. Hij vraagt of de heer Van Steeg dat kan erkennen.

De heer Van Steeg (CDA) kan niet erkennen dat wanneer de maatschappij duidelijke normen heeft hoe om te gaan met drugs, namelijk dat drugsgebruik niet normaal is, en dat het gebruik geen positieve gevolgen heeft voor de stad, en de heer Koning dat ontkent, hij zijns inziens net als de heer Maas op een totaal andere planeet leeft dan hij.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) hoopte op nuancering in het verhaal van de heer Van Steeg. Hij begon zijn betoog met dat het gebruik van coke verdrievoudigd is; zij legt de vraag voor waar hij die cijfers vandaan haalt. Dit is haars inziens niet waar. Zij begrijpt dat in dit debat zorgen worden uitgesproken over het normaliseren van drugsgebruik. Wanneer zij kijkt naar de cijfers in 2015 was dat 2,8% en nu 3,8%. Dat is een stijging en dat is erg; maar ten opzichte van twee jaar geleden is het drugsgebruik verminderd. Zij wil dat beeld nuanceren.
De heer Van Steeg (CDA) zal het artikel naar haar toesturen, na dit debat. De cijfers die hij heeft gebruikt, zijn er daadwerkelijk.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met het noemen van campagnes om het normaliseren van drugsgebruik te voorkomen. Hij noemt ook de reactie van het college over het niet hebben van generieke normen en dat normering uiteindelijk niet gaat helpen. Hij ziet dat het wel helpt. Zijn beeld is dat wanneer niet ingezet wordt op normering, dat effect zal hebben op het gebied van de bestrijding van drugsgebruik.

Mevrouw Meerding (VVD) las hetzelfde artikel als de heer Van Steeg. In de afgelopen 10 jaar is het drugsgebruik in Utrecht extreem toegenomen. Het cocaïnegebruik in Utrecht is meer dan verdrievoudigd en is het MDMA-gebruik is met 40% toegenomen. Zij vindt dat schrikbarende cijfers. De VVD maakt zich zorgen over de gezondheidsproblemen die dat met zich meebrengt en ook over wat dit doet met de veiligheid. De gevolgen van grootschalig drugsgebruik en de criminaliteit die daarmee samenhangt is iedere dag terug te zien in de stad.
De heer Koning (D66) vraagt of de VVD zich ook zorgen maakt over het criminaliseren van gebruikers; de VVD staat daarin landelijk voor aan.
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt wat de heer Koning daar concreet mee bedoelt. Haar eerste zorg is niet de criminalisering van gebruikers. De eerste zorg die Utrecht heeft is wat haar betreft dat het enorm onveilig is door het drugsgebruik; dat is merkbaar in de straten; daar gaat haar eerste zorg naar uit.
De heer Koning (D66) vindt dat dat perspectief biedt, ook lokaal waarop de VVD zich richt. Hij vraagt of hij die conclusie kan trekken.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat harddrugsgebruik landelijk verboden is. Dat steunt de VVD ook lokaal.
De heer Koning (D66) merkt op dat juist de gebruiker beschermd wordt door de wetgeving; dat is het idee achter het landelijke beleid. Wanneer het gebruik in de taboesfeer gebracht wordt, maakt het bestuur het minder toegankelijk richting de zorg.
Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt hieruit waar de heer Koning heen wil; officieel op papier is harddruggebruik nog steeds illegaal. Er is alleen een gedoogbeleid voor cannabis. Er zijn ook nog regels over hoeveel harddrug iemand op zak mag hebben. Maar in principe staat in de wet dat het illegaal is. Haar fractie is van mening dat de gebruiker gewezen mag worden op de wereld die er achter zit en dat achter het pilletje dat genomen wordt veel leed schuil gaat.
De heer Koning (D66) concludeert dat hiermee D66 en de VVD dichter bij elkaar komen. Dit gaat over mensen in positie brengen waardoor zij informatie tot zich

nemen die voor hen relevant is om zelf een afweging te kunnen maken. In dat opzicht komen de partijen dichter bij elkaar. Hij stelt voor dat te verkennen.
Mevrouw Meerding (VVD) vervolgt haar inbreng en verwacht dat de heer Koning wel anders gaat denken over het dichter bij elkaar komen.
De gevolgen van grootschalig drugsgebruik en de criminaliteit die daarmee samenhangt, ziet zij elke dag terug in de stad. Van naalden en drugsafval in speeltuinen tot jongeren die worden geronseld voor drugshandel tot aan vernielingen, geweld en afrekeningen op klaarlichte dag. Zij vindt dat een ongelofelijk serieus probleem en wat haar fractie betreft een van de grootste problemen van deze tijd.
Zij legt de vraag voor wat daaraan lokaal te doen is; lokale legalisering lijkt haar fractie geen oplossing, niet van cocaïne maar ook niet van MDMA. Met legalisering wordt Utrecht alleen maar aantrekkelijker voor drugshandel. Dan is het stadsbestuur nog verder van huis. De VVD is van mening dat de raad dit burgemeester niet moeten aandoen.
Waar het gaat om de gezondheidschade ziet de VVD vooral de oplossing in preventie en bewustwording. Zij vindt het heel belangrijk dat mensen de gezondheidsrisico's begrijpen en dat het niet alleen maar als leuk en onschuldig wordt neergezet. Ook vindt zij het belangrijk dat gebruikers zich bewust zijn van welke vreselijke criminele wereld schuilgaat achter hun gebruik. Zij vraagt welke koers het college momenteel vaart op dit punt. Gaat het stadsbestuur gebruikers aanspreken op hun verantwoordelijkheid of niet? Het is haar nog onduidelijk en zij hoort graag nog meer van de wethouder en de burgemeester.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) is nu ook de draad kwijt bij de VVD; als het gaat om de gezondheid kan zij die fractie volgen; vervolgens stelt mevrouw Meerding voor de gebruikers de les te lezen. Het is maar de vraag of de gezondheid van de gebruiker daarmee geholpen is; die wordt in de taboesfeer gedrukt en denkt wel vijf keer na voordat hij een keer om hulp gaat vragen. Hoe draagt een dergelijke campagne bij andere gezondheid.
Mevrouw Meerding (VVD) heeft niet gesproken over een belerende toon. Zij herhaalt wat zij heeft gezegd: gebruikers ervan bewust maken welke criminele wereld schuilgaat achter het gebruik. Zij denkt dat dat niet per se betekent dat met een belerende vingertje gewezen wordt. Zij opteert voor het verhaal vertellen en oprechte bewustwording bij de gebruiker.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) stelt de vraag hoe daarmee de gezondheid van de gebruiker geholpen is; dit betreft ook de meer kwetsbare gebruikers. Hoe kan de gezondheid bij de VVD voorop staan en toch een dergelijke campagne voorstellen.
Mevrouw Meerding (VVD) heeft niet gezegd dat de volksgezondheid voorop staat in die zin als staat dat boven veiligheid. Zij heeft gezegd preventie belangrijk te vinden. Er wordt nu een beeld geschetst als mag niet meer gezegd worden dat achter dat pilletje een hele criminele wereld schuilgaat. Zij refereert aan andere branches waar wel degelijk bewustwording is ontstaan.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt dit geen preventiecampagne. Zij vraagt waarom volksgezondheid niet voorop mag staan.
Mevrouw Meerding (VVD) zet uiteen dat voor haar fractie volksgezondheid en veiligheid samengaan; die prioriteiten gaan hand in hand waarin haar fractie geen rangschikking maakt.
De heer Paalman (HORIZON) merkt op dat gezegd is dat de VVD geen fan is van een belerende toon. In Rotterdam is het college wel degelijk fan van een belerende

toon. Daarom haalt Rotterdam het nieuws. Hij vraagt of hij hieruit kan concluderen dat de Utrechtse VVD het niet eens is met die aanpak.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op niet te durven zeggen dat zij alles op de voet volgt van wat Rotterdam doet.
De heer Paalman (HORIZON) begrijpt hieruit dat de Utrechtse VVD geen belerende toon wenst als het gaat om communicatie over drugs.
Mevrouw Meerding (VVD) wil een campagne die werkt. Uit onderzoek blijkt dat de belerende toon niet werkt. Zij zoekt een campagne die wel werkt.
De heer Maas (VOLT) vraagt zich af of de VVD mogelijk denkt dat juist legalisatie en regulatie de door de VVD genoemde problemen veel gemakkelijker zouden oplossen.
Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt nadrukkelijk ontkennend. Zij ziet niet in hoe Utrecht of Nederland zelfstandig kan besluiten tot het legaliseren van bepaalde drugs. Dat werkt haars inziens alleen in de hand dat de drugshandel in Nederland alleen maar toeneemt. Volgens haar worden de problemen daarmee groter.
De heer Maas (VOLT) begrijpt dat. Legalisatie ligt niet aan alleen Utrecht. Hij hoopt dat in Portugal in een groot congres waarbij burgemeester Halsema spreekster is, ideeën worden verspreid; dan zou legalisatie wellicht een probleem zijn. Hij vraagt wat mevrouw Meerding daarvan vindt.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat heer Maas dan zou moeten specificeren wat hij onder regulatie verstaat en hoe dat concreet vorm zou krijgen.
De heer Maas (VOLT) zal dat doen in zijn bijdrage.
Mevrouw Meerding (VVD) vervolgt haar bijdrage met de overstap naar Veiligheid. Wat haar betreft moet het gemeentebestuur drugscriminaliteit keihard blijven aanpakken; dat kan wat haar betreft niet hard genoeg. Zonder dat het gemeentebestuur iets doet, krijgen de criminelen de overhand. Tot haar spijt is het onvermijdelijk dat hierop heel veel politiecapaciteit wordt ingezet. Uiteraard ziet zij in een ideale wereld liever dat het met minder kan. Tot haar spijt is dat niet mogelijk.
Zij roept het college op de raad goed op de hoogte te houden van de aanpak Grenzen stellen en Perspectief bieden; zij wil graag vernemen wat daarmee bereikt wordt. In de raadsbrief is daarop een schot voor de boeg gedaan. Zij blijft dit nauwkeurig volgen. Haar fractie is ook benieuwd naar de middelen die de gemeente heeft om lokaal harder op te treden. Ze noemt in dit verband de patseraanpak van destijds, en het aan banden leggen van het opnemen van contant geld. Zij denkt ook aan het dumpen van drugsnaalden in speeltuintjes. Zij legt de vraag voor of dat lokaal harder is aan te pakken via de APV. Zij vraagt hoe de burgemeester dat ziet.
De heer Koning (D66) vindt dat maatregelen proportioneel moeten zijn en problemen moeten oplossen.
Mevrouw Meerding (VVD) wil graag de allerjongste inwoners beschermen en benadrukt dat drugsnaalden niet in een speeltuin thuishoren.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) heeft kinderen. Zij heeft zelf nog nooit drugsnaalden gevonden in de speeltuin.
Haar fractie bekijkt het drugsbeleid met volksgezondheid als uitgangspunt zonder de ogen te sluiten voor drugscriminaliteit en onveiligheid. Vanuit dit perspectief richt zij haar inbreng op preventie en vroegsignalering, vooral gericht op problematisch drugsgebruik en drugsgebruik door een kwetsbare groep.
Eerder dit jaar besprak het bestuur de tussenrapportage op Grenzen stellen en Perspectief bieden; daarbij is ook gesproken over de inzet op ondermijning.

Haar fractie hecht er aan dit te doen met de inzet op preventie en vroegsignalering zoveel mogelijk op bewezen effectieve methodes. De neiging kan zijn nieuwe dingen te bedenken. Haar fractie heeft zich ook laten overtuigen daarmee voorzichtig te zijn, zeker omdat de middelen en de capaciteit schaars zijn en dat preventie onder druk staat, landelijk en lokaal. Zij vraagt het college of daarop meer zicht is en ook op de impact van de bezuinigingen.
Concreet beschikt de gemeente over drie veldwerkers jeugd, gelieerd aan het preventieteam. Zij hebben nu al meer werk dat zij aan kunnen. Idealiter zouden zij een groter gebied bereiken. Zij moeten voorkomen dat er nieuwe jonge kwetsbare gebruikers bijkomen. Zij proberen steeds outreachend te werken, ook in specifieke buurten en wijken. Haar fractie hecht aan die capaciteit. Zij vraagt of het college het daarmee eens is. Als het preventiebudget schaars is, moet het zo effectief mogelijk worden ingezet.
Preventie is niet altijd voorlichting aan gebruikers zelf, maar vaak moet ook de omgeving beïnvloed worden om echt effectief te kunnen zijn. Zo is het zaak ouders vroeg te informeren, bijvoorbeeld via ouderavonden. Zij doet een suggestie die kennis van de ouders te vergroten over hoe thuis gesprekken te voeren. Wat haar betreft geldt dat ook voor scholen. Scholen zijn vaak al overbelast. Zij hoorde dat in een Raadsinformatiebijeenkomst over Scholen en Veiligheid.
Onder andere Jellinek en Trimbos zetten in op het trainen van IB-ers. (Internbegeleiders), functionarissen en het aanbieden van lespakketten op maat. Zij kunnen nu al niet voorzien in de vraag.
Wanneer de PvdA moet kiezen, kiest haar fractie voor de inzet op deze groepen. De vraag is voor haar fractie hoe de preventie levend is te houden.
De heer Koning (D66) hoort het voor hem bekende pleidooi van de PvdA voor kwetsbare groepen. Hij wil dan wel graag weten of de PvdA de student ook vindt behoren tot kwetsbare groepen.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) licht toe dat zodra drugsgebruik problematisch is, de gebruiker onder kwetsbare groepen valt. De gebruiker kan de drugs laten testen; daarvan maakt die groep veel gebruik. Die groep kent de mogelijke gevolgen; zij vindt dat al een vorm van verantwoord drugsgebruik. Kwetsbare groepen gaan geen uren in de rij staan om de drugs te laten testen.
De heer Koning (D66) licht toe dat het zijn punt is dat studenten vaak deel uitmaken van kwetsbare groepen. Zo is dat te definiëren. Hij denkt dat de opgave veel groter is dan het alleen te doen in het veldwerk, maar ook als stad haar verantwoordelijkheid te nemen richting grotere groepen die te maken krijgen met het aanbieden van drugs.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) merkt op dat dat de woorden van de heer Koning zijn; de HBO en WO-studenten die ervoor kiezen drugs te gebruiken en de grootste groep daarvan, ziet zij zeker niet als kwetsbare groep. Zij kunnen hun drugs laten testen; een deel van het preventiebudget wordt daaraan besteed. Wanneer nu een voorstel wordt gedaan voor herschikking van die middelen - zij heeft geen enkel voorstel gehoord voor extra middelen - zitten de zorgen van de PvdA op andere vlakken en zal haar fractie er eerder voor kiezen daar het geld naar toe te laten gaan.
De heer Koning (D66) kijkt daar anders tegenaan. Hij denkt dat het belangrijk is dat iedereen in de stad in staat is informatie in te winnen. Wanneer gekozen wordt voor het gebruik van drugs. Wanneer het niet in de hand is te houden voor iemand individueel, zou die persoon recht moeten hebben op de hulp en de toegang daar naar toe.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) betreurt het dan dat D66 haar pleidooi niet steunt dat het budget meer bestemd zou moeten zijn voor scholen; nu al kunnen de organisaties de vraag van scholen niet aan. Zij spreekt dan over jongere gebruikers, nog kwetsbaarder, ook vanwege hun leeftijd. D66 heeft daarover laatst die bijeenkomst georganiseerd. Zij hoopt hen aan haar zijde te vinden; vooral in te zetten op die groep.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) gaat door op de studenten, en dan niet zozeer de studenten met verslavingsproblematiek maar meer op de studenten die op gelegenheid gebruiken zonder verslaving en met onverschilligheid jegens alle problemen die voorafgaan aan het drugsgebruik. Hij miste die groep in het betoog van mevrouw Raaijmakers. Wat vindt de PvdA in brede zin daarvan? Vindt de PvdA dat het stadsbestuur daarop een aanpak moet richten en zo ja hoe?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) deelt de visie van de ChristenUnie daarop niet. Zij denkt zeker niet dat een moraliserende toon daarbij helpt. Ook hier weer staat volksgezondheid voorop. Met het laten testen van drugs hoopt zij in haar betoog die kant te hebben belicht.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) is verbaasd nu al iets te horen over de moraliserende toon van de ChristenUnie. Hij stelde een open vraag en was benieuwd naar de reflectie van mevrouw Raaijmakers. Zijn moraliserende boodschap komt meestal in de derde interruptie. Hij vraagt het antwoord op zijn vraag of hierop een aanpak gericht moet worden of niet.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) antwoordt ontkennend; die aanpak hoeft wat haar betreft niet.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) houdt het bij zijn bijdrage tot nu toe.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) licht toe dat haar laatste punt gaat over het harddrugsverbod. Zij sluit zich aan bij de vragen van GroenLinks. Zij kijkt uit naar de evaluatie. Zij let scherp op de effecten van zorg. Dat is wat haar betreft niet alleen het tegengaan van overlast, maar ook het begeleiden van mensen naar zorg. Hoeveel mensen zijn er nu minder op straat en effectief ondergebracht in de zorg, zijn zij tevreden met die zorg, blijven ze daarbinnen of is na verloop van tijd te zien dat ze op straat terecht komen? Zij hoopt bij de evaluatie te vernemen nu na anderhalf jaar over de lange termijneffecten.

De heer Maas (VOLT) noemt de potentie van Nederland het nieuwe Afghanistan van de drugsindustrie. Zo werd hem verteld door experts. Verwacht wordt dat het verbieden van de papaveroogst in Afghanistan door de Taliban ertoe zal leiden dat Nederland producent nummer één van de synthetische drugs gaat worden. Het vooruitzicht van toenemende criminaliteit, ernstige milieuverontreiniging en de kosten daarmee gepaard, zijn voor zijn fractie een schrikbeeld.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) hoort VOLT zeggen dat op het moment waarop Afghanistan meer kiest voor repressie, dat gaat leiden tot een daling in de productie waardoor Nederland producent nummer één wordt. Hij vraagt of hij dit goed heeft gehoord.
De heer Maas (VOLT) antwoordt bevestigend.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) begrijpt dat dit een voorbeeld is van een positief effect van repressie.
De heer Maas (VOLT) antwoordt met incorrect.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt uitleg.

De heer Maas (VOLT) vergelijkt de Taliban niet met het bestuur in Nederland. Bekend is dat het tot hele andere effecten zal leiden. Het zal een verwoestend effect hebben op de prijs van heroïne in Nederland; dat zal leiden tot een hele andere vorm van drugsverspreiding, namelijk synthetische drugs.
Hij vervolgt zijn betoog met te stellen dat de War On Drugs een mislukking is; hij zou dat liever radicaal over een andere boeg willen gooien. Hij pleit ervoor meer in te zetten op het reguleren en decriminaliseren van drugsgebruik. Dat is veiliger, gezonder, goedkoper en vooral ook voor iedereen veel leuker.
Hij stelt dat aan drugsgebruik heel veel gezondheidsrisico's zitten; daarvoor is hij niet blind. Dat zijn fractie meer onderdelen van de keten wil toestaan, betekent nog niet dat zijn fractie drugsgebruik vrij wil geven; integendeel. Zijn fractie stelt voor als overheid meer regie te nemen en meer te sturen. In plaats van dat het beleid doorslaat naar de ene of de andere kant, vindt zij dat de focus moet liggen op de balans tussen veilig, gezond en duurzaam drugsgebruik waarvan in vrijheid kan worden genoten. Daarom doet hij twee voorstellen en stelt hij twee vragen.
De voorstellen:
Een nieuw experiment starten voor een XTC winkel en voor wiet. Hij ziet graag dat het experiment met de XTC winkel zich richt op een bredere doelgroep en dat de ambitie uit het coalitieakkoord om mee te doen met een wietexperiment de volgende keer wel wordt gehaald.
Met de Utrechtse apothekers in gesprek gaan om te verkennen of en onder welke voorwaarden zij bereid zijn om legaal XTC te verkopen, bijvoorbeeld via de lokale apothekersvereniging. Hij ziet graag hoe de burgemeester over deze voorstellen denkt.
De vragen:
Om veilig drugsgebruik te sturen vindt zijn fractie het een goed idee de meest gevaarlijke synthetische drugs te verbieden; in ieder geval in eerste instantie. De verboden die er nu zijn, zijn niet effectief omdat ze zich richten op individuele middelen. Daarom vraagt zijn fractie de burgemeester, ook in haar rol als voorzitter van de VNG te lobbyen voor een verbod op klasse van middelen in plaats van individuele middelen, zoals dit in Engeland gebeurt.
Hij verneemt graag van de burgemeester hoe het college wil anticiperen op de veranderingen in de internationale drugshandel. Wat gaat het college doen om te voorkomen dat de Utrechtse illegale cocaïne infrastructuur straks de basis is voor een Fentanyl of Nitrazeen-opidemie in de stad Utrecht.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt welk instrument van de burgemeester ingezet moet worden om groepen drugs te gaan verbieden.
De heer Maas (VOLT) licht toe dat daarvoor een verandering opgestart moet worden vanuit het kabinet; een verandering die zich richt op die groepen. De burgemeester zou een rol kunnen spelen in de lobby om dat in gang te zetten.
Mevrouw Meerding (VVD) hoort de heer Maas nadrukkelijk pleiten voor een XTC experiment; zij vraagt hoe het dan zit met de veiligheid. Zorgt dat experiment er niet voor dat de drugshandel alleen maar groter wordt in Utrecht?
De heer Maas (VOLT) merkt op dat dat experiment dat moet uitwijzen. De verkoop van XTC via apothekers kan veel veiliger doordat het ook geproduceerd wordt in legale omstandigheden.

Niet agenderende partijen met een korte aanvulling

De heer Paalman (HORIZON) vindt het voeren van dit debat heel erg goed. Drugs zijn niet dood te zwijgen. In Utrecht wordt massaal drugs gebruikt. Naar zijn gevoel komt er elke week een nieuwe versie van 3MMC uit en steeds met een kleine variatie op de letters en nummers daarin. Over schadelijkheid van drugs is lang te discussiëren. Mensen reageren verschillend op drugs. Waar de een gaat dansen verliest de ander zijn zelfbeheersing. Dat geldt ook voor alcoholgebruik. Iedereen vindt dat prima.
De heer Maas (VOLT) vraagt wat Horizon vindt van het lobbyen om groepen drugs te gaan verbieden zo dat het verhaal van 3MMC daarvan een voorbeeld kan zijn.
De heer Paalman (HORIZON) vindt dat lastig. Hij is het eens met VOLT dat het een kat en muisspel is met alle nieuwe combinaties die te maken zijn. De vraag is wat van de groepen echt te verbieden en waarvan is te zeggen dat het minder erg is. Hij is het eens met heer Maas dat het mogelijk moet zijn om de hele groep te verbieden, wanneer daartoe reden is.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Zijn fractie is voorstander van een progressief en liberaal drugsbeleid. Hij was erg verbaasd over de reacties binnen deze raad en binnen de landelijke politiek over grapjes.
Hij vindt het logisch om een stukje van de criminaliteit in de legaliteit te brengen; dan is te zien wat er gebeurt en is dat te reguleren. Dan zijn mensen te helpen die de hulp nodig hebben. Dat is een debat voor de landelijke wetgever. In dat licht is het de vraag wat Utrecht kan doen. Daarop is het antwoord lastig. Hij kijkt in dit licht naar het college. Hij is in ieder geval geen voorstander van een hardhandige aanpak. Het probleem moet bij de wortels aangepakt worden, en niet bij de gebruikers. Er moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen overlastgevende gebruikers en gebruikers die niemand lastigvallen.
Hij sluit af met het stellen van enkele vragen aan het college.
(1) Wat is de Utrechtse houding tegenover gebruikers van harddrugs die niemand tot last zijn en thuis of op festivals gebruiken?
(2) Erkent het college dat elke avond massaal in Utrecht wordt gesnoven, of kijkt het college hiervan weg?
(3) Wat vindt het college van het taboe op drugs in de maatschappij; vindt het college het bijzonder dat zoveel mensen het gebruiken, maar dat niemand er voor uitkomt?
(4) Heeft het college plannen om net als in Rotterdam drugsstraatnamen te introduceren, zoals bijvoorbeeld de MDMAliebaan.
(5) Kan een festival echt niet een grapje over drugs maken?
(6) Is de gemeente bereid om een keer op een festival te gaan staan om te laten zien dat de gemeente er ook is voor de gebruikers van drugs en het taboe er op te slechten.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vraagt zich af of een grapje iets bijdraagt aan de volksgezondheid.
De heer Paalman (HORIZON) ziet het probleem niet als een festival een grapje maakt.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de drugs die gebruikt worden op het festival nog steeds illegaal zijn; zij vraagt of dat voor de heer Paalman helemaal niet relevant is.
De heer Paalman (HORIZON) brengt in dat het gebruik op een festival gedoogd wordt. Misschien mag het officieel niet van de wet maar het gebeurt, ook met een zekere toestemming van de overheid.

Hij pleit ervoor het grapje in een bepaalde context te zien en er een beetje om te lachen. Hij nodigt de raadsleden uit een festival te bezoeken om te zien dat het realiteit is.

De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) vindt het belangrijk in dit gesprek ook stil te staan bij hoe om te gaan met de troep die in de natuur komt door drugsafval. Dat afval bestaat vaak uit gevaarlijke chemicaliën, plastics en metalen en zijn fractie maakt zich ernstig zorgen over de schade die dat afval toebrengt aan dier, mens en natuur. Ook op straat is het afval er; hij noemt de lachgascilinders die overal te vinden zijn.
Het college rapporteerde dat in 2022 in Utrecht 11 drugsdumpingen waren in Utrecht waarover het college destijds zei dat voor het verwijderen en voor het herstellen van de schade aan de natuur aanzienlijke kosten verbonden waren. Hij vraagt of het college met zijn fractie deelt dat deze schade aan de natuur hersteld moet worden en hij vraagt of dat ook plaatsvindt. Hij vraagt of het college cijfers heeft over drugsdumpingen van 2023. Wat zijn fractie betreft is preventie van drugsafval de beste manier om dit tegen te gaan. Zijn fractie hoopt dat het college hierop flink kan inzetten en hiermee creatief aan de slag kan. De realiteit is dat momenteel in Utrecht gevaarlijk drugsafval is en toegevoegd wordt. Hoe is het college van plan om die schadelijke drugsdumpingen en drugsafval tegen te gaan en kan het college de raad toezeggen de raad over de voortgang te informeren. Zijn fractie wil hierop meer grip krijgen en inzicht krijgen.
De heer Koning (D66) vindt dit een heel belangrijk onderdeel van dit debat. Hij is heel blij dat de heer Van Bemmel dit aan de orde stelt. Hij ziet een parallel met lachgas; sinds lachgas verboden is, worden de cilinders overal gedumpt en leveren die een groot probleem op. Daarvan is te zien dat repressie tot problemen leidt. Hij vraagt of de heer Van Bemmel het met zijn fractie eens is dat het mooi zou zijn wanneer het aanbieden van drugsdumpingen bij milieustraten een goede oplossing zou kunnen zijn, zonder dat daarop repressies zitten.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) overweegt dat dat een goede oplossing zou kunnen zijn. Hij las in eerdere reacties van het college hoe te voorkomen is dat niet méér drugs op de stad afkomen. Hij denkt dat hierin een balans te vinden is, en vooral met cilinders. Daarbij gaat het om een kleine afvalproductie; hij stelt zich voor dat daar naar te kijken is.
De heer Koning (D66) oppert dat de beide partijen die vraag stellen aan het college; of hiervoor ook ruimte te zoeken is, ook landelijk in de wetgeving of bij de landelijke partijen zo dat gemeenten hiervoor meer ruimte krijgen. Hij vraagt of de heer Van Bemmel het daarmee eens is.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) beseft dat zijn vraag aan het college vrij breed was; deze mogelijke oplossing zou daarin passen.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) haakt in op de inbreng van de heer Koning. Volgens hem is het het geval dat cilinders van lachgas al lang voordat de repressiemaatregelen waren uitgevaardigd voorkwamen in natuur. Hij vraagt of de heer Van Bemmel dat ook herkent.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend en merkt op dat destijds de mogelijkheid ook niet bestond om dit afval legaal af te voeren. Hij ziet nog steeds dat die verbeterruimte er is.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) hoort de heer Van Bemmel spreken over drugs afval. Hij erkent daarvan een groot deel van zijn eigen inbreng over de ketenverant-

woordelijkheid. Hij vraagt of de heer van Bemmel met hem deelt dat dat ook onderdeel is van de verantwoordelijkheid van drugsgebruikers voor het in stand houden van de keten.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) is voorstander van bewustwording bij gebruikers over de klimaatschade die het aanbrengt. Hij hoort de PvdA zeggen dat het mogelijk averechts werkt. Hij weet niet zo goed hoe het zit. Hij heeft zich er niet in ingelezen. Hij denkt dat gezocht moet worden naar manieren om de milieuschade het beste te voorkomen.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt of de Partij voor de Dieren bereid is om met hem te kijken naar een manier waarop te werken is aan bewustzijn bij de drugsgebruikers.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) kijkt graag mee. Hij zal hier later op terugkomen.

De voorzitter constateert dat er geen partijen meer zijn die inbreng willen leveren.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering.
De beantwoording
Burgemeester Dijksma dankt de fracties voor hun inbreng. Zij heeft gemerkt dat de raadsleden consistent zijn in het innemen van hun standpunten.
Zij merkt op dat veel gefilosofeerd is; het college gaat daarin niet mee. De gemeente gaat niet over het nationaal drugsbeleid. De burgemeester is niet voornemens om hierop lobbyinitiatieven te gaan ontwikkelen. Het college heeft zijn handen vol aan wat gaande is in de stad. Zij zal de beantwoording op zich nemen waar het de veiligheid betreft, en haar collega zal de beantwoording op zich nemen vanuit het perspectief van de volksgezondheid.
Zij merkt op dat het college er in slaagt op dit beleid een coherent verhaal los te laten; dit in het besef dat de raad daarover zijn oordeel heeft. Zij raadt de raad niet aan in de huidige politieke constellatie in discussie te gaan over zaken die de nationale politiek betreffen. Het college heeft veel energie nodig om zich te focussen op zaken waarop het college goede invloed kan uitoefenen. Zij beveelt dit in de aandacht van de raad aan.
Ze gaat in op de inbreng over de ondermijnende drugscriminaliteit versus het gebruik van drugs. Dan staat Utrecht er niet mooi op. Utrecht scoort wereldwijd behoorlijk hoog als het gaat om het gebruik van MDMA. Dat baart het college zorgen. Zoals alcoholgebruik, en bepaald medicijngebruik, is drugsgebruik niet zonder risico. Zij verwacht dat de wethouder daar uitgebreid op in zal gaan. Het college zal mensen meegeven met wijsheid om te gaan met middelengebruik.
Richting de heer Van Steeg die een rechtstreekse lijn trok tussen effectiviteit van de aanpak en de vermindering van het gebruik; de burgemeester vindt die verbinding niet fair. Zij begrijpt dit vanuit de achtergrond van de heer Van Steeg. Zij heeft begrepen van hem dat hij van mening is dat de overheid een stringent standpunt moet hebben op het gebruik van drugs, los van de criminaliteit.
Het punt is dat de drugscriminaliteit zich in hoge mate ook begeeft op de internationale markt. Het is mogelijk daarover moraliserend te spreken. De burgemeester heeft dat ook wel eens gedaan door uit te leggen dat het haar verbaasde dat het stadsbestuur over heel veel producten heel goed in staat is na te denken over de maatschappelijke kosten, bijvoorbeeld van het eten van vlees. En dat het heel soms haar bevreemdende dat het lijntje en het pilletje nooit in dat daglicht kwam te staan

van hoge maatschappelijke kosten die dat met zich meebrengt. Zij vindt het goed om te merken in het debat in de commissie dat zij daarvoor oog heeft. Dat is lang in deze discussie achterwege gebleven.
De heer Van Steeg (CDA) had gezegd dat het onderdeel is van de resultaten die te bereiken zijn. Wanneer de burgemeester normstelling belangrijk vindt, adviseert hij haar dat dan ook te doen en dat ook in de brieven te schrijven aan de raad.
Burgemeester Dijksma verwacht dat wethouder Eerenberg daarop zal ingaan onder het thema campagnes. Daarin hecht zij aan de woorden van mevrouw Meerding: dat het wel moet werken. Zij stelt voor de experts daarin voorop te laten gaan. Die zeggen wel iets anders dan de voorbeelden die genoemd zijn zoals Rotterdam. Zij begrijpt de politieke behoefte aan een harde normering vanuit de burgemeester; het is maar zeer de vraag hoe effectief het is. Zij is voor effectiviteit. Zij vindt het van belang de experts te volgen en geen zaken te doen die averechts werken. Dat dreigt dan wel te gebeuren.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat bij een averechts effect niemand gebaat is. Hij begrijpt dat de burgemeester daadwerkelijk de behoefte voelt om die normering toe te passen, maar dat het moet werken.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat zij ook hierin graag haar eigen route kiest. Een van de thema's die naar voren werd gebracht was Fentanyl. Zij vindt dat voorzichtigheid geboden is met een vorm van normering over het gehele spectrum als het gaat om drugsgebruik. Het is niet voor niets dat Nederland een traditie heeft op het mogelijk maken van bezit en een traditie die tot nu toe heel erg goed heeft uitgepakt op het niet criminaliseren van gebruik. Het debat is genuanceerder dan soms naar voren komt in de politieke discussies. Zij zou niet één vorm van normering over het hele spectrum willen leggen.
De heer Van Steeg (CDA) heeft die nuance ook proberen aan te geven. Hij stelt voor dat onderscheid ook te maken en te beginnen met de normering te leggen over cocaïnegebruik.
Burgemeester Dijksma vindt dat zij terughoudend moet zijn met normeringen; dat moet ook gecommuniceerd worden. Ook dat vraagt op een verstandige manier beleid. Het college is met studentenorganisaties en met heel veel andere in gesprek. Bij Trimbos zitten de experts op dit dossier. De wethouder zal uitgebreid vertellen wat zij daarbij meegeven. Het college heeft ze een paar belangrijke guidelines meegegeven. Dat betekent ook dat het gemeentebestuur niet moet doen aan massacampagnes. Die veroorzaken eerder interesse in drugsgebruik dan dat daarmee mensen worden gewaarschuwd. Die zeggen iets over de toon en over het opzoeken van specialistische doelgroepen. Zij stelt voor dat de wethouder daarover straks meer vertelt.
Wel degelijk is er ook een relatie gelegd met Grenzen stellen en Perspectief bieden. De burgemeester denkt dat het belangrijk is om daarin iets te zeggen over het algemene debat over drugs en het sluiten van het net. Zij denkt dat de parameters die het college de raad gestuurd heeft belangrijk zijn in het meten van succes. Zij merkt dat dat een lastig bewijsbaar verhaal zal blijken te zijn. Uiteindelijk komt het erop neer dat iedere jongere die eerder crimineel gedrag vertoonde en geen recidivist werd, een succesverhaal is in zijn eentje. Dat kost heel veel tijd en energie. Het college is pas net begonnen. Ook zij heeft het ongeduld van de heer Van Steeg. Zij wenst dat te beteugelen. Dat is niet in labels te vatten van wat goed en wat slecht gaat. Het college zal bereid moeten zijn zaken bij te stellen zodra het college merkt dat het niet werkt. Dat zal het college ook de raad laten weten.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt wanneer het stadsbestuur zijn doel bereikt heeft en hoe de effectindicatoren daartoe leiden. Hoe krijgt de raad dat inzichtelijk?
Burgemeester Dijksma merkt op dat het doel ook kan zijn drugscriminaliteit verdergaand te laten groeien; dat is niet zomaar in cijfers te vatten – liever nog ziet zij het aantal criminele clusters dalen. Wanneer heel vaak grote drugsvangsten plaatsvinden of zaken stukgemaakt worden, kan het in de beleving veel erger worden, terwijl het bestuur tegelijkertijd heel succesvol is. Het college loopt tegen dat dilemma aan. Naarmate het college er meer bovenop zit, zal feitelijk veel meer te zien zijn en komt het naar de oppervlakte. Dat is bij ondermijning het grote ingewikkelde; dat speelde zich heel lang onder de radar af en het college zet daar letterlijk het licht op.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat. Daarvoor zijn deze effectindicatoren. Gezamenlijk zouden ze het beeld moeten geven dat het de goede kant op gaat. Daar zoekt hij naar; hoe krijgt het stadsbestuur dat inzichtelijk?
Burgemeester Dijksma licht toe dat door in de optelsom te zien dat het bestuur meer en meer in staat is jongeren letterlijk te redden uit de klauwen van criminelen. Een aantal belangrijke uitgangspunten die gezamenlijk vast te stellen, is de afname van het aantal recidivisten, waarbij het college een halt toeroept aan de jonge aanwas en de verjonging in de jonge aanwas. In een markt die zo overduidelijk produceert voor vooral het buitenland, zou het in de ogen van de burgemeester oneerlijk zijn om bijvoorbeeld het Utrechtse drugsgebruik wel of niet als een bepalende succesfactor daarin mee te nemen.
De burgemeester gaat in op een aantal praktische voorstellen van raadsleden. Mevrouw Fattal vroeg haar of wellicht vaker geseponeerd moet worden en ingezet op hulp. Zij zet uiteen dat het Openbaar Ministerie daarover gaat en niet de burgemeester. Punt 2 is dat haar indruk is dat het OM dat ook bij voorkeur doet. Het OM heeft een enorm tekort aan capaciteit, moet hele scherpe keuzes maken, en gaat liever achter grote vissen aan om anderen te helpen in hulp terecht te komen; daarom richt het stadsbestuur gezamenlijk de aanpak op de jongeren. Daaraan werkt het Openbaar Ministerie ook mee. Dat betekent vaak iets in of het een strafmaat wordt of een hulp.
Meerdere commissieleden vroegen naar een verbod op harddrugsgebruik in de openbare ruimte en de evaluatie. Binnenkort zal het bestuur daarover komen te spreken. Die evaluatie gaat naar de raad. De burgemeester hoopt dit voor Kerst bediscussieerd te hebben met de raad; er moet een afweging gemaakt worden over de APV. De raad heeft er recht op om bijtijds zijn afweging te kunnen maken. De samenhang van de verschillende repressieve middelen en het extreem inzetten op het toeleiden van mensen naar zorg, is naar de mening van het college succesvol. Zij bevestigt richting heer Van Steeg dat het college hierop wel degelijk meer grip krijgt. Het is niet onbeheersbaar en ook niet dat die groep groter is geworden; eerder kleiner. Bovendien is het een groep die bij het college bekend is. Desalniettemin blijft de stad een magneet voor mensen die komen genieten van het grootstedelijk leven met alle voor- en grote nadelen. Zij stelt voor dat debat te vervolgen op een ander moment. Daarvoor is in deze vergadering onvoldoende tijd. Zij ziet uit naar dat debat en te zien zal zijn dat het een genuanceerd verhaal is waarbij te zien is dat de optelsom van de repressieve kant, maar vooral ook de zorgkant en de aanbodkant daarvan juist voor een balans zorgen waarvan de burgemeester denkt dat de raad zich daarbij thuis kan voelen. Die opdracht heeft de raad het college meegegeven. Wethouder Streefland en zij hebben daar full force op ingezet.

Richting de heer Koning gaat de burgemeester in op het aantal coffeeshops in Utrecht. Zij kan twee dingen daarover zeggen. Het maximum aantal is nog niet bereikt; in de komende jaren is er ruimte om te groeien. Voor haar is dit geen principiële kwestie. Het leven zit niet vast op een getal.
De behoefte aan coffeeshops lijkt eerder af te nemen dan toe te nemen, zo blijkt uit cijfers uit het gebruik. De burgemeester ziet geen principiële belemmering om te doen wat de heer Koning zegt, zij het dat het nu geen acuut ervaren probleem is. Wanneer de raad van mening is dat het kader ruimer moet worden om mee te groeien met de groei van de stad, vindt zij dat dat initiatief uit de raad moet komen. Dan moet de heer Koning bij zijn collega's nagaan of zij het met hem eens zijn. Zij zal dit niet op voorhand ontraden. Zij merkt hierbij op dat het niet gemakkelijk was om de coffeeshops in de stad een plek te geven. Het gaat hierbij ook om de verspreiding van het aanbod in de stad; zij vindt dat een belangrijk gegeven.
Richting de ChristenUnie gaat zij in op de parafrasering van de burgemeester van Culemborg. Het is belangrijk maar doe het met beleid. De heer Van Bergen gaf dat zelf ook aan.
Als het gaat om lobbyen heeft zij al gezegd dat zij daarop niet zit te wachten.
Het college neemt zich voor een afzonderlijke aanpak te richten op plofkraken; dat is een fenomeen onder de jeugd in Utrecht waarover het college zich veel zorgen maakt. Zij bevestigt dat het een manier is voor de jongere om zich in te kopen in de drugscriminaliteit; dat is een verkeerde en gevaarlijke steppingstone. Te zien is ook steeds weer dat mensen grote risico's lopen. En daarbij ook het leven laten. Het heeft om heel veel redenen de volle aandacht van de Driehoek in Utrecht en ook op regionaal niveau in Midden Nederland met de politie.
Richting de commissie benadrukt de burgemeester dat mevrouw Raaijmakers gelijk heeft dat niemand dekking heeft geleverd voor suggesties voor campagnes. Momenteel zijn er spannende begrotingsdiscussies gaande. Jellinek heeft het al moeilijk genoeg.
Mevrouw Raaijmakers spreekt over "kwetsbare groepen voorop"; de burgemeester is het persoonlijk daarover eens.
De heer Maas stelde een vraag over apothekers naar aanleiding van het rapport van de XTC winkel; de burgemeester verwijst de beantwoording door naar wethouder Eerenberg.
De burgemeester maakt zich zorgen over de Fentanyl-epidemie. Zij heeft de New York Policedepartment bezocht en zag in verschillende steden in de VS hoe totaal verwoestend die drug is. Die drug is extreem verslavend. Het leidt tot heel veel situaties waarbij mensen letterlijk sterven op straat of in de bibliotheek of waar dan ook. Momenteel wordt het debat gevoerd of alle medewerkers van openbare instellingen zoals bibliotheken voorzien moeten worden van een middel om hulp te verlenen aan gebruikers en of medewerkers het middel moeten kunnen toepassen. Landelijk wordt de ontwikkeling hierin zeer goed in de gaten gehouden.
De heer Maas (VOLT) merkt op dat onlangs er een onderschepping geweest van dit soort middelen in de regio Delft. Hij vraagt of de burgemeester aanwijzingen heeft dat er iets in die geest in Utrecht staat te gebeuren.
Burgemeester Dijksma kan niet in algemene zin daarover iets zeggen. Zij is lid van het strategisch beraad Ondermijning waarin heel veel experts zitten, zoals de douane, medewerkers van departementen om over ondermijnende criminaliteit te spreken; dan komt het vooral neer op coke. Dan houdt het college ook deze stroom

in de gaten. Tot nu toe rinkelen bij het college niet alle alarmbellen. Het college ziet hier strak op toe; dat geeft het gevaar ervan aan en de zorgen die er over heersen.

Het college kijkt niet weg van cokegebruik, zo zegt burgemeester Dijksma richting de heer Paalman. Ook zij vindt het gebruik problematisch. Zij vond het heel goed en moedig dat de Utrechtse studentenorganisaties hierover aan de bel trokken. Het stadsbestuur moet het vooral ondersteunen.
De burgemeester vindt het type grapje waarover sprake was niet lollig.
De heer Paalman (HORIZON) bevestigt dat heel veel festivals een zero tolerance-beleid voeren. Hij vraagt wat de waarde is van een dergelijk beleid als iedereen weet dat er massaal gebruikt wordt. Hij vraagt zich dan af in hoeverre in dat licht een grapje afbreuk doet aan de geloofwaardigheid van een organisator.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat het wellicht niet afdoet aan de geloofwaardigheid van een organisator naar de evenementenbezoekers, maar wel naar de overheid. De overheid is ook het adres waarmee afspraken gemaakt wordt over vergunningen.
De heer Paalman (HORIZON) legt de vraag voor of zero tolerance dan vooral zero tolerance op papier is. Hij herhaalt zijn vraag in die zin dat hij vraagt wat de waarde is van een zero tolerance.
Burgemeester Dijksma vermoedt dat dat te maken heeft met normering.
Zij vervolgt haar beantwoording met te benadrukken geen voorstander te zijn van het hernoemen van straatnamen. Zij vindt dat ontzettend onverstandig.

Wethouder Eerenberg dankt de commissie voor haar uitnodiging aan hem om aanwezig te zijn bij dit debat. Hij schetst hoe hij betrokken was bij het debat in deze commissie.
Hij gaat in op de volksgezondheidsblik op drugsgebruik. Hij merkt dat daarvan beelden door elkaar heen lopen. Het meest gezonde is geen drugs te gebruiken.
Hij ziet hierin een drietrapsraket (1) het voorkomen of uitstellen van drugsgebruik, (2) problematisch gebruik voorkomen, en (3) de gezondheidschade beperken bij recreatief gebruik. Het genuanceerde maakt dat er kansen zijn om hiermee iets te doen. In die zin beantwoordt hij de inbreng van de commissie.
Wat nodig is om drugsgebruik te voorkomen en uit te stellen, zijn vooral gesprekken. Gesprekken met doelgroepen op een manier waarop doelgroepen het gesprek tot zich kunnen nemen. Dat betekent dat een ander gesprek gevoerd moet worden op een basisschool, weer een ander gesprek op het voortgezet onderwijs gedifferentieerd naar het type onderwijs en met studenten moeten ook weer andere gesprekken gevoerd worden, laat staan de gesprekken met gebruikers die gevoelig zijn voor harddrugsgebruik, bijvoorbeeld daklozen.
Er bestaat niet één campagne nodig om tot gezond drugsgebruik te komen. Er bestaat ook niet een manier om het gesprek te voeren waardoor iedereen overtuigd raakt. Alle experts en de wethouder zijn het eens over hierover geen kramp te laten bestaan. Drugsgebruik komt voor in de samenleving. Vanuit verschillende politieke achtergronden zijn daarover in de commissie oordelen geveld. Zijn praktische insteek is om te aanvaarden dat het drugsgebruik er is en dat dan maar beter, eerlijk en fatsoenlijk daarover gecommuniceerd kan worden, passend bij de doelgroep. Dat helpt om die eerste stap in het volksgezondheidbeleid waar te maken: voorkomen of uitstellen van gebruik.

Het werkt evident niet om groot op allerlei billboards gebruikers van drugs in de hoek te zetten. De meeste mensen die recreatief drugs gebruiken zijn niet dom. Hen hoeft niet verteld te worden dat het geen broccoli is wat ze nemen. Hen hoeft ook niet verteld te worden dat die pilletjes op een vervelende manier tot stand komen en dat daarachter een enorm foute wereld zit. Wat een dergelijke campagne per ongeluk kan doen ondanks alle goede bedoelingen, is dat langsfietsende nietsvermoedende mensen geïnspireerd worden. Hij vraagt voor een averechts effect.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt zich af op wie de wethouder reageert. Hij riep op tot een campagne, maar niet tot stoere teksten op billboards. Hij riep op tot een bepaalde sensitiviteit.

Wethouder Eerenberg beantwoordt in algemene lijnen en spreekt geen individueel raadslid aan op de precieze woorden; dit zat in sommige van de bijdragen. Hij gaf daaraan zijn kleuring. Campagnes zoals in Rotterdam hebben gevaarlijke neveneffecten en de gebruiker wordt er niet door overtuigd.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) is enigszins gerustgesteld door dit antwoord van de wethouder. Hij is dan benieuwd wat er dan wel kan; op welke manier kan de gebruiker die zich volgens de wethouder bewust is van die keten en zich er desondanks niets van aantrekt; hoe pakt het stadsbestuur dat dan wel aan?

Wethouder Eerenberg herhaalt dat dit in gesprek gaat; geen abri's, geen posters, geen flyers. Het is dan van belang om bijvoorbeeld als expert bij de studentenvereniging aanwezig te zijn met uitleg en dan niet moraliserend. Dat zijn argumenten over wat het met je doet sterker dan argumenten over de wereld er achter. Dat blijkt uit ervaring.

D66 vroeg heel concreet of iets mogelijk is richting de doelgroepen.

Mevrouw Meerding (VVD) komt hierop terug in dezelfde lijn als de ChristenUnie - er wordt nu door de wethouder als door de burgemeester gezegd dat campagnes niet werken en dat dat betuttelend zou zijn. Zij is het eens met heer Van Bergen; meerdere partijen hebben het woord campagne niet gebruikt, maar stelden in gesprek te gaan en dat niet betuttelend te doen. Zij is ook verbaasd over dat de wethouder zegt dat iedereen wel weet dat er een criminele wereld achter schuilt en dat dat niet meer benoemd hoeft te worden. Zij stelt dat niet iedereen dat weet. Dat is iets van de laatste jaren. De vraag is of iets is te doen aan de bewustwording daarvan. Zij vraagt of de wethouder het daarmee eens is.

Wethouder Eerenberg merkt op dat de commissie daarover heeft gesproken met de burgemeester. Hij bevestigt dat er een criminele wereld schuilgaat achter de drugshandel. Hij geeft inbreng vanuit het perspectief van volksgezondheid. De ervaring met dit type recreatief gebruikers, is dat die gebruikers goed weten wat ze aan het doen zijn.

Mevrouw Meerding (VVD) constateert dat zij het niet eens wordt met de wethouder. Zij kent heel veel mensen die zich niet bewust waren van de wereld die achter de drugs schuilging. Daarom blijft het haars inziens belangrijk om net als met andere onderwerpen die stap gezamenlijk te maken.

Wethouder Eerenberg is het erover eens dat die wereld er achter zit; dat moet ook verteld worden en dat doet de burgemeester met verve. Zijn antwoord is ontkennend op de vraag of het benoemen van de wereld die schuilgaat achter de drugs naar de gebruikers verschil maakt voor de gebruikers om een pilletje al of niet te nemen wanneer ze op een feestje zijn. Het gaat gebruikers om de kick in het hier en u; in dat licht moeten andere gesprekken gevoerd worden met hen over recreatief en verantwoord drugsgebruik.

De wethouder antwoordt bevestigend op de suggestie van D66 anders te communiceren richting studenten die nu benaderd worden door dealers. Het college doet al heel veel in gesprekken bij studieverenigingen, studentenverenigingen, op de hoge school, bij het MBO. Dat staat onder druk. Hij laat dat bij de raad ook vanwege het budgetrecht van de raad. Het is mogelijk om organisaties subsidies te geven die dat voor het college doen.
De PvdA ging in op de preventie van problematisch gebruik van drugs. De wethouder zet uiteen dat dat zeer onder druk staat. Het college is bezig met de invulling van een bezuiniging van 257.000 euro. Hij geeft enkele denkrichtingen mee: alle veldwerkers weg, alle lokale ondersteuning weg, en er zijn meer varianten mogelijk. Het gaat om 18% van het budget. De wethouder zal de raad een brief schrijven over het effect van de bezuinigingen op preventie in vrij brede zin. Hij vermoedt dat de raad hierover meer wil debatteren. De raad kan die brief in het eerste kwartaal van volgend jaar tegemoet zien.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of dit al ingaat met ingang van 2025. Wanneer de raad deze brief ontvangt, is dit dan al in werking getreden of kan de raad daarover nog spreken?
Wethouder Eerenberg antwoordt dat de raad daarover nog kan spreken. Dit gaat in in 2026. De raad heeft dit besloten.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) hoort dat vaker. De raad heeft een besluit genomen over het bedrag, maar niet de precieze invulling ervan. Daarom vindt zij het van belang hierover nog te kunnen spreken.
Zij vraagt of de wethouder de impact van de bezuinigingen van het Rijk meeneemt in die brief. **Wethouder Eerenberg** antwoordt bevestigend.
Hij vervolgt met het derde aspect aan de blik op drugsgebruik vanuit het perspectief van volksgezondheid. Het doel is zo min mogelijk gezondheidsschade te laten ontstaan wanneer mensen drugs gebruiken.
Eén van de middelen die gebruikers ter beschikking staan, is het testen van pilletjes. Een aantal partijen zegt dat met de beschikbare apparaten sneller te testen is en dat daarmee de wachtlijsten weg te werken zijn. Hij hoort ook dat in de commissie gezegd is dat er meer testcapaciteit moet komen; Jellinek zegt dat ook. Dat is mogelijk door de openingstijden van Jellinek te verruimen. Dat kost geld en de raad moet de wethouder daarbij helpen. Of moet gesleuteld worden aan de regel “testen op een evenement” met een aanpassing in de praktijk? Hij vindt het debat in de raad onvoldoende om dit voor de raad te gaan uitzoeken. Hij weet dat een aantal raadsleden hierover anders denkt. De wethouder kan dit in kaart brengen. Hij gaat dan ook met Jellinek het gesprek aan; hij gaat dan iets in gang zetten dat spannend is, maar dan wil hij zeker weten dat hij een raadsmeerderheid bedient. Daarom legt hij dit terug bij de raad.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt het belangrijk dat ook kosten meegenomen worden in dat onderzoek. Zij verneemt dat dan ook graag.
Wethouder Eerenberg antwoordt bevestigend.
De heer Koning (D66) voelt daarvoor maar hij begrijpt de vraag van mevrouw Raaijmakers hierover. Het antwoord daarop is essentieel. Het is dan ook goed wanneer het college kijkt naar de evenementen of locaties die zich daarvoor goed laten lenen. Hij denkt dan dat hiervoor een meerderheid te vinden is in de raad.
Wethouder Eerenberg neemt daarvan nota.
De wethouder sluit zich aan bij alles wat de burgemeester heeft gezegd over het experimenteren van gemeentewege met verstrekking van middelen.

De heer Paalman (HORIZON) had gevraagd of de gemeente op festivals wil staan. Hij vraagt of de wethouder nog bij zijn vraag terecht zou komen.
Wethouder Eerenberg antwoordt dat de mensen van Unity dat veel beter kunnen.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vraagt of Unity verplicht is om op elk festival te staan.
Wethouder Eerenberg antwoordt ontkennend. Dat heeft ook met budget te maken.
De heer Maas (VOLT) vraagt of dit betekent dat onder geen enkel beding lokaal een experiment uitgevoerd kan worden.
Wethouder Eerenberg schat het in als kansloos; hij schetst de sfeer waarin gesprekken met het kabinet gevoerd worden. Hij adviseert VOLT zich te focussen op zaken waarop de gemeente wel invloed heeft zo dat het verantwoord gebruik verbetert.
Hij antwoordt bevestigend op de vraag van HORIZON of het college het drugsgebruik in de stad erkent.
Hij antwoordt ontkennend op de vraag of XTC te verstrekken is via de apotheek. De staatscommissie heeft gezegd dat het mogelijk te verstrekken is als medicijn voor PTSS. Dan zal dat via de apotheek verstrekt moeten gaan worden. Het vorige kabinet heeft gezegd in het najaar met zijn beleidsreactie te komen. Dit kabinet heeft pro forma gezegd daarover niet al te veel meer te willen zeggen.

Burgemeester Dijksma had nog een antwoord te goed op de vraag van de Partij voor de Dieren over het dumpen van drugsafval. Zij heeft dit opgevraagd via de politie. Utrecht heeft een nationaal overzicht over de locaties van dumpingen en daarin ook dumping per eenheid en provincie. Het wordt niet apart bijgehouden. Als het gaat om de stad Utrecht gaat het om hele kleine aantallen. Wanneer een dumping wordt aangetroffen, wordt het college direct geïnformeerd. Die dumpingen zijn wel degelijk een probleem, maar meer in andere delen van Nederland en vooral in buitengebieden. De wethouder noemt in dat verband Zeeland, Brabant, het oosten van Nederland. Daar neemt dumping exponentieel toe maar dan gaat het om veel hogere aantallen dan de eenheid Midden Nederland. Utrecht zit met dumping onder het landelijk gemiddelde.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) merkt op dat daarover cijfers waren in 2023. Hij legt de vraag voor of het nog een optie is voor lachgascilinders.
Burgemeester Dijksma antwoordt niet gesuggereerd te hebben dat er geen cijfers zijn. Zij heeft alleen gezegd dat die cijfers er zijn per eenheid en dan niet alleen over 2023, maar over meerdere jaren.
Met betrekking tot de tweede vraag is een afzonderlijk debat gevoerd. De burgemeester verwijst daarvoor naar wethouder Schilderman die vanuit haar portefeuille daarmee in de weer is.

Gemiste vragen?
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt de burgemeester wat extra te kunnen doen, ook in de eigen APV; zij had drugsnaalden in speeltuinen genoemd en gevraagd of daarop gehandhaafd wordt.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de burgemeester iets gezegd heeft over de effectindicatoren en over het bijhouden van drugsgebruik in de stad; het rioolwater onderzoek. Daarover staat iets in het rapport. Hij vraagt wat daarin wordt meegenomen.

Hij vraagt hoe het meenemen van recidieven wordt geborgd en ook plofkraken. Het gaat hem niet alleen over de aangehouden plofkrakers maar ook over de groep die in beeld is, de groep die hierbij betrokken is; wordt dat ook meegenomen in de effectindicatoren. Dat zegt zijns inziens veel meer over de effectiviteit van het beleid.

Burgemeester Dijksma heeft ruggespraak gehouden over de finetuning van de effectindicatoren; het college komt daarover terug bij de voortgangsrapportage. Daar zal het college een en ander breder in beeld brengen.
De burgemeester kent het voorbeeld van naalden in speeltuinen; dat speelde vorig jaar in het Hieronymusplantsoen en de school aldaar. Dat was een van de redenen waarom de raad destijds heeft ingestemd met het verbod op het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte. Feitelijk is met dat verbod de effectiviteit ontstaan om goed te kunnen handhaven op het moment waarop zich dat soort situaties voordoen. De burgemeester benadrukt dat het college hierover niet dagelijks berichten ontvangt. De vondst was ook heel invasief voor de ouders van schoolgaande kinderen.

De voorzitter vraagt de agenderende fracties of zij hun doel bereikt hebben met deze bespreking.

Mevrouw Fattal (GroenLinks antwoordt bevestigend.
De heer Koning (D66) vindt het goed om een raadsuitspraak te doen over de wenselijkheid van een pilot met testen op locatie.
Hetzelfde geldt voor hem dat zijn fractie besluitvorming wil hebben over het uitbreiden van het aantal vergunningen voor coffeeshops.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt dat er licht zit tussen wat hij voor ogen had met bewustwording en wat de wethouder heeft geschetst. Hij zal zich beraden over eventuele moties.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) denkt na over de ophanden zijnde bezuinigingen.
De heer Van Steeg (CDA) zocht naar de effectiviteit van campagnes. Hij heeft kennis genomen van de desbetreffende beantwoording door het college. Hij wil nagaan wat wel en niet kan; hij verneemt graag met de heer Van Bergen wat daar is te doen.
Hij wil iets doen met de effectindicatoren en met de doelmatigheid als het gaat om wat wordt bereikt met Grenzen stellen en Perspectief bieden.
Het is aan de agenderende partijen om een agendering voor te stellen voor deze voorstellen.

De voorzitter sluit de vergadering om 16.50 uur.

TOEZEGGINGENLIJST

Naar aanleiding van agendapunt 8: Drugs(criminaleit) zegt de burgemeester toe dat er:

- In Q1 2025 een raadsbrief volgt over het effect van de bezuinigingen op preventie (ingaande per 2026), inclusief de impact van bezuinigingen van het Rijk.

Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 – 286 10 69 **Fax** 030 – 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Verslag openbare vergadering d.d. 22 en 23 oktober 2024 inzake de programmabegroting 2025 van de commissies Veiligheid, Bestuur en Financiën & Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport

Datum verslag 28 – 10 - 2024
Locatie Stadhuis, de raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)

Avondvergadering 22 oktober 2024 inzake Financiën, de commissie VBF
Aanwezigen
De voorzitter, mevrouw L. Bode, en van het college de wethouder mevrouw S. Schilderman, en van de commissie de leden: de heer F. Claasen (GroenLinks), de heer R. Peters (D66), de heer R. van der Zweth (PvdA), de heer R. Peters (D66), de heer R. Snijder (Student & Starter), de heer R. van der Graaf (ChristenUnie), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer R. Maas (VOLT), de heer V. Paalman (HORIZON), mevrouw Y Hessel (UtrechtSolidair), de heer I. Skori (DENK), commissiegriffier mevrouw D. Rijnders en de commissiesecretaris.

Avondvergadering 22 oktober 2024 inzake Financiën.....1

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. De financiën uit de programmabegroting 2025 en de bijbehorende raadsvoorstellen staan op de agenda.
De gemeenteraad besluit over de programmabegroting en over de bijbehorende raadsvoorstellen tijdens de raadsvergadering van 7 november.

Mededelingen commissie
Geen.

Mededelingen college
Wethouder Schilderman deelt mee dat twee kanttekeningen gemaakt zijn bij beslispunt 2c waar informatie is weggevallen. De raadsleden hebben de juiste versie ontvangen net voor de commissievergadering, op pagina 7 van het raadsvoorstel.

Mededelingen voorzitter
Het college heeft geheime stukken meegestuurd. De voorzitter heeft geen verzoeken ontvangen om die te bespreken.
Met betrekking tot het proces: de bespreking zal plaatsvinden in twee termijnen. Vanavond zal gesproken worden zonder spreektijd. De raad heeft uitgesproken dat er geen technische of informatieve vragen worden gesteld tijdens de commissiebehandelingen. De voorzitter ziet erop toe.
Zij geeft het woord aan de voorzitter van de adviescommissie controle en financiën.

Adviescommissie Controle en Financiën

De heer Maas (plaatsvervangend voorzitter van de adviescommissie Controle en Financiën) complimenteert de partij voor de dieren voor de Tegenbegroting.
De adviescommissie heeft op 17 oktober begroting besproken; de belangrijkste onderwerpen waren: de waardering voor de inzet op de leesbaarheid, de analyse van de reserves heeft een beperkte informatiewaarde voor de adviescommissie. De analyse gaat niet in op de punten uit de brief van de rekenkamer Grip op bestemmingsreserves. De adviescommissie adviseert over het dilemma in het sociale domein om zoveel mogelijk bij de huidige P&C-cyclus aan te blijven sluiten. Mocht bijsturing tussentijds nodig zijn, kan dat door middel van een raadsvoorstel. Dat is aan de inhoudelijke commissies om zich in dit dilemma te verdiepen.
Op 11 oktober organiseerde de commissie een heidag waarbij diverse nota's aan de orde waren. Voor wat betreft de nota WAVA (waarderen activeren en afschrijven van vaste activa) wordt een technische sessie op prijs gesteld om nader gezamenlijk in te gaan op het onderwerp circulariteit.
Voordat de nota Verbonden Partijen aan de raad wordt aangeboden, adviseert de adviescommissie een vervolggesprek. Onderwerpen zijn dan bijvoorbeeld: een bredere scope van de nota, het afwegingskader, het onderscheid klant- en eigenaarrol en de kaderstellende rol van de raad. De griffie zal de organisatie op zich nemen.
Voor wat betreft het Verbeterplan Versterking Financiële Functies is het advies de bullets concreet te maken, activiteit en resultaat en stel een stoplichtenrapportage op. De uitvoering van het Verbeterplan heeft vertraging opgelopen.
Voor de financiële verordening is veel feedback opgehaald naar aanleiding van de punten in de raadsbrief van 6 februari. Gezien de opvolging van de motie Grip op Investeringen, is een hoger niveau van autorisatie nog niet wenselijk.
Daarnaast heeft de adviescommissie de volgende speerpunten gedefinieerd voor het oude plan van de accountant; ontwikkeling financiële positie, grip op investeringen, realisatiekracht, terugdringen van planningsoptimisme en voortgang, het budgetrecht van de raad in brede zin, met MPR, investeringen, reserves en verbonden partijen.
De commissie vraagt de wethouder op deze punten te reflecteren in haar beantwoording voor zover vanavond relevant.

De commissie
Mevrouw Ramaker (VVD) brengt in dat Utrecht er slecht voorstaat. Elk jaar is er een tekort van 93 miljoen euro op uitgaven van 2,1 miljard volgend jaar. De inwoners en ondernemers betalen voor een groot deel de rekening. Gezinnen in Utrecht betalen 31% meer aan lokale lasten dan in de rest van Nederland. Iedereen met een eigen woning met kinderen en een eigen auto gaat meer betalen om in de mooie stad Utrecht te mogen wonen. Gezinnen uit Utrecht die net rond kunnen komen, zien de bodem van hun portemonnee eerder dan in omliggende gemeenten. Zij vraagt de wethouder waarom het college niet stopt met het steeds neerleggen van de rekening bij de inwoners. Het college heeft beloofd dat wanneer er meer inkomsten uit het rijk komen, de OZB omlaag gaat, De VVD leest dat het Rijk over de brug komt met extra inkomsten voor 2025 (1,1 miljoen bijstelling Gemeentefonds en 9 miljoen voordeel risico-inschatting n.a.v. het Hoofdlijnenakkoord van het Kabinet. Dus kan wat haar betreft de OZB voor 2025 met 10 miljoen euro naar beneden bijgesteld worden. Zij benadrukt dat wat beloofd is, beloofd is.
De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of het college beaamt dat het leggen van de

rekening bij deze programmabegroting niet anders is dan bij de Voorjaarsnota; dat het college nu niets nieuws aangekondigd.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de aankondiging bij de voorjaarsnota was; dat de OZB met 18 miljoen euro omhoog zou gaan. De VVD heeft een toekomstnota neergelegd en aangegeven hoe die 18 miljoen van tafel te vegen is.
De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt bevestigend; in deze begroting staat niets nieuws waarop de VVD reageert.
Mevrouw Ramaker (VVD) bevestigt tot haar spijt dat er niets nieuws in staat. De VVD had gehoopt dat de OZB omlaag zou gaan. Zij las in de voorjaarsnota dat wanneer het Rijk over de brug komt met extra geld, de OZB naar beneden zou gaan.
De heer Peters (D66) kan zich dat ook herinneren. Dat was wel specifiek gekoppeld aan de beheersing van de OZB. Hij vraagt of mevrouw Ramaker zich dat kan herinneren.
Mevrouw Ramaker (VVD) kan zich dat niet herinneren. In de stukken staat het vrij algemeen geformuleerd.
De heer Peters (D66) brengt dit in herinnering. Deze toezegging kwam van het college op de aandacht die hij in de commissie Financiën had gevraagd. Het rijk komt tot zijn spijt niet met extra geld om de OZB laag te houden. Hij merkt op dat de VVD deel uitmaakt van het rijk.
Mevrouw Ramaker (VVD) werpt tegen dat het rijk uit meer dan de VVD bestaat. Ook D66 zit in het Rijk. Zij denkt dat de heer Peters het kabinet bedoelt.
Utrecht krijgt minder uitkering van het Rijk als Utrecht meer dan gemiddeld verdient aan de OZB. Dat gaat met terugwerkende kracht op basis van daadwerkelijk ontvangen OZB. Zij ziet dat voor 2025 in de jaarrekening van 2026. Zij vraagt of het college beseft dat deze verhoging OZB broekzak vestzak is, en dat te verwachten is dat het rijk Utrecht minder inkomsten geeft.
Ten tweede vindt zij dit nodeloos rondpompen van geld; het geeft extra druk bij de organisatie die de lokale lasten ingevorderd - de BgHU. De kans is groot dat er meer bezwaren komen. Zij vraagt of de wethouder dat ook inziet.
Zij legt de vraag voor of het een goed idee is van de VVD om toe te werken naar een break even point; de OZB te verlagen en daarmee tegelijkertijd de bijdrage van het rijk te verdisconteren zo dat het wegvalt.
Zij vervolgt haar inbreng. Zij vindt het allerbeste voor iedereen in de stad dat Utrecht niet meer aan lokale belastingen gaat innen. In de toekomstnota laat haar fractie zien dat die 8 miljoen euro OZB-verhoging in 2025 weg te strepen is, dat ook het betaald parkeren weg te strepen is en ook de hondenbelasting. Haar collega's zullen in de commissies inbrengen hoe het wel kan.
Met betrekking tot de reserve sociale hervormingen gaat zij in op de inbreng van de plaatsvervangend voorzitter van de commissie controle en financiën; in deze begroting stelt het college voor 2 miljoen euro vrij te maken als reserve in te stellen voor sociale hervormingen. Zij vraagt de wethouder waarom er niet voor gekozen is om het positief saldo in de reserve te stoppen van 2 miljoen euro dat binnen het sociaal domein wordt verwacht in 2024. Waarom dan niet deze 2 miljoen euro te gebruiken voor het ontlasten van de lokale belastingdruk.
Zonder na te denken wordt de reserve activa losgetrokken; daarmee is het spaarvarken voor het doen van toekomstige investeringen zo goed als leeg. Haar fractie vindt het zorgelijk dat geen forsere lastenverlaging in 2025 wordt gedaan. In de volgende commissies zullen haar collega's daar dieper op ingaan.

Zij staat ook stil bij de groei van de stad. Haar fractie constateert dat de stad in het afgelopen jaar jaren minder hard is gegroeid. Deze minder grote groei wordt mede veroorzaakt doordat het tempo in het bouwen van woningen niet meegroeit. De VVD maakt zich grote zorgen over het halen van de planningen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) begreep van de VVD dat die fractie pleit voor een maximale belastingcapaciteit of –druk. Hij vraagt waar de VVD dan een denkt; denkt die fractie dan aan een harde grens voor de woonlasten meerpersoonshuishoudens, als voorbeeld. Hij vraagt wanneer het voor de VVD genoeg is.
Mevrouw Ramaker (VVD) schrikt van de 31% hogere lokale lastendruk in voor meerpersoonshuishoudens. Dat ziet haar fractie graag geschrapt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) wordt dan nog nieuwsgieriger. Hij vraagt naar het plafond. Wanneer is de maat vol? Wanneer is het voor de VVD zichtbaar genoeg.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het haar fractie al genoeg is. Elk jaar roept haar fractie al niet te willen dat die OZB omhoog gaat. Zij kondigt aan dat in de toekomstnota van haar fractie zal staan dat niet alleen gekeken moet worden naar de inkomsten kant, maar dat juist gekeken moet worden naar de uitgaven kant. Daarin kan het college scherpere keuzes maken om de druk op de inkomsten te verlagen. Ook ziet zij mogelijkheden om de ambtelijke organisatie af te slanken. Dat zijn de voorstellen van haar fractie.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de VVD voorstander is van een harde bovengrens van 120% van het landelijk gemiddelde; dan is er ook een maat. Hij is hierin zoekende.
Mevrouw Ramaker (VVD) is zoekende naar EenUtrecht. De VVD gaat hier niet zeggen dat er maximale grens moet komen op de lokale lasten. Haar fractie is van mening dat het college de lokale lasten moet ontzien. Daar wordt opnieuw weer naar teruggegrepen. Haar fractie wil geen verhoging.
De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat de VVD steeds spreekt over de OZB. Hij vraagt of de VVD ziet hoeveel mooie dingen in Utrecht te doen zijn doordat het bestuur aan de knoppen draait. Het gaat dan om zaken waarvoor het Rijk consequent wegkijkt; de VVD vormt daarvan een onderdeel.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft in de toekomstnota laten zien welke zaken de gemeente wel zou kunnen doen; wel meer bomen kunnen planten, wel de Woningbouw te kunnen versnellen, wel eerder de sporthal of het zwembad te kunnen realiseren.
De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat onder VVD beleid gedecentraliseerd is en dat de gemeente Utrecht daarvoor te weinig gecompenseerd wordt vanuit het landelijke. Hij mist die verantwoordelijkheid en analyse volledig in het betoog van deze fractie.
Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat haar betoog is dat niet alleen naar de inkomsten kant gekeken moet worden, maar ook naar hoe de uitgaven te beperken zijn. Ergens moet de 93 miljoen euro gevonden kunnen worden. Zij herhaalt haar argument over teveel nadruk op de inkomsten kant. Zij pleit ervoor de lasten in te perken en daarin scherpe keuzes te maken.
De heer Snijder (Student & Starter) constateert geen antwoord te krijgen op de door hem gestelde vragen. Hij constateert ook dat de VVD niet gekeken heeft naar andere maatregelen Utrecht heeft genomen om het op te lossen.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft uiteraard wel gekeken naar de voorstellen van het college in de voorjaarsnota en in deze begroting. Haar fractie heeft daar een andere

kijk op. Die andere kijk probeert zij voor het voetlicht te brengen.
De heer Van Steeg (CDA) gaat in op de belastingdruk. Zijns inziens kunnen de VVD en het CDA elkaar een heel eind vinden als het gaat om wonen, en de te hoge belastingdruk. Hij vond de discussie met de heer Dijkstra bijzonder; hij merkt op dat er harde grenen zitten aan de solvabiliteit en aan het weerstandsvermogen. Hij vindt het vreemd dat er geen harde grens zit op de belastingcapaciteit en dat de druk op gezinnen toe mag nemen. Daarover zouden afspraken gemaakt moeten kunnen worden.
Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt nu wat er bedoeld wordt. Zij merkt op dat dit opgelegd wordt door het college, de WOZ die omhoog gaat en de knop van de indexatie - dit college zit aan die knop. Het college doet dat volgens het coalitieakkoord maar een keer; dit is nu de tweede keer. Die tweede keer vindt haar fractie niet kunnen.
De heer Van Steeg (CDA) zou het daaropvolgend kunnen zeggen dat op een gegeven moment die lastendruk genoeg is en dus niet meer door te gaan met nog meer lasten te leggen op gezinnen. Dat gebeurt nu wel. Waar het gaat om de solvabiliteit wordt er een andere afweging gemaakt. Die afweging is ook te maken wanneer het over gezinnen gaat. Hij kan zich een grens voorstellen van 120%.
Mevrouw Ramaker (VVD) noemt de herverdeling bij de afvalstoffenheffing waardoor de druk voor de meerpersoonshuishoudens hoger wordt. Dat zijn keuzes die door dit college zijn voorgelegd aan de raad. De VVD heeft daar altijd tegengestemd omdat haar fractie dat niet eerlijk vindt om dit steeds bij de eigenaar van woningen te leggen. Haar fractie vindt het ook niet eerlijk als het gaat om draagvlak. Bij een buurgemeente is een hele andere lokale lastendruk. De VVD heeft de indruk dat het om inkomenspolitiek gaat.
De heer Van Steeg (CDA) is het daarmee eens. Hij vraagt of met de VVD is na te gaan of een maximum percentage is in te stellen, samen met EenUtrecht.
Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat haar fractie altijd in is om na te denken over hoe de lokale lastendruk te verlagen is. Wat haar betreft moet het percentage omlaag. Haar fractie vindt het belangrijk dat het draagvlak behouden blijft. Zij herhaalt haar argumenten.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat VVD steeds zegt minder uitgaven, minder doen; hij vraagt wat de VVD als eerste gaat doen. In stoppen met woningcorporaties, of schrapt de VVD de huurderparticipatie, of schrapt de VVD individuele inkomenstoeslag of begint de VVD met de individuele inkomenstoeslag U-Pas.
Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat hele Toekomstnota geënt is op en en en. Anders wordt het niet gehaald.
De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt dat de VVD de kosten legt bij de mensen die nu al niet goed rondkomen.
Mevrouw Ramaker (VVD) valt het op dat het college wel heel erg snel draait aan de inkomsten knoppen. Valt het ook op dat er een reserve activa losgetrokken kan worden. Maar dat de daadwerkelijke bezuinigingen in de nieuwe collegeperiode vallen.
Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de groei van de stad, dat het niet meegroeien met de groei van de stad mede veroorzaakt wordt door het tempo van het bouwen van woningen; haar fractie maakt zich grote zorgen over het halen van planningen. Zij vraagt hoe de wethouder financiën meer sturing gaat geven vanuit

haar rol zo dat de planningen ook te halen zijn.
Haar fractie kan zich vinden in het afsluiten van een groot deel van de grondexploitatie Leidsche Rijn en de splitsing van het resterende deel. Haar fractie heeft dit verzocht bij de voorjaarsnota; op deze manier is meer financieel overzicht gekregen. De VVD hecht grote waarde aan overzicht en sturing daarop. Door beter de financiële consequenties in beeld te brengen bij keuzes is beter te sturen; de fractie ziet vaak geen of ondermaatse onderbouwing bij raadsvoorstellen. Zij noemt het Berlijnplein en de afschrijvingstermijnen als voorbeeld. Zij ziet graag dat er meer uniformering komt van afspraken en dat scherper de voorstellen gecheckt wordt op kloppendheid. Zij vraagt de wethouder de bevestiging op sturing van meer uniforme onderbouwing van de financiën in de raadsvoorstellen.
Haar fractie is ervan geschrokken dat er weer een rekenfout is gemaakt; deze keer bij de reclameopbrengsten. Daarvoor is een half miljoen euro per jaar teveel ingeboekt. Zij vraagt hoe dit mogelijk is; weer een fout aan de inkomstenkant. Hoe houdt de wethouder daar grip op. Kan zij garanderen dat alle berekeningen in de begroting kloppen?
Tot slot staat zij stil bij de haars inziens absurde verhoging van de havengelden als dekking van activiteiten die niets te maken met havenrecreatie en binnenvaart te maken hebben. De VVD heeft bij de voorjaarsnota als enige fractie tegengestemd omdat die forse verhoging van havengelden impact heeft op de Utrechtse economie. De binnenvaart denkt wel drie keer na om in Utrecht aan te leggen. Zij verwacht dat datzelfde geldt voor de recreatievaart. Zij vraagt wat de wethouder concreet gaat doen en hoe zij dit gaat oplossen.
De heer Peters (D66) legt de vraag voor aan de VVD wat de verhoging concreet betekent voor een pleziervaartschip dat aanlegt in Utrecht. Hoeveel euro moeten ze meer betalen?
Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat dat de vraag is van haar aan de wethouder. In het raadsvoorstel staat 51% verhoging; zij vindt dat zorgelijk.
De heer Peters (D66) brengt in dat het om een paar tientjes gaat om te mogen overnachten op het Utrechtse water. Hij denkt dat dat niet erg schadelijk zal zijn voor de Utrechtse economie. Wanneer mensen een boot kunnen betalen om hier naar toe te komen, zullen de mensen ook wel een paar tientjes extra kunnen betalen.
Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat het dan gaat om de recreatievaart. Bij de binnenvaart bestaat grote concurrentie tussen steden. Lageweide is een belangrijke aanlegplek voor de binnenvaart. Zij vraagt toelichting van de wethouder vanuit haar economische inzichten. Er zijn afspraken over hoe ervoor te zorgen dat de regio Utrecht haar positie goed borgt. Daarover maakt de VVD zich zorgen.
De heer Snijder (Student & Starter) zou de VVD willen vragen welke dingen nu wel gedaan kunnen worden met brug- schut- en havengelden overeind te houden zijn en of de VVD daarvan weet heeft.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft daar zeker weet van. Het doel van de havengelden is niet om sociale activiteiten mee te denken. Dat gebeurt nu wel. Er is nu geshopt bij een andere inkomstenpot om iets te dekken.
De heer Snijder (Student & Starter) noemt dat de analyse van de VVD. Hij denkt dat verschillende partijen in de raad hiermee iets moois hebben kunnen doen, bijvoorbeeld van mensen voor wie de laagdrempelige seksuele zorg niet meer toegankelijk was. Hij vindt dat een voorbeeld van iets goeds.
Mevrouw Ramaker (VVD) heeft geen moeite met de activiteiten zelf. Haar fractie

heeft moeite met de dekking uit een ander domein.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt of de VVD blij is wanneer minder binnenvaart naar Utrecht toe komt, gezien het vervuilende karakter van de boten. Onder meer is toegestaan dat zwavel uitgestoten wordt.
Mevrouw Ramaker (VVD) is van financiën niet van milieu. Het gaat om de inkomsten waarvoor ze bedoeld zijn.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) raadt de VVD aan breder te kijken. Wat hem betreft wil Utrecht ook een gezonde lucht en inwoners beschermen tegen de vieze lucht. Minder binnenvaart is daarvoor een middel. Dan hoeft er ook minder geld uitgeeft worden aan andere pakketten en is er minder geld uit te geven aan volksgezondheid.
Mevrouw Ramaker (VVD) zou het ook mooi vinden te doen aan duurzame economie. Zij zag in de Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren dat die fractie daarin ook iets niet. Voor de bereikbaarheid van de stad zijn er verschillende vervoersmiddelen. De VVD wil zorgen dat de economie duurzaam wordt. Daarvoor is wel geld nodig. Hiermee rondt zij haar inbreng af.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) licht toe dat juist daarom een aantal keuzes zijn gemaakt in deze programmabegroting om te kunnen investeren. Tekorten worden gedekt. Hij vindt het dan verstandig om na te gaan waar de schouder breed zijn en waar de lasten te verhogen zijn.
Mevrouw Ramaker (VVD) zet uiteen dat wanneer Utrecht wil investeren, Utrecht geld nodig heeft; dan is het mogelijk alleen te kijken naar de inkomstenkant. Zij zegt ook niet dat het college dat niet moet doen. Zij zou ik niet willen besteden aan zaken die niet thuis horen in het domein.
Zij merkt op dat dit college duurzaam toerisme heeft geschrapt; het gaat om 100.000 euro per jaar. Zij zou dat ook terug willen draaien.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat het om meer gaat dan alleen investeren in de stad. De problemen zijn zo groot dat het stadsbestuur daarvoor verantwoordelijkheid moet nemen. Dan moet worden gekeken naar waar de schouders zo breed mogelijk zijn. Hij vindt de knoppen die gekozen zijn dan logisch.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt niet dat het niet logisch is; de VVD zegt dat zij het geld aan andere zaken zou besteden. Zij zou het geld niet te besteden aan Pretty Woman, maar zij zou willen nagaan hoe binnen het sociaal domein Pretty Woman te betalen is.
heer Van der Graaf (ChristenUnie) concludeert dat dan een breder draagvlak in de raad is om na te gaan waar extra geld te halen is. Dan is te praten over de prioriteiten; dat gaat stap verder.
Mevrouw Ramaker (VVD) staat keuzes voor die juist goed zijn voor de economie, juist goed voor de bereikbaarheid en voor de veiligheid. Dat zijn niet altijd de keuzes die dit college maakt of die de ChristenUnie maakt. Dat is waarom de raad hierover discussieert.

De heer Claasen (GroenLinks) kijkt op een specifieke manier naar deze begroting. In het voorjaar is uitgebreid gesproken over het dekken de van het toen voorliggende gat. Toen is de keuze gemaakt om en te kijken naar de reserves van de gemeente en te kijken naar het voorzieningenniveau en een aantal concrete (hervormings-) bezuinigingen door te voeren. Het college heeft belicht met subsidie gezien hoe de raad een aantal amendementen heeft aangenomen met dekkingen daarbij. Hij heeft

niet de behoefte om de discussie over te doen die destijds is gevoerd. Wel stipt hij nu een aantal punten aan die aandacht vragen, tegen de achtergrond van dat de raad voor die keuze stond: meer doen aan inkomsten, minder aan voorzieningen of aan beide. Hij citeert een bekende VVD-wethouder geadresseerd aan de Tweede Kamer namens de VNG: “Zonder extra middelen van het Rijk, zal iedereen meer moeten betalen voor minder voorzieningen.” Utrecht heeft de keuze gemaakt om daarnaast ook nog naar de reserves te kijken. Hij vindt dat terecht. Nu gaat het over de uitwerking daarvan in deze programmabegroting.

Mevrouw Ramaker (VVD) legt de vraag voor of GroenLinks zich mogelijk verloochent met deze programmabegroting. In deze programmabegroting wordt fors bezuinigd op groen.

De heer Claasen (GroenLinks) is van mening dat er een afgewogen pakket is geconstrueerd. Met alles wat in huis is, wordt ingezet om de LVV te redden, om Prep SOA te redden. Vanwege de financiële tegenvaller, moesten keuzes gemaakt worden. Als GroenLinks het alleen voor het zeggen had zou de fractie andere keuzes gemaakt hebben.

Mevrouw Ramaker (VVD) nodigt GroenLinks uit om die andere keuzes te onthullen.

De heer Claasen (GroenLinks) benadrukt dat de huidige keuzes gemaakt zijn in samenspraak met de coalitie. Nu houdt hij zich bezig met de vraag of de uitwerking van het college bevalt.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat GroenLinks de grootste partij is in de raad. Zij legt de vraag voor wat de kleur van GroenLinks is. Is “groen” “gewoon doorgaan”?

De heer Claasen (GroenLinks) hoopt dan snel met voorstellen te kunnen komen voor meer groen met steun van de VVD.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) spreekt GroenLinks aan op zowel groen als op links. Hij vraagt zich af in welke mate dat aan de orde is. De voorjaarsnota 2023 en 2024 samen opgeteld, is in het bredere sociale domein (inclusief participatie en groen) 39,1 miljoen euro bezuinigd. Ten tweede is vooral door GroenLinks gerepareerd voor 3,4 miljoen structureel (orde grootte 10%). Wat netto overblijft is 5 meer dan is bezuinigd op ruimtelijk; de rest is vooral gaan zitten in reserves. Hij gaat ervan uit dat GroenLinks het met hem eens is dat dit een slechte optelsom is.

De heer Claasen (GroenLinks) weet dat pas wanneer hij de optelsom kan volgen. Hij probeerde bij de Voorjaarsnota de optelsom van de heer Dijkstra te volgen en vond hij dat buitengewoon moeilijk, omdat ook in de investeringen in de uitbreiding van de stad een forse component groen zit. Hij wil graag de bijlage zien van de heer Dijkstra om na te gaan of hij hem kan volgen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) heeft dan twee grote zorgen: (1) dat de heer Claasen niet goed beseft wat er in totaal op het brede sociaal domein wordt bezuinigd. Hij gaat ervan uit dat de orde grootte bekend is om te weten om welke impact het gaat. Hij heeft zijn bijlage onder de raadsleden verspreid en niemand reageerde met dat het niet klopte.

Zijn tweede zorg is (2) dat hij ervan uit gaat dat de heer Claasen gealarmeerd moet raken; wat doet dit met de positie van GroenLinks?

De heer Claasen (GroenLinks) brengt in dat bij de bespreking bij de Voorjaarsnota het ingewikkeld was omdat het erop leek dat investeringen en jaarlijkse bedragen bij elkaar werden opgeteld bij verschillende jaarschijven; dat maakt dat een getal moeilijk te voorzien is van betekenis. Hij heeft de idee dat dat nog steeds het geval is. Hij houdt zich aanbevolen voor correctie. Een jaarbegroting bedrag is een andere

grootheid dan een investering. Wanneer die bij elkaar opgeteld worden, kan hij dat niet handelen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het allemaal directe uitgaven zijn die ten laste komen van het zelfde jaar, en geen investeringen. Hij zal de overzichten nogmaals verstrekken. Hij vraagt of GroenLinks in ieder geval deelt met hem dat dat goed zou zijn als de wethouder wel dat overzicht voortdurend blijft bieden en het scherp te houden zodat de raad goed zicht heeft op de bezuinigingen in het bredere sociale domein; blijkbaar is het niet beschikbaar bij GroenLinks.
De heer Claasen (GroenLinks) deelt met de heer Dijkstra dat het buitengewoon goed is als de raad is op basis van het zelfde inzicht in dezelfde cijfers een discussie kan voeren over wat verantwoord is en wat niet.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) brengt de bezuiniging van 2 miljoen euro op het programma klimaatvriendelijke stad onder de aandacht van de commissie; in percentage de grootste bezuiniging op de programma's in de programmabegroting. Hij vraagt hoe GroenLinks dat aan zijn achterban verkoopt.
De heer Claasen (GroenLinks) verkoopt dat door te zeggen dat het onderdeel is van een totaalpakket waarin het stadsbestuur ook doorgaat met investeren in een aantal punten, waarin het stadsbestuur grosso modo de lijn vasthoudt van een sociale stad, een stad die probeert duurzamer te worden, een stad die ook vasthoudt aan het inzetten op een klimaatzone, die de keuze heeft gemaakt ook daadwerkelijk een windmolen neer te zetten in Rijnenburg, een stad waar serieus wordt doorgegaan met het zorgen dat meer gereisd kan worden met de fiets dan met de auto. Dat helpt voor hem om te verdedigen dat her en der keuzes worden gemaakt waarmee de fractie niet gelukkig is.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) gaat in op de frase “probeert duurzamer te worden”; met een bezuiniging van 25% op het programma klimaatvriendelijke stad wordt de stad ook niet duurzaam, niet zo duurzaam als zou moeten. En dat terwijl klimaat een van de drie pijlers is van het coalitieakkoord. Hij begrijpt niet dat GroenLinks dat kan accepteren; klimaat wel als belangrijke pijler te hebben en daar zoveel geld op inlevert.
De heer Claasen (GroenLinks) noemt de inspanningen op woningbouw duurzamer te worden. Op allerlei plekken is iets gedaan aan het programma om de woningbouw op gang te houden, niet iets aan duurzaamheid, wel aan het parkeren maar niet iets aan duurzaamheid. Het overeind houden van de ingezette lijn, betekent nog niet dat alles onverkort kan doorgaan, maar wel aan het vasthouden van de ingezette lijn. Hij bevestigt dat de stad minder snel vooruitgang komt met de tegenwind die zij ervaart; dat is geen reden om te zeggen het allemaal niet te doen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) concludeert dat met een beetje tegenwind GroenLinks een van de drie pijlers uit het coalitieakkoord overboord gooit; wat hem verbaast is dat tijdens de hele Voorjaarsnota GroenLinks niets heeft ingediend voor het programma klimaatvriendelijke stad; hij vraagt naar de reden daarvoor.
De heer Claasen (GroenLinks) lijkt dat een goede vraag om verder op door te praten in de vakcommissie.
De heer Van Steeg (CDA) legt de veronderstelling voor dat de heer Claasen kan erkennen dat de investeringen die worden gedaan en die hoofdzakelijk vallen in het ruimtelijke domein (mobiliteit, uitbreiding van de stad) heel erg ruim zijn; 195 miljoen in 2025. Hij vindt het niet in verhouding staan tot de investeringen die GroenLinks heeft willen doen in Groen en in de punten die worden genoemd. Hij vraagt of

GroenLinks van mening is dat die investeringen in balans zijn.

De heer Claasen (GroenLinks) zet uiteen dat de zorg voor iedereen een woning in balans voor zijn fractie ook bij die balans hoort; dat vraagt ook dat het stadsbestuur doorgaat met investeren in het creëren van de nieuwe woningen. Dat is de lijn waarin de raad bijna raadsbreed zegt de mensen niet op straat te laten staan; dat vraagt dat geïnvesteerd wordt in woningen. Het is niet mogelijk om woningen neer te zetten zonder te zorgen voor infrastructuur, voor voorzieningen. Hij vindt dat zijn fractie dat terecht steunt.

De heer Van Steeg (CDA) zou het terecht vinden wanneer GroenLinks dat allemaal zou steunen; het kan wat hem betreft veel sneller voor veel minder geld er met minder investeringen. Dat zou juist meer ruimte creëren om andere investeringen in de samenleving mogelijk te maken. Juist die hogere investeringskredieten maken het onmogelijk extra stappen te zetten op de punten die hier zegt belangrijk te vinden, maar waarvoor uiteindelijk geen keuzen worden gemaakt.

De heer Claasen (GroenLinks) hoort geen vraag.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met toe te lichten dat het college de voorjaarsnota heeft omgezet waarvoor het college relatief weinig tijd had; dat betekent dat her en der uitwerking in beeld zijn gekomen waarvan de raad bij het aannemen van het amendement niet helemaal doorhad hoe die uitwerking zou zijn. Hij spreekt dan over de verhoging van de havengelden. D66 zei terecht dat het enkele tientjes scheelt voor de pleziervaart. Voor woonboot bewoners is dat anders. Een woonbootbewoner op 90 m2 betaalt iets van 950 euro op dit moment - met een verhoging daarbij gaat dat naar boven de 1500 euro. Daarover stelt zijn fractie de wethouder de vraag of zij binnen het totaal van de verhoging van de havengelden de differentiëring kan toepassen, zo dat niet een kleine groep heel hard wordt getroffen, terwijl die niet de keuze heeft die de pleziervaart wel heeft.

De heer Peters (D66) legt de vraag voor hoe zich dat verhoudt tot de OZB belasting voor een huis.

De heer Claasen (GroenLinks) licht toe dat een woonbootbewoner geen OZB betaalt – die betaalt alleen roerende zaakbelasting en liggeld. Voor een woning van ongeveer 600.000 euro wordt OZB betaald van ongeveer 600 euro per jaar. Dat is een totale verhoging die wordt toegepast om mensen met een woonboot van 90 m2. Dat is ook de reden waarom GroenLinks het college vraagt de uitwerking te veranderen; hij vraagt het college of het bereid is daar serieus naar te kijken.

De heer Peters (D66) merkt op dat woonbootbewoners helemaal geen belasting betalen. De enige roerende zaakbelasting die betaald wordt, zijn de liggelden. Hij stelt dat wat de heer Claasen zegt niet klopt. Hij zou ervoor willen pleiten dat woonbootbewoners roerende zaakbelasting gaan betalen zo dat per m2 evenveel betaald wordt als een huizenbezitter; een woonboot is een huis op het water. Wat hem betreft wordt het nog meer gelijk getrokken. Het staat nu totaal niet in verhouding. Hij vraagt of de heer Claasen met hem van mening is dat dat onderzocht zou moeten worden.

De heer Claasen (GroenLinks) antwoord ontkennend. Iedereen die een dergelijke boot koopt heeft gekocht, heeft de boot gekocht in de situatie waarin hij was. Hij betaalde liggeld, havengeld. Dat havengeld wordt nu in een keer fors verhoogd met een verhoging die veel hoger is dan de verhoging op de OZB voor iemand met een gemiddelde woning. Daarvan vraagt hij het college te kijken naar een andere differentiëring van de havengelden.

De heer Peters (D66) is door dit antwoord verrast. Hij verwachtte van GroenLinks dat iedereen gelijk is en mensen met een woonboot zijn toch niet meer gelijk dan mensen in een woonhuis. Iedereen zou toch evenveel moeten betalen en dan zeker wanneer mensen op een woonboot wonen. Het gaat over het algemeen niet om goedkope woningen. Deze mensen hebben niets te klagen.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe zich dit verhoudt tot de keuze van GroenLinks om mensen met een auto fors te laten betalen voor een bewonersvergunning, en zeker voor een tweede auto. Moet dat dan ook teruggedraaid worden?
De heer Claasen (GroenLinks) antwoordt ontkennend. Hij herhaalt zijn redenering met betrekking tot de onevenredig getroffen kleine groep. Hij vraagt het college of het college binnen deze dekking een differentiatie te bedenken wil waardoor die net iets anders uit gaat vallen. Hij gaat niet voorstellen om bij de autobezitters grote auto's zwaarder te belasten en kleine auto's minder.
De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of GroenLinks niet meer aanvullend inzicht wil hebben in hoe het zit met woonlasten tussen woningeigenaren en woonbooteigenaren; uiteindelijk zijn het beide huiseigenaren die een deel afdragen aan de belasting.
De heer Claasen (GroenLinks) zet deze vraag door aan het college.
Mevrouw Ramaker (VVD) is getekend door het begrip "kleine groep" hier wordt dan uitzondering op de regel; maar GroenLinks kijkt weg van die hele grote groep die net kan rondkomen met ook met een eigen woning en een gezin die geraakt wordt door extra hogere lokale lasten.
De heer Claasen (GroenLinks) vindt het een gotspe als zou GroenLinks wegkijken; hij attendeert op de afgewogen uitgebreide discussie waarbij bij herhaling de afweging is gemaakt; ja, lasten, ja voorzieningen en het is ook mogelijk andere keuzes te maken. Maar gezegd is dat Utrecht een stad is met een goed voorzieningenniveau. Het stadsbestuur wil de begroting op peil houden door enerzijds te bezuinigen en anderzijds op een aantal punten de lasten te verhogen op een evenwichtige manier. Hij bestrijdt dat GroenLinks wegkijkt voor het gegeven dat lasten verhoogd worden. Hij is een afgewogen keuze gemaakt.
Mevrouw Ramaker (VVD) gaat in op die kleinere groep woonboot eigenaren. Zij sluit zich aan bij de inbreng van D66 waarom daar een uitzondering op de regel te maken en niet een uitzondering op de regel voor de hele grote groep die net kan rondkomen en te maken krijgen met een extra lokale lastenverhoging.
De heer Claasen (GroenLinks) licht toe dat de Voorjaarsnota sluitend is gemaakt door een aantal dekkingen aan te passen. Eén daarvan was het verhogen van de havengelden. Hij vraagt het college door te differentiëren ervoor te zorgen dat er iets meer lasten te komen bij de mensen die in Utrecht komen voor de pleziervaart en misschien ook wat extra lasten voor de vrachtvaart en daarmee een kleine groep te ontzien en het totaal sluitend te houden.
Mevrouw Ramaker (VVD) brengt in herinnering dat de havengelden extra omhoog zijn gegaan door het aannemen van twee amendementen om activiteiten te dekken uit het sociale domein; zij vraagt of GroenLinks dat ook beseft: dat het een besluit is waarvoor GroenLinks ook heeft voorgesteld in deze raad.
De heer Claasen (GroenLinks) beseft zich dat goed. Het ging met de bespreking van de Voorjaarsnota om zaken te dekken; zijn fractie vond het belangrijk om de Soa poli open te houden. Deze keuze is gemaakt. Zijn fractie wist niet dat dit de uitwerking was; hij vraagt het college het gevraagde inzicht te geven met dank aan de aanvul-

lende vragen van de PvdA. Hij heeft op dit moment de indruk dat het onevenredig neerkomt op een kleine groep. Hij vraagt daarmee niet het college iets te doen aan de havengelden in zijn totaliteit, maar alleen aan de verdeling.
Hij ondersteunt van harte de gemaakte opmerkingen in de adviescommissie over de reserves. Bekend is dat binnen een programma een reserve te vormen is. Hij zou het hebben van een afwegingskader heel fijn vinden waarmee te zeggen is wanneer die reserve op te bouwen wanneer niet. Hij vraagt of dit er al is of dat het college bereid is dit kader te ontwikkelen.
Reserves worden gevormd omdat er risico's zijn in beleidsvelden - wanneer is het college van mening dat een risico zodanig is dat er een reserve voor gevormd moet worden. Hoe kan de raad in die afweging delen?
Hij complimenteert de Partij voor de Dieren met zijn Tegenbegroting, zowel voor de uitwerking als voor de getallen. Deze partij laat zien dat er andere keuzes mogelijk zijn. Hij ziet dat de keuzes grofweg in lijn zijn met de inbreng die geleverd is bij de Voorjaarsnota.

De heer Van Steeg (CDA) sluit zich graag aan bij de complimenten van GroenLinks aan de Partij voor de Dieren met diens Tegenbegroting.
Hij roept de raad op vooral naar zichzelf te kijken en minder naar Den Haag.
De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of de heer Van Steeg het ravijnjaar ontkent. Hij vindt het onzin, niet kloppen.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat dat Ravijnjaar bestaat; alle gemeenten hebben daarmee problemen. Het heeft geen zin om steeds weer te roepen dat het aan het rijk ligt en dat het gemeentebestuur er niets aan kan doen. Hij denkt dat de raad en het college vooral in Control moeten komen, rekening houdend met de moeilijke situatie. Dat de situatie moeilijk is, ontkent niemand.
De heer Van der Zweth (PvdA) ontkent ook niet dat het aan het rijk ligt; hij vraagt welk punt de heer Van Steeg wil maken: dat gemeente op haar rug moet gaan liggen en zich over moet geven en na moet gaan hoe dit op te lossen?
De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat zijn punt is dat de gemeente het ermee moet doen om onafhankelijk van de regering [een oplossing moet vinden] en dat de gemeente met die regering moet samenwerken en dat de gemeente al heel lang heel veel zaken weet en dat zij daarop voorbereid kan zijn.
Het CDA is van mening dat er andere keuzes gemaakt moeten worden, zeker kijkend naar de investeringen die dit jaar worden gedaan. Gezegd wordt dat er een investeringsplafond komt, die er nog niet is. De investeringen zijn extreem hoog in deze begroting – 195 miljoen euro. Hij stipt aan aantal slordigheden aan die wat hem betreft anders hadden gekund.
Hij noemt in dit kader planningsoptimisme, een investeringsplafond. Hij vraagt hoe het één zich tot het ander verhoudt. In het kader van de solvabiliteit wordt gezegd dat er teveel vreemd vermogen is en te weinig eigen vermogen als gevolg van het leeghalen van een reserve. Hoe kan het dan dat het college wel 195 miljoen vrij gaat geven, terwijl in het verleden te zien was dat het ontzettend moeilijk is dat allemaal te gaan besteden en alle projecten uitvoerbaar te krijgen. Hoe verhoudt zich dat tot het investeringsplafond zoals aangekondigd door de wethouder en wat verder wordt ontwikkeld en tot de verdere ontwikkeling van de stad.
De heer Peters (D66) gaat in op het tegengaan van het planningsoptimisme en de instelling van het investeringsplafond merkt op dat die juist bedoeld zijn om meer

greep te krijgen op de uitgaven. Zo verhoudt zich dat zijns inziens.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dat nu nog niet gebeurt. De wethouder gaat kijken naar het investeringsplafond; hij vermoedt dat het kijken erg lang gaat duren. Hij vraagt hoe reëel het is om dat bedrag vrij te geven, zeker in het licht van de discussies over de investeringen die niet worden gebruikt, of een overschot die te zien waren in de afgelopen jaren. Zou daar niet de keuze te maken zijn om daar iets minder te doen en ruimte te creëren. Nu moeten middelen toegevoegd worden uit het eigen vermogen omdat de gemeente anders niet uitkomt op de 20% solvabiliteit. Zijn fractie zegt dan dat te investeren in de stad.
Mevrouw Ramaker (VVD) is benieuwd hoe het CDA aankijkt tegen het instellen van een investeringsplafond.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het heel verstandig. Dat had al moeten gebeuren. Hij vindt het lastig te verkopen dat eigenlijk alles doorloopt en dat het stadsbestuur op termijn gaat kijken naar het investeringsplafond.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het CDA ook inzicht heeft in de te maken keuzes worden projecten in dit kader.
De heer Van Steeg (CDA) heeft het percentage niet helemaal duidelijk. Hij kan zich voorstellen dat op mobiliteit iets afgeschaald gaat worden. Hij heeft daarvoor een aantal voorstellen. Zijn fractie zal dit jaar ook een Tegenbegroting indienen.
Als het gaat om de keuzes denkt hij aan onder meer het sneller mogelijk maken van woningbouw.
In financieel opzicht heeft hij het gevoel te moeten reageren op de bestaande situatie. Hij geeft de heer Van der Zweth gelijk; de vraag is waar de stad wil staan. De raad vernam die 20% ook van de accountant. De vraag is of dit past bij een stad als Utrecht waarbij investeringen relatief hoog zijn. Hij vraagt de wethouder hoe de raad in positie komt om te kunnen zeggen dat op basis van de ratio die bij Utrecht past een stap extra is te maken; dat is wat hem betreft nodig om als raad in positie te komen en niet steeds met de rug tegen de muur te staan; met 20% solvabiliteit is niet meer te investeren. Dat is wat nu gaande is.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat ook op het nieuw in te stellen investeringsplafond gestuurd wordt.
De heer Van Steeg (CDA) lijkt dat daarvan een onderdeel. Hij noemt de andere aspecten zoals het weerstandsvermogen, de belastingcapaciteit, de solvabiliteitratio, de netto schuldquote - al die ratio's zeggen iets over waar de gemeente staat. Nu wordt gezegd 20%; de vraag is of die 20% past bij een stad als Utrecht. De accountant zegt dat het natte vingerwerk is. Hij zou er niet voor pleiten daar dik onder te gaan zitten, hij zou er wel voor pleiten beter in te schatten op welk punt het stadsbestuur wil dat de gemeente staat. Dan kan de raad proactief een keuze maken en niet achteraf constateren dat de raad eigenlijk niets kan.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat het bestuur dit voor veel ook heeft. Het stadsbestuur blijft ook onder de limiet, het weerstandsvermogen op 1,0. Het college zit nu op 20% voor de solvabiliteit. Hij vraagt wat de heer Van Steeg mist.
De heer Van Steeg (CDA) mist de onderlinge verhouding tussen de ratio's - er zou ook een ratio moeten te zijn voor belastingcapaciteit. Hij refereert aan de inbreng van de heer Dijkstra. Zij vraag is ook of het getal past bij een stad als Utrecht of gaat het om nattevingerwerk. Daarin is zijns inziens nog een slag te maken. Dat betekent dat veel meer gestuurd kan worden in de financiële controle. Ook daarin moeten zijns inziens stappen worden gezet.

De heer Van der Zweth (PvdA) krijgt de indruk dat het niet alleen gaat om het benutten van de belastingcapaciteit; de partijen de rechterflank willen dat om te voorkomen dat belastingen worden verhoogd en dat bezuinigd kan worden. Dat is een politieke keuze die uitvoerig in de raad wordt besproken. Hij ziet het gaat niet dat de heer Van Steeg nu schetst.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het investeringskredieten nog niet is en hij zegt dat in de context van de uitspraak van de heer Van der Zweth over dat alle ratio's er al zijn. Het investeringskrediet had er al moeten zijn. Er zijn nog stappen te zetten om veel meer in control te komen over wat de stad uitgeeft en wat de stad investeert.
De heer Claasen (GroenLinks) vraagt hoe vaak de heer Van Steeg de vraag Investeringskrediet eerder heeft gesteld.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat hij die vraag eigenlijk heel vaak gesteld heeft. Al jaren spreekt hij over het onder controle brengen van het planningsoptimisme. Dat is eigenlijk een vorm van het investeringsplafond. Daarmee is het investeringsplafond er zelf nog niet. Al vaker heeft hij gezegd dat op mobiliteit minder geïnvesteerd moet worden.
De heer Claasen (GroenLinks) begrijpt dat het CDA al uitgebreid gesproken heeft over het planningsoptimisme. Die discussie heeft de hele raad terecht gevoerd met het college. Er zijn ook partijen die specifiek op investeringen, of op specifieke investeringen hebben gezegd die niet te moeten doen. Hij verneemt die voor het eerst over het investeringsplafond als zodanig. Mocht dat nodig zijn laat hij zich graag corrigeren.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt en benadrukt dat dit eerder aan de orde is geweest. Hij zal het opzoeken.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn over het sociaal domein. Hij zal daar morgen ook op ingaan. Hij deelt wat de adviescommissie daarover heeft gezegd; dat moet passen binnen de planning en control cyclus. Zoals het nu is, is het heel erg algemeen. Er bestaat geen vat op wat er gaat gebeuren. Hij had verwacht veel verder te zijn wat dit precies financieel betekent in de komende jaren en welke keuzes daarin worden gemaakt. Op dit moment is de raad niet in positie om dat te doen; de raad moet wel in positie blijven. Wanneer dit niet kan worden gedaan binnen de cyclus zoals de raad die kent, zal daarvoor een apart moment moeten gekozen.
Daarnaast gaat hij in de 2 miljoen euro reserve; ook daarover heeft zijn fractie twijfels; is dat op dit moment nodig om de hervormingen van de grond te krijgen. Het wordt hem niet duidelijk ook niet in de briefings waarom dat bedrag nodig is en wat dat precies gaan bijdrage aan de brede hervormingen in het Sociaal Domein.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt een informatieve vraag. Leest de 2 miljoen euro wel in het raadsbesluit, maar het andere voorstel over de verschuiving tussen de programma's is geen raadsvoorstel. Hij vraagt waarop de heer Van Steeg doelt.
De heer Van Steeg (CDA) doelt op meer grip voordat de raad daarover een besluit kan nemen. Daarvoor is nog werk nodig van het college, wat hem betreft.
Hij vervolgt zijn inbreng.
Hij sluit zich aan bij de inbreng van heer Claasen over de opmerking van de Rekenkamer wanneer de gemeente Utrecht een reserve gaat instellen; die analyse moet nog worden gemaakt, maar ook nog de inhoudelijke analyse van de verschillende reserves. In deze programmabegroting staan veel reserves waarin wat hem betreft

nog ruimte zit. Die analyse is nog niet diep genoeg gemaakt, als het gaat om bijvoorbeeld de reserves armoede en schuldhulpverlening. De raad kreeg daarover vorig jaar een brief waarin stond dat die reserves er nu niet meer moeten zijn; er zit nog 5 miljoen euro in waarvan geen analyse gemaakt wordt. Dat komt doordat er vanuit het Rijk meer middelen zijn; daar is zijns inziens ruimte. Hij vraagt of de wethouder bereid is de desbetreffende analyse scherper te maken; zowel op de keuze voor de instelling van de reserve, als op de reserve zelf inhoudelijk en de ruimte die er is zo dat de raad ook echt in positie wordt gebracht om daarin andere keuzes te maken. Dat staat ook in de Tegenbegroting van zijn fractie; dan is het sturen in de mist als het gaat om sommige reserves. Hij komt hierop terug in de commissies in de komende dagen.
Hij dankt het college voor de uitwerking van de september circulaire; hij ziet de ruimte niet die de VVD zag. Hij is het er wel over eens dat geprobeerd moet worden om de OZB zo laag mogelijk te houden.
Voor hem is de speciale uitkering nog wel een punt. Daarvan is gezegd dat het kabinet voorstelt daarmee te stoppen. Hij vindt dat op zich positief. Dat brengt de raad naar hij hoopt beter in positie dat meer zicht komt op waar het geld heen gaat. Er wordt ook een bezuiniging voorgesteld van 10%. Het college zegt daarvan dat niet te zullen halen en dat er een nadere uitwerking komt. Hij verwacht dat dat wel weer een bezuiniging zal zijn op het sociale domein. Hij vraagt of de wethouder daarover al iets kan zeggen en of de wethouder kan toezeggen dat mochten daar nog klappen vallen die klappen niet ten koste gaan van het sociale domein waar toch al zware klappen vallen en waar toch al een zware bezuinigingsopgave ligt.

De heer Peters (D66) feliciteert de heer Van Heuven met diens Tegenbegroting. Hij vindt die Tegenbegroting lovenswaardig.
Hij vindt het onvermijdelijk te spreken over het financiële zware weer waarin gemeenten zich momenteel bevinden. Utrecht is tot zijn spijt geen uitzondering. Zoals het CDA al zei dat gewezen kan blijven worden naar het Kabinet, maar dat de realiteit is dat Utrecht zijn eigen verantwoordelijkheid moet nemen om hier doorheen te komen. Dat vraagt om scherpe maar noodzakelijke keuzes. D66 staat voor solide overheidsfinanciën zo dat dit bestuur toekomstige generaties niet opzadelt met de gevolgen van de besluiten van vandaag. Het gaat hem om de weerbaarheid van de gemeente, en dat de gemeente kan blijven investeren in wat echt nodig is voor de stad. Zijn fractie is blij dat het college met deze wethouder aan het roer staat en dat het college er hetzelfde in staat.
Investeren betekent voor hem keuzes maken. Die keuzes moeten verstandig en efficiënt zijn. De investeringsplafonds zijn wat hem betreft daarvoor een belangrijk instrument. Die plafonds zorgen ervoor dat gericht geïnvesteerd wordt in wat echt belangrijk is zonder de financiële grenzen te overschrijden; het gaat daarbij om financierbaarheid, haalbaarheid, en betaalbaarheid. Dat zijn voor zijn fractie de juiste kaders om op een verantwoorde en duurzame manier te blijven investeren in de toekomst van Utrecht.
Zijn fractie wil niet stoppen met investeren maar de financiële gezondheid van de stad niet in gevaar brengen.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waar D66 de keuzes maakt voor de investeringen.
De heer Peters (D66) vraagt wat de VVD precies bedoelt.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of D66 ook vindt dat de mobiliteit afgeschaald kan

zoals het CDA van mening is.
De heer Peters (D66) antwoordt ontkennend.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waarvoor D66 dan wel kiest.
De heer Peters (D66) licht toe dat hij van mening is dat domeinbreed geïnvesteerd moet blijven worden. Daarvoor zijn de plafonds heel goed. Dan gaat het om gericht investeren en niet alleen in mobiliteit, en niet alleen in groen, en niet alleen in woningbouw, maar in alle domeinen. Ook in de economie.
Hij vervolgt met in te gaan op de belastingdruk. De VVD en D66 kunnen elkaar daarop vinden, zoals op veel punten. Die is momenteel 31% hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat baart ook D66 zorgen. D66 zit in een coalitie die heeft besloten de lasten opnieuw te verhogen. Dat valt voor zijn fractie niet licht. Die lasten moeten omhoog om te kunnen blijven investeren in de stad. Hij beseft dat dit een impact heeft op de bewoners. Het gaat om de mensen die Utrecht draaiende houden en die hier hun toekomst willen opbouwen.
Mevrouw Ramaker (VVD) is heel benieuwd te vernemen wat D66 terug heeft gekregen van de rest van de coalitie bij het bieden van dit offer.
De heer Peters (D66) merkt op dat de VVD ook betrokken was bij de voorjaarsnota waar verschillende amendementen mede zijn ingediend door D66 en zijn aangenomen. Hij gaat ervan uit dat mevrouw Ramaker dat beseft.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat niet in verhouding staan tot de 18 miljoen euro per jaar OZB verhoging als het gaat om de amendementen met de financiële dekking.
De heer Peters (D66) begrijpt dat de VVD dat zegt. Hij herhaalt zijn woorden over het niet licht nemen van het besluitniet nog hoger worden. D66 staat achter dit besluit en waar hij hoopt samen met de VVD de lasten niet hoger te laten worden.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelt de vraag aan D66; wat zou D66 kiezen wanneer hij alleen op de wereld was.
De heer Peters (D66) kiest dan voor een stad waarin Utrechters volop kunnen bloeien, waarin geïnvesteerd wordt in de economie, een duurzame stad die klimaat neutraal is een stad waar mensen met het OV gemakkelijk kunnen komen, met mooie fietspaden, een groene stad, een biodiverse stad, een kansrijke stad met onderwijs voor iedereen. Dat is een stad waar D66 voor staat.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de heer Peters terecht een punt maakt van de 31% belastingdruk. Maar een belangrijk onderdeel daarvan, waardoor het inderdaad op de juiste gezinnen valt, is de afvalstoffenheffing waarvan D66 de instigator was, een groot voorstander. Hij vraagt hoe de heer Peters met terugwerkende kracht daar naar kijkt.
De heer Peters (D66) noemt dat een van de dingen waarmee zijn fractie blij is. Hij begrijpt dat heer Van Steeg het gezin als hoeksteen van de samenleving beschouwt. Utrecht heeft ook heel veel singles, alleenstaanden. De betaalden mee aan het afval van alle gezinnen. Deze manier van afvalstoffenheffing een eerlijker manier van innen.
De heer Van Steeg (CDA) doet de suggestie een lagere toon aan te slaan ten opzichte van de belastingdruk. Dat is de belangrijkste oorzaak van de druk op de grote gezinnen. Wanneer hij daarvan echt een punt maakt zou dan daar naar gekeken moeten worden.
De heer Peters (D66) komt op voor ook de alleenstaanden. Hij herhaalt zijn argumenten.

De heer Van Steeg (CDA) kan op zich de redenering volgen; het gaat er wel om dat de heer Peters zegt dat de lasten veel te hoog zijn. Dat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door dat voorstel. Hij vraagt of de heer Peters het eens is in het licht van de zojuist gevoerde discussie, dat op de belastingdruk eigenlijk ook een ratio, of een maximum zou moeten zitten zo dat de raad daarop kan sturen. Zoals bij alle indicatoren.

De heer Peters (D66) vindt dat geen gek idee. Hij vermoedt wel dat zijn fractie er anders in staat als het gaat om de hoogte van de druk. Hij hoorde de heer Van Steeg zojuist spreken over 20%; hij vindt dat aan de lage kant. Wat zijn fractie betreft wordt de belastingdruk niet hoger dan de druk die op dit moment bestaat.

Mevrouw Hessel (UtrechtSolidair) denkt aan rood asfalt met fietspaden als het gaat om mobiliteit. Alle ondernemers klagen steen en been. Zij noemt een voorbeeld van een ondernemer die door de vergunningen 10 jaar over heeft gedaan om appartementen te realiseren. De Catharijnesingel wordt nu geknipt en is geen doorgaande weg meer. Zij vraagt naar het belang van ondernemers en mobiliteit in de ogen van D66.

De heer Peters (D66) vindt het belangrijk dat goed geluisterd wordt naar klachten en dat goed gekeken wordt dat niet de hele binnenstad overhoop wordt gegooid in één keer zo dat ondernemers onbereikbaar zijn. Daar zijn tot op de dag van vandaag lessen op te leren. Dat neemt niet weg dat de stad onderhouden moet worden, waar aan werven gewerkt moet worden, waar ook aan wegen gewerkt moet worden, aan riolen. Het is klaarblijkelijk dat ook wegen soms opengebroken moeten worden. In zijn beleving hebben veel ondernemers daarvoor begrip.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat zelfs op Rijnsweerd 100 parkeerplekken worden weggehaald en een 30 km zone ingevoerd, terwijl daar geen doorgaand verkeer is. In Overvecht stond het verkeer gisteren helemaal vast, want overal wordt rood asfalt en geknipt; Utrecht wordt haars inziens een onbereikbare stad. Zij merkt op dat alle ondernemers hetzelfde zeggen. Zij stelt dat het leven van ondernemers in Utrecht onmogelijk wordt gemaakt.

De heer Peters (D66) gaat graag een kop koffie bij mevrouw Hessel drinken om te leren hoe zij alle ondernemers te spreken krijgt.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) houdt zich aanbevolen.

De heer Peters (D66) vervolgt zijn inbreng met de oproep ervoor te waken dat Utrecht niet alleen een plek wordt voor alleen de hoogste inkomens en voor de mensen die afhankelijk zijn van ondersteuning, maar juist ook voor de middengroep die hij zojuist aanhaalde. Zij vormen de ruggengraat van de stad. Zij verdienen een gemeentebestuur dat hun stem hoort, ook als dat een stem is die dagelijks gehoord wordt, of terug gezien wordt in de mailboxen. Zijn fractie heeft niet voor niets de positie aangekaart van de woningzoekenden in de middenmoot. In deze raad richten de debatten zich vaak op uitersten: de hele rijke woningeigenaren die meer moeten inleveren en de inwoners met de laagste inkomens die ondersteuning nodig hebben. De groepen verdienen aandacht.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat de middengroepen uit Utrecht verdwijnen. Zij schetst het gevolg van het beleid. Zij vraagt waar het blijkt dat D66 de middengroep belangrijk vindt. Zij vraagt een voorbeeld.

De heer Peters (D66) verwijst naar zijn spreektekst. Hij geeft de indruk dat mevrouw Hessel en hij aan dezelfde kant staan.

Hij vervolgt zijn inbreng met te benadrukken dat deze groepen (de uitersten)

aandacht verdienen. De grootste groep Utrechters valt er tussenin. Het is de groep waarop Utrecht draait. Wat hem betreft moet het stadsbestuur de middengroep centraal stellen in de keuzes en hen moet beschermen tegen onredelijke lastenverzwaring. Wanneer de groep genegeerd wordt, het keert het stadsbestuur dat Utrecht zich minder divers wordt en minder toegankelijk voor mensen met een gemiddeld inkomen. Precies wat mevrouw Hessel zojuist zei. Den Haag en Eindhoven laten wel zien dat het ook mogelijk is [te besturen] met een lagere belastingdruk. Dat zijn steden die wel aantrekkelijk blijven voor ook middeninkomens.

Waar het gaat over de hervormingsbezuinigingen en de bezuinigingen in het algemeen en specifiek in het sociaal domein, zet de heer Peters uiteen dat het uiteindelijk de bedoeling is dat een hervorming leidt tot een bezuiniging. Daarover is iedereen het eens. Uit de technische sessie over de programmabegroting werd duidelijk dat het allerminst zeker is en dat er bovendien investeringen nodig zijn om een hervorming te realiseren. Dat zit hem dwars. Wat hem betreft moet er een zekere mate van garantie zijn dat de doelen die het stadsbestuur voor ogen heeft ook daadwerkelijk bereikt worden. Hij vraagt of het college bij de verdere uitwerking van de hervormingsbezuinigingen inschat wat de kans van slagen is op een dergelijke bezuiniging en welke risico's gelopen wordt. Hij denkt dat de raad daarmee beter in positie wordt gebracht.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 van mening is dat het voorbarig is om 2 miljoen euro te reserveren terwijl aan de voorkant niet bekend is wat de kans van slagen is. Hij maant tot voorzichtigheid op het nemen van een voorschot.
De heer Peters (D66) vindt dat dat voorschot genomen moet worden wanneer dat nodig is. Hij wil wel graag de kans van slagen weten. Wanneer de kans heel klein is, moet het bestuur zich achter de oren krabben.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat vorig jaar zomer dit aangekondigd is; het gaat om ruim 10 miljoen euro. Nu is het bestuur een jaar verder en er is nog heel weinig bekend over de hoek, de richting, wat mogelijk is; hij ontbreekt een plan van aanpak. Het enige dat bekend is, is de reservering van 2 miljoen euro aan de voorkant in de vorm van een voorinvestering. Hij vindt de volgorde vreemd. Hij vraagt of D66 die volgorde ook vreemd vindt.
De heer Peters (D66) vindt dat zo niet. Hij begrijpt de beweging die nu wordt gemaakt, en de denkrichting die het college inslaat. Hij wil dat absoluut zo snel mogelijk. Er is geen ongelimiteerde capaciteit; het gaat om een ingewikkelde kwestie. Hij zou de heer Dijkstra willen vragen het college daarin ademruimte te geven en achteraf te controleren of dat goed is gegaan.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat wanneer er een goed beeld is, ook bekend kan zijn wel bedrag voldoende is om vooruit te investeren; wellicht 1 miljoen. Hij vindt dat de 2 miljoen euro een wilde slag in de lucht is. Dat zegt hem iets over de vreemde manier van aanpak. Hij herhaalt zijn vraag aan D66.
De heer Peters (D66) heeft in de zin het college iets hoger zitten dan de heer Dijkstra. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.
Hij vindt de bezuinigingen een enorme opgave voor de afdeling Financiën die al te kampen heeft met een flinke werkdruk. Volgens hem moet het stadsbestuur eerlijk zijn en zich afvragen of de gemeente Utrecht op dit moment de kennis en capaciteit in huis heeft om de hervormingsagenda en de bezuinigingen goed uit te werken. Hij legt de vraag voor of wellicht toch een deel van het budget dat hiervoor gereserveerd

is, ingezet moet worden voor de inhuur van externe expertise. Hij verneemt graag een eerlijke reactie van het college.
Ondanks de huidige bezuinigingen wil zijn fractie blijven investeren in een leefbare en duurzame toekomst van Utrecht. In de woningbouw, in duurzaamheid en de essentiële voorzieningen moet geïnvesteerd blijven worden. Elke bezuiniging die nu doorgevoerd wordt, is bedoeld om Utrecht financieel gezond te houden voor volgende generaties. Het is te vergelijken met de reparatie van het dak; nu ingrijpen betekent narigheid voorkomen op een later moment.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat de programmabegroting het teken staat van de bezuinigingen en de hervormingen die bij de Voorjaarsnota aangekondigd werden. Het raadsvoorstel en de zijn een stuk leesbaarder; de wens bestond bij de raad het is gelukt.
Inhoudelijk ziet hij weinig nieuws in deze begroting. De programma's zijn als aangekondigd in de Voorjaarsnota aangepast; er zijn veel pijnlijke keuzes geland. Het gaat om bezuinigingen voor 30 miljoen euro, omdat er een tekort is van 90 miljoen euro. Dat kan niet zonder kleerscheuren. Dat is terug te zien op elke pagina.

Hij ziet dat er ook inkomsten verhoogd worden en gebruik gemaakt van reserves; hij vindt dat prima. Hij leest interessante teksten over het weerstandsvermogen, schuldquote en solvabiliteitsratio. Hij ziet dat het college niet alleen kiest om te snijden, maar ook om te investeren. Dat moet vanwege allerlei crises. Dat neemt niet weg dat er keuzes worden gemaakt die niet van zijn partij zijn.
Hij maakt nog twee algemene financiële opmerkingen. Hij leest dat jaarlijks vele miljoenen geïnvesteerd worden in de groei van de stad; zijn fractie wordt dan om rustig. Zijn fractie zou liever zien dat geïnvesteerd wordt om de groei van de stad op te vangen. Wat hem betreft mag gestopt worden met het sturen op groei; hij veronderstelt het standpunt van zijn fractie als bekend.
Hij ziet in het raadsvoorstel dat de geldstromen van het Rijk ingewikkeld zijn en dan vooral de te verwachte en de daadwerkelijke hoeveelheid en de onzekerheid daarover ook wat betreft de timing wanneer iets precies duidelijk wordt. Hoe ingewikkeld het is, is voor hem iets duidelijker geworden dan in de vorige programmabegroting. Hij juicht het toe dat de inzichtelijkheid is. Hij blijft het pijnlijk vinden dat de bestendiging van de financiële kennis in het stadskantoor 1 miljoen euro moet kosten. Sprekend over een bezuiniging, vindt hij dat veel geld.
Wat nieuw is voor zijn fractie is dat voor het eerst een Tegenbegroting is gemaakt; onder de noemer plan B voor een beter Utrecht, presenteert zijn fractie 19 pagina's aan voorstellen die Utrecht diervriendelijker, groener en ook sociale maken. Zijn fractie buigt 20 miljoen euro om, zonder de OZB te verhogen. De Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren is gisteren gedeeld met de raad en het college, en de Tegenbegroting is beschikbaar gesteld op de website van zijn partij. Zijn partij zal die tegen begroting zeker gebruiken in de commissies.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat in de Tegenbegroting mooie voorstellen staan; alleen met betrekking tot de dekking valt het hem op dat de Partij voor de Dieren geld weghaalt bij de ondernemers, de lasten verhoogt van inwoners en kort op Veiligheid. Hij legt de vraag voor of het echt niet mogelijk was geld weg te halen bij mobiliteit bij Ruimte; dat had zijns inziens in de lijn gelegen van het verhaal van de heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) doet dat zeer zeker in een mobiliteitsproject: een zijns inziens ongewenst mobiliteitsproject: de verbreding van de Noordelijke Randweg. Op veiligheid bezuinigt de fractie zeer matig, namelijk de flexibele camera's in de stad. Daar gaat het om niet heel veel geld. Hij haalt wel wat geld weg bij het Ondernemersfonds, niet door de lasten te verhogen maar door de lasten anders te verdelen.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het geld dat gemoeid is met het ondernemersfonds bijna de volledige dekking is voor de Tegenbegroting; hij vindt dat niet in verhouding. Hij refereert aan de inbreng van de Partij voor de Dieren over de groeiende stad; wat hem betreft had deze partij meer geld daar vandaan kunnen halen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat driekwart van de tegen begroting op het Ondernemersfonds leunt. Hij kijkt ook naar andere economische posten, bijvoorbeeld Utrecht marketing. Door het stimuleren van de economische groei in Utrecht, wordt er voor gezorgd dat de stad weer groeit. Ook zijn partij is ook niet zo dol op bepaalde lobbyprojecten. Hij ziet ook wel dat door veel dingen zaken ingewikkelder worden, lobbycapaciteit nodig is om zaken te kunnen opvangen.
De heer Van der Zweth (PvdA) complimenteert de partij voor de dieren met diens Tegenbegroting. Hij merkt op dat met de Tegenbegroting de verhoging van de OZB ook niet teruggedraaid wordt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) bevestigt dat de bezuinigingen niet teruggedraaid worden op de OZB. Hij begrijpt de verhoging. Vooralsnog steunt zijn fractie die lijn. Voor mensen met een eigen huis en een krappe beurs gaat de OZB wel drukken. Zijn fractie buigt andere zaken om waardoor de sociale voorzieningen wel in stand gehouden worden.
De heer Peters (D66) schrok van het potje Ondernemersfonds. Hij vraagt zich af of de partij voor de dieren en hij is nagegaan wat het Ondernemersfonds precies inhoudt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft goed gekeken wat het Ondernemersfonds doet. Hij vindt dit een vreemd fonds. Hij is het niet eens met de doelstelling, namelijk de stimulering van de economie. De omvang blijft meegroeien met de verhoging van de OZB en dat terwijl de OZB Woningen naar de algemene middelen gaan en de OZB Niet-woningen naar het eigen fonds gaan. Vervolgens is het fonds ook nog eens regelarm. Ondertussen is het fonds ook nog oneerlijk, want de rijke gebieden binnen het Ondernemersfonds houden het geld binnen het rijke gebied, en de arme gebieden houden het geld in die gebieden en krijgen dus niet meer geld.
De heer Peters (D66) merkt op dat de heer Van Heuven selectief gekeken heeft naar wat het Ondernemersfonds inhoudt. Eigenlijk is het Initiatievenfonds voor niet OZB-eigenaren; dus ook voor sportclubs. Er gebeurt heel veel op de duurzaamheid vanuit het fonds. Hij noemt enkele voorbeelden van projecten daarvan. Die projecten moeten dan van ander geld betaald worden wanneer hiermee gestopt wordt. Moet er dan geen bomenbal of klimaatscan uitgevoerd worden?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft dat ook gezien. Daarom stelt hij voor dat een deel van de activiteiten die vanuit het Ondernemersfonds betaald worden, betaald worden vanuit het Initiatievenfonds waarop het college 25% bezuinigt en zijn fractie die bezuiniging ongedaan wil maken. Hij ziet ook wel dat het Ondernemersfonds zaken organiseert zoals een Barbecue op lage weide of het mee

sponsoren van een marathon of camera's had ophangen; zijn fractie vindt dat geen belangrijke activiteiten.
De heer Peters (D66) hoort de heer Van Heuven daarover niet bij het Initiatievenfonds; ook daar kunnen barbecues georganiseerd worden. Waarom mag een Ondernemersfonds dat niet doen en een Initiatievenfonds wel; hij vindt dat selectief beleid.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt dat hij die mening niet is toegedaan. Het grote verschil zit in de groene en sociale doelstelling van het Initiatievenfonds, terwijl de doelstelling van het Ondernemersfonds het bevorderen van de economie is. Door de economie te stimuleren ontstaat uitstoot van vieze stoffen, klimaat opwarming et cetera. Hij herhaalt de andere aspecten die hem tegen maken op het Ondernemersfonds.
De heer Peters (D66) vindt dat de heer Van Heuven te snel voorbijgaat aan de goede dingen die het Ondernemersfonds doet.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) repliceert dat door het geld niet binnen het Ondernemersfonds te houden, maar de OZB op niet-Woningen, op een andere manier te investeren, is nog steeds veel goeds te doen op het gebied van groen, van duurzaamheid, diervriendelijkheid. Dan gaat het geld via de Raad of via het college; nu gaat het geld via het Ondernemersfonds dat regel-arm is. Zelfs evenementen met levende dieren zouden gesubsidieerd worden via dat fonds; hij vindt het niet oké.
De heer Maas (VOLT) vraagt of bekend is of het Ondernemersfonds over reserves beschikt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) durft dat niet te zeggen. Hij denkt dat elk fonds over reserves beschikt.
De heer Maas (VOLT) meent zich te herinneren dat het Ondernemersfonds ongeveer 2 miljoen euro reserve heeft; in het kader daarvan zou hij de opmerking van D66 in een ander licht willen bezien.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt welk licht dat dan is.
De heer Maas (VOLT) antwoordt dat het Ondernemersfonds eerst zijn reserves dan maar opmaakt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt dat een goed idee. Er gaat steeds meer geld naar het Ondernemersfonds door alle verhogingen; al dat geld blijft binnen het Ondernemersfonds. Zijn intentie is in het slotdebat zaken te regelen met een deel van het geld dat naar het Ondernemersfonds gaat.
De heer Snijder (Student & Starter) feliciteert de Partij voor de Dieren met de tegen begroting. Hij hoorde de partij voor de dieren spreken over lastenverzwaring; hij vraagt of de inning van vermakelijkheidsretributie een lastenverzwaring .
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft niet gesproken over lastenverhoging; hij heeft gezegd de OZB niet te verhogen. Hij bevestigt een aantal zaken voor te stellen waarin zijn partij belastingen verhoogt. Zo wil hij de parkeeropbrengsten een tientje per kwartaal verhogen. Hij introduceert ook de vermakelijkheidsbelasting, of de festivaltaks. Dat lijkt zijn partij een goed idee
De heer Snijder (Student & Starter) is het daarmee niet eens; dit is zwaar voor kleine ondernemers en kleine organisatoren. Hij hoopt dat de partij voor de dieren dit beseft. Bovendien worden de kaartjes ook duurder.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) deelt mee dat in Amsterdam daarvoor een goed systeem is gekozen; kleine evenementen hoeven daaraan niet mee te betalen. Hij stelt vragen bij de stelling als zouden mensen het niet meer kunnen

betalen. Er zijn nog steeds mensen die graag naar festivals gaan.
De heer Snijder (Student & Starter) concludeert dat de Partij voor de Dieren hele andere geluiden gehoord dan zijn partij. Hij krijgt die geluiden wel te horen valt jonge mensen en van kleinschalige ondernemers organisatoren krijgt hij te horen dat het hen steeds moeilijker wordt gemaakt en dat ze hun toekomst mogelijk niet meer in Utrecht zien.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat er nog steeds een gevarieerd, aantrekkelijk en dynamisch festival aanbod is in Utrecht.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het Ondernemersfonds een van de unieke participatietrajecten is een stad. Daarop valt veel af te dingen. Hij vraagt of de Partij voor de Dieren ziet dat dit uniek is en een waarde heeft en dat dit niet compleet afgebroken moet worden.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) noemt het Ondernemersfonds een onderonsje van ondernemers voor ondernemers. Hij stelt vragen bij de stelling als zou dat participatie zijn.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) deelt met de heer Van Heuven dat er kritiek kan zijn op hoe het gaat in sommige trekkinggebieden; daarop moet het bestuur alert zijn. Hij laakt de term onderonsje voor ondernemers. Daarmee wordt hen geen recht gedaan. Dit helpt niet om participatie verder brengen in de stad.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) ziet de participatiewaarde van het Ondernemersfonds niet zo. Hij ziet dat ze een enorm grote economische doelstelling hebben; dat neemt niet weg dat hij ziet dat zij leuke dingen doen. Zijn voorstel is een deel van het Ondernemersfonds over te brengen naar het Initiatievenfonds zo dat andere leuke initiatieven door kunnen gaan.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) bevestigt dat er teveel onterechte automatische groei zit het fonds; hij vraagt of de Partij voor de Dieren tegen begroting hierop kan aanpassen om met duidelijkere doelen voor het fonds enkele verbeteringen aan te brengen; hij zou dan de Tegenbegroting mogelijk kunnen steunen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zou het een unicum vinden wanneer een partij Tegenbegroting van een andere Partij steunt; wat dat betreft neemt hij de feedback graag mee naar de fractie. Hij kan wel zeggen dat zijn partij richting het slotdebat met amendementen zal komen waarin zijn fractie delen van het Ondernemersfonds zal gebruiken voor belangrijke dingen. Wanneer de heer Dijkstra spreekt over 4 miljoen, lijkt hem dat een mooi bedrag. Dat zou een miljoen te gebruiken zijn voor de LVV en is 3 miljoen te gebruiken voor het afbouwen van reclame in de openbare ruimte.
De heer Van Heuven vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op het afschaffen van de hondenbelasting; hij blijft hondenbelasting bijzonder vinden omdat maar op één van de diersoorten belasting wordt geheven en dat de inkomsten naar de algemene middelen gaan. Zijn partij wil ook de leges versneld kostendekkend maken. Zijn fractie wil ook de brug-, schut- en havengelden verhogen, en daarbij rekening houdend met het idee dat verdere verhoging leidt tot minder inkomsten. Hij herhaalt zijn argument over de vervuiling en refereert aan zijn interruptie.
Mevrouw Ramaker (VVD) complimenteert de Partij voor de Dieren met deze tegen begroting. Zij heeft de Tegenbegroting met ontzettend veel interesse gelezen. Ook de VVD pleit al jarenlang voor de afschaffing van de hondenbelasting en ook voor het kostendekkend maken van de leges. Zij vraagt of de Tegenbegroting aanstuurt op een zo groen mogelijke stad.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend; zijn partij streeft naar een ecocentrale staat in plaats van een egocentrale stad. In een dergelijk stad staan niet de korte termijn belangen van de mens centraal, maar van alle belangen van mens, dier en klimaat.
Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt dat de Partij voor de Dieren liever geen blik op straat of op het water ziet.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vult aan: vanuit het idee dat de vervuiler betaalt.
Mevrouw Ramaker (VVD) komt daarmee op het punt dat een groot deel van de dekking van de Partij voor de Dieren uit de parkeergelden komt. Zij vraagt hoe de stad er het gaat doen met minder parkeerinkomsten wanneer alle partijen het ideaal van de Partij voor de Dieren steunen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt dat een leuke vraag. Daarover heeft zijn fractie nagedacht. In de programmabegroting staat hierover iets dat op termijn minder parkeerinkomsten zullen zijn omdat parkeren duurder wordt en meer geparkeerd moet worden. Wanneer drastisch vergroend wordt, zal de stad op zoek moeten gaan naar andere m; maar dan is wel een belangrijk doel verwezenlijkt.
De heer Maas (VOLT) vraagt waarom de hondenbelasting af te schaffen wanneer het principe gevolgd wordt van dat de vervuiler betaalt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) refereert aan het debat vorige week in de commissie. Het standpunt van zijn partij over de hondenbelasting is dat er principieel geen belasting geheven moet worden op levende wezens; wanneer dat dan toch gedaan wordt in het geval van honden, moet er ook voor gezorgd worden dat de opbrengsten van de hondenbelasting naar hondenwelzijn gaat; dat gebeurt niet.
De heer Maas (VOLT) is het daarmee eens; hoewel wel degelijk belasting geheven wordt op mensen. VOLT zou een groot voorstander zijn van belasting op elk huisdier om daarmee het huisdiergebruik in Nederland drastisch te verminderen. Hij heeft begrepen dat de opbrengst van de hondenbelasting wel degelijk ook nodig is om de overlast door honden te beperken.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zet uiteen dat technisch de opbrengsten van de hondenbelasting naar de algemene middelen gaat. Feitelijk wordt vanuit de algemene middelen betaald aan de hondenveldjes in opruim mogelijkheden. Het is hem nooit duidelijk geworden wat de verhouding is tussen inkomsten en uitgaven. Hij heeft ooit vernomen dat de helft van de inkomsten gebruikt wordt voor de openbare ruimte. Hij is principieel geen voorstander van hondenbelasting.
Hij rondt zijn bijdrage af met zijn interesse te uiten in wat de wethouder vindt van de Tegenbegroting.
Zojuist is iets gezegd over differentiatie afvalstoffenheffing. Bekend is ook dat gekeken gaat worden naar een differentiatie rioolheffing. Hij weet dat er een brief over komt en hij wacht die brief met belangstelling af.

Na afstemming met de commissie schorst **de voorzitter** de vergadering voor enkele minuten.
Hervatting van de vergadering

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt het mooi om in de Partij voor de Dieren een medestander te zien op de landelijke vreemdelingenvoorziening - zijn fractie steunt

het besluit om geld toe te voegen aan de LVV. Zijn fractie steunt ook de zoektocht. Hij vindt het ook mooi om te zien dat de Partij voor de Dieren het nu wel goed vindt om de U-Pas in te zetten voor de parkeervergunningen en de automobiliteit. Ook mensen met een laag inkomen hebben soms een auto.
Hij merkt op dat de begroting is samengesteld in een financieel ingewikkelde tijd; voor zijn fractie blijft de leidraad daarin heel helder en eenduidig: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Solidariteit staat voor zijn fractie voorop; dat betekent dat zijn fractie omkijkt naar de kwetsbaren [in de Utrechtse samenleving]. Zo zal de PvdA elk voorstel steeds beoordelen.
In deze begroting is de reden te zien waarom het voor de PvdA van belang is om mee te doen, in het college te zitten, bij te sturen. In deze ingewikkelde tijd is te zien dat er meer geld naar armoede gaat (er gaat 900.000 euro naar het tegengaan van kinderarmoede), er gaat geld naar solidariteit op scholen (Het Solidariteitsfonds), van Wonen naar volkshuisvesting, een investering in de duurzame toekomst - het zit allemaal nog steeds in, ook al is het financieel mateloos complex.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het solidariteitsfonds niet door de gemeente wordt betaald. Het gaat om ouderbijdragen; het idee van de PvdA is om dat geld in een Solidariteitsfonds te stoppen. Zij begrijpt niet waar over de PvdA nu spreekt.
De heer Van der Zweth (PvdA) licht toe dat de gemeente het initiatief daartoe heeft genomen.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het gaat om geld van ouders, vrijwillig gegeven. Dit staat buiten de gemeente. De PvdA vindt het prima dat dat geld herverdeeld wordt over de scholen.
De heer Van der Zweth (PvdA) bevestigt dat dat inderdaad het inhoudelijke punt is. Het gaat er om dat elk kind mee kan komen. Dit is op initiatief van de gemeente.
Hij benadrukt dat de keuzes die gemaakt worden ertoe doen. Met de berichten van uitgaven die teruggeschroefd worden, is er over het geheel genomen geen rooskleurig beeld te schetsen.
Het gaat om een vertaling van de Voorjaarsnota; in de programmabegroting zitten weinig inhoudelijke wijzigingen. Dat was ook de bedoeling.
Hij maakt het college complimenten voor de uitvoering van de moties en amendementen bij de Voorjaarsnota. Hij doet dan specifiek op de vragen over de LVV en de bijzondere bijstand. Het college kiest ervoor om die te dekken voor 2025. Dat zou anders niet gebeurd zijn met problemen voor de meest kwetsbaren in de stad. Voor zijn fractie zijn dit prioriteiten.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) veronderstelt dat de PvdA het jammer vindt of pijnlijk dat de LVV volgend jaar voor een deel wordt gedekt, maar dat er nog steeds een tekort is van 1 miljoen euro. De organisaties zijn op dit moment bezig om 20% te bezuinigen op die voorzieningen. Dat is nog steeds aan de orde.
Op de dagondersteuning wordt volgend jaar een 10% bezuinigd. De bijzondere bijstand wordt voor twee jaar gered, maar vanaf 2027 wordt er weer fors op de 1 miljoen euro bezuinigd. Hij vraagt de reflectie van de PvdA daarop.
De heer Van der Zweth (PvdA) wijt dat aan het extreemrechtse kabinet. De gemeente moet dan het gat dichten in alle ingewikkeldheid van dien. Hij steunt de Partij voor de Dieren in zijn zoektocht naar middelen voor de LVV. Eigenlijk is hij van mening dat het Rijk hoort bij te plussen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) noemde drie voorbeelden en vraagt of de PvdA op die voorbeelden zo reflecteert. Zijn fractie wil in die strekking op de voorbeelden met

voorstellen komen.
De heer Van der Zweth (PvdA) heeft zojuist uitgelegd hoe zijn fractie voorstellen zal beoordelen. Zijn fractie overweegt alles en beoordeelt hoe de meest kwetsbare te ontzien zijn. De LVV bezuiniging hakt er in en de problemen zijn daar te voorzien. Het stutten van de financiering van LVV is zijn prioriteit.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) brengt voor het voetlicht dat in Amsterdam niet bezuinigd wordt op de LVV-voorzieningen. De gemeente Utrecht dat die keuze ook kunnen maken. Daarvoor zijn ook voorstellen ingediend. Die zijn ook weggestemd ook door de PvdA. Hij is blij te vernemen dat de PvdA tot bezinning komt en dat de PvdA wellicht Samen met EenUtrecht naar budget gaat zoeken.
De heer Van der Zweth (PvdA) heeft bij de Voorjaarsnota, ondanks dat het besluit van het rijk te laat kwam, alsnog met budgetten geschoven om het gat te dichten. De gemeente is daarin al ver gegaan. Dit heeft blijvende aandacht. Hij deelt dat met de heer Dijkstra.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Van der Zweth met hem deelt dat ook voorkomen moet worden dat de gemeente jarenlang de financiering op haar nek neemt, terwijl dit feitelijk bij het Rijk ligt; zeker gezien de situatie in Den Haag moet wat hem betreft niet gezegd worden dat Utrecht dit voor de komende vier jaar gaat financieren.
De heer Van der Zweth (PvdA) deelt dat met heer Van Steeg. Bij het besluit het gat te dichten is ook gezegd naar de eerstkomende jaar te kijken om niet dicht te lopen in de jaren daarop. Voorkomen moet worden dat het Rijk het over de schutting gooit naar de gemeenten.
Hij sluit zich aan bij GroenLinks en het CDA over de reserves. Hij had er meer van verwacht. Hij is uit op een verdieping bij de volgende Voorjaarsnota. Het is voor hem niet duidelijk waarom hierin geld zal moeten blijven zitten.
De heer Snijder (Student & Starter) begrijpt de vraag. Hij vraagt voorbeelden van de heer Van der Zweth. Dit is voor hem nog een beetje abstract.
De heer Van der Zweth (PvdA) refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg. Hij noemt de reserves rondom Europa vraagt zich af waarom Utrecht die wel heeft en de andere G4-steden niet. Er wordt 50% risico genomen inplaats van de 70% risico die er eerder stond; waarom 50%. Hoe groot is het risico dat de helft daadwerkelijk niet wordt betaald. Hij heeft dat soort vragen. De uitleg is summier. Deze discussie wordt al heel lange tijd gevoerd in het bestuur. De systematiek staat in de analyse.
Over het investeringsplafond heeft hij drie onderwerpen:
Zijn fractie vindt dat een logisch plan. Ook omdat hij de ambities te veel vindt. De arbeidskrachten zijn er niet om het uit te voeren. Het is logisch in zijn ogen dat op een andere manier gestuurd gaat worden.
Hij leest van alles over het solvabiliteits risico; hij refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg; dan moet ervoor gezorgd worden dat het risico niet onder de 20% zakt; dat lijkt nota bene pas in 2028 te gaan gebeuren. De tegelijkertijd wordt gezegd dat het investeringsplafond geherijkt wordt. Dat zal alweer een verlichting geven waarom nu al budgetten verschuiven om de solvabiliteit goed te krijgen terwijl het investeringsplafond het ook gewoon gaat doen.
Zijn derde punt hangt hiermee samen: het weerstandsvermogen schiet naar 1,1. De afspraak was dat die op 1,0 gehouden zou worden. Het gaat dan om een bedrag van meer dan 10 miljoen euro. Dat is hoger dan de 1,0 weerstandsvermogen. Dat wordt beredeneerd vanuit het gegeven dat dit nodig is met al die andere ratio's vanwege de

solvabiliteit. De gaat pas in 2028 met net 1% onder de 20%, terwijl het investeringsplafond zijn werk nog gaat doen. Kijkend in het verleden hoe de solvabiliteitsratio's zijn voorspeld, was die in 2020 24% en werd die 41%. Werd in 2021 30% voorspeld en werd het 38%. Daar zitten meerdere procentpunten tussen. Hij vindt dit niet een sterk verhaal. Moet het weerstandsvermogen eigenlijk niet terug naar de 1.0?

De heer Van Steeg (CDA) concludeert dat de heer Van der Zweth het eigenlijk met hem eens is dat de 195 miljoen euro aan investeringen die in 2025 wordt vrijgemaakt veel te hoog is en dat de gemeente die niet haalt. En dat daardoor uitgekomen wordt op een hogere solvabiliteit en dat een aantal investeringen uitgesteld moet worden naar het volgend jaar.

De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt dat er al een proxy investeringsplafond inzit. Het gaat dan om 110 miljoen euro. Wat de heer Van Steeg vraagt zit in de cijfers en ook in de wijze waarop de ratio's worden berekend, ook die van de solvabiliteit. Die wordt nog gewijzigd.

De heer Van Steeg (CDA) brengt dit in verband met planningsoptimisme. Dat betekent dat veel investeringen opgeschreven worden maar niet gehaald. Hoe dan ook vindt hij het investeringskrediet enorm hoog. Hij vraagt hierop de uitleg van de wethouder. Wanneer dit herkend wordt van de afgelopen jaren, zou ook nu gezegd moeten worden minder te investeren en meer ruimte te creëren.

De heer Van der Zweth (PvdA) licht toe dat het college dat nu doet met het investeringsplafond. Hij is het inhoudelijk niet oneens met heer Van Steeg; te zien was dat de investeringen niet waargemaakt konden worden. Volgens hem zitten die er nu in. Hij maakt een punt in relatie tot de solvabiliteit, maar dan ook in relatie tot het weerstandsvermogen.

De heer Snijder (Student & Starter) licht toe dat zijn beeld was, dat het college het weerstandsvermogen terug naar 1.0 zou brengen; dat staat volgens hem in het coalitieakkoord. Daar staat niet dat het altijd 1.0 zou moeten zijn. Daarnaast is het vrij duidelijk aangegeven dat het gemeentebestuur nu juist naar de solvabiliteit moet gaan; en dat geld overgemaakt moet worden naar de reserves. Omdat het anders op lange termijn niet goed gaat. Hij weet niet helemaal of hij de analyse deelt. Hij zou daarin verduidelijking willen.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat de heer Snijder twee dingen zegt; over solvabiliteit is het een inhoudelijke redenering. Hij begrijpt die bij 20%. Hij zakt net onder de 20% in 2028. De laagste afwijkende voorspelling in de afgelopen jaren was 7%. Die voorspelling viel 7% hoger uit dan gedacht. Dit is het meest conservatieve. Hij heeft die zorg niet. In het coalitieakkoord staat dat zo snel mogelijk teruggegaan moet worden naar 1.0 wanneer onder de 1.0 gezakt wordt; dat staat in het coalitieakkoord. Heel veel partijen vinden dit het geval. Hij deelt dat met hen. De 1.0 is de logische om klappen te kunnen opvangen. Alles erboven vindt hij onnodig opgepot geld met de voorliggende vraagstukken. Hij rondt hiermee zijn bijdrage af.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) heeft de heer Van der Zweth niet gehoord over de belastingdruk. Hij vraagt of de PvdA wil mee zoeken naar een maximum van 120% ten opzichte van het gemiddelde. Of de PvdA ook daar kritisch wil zijn om ervoor te zorgen dat het niet gierend uit de hand loopt.

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt de belastingcapaciteit geen probleem; daar staan goede voorzieningen tegenover. Hij bevestigt dat de druk iets hoger is; nu ook omdat hij bepaalde voorzieningen overeind wil houden, vooral voor de meest kwets-

baren; daarop moet geen max gezet worden. Daarover vindt een politiek debat plaats. Dat politiek debat vindt daar nu plaats. Dit moet per keer per situatie bepaald worden. Dat doet de raad.

De heer Peters (D66) vindt dat de PvdA terecht een punt maakt van de meest kwetsbaren. Hij kent de PvdA als een partij die opkomt voor de middengroep, voor de werkende Utrechter. Hij vraagt of de PvdA niet bang is dat als de belastingcapaciteit alleen maar hoger wordt, het stadsbestuur die groep de stad uitjaagt.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat wanneer de belastingcapaciteit wat hoger is, ook betekent dat er een groenvoorziening is, dat er sportvoorzieningen zijn, dat er levendige pleinen zijn. Dat zit er voor iedereen in en niet alleen voor de meest kwetsbaren. Hij bevestigt dat de belastingcapaciteit iets hoger is; maar dat maakt niet dat die niet meer te betalen is voor middeninkomens. Wanneer er een probleem is, zit hij op de woningmarkt; dat betekent dat op de markt ingegrepen moet worden waar woekerwinsten worden gemaakt over de rug van mensen die niet zoveel maar net iets meer dan de minima verdienen.

De heer Peters (D66) zet uiteen dat het niet het gegeven is dat het nu in een keer niet meer te betalen is; het gegeven is wel dat het stadsbestuur het aan het uithollen is. Hiermee wordt het steeds onaantrekkelijker gemaakt voor de middengroepen die in Utrecht komen wonen met al die groenvoorzieningen en al die mooie voorzieningen waarin geïnvesteerd wordt. De WOZ waarde wordt daardoor ook hoger; de steeds rijkere kunnen straks alleen nog maar in Utrecht wonen en de sociale huurwaarde waarin de gemeente investeert. Hij hoort de PvdA weinig over de groep die daartussen zit.

De heer Van der Zweth (PvdA) deelt deze hele analyse niet; dan zou gezegd zijn dat er meer voorzieningen komen, de woningen duurder worden en zou daarmee gestopt moeten worden. Hij vindt dat een vreemde redenering. Te zeggen is dat wanneer de OZB hoger wordt, de woningprijzen een beetje drukt. Hij vreest dat dat niet het geval is en dat de markt niet functioneert waarop de overheid zo hard mogelijk moet ingrijpen. Daarmee is hij bezig. Dat is wat het duur maakt voor middeninkomens. Het wonen is in Utrecht niet te doen. Dat zit niet op de belastingcapaciteit. Hij handhaaft zijn stellingname ten opzichte van de belastingcapaciteit.

De heer Peters (D66) ziet een verschil; de PvdA zegt dat het wonen in Utrecht niet te doen is, vooral voor Utrechters met een laag inkomen, daarvoor wil de PvdA zoveel mogelijk sociale huur bouwen. Maar hij hoort de PvdA niet spreken over de middeninkomens. Hij vindt dat de heer Van der Zweth daar gemakkelijk overheen stapt.

De heer Van der Zweth (PvdA) licht toe te hebben gezegd dat op de woningmarkt ingegrepen moet worden. Hij noemt in dit verband de 35% middenhuur en betaalbare koop. De gemeente verwerft gronden om daarop grip te hebben; dan gaat het niet alleen om sociale huur, maar ook middenhuur en betaalbare koop en woningcorporaties. Daar zit de sleutel om het betaalbaar te krijgen voor middeninkomens, niet belastingen voor iedereen te gaan verlagen. Daarmee lost het stadsbestuur het betaalbaarheidprobleem niet op.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt een vervolgvraag. Hij neemt aan dat ergens de PvdA ook een maximum ziet voor de belastingcapaciteit; hij vraagt waar die dan ligt. Bij 140/150%? Hoe ver moet het gaan, wil ook de PvdA ook op dit punt aan de bel gaan trekken?

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt het natuurlijk dat er een grens is. Dat zal het bestuur nu niet doen met deze percentages voor de komende 10 à 20 jaar. Dan zal het bestuur steeds bij de overweging om de lasten te verhogen, moeten beslissen of de verhoging nog in verhouding staat. Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van de heer Van Heuven.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat wanneer hier een percentage vastgesteld wordt, dat heel veel gaat betekenen voor de mensen in de stad. Dat zet een rem op het laten groeien van de lokale belastingen. Hij is op zoek naar de grens die de PvdA hierin ziet. Hij wil die graag ontdekken.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat wat de heer Dijkstra zich niet klopt. Wanneer nu een raadsmeerderheid zou vaststellen dat het gaat om 131% en dat het nooit meer hoger mag worden, en wanneer bij een volgende coalitie onderhandeling gezegd wordt dat de OZB iets hoger moet en die moet naar 133%, dat is wat het is. Dan was de hele grens fictief. Die had de raad dan bedacht en die kan de raad weer achter zich laten. Het moet steeds afgewogen worden om het goed te doen; dat is zijn punt. Nu een dergelijke grens opleggen is fictief en lost niets op en gaat ook niets uitmaken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat de PvdA nu willekeurig shopt. Er zijn heel veel grenzen waarvan de PvdA een erg groot voorstander is. De PvdA zit in een positie om een maximum af te spreken. Hij vindt dit een drogreden van de PvdA. Op dit antwoord zit hij niet te wachten. Hij vindt dat het bestuur op zoek moet naar een reëel maximum; ergens is ook hier een grens.
De heer Van der Zweth (PvdA) benadrukt dat een maximum nooit bindend zal zijn omdat de raad dat maximum heeft bedacht. Wanneer de rijksoverheid een maximum stelt, is dat het. Het gaat dan om een papieren werkelijkheid.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de raad dit wel doet bij solvabiliteit. Gezegd zou kunnen worden dat de VNG dat heeft afgesproken. Deze belasting staat ook in het rood. Waarom zegt dat dan niets? Waarom is de 20% dan wel een hard cijfer voor de heer Van der Zweth? Hij stelt dat dat gelijkgetrokken zou moeten worden. Ook dat is een indicator met gevolgen voor inwoners van de stad
De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt dat de solvabiliteit ook geen harde grens is; dat is het punt. Dan zou het voorbeeld gesteld moeten worden van de stadsschuld die niet boven de 100% mag. Wanneer het bestuur daar tegenaan loopt is het basta, wat het stadsbestuur er ook van vindt. Wanneer het bestuur onder de solvabiliteits-grens van 20% terecht komt, en de raad gaat ermee in meerderheid akkoord, dan is dat een gegeven. Dat is het grote verschil.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat die grens wel hard is voor het college en ook voor de PvdA; hij refereert aan het begin van diens betoog. De grens is niet hard bij de belastingcapaciteit. Dat verschil zou wat hem betreft er niet moeten zijn. Dan zou ook daar een grens gesteld moeten worden waaraan het stadsbestuur zich in principe houdt. De raad heeft altijd de ruimte om daarin een andere keuze te maken. Hij benadrukt dat de belastingcapaciteit nu anders beoordeeld wordt dan de solvabiliteitsgrens. Hij vindt dat vreemd.
De heer Van der Zweth (PvdA) heeft heel veel andere dingen gezegd over de solvabiliteitsgrens. Het blijft in de kern hetzelfde; de gemeente heeft een aantal grenzen waaraan ze vastzit vanwege het Rijk. Wanneer de raad de grenzen zelf bepaalt, kan de raad ze ook weer zelf veranderen; dan lost het niets op. Daarmee zegt hij niet dat er heel veel lastenverhoging bij kunnen. Hij ziet ook dat de heer Van

Heuven zegt dat er nu veel op elkaar gestapeld is door de situatie waarin het bestuur zit met bezuinigingen van het Rijk. Hij stelt dat die afweging op een ander moment gemaakt moet worden; het antwoord kan goed zijn “nee, of nu niet meer of het kan niet meer”. Hij houdt vast aan zijn stellingname.

De heer Maas (VOLT) complimenteert de wethouder voor het vele werk en voor het goed leesbare document, ondanks dat zijn fractie er soms best moeite mee heeft. Hij ziet veel investeringen in de ruimte, mobiliteit, en hij ziet bezuinigingen op groen. Hij maakt zich zorgen over Utrechters met de laagste inkomens, over asiel, LVB in de stad. Hij zou daarop liever andere keuzes zien.
Hij sluit zich aan bij de inbreng van de adviescommissie, met name over het sociale domein en de reservering.
Ten eerste gaat hij in op het inhuurplafond. Zijn fractie worstelt daarmee enorm. In de tweede Berap is genoemd dat het college dat plafond ook dit jaar weer gaat overschrijden. Kennelijk was de technische vraag van zijn fractie hierover niet helemaal duidelijk. Het antwoord sloeg terug op de begroting van 2024 en niet zoals verwacht op 2025. Hij merkt op dat het wellicht zo is dat gezien de herziening van de financiële functie inzake het capaciteitsprobleem, het plafond ook in 2025 weer niet gehaald gaat worden. Zijn fractie is zeker geen voorstander van meer inhuren. In die zin vindt zijn fractie het plafond goed. Hij legt de vraag voor of het nog wel gaat om reëel begroten; hij is benieuwd wat de wethouder daarvan vindt. Hij legt de vraag voor of dit anders kan.
Met betrekking tot de solvabiliteit en het investeringsplafond noemde de heer Van der Zweth veel cijfers; hij vindt zijn fractie aan zijn kant. Zijn fractie is niet bang van een solvabiliteit van 19% in 2028. Dat duurt nog een hele tijd. Hij zag die solvabiliteitsontwikkeling in de laatste jaren en gelooft niet dat het zo'n vaart zal lopen. Bovendien lijkt het zo te zijn dat de realisatie in 2024 wellicht niet zoals begroot zal zijn; die solvabiliteit zal mogelijk hoger uitvallen. Zijn fractie is heel benieuwd of de wethouder al een route heeft naar de voorjaarsnota 2025. Misschien kan zij daarop iets toelichten en vooral als het gaat om het effect op de andere cijfers in de programmabegroting.
De heer Peters (D66) vindt dat de heer Maas wel heel luchtig doet over de solvabiliteit. Hij vraagt of volgens VOLT het helemaal geen zin meer heeft om überhaupt te gaan begroten en rekening te houden met solvabiliteit aangezien het toch niets zegt.
De heer Maas (VOLT) heeft dat niet gezegd. Uiteraard is de solvabiliteit van belang. Hij stelt dat de historie in Utrecht laat zien dat de solvabiliteit altijd hoger uitkwam dan de 20% behalve dat het redelijk was vorig jaar. Gezien de realisatie die zijn fractie nu verwacht, is het zijn verwachting dat het nu ook weer boven de 20% gaat uitkomen in 2028.
De heer Peters (D66) houdt één gedachte goed vast, namelijk dat zijn alarmbellen moeten rinkelen bij de gedachte “het gaat altijd zo dus gaan we het nu ook zo doen”. Steeds kwam de solvabiliteit anders uit, dus zal het nu ook zo zijn. Hij vindt dat geen manier van redeneren.
De heer Maas (VOLT) antwoordt bevestigend. Volgens hem is solvabiliteit bedoeld om een crisis te bestrijden. Dat is het geld dat het bestuur achter de hand heeft dat in te zetten is wanneer het echt nodig is. Dat is nu volgens hem en niet in 2028. Nu moet het bestuur iets doen. Nu hoeft er geen geld in reserves gestopt worden maar

nu moet ermee beleid gemaakt worden.
De heer Peters (D66) merkt op dat het bestuur een coronacrisis achter de rug heeft, een energiecrisis achter de rug. Hij ontkent niet dat er nu ook allerlei problemen zijn. Het bestuur vaart scherp aan de wind door precies op de 20% te zitten; nu zegt VOLT dat dit het moment is daarmee geen rekening te houden en diep onder de 20% het risico te lopen.
De heer Maas (VOLT) merkt op dat de gemeente naar 19% gaat; hij vindt dat dit een heel groot risico. Hij roept ertoe op elkaar geen mietje te noemen. Het bestuur gaat wel geld stoppen in de reserves, maar daarmee geen beleid maken. Hij gelooft niet dat dat een goede keuze is. Hij houdt vast aan zijn standpunt.
De heer Van Steeg (CDA) heeft de indruk dat heer Maas hetzelfde zegt als zijn fractie: de investeringen zijn veel te hoog. Maar de heer Maas doet er luchtig over. De heer Maas ziet meer ruimte om geld te investeren. Dan zou de presentatie door het college aan de raad onjuist zijn.
De heer Maas (VOLT) is het daarmee eens. Hij was zich er niet bewust van dat hij daarover luchtig deed. Zo was zijn inbreng niet bedoeld.
Hij is heel benieuwd naar het investeringsplafond en hij is benieuwd wat dat gaat opleveren. Hij ziet uit naar informatie daarover van de wethouder.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe de raad hierop vat moet krijgen wanneer dit de cijfers zijn die gepresenteerd worden.
De heer Maas (VOLT) antwoordt met door de wethouder daarover steeds te blijven bevragen. Het investeringsplafond kan daarbij een hulp zijn. Hij is van mening dat de raad de cijfers heel goed moet monitoren. Het is vorig jaar wel gelukt om binnen de grenzen te blijven; waarom gaat dat nu niet lukken?
De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat dat ook zijn vraag is; op basis van de voorgelegde cijfers moet de raad een keuze maken. De heer Maas zegt dat er geld toegevoegd wordt aan het eigen vermogen dat het eigenlijk niet nodig is. Dan gaat het bestuur iets doen waarvan het niet weet wat er gaat gebeuren. Die 7 miljoen gaan dan gebruikt worden voor andere investeringen. Waarschijnlijk heeft dat dan consequenties voor de solvabiliteit zoals die nu wordt gepresenteerd. Dat maakt het riskant.
De heer Maas (VOLT) is van mening dat daarin andere keuzes gemaakt moeten worden; inplaats van dit geld in de reserves te stoppen zou dat beter geïnvesteerd kunnen worden. Dan zou dat geld terugverdiend kunnen worden door andere projecten niet uit te voeren; hierin zijn politieke keuzes te maken. Zijn fractie wil die politieke keuzes graag maken.
Zijn fractie maakt zich ernstig zorgen over alle bezuinigingen en vooral ook over de hervormingsbezuinigingen, niet alleen vanwege het inhuurplafond. Ook D66 maakt zich daarover zorgen. Hij dringt aan op de instelling van een uitvoeringstoets met als doel de capaciteit doelgericht te gaan monitoren. Misschien ziet de wethouder nu wel kansen.

De heer Snijder (Student & Starter) spreekt zijn zorgen uit over de toekomst van jonge Utrechters vanuit een positief kritische houding. De gemeente krijgt al jaren steeds meer verantwoordelijkheden zoals Jeugdzorg en de Wmo, zonder daarvoor voldoende geld voor te krijgen vanuit het Rijk. De aangekondigde bezuinigingen op het Gemeentefonds verergeren die situatie. Dat zorgt voor grote financiële druk. Wanneer de gemeente niet voldoende middelen ontvangt, komen belangrijke

ambities onder druk te staan. Onder andere het bouwen van betaalbare woningen.
Hij roept het Rijk op zijn verantwoordelijkheid te nemen.
Tot zijn spijt moet het stadsbestuur keuzes maken. Bezuinigen is onvermijdelijk, ook al wil de gemeente de bezuinigingen liever niet. Tot zijn geluk is Utrecht ook veerkrachtig en houden de bestuursleden elkaar vast. Zo legt het college een goed afgewogen pakket neer en wist het stadsbestuur in gemeenschappelijkheid een groot aantal zaken te redden of te verbeteren.
Zijn fractie heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat laagdrempelige seksuele zorg toegankelijk blijft en dat bezuinigingen op digitale participaties zijn voorkomen.
Het bestuur moet alert blijven; ondanks de veerkracht van de stad blijven er zorgen, ook bij zijn fractie. Zijn fractie maakt zich zorgen over zaken die jongeren raken, de financiële situatie, de LVV, de opvang van dak- en thuisloze mensen, de kunst en cultuursector, jonge makers, een fijn en prettig leefbaar Utrecht Science Park, maar ook jeugdparticipatie, Sport en een toegankelijk en duurzaam vervoer.
Ook het sociaal domein krijgt te maken met lastige hervormingen.
De gemeente staat financieel onder druk en daarom zal zijn fractie zich in de komende dagen op deze onderwerpen richten.
Hij noemt vervolgens nog een aantal inhoudelijke financiële punten.
Zijn fractie vindt het belangrijk dat de rekening niet doorgeschoven wordt naar de toekomstige generaties jonge Utrechters. Het college naar de reserves en bijbehorende kengetallen gekeken. Uit die analyse blijkt dat wanneer niets gedaan wordt, de solvabiliteit flink onder druk komt te staan. Hij ziet dat als een risico. Het college kiest ervoor om geld toe te voegen aan de reserves; Student & Starter vindt het belangrijk dat de financiële positie op orde blijft.
Daarnaast deelt hij dat het niet altijd helemaal duidelijk is waarom bepaalde bedragen wel en de andere niet aan de reserves worden onttrokken of juist aan de reserves worden toegevoegd. Zijn fractie sluit zich daarom aan bij de vragen van het CDA en aan die van de PvdA van zojuist.
Voor Student & Starter is het van belang om een solide financiële basis voor de toekomst te waarborgen. Het investeringsplafond staat het bestuur bij aan het grip hebben op de investeringen en helpt het bestuur om voorzichtig om te gaan met het uitgeven van geld. Hij vraagt of de wethouder kan vertellen hoe het met de uitwerking staat van deze investeringsplafonds. Daarnaast verneemt hij graag van de wethouder in hoeverre deze plafonds invloed hebben op de ambtelijke processen en of ze kunnen leiden tot vertraging of tot meer bureaucratie.
Verder met de verhoging van de tarieven zoals Brug-, Schut- en havengelden, stijgen de kostendekkendheid; zijn fractie vroeg zich af welke vergaande risico's het college ziet en welke ambities het college op dit vlak heeft.
De komende bezuinigingen en lastenverzwaring zullen impact hebben; zijn fractie zal de komende dagen nagaan waar verbeteringen mogelijk zijn en waar de fractie positief kritisch kan bijdragen aan een betere toekomst voor iedereen.

De heer Skori (DENK) ziet dat de tarieven voor de afvalverwerking weer worden verhoogd; volgens de afvalverordening moeten gezinnen met kinderen veel meer gaan betalen dan gezinnen zonder kinderen. Het lijkt alsof het college heeft gemunt op deze gezinnen. Terwijl de kinderen juist hard worden geraakt door de huidige economische situatie, volkomen in strijd met het principe van Ongelijk investeren voor Gelijke kansen en dat termijl nergens uit blijkt dat een gezin met twee kinderen

significant meer afval produceert dan een drie persoonshuishouden. Dit lijkt een aanname te zijn. In de praktijk is te zien dat gezinnen met twee of meer kinderen weinig afval produceren omdat ze al zuinig moeten leven en moeilijk kunnen rondkomen. Hij roept het college ertoe op om de verdeelsleutel aan te passen naar de situatie zoals die vroeger was met de gelijke verdeelsleutel.

De heer Claasen (GroenLinks) brengt in dat het college gevraagd is bij de discussie over de differentiatie van de tarieven te laten zien hoe het zit in andere steden; het college heeft destijds keurig laten zien hoe dat zat in de andere steden. Daaruit bleek dat grotere gezinnen wel degelijk zorgen voor meer afval. Dat was een van de redenen voor de raad om te besluiten dit te gaan doen.

De heer Skori (DENK) heeft naar aanleiding van de debatten geen stukken gezien; voor hem is dit nieuw. Hij zal daar naar kijken. Voor nu blijft hij bij zijn inbreng.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) doet de suggestie de tekeningen aan te passen aan de kilo's afval die daadwerkelijk worden gedumpt.

De heer Skori (DENK) is voorstander van het zoeken naar een eerlijker verdeling; zijn fractie is benieuwd naar wat elk huishouden produceert. Iemand die alleen woont kan heel veel produceren terwijl een andere alleenwonende veel potentieel afval kan hergebruiken terwijl hij hetzelfde betaalt. Zijn fractie staat zeker open voor de mogelijkheden daarin.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of denk het ook niet oneerlijk vindt dat er wordt gesproken over een vijfpersoons huishouden met een gezin – dan gaat het om 2 ouders en 3 kinderen. Die kinderen verdienen geen geld en die ouders moeten al vaak extra werken om rond te kunnen komen, zeker in Utrecht, met de hoge lasten en de enorme hypotheken en enorme huren. Zij vraagt of de heer Skori zich hierin herkent.

De heer Skori (DENK) herkent zich in de woorden van mevrouw Hessel. Te zien is dat gezinnen met drie kinderen zwaarder worden belast en eigenlijk worden gestraft. Hij vindt de situatie absurd.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) begint met in te gaan op de reserves: hij vindt het goed om het huishoudboekje op peil te houden zoals mensen thuis doen. Tegelijkertijd zijn teveel reserves niet nodig en is dat geld dat niet te investeren is in de stad, juist in een tijd waar dat geld hard nodig is.
Voorbeelden zijn: de reserve voor Europese subsidies die deels vrij vallen; waarom zou die reserve niet volledig vrij kunnen vallen. Juist ook omdat andere G4 steden dat ook doen. Ook de reserve voor calamiteiten Utrecht's vastgoed waarin 600.000 euro wordt gereserveerd voor calamiteiten; maar nergens is vermeld waarop dat bedrag gebaseerd is. De reserve voor OMU waar 3,5 miljoen wordt gereserveerd en waarbij uitgegaan wordt van een risicoreservering van 50% van de uitstaande leningen. Daarbij gaat het bestuur ervan uit dat 50% van die leningen niet terug verwacht. Hij vindt dat nogal heftig. Wanneer hij dit verkeerd heeft, blijkt daaruit dat het onvoldoende is onderbouwd waarom die reserves zo hoog staan. Hij vraagt nadere uitleg over de inschatting van het college. Hij vraagt de wethouder op één van deze drie voorbeelden in te gaan zodat de raad kan begrijpen hoe dit tot stand is gekomen.
Hij heeft nog enkele grotere punten. Met deze analyse is het nog steeds voor de raad onmogelijk om fatsoenlijk te kunnen sturen op de reserves. Daarom vraagt de raad al langere tijd. Hij vraagt waarom dit nog niet gelukt is en welke inzet de wethouder be-

reid is te plegen om hierop een betere sturing mogelijk te maken. Wat zijn fractie betreft schuift het college dit niet zomaar door. Wat is hierin nu te verbeteren?
Met betrekking tot het investeringsplafond beheerst het bestuur de uitgaven zo snel mogelijk door dit plafond zo snel mogelijk in te voeren. Waarom is de invoering nog niet gelukt met deze begroting en wat moet er nog voor gebeuren. Wat hem betreft moeten de gesprekken over grotere investeringen breed in de raad gevoerd worden. Wat hem betreft moet het geld dat nodig is niet op de plank blijven liggen.
Met betrekking tot de afvalstoffenheffing vindt hij de nieuwe gedifferentieerde heffing een stap richting de eerlijke heffing. Het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. Hij vraagt hoe het staat met de uitvoering van het amendement A82 van vorig jaar “De Vervuiler Betaalt”. Welke stappen zijn sindsdien gezet om de tarieven aan te laten sluiten bij de verhouding van de gemiddelde afvalproductie van de verschillende huishoudens? Hij vraagt of de wethouder het doel deelt dat daar naartoe gewerkt moet worden.
De heer Peters (D66) vindt de “gemiddelde afvalproductie” lastig. Zou niet eerder toegewerkt moeten worden dat per kilo geheven wordt met een pasjessysteem zo dat per huishouden de feitelijke productie te zien is.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat het amendement oproept tot het toegaan naar een eerlijke heffing; dat betekent dat gekeken wordt naar de kilo's afval van huishoudens. Daarop moet dan heffing aangepast worden. Nu wordt het gedaan op basis van een onderzoek in Eindhoven. Dat zou mogelijk zijn met een pasjessysteem; dat is al een keer geprobeerd. Wat hem betreft moet meer onderzoek gedaan worden. Hij refereert daarbij aan het amendement,
De heer Peters (D66) wil toch ook dat gezinnen die duurzaam bezig zijn extra beloond worden en niet over één kan scheren met andere huishoudens van dezelfde grootte.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) zou het geweldig vinden wanneer dat mogelijk is. Hij probeert pragmatisch te kijken naar wat nu mogelijk is om te doen. Hij ziet ook veel gezinnen die hun best doen om afval te scheiden, en uiteindelijk minder afval produceren per persoon. Dat lijkt op de huidige manier niet gestimuleerd worden.
De heer Peters (D66) heeft dan goed nieuws. Het is mogelijk met een pasjessysteem. Dat gebeurt al in veel gemeenten. Hij stelt voor dit als stip op de horizon te zetten. Hij is van mening dat dit zorgvuldig moet gebeuren en dat niet een nieuw systeem neergezet moet worden van de ene op de andere dag. Hij vraagt of de heer Van der Graaf met hem eens is.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) stelt als voorwaarde dat uiteindelijk toegewerkt wordt naar “de vervuiler betaalt”. Hij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet. Welke kant gaat de gemeente op met deze heffing?
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) begrijpt dat de ChristenUnie van mening is dat kinderen ook moeten betalen.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) licht toe te zoeken naar hoe een gezin minder afval kan produceren; wanneer voor een gezin gekookt wordt, wordt zijns inziens per persoon minder afval geproduceerd dan wanneer mensen voor zichzelf koken. Juist die efficiëntie moet wat hem betreft gestimuleerd worden. Uiteindelijk wordt dan per persoon minder belasting betaald.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) begrijpt dat volgens de ChristenUnie de kinderen moeten meebetalen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) heeft die vraag aan kinderen gesteld, maar concludeerde dat dat nog niet werkt. Dat komt neer op de ouders. Hij herhaalt zijn argumenten. Het gaat om de voordelen van efficiëntie.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of altijd gestraft moet worden. Mensen worden gestraft wanneer ze te veel afval produceren. Of heeft de overheid de plicht om hieraan geld te besteden – dat de gemeente dit beschouwt als een uitgave.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) houdt vast aan zijn standpunt dat mensen beloond moeten worden voor hun inspanningen. Op dit moment worden de inspanningen niet beloond.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn over de rioolheffing die momenteel wordt ontwikkeld; hij vraagt het college of daarbij hetzelfde gedaan gaat worden als bij de afvalheffing. Ook daar “de vervuiler betaalt”.
Met betrekking tot het Sociaal Domein merkt hij op dat hij heeft begrepen dat er een transitiebudget nodig is voor de hervormingen. Tegelijkertijd vraagt zijn fractie zich af of drie jaar voldoende is om die transitie te kunnen maken. Het lijkt zijn fractie niet ondenkbaar dat zal blijken dat er meer tijd en meer geld nodig is. Hij vindt het belangrijk dat de raad goed op de hoogte gehouden worden van de manier waarop dit gaat gebeuren.
Het landelijke hoofdlijnenakkoord wordt nog uitgewerkt, maar gaat ook effect hebben op de hervormingen in het sociaal domein. Hij vraagt of inmiddels bekend is geworden wat vanuit het Rijk op Jeugdzorg en Wmo aan extra middelen beschikbaar komt, of anders gezegd: aan bezuinigingen die niet doorgaan. Hij vraagt naar het effect op deze hervormingen.
Voor de Wmo verwacht zijn fractie meer zorgvragen en daardoor een oplopend tekort. Tegelijkertijd is het voornemen van het kabinet vanaf 2026 de eigen bijdragen voor de wet Wmo rechtvaardiger te maken door meer rekening te houden met het inkomen; hoe kijkt de wethouder naar het voornemen in het kader van het tekort.

De heer Van der Graaf stelt dat begroten mensenwerk is, zoals zoveel in deze stad. Hij spreekt zijn dank uit aan alle mensen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze begroting. Tegelijkertijd zitten daar ook zorgen van zijn fractie. Begin dit jaar is een stevig debat gevoerd over een Rekenfout die een structureel tekort opleverde; hij vraagt naar de stand van zaken nu met de werkdruk op de afdeling Financiën en welke maatregelen de wethouder in de tussentijd nam om de werkdruk en daarmee de kans op fouten te verlagen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) dankt voor de Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren. Hij kan zich vinden in een groot deel van de voorstellen. Hij is het niet eens met de financiering ervan.
Veel is al gezegd. Hij merkt dat niet alle raadsleden goed scherp hebben wat op al die plekken al bezuinigd is of bezuinigd gaat worden in het bredere sociale domein. Hij vindt het van belang dat de raad het overzicht goed houdt om de ontwikkelingen te kunnen beoordelen. Hij komt zelf tot de optelsom van 39,1 miljoen bij een groeiende stad in het brede sociale domein. Hij vraagt of het college de meerwaarde ziet om dit inzichtelijk te maken in het brede veld en te laten zien wat dit per bewoner betekent. Hij hoopt dat het college hierin wil meedenken.
Veel is al gezegd over de parameters. Over de solvabiliteit is al veel gezegd. Hij legt de vraag voor hoe hard de 20% is voor het college. Hij vraagt of het college inziet dat

in een snel groeiende stad te leven is met een harde ondergrens van 10 of 15%. Hij vraagt hoe de wethouder daarin zit.
Met betrekking tot de belastingcapaciteit kan hij niet goed rijmen dat daar geen grenzen worden gesteld. Hij vraagt of de wethouder ziet dat toegewerkt moet worden naar een maximum. Hij noemt als voorbeeld de belastingcapaciteit van meerpersoonshuishoudens. Hij legt de vraag voor of een maximum van 120% reëel is. Hij vraagt naar de overwegingen en de reflectie daarop van de wethouder.
In meer algemene zin vraagt hij of het college in 2025 met een breder voorstel kan komen om meer greep te krijgen op de financiële huishouding.
Hij gaat in op de effectindicatoren. Hij vindt goed dat er veel effectindicatoren zijn opgenomen waarbij de indicatoren terugvalt op de burgertevredenheid. Het valt hem ook op dat in bijna alle gevallen die effectindicatoren buitengewoon mager zijn geformuleerd, ook in de ambities. Het percentage Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid; de nulmeting is 53%, de realisatie idem; het doel in 2025 is 54%. Hij zal een aantal indicatoren noemen waar hij zal voorstellen zij ambitieuzer te maken. De ambitie moet wat hem betreft 70% zijn. Dat zal de gemeente niet in een of twee jaar halen; daar is een aantal jaren voor nodig. Ook hierop krijgt hij graag de reflectie van de wethouder.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of EenUtrecht begrijpt dat aan die 70% een kostenplaatje hangt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zet uiteen dat de literatuur het zien dat wanneer gestreefd wordt naar een betere klantentevredenheid, bedrijfsprocessen efficiënter en effectiever worden. Ook is te zien in de praktijk dat heel veel bedrijven puur sturen op efficiëntie en dat het dan slechter wordt voor de klant. Dat is de bottumline. Wanneer de raad hoge ambities stelt voor de tevredenheid van de Utrechters, zal in the long run efficiënter gewerkt worden met een kleinere overheid en met een effectiever apparaat. Dat is zijn principiële overtuiging. Concluderend zegt hij dat het niet meer geld gaat kosten.
Mevrouw Ramaker (VVD) noemt als voorbeeld de Ervaringswijzer. Zij stelt vast dat de respons daarop zeer laag is. Zij merkt op dat de Ervaringswijzer ook uitgezet moet worden met een vraag erbij en de antwoorden moeten verwerkt worden. Dat gaat allemaal af van alle andere dingen die de Buurtteams ook kunnen doen. Zij stelt nog een keer de vraag hoe dat te gaan betalen; het uitzoeken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat de voorstellen die zijn fractie wil doen, uitgaan van bestaande indicatoren; die worden al gemeten.
Met betrekking tot de Ervaringswijzer stelt hij vast dat dat nog niet optimaal werkt. Hij heeft eerder geopperd een goed klantentevredenheidsonderzoek naar het Buurtteam te doen. Dat kon nog weleens heel veel zaken opleveren waarmee het Buurtteam zijn voordeel kan doen en dat het ook daar efficiënter en effectiever kan worden. Dit zal niet worden gedaan. Hij hoopt samen met zijn collega raadsleden met voorstellen te komen uitgaande van bestaande indicatoren.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de bestaande indicatoren wel met percentages omhoog moeten gaan; daarover maakt zij zich zorgen. Er is realistisch begroten en er zijn realistische streefcijfers; het moet haalbaar en betaalbaar zijn. Zij verwacht dat EenUtrecht en de VVD het daarover eens zijn.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) begrijpt de verwarring. Als hij zegt dat de ambitie omhoog moet, is ook geld besparen doordat burgers antwoorden op vragen en dat ook duidelijk wordt wat burgers niet meer van de gemeente verwachten. Hij

benadrukt dat dit geen geld gaat kosten en dat het alleen maar iets gaat opleveren. Hij vervolgt zijn inbreng.
Hij ziet graag in hun begroting een onderscheid gemaakt worden tussen ambtelijke apparaatkosten, interne kosten versus uitvoering en externe kosten. Dat is op dit moment niet het geval. Dit onderscheid wordt steeds relevanter omdat het aansluit bij de hervormingsbezuinigingen en de hervorming van het sociaal domein; beide gaan er over om dingen te verleggen. De raad heeft momenteel hierop geen grip. Hij vraagt de wethouder dit uit te splitsen en in beeld te brengen voor de voorjaarsnota 2025 en de programmabegroting 2026.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) ziet een afdeling Financiën die te kampen heeft met enorme werkdruk. Deze vraag komt hier weer bovenop. Die krijgt te maken met enorm veel extra werk. Hij vraagt hoe de heer Dijkstra dat ziet.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat deze informatie beschikbaar is. Wanneer die informatie niet beschikbaar is, moet het gemeentebestuur zich achter de oren krabben.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) krijgt graag te horen van de wethouder of die informatie zo gemakkelijk beschikbaar is. Hij benadrukt dat de raad zorgvuldig moet afwegen welke extra zaken de raad vraagt bij de programmabegroting.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zet uiteen dat in de begroting 25 miljoen euro voor het beheer van groen in de openbare ruimte. Hij vindt het volslagen onduidelijk of dat allemaal naar ambtenaren gaat; hij weet dat het UW-bedrijf hierbij ook wordt ingeschakeld. Een stuk gaat naar zelfbeheergroepen, een stuk is voor de markt en een stuk naar UW - het is hem niet duidelijk. Het is wel beschikbaar. Het gaat de raad heel veel leren over. Wanneer de raad die informatie heeft gaat dat de raad helpen.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat hiermee het degelijk begroten onder druk gezet wordt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de raad een cijfer heeft gekregen: 25 miljoen. Er zijn 4 cijfers. Het college heeft dat niet zichtbaar gemaakt en de raad een totaalcijfer gegeven. Het college hoeft alleen de onderliggende optelsom te versturen.
Hij gaat in op de hervorming Sociaal Domein, de 2 miljoen reservering. Hij stelt die vraag nu formeel aan de wethouder: kan zij aangeven dat het voorbarig is hoe die 2 miljoen reservering uit te trekken, terwijl de aanpak erachter nog niet bekend is. Is zij het met hem eens dat wanneer die aanpak bekend is dan pas goed te reserveren is. Hij vraagt daarop de reflectie.
Met betrekking tot de reserves is alles al gezegd. Hij vindt de huidige analyse onder de maat - die roept heel veel vragen op. Hij had daar zoveel meer van verwacht. Hij hoopt in aansluiting bij andere raadsleden dat er veel indringender analyse komt van de reserves. Hij denkt dat het stadsbestuur daarin nu te ruimhartig is. Hij stelt dat dat niet meer kan in deze tijd. Hij roept de wethouder op daarvan serieuzer werk te maken.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) sluit zich in ieder geval aan bij de inbreng van EenUtrecht. Er zijn meerdere partijen die vragen hebben gesteld die zij had willen stellen. Zij houdt het om die reden kort.
Zij gaat in op het rapport van de Rekenkamer waaruit blijkt dat de verantwoording van de enorme subsidiëring minimaal is of niet is terug te vinden.

De Plusbus voor de ouderen is bezuinigd; zij heeft U-Centraal doorgelicht. Een uitje voor eenzame ouderen wordt wegbezuinigd. Bij de doorlichting bleek dat 500.000 euro aan huur betaald wordt. De organisatie betaalt medewerkers boven de wet normering topinkomens. Zij ging ook op bezoek bij Sport Utrecht; die organisatie betaalt 100.000 euro aan het stadion Galgenwaard voor de huur van twee ruimtes. Zij hebben 60 mensen in dienst; 4,2 miljoen euro gaat naar salarissen. Skate Utrecht had de geldelijke steun nodig, maar kreeg die niet van Sport Utrecht. Zij verwacht dat een enorme inhaalslag te maken is voor wat nu ten koste gaat van de mensen.
Vorig jaar werd de maaltijdvoorziening geschrapt; dat werd te duur. Ook dan wordt gesproken over kleine bedragen ten opzichte van salarissen. Gezegd werd dat de ouderen ook naar het buurthuis kunnen. Het ging hier om ouderen die thuis de maaltijd ontvingen. Die maaltijdbezorgers kwamen aan de deur en hadden een signaalfunctie. Dit is ook aan de orde bij de Plus Bus. Heel veel geld wordt gegeven aan de zorg voor eenzame jongeren; jongeren hebben vaak nog mogelijkheden die de ouderen niet meer hebben. Zij schaamt zich ervoor dat op het voorzieningen als de Plus Bus bezuinigd wordt. Zij gaat morgen in overleg met de Plus Bus en het Ouderenfonds om na te gaan of mensen te vinden zijn die kunnen sponsoren. De gemeenteraad had hier iets aan kunnen doen; de gemeenteraad heeft ook een controlerende taak. Zij zou graag willen dat de wethouder de financiën eens heel goed gaat doorlichten.
De mensen in Rijnsweerd Zuid klagen over de infrastructuur; ze krijgen straks te maken met heel veel onkruid in de openbare ruimte. Het onderhoud gaat geld kosten.
De voorzitter merkt op richting mevrouw Hessel dat zij haar inbreng ook bij de desbetreffende vakcommissies kan meegeven.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) wil deze opmerkingen bij deze commissie inbrengen. Zij vraagt het college andere keuzes te overwegen.

De heer Paalman (HORIZON) heeft aandachtig geluisterd naar de woorden van zijn collega's. Ook hij feliciteert de Partij voor de Dieren met diens Tegenbegroting.
Hij heeft overigens niet veel te melden; het overgrote deel van zijn inbreng zal hij leveren in de voorcommissies.
Hij herhaalt waarvoor zijn partij zich hard maakt, ook bij deze programmabegroting. Zijn partij is klein, maakt kleine stappen richting grote ambities.
Zijn fractie zet zich in voor moderne en een krachtige overheid voor een bruisende stad met een bruisend nachtleven. Een stad waarin het oké is om niet oké te zijn, waar ruimte is voor goede ideeën, de stad waar openbaar vervoer en wonen iedereen is.
Veel voorstellen zijn voorgelegd aan deze raad tijdens de voorjaarsnota; zijn fractie geeft de moed niet op. Niet alles hoeft veel geld te kosten; verandering is niet altijd duur. Kleine realistische veranderingen kunnen grote gevolgen hebben voor individuele inwoners. De raad zal die voorstellen vernemen in de vakcommissies.
Hij wenst de wethouder veel succes met haar beantwoording.

De voorzitter schorst de vergadering voor 15 minuten.

Hervatting van de vergadering
De beantwoording

Wethouder Schilderman dankt de commissie voor haar bijdrage, interesse en haar verdieping in de financiële stukken.
De stad staat voor grote uitdagingen; de inhoudelijke uitdagingen van woningnood, klimaatverandering en kansenongelijkheid. De grote uitdagingen waarover de mensen in Utrecht zich zorgen maken. Zoals de raad dat wil, wil ook het college die uitdagingen aangaan. Net als andere gemeenten heeft ook de gemeente Utrecht last van financieel moeilijke tijden. Daarom is het belangrijk het huishoudboekje op orde te brengen en te houden. Recentelijk is hierover gesproken bij de Voorjaarsnota; het is namelijk van belang de financiële ruimte niet alleen nu te vinden, maar ook te weten dat investering en de betaling die daarvoor nodig is ook in de toekomst mogelijk blijven. Daarop komt deze programmabegroting terug.
Bij de Voorjaarsnota heeft de raad besloten over een mix van bezuinigingen met financieel technische maatregelen, hervormingen en lastenverzwaringen. Tot haar spijt laat het financiële beeld zien dat er niet veel ruimte is om die pijn te verlichten. In het meerjarenbeeld is ook te zien dat de solvabiliteit onder druk staat. Dat kan bepalend zijn voor de mate waarin de gemeente woningen kan blijven bouwen. Alles overziend staat de gemeente voor een grote uitdaging waartoe het stadsbestuur zich heeft te verhouden. Met de programmabegroting heeft het college de uitdagingen conform de uitgangspunten van de Voorjaarsnota het hoofd geboden. Zij benadrukt dat de huidige tijd andere tijden zijn dan een aantal jaar geleden.
Daarover zijn veel goede en terechte opmerkingen gemaakt. De wethouder loopt die bij langs.
Met betrekking tot de opmerkingen over de adviescommissie, worden in de begroting maatregelen genomen om de financiële positie op korte en op lange termijn goed te houden. Dat vraagt in de komende tijd uitdagingen van het college. Daarvoor zijn een aantal beleidsstukken van belang waarover de raad recentelijk heeft gesproken. Zij noemt als voorbeelden de nota verbonden partijen, de nota WAVA, de financiële verordening; het gaat ook om de grote opgaven waarover eerder is gesproken: de versterking van de financiële functie binnen de gemeente en zeker ook over hoe om te gaan met investeringen.
De VVD stelde vragen over de verhouding tussen de lasten en de bezuinigingen; daarover is uitgebreid gesproken bij de Voorjaarsnota. De concrete bezuinigings-maatregelen zijn 31,7 miljoen euro, financieel technische maatregelen 12,8 miljoen, het planningsoptimisme, hervormingen waarin zeker ook een aanslag op de organisatie zit, ook 25 miljoen. Daarin zit ook een opbrengstenverhoging van 23,1 miljoen waarvan de toeristenbelasting onderdeel is. Dat totaal lost het tekort op.
Bij de Voorjaarsnota is gesproken waar de rekening neergelegd wordt; de raad heeft daarover een uitspraak gedaan. Dat is terug te lezen in de programmabegroting.

De VVD heeft naar de indruk van de wethouder met iets meer optimisme gekeken naar de miljoenennota van het Rijk; is er een kans om de OZB te verhogen? Het college zag een klein positief effect in de Meicirculaire, ongeveer 1,1 miljoen euro. Dat was bij de Septembercirculaire alweer een effect van -1,2 miljoen euro. Onder aan de streep is er niet echt geld gekomen. Het is vooral van belang hoe de afspraak eerder is gemaakt. Namelijk als er daadwerkelijk een oplossing zou komen voor de grote korting die gesteld is, bijvoorbeeld een oplossing voor het Ravijn, of een andere vorm van omgaan met het Gemeentefonds waarin grote nieuwe bijdragen zou zijn aan het Gemeentefonds in tegenstelling tot alle bezuinigingen die daarop gezet

worden door het Rijk, zou het kunnen. Dat is niet gebeurd. De uitwerking van de voornemens uit het regeerakkoord, namelijk op de specifieke uitkeringen (de SPUKS) laat nog even op zich wachten; de wethouder noemt in dit verband de overheveling naar het Gemeentefonds, terwijl de 10% korting wel blijft staan. De wethouder vreest eerder de volgende bezuiniging op de gemeente dan dat zij optimistisch is over dat het geld nog zal komen. Het college zal zich daarna moeten verhouden. De inwoners moeten er vanuit kunnen gaan dat wat het college heeft beloofd, het college dat niet alleen vandaag moet waarmaken maar ook over drie jaar.

De VVD vroeg ook naar de OZB (compensatie van het Rijk). De wethouder denkt dat hier sprake is van een misverstand. Het klopt dat het Rijk rekening houdt met de ontwikkeling van de WOZ-waarde; dat betekent dat wanneer de WOZ-waarde hoog is, de gemeente iets gekort kan worden. Dat zegt niets over de OZB die daadwerkelijk geheven wordt. Het is mogelijk dat de gemeente een korting krijgt wanneer de gemeente potentieel meer OZB kan heffen, maar de gemeente krijgt geen korting meer zij die daadwerkelijk heft, en ook niet wanneer de gemeente die hoger of lager maakt. Het is geen broekzak vestzak verhaal.

De VVD noemde een grotere kans op bezwaren door een verhoging van de OZB; de wethouder zet uiteen dat er altijd een kans is op bezwaren bij een verhoging van de OZB; maar daarbij zijn meer bezwaren afhankelijk van heel veel factoren, bijvoorbeeld van en stijging in de WOZ-waarde vanwege stijging in de woningmarkt. Ook dat is vaak een aanleiding voor bezwaren. De no cure no pay-bureaus vormen ook vaak een aanleiding voor een toename in bezwaren. Dit is daarvan een onderdeel. In haar beleving is er in deze raad nooit overwogen iets niet te doen vanwege meer bezwaren.

De heer Claasen (GroenLinks) gaat na of hij deze inbreng over de WOZ-waarde van de wethouder goed begrijpt. De VVD zegt dat wanneer het college teveel OZB heft, het college een korting kan krijgen. De wethouder zegt daarop dat het Rijk rekening houdt met de WOZ-waarde als zodanig. Hij vraagt of hij een denkfout maakt wanneer hij zegt dat wanneer het bestuur de OZB te laag vaststelt, het bestuur zich feitelijk tekort doet omdat het Rijk ermee rekening houdt dat er meer te heffen is.

Wethouder Schilderman denkt dat zij de lijn van de heer Claasen een heel eind kan volgen.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat in Utrecht de WOZ-waarde best hoog is. Daarbovenop doet dit college er nog een coëfficiënt bij; die verhoogt het college ook. Zij vraagt of het juist is.

Wethouder Schilderman merkt op dat het klopt dat de OZB verhoogd wordt zoals in de voorjaarsnota besproken. Het klopt niet dat dat betekent dat het Rijk de gemeente daarop kort.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft begrepen dat het Rijk in 2026 wanneer bekend is wat aan OZB is geïnd, het rijk de regel toepast dat er minder inkomsten vanuit het Gemeentefonds komen.

Wethouder Schilderman antwoordt ontkennend; het gaat niet om wat er binnengehaald is, maar het gaat om de ontwikkeling van de WOZ-waarde; het gaat over de waarde en niet over de heffing waarop het Rijk een aanpassing doorvoert.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waarom het college die coëfficiënt erbovenop doet.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het geen coëfficiënt is. Het is een heffing

over de waarde. Het verschil dat te maken is, zouden allerlei maatregelen kunnen zijn waardoor de WOZ-waarde zou dalen. Dan zou er een positief voordeel kunnen komen van het Rijk. Dan moet er heel veel verprutst worden in de stad.
De VVD vroeg naar de reserve voor de hervormingen in het Sociaal Domein; de wethouder verwijst naar het raadsvoorstel waarover de raad kan besluiten. Dit is eerder toegelicht. De idee hierachter is dat hierover uitgebreid gesproken is, ook met de partijen met wie de hervormingen in het sociaal doemin worden uitgevoerd; het lijkt de wethouder ook goed om dit te bespreken met vakwethouder. De partijen hebben aangegeven de beweging te zien die de gemeente wil maken en dat daarvoor het soms nodig is om te investeren. Voor een aantal van deze partijen zijn strikte eisen in welke mate zij zelf reserves mogen aanhouden. Zij hebben het college gevraagd de nodige investeringen te doen om de hervormingen mogelijk te maken. Het is aan de raad te besluiten of hij dit wil instellen.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat haar vraag is of er wel een reserve ingesteld moet worden wanneer er een positief saldo is van 2 miljoen euro. Daar gaat de wethouder financiën over.
Wethouder Schilderman merkt op dat de benodigde kosten nog uitgezocht moeten worden. Een eventueel stuk dat overblijft, is er nog niet. Wanneer daarover niet besloten zou worden, zou met deze ontwikkeling niet verder te gaan zijn. Daarom wordt voorgesteld het geld daarvoor apart te zetten zodat daarmee wel aan de slag te gaan is. Wanneer blijkt dat het geld overblijft, is het toe te voegen aan de reserve zo dat het is uit te geven is aan deze investering wanneer blijkt dat de volledige 4 miljoen euro nodig is. Wanneer dat niet het geval is, is het geld dat overblijft uit te geven aan de wensen die daarover leven.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het principe wanneer binnen het sociaal domein in 2024 geld overblijft, is toch ook te zeggen dat geld vrij te maken om in een reserve te steken; dus niet apart.
Wethouder Schilderman merkt op dat het zover nog niet is; die meevaller is er nog niet. Daarmee is die nog niet te bestemmen en is die nog niet uit te geven. Wanneer het voordeel er wel is, is die hierover te spreken bij de Voorjaarsnota en is ervoor te kiezen die toe te voegen aan de reserve of uit te geven aan het sociaal domein of uit te geven aan iets anders.
De VVD vroeg naar de groei van de stad en gaf het college een extra aanmoediging om goed te controleren of de stad hiermee op het juiste pad loopt. De wethouder vindt dat een goede aanmoediging. Die wordt verder opgepakt. Dit wordt steeds geherijkt bij de Voorjaarsnota. Het college heeft aangegeven dat het op het groeikader op een aantal van deze werkingen nog beter moet controleren; daarvoor komt een nieuw voorstel naar de raad bij de Voorjaarsnota.
De VVD heeft aandacht voor de onderbouwing bij beleidsstukken. De vraag daarbij is of die voldoende is bij de financiële paragraaf. De wethouder vindt het heel goed van de VVD daarvoor aandacht te hebben. Het is heel belangrijk dat de raad besluit over de middelen die horen bij het vastgestelde kader. Daarvoor heeft het college aandacht. Het gaat daadwerkelijk om een proces. Wanneer de raad een voorstel ziet waarvan de raad vindt dat de onderbouwing onvoldoende is, roept zij de raad op er naar te vragen zo dat het echt te koppelen is aan het beleidsstuk waar het bijhoort.

De VVD vroeg naar de reclameopbrengsten; de wethouder zet uiteen dat die opbrengsten altijd geraamd worden. Die opbrengsten komen uit een heel aantal ver-

schillende contracten die ook nog op verschillende manieren geïndexeerd worden en ze zijn ook afhankelijk van een gedeelte van de inkomsten die soms ook wisselen. In dit geval valt hij in de praktijk iets lager uit; dat is ook wel eens andersom geweest.

De VVD vroeg naar de havengelden en naar wat het college gaat doen om het concreet op te lossen. De wethouder begrijpt waar mevrouw Ramaker vandaan komt; zij vindt het goed om te zien wat de gevolgen zijn van het snelle besluit. Dat besluit heeft de raad genomen. Daaraan geeft het college uitvoering, zo goed en zo kwaad.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de burgemeester vandaag een raadsbrief heeft gestuurd waarin zij aangeeft hiermee niet uit de voeten kunnen omdat een bepaald budget gebruikt is; de burgemeester legt het terug bij de raad. Zij vraagt hoe de wethouder dit ziet.
Wethouder Schilderman merkt op dat deze ook in de begroting is verwerkt, zoals deze ook; alle besluiten die genomen zijn bij de Voorjaarsnota zijn verwerkt in deze programmabegroting. Dat geldt ook voor dit stuk.
De wethouder denkt dat de mogelijke bezwaren hierbij het college dit helderder voor het voetlicht heeft kunnen brengen vanuit deze portefeuille. Zij zal uitgebreid hierbij terugkomen in de beantwoording van GroenLinks over de woonbootbewoners en de rekenvoorbeelden daarin.
GroenLinks vroeg naar de reserves; of daarbij een afwegingskader is of is het college bereid dat kader te ontwikkelen. De wethouder antwoordt dat het college dat kader heeft. Zij noemt artikel 11 van de financiële verordening; daarin is afgesproken hoe invulling te geven aan de reserves. Dat is verder uitgewerkt in de nota reserves; daarin zijn de kaders opgenomen ten aanzien van de algemene reserve en ten aanzien van bestemmingsreserves. Daarin staat ook in welke gevallen en voor welke situaties een reserve is in te stellen. Dit is altijd een raadsbevoegdheid om een reserve al of niet in te stellen. Over alle reserves heeft de raad besloten.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) begrijpt dat het een raadsbevoegdheid is de reserves in te stellen; hij vraagt of dat ook geldt voor de voorwaarden als het gaat om een hoeveelheid (in percentages) in de reserve.
Wethouder Schilderman licht toe dat dit onderdeel uitmaakt van de instelling van de reserve.
Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van GroenLinks over risico's in relatie tot reserves. Dan gaat het om risico reserves. Een risico reserve behoort tot de mogelijkheden binnen een bepaald beleidsprogramma. Dat kan voor de risico’s zijn; dat is dan conform het risicomodel dat is vastgesteld in de nota risico management en weerstandsvermogen. Dat geeft specifiek voor de risicoreserves de kaders. Wanneer de verwachte omvang van een risico binnen een programma niet kan worden ingeschat, kan daarvoor een reserve gevormd worden. Het college doet daarin ook een voorstel aan de raad over het dan wel niet instellen van de reserve.

Het CDA vroeg terecht naar het investeringsplafond. Meerdere raadsleden hebben daarnaar gevraagd. Zij begrijpt de gedachte van het CDA; of het idee niet eerder te bedenken was van het investeringsplafond. Achteraf gesproken was dat van iedereen een goed idee geweest; de wethouder vindt het in ieder geval goed dat dit nu gedaan gaat worden.
De heer Van Steeg (CDA) is het daarmee volledig eens. Dit is niet de eerste keer

dat gesproken wordt over Investeringsplafond; dat was eerder aan de orde. Dan had het college hiermee iets eerder van start kunnen gaan.
Wethouder Schilderman kan zich dat niet herinneren dat in dit verband over een plafond is gesproken; in de gesprekken met de raad ging het vaak over het reëel ramen, over uitvoeringskracht. Dat zijn ook allemaal heel terechte punten. Zij noemt het Investeringsplafond ook geen gouden middel. Om meer grip te hebben op de investeringsbegroting, een veelheid aan maatregelen mogelijk is en dat een Investeringsplafond daarvan een goede is.
Het college heeft in dit kader het volgende gedaan: het college stelde zich de vraag of de maatregelen bij de voorjaarsnota een solide beeld gaven voor de komende jaren. Het college zag een trend waarover het college zei dat daamee iets gedaan moet worden. Die trend ging niet goede kant op. Nodig is meer grip te krijgen op investeringen en heldere afspraken zijn nodig en de daadwerkelijk verbonden consequenties aan de financiële kengetallen. Het college vond dat daarop actie ondernomen moet worden. Amsterdam werkt met Investeringsplafonds; over de verdere uitwerking daarvan deed Amsterdam vijf jaar. Het college hoopt dat Utrecht zaken sneller en beter kan uitwerken. Zij logenstraft het idee dat dit van vandaag op morgen is te realiseren. Gekeken is naar dat nu iets gedaan moet worden en straks. Het college heeft aan de ene kant een Investeringsplafond opgenomen op 110 miljoen. Die is gebaseerd op de historische realisatie. Aan de andere kant redeneerde het college dat het de reserve verder moeten gaan versterken. Op die zaken gezamenlijk, zijn de Utrechtse financiële kengetallen gebaseerd op het plafond en op de toevoeging aan de reserves. Wanneer het college op enig moment onder de solvabiliteitsgrens komt van 20% over een paar jaar, is dat na het nemen van deze maatregelen. In de begroting staan investeringen van honderden tot over de 200 miljoen. Het college heeft dit op 110 miljoen gezet in het plafond. Wanneer het bestuur meer dan de helft bereikt, zit het bestuur al boven het plafond.
Dat brengt haar bij de vraag van het CDA over hoe de gemeente Utrecht er financieel voorstaat en hoe kijkt het college er naar als geheel. Wat de wethouder betreft heeft het CDA een punt dat het stadsbestuur daarover minder gesproken heeft in de afgelopen jaren minder. College en de raad hebben grenzen vastgesteld over kengetallen. Die zijn terug te lezen. Die grens komt in beeld als het gaat om solvabiliteit. Hierover is in de afgelopen jaren minder gesproken omdat in de afgelopen jaren die grenzen nooit in beeld zijn gekomen met uitzondering van het weerstandsvermogen. Om die reden is daarover minder gesproken. Dan is het moeilijk te zeggen hoe dit in het geheel te bekijken. De wethouder heeft daarover van tevoren uitgebreid gesproken, ook met de accountant. De ontwikkelingen die te zien zijn, zijn: een stijgende schuldquote (de gemeente gaat meer lenen), de belastingcapaciteit gaat heel erg omhoog (de gemeente heeft relatief hele zware lasten), de solvabiliteit gaat achteruit. Te zien is welke structurele ruimte in de begroting zit. De weerstandsratio is op dit moment stabiel. In zijn geheel is over Utrecht te zeggen dat Utrecht een investerende stad is, dat Utrecht meer is gaan lenen, afgesproken is om 150 miljoen uit de reserves te halen omdat er een financieel probleem is weggezet; de reserves zijn er om in het financieel zware tijden te gebruiken. Dit bij elkaar genomen is te zien dat de gemeente steeds meer leent, dat de gemeente minder op de bank heeft staan en dat tegelijkertijd zij relatief hoge lasten heeft. Op de vraag of dat op zichzelf een probleem is, of Utrecht er morgen slecht voorstaat, antwoordt de wethouder ontkennend; te zien is dat de gemeente in

staat is om ook een onverwachte tegenvaller op te nemen. Dit betekent niet dat nu alles goed gaat; zonder maatregelen te nemen, blijft de gemeente lenen, heeft de gemeente geen eigen vermogen en dan zou in het komend jaar de begroting steeds meer vast komt te zitten, dat de gemeente steeds meer leningen moet afbetalen. In de toekomst kunnen dan minder keuzes gemaakt worden omdat er weinig eigen vermogen tegenover staat en is de gemeente veel vatbaarder is voor welke vorm van financiële tegenslag dan ook. Het grootste risico voor de gemeente is het rijksbeleid. De gemeente hoeft er niet op te rekenen dat er iets gaat komen van het Rijk; dat maakt het nodig om maatregelen te nemen. Deze maatregelen heeft het college nu genomen.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan dit volgen. Hierbij is wel de aanname dat de solvabiliteitsvoorspellingen kloppen. De ervaring geeft tot nog toe aan dat de gemeente steeds te conservatief geweest is. Welke reden heeft de wethouder om te denken dat het nu opeens klopt, terwijl eerder het college er zoveel percentages naast zat, al gaat het nu om 1% onder de grens.

Wethouder Schilderman bevestigt dat deze op 1% punt onder de grens zit op het moment waarop het college voor de komende jaren een Investeringsplafond van 110 miljoen hanteert en niet 239 miljoen zoals is geschreven in de ambities van het college, of 212 miljoen in 2026 of 115 miljoen in 2027. Die solvabiliteit is gebaseerd op realisatie van minder dan de helft van de ambities. Wanneer de inschatting is in de raad dat het college minder dan de helft gaat realiseren, vindt de wethouder dat wel een hele pessimistische blik op de wereld.

De heer Van der Zweth (PvdA) met op dat de grens van 110 miljoen al heel veel aangeeft in het perspectief van veel 239 miljoen. Het stadsbestuur gaat zo laag zitten omdat de verwachting is dat dit uitkomt. Hij merkt op dat het nog steeds aannemelijk is dat het college met de prognose te laag zit.

Wethouder Schilderman vinden niet aannemelijk dat de solvabiliteit in het groen schiet; het is eerder aannemelijk dat de solvabiliteit in het rood schiet. De inzet is 239 miljoen euro voor volgend jaar; het plafond staat op 110 miljoen. Dat betekent dat het college minder dan de helft gaat realiseren.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt het niet meer helemaal. Hij vraagt wat onder de 110 zit. Hij hoort de wethouder zeggen er toch overheen te gaan. Hij vraagt zich dan af waar de 110 vandaan komt. Hij veronderstelt dat er reden is om het college zo laag gaat zitten ten opzichte van de 239.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het gebaseerd is op de realisatie van volgend jaar. Het college heeft wel gezien er in geslaagd te zijn meer te investeren; dat is ook de ambitie van het college. De kans dat dat gaat lukken lijkt levensgroot. Op de vraag of het daarmee perfect is en dat er nooit meer iets gedaan gaat worden aan 110, antwoordt de wethouder ontkennend. Daarom moet het uitgebreider uitgewerkt worden. De raad en college moeten uitgebreid spreken over in hoeverre straks aan verschillende knoppen gedraaid moet worden. Met meer geld uit reserves eet het stadsbestuur de flexibiliteit uit de begroting in een situatie waarin zojuist 150 miljoen uit de reserves is uitgegeven. Dat met goede reden en de begroting kan dit hebben. Zij waakt voor potverteren.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een bijzondere opmerking in het licht van de bespreking van de Voorjaarsnota. Hij begrijpt niet goed hoe ver het staat met het Investeringsplafond en wat dat gaat betekenen voor de komende jaren. Hij vraagt de wethouder de raad daarover nader kan informeren. Hij vindt dat in deze begroting

niet heel duidelijk staat hoe dat investeringsplafond ingrijpt in deze begroting en wat er nodig is om tot de eindsituatie te geraken en welke stappen daarvoor gezet moeten worden.
Wethouder Schilderman kan op dit moment niet een totaal overzicht geven van de stand van zaken in dit licht. Zij refereert aan de termijn niet nodig was in Amsterdam om tot een goede werkwijze te komen. Het lijkt haar verstandig dat het college in de Voorjaarsnota het plan daarvoor aangeeft; een Investeringsplafond is één onderdeel van grip op investeringen. Een belangrijk onderdeel, maar slechts een ervan. De andere onderdelen gaan over de raming, de autorisering, wanneer, tot op welk niveau? Zij refereert aan de gesprekken die vaker gevoerd zijn in het bestuurlijke. Zij constateert een brede behoefte op al die onderdelen sturing te hebben; dat komt zeker aan de orde bij de bespreking van de Voorjaarsnota. Zij haalt de vraag van het CDA aan wat in deze begroting gebeurd is. De wethouder zet uiteen dat in deze begroting is het college op basis van de kengetallen uitgegaan van een Investeringsplafond van 110 miljoen euro. Gezegd zou kunnen worden dat heel streng te handhaven; dat lijkt haar niet verstandig. Op dit moment is de hele methodiek nog niet uitgewerkt. Er zitten drie werkweken tussen het vaststellen van de Voorjaarsnota en deze programmabegroting in. In die drie weken kan de wethouder niet een Investeringsplafond uitwerken. Die uitwerking vindt plaats op weg naar de Voorjaarsnota. Op die 110 miljoen zijn de kengetallen gebaseerd en die zijn doorgetrokken naar de komende jaren. Wellicht dat er ruimte is het Investeringsplafond iets hoger vast te stellen, of gedifferentieerder of anders toe te passen. Zij stelt voor daarover te spreken bij de Voorjaarsnota.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt hieruit dat de 110 miljoen bijna een fictief getal is. Dat betekent dat de ratio, het solvabiliteitcijfer in feite lager is dan in deze begroting wordt gepresenteerd. Hij vraagt of hij dat goed interpreteert.
Wethouder Schilderman antwoordt dat dit zo te zeggen zou zijn. Zonder een afslag te nemen hierop, zou de solvabiliteit veel lager uitkomen.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dit het ingewikkeld maakt. Hij probeert een Tegenbegroting te maken en daarbij uit te gaan van wat hij leest, maar als de wethouder nu zegt dat wat daar staat totaal anders is, weet hij als raad niet meer wat hij ermee moet. Wat kan de raad met deze informatie? Dit nog los van het gevoerde debat.
Wethouder Schilderman antwoordt met een herhaling van wat hij zojuist heeft gezegd over waarop de kengetallen gebaseerd zijn; ze zijn gebaseerd op de voorliggende begroting. Zij zijn gebaseerd op de toevoeging aan de reserves die in de begroting zijn opgenomen. Ze zijn ook gebaseerd op het gaan werken met het Investeringsplafond; dat plafond is voor nu op 110 miljoen euro gezet. Die kan later ergens anders op terechtkomen. Daarover moet de raad meebesluiten.
Mevrouw Ramaker (VVD) valt het op dat het getal wel bekend is (2 miljoen reserve sociale hervormingen, 110 miljoen voor het investeringsplafond) maar dat de weg er naar toe mistig is. Zij wil terug naar de opmerking van de wethouder over dat het grootste deel van de inkomsten van de gemeente Utrecht die van het Rijk zijn. Zo wordt Nederland bestuurd. Het Ravijnjaar (2026) is al een tijdje bekend. Het is ook al enkele jaren het geval dat de gemeente Utrecht relatief veel geld overhield op de jaarrekening; een relatief hoog positief saldo. Haar vraag is hoe het kan zijn dat de raad zo overvallen wordt van dat bijgestuurd moet worden. Zij vraagt hoe de wethouder het ziet dat de weg naar de getallen toe mistig is.

Wethouder Schilderman antwoordt dat gerefereerd wordt aan de vraag wanneer aan de slag te gaan het Ravijnjaar dicht te maken; eerder stelde het college voor het Ravijnjaar vanaf 2026 verder dicht te maken. Vanuit de gemeenteraad kwam toen de motie waarin het college werd opgeroepen meer risico te nemen en het Ravijnjaar niet dicht te maken. De wethouder heeft de raad daarop negatief geadviseerd. De raad heeft de motie aangenomen. Het college heeft de motie uitgevoerd. Hij is het eens met de VVD dat dat de betere inzet zou zijn; maar dit is de keuze die de raad in meerderheid heeft gemaakt.
Mevrouw Ramaker (VVD) gaat dan terug naar waaraan haar collega's ook steeds refereren, naar de 110, de 2 miljoen; zij legt de vraag voor waarom niet eerst zelf te bepalen en de tijd te nemen om eerst te bepalen wat nodig is om daaraan een getal te koppelen.
Wethouder Schilderman antwoordt dat dat gekund had; zij heeft daarover nagedacht. De redenen om hierop niet nog even te broeden is (1) dat het college het belangrijk vindt de raad in positie te hebben, juist over de investeringen. Om die reden maakt zij de raad deelgenoot van het plan om een Investeringsplafond te hanteren. (2) Wanneer het college dat niet zou doen zou de raad een enorme dip in de solvabiliteit zien met ook al meteen onvoldoende waarde; de raad zou daarvan schrikken. Voor een gedeelte wordt dat veroorzaakt door investeringen waarvan het college weet dat die niet op termijn te realiseren zijn; daarop moet een afslag genomen worden. Die evenveel te nemen afslag is eerder gesproken bij Planningsoptimisme. Het college heeft die afslag genomen omdat het college uit ervaring weet dat nooit 100% van de plannen op de geplande tijd te realiseren is.
Mevrouw Ramaker (VVD) mist de strategie. Solvabiliteit wordt niet alleen bepaald door een investeringsplafond; het gaat om een combinatie van allerlei maatregelen. Vanuit haar kant is het advies om eerst goed na te denken over wat het college wil bereiken om daar dan een getal aan te koppelen.
Wethouder Schilderman is het daarmee eens. Het gaat om een combinatie van meer maatregelen; zij gaf dat ook aan. Zij noemt als voorbeeld de toevoeging aan de reserves die invloed heeft op de solvabiliteit en de positie van de gemeente. Wanneer dat geld op de bank staat en het is uitgegeven moment waarop dat nodig is, scheelt dat in de financiële positie. Het is een meer koppig monster. Zij bestrijdt dat er geen strategie in zit. Het college wil scherper sturen op investeringen. Dat scherpere sturen zet het college voort. Zij hoort hierin ook een vraag de 110 miljoen euro niet heilig te verklaren; zij is het daarmee volledig eens. Dat moet verder uitgewerkt worden op weg naar de Voorjaarsnota. Dat stond ook in de begrotingsstukken; zij herhaalt dat nogmaals. Dit zal beter uitgewerkt en aan de raad voorgelegd worden bij de Voorjaarsnota.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) probeert dit ook helder te krijgen. Hij gaat ervan uit dat het of of is; of de gemeente heeft nu een Investeringsplafond en dan heeft het impact op de solvabiliteit en dan wordt er mee gerekend en is daarover nu te spreken. Of er is geen Investeringsplafond en dan zegt het bestuur daar naar toe te willen werken richting de Voorjaarsnota en dat het bestuur een aantal stappen gaat zetten om daar te komen. Nu lijkt dit door elkaar heen te lopen.
Wethouder Schilderman zet uiteen dat het in die zin door elkaar heen loopt omdat de raad eerder ook heeft gevraagd in het kader van planningsoptimisme een afslag te nemen op de projecten. Een Investeringsplafond is een andere manier om een afslag te nemen op het projecten. Het is mogelijk te zeggen er 20% Planningsop-

timisme er uit te nemen of het mogelijk te zeggen een plafond en dan daarboven. In beide gevallen wordt een inschatting gemaakt over wat wel en niet verwacht wordt. Die inschatting heeft het college toegepast in de kengetallen zoals gevraagd is rondom Planningsoptimisme.
Wat anders is, is dat het bij het planningsoptimisme alleen gaat om een inschatting en dat het bij een Investeringsplafond gezegd wordt dat het college voornemens is om daaraan maatregelen te gaan koppelen op een gegeven moment. De wethouder is het helemaal eens met de heer Van der Graaf dat die maatregelen uitgewerkt moeten worden; daarom staat dit er niet zo hard in als het bestuur zou willen. De reden daarvoor is de tijd die het kost om het uit te werken.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) stelt vast dat dan te concluderen is dat het plafond er is, maar dat het bestuur nog gaat nadenken over hoe daarop is te handhaven en hoe streng dat gedaan gaat worden. Dan is het eventueel aan de raad om daarover het college nog zaken mee te geven in het debat.
Wethouder Schilderman antwoordt dat dit juist is.
De heer Van der Zweth (PvdA) deelt het begin van de vraag van de heer Van der Graaf. Het is helder dat het verder uitgewerkt wordt. Nu is al bekend dat die 110 miljoen voor het Investeringsplafond veel te laag is. Hij legt de vraag voor waarom gekozen is voor dat bedrag. Hij begrijpt dat deel niet.
Wethouder Schilderman antwoordt dat zei zojuist als antwoord op de PvdA al aangaf dat het verder uitgewerkt moet worden. Het college heeft nu de historische cijfers gebruikt. De kengetallen moeten ergens op gebaseerd worden; nu zijn zij gebaseerd op wat vorig jaar gerealiseerd is.
De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt hieruit dat dit voor nu een reële voorspelling is. Wanneer dat dan zo is, is er tot 2028 voldoende tijd om de solvabiliteit te corrigeren. Wanneer het weerstandsvermogen op 1.0 gezet wordt, is er voldoende tijd om in de tussentijd een correctie toe te passen. Dan wordt de solvabiliteit samengepakt met herijken van het Investeringsplafond [dat nog uitgewerkt moet worden].
Wethouder Schilderman zet uiteen dat hierin twee elementen zitten er in dit paard loopt; wanneer er geld uit de reserve gehaald wordt, verslechtert de solvabiliteit. Ten opzichte van de prognose gaat [de financiële positie] achteruit; dan komt het bestuur überhaupt negatief uit.
De heer Van der Zweth gaat er nu vanuit dat er geen enkele toename te zien is aan de mate waarin de gemeente investeert in dit jaar en volgend jaar en in de komende jaren. Dat is wel de ambitie van het college en ook van deze raad. Dat is meermalen vastgesteld in allerlei stukken; de raad wil dat het college meer gaat investeren. In de afgelopen jaren is de trend te zien waarin het college erin slaagt om meer te investeren. Niet zoveel als het bestuur zou willen, maar wel om meer te doen. Wanneer de heer Van der Zweth zegt dat het zijn verwachting is dat die 110 miljoen gehandhaafd wordt, gaat hij ervan uit dat de gemeente nooit zal groeien in de investeringen. [Dat de gemeente zal groeien], is wel de inschatting van het college.
De heer Van der Zweth (PvdA) kan dat volgen. Het is niet reëel dat die er “flatline” in staat; het zou geïndexeerd moeten worden nog los van de ambities.
Daar staat tegenover dat het bestuur steeds 7% te laag zat; het is nog maar de vraag wat er dan gebeurt. Hij vraagt de wethouder naar de consequenties voor de begroting wanneer nu het weerstandsvermogen naar 1.0 gebracht wordt. Hoeveel zou de solvabiliteit van zakken in percentages. Of gaat het nu over de afronding?

Wethouder Schilderman kan die berekening op dit moment niet maken. Zij heeft daarover ook nagedacht. Zij zet uiteen dat het voor de solvabiliteit niet uitmaakt of die in dit weerstandsvermogen zit of in de reserve zit. Het blijft niet verstandig om uit reserves meer geld uit te geven. Er kan uiteraard altijd een discussie gevoerd worden over het niveau waarop het stadsbestuur wil zitten. Te zien is dat Utrecht een gemeente is die stijgt op de schuldquote, die hoog zit op de belastingcapaciteit, die op de solvabiliteit achteruitgaat, die op de structurele ruimte weinig ruimte heeft. Dat is het nadeel van de maatregelen die zijn genomen. Zij stelt dat het niet verstandig is om die maatregelen af te gaan schalen. Het college vindt het belangrijk dat de investeringen die nu gedaan worden, niet alleen vandaag te doen zijn maar ook volgend jaar en de jaren daarop. Van belang is dat straks niet alleen de schulden worden afbetaald maar dat ook nog iets te kiezen valt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) gaat in op een andere indicator; hij vraagt of de 3000 op te leveren woningen vastzitten aan de 110 miljoen Investeringsplafond. Of is die gekoppeld aan de 239 miljoen euro? Hij vraagt de reflectie van de wethouder.

Wethouder Schilderman heeft zojuist uitgebreid gereflecteerd op hoe die werkt. Zij merkt op dat dit soort specifieke koppelingen niet bestaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) constateert dat hij met een programmabegroting zit met tientallen indicatoren van wat er allemaal in deze stad gedaan wordt, qua mobiliteit, qua nieuwbouw, et cetera en dan wordt er nu gedaan alsof dat totaal los staat van een discussie over ambities met tientallen miljoenen meer dan een discussie over noodgedwongen over te gaan naar 110 miljoen als plafond. Zijns inziens moet er tegelijkertijd een waarschuwing worden afgegeven worden over dat 3000 woningen jarenlang dan ook onder druk komt te staan. Hij gaat er vanuit dat daarover nagedacht is.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit debat in heel veel versies eerder is gevoerd. De investeringen hebben niet alleen een relatie tot groei in woningbouw. Er zijn allerlei ambities in de bestaande stad, groen, openbare ruimte. Deze koppeling is er niet, was er niet en zal er ook morgen niet zijn.
Eerder is dit gesprek gevoerd over wat het betekent en hoe het verder uitgewerkt gaat worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat wat de wethouder nu zegt niet klopt. Hij gaat ervan uit dat er een koppeling is. Niemand gaat hem vanavond wijs maken dat er geen koppeling zou zijn tussen een Investeringsplafond en de investering in de bouw van 3000 woningen per jaar. Dit geldt voor heel veel andere ambities. Hoeveel geld Utrecht maximaal investeert heeft altijd een koppeling met de nieuwe activa die in de komende 5/6/7 jaar neergezet worden. Hij wil dit niet zo laten bestaan. Hij vraagt de wethouder strakker aan te geven in welke mate het Investeringsplafond consequenties heeft voor de ambities.

Wethouder Schilderman herhaalt haar uitleg voor de laatste keer. Het Investeringsplafond wordt straks verder uitgewerkt. Daarop kan de raad input leveren. Ook de werking ervan zal straks uitgebreid besproken worden; dit is ook een van de uitwerkingen van meer grip op investeringen. Bij de Voorjaarsnota zullen raad en college daarover uitgebreid komen te spreken. De wethouder heeft aangegeven welke functie hij nu heeft. Eerder is gevraagd in meerderheid dat de raad graag wil dat het college rekening houdt en dat het college in de financiën niet uitgaat van dat het college 100% zal realiseren van wat het zich voorneemt. Die afslag is genomen in de kengetallen op basis van de balansbegroting op 110 miljoen en die is

gebaseerd op de cijfers van de jaren hiervoor. Dat is terug te zien in de inschatting van de balans. Ever de precieze werking van dit plafond zullen college en raad spreken op weg naar de Voorjaarsnota. De vraag staat dan centraal hoe de raad de grip op investeringen dan voor zich ziet.
De heer Van Steeg (CDA) blijft hierin hangen. Hij merkt op dat die 110 miljoen in de begroting is opgenomen, dat is nauwelijks te lezen, dit komt hier naar voren in dit debat. Hij probeert greep te krijgen op die investeringen. Maar in de begroting lijkt nergens duidelijk hoe dat plafond precies werkt. Die investering staat wel in de begroting. Wat zegt dan de begroting daarover wat daad werkelijk wordt geïnvesteerd; wat is het gevolg van het Investeringsplafond voor de begroting als geheel. Hoe moet hij de begroting lezen?
Wethouder Schilderman legt het andersom uit. In de afgelopen jaren realiseerde de gemeente niet alle ambities. Daarom heeft de gemeenteraad gevraagd daar rekening mee te houden. Dat heeft al verschillende namen gekregen: Planningoptimisme, reëel ramen, een Investeringsplafond. De vraag vanuit de raad is ermee rekening te houden dat niet alles gehaald wordt. De vraag vanuit de raad is bij voorkeur daarop te sturen zo dat er meer gehaald wordt van de ambities. Daaraan geeft het college invulling. Wanneer het college in de kengetallen er vanuit zou gaan 100% zal realiseren van alle investeringen, gaan de kengetallen enorm onderuit. Dat is niet reëel. Het college heeft daarop het planningsoptimisme toegepast. De afslag is genomen omdat niet alles op termijn te realiseren is.
Het college heeft dat nu een Investeringsplafond genoemd. Het college en de raad vinden het niet alleen belangrijk een afslag te nemen, maar ook belangrijk een tool in handen te hebben. Die tool heet Investeringsplafond. Het college heeft gezegd die tool te gaan maken. Deze tool is er niet van vandaag op morgen. Die tool wordt verder uitgewerkt op weg naar de Voorjaarsnota.
Hierover wordt met herhalingen nader doorgesproken.
De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt helemaal wat de wethouder zegt. Hij begrijpt het getal niet dat gekozen is. Hij vraagt meer informatie richting het slotdebat voor meer inzicht; wat als de 110 langzaam groeit? Wat als hij net een beetje hoger gezet wordt - hoe ziet dan de solvabiliteit er uit en levert het problemen op? Of als de weerstand op 1.0 gezet wordt; wat gebeurt er dan met de solvabiliteit? Hij wil graag iets meer houvast en grip krijgen op wat dit betekent. Hij heeft de indruk dat van dit debat de commissie niet veel wijzer wordt.
Wethouder Schilderman kan dat inzichtelijk maken; zij zegt toe dat in beeld te zullen brengen. Zij neemt zich voor de maatregelen uit de programmabegroting te halen. Zij benadrukt dat dit toegepast is op de balansprognose.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht zijn verwarring toe. Hij citeert zinnen op pagina 11. Zoals het gepresenteerd wordt horen de ambities erbij. Hij vraagt meer tekst en uitleg.
Wethouder Schilderman begrijpt dat heer Dijkstra verwarring heeft. Het college heeft iets aangedragen waar de raad om gevraagd heeft. Zij hoopt dat dit straks gaat voldoen aan de behoefte van de raad; de raad wil meer greep op investeringen. Daarin zet het college nu een stap. Zij zegt ook dat dit niet de laatste stap is. Bij de Voorjaarsnota zal het college een hele mooie volgende stap zetten. Zij kan zich voorstellen dat in de komende jaren daarna het college nog een aantal stappen zal zetten. Voor het college was niets doen geen optie.
De voorzitter nodigt de wethouder uit haar beantwoording voort te zetten.

Punt van orde

De heer Van Steeg (CDA) vindt het cruciaal; hij is bezig met een tegen begroting. Blijkbaar kan de raad zich niet baseren op deze programmabegroting. Hij vindt dat een belangrijk [om te beseffen].

Hij sluit zich aan op de woorden van de heer Van der Zweth; hij wil graag informatie van het college voor het raadsdebat en hoe het precies zit dat 40% minder van de investeringen gehaald zal worden dan in de begroting is opgenomen. Hij wil graag weten waarin dat precies zit. Dit is iets anders dan planningsoptimisme.

Wethouder Schilderman beantwoordt het CDA. De heer Van Steeg kan uitgaan van de cijfers in de begroting. Wat in de begroting te zien is, zijn de investeringen. Het enige dat gezien wordt is dat gezegd is dat er een plafond komt en dat dat plafond verwerkt is in de balanstotaal. Dat is terug te zien in de kerngetallen. Tenzij het CDA van plan is om tegen begroting te leveren met alle kengetallen daarin, compleet doorgerekend en hij ook in de balanstotaal een afslag wil nemen, voorziet zij dat het voor het CDA ingewikkeld wordt. Maar als het CDA dat niet van plan is, denkt zij dat het helemaal goed gekomen. Zij weet zeker dat het CDA een Tegenbegroting kan maken.

Zij vervolgt met de beantwoording van de vragen.

Het CDA had gevraagd naar SPUKS; zij heeft daarover zojuist iets gezegd. Het college zal ook nagaan of er administratieve lasten te verlichten zijn. Dat was een van de ideeën van het kabinet.

De heer Van Steeg (CDA) had ook gevraagd of de raad geïnformeerd kan worden over wat dit precies betekent en of toe te zeggen is dat dit niet ten koste gaat van het Sociaal Domein op dit moment.

Wethouder Schilderman zal de raad informeren zodra zij weet wat het betekent. Zij kan niet vooruitlopen op de gevolgen.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de wethouder iets gezegd heeft over de reserves en over de nota – andere partijen vroegen daar ook naar. Hij vroeg daar nog goed naar te kijken, om de nota reserves nog een keer over te doen en meer inzicht te krijgen. Hij refereert aan de adviezen van de Rekenkamer. Hij vraagt dan vooral kijken te naar de reserves zoals die nu zijn en een diepere analyse te maken en daarover de raad te informeren.

Wethouder Schilderman zet uiteen dat het college een aantal verschillende dingen heeft gedaan op basis van de eerdere adviezen is over de reserves. Zij noemt het stuk over de bestemmingsreserves. Gevraagd is naar systematische informatie die in de P&C cyclus zit. Daarnaast is gevraagd een analyse te maken van de reserves. Die analyse is gemaakt, op basis van de eisen en voorwaarden die de raad het college heeft meegegeven bij het instellen van deze reserves. Op basis daarvan is analyse gemaakt. Zij hoort in deze raad behoefte aan iets anders; dat er behoefte is aan misschien andere kaders voor reserves. Op basis van het beleid van het college is deze analyse gemaakt. Dat dit de uitkomst. Wanneer de raad ander beleid wil of een ander analyse op iets dat niet het beleid is van de gemeente, is dat mogelijk. Dan is het de vraag wat de raad ermee wil. De wethouder heeft geen eenduidig beeld gehoord van wat de raad wil van de reserves. Zij heeft de idee dat verschillende partijen daarover verschillende ideeën hebben. Haar voorstel zou zijn van een groep met raadsleden een begeleidingsgroep te maken voor een diepere analyse waarom gevraagd is. Dan kan het mogelijk ook helder worden waar naar gezocht wordt. Dat is op dit moment niet helder. Zij vraagt waarvan die analyse dan

gemaakt moet worden.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat zijn eerste verzoek was om dieper inzicht te krijgen in wat er vast zit in de reserves en waar nog ruimte zit. Die analyse is zijns inziens op een vrij oppervlakkige manier gemaakt. Hij refereert aan de inbreng van de heer Van der Graaf die daarop een aanvulling gaf met een aantal reserves. Hij noemde de reserve armoedebestrijding. Daarover is meer te zeggen dan nu in de analyse is opgenomen.
Wethouder Schilderman bevestigt dat de ChristenUnie een paar van die reserves heeft genoemd. Haars inziens heeft zij die ook beantwoord. Waarom viel de Europese reserve niet helemaal vrij? Dat is omdat een deel van de reserve gebruikt wordt om lopende kosten te betalen. Het deel waarmee lopende kosten worden betaald blijft er in zitten; als die lopende kosten betaald zijn, gaat het er uit en is de Reserve opgeheven.
De andere waarnaar gevraagd werd was de calamiteiten reserve vastgoed; dat bedrag is gebaseerd op de ervaringscijfers van het afgelopen jaar. Dat bedrag varieert. Dit is gebruikt voor Castellum Hoge Woerd met dit plafond. Die kosten worden hieruit gedekt; wanneer de raad van mening is daarmee geen rekening te willen houden, is dat een ander besluit dan dat de raad genomen heeft bij de instelling van deze reserve. Dit komt uit de analyse omdat het voldoet aan de kaders die gezamenlijk zijn afgesproken en ook aan de kaders van de raad.
Bij OMU geldt hetzelfde; bij de instelling van de risico-reserve is bepaald dat 50% op de uitgaande geldleningen niets wordt terug verwacht. Dat is omdat de doelstelling van OMU om Vastgoed - waar het op dit moment niet goed functioneert – anders te gaan bestemmen en daarmee een verlies te nemen zodat een maatschappelijk doel te realiseren is van een dergelijk bedrijventerrein. Dit is het lastig van de reserve. Het college heeft getoetst aan de uitgangspunten toen de reserves vastgesteld werden en het beleid. Daaraan voldoen ze. En daaruit komt deze analyse. Wanneer de raad een spade dieper wil, is het belangrijk dat de raad aangeeft welk kader de raad wil hanteren. Het kader dat er is, is gehanteerd. Als de raad een ander kader wil, helpt het om te zeggen welk kader de raad dan wil. Dan is te analyseren .
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat wat zijn fractie betreft dit is waar het om gaat. Hij leest de analyse; bij hem komen de vragen op over de percentages. Ik kan die vraag hier stellen en dan worden uitgelegd dan begrijpt het wel; dat is precies wat hij miste in de programmabegroting. Hij zou daarin willen lezen waar de percentages op gebaseerd zijn. Was dat een raadsvoorstel? Is dat ooit vastgesteld? Een dergelijke toelichting zou helpen, dan is ook te sturen. Hij leest over de 50% maar hij heeft geen idee waarom.
Wethouder Schilderman weet niet zeker of dit de wens is vanuit de raad. Hier gaat het om de bestaande informatie over wat besloten is bij de instelling ervan. Die besluiten zijn genomen en het college kan die informatie delen. Het is haar nog steeds niet helder of dit de behoefte is die in de raad leeft.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) kan niet voor anderen spreken. Dit zou hem helpen; één slag verder op de analyse. Waar is het vastgesteld? Dan is beleid te herleiden. En dan is ook te sturen. Het gaat hem om één slag dieper dan de informatie die gegeven is. Hij wil het niet ingewikkelder maken.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat bij hem de behoefte bestaat op dezelfde manier; de 50% van het risico. Waarom wordt die 50% verwacht? Wat is het rationele er achter. Hij stelt zich voor dat dat in twee zinnen kan; het gaat hem om

zowel het inhoudelijke als om het proces.
Wethouder Schilderman ziet geknik in de zaal. Zij concludeert daaruit dat een aanbod voor een begeleidingsgroep niet nodig is. De wens is de zaken terug te lezen waarover besloten is en waarop de percentages gebaseerd zijn.
De heer Maas (VOLT) merkt op dat de wethouder zojuist iets zei over het doel van de reserve en waarom dan het percentage; dat zou ook hem heel veel helpen.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) verneemt dan graag wanneer de raad deze informatie kan verwachten. Voor hem is het niet nodig om in een kleine groep mee te denken.
Wethouder Schilderman gaat na of zij hierop iets specifiekers kan zeggen, in ieder geval voor de voorjaarsnota[behandeling in de raad].
D66 stelde vragen over hervormingsbezuinigingen. Die fractie vraagt naar de kans van slagen hierbij. Er werd vooral gevraagd naar het sociaal domein. Te zien is dat eerder dit jaar het nieuws werd gemeld dat daarin al veel slagen gemaakt waren en dat daaruit allerlei middelen gekomen zijn die daadwerkelijk bezwaard zijn door anders te gaan werken. Het lijkt haar goed om dit vakinhoudelijk te bespreken met de wethouders die met deze opgave bezig zijn en de gesprekken met het veld hebben. Het beeld is grotendeels dat het haalbaar is, maar dat hier en daar reserves nodig zijn om die beweging temaken. Een ander complicerende onderdeel daarvan is dat er eigenlijk een effect gaande is waar bij het ene onderdeel de kosten landen, en bij het andere onderdeel de besparing gemaakt wordt. Om die reden zat er een discussiestuk bij de programmabegroting om na te gaan of hierbij op een andere manier te sturen is. De wethouder heeft redelijk helder terug gehoord uit de adviescommissie dat de wens is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de P&C-cyclus. De kans van slagen wordt groter zodra er meer ruimte is om juist over programma's heen te sturen en met de reserve wordt de kans van slagen groter. Daarover is het aan de raad om een afweging te maken.
D66 vroeg of voldoende externe expertise gebruikt wordt bij de hervormingsbezuinigingen. Het college doet dat; soms helpt het wanneer een ander kritisch kijkt naar de organisatie. In de afgelopen jaren zijn er dan wel voor de gemeente Utrecht dan wel voor andere gemeenten rapporten en analyses opgeleverd waarin vergelijking zit: waar wordt afgeweken ten opzichte van andere. Daarvoor wordt externe expertise gebruikt.
De Partij voor de Dieren maakte een hele mooie Tegenbegroting. Zij vindt die tegen begroting belangrijk omdat ook verdieping zit in de financiën. Te zien is welke keuzes die de Partij voor de Dieren maakt. Zij vond het mooi dat zaken soms concreet benoemd zijn. Voor een deel worden in deze Tegenbegroting andere keuzes gemaakt dat het college zou voorstellen.
De PvdA stelde vragen over de reserves - de wethouder is daarop ingegaan, ook op het Investeringsplafond, en ook op het weerstandsvermogen.
VOLT vroeg naar het inhuurplafond; of de verwachting is dat het plafond niet gehaald wordt. De wethouder zet uiteen dat het inhuurbudget kaderstellend is en wordt gedurende het jaar ambtelijke gemonitored en daar wordt ook op bijgestuurd. Het hanteren van het inhuurplafond heeft wel effecten; die zullen ook in beeld moeten worden gebracht. Het is de bedoeling van het college om nog harder te handhaven op dit plafond. Dat betekent wel dat meer werkzaamheden geprioriteerd zullen moeten worden en dat termijnen soms zullen worden verschoven.
VOLT sprak ook over een uitvoeringstoets. Daarover is eerder ook gesproken. De

wethouder kan zich voorstellen dat dit ook weer een nieuwe capaciteit vraagt die ook weer een uitvoeringstoets zou kunnen maken, terwijl een gedeelte zit in betere stukken die nu zijn benut. De VVD sprak regelmatig over de financiële paragraaf; dat zou iets kunnen zijn wat het college zeker kan benutten. Hetzelfde geldt voor verderde gesprek over investeringen. Daarin gaat het juist over capaciteit, of het capaciteit bij de gemeente of bij externe partijen die daaraan mee moeten werken. Uitvoering en capaciteit zouden bij Investeringen een goede plek kunnen krijgen. Zij denkt niet aan losse toets. Dit meenemen zeker wel.
Student & Starter vroeg ook naar het Investeringsplafond - de wethouder heeft daarover geantwoord.
Student & Starter stelde vragen over de kostendekkendheid van de brug-, schut- en havengelden. De wethouder bevestigt daarin risico's te zien; het college heeft dat eerder ook aangegeven. Zij kan niet exact inschatten wat zo'n enorme stijging doet met het gedrag van mensen. De wethouder denkt dat dit een jaar uitgeprobeerd moet worden. Wellicht is een voorstel mogelijk van gedifferentieerde heffing.
De heer Snijder (Student & Starter) gaat in op het plafond. Zijn vraag ging over wat het gaat doen met de ambtelijke organisatie en of er nog meer bureaucratie bij komt kijken wat mee te nemen is als er meer over bekend wordt gemaakt.
Wethouder Schilderman antwoordt dat haar goed lijkt om daarop terug te komen; dit zal ook in fasen gaan. Dit vraagt een andere werkwijze van de gemeente. Dat is volgens haar ook goed omdat een andere werkwijze verstandig is als het gaat om investeringen. Zij denkt dat het plafond daarbij helpt.
Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van DENK. In het debat kwam naar voren dat diens punt over de afvalstoffenheffing eerder is besproken, ook als het gaat om de onderbouwing van de hoeveelheid afval. Maar ook waar naar toe bewogen wordt – ook dat is besproken.
De ChristenUnie vroeg naar specifieke reserves - de wethouder is daarop ingegaan.
Ook de ChristenUnie vroeg naar de afvalstoffenheffing - de wethouder vindt dit een vraag voor de inhoudelijke commissie. Het is uitgevoerd zoals de raad het heeft gevraagd - dat het college zich zou baseren op wat uit het onderzoek kwam. De wethouder hoort in dit gesprek dat aangestuurd wordt op Diftar. Zij kan zich daar iets bij voorstellen. Wanneer de gft niet los opgehaald kan worden, kan met goed fatsoen niet begonnen worden met Diftar. Degene die gft niet los kunnen aanbieden, gaan dan ontzettend veel betalen. Dan ontstaan er verschillen in de samenleving. Dat is wat het college niet wil.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) blijft graag volgen of er meer bekend wordt over hoeveel kg afval de verschillende gezinnen produceren en dat daarop de prijzen worden aangepast. Hij vraagt of dit gedaan is in de afgelopen jaren en of daar updates over zijn en of daarop aanpassingen zijn doorgevoerd.
Wethouder Schilderman brengt in dat volgens haar geen nieuwe onderzoeken zijn gedaan waarop het college zich kon baseren dan het eerder gedane onderzoek. Op termijn is altijd het gesprek te voeren over Diftar. De zoektocht naar de mogelijkheden om meer gft-inzameling mogelijk te maken is het taai proces.
De ChristenUnie stelde vragen over de transitie Sociaal Domein; of er duidelijkheid is rondom de middelen. De wethouder zet uiteen dat er een verbeterde de inschatting is ten opzichte van eerder. Daarvan was eerder al een inschatting gemaakt; het rijk heeft daarover ook meer duidelijkheid gegeven. Dat verandert de financiële zaak maar beperkt. Voor de omvang van de kostenstijging in het sociaal domein is geen

compensatie vanuit het landelijke. De situatie is niet echt veranderd.
Zorgvragen in het kader van Wmo kan de wethouder niet beantwoorden; zij verwijst die vragen naar de vakinhoudelijke commissie.
De ChristenUnie heeft ook aandacht voor de werkdruk als het gaat over financiën. De wethouder vindt dat een heel terecht punt. Dat betekent dat soms ook geprioriteerd moet worden. Heel belangrijk daarin is, is dat de gemeente Utrecht haar financiële functie versterkt. Van belang is dat de cijfers in ieder geval kloppen. Te zeggen zou zijn dat het beleidsproces iets minder snel kan dan een kernproces.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) had gevraagd of de rioolheffing ook aangepast wordt op de feitelijke lozing op het riool; hetzelfde principe als bij de afvalstoffenheffing.
Wethouder Schilderman heeft eind vorig jaar een brief geschreven over de rioolheffing met een aantal verschillende denkrichtingen waaraan te denken is als het gaat om de differentiatie in de rioolheffing vanuit de idee op zoek te zijn naar de toepassing van het principe “de gebruiker betaalt”. Dat zal verder uitgewerkt worden; in de brief staat welke termijn daaraan gehangen is.
EenUtrecht stelde vragen over of er een overzicht is van het bredere sociaal domein; de wethouder zet uiteen dat bij de voorjaarsnota in een bijlage een overzicht is gegeven van de optelsom van het sociaal domein; daarin zijn de hervormingen opgenomen en de concrete bezuinigingsmaatregelen.
Daarbij werd ook gevraagd naar wat dat betekent voor de inwoner; dat is een vraag voor de inhoudelijke vakcommissie.
De wethouder merkt op dat van alle verschillende indicatoren de belastingcapaciteit de meest politieke is van de kengetallen. Uiteindelijk zegt dat iets over de belasting die opgehaald wordt ten opzichte van het gemiddelde. De wethouder merkt op dat te zien is dat Utrecht erg hoog zit. Als het gaat om een maximum is dat een politieke vraag aan de raad.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) had gevraagd of er voor het college nog een ondergrens zit, 10 of 15%.
Wethouder Schilderman merkt op dat zoals het nu is afgesproken de ondergrens 20% is.
EenUtrecht vroeg naar effectindicatoren; of het stadsbestuur de ambities kan verhogen. De wethouder antwoordt dat dat in de beleidscyclus moet. Met alleen de doelstelling te verhogen, is het bestuur er nog niet.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat zijn verhaal was dat het wel eens omgekeerd kan werken; dat de klantentevredenheid kan werken als efficiëntiebevorderend. Hij vraagt of de wethouder daarover een opvatting heeft.
Wethouder Schilderman antwoordt dat wanneer de doelstelling en de effectindicatoren verhoogd worden, er niet automatisch meer geld is. Zij ziet het voordeel niet.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) meende in het antwoord van de wethouder te horen dat wanneer het college de indicatoren van de burgertevredenheid verhoogt, dat zou kunnen betekenen dat het meer geld kost om dat te bereiken. Zijns inziens zou dit ook tot besparingen kunnen leiden. Hij vraagt of de wethouder die denkrichting ziet.
Wethouder Schilderman merkt op dat wanneer alleen de doelstelling verhoogd wordt maar het beleid niet en ook de middelen niet worden gewijzigd, zij niet de verwachting heeft daarmee geld te kunnen besparen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat wanneer de doelstelling verhoogd wordt, dat betekent dat de organisatie anders met die doelen omgaat. Dat betekent een

andere richting, een andere cultuur, een andere houding in de organisatie; dat kan leiden tot efficiëntie. Dat was zijn vraag.
Wethouder Schilderman herhaalt haar stellingname.
EenUtrecht vroeg naar het onderscheid tussen ambtelijke kosten, externe kosten en uitvoeringskosten in het programma of per cluster van programma's; deze informatie is niet op deze manier beschikbaar. Dat heeft ook te maken met de mate waarin de gemeente zelf uitvoert. Dat zit in de organisatie. Het is ook niet altijd te scheiden; dat onderscheid bestaat niet op deze manier.
EenUtrecht vroeg naar de reserve - de wethouder heeft die beantwoord.
Zij gaat in op de subsidies - daar werd naar gevraagd door Utrecht Solidair. Het college heeft verstrekt alleen subsidies aan activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen in de programmabegroting; en de verantwoording maakt dan ook deel uit van de vaststelling van de subsidie.
In het kader van de hervormingsbezuinigingen gaat het college de subsidieregelingen nog eens bezien. De versterking van het opdrachtgeverschap maakt onderdeel uit van de hervormingen en specifiek de hervormingen van het sociaal domein waar het opdrachtgeverschap ook echt een onderdeel is.
Hiermee rondt de wethouder haar beantwoording af.

Gemiste vragen?
De heer Peters (D66) had een vraag gesteld over het onderzoek of er een roerende zaakbelasting op woonboten te heffen is. Mogelijk is hiervoor meer tijd nodig dan voor de raadsbehandeling.
Wethouder Schilderman had bedoeld te zeggen dat het college in het briefje op zijn minst op terug zal komen.

Verder zijn er geen gemiste vragen.

Tweede termijn
De voorzitter vraagt of er nog inbreng is voor de tweede termijn of dat de fracties willen aangeven welke onderwerpen zij op 7 november bij de raadsbehandeling aan de orde willen stellen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt het fijn dat het bestuur nu een stap verder komt met de reserves. Zijn fractie wacht de brief af over het punt over het Investeringsplafond. Mogelijk geeft zijn fractie richting mee.
De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt een rekensom van het college van de impact op de solvabiliteit van het weerstandsvermogen wanneer dat op 1.0 is gezet.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal zeker terugkomen over de klantentevredenheid en misschien komt zijn fractie terug over de splitsing van de budgetten interne en externe kosten.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat er een goed debat is gevoerd over inhoudelijke punten. Hij is heel benieuwd naar de brief van het college over de investeringen en hoe de raad in positie blijft.
Hij is blij met de toezegging op het gebied van de SPUKS of dat de wethouder daarop terug zal komen. Ook daarin zal het bestuur een keuze moeten maken.
Hij hoopt dat er een bondige analyse komt op de Reserves.
De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de vorige sprekers over de Reserves en het

Investeringsplafond. Hij overweegt iets te doen op de uitvoering, wellicht in overleg met de wethouder.
De heer Claasen (GroenLinks) sluit zich op heel veel punten aan. Hij kijkt uit naar de brief over de havengelden.
De heer Snijder (Student & Starter) sluit zich aan bij de voorgangers behalve bij de laatste zin van VOLT.

Toezeggingen
de wethouder zal
- De raad in Q1 2025 informeren door middel van een raadsbrief over de analyse van de reserves en de onderbouwing van de percentages op basis waarvan de reserves gevuld worden.
- Er is een informele toezegging: dat de invloed of de gevolgen van de brug-, schut- en havengelden ook voor ligplaatsen en woonboten, het Investeringsplafond en de gevolgen van het verlagen van het weerstandsvermogen naar 1.0 op de solvabiliteit.

Wethouder Schilderman kondigt aan dat het college met de raad uitgebreid zal spreken over het Investeringsplafond. Wat nu in deze programmabegroting staat, zal verder toegelicht worden in de aangekondigde brief.
In de beleving van de wethouder bestaan allerlei vragen in de raad die iedereen heeft, maar die niet binnen twee weken te beantwoorden zijn; de beantwoording daarvan komt bij de Voorjaarsnota.

De voorzitter schorst de commissievergadering om 00:57 uur tot 10 uur vandaag.

Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 – 286 10 69 **Fax** 030 – 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Verslag openbare vergadering d.d. 22, 23 en 24 oktober 2024 inzake de programmabegroting 2025 van de commissies Veiligheid, Bestuur en Financiën & Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport

Middagvergadering deel1
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Voorzitter: de heer Peters
Griffier: Jelmer Lok
Openbare orde en Veiligheid (incl. mensenhandel en drugscriminaliteit), Handhaving, Ombudszaken, Internationale zaken, Regionale samenwerking, Burgerzaken, Personeel en Organisatie, Financiën, Participatie

Middagvergadering deel 1 23 oktober 2024 inzake Veiligheid en Bestuur

De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijksma, de wethouder mevrouw R. Streefland, wethouder mevrouw E. Voortman en de wethouder mevrouw S. Schilderman, en voorts de leden: de heer F. Dekkers (GroenLinks), mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), de heer A. Ait Daoua (D66), mevrouw R. Leever (PvdA). De heer T. Stam (PvdA), mevrouw R. Leever (PvdA), mevrouw E. Kolenbrander (Student & Starter), de heer L. van Rooij (Student & Starter), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), de heer B. van Steeg (CDA), de heer J. van den Broek (CDA), de heer D. Bosch (UtrechtNu), de heer R. Maas (VOLT), de heer C. Bos (Stadsbelang Utrecht), de heer I. Skori (DENK), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok en de commissiesecretaris.

Opening
De voorzitter, de heer Peters, heropent de vergadering om 12.30 uur en heet alle aanwezigen welkom.
Op de agenda staat de begroting. Hij leidt de bespreking in. Het onderwerp Financiën kwam gisteravond aan de orde. Vanmiddag staan Veiligheid en Bestuur op de agenda.
Hij verneemt dat de commissie geen inbreng zal hebben op juridische zaken.
De heer Bosch (UtrechtNu) heeft daarover geen vragen.
De voorzitter verklaart wethouder Schilderman ontheven te zijn van haar taken aanwezig te zijn bij deze vergadering.

Mededelingen
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de voorzitter ook het college oproept kort en bondig te zijn in de beantwoording.
De voorzitter roept het college daartoe op.

Mededelingen vanuit het college
Geen.

Mededelingen van de voorzitter

De griffie heeft geen verzoeken gekregen voor de bespreking van geheime stukken. Dat betekent dat de voorzitter een aanvang kan nemen met de openbare vergadering.

Punt van orde
Mevrouw Assen (PvdA) spreekt haar verwondering uit over de tijd die is gegund aan de fracties met drie zetels, zoals geformuleerd in de ochtendvergadering. Wellicht komt haar fractie hierop nog terug.
De voorzitter neemt daarvan nota.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) deelt mee niet in de besluitvorming hierover te zijn betrokken.

De commissie
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat Utrecht er financieel slecht voor staat; daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Daarover wordt deze week gesproken in verschillende commissies. Zij zal vanmiddag ingaan op veiligheid, personeel en organisatie en bestuur.
Zij gaat allereerst in op veiligheid. Zij vindt dat het niet goed gaat met de veiligheid in de stad. Het aantal misdrijven is in 2023 weer toegenomen. Daarnaast voelen de inwoners van Utrecht zich steeds minder veilig. Daarmee voldoet de gemeente niet aan haar eigen doelstellingen. Zij vraagt het college hoe het college vindt dat het gaat. Wat gaat het college hieraan doen? Dat wordt haar niet duidelijk uit de programmabegroting. Zij mist duiding van de cijfers, en vooral oplossingen. Het stadsbestuur blijft doen wat het altijd al deed. Mevrouw Meerding ziet nagenoeg geen nieuwe acties; hoe gaat de gemeente ervoor zorgen dat Utrecht veiliger wordt en dat het stadsbestuur een positieve trend gaat zien. Zij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.
De heer Bosch (UtrechtNu) deelt deze analyse van de VVD. Hij vraagt of de VVD zelf ook oplossingen heeft. Krijgt de raad amendementen?
Mevrouw Meerding (VVD) verwijst naar de Toekomstnota van haar fractie; die is op deze begroting nog steeds van kracht. Daarin deed haar fractie voorstellen om meer BOA's op straat te krijgen en om de bezuinigingen op de handhaving op overlastmeldingen ongedaan te maken. De VVD zal meer investeren in veiligheid. Daarvoor kan de raad voorstellen verwachten van haar fractie.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met “meer kleuring aan de veiligheidsproblemen”; haar fractie maakt zich specifiek zorgen over een aantal punten. Zij ontving het bericht dat het aantal gevallen van mensenhandel is toegenomen en dat dit fenomeen vooral plaatsvindt bij sekswerk aan huis omdat daarop minder zicht is. Zij vernam bij het vragenuur dat het aantal meldingen van homofoob geweld erg is toegenomen. Gisteren ontving haar fractie een brief over het verdwijnen van het digitaal opkoopregister. Zij vindt dat het college het laat afweten op veiligheid.

De heer Koning (D66) merkt op dat voor veel partijen veiligheid een belangrijk punt is, zeker ook voor de VVD. Het valt hem op dat in deze periode een aantal dingen gedaan worden waarmee ook de VVD blij mag zijn; dat betreft straatintimidatie. Hij ziet bestuurlijk ook vergaande maatregelen die het college neemt met dunne steun van de raad. Hij noemt het harddrugverbod in de openbare ruimte, het

verblijfsontzeggingsgebied; dat zijn vergaande maatregelen die niet het beoogde effect sorteren; hij vraagt of de VVD dat ook ziet.
Mevrouw Meerding (VVD) bevestigt dat de VVD blij is met een groot aantal acties, dat de burgemeester nu neemt. Als het gaat om het aantal nieuwe acties, ziet zij daarover niets opgenomen in de programmabegroting. Zij concludeert dat het stadsbestuur doet wat het altijd al deed, terwijl te zien is dat veiligheids- en criminaliteitscijfers alleen maar oplopen. De VVD zegt dat juist meer gedaan moet worden. Zij roept ertoe op. Haar fractie denkt dat de maatregelen die nu genomen worden wel degelijk effect sorteren. Wanneer het bestuur niets doet, voorziet zij dat het probleem alleen maar erger wordt.
De heer Koning (D66) maakt zich zorgen over de repressieve oplossingen van de VVD; hij ziet dat juist aan de voorkant op preventie ingezet moet worden en ook zorg moet worden ingezet om criminaliteit te voorkomen.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de VVD ook een groot voorstander is van preventie en van het nemen van preventieve maatregelen. Niet voor niets steunt haar fractie de nota Grenzen stellen en Perspectief bieden; ook daarin zit voor een groot deel preventie. Repressie en preventie gaat wat haar betreft hand in hand. De VVD legt de nadruk op het repressieve deel. Haar fractie blijft dat doen.
De heer Koning (D66) ziet dat de fracties in dit soort debatten dichter bij elkaar komen; hij vindt dat prettig om te merken. Hij vraagt of hij dit mag lezen dat D66 met de VVD kan blijven kijken naar dingen die er toe doen aan de preventieve kant.
Mevrouw Meerding (VVD) kijkt graag mee.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) merkt op dat in de afgelopen tijd strenger straffen zijn uitgedeeld op straatintimidatie. Zij vraagt naar welke successen de VVD nog meer op zoek is.
Mevrouw Meerding (VVD) had een algemene vraag gesteld naar een update. Het kan zomaar zijn dat zij een brief van gisteren nog niet gezien heeft bij het schrijven van haar inbreng. Zij is er benieuwd naar of Utrecht ook successen heeft geboekt net als Rotterdam.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) las nieuwsberichten die uit Utrecht kwamen; zij vraagt of de VVD daarvan nog niet op de hoogte is.
Mevrouw Meerding (VVD) houdt het voor mogelijk verlicht te worden door mevrouw Kolenbrander.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) zal de berichten naar haar doorsturen.
Mevrouw Meerding (VVD) vervolgt haar inbreng met in te gaan op personeel en organisatie. De VVD is van mening dat om te bezuinigen vooral gekeken moet worden naar de eigen organisatie; dus ook moet bezuinigen op het aantal ambtenaren. Het college zegt dat ook te willen doen en noemt dat een hervormingsbezuiniging. Wanneer zij de desbetreffende bijlage leest in de programmabegroting, blijft het vaag wat er precies gaat gebeuren. Het college spreekt vooral over efficiënter werken, maar durft niet te zeggen dat de mensen uit zullen moeten. Het is misschien niet leuk maar wel nodig. Het aantal ambtenaren is in de afgelopen vijf jaar met maar liefst 40% gegroeid; zij vindt dat een extreem forse stijging. De VVD vindt dat dat gecorrigeerd moet worden. Zij verneemt graag hoe de wethouder hierover denkt en hoe er concreet invulling gegeven gaat worden aan de hervormingsbezuinigingen.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of dit voor de VVD een doel op zich is; kijkt de VVD alleen maar naar hoe het ambtenarenapparaat gegroeid is?

Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt dat het geen doel op zich is. De VVD maakt duidelijk andere keuzes. Zij is van mening dat de gemeente in haar eigen vlees moet snijden voordat een lastenverhoging doorgevoerd wordt bij de inwoners. Dit college doet dit bewust anders. Zij merkt op dat de OZB enorm verhoogd wordt. Dat is een doorn in haar oog. Om die reden vraagt zij scherp te kijken naar de eigen ambtelijke organisatie.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat goed klinken "in eigen vlees snijden". Zij begrijpt dat ergens wel. Zij legt de vraag voor of de ambtenaren niet net zo goed werken voor de stad en de bewoners.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt het echt heel erg onwerkelijk dat in 5 jaar tijd de ambtelijke organisatie met 40% is gegroeid. Haar fractie kan dat niet verklaren. De gemeente is niet zoveel beter gaan functioneren, of dat er zoveel meer problemen zijn opgelost. In haar beleving doet het college de verkeerde dingen. Is het college vooral bezig met het ontwikkelen van beleid en mensen daarvoor aannemen, inplaats van met het oplossen van problemen.
Mevrouw Assen (PvdA) hoort de VVD hier ook heel vaak pleiten voor extra inzet op veiligheid. Zij veronderstelt dat de VVD gaat cherry picken als het gaat om de vraag waar dan wel en niet ambtenaren weg moeten.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de PvdA dit cherry picken noemt; haar fractie noemt dat keuzes maken. Haar fractie is van mening dat op straat nog steeds meer mensen nodig zijn, bijvoorbeeld met BOA’s. In het stadskantoor zitten ook veel ambtenaren die aan beleid werken; daarop wil haar fractie bezuinigen.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) heeft recentelijk een presentatie gekregen over de inzet van AI in gemeentes en dat er verschillende proeven worden gedaan om na te gaan of daarmee een efficiencyslag te maken is om zo nodig te kunnen voldoen aan een bezuinigingsopgave. Denkt mevrouw Meerding van de VVD ook daaraan om het college op te roepen om na te gaan of met de inzet van AI tot bezuiniging te komen is.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat een mooie suggestie. Zij sluit zich graag aan bij de oproep.
De heer Ait Daoua (D66) vraagt zich af hoe de VVD aankijkt tegen de verhouding groei van de stad en stijging van het aantal medewerkers. Utrecht is een snel groeiende stad. Dat betekent dat er ook veel meer werk is. Hoe ziet de VVD dit in verhouding tot het werk dat er ligt en de uitdaging.
Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt dat de stad weliswaar gegroeid is, maar niet met 40%. Dat zit de VVD dwars. Meegroeien met de stad vindt zij acceptabel, maar 40% groei vindt zij veel te veel. Haar fractie is van mening dat dat percentage omlaag moet.
De heer Ait Daoua (D66) vindt dit een vergelijking van appels met peren. Het is niet mogelijk om de percentages op deze wijze aan elkaar te koppelen. Hij legt de vraag opnieuw voor hoe de VVD dit ziet in relatie tot werkdruk.
Mevrouw Meerding (VVD) bestrijdt dat dit een vergelijking is van appels met peren. Zij zou het percentage groei van de stad een goede maatstaf vinden voor de groei van de organisatie van de gemeente. Het lijkt haar redelijk dat de ambtelijke organisatie groeit met de groei van de stad. Als het gaat om het meer werk, moet scherp worden gekeken naar wat echt prioriteit heeft en wat het bestuur niet doet. Zij heeft de idee dat het college zich niet focust op de kern.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de VVD bekend is met het gegeven dat in de afgelopen vijf jaar de stad met 5% gegroeid is en het aantal ambtenaren per inwoner met van 11,9% naar 16,7%. Dat raakt aan 40%. Hij stelt dat het punt van de VVD blijft staan.
Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt bevestigend.
De voorzitter vraagt mevrouw Meerding haar bijdrage voort te zetten zodat na haar bijdrage de vergadering te schorsen is.
Mevrouw Meerding (VVD) gaat in op de motie over het behoud van het Wijkservicecentrum Vleuten De Meern. Haar fractie ziet die motie niet terugkomen in de programmabegroting terwijl heel veel andere moties en amendementen wel worden genoemd. Haar fractie wil zich ervan verzekeren dat deze motie uitgevoerd gaat worden en dat het Wijkservicecentrum behouden blijft. Zij krijgt hierop graag de toezegging van de wethouder.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) gaat in op veiligheid; haar collega gaat straks in op participatie. Zij houdt haar bijdrage kort.
Zij merkt op dat dit jaar ongelooflijk mooie dingen bereikt zijn. De VVD sprak al over de straatintimidatie aanpak, met de eerste aanhoudingen in Utrecht. Het gemeentebestuur heeft een mooie nota Grenzen stellen en Perspectief bieden, zowel preventie als ingrijpen wanneer iemand een grens over gaat, en ze noemt in dit verband ook de andere jaarwisseling die dit jaar gedaan gaat worden. Zij werd aangesproken door inwoners over de jaarwisseling; gevraagd werd naar de handhavinginzet, juist nu gewerkt gaat worden met het verbod. Zij vraagt de burgemeester of die inzet dit jaar anders is dan gewoonlijk.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt wat zij tegen de bewoners heeft gezegd.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) heeft herhaald wat zij ook in het stadsbestuur heeft ingebracht; namelijk dat nu sprake is van een cultuurverandering, dat die verandering een aantal jaar gaat duren, dat zij niet verwacht dat dit jaar plotseling een stille jaarwisseling zal zijn, dat mensen nog steeds zullen gaan afsteken. Maar dat zij hoopt dat over drie à vijf jaar een andere jaarwisseling gevierd zal worden.
De heer Bosch (UtrechtNu) vindt dat weinig realistisch. Hij wil het eerder gevoerde debat niet overdoen. Hij gelooft niet zo in een gedragsverandering.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) noemt voorbeelden van veranderingen in de samenleving, teweeg gebracht door, door de overheid gestelde regels, zoals geen alcohol drinken beneden 18 jaar, niet roken in openbare ruimten. Zij is optimistischer dan heer Bosch. Zij vindt dat dat verschil er mag zijn.
Zij vraagt over de landelijke bezuinigingen op de lokale aanpak van radicalisering. Die aanpak is aangekondigd in de plannen van het Rijk. Op de lokale aanpak wordt bezuinigd; radicalisering, extremisme en terrorisme. Ze maakt zich daarover hele grote zorgen. Zij neemt aan de burgemeester ook. Zij vraagt zich af of het bestuur nu al scherp heeft wat dat betekent voor de aanpak in Utrecht; zij krijgt hierop graag een antwoord van de burgemeester.

De heer Dekkers (GroenLinks) gaat in op participatie, op Samen Stad Maken en Buurt- en Wijkgericht werken. Zijn fractie vindt en vond dat voor Samen Stad Maken geen nieuw beleid nodig is, maar dat de stad het vooral beter moet gaan doen. Geen Utrecht zonder U is vastgesteld, daarover is zijn fractie tevreden en in de begroting

voor 2025 zijn verschillende stappen te zien om dat in de uitvoering echt waar te maken.
Zijn fractie vindt het belangrijk ook bij de vernieuwing van het Utrechts plan proces inclusief samenwerking met betrokken Utrechters versterkte en heldere eisen te stellen aan participatie door initiatiefnemers voor nieuwe ontwikkelingen. Hij merkt op dat dit binnenkort op de agenda staat.
Hij gaat in op de bezuiniging op het Initiatievenfonds. Bij de voorjaarsnota is besloten om vanaf 2026 te bezuinigen op het Initiatievenfonds. Hij blijft graag zoeken naar mogelijkheden om die bezuinigingen deels of geheel terug te draaien. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen met het Initiatievenfonds in gesprek te gaan om na te gaan of niet meer initiatieven van Utrechters vanuit het Ondernemersfonds te nemen zijn, en dan het liefst met een procedure die niet ingewikkeld is naast de bestaande van het Initiatievenfonds.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat heer Dekkers graag blijft zoeken naar extra middelen voor het Initiatievenfonds - zo begreep hij de inbreng van hem. Hij vraagt of dat betekent dat de heer Dekkers een voorstel gaat doen en dat hij dat probeert te dekken vanuit het Ondernemersfonds.
De heer Dekkers (GroenLinks) heeft nu een concrete vraag aan de wethouder of zij met het Ondernemersfonds wil gaan praten. Hij heeft op dit moment nog geen concrete voorstellen om dit terug te draaien.
De heer Van Steeg (CDA) zag de Partij voor de Dieren in zijn Tegenbegroting ook in die richting denken; mochten er voorstellen komen om de bezuiniging op het Initiatievenfonds te repareren, vraagt hij of GroenLinks dan graag meekijkt.
De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat de voorstellen van de Partij voor de Dieren behoorlijk ingrijpend zijn en vanuit andere overwegingen dan die van zijn fractie. GroenLinks heeft een andere redenering dan die van de Partij voor de Dieren.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of GroenLinks open staat voor een andere dekking om de bezuiniging op het Initiatievenfonds teniet te doen.
De heer Dekkers (GroenLinks) zou best willen zoeken of een deel van de bezuiniging te halen valt uit het Ondernemersfonds op basis van een andere redenering dan die van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter schorst de vergadering rond 13.03 uur tot 14.00 uur.

Hervatting van de vergadering
De heer Dekkers (GroenLinks) zet zijn inbreng voort.
Hij gaat in op buurt- en wijkgericht werken. Zijn fractie denkt dat er fysiek te bezuinigen is op Wijkbureaus, vooral op de huisvesting van verschillende maatschappelijke voorzieningen en gemeentelijke diensten. Zijn fractie wil wel eerder versterking dan vermindering van werk- en buurtgericht werken. Binnenkort zal dit ook besproken worden bij het uitvoeringsprogramma Buurtgericht Werken. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen dat bij de bespreking van de taakstellende bezuiniging op de ambtelijke organisatie, nadrukkelijk bekeken wordt of die bezuinigingen niet ten koste gaan van wijk- en buurtgericht werken?

De heer Van Steeg (CDA) heeft begrepen dat er nog veel onduidelijkheid is over financiën. Dat debat is gevoerd.

Veiligheid is ook een belangrijk onderwerp op de begroting. Zijn fractie is van mening dat het bestuur daar aandacht aan moet blijven besteden. De veiligheidsuitdagingen groeien in de stad; hij ziet dat niet terug in deze begroting. De veiligheid verschuift naar meer digitale veiligheid.
Er is nog steeds een stijging van het aantal overlastmeldingen. Hij ziet niet dat dat opgelost wordt. Er wordt op veiligheid gekort. Hij noemt in dit verband het Lucas Bolwerk; alles wat binnen de singel gebeurt. Een echte oplossing wordt niet geboden. Hij oppert dat wat hem betreft gekeken moet worden naar iets extra's doen op handhaving; dat zou wat hem betreft moeten meegroeien met de groei van de stad. De burgemeester heeft al gezegd dat het niet zomaar kan. Wanneer dit ergens te regelen is, is dat bij de begroting. Dit zou ook passen bij de overlast die er is in de stad. Hij oppert in een afzonderlijk debat stil te staan bij de gebeurtenissen op het Lucas Bolwerk, wat er gebeurt op het Lepelenburg. Dat heeft aandacht nodig. De heer Koning zei wat hem betreft terecht dat ook geïnvesteerd moet worden op preventie; dat is wat er in deze begroting niet gebeurt. Juist op preventie en verslavingszorg wordt er gekort. Ook daar zit een probleem.
Hij zag de brief van de burgemeester over het digitaal opkopersregister; dit was nooit een goed functionerend instrument. Dit hangt ook samen met landelijke regelgeving, landelijke wetgeving. Hij vraagt de burgemeester nog eens toe te lichten waarom dit zo belangrijk is, hoe dit samenvalt met de landelijke wetgeving en waarom dat in haar visie zo'n groot gevolg heeft voor de aanpak Grenzen stellen en Perspectief bieden.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat dit onder andere een amendement was van het CDA waardoor op dit register werd gekort. Zij hoort de heer Van Steeg zeggen dat zijn ervaring met dat register ook niet zo goed was. Zij is benieuwd te vernemen of dit er het effect is wat het CDA beoogd had. Zij kent het CDA als een partij die veiligheid in de aanpak van ondermijning heel belangrijk vindt.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt bevestigend. Het was best lastig om de dekkingen te vinden. Daarover was ook overleg nodig met de coalitie. Zeker op dit vlak, en zeker voor ondernemers leidt dit instrument tot veel administratieve lasten. Ook voor ondernemers. De vraag is of dit instrument daadwerkelijk bijdraagt aan de aanpak van heling. Daarnaast komt landelijke wetgeving; die laat lang op zich wachten. Hij vraagt de burgemeester hoe pijnlijk dit is ook in het licht van de brede bezuinigingen die er zijn.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt oprecht dit een goede vraag van het CDA zij is benieuwd naar het antwoord. Zij vraagt of het CDA eventueel bereid is om opnieuw geld te gaan zoeken om het register wel te kunnen laten doorgaan, wanneer het de conclusie is dat het veel negatieve gevolgen heeft wanneer het wordt afgeschaft.
De heer Van Steeg (CDA) benadrukt dat het niet het voorstel was van het CDA om dit helemaal weg te bezuinigen. Hij vindt dat in ieder geval meer moet gebeuren op handhaving. Ook hij is van mening dat veiligheid moet meegroeien met de stad; misschien zou hier de koppeling te maken zijn; hij is benieuwd naar de antwoorden op dit vlak van de burgemeester.
De heer Koning (D66) merkt op dat destijds een duidelijke afweging is gemaakt ten koste van het opkoopregister. Zijn fractie heeft voor het amendement gestemd omdat daarmee de andere zaken te organiseren waren. Hij neemt dit signaal in de brief van de burgemeester serieus. Als dit een serieus onderdeel is van het pakket Grenzen

stellen en Perspectief bieden, wil hij nagaan wat hiermee te doen is. Hij vraagt of dit ook de zoektocht is van het CDA.

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat hij daarom ook de vraag stelt. Die brief is niet voor niets geschreven. Als dat betekent dat de gemeente zich terugtrekt uit een aanpak die langzaam groeit; niet alle gemeenten doen nog mee. Dan vindt hij dat Utrecht zijn verantwoordelijk het moet nemen, en dat gekeken moet worden naar hoe dit te kunnen doen.

De heer Koning (D66) merkt op dat tegelijkertijd te zien is dat het geld eindig is. Zijn oplossing zou meer zijn de burgemeester uit te nodigen om na te gaan binnen het pakket Grenzen stellen en Perspectief bieden te herprioriteren, zo dat het opkoop-register in stand gehouden wordt, met een kaasschaaf binnen het programma. Hij vraagt of de heer Van Steeg dit ook ziet als een pragmatische oplossing.

De heer Van Steeg (CDA) was in die zin enigszins verbaasd door de brief; de bezuiniging die daar valt is 1/10 van de bezuiniging binnen Grenzen stellen en Perspectief bieden. Hij vindt dit een lastige vraag in dat licht, het daarin te zoeken. Hij stelt voor te zoeken naar andere manieren te zoeken; bijvoorbeeld door met de groei van de stad mee te groeien.

De heer Koning (D66) vindt dat laatste een minder grote uitnodiging. Zijn oproep is via de heer Van Steeg aan de burgemeester om ook te zoeken naar het veiligheids-budget.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat op digitalisering ook iets extra's zou moeten gebeuren, dat daarin extra geïnvesteerd moet worden. Hij stelt voor de campagnes niet over te doen. Hij is benieuwd naar de effectiviteit van campagnes; wanneer wordt een campagne wel gebruikt en wanneer niet. Dit wordt wel gedaan bij straatintimidatie maar niet bij drugs. Hij vindt dat hier goed naar gekeken moet worden.

Hij heeft al eerder een initiatiefvoorstel gedaan op gebied van digitalisering. Hij vraagt hoe het daarmee staat. Hij spreekt in dit verband over het digitaal gebiedsverbod. Hij hoort hierover de laatste tijd weinig; hij verneemt graag hoe de burgemeester hiermee verder gaat.

Hij sluit zich graag aan bij de opmerking van mevrouw Meerding over Vleuten-De Meern en het Wijkbureau aldaar. Dit was een belangrijke motie die aangenomen is. Wat zijn fractie betreft wordt hierop een tegenbegroting geschreven; zijn fractie gaat voorstellen de fractiebudget te verlagen.

Al eerder werd gerefereerd aan bij het Initiatievenfonds; zijn fractie wil graag dat die bezuiniging ongedaan wordt gemaakt. Uit de begroting blijkt dat 98% van het Initiatievenfonds jaarlijks wordt gebruikt. Dat betekent dat met deze bezuiniging heel veel initiatieven geen ruimte meer krijgen om op te bloeien.

Al eerder vroeg hij grote initiatieven uit het Initiatievenfonds te halen; wanneer die ene evenementen eruit gehaald zijn, zou er veel meer ruimte in het Initiatievenfonds zijn en zou deze bezuiniging teniet gedaan worden. Hij vraagt of er mogelijkheden zijn en of de wethouder al zover is.

De heer Bosch (UtrechtNu) gaat in op de fractiebudgetten; hij vraagt wat de heer Van Steeg voorstelt. De suggestie bestaat dat er ruime fractiebudgetten zijn. Hij vraagt of de heer van steeg het met hem eens is dat die budgetten ver onder het niveau van Rotterdam, Den Haag, en Amsterdam ligt. Dit komt hem dit komt op hem over als voor de Bühne.

De heer Van Steeg (CDA) bestrijdt dat dat zijn intentie is. Zijn fractie houdt jaarlijks veel geld over en stort ook vaak een heel deel terug. En dat terwijl zijn fractie investeert in de ondersteuning. Zijn fractie is steeds op zoek naar wat extra is te doen om dit geld te investeren. Hij vindt dat een lastig verhaal.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) krijgt de indruk als accepteert het CDA de korting op het Initiatievenfonds. Hij gaat er vanuit dat dat niet het geval is.
De heer Van Steeg (CDA) antwoordt bevestigend; zijn fractie zal een voorstel indienen dat niet te doen. Een mogelijke stap is de grote evenementen op een andere manier te financieren. De wethouder denkt daarover na. Dan is er veel meer ruimte in het Initiatievenfonds voor kleine initiatieven waarvoor het Initiatievenfonds juist is ingesteld.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) kan zich niet voorstellen dat het CDA dit wil. Op het stedelijk niveau gebeuren stedelijke activiteiten - hij vindt dat het laatste waarop bezuinigd moet worden.
De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat zijn suggestie niet was om daarop te bezuinigen, maar die grote evenementen buiten het Initiatievenfonds te houden. Hij herhaalt zijn argumenten. De
De heer Dijkstra (EenUtrecht) adviseert het CDA die twee vragen gelijktijdig te blijven stellen. Anders loopt de raad het risico een deel van het geld te verliezen.
De heer Van Steeg (CDA) zal proberen dat te doen en als het daarmee uit de wereld is, heeft hij dat graag.
Hij gaat in op het terugdringen van het ziekteverzuim; Utrecht zit hiermee enorm hoog, boven de 9%. Dat raakt aan goed personeelsbeleid en hoe om te gaan met personeel. Dat kwam al op andere vlakken aan de orde; wat geeft het stadsbestuur de zekerheid dat in twee jaar de inhaalslag gemaakt gaat worden die hier wordt geschetst en hoe wordt de raad daarin meegenomen. Misschien moet hierover nog een afzonderlijk debat gevoerd worden. De raad heeft daarover meer informatie nodig dan alleen deze brief. Hij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) slingerde het ziekteverzuim aan. Hij zou hierover in een afzonderlijk debat geïnformeerd willen worden. Hij is benieuwd of de heer Van Steeg het met hem deelt dat hier winst te behalen is met een goede aanpak. Die winst zou er ook in financieel opzicht kunnen zijn. Kijkend naar de tekorten in de stad is er alle aanleiding met ook dit in het achterhoofd naar personeelsbeleid te kijken. Een blij personeelslid, kost geen geld maar die levert geld op.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat de vraag is of dit ook iets financieels zou kunnen opleveren. Hij vindt dat dit aangevlogen moet worden vanuit goed werkgeverschap. Op dat vlak maakt hij zich zorgen over wat er gebeurt en over de hoogte van het verslag. Wanneer hier goede aandacht op is, zullen de medewerkers met meer energie aan de dag beginnen en daarmee meer bijdragen aan wat in de stad gedaan wordt. In die zin is hij het eens met heer Bos. Dit heeft ook financiële repercussies vanwege noodzakelijke inhuur.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) wilde dit antwoord hebben; uit dit antwoord komt zijn vervolgvraag. Hij vraagt of de heer van steeg met hem deelt dat het verstandig zou zijn geweest wanneer het college de extra kosten had gerapporteerd die gemoeid zijn met vervanging van personeelsleden, maar ook van het ziekteverzuimbeleid zelf.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat wat het kost niet de eerste reden zou moeten zijn. Hij leest iets over een mentaliteitsomslag; de vraag is hoe de stappen te zetten

naar een forse verlaging van het ziekteverzuim. Tot nu toe is dit niet gelukt. Hij legt de vraag voor waarom het deze keer anders zou zijn. Hij agendeert dit graag samen met heer Bos voor een debat in de commissie; wellicht al op basis van de brief van het college.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) hoopt nu dat hij de vragen via de heer Van Steeg aan het college kon stellen. **De voorzitter** neemt daarvan nota.

De heer Koning (D66) merkt op dat sommige dingen in de stad goed gaan. Dit college zet goede stappen. Zo lijkt er ruimte voor het uitbreiden van het aantal coffeeshopvergunningen. En evenzo ruimte voor meer flexibele inzet van drugstesten. Hij vindt dat goede progressie stappen die gezet zijn binnen de smalle marges van de wet binnen het veiligheidsbeleid.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat er helemaal geen sprake is van ruimte voor uitbreiding van vergunningen voor coffeeshops. Hij merkt op dat de heer Koning een motie daarover overwoog maar dat hij nog niet behandeld is. Hij loopt nu twee stappen voor op eventuele besluiten.
De heer Koning (D66) antwoordt dat dat juist is. Daarom zijn formulering dat er ruimte lijkt te zijn. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.
Veel Utrechters ergeren zich aan de overlast en aan de ellendige situatie die ontstaat wanneer verslaafden op een plek blijven hangen. De plek rondom het Stationsgebied wordt ervaren als een sociaal onveilige plek. Die plekken worden soms gemeden met omlopen of omfietsen; dan is er geen sprake van toegankelijk gebied. Dat is de reden waarom hij vindt dat alles op alles gezet moet worden die plek weer veilig te krijgen; hij ziet dat het college daar hard aan werkt. Zware repressie blijkt onvoldoende te zijn. Hij is van mening dat er meer zorg nodig is. Voor de tweede keer was er sprake van uitbreiding van het verblijfsontzeggingsgebied - hij vindt dat een zware bestuurlijke maatregel. De vraag is of dit effectief is. Hij merkt op dat overduidelijk sprake is van een waterbedeffect; omdat het een steeds groter gebied wordt, denkt hij dat het afdoet aan de kracht van de maatregel. Er moet immers in een groter gebied gecontroleerd en gehandhaafd worden. Daarom wil hij van het college weten wat er in 2025 verder gebeurt in de aanpak rondom het Bollendak, de Sijpesteinkade, en het Lombokplein. Hij vraagt de toezegging van de burgemeester dat het perspectief voor de raad beslist is dat het verblijfontzeggingsgebied niet nog groter maar kleiner wordt.
Mevrouw Meerding (VVD) zag het venijn in de laatste zin; waarop baseert D66 zich op het kleiner worden van het verblijfontzeggingsgebied; de overlast is nog niet afgenomen. Hoe is dan nu al vanuit het bestuur te zeggen dat het gebied kleiner moet worden.
De heer Koning (D66) brengt voor het voetlicht dat vanuit het college recentelijk een besluit is genomen, om het verblijfontzeggingsgebied nog een keer te vergroten. Zijn fractie staat daar achter. Hij ziet dat in dit een noodzakelijke stap lijkt te zijn in het geheel van de aanpak. Bij hem doemt wel de vraag op waar dit ophoudt. Hij wil niet dat straks de halve binnenstad een verblijfontzeggingsgebied is. Hij vindt een dergelijk vergaande bestuurlijke maatregel niet proportioneel. Hij wil het perspectief dat uiteindelijk dit wordt afgebouwd. Hij heeft begrepen uit eerdere debatten met de burgemeester dat dit haar inzet is; hij krijgt daarvan graag de bevestiging. Zijn fractie vindt het een vergaande maatregel.

Mevrouw Meerding (VVD) werpt tegen dat het afbouwen pas gedaan wordt wanneer er iets is opgelost. Op dit moment wordt nog niet gezien dat de overlast minder wordt; daar is het bestuur nog niet aanbeland.
De heer Koning (D66) wijt dat aan de complexiteit van dit hele vraagstuk. Wanneer deze repressieve maatregel onvoldoende functioneert, moet er blijkbaar meer worden ingezet van de kant van zorg en van hulpverlening. Dit functioneert alleen wanneer er een samenspel is [tussen preventie en repressie.]
Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat heer Koning de conclusie trekt dat er op zorg meer bij moet; zij weet niet of dat het geval is; zij vraagt zich dat af. Zij deelt met de heer Koning dat dit probleem moet worden aangepakt. Wat de VVD betreft begrijpt zij deze repressieve kant heel goed, en zou zij het verblijfontzeggingsgebied in stand willen laten zolang deze overlast er is. Zij hoopt van de burgemeester te vernemen wat er dan nog meer nodig is om dit probleem op te lossen.

De heer Ait Daoua (D66) gaat in op het ziekteverzuim en stelt vast dat het behoorlijk hoog is. Utrecht heeft het hoogste percentage van de G4. Hij vindt het zorgwekkend dat het om 80% langdurig zieken gaat. Dat gaat er voor zorgen dat de werkdruk alleen maar toeneemt. De situatie gaat straks ontstaan waarin minder mensen hetzelfde werk doen, of wellicht meer vanwege de groeiende stad, dat lijkt zijn fractie een onverstandige situatie. Hij vraagt het college hoe het ervoor gaat zorgen dat deze bezuinigingen niet leiden tot nog meer uitval, wat zijn de concrete plannen om ervoor te zorgen dat de werkdruk niet te hoog wordt voor de mensen die blijven. Zijn fractie denkt aan in het geval er bezuinigingen toegepast worden op het ambtenarenbestand, gekeken kan worden naar de managementlaag en hoe in het management efficiënter te werken is. Hij vraagt de wethouder of ook te onderzoeken of het mogelijk is voor ambtenaren het recht in te voeren van onbereikbaarheid. Dat zou ook de werkdruk wellicht ook kunnen verlagen.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt of die onbereikbaarheid tijdens werktijden zal zijn. Hij wil dat dan ook graag.
De heer Ait Daoua (D66) licht toe dat dit geldt voor buiten werktijden zonder dat daarvoor iets is ingepland.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op zaaksysteem. Hij bedoelt daarmee op het Centraal digitale systeem voor proces en diensten van de gemeente. Uit de evaluatie is gebleken dat daar niet heel veel goed ging. Wat hem zorgen baart, is dat de problemen met dat systeem direct invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de dienstverlening. Wanneer de gemeente de interne processen niet op orde heeft, kan dat leiden tot inefficiëntie met verdere druk op de organisatie en verdere verhoging van de werkdruk. Zeker met het oog op de groei van de stad, moet dat systeem toekomstbestendig zijn. Hij vraagt het college hoe het college ervoor gaat zorgen dat het zaaksysteem goed genoeg is om de groei van de stad te ondersteunen en de continuïteit te waarborgen. Daarmee doelt hij vooral op de implementatie in de praktijk; hij heeft kennisgenomen van de maatregelen die genomen worden. Zij vraagt zit in hoe dit daadwerkelijk uitgewerkt gaat worden.
De heer Paalman (HORIZON) is blij dat D66 zich ook zorgen maakt over dit soort zaken. Hij verwacht binnenkort een heel interessant debat hierover in deze commissie. Daar staat D66 niet in als mede agendeerder; hij legt de vraag voor of D66 wellicht nog toegevoegd moet worden. Hij voegt de heer Ait Daoua graag toe aan de lijst.

De heer Ait Daoua (D66) houdt zich met genoegen aanbevolen.

De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) hoorde de vraag naar meer BOA's. Zijn partij laat in de Tegenbegroting zien dat daarvoor geld vrijgemaakt kan worden. Zijn fractie maakt geld vrij voor vijf fte aan groene BOA's. Groene BOA's zijn hard nodig, omdat de natuur in Utrecht kwetsbaar is. Deze groene BOA's bieden de natuur de bescherming die hij nodig heeft. Hij vraagt of de burgemeester net als zijn fractie enthousiast voor dit voorstel om Utrecht te voorzien van deze extra Groene BOA's.

Ook zet zijn partij zich in op het Initiatievenfonds; dit fonds geeft bijvoorbeeld ruimte voor groene ideeën van inwoners en dit fonds biedt ruimte voor buurtinitiatieven. Zijn fractie vindt dit fonds een betere plek om het geld te gebruiken dan het Ondernemersfonds; daar wordt het geld vaak besteed aan wat ten goede komt aan het economisch klimaat, in plaats van de participatie.
Met het geld dat uitgetrokken wordt voor het Initiatievenfonds maakt zijn partij niet alleen de bezuiniging ongedaan, maar doet zijn partij een flinke extra investering. Naast de Tegenbegroting denkt zijn fractie ook nog aan losse maatregelen.

Mevrouw Leever (PvdA) vraagt aandacht voor femicide. Hierover zijn in de raad vaker vragen gesteld; er lijkt een landelijk beleid aan te komen en ook gemeenten werken aan beleid. Zij vraagt de burgemeester wat zij zou doen wanneer capaciteit en geld geen rol zouden spelen en in welke mate in dit beleid een G4 verband wordt opgetrokken.

De heer Stam (PvdA) brengt in dat op 31 december de tijdelijke arbeidsmarkttoelage van VTH Thor af. De toelage zorgt voor een substantieel hoger inkomen voor de handhavers van de gemeente Utrecht. Vanaf 1 januari 2025 wordt het nieuwe Functiehuis van kracht. Hij heeft begrepen dat hierdoor een deel van de handhavers erop achteruit gaat. Hij vraagt of de wethouder kan toelichten of dit zo is en of en zo ja wat er aan gedaan gaat worden. Wat is mogelijk te doen om de impact te verzachten. Welke schalen worden er geraakt? Om hoeveel personen gaat het? En wat zouden de kosten zijn om de personen die hierdoor achteruit gaan, te compenseren.
De voorzitter deelt mee dat deze vragen gesteld hadden kunnen worden in de schriftelijke vragen. Ze zijn vrij technisch van aard. Wellicht probeert het college hierop een antwoord te geven.

De heer Maas (VOLT) is een partij van bestuurlijk transparantie en burger participatie, van doelen, indicatoren en zijn partij hecht aan een goede sturing in de organisatie. Hij concentreert zich vandaag op de organisatie.
Hij vindt het een goed idee om kritisch te kijken in de eigen bestuurlijke organisatie in zijn algemeenheid, maar ook in het licht van de bezuinigingen en het ziekteverzuim. Hervormingsbezuinigingen met efficiënter werken, beter prioriteren, centraliseren en beter organiseren moeten het huishoudboekje op orde krijgen. Hij vindt dat allemaal goed klinken.
In de laatste jaren zag hij talloze cases waarin de gemeente niet getuigt van efficiëntie en goede organisatie. Zijn partij maakt zich daarom grote zorgen over deze maatregelen. Het bestuur heeft te maken met een inhuurplafond dat jaarlijks

overschreden wordt. Ook dat moet efficiënter. Tegelijkertijd is te zien dat in de laatste jaren op een aantal dossiers kapitale fouten worden gemaakt die tot slechte pers en extra kosten leiden. Hij refereert aan het Berenschot rapport waarin geschreven is dat de hoofdreden voor escalatie van het dossier Handhaving Binnenstad, het ontbreken is van regie op samenwerking tussen de verschillende betrokken afdelingen. Voor de heer Maas is duidelijk dat het anders moet. Het lijkt geen verbetering op te treden. Hij vraagt hoe de wethouder dit gaat inrichten in het licht van de hervormingsbezuinigingen; hij vraagt naar het plan.
Hij merkt op met betrekking tot het Handhavingdossier Binnenstad wordt voor de post hogere lasten een half miljoen extra uitgetrokken. Bij de programmabegroting 2024 was voor dit dossier ook al een half miljoen uitgetrokken; hoe verhouden deze kosten zich tot in juli gepresenteerde kostenoverzicht en hoe realistisch is het dat het hierbij blijft.
VOLT zal zeker alle initiatieven vanuit het Initiatievenfonds en andere participatie projecten steunen.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) brengt in dat Utrecht van talent bruist. Tot haar spijt kan het vinden van een stageplek nog steeds erg lastig zijn. Zij kent genoeg studiegenoten en vrienden die studievertraging oplopen; door het niet kunnen vinden van een passende stage. Zeker met een lang studeerroute voor de deur brengt dat enorm veel stress met zich mee.
Zij vond bij Student & Starter een stage plek. Dankzij deze stage zit zij nu in deze commissie om met andere partijen te spreken over de programmabegroting van Utrecht. Zo snel kan het gaan. Deze kans heeft haar op jonge leeftijd in contact gebracht met de gemeentepolitiek. Die ervaring zal haar voor altijd bijblijven. Zij gunt andere studenten en jongeren die ervaring ook van harte. Daarom doet zij een oproep aan deze commissie en andere fracties ook stagiaires aan te nemen. Veel fracties benadrukken het belang van stageplekken; zij geeft hen mee daarin een actieve rol te kunnen spelen. Door het aannemen van stagiaires wordt er gezamenlijk voor gezorgd dat de Utrechtse jongeren kennis opdoen over en een stem krijgen in de lokale politiek. Dit verjongt de partijen en bevordert het delen van kennis aan beide kanten. In plaats van alleen over jongeren te praten, worden ze actief betrokken bij de gesprekken in de raad. Zij benadrukt dat stagiaires een waardevolle inbreng kunnen hebben, bijvoorbeeld over het lopende debat over Utrecht Science park. De inbreng is niet alleen waardevol voor hen maar ook voor de toekomst van de stad.
Dit betoog brengt haar naar een aantal vragen; is de wethouder bereid onderzoek te doen naar het actief stimuleren van partijen om stage plekken te faciliteren; is de wethouder bereid om onderzoek te doen naar het creëren van een handvat dat partijen hier kunnen gebruiken om kwalitatief hoogwaardige stages aan te bieden.
De heer Stam (PvdA) vraagt of mevrouw Kolenbrander ermee bekend is dat wethouder Streefland in het verleden twee stagiaires heeft begeleid en dat wethouder de Vries ook stagiaires heeft begeleid – dus dat het college hiermee bezig is. **Mevrouw Kolenbrander** (Student & Starter) dankt de heer Stam voor die vraag en licht toe dat zij haar vraag zo niet bedoelde.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met een onderwerp binnen personeel en organisatie.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) nog een keer stagiaire aan; dat is hem niet goed bevallen. Hij vraagt of mevrouw Kolenbrander hem handvatten kan bieden waarmee hij zichzelf op dit punt kan verbeteren.
Hij is van mening dat bij het aannemen van een stagiair een goede beloning hoort. Nu zijn daar regels binnen de gemeente voor het belonen van stagiaires; hoe kijkt Student & Starter daar naar. Hij vindt het goed dat mevrouw Kolenbrander deze oproep doet. Uit haar inleidende verhaal leek het erop alsof Student & Starter nog geen stagiaires heeft aangenomen. Hij vraagt hoe dat zit.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) komt net uit haar stageperiode binnen Student & Starter. Voor haar is het nu opstarten en dan heel gauw kijken naar de volgende stagiair.
Als het gaat om de beloning kan Stadsbelang een voorbeeld nemen aan Student & Starter; zij kreeg altijd een nette beloning.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de beloning conform het beloningsbeleid was zoals de gemeente die heeft richting stagiaires. Of is mevrouw Kolenbrander daar niet van op de hoogte?
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) zet uiteen dat zij tevreden was met haar beloning.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met te zeggen dat zij enorm blij is om te zien dat meer dan de helft van het personeelsbestand van de gemeente uit vrouwen bestaat. Zij vindt het heel positief. Maar tot haar spijt is de uitstroom onder de vrouwen erg hoog. Zij leest nergens terug hoe de uitstroom te verminderen en jonge personen te binden zijn aan een het personeelsbestand. Zij vraagt de wethouder onderzoek te doen naar de uitstroom; waarom is de uitstroom zo hoog. Hoe is het mogelijk om de jongeren te binden aan het personeelsbestand.
Zij refereert aan de inbreng van de VVD over veiligheid. Zij merkt op dat het gevoel van onveiligheid in de stad groeit en niet raakt aan de ambitie die de stad heeft. Naar aanleiding van de stijgende cijfers en de niet behaalde doelen vraagt zij de burgemeester naar de concrete stappen die zij neemt om het groeiende onveiligheidsgevoel onder inwoners effectief aan te pakken.

De heer Van Rooij (Student & Starter) brengt in dat 35% van de bevolking structureel ondervertegenwoordigd wordt; dat zijn jonge Utrechters. Zij hebben niet het gevoel dat de politiek er is voor hen. Hij vindt dat een gemiste kans. Deze jongeren zullen het langst in Utrecht wonen en hun betrokkenheid is cruciaal voor de toekomst van Utrecht. Tot zijn spijt ontbreekt deze urgentie in de programmabegroting; de aandacht om jeugd participatie te versterken, komt pas in de tweede helft van 2025. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 een concreet plan voor te leggen aan de raad om de jeugdparticipatie te versterken.
Zijn fractie stelt voor een jongerenraad op te richten; hij refereert daarbij aan andere steden die met succes een jongerenraad instelden.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) legt de vraag voor wat die drie maanden scheelt; zet dat echt zoden aan de dijk? Maar dat het beleid veel krachtiger.
De heer Van Rooij (Student & Starter) merkt op dat het een half jaar scheelt. Bovendien kunnen jongeren niet wachten; hij vindt [gezien de problemen die jongeren ondergaan een half jaar een hele tijd].

Hij vervolgt met op te merken dat deze jongerenraad gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan de gemeenteraad en aan het college. Zo worden jonge mensen direct betrokken bij de besluitvorming krijgen zijn plek aan tafel. De jongerenraad biedt ruimte aan frisse ideeën en kritische geluiden die anders niet worden gehoord. Vaak wordt in de gemeenteraad gesproken over participatie en inclusiviteit; hij stelt voor de principes toe te passen op de jongste generatie Utrechters. Hij vraagt of de wethouder erkent dat de oprichting van een jongerenraad bijdraagt aan de vertegenwoordiging van jonge mensen en hoe staat de wethouder tegenover de invoering van een jongerenraad.

De heer Skori (DENK) gaat in op de landelijke politiek. Hij besteedt aandacht aan de zogenaamde opvangcrisis, het demonstratierecht, het antisemitisme als argument, de weerstand onder burgemeesters tegen uitspraken uit de protestbeweging die gaande is. Burgemeester Dijksma riep het kabinet ertoe op afstand te nemen van de reactie van demonstranten op burgemeester Halsema. Hij complimenteert de burgemeester daarmee.
Momenteel werkt het kabinet aan een wetsvoorstel om het demonstratierecht verder in te perken. Zo wil het kabinet gezichtsbedekkende kleding in demonstraties verbieden. Demonstranten die al kwetsbaar zijn, kunnen straks niet meer veilig demonstreren. Hij roept de burgemeester op om bij het Rijk te lobbyen tegen dit verbod en mocht dit verbod toch worden ingevoerd, dit bij demonstraties in Utrecht niet handhaven. Hij krijgt hierop graag een toezegging.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat politiek activisme uit te dragen is via journalistiek, moderne media, literatuur, maar ook door demonstraties bij stakingen, maar ook met geweld. Hij hoort de heer Skori niet spreken over de manier waarop politiek activisme kan worden bedreven. Vaak zijn de laatste tijd geweldsuitingen te zien waarvan hij niet vrolijk wordt. Hij vraagt of de heer Skori nu zegt dat hij het politiekactivisme met geweld wel acceptabel vindt.
De heer Skori (DENK) is tegen elke vorm van geweld, vernielingen en alles wat [daaronder te begrijpen] is.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) gaat allereerst in op het onderwerp personeel en organisatie. In het afgelopen jaar stelde zijn fractie al vragen over de werkdruk, het ziekteverzuim en de ambitie om efficiënter te werken. Zijn partij blijft daar zorgen over maken. Hij is blij dat dit bij meer partijen op de agenda staat. Zij vinden een gezond werkklimaat erg belangrijk. Zijn fractie bereiken geluiden dat op verschillende afdelingen het water aan de lippen staat dat het erg moeilijk is om vacatures te vullen dat de werklast nauwelijks meer te dragen is door het huidige ambtenarenkorps. Hij vraagt of het college die signalen herkent. Welk perspectief kan het college de ambtenaren bieden. Hij vraagt of dit mogelijk conflicteert met de ambitie efficiënter te gaan werken. Daarnaast valt het hem op dat de beloofde concretisering van deze hervormingsopgave doorgeschoven is van de begroting naar de Voorjaarsnota. Hij vraagt uitleg daarvan en krijgt hierop graag een reactie.
Bij de ambitie om Utrechters te betrekken bij de ontwikkeling van wijkplatforms en die te ondersteunen, bereikte hem het nieuws dat Wijkplatform Noordoost ermee stopt. Dat is niet de richting waarin zijn fractie op wil. Dit bericht bevreemdde hem enigszins. Hij vraagt wat hier aan de hand is en of dit al bekend was bij het college.

Is er zicht op opvolging of vervanging van deze organisatie. Hij krijgt hierop graag een reactie.
In het licht van veiligheid werd afgelopen zomer de nachtelijke handhaving iets terug geschroefd. Nu is het bestuur een kleine vier maanden verder. Het is nog te vroeg om harde conclusies te trekken; hij vraagt of het college iets kan zeggen over de gevolgen daarvan op het gebied van de aanpak van de overlast.
Met betrekking tot de voorgenomen focus in de lobby is het wat zijn fractie betreft goed om duidelijker keuzes te maken waarvoor gelobbyd moet worden. Vorige week gaf wethouder Eerenberg daarvan een goed voorbeeld door aan te geven dat de lobby richting het Rijk op dit moment niet kansrijk is en hij deed [de suggestie] die lobby niet voor te stellen. Wat zijn fractie betreft is het goed om hierin als raad duidelijker keuzes te maken en is het ook wenselijk dat het college aan de voorkant een inschatting en advies meegeeft aan de raad. Wat hem betreft mag het college ook duidelijk nee zeggen wanneer lobby niet van waarde wordt geschat of als er geen budget beschikbaar is.

De voorzitter stelt vast dat BIJ1 afwezig is. Hij geeft het woord aan de heer Dijkstra.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt vast dat er veel bezuinigd is op participatie. Hij vindt dat ongewenst. Het is slecht voor de democratie, voor het vertrouwen in de overheid en de bereidheid van inwoners om zich in te zetten voor de gemeenschap. Wat hem betreft geeft het college meer ruimte voor participatie. Zijn fractie zal daarvoor een motie indienen bij de raadsbehandeling. Hij dacht aan een bedrag van 600.000 euro extra met perspectief op meer vanaf 2026, structureel te financieren vanuit een Ondernemersfonds. Hij vindt het gênant voor woorden dat dat fonds drie keer groter is geworden in drie jaar tijd, terwijl in de tussentijd allerlei bezuinigingen plaats vinden op bewonersfondsen.
De heer Van der Berg (ChristenUnie) hoort de heer Dijkstra spreken over participatie. Hij merkt op dat dat een ontzettend breed onderwerp is met ontzettend veel vormen. Hij vraagt welke vormen van participatie hij met de 600.000 euro op het oog heeft om te stimuleren.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) denkt aan een achttal zaken; hij noemt daarvan drie: burgerberaden, subsidie voor huurderparticipatie, en bomen voor bewoners.
De heer Koning (D66) kent de heer Dijkstra als iemand die geeft om het verenigingsleven in Utrecht. Hij vraagt of dat juist is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is daarvan een hartstochtelijk voorstander.
De heer Koning (D66) heeft dan slecht nieuws voor de heer Dijkstra als het gaat om zijn voorgenomen dekking. Sportclubs dragen bij aan OVU, maar hebben zelf trekkingsrecht daaruit. Het OVU is een soort Initiatievenfonds voor ondernemers en voor maatschappelijk middenveldorganisaties. Hij vraagt of de heer Dijkstra niet ziet dat hij daar activiteiten in gaat perken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) heeft ook aangegeven geen voorstander te zijn van het voorstel van de Partij voor de Dieren. Zijn fractie gaat de ondernemers helpen - de ondernemers weten op dit moment geen raad meer met het geld. Het bedrag in het fonds is gegroeid van 4,9 naar 14,6 miljoen in 10 jaar tijd. Ze hebben nu al moeite om goede bestedingen te vinden. Hij zou zich als ondernemer achter de oren krabben; die blijft geld maar groeien, puur en alleen omdat oude afspraken gelden uit 2014.

De voorzitter merkt op dat een Ondernemersfonds eerder al is besproken bij zowel VOWE en bij Financiën. Hij vraagt de commissie hierover geen uitgebreid debat te voeren.
De heer Koning (D66) stoort zich aan het gemak waarmee dit geld getrokken wordt, terwijl het om geld gaat dat opgebracht is door ondernemers zelf. Doordat het gemeentebestuur waarvan de raad onderdeel uitmaakt en waarvoor de raad verantwoordelijk en ervoor kiest om de OZB te verhogen, worden de ondernemers in staat gesteld om zelf meer van hun eigen geld uit te geven. Hij wil van de heer Dijkstra weten of hij het daarmee eens is in de kern van zaak.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt bevestigend. In zijn beleving zitten D66 en EenUtrecht op dit punt heel dicht bij elkaar. Hij is ontzettend groot voorstander van dat Ondernemersfonds. Hij koestert dat. Het is een uniek project. Niet alle gemeenten hebben een dergelijk project. Maar de stijging van het kapitaal in dit fonds is niet meer te verkopen. Veel ondernemers zijn die mening ook toegedaan. Hij adviseert D66 daar naar te vragen. Hij stelt voor gezamenlijk te zoeken naar een oplossing die recht doet aan alle verhoudingen binnen de stad.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met te vragen welke partijen dit met zijn fractie willen oppakken. Hij vraagt de wethouder op zij dit initiatief op onderdelen kan steunen of in zijn geheel.
Ten tweede gaat hij in op de Participatieverordening. Elk kwartaal wordt die verordening een kwartaal naar achteren geschoven. Voor hem is de maat vol. Hij krijgt graag een toezegging van de wethouder dat die verordening in december bij de raad voorligt. Dit heeft gevolgen voor de positie van burgers.
Ten derde gaat hij in op de Burgertevredenheid; hij vindt dit dun geformuleerd in de programmabegroting. Hij citeert “ het percentage Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in zijn haar contact met inwoners”- dat heeft een nulmeting van 70%, realisatie 70% doelstelling 28%. Hij schaamt zich daarvoor. Hij stelt een amendement in het vooruitzicht waarin zijn fractie een aantal van dit soort tools scherper zal stellen. Hij vraagt of het college hierop positief adviseren; dat dit soort doelstellingen en tandje scherper moeten.
Ten vierde gaat hij in op Veiligheid en de inzet van camera's. Maximaal 91 - hij noemt dat een academisch maximum. Hij benadrukt dat wanneer een aantal camera's extra worden neergehangen de stad veiliger wordt. Hij blijft het onbegrijpelijk vinden dat het gemeentebestuur academisch vasthoudt aan een getal. Hij daagt de burgemeester uit; stel er zouden 120 of 140 nodig zijn, en zou dat dat mogelijk is in theorie, vraagt hij naar hoeveel geld 50 extra camera's kosten.
De heer Bosch (UtrechtNu) merkt op dat dit al jaren een punt is. Hij verwacht dat de burgemeester hier anders over denkt. Hij vraagt de heer Dijkstra of hij het met hem eens is dat de politiek is die het [maximale aantal] bepaald en dat die 91 camera’s sinds de uitbreiding van Leidsche Rijn voordien al 91 waren en dat 91 dus een in zijn ogen belachelijk getal is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee hartgrondig eens. Hij had verwacht dat de VVD of het CDA daarmee zouden komen. Hij vindt dat dit een minimaal één keer per jaar genoemd moet worden; dat het belachelijk is en dat het de stad onveiliger maakt dan nodig.
De heer Bosch (UtrechtNu) werd gecorrigeerd, namelijk dat het aantal wel is uitgebreid. Dan zijn er een keer 8 bijgekomen. [Hij maakt een fictief sprongetje in de lucht onder het slaken van een kreetje van blijdschap. En daarmee geeft hij in de

beleving van de notulist aan dat de aanwas te verwaarlozen is in verhouding tot de ervaren behoefte].
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zet zijn inbreng voort met in te gaan op de hervormingsbezuiniging. Hij vertaalt dit als een bezuiniging op het aantal ambtenaren. Hij merkt op dat er geld gereserveerd wordt voor de hervormingsbezuiniging voor onderzoek en voorinvestering op de processen, maar niet op de reservering in het versterken van gemeenschaporganisaties. Hij vindt dat wel belangrijk. Want een overheid die wil dat de Gemeenschap een deel van zijn taken overneemt, moet startgeld opzij zetten om dat mogelijk te maken. Het is niet mogelijk eerst geld te bezuinigen op de inzet van het aantal ambtenaren om daarna bij vrijwilligers na te gaan of ze taken willen overnemen. Hij zegt dit in zijn woorden “zwart-wit en gechargeerd”. Wat hem betreft werkt dit alleen andersom; eerst moet worden nagegaan met welke startinvestering de gemeente Gemeenschaporganisaties kan verleiden om zaken over te pakken en als dat lukt kan de gemeente toe naar een kleinere overheid. Dat is de volgorde.
Het is een startinvestering die zich op termijn terugverdient. Hij vraagt de wethouder waarom op geen enkele manier een reservering is opgenomen voor een dergelijke versterkte gemeenschaporganisatie. Zonder een dergelijke reservering is de voorgenomen bezuiniging niet te realiseren.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt het gezegde van toepassing beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald treffend voor deze programmabegroting. Hij vindt dat halverwege de ambtstermijn het moment is aangebroken om de verantwoordelijkheid te nemen, fouten te erkennen en tijdig bij te sturen om een nieuwe koers in te slaan.
Hij sluit zich aan bij de inbreng van het CDA over het Initiatievenfonds. Hij kijkt graag mee met het CDA naar dit dossier.
Hij heeft een vraag gesteld aan het college via de heer Van Steeg over het ziekteverzuim. D66 heeft daarover ook vragen gesteld; dit dossier is te belangrijk om even bij de programmabegroting te bespreken. Hij neemt graag het initiatief om met andere partijen een en ander te organiseren zodat goed is in te gaan op de problematiek.
De vraag over inzet van AI om organisatiedoelen te dienen kreeg het college via de VVD. Daarbij meldt de heer Bos dat de druk op het personeel te verlichten is op de inzet van AI. Hij stelt voor dat als uitgangspunt te nemen; hij denkt dan zaken gemakkelijker te kunnen maken en dat misschien bij te dragen is aan het geluk van de Utrechtse ambtenaar.
Een kinderlokker in Leidsche Rijn, een messteker in de Lange Jufferstraat, mevrouw die aangerand is op het Kardinaal Alfrinkplein (de recherche heeft de daders nog niet kunnen opsporen en wil daarom in contact komen met de omwonenden – mensen de in de buurt waren of mensen die camerabeelden hebben. De heer Bos stelt dat elke overtreding er één teveel is, zeker wanneer die gepaard gaat met geweld. Zonder ogen en oren [in de sociale omgeving] is Utrecht machteloos. BOA’s zijn altijd te laat. De Politie heeft een aanrijtijd van 10-15 minuten. Bij de opsporing is de politie afhankelijk van omstanders en camera’s. Omstanders melden zich doorgaans maar in beperkte mate met onduidelijke omschrijving van daders. Camera's die er niet zijn; daarom leunt de recherche op het beschikbare beelden van particuliere camera’s en

van camera's van bedrijven en ze zijn maar in beperkte mate succesvol bij de opsporing van daders.
Het Utrechtse veiligheidsbeleid werkt in zijn beleving niet voor de veiligheid van Utrechters. Dit beleid werkt zijns inziens zelfs tegen die veiligheid. Hij vindt de politiek daaraan mede debet. Dit omdat de privacy prevaleert boven veiligheid.
Zijn fractie wil meer camera's met zicht op de openbare ruimte; dan is de keuze simpel. Ofwel plaatst het college een stedelijk dekkend netwerk aan camera's dan wel stimuleert het college burgers en bedrijven om meer in te zetten op zaken als ringdeurbellen en camera's om bedrijven.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) hoorde iets als prevaleren van privacy boven veiligheid; de stelling van mensen die meer camera's willen is dat privacy niet in het geding is. Hij hoopt dat Stadsbelang Utrecht dat ook onderkent.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) refereert aan partijen in de raad die over camera's hebben gesproken. Hij verwoordt hiermee de mening van de partijen die niet meer camera's willen.
De heer Bosch (UtrechtNu) merkt op dat heer Bos hem aan zijn kant vindt over de camera's. Die camera's moeten wat hem betreft door de gemeente geplaatst worden zo dat het goed gebeurt. Ringdeurbellen mogen feitelijk niet filmen op de openbare weg.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt dat de gemeente niet het wiel niet hoeft uit te vinden en ook niet zwaar te investeren in het zetten van camera's overal om een stedelijk dekkende camera netwerk te hebben. Dat is zijn statement.
De heer Bosch (UtrechtNu) laat het hierbij omdat hij geen antwoord krijgt op zijn inbreng.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt het college om samen met de politie een stadsbreed onderzoek te doen naar de cameradekkendheid van straten, wegen, winkelcentra en parken. Vraagt het college om samen met de politie te komen tot normen op dit gebied. Wanneer Utrecht niet voldoet aan de norm, moet Utrecht investeren in nieuwe camera's. Hiermee beantwoordt hij de inbreng van de heer Bosch.
De heer Koning (D66) merkt op dat dat nooit private camera's kunnen zijn. Daarop is landelijke wetgeving. Hij vraagt of de heer Bos dat erkent.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) antwoordt bevestigend; te zien is dat de politie in zijn pragmatische benadering burgers en bedrijven vraagt of ze beelden mogen zien. Dat doen ze wanneer er aanleiding toe is; dat doen ze wanneer de privacywetgeving niet in het geding is. Op die beelden is het mogelijk dat verdachten te zien zijn. [Daarop kan de politie handelen.]
De voorzitter vraagt de commissie oog te hebben voor de tijdsbesteding in deze commissievergadering.
De heer Koning (D66) verwacht dat partijen hierover het niet snel eens worden. Hij houdt het daarbij. Voor D66 is het klip en klaar: geen stedelijk netwerk van camera's.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat de vraag naar de dekkendheid van camera's andersom gesteld moet worden; de gemeente heeft de camera's. Die camera's zorgen ervoor dat die op een goede manier worden gebruikt zodat de privacy niet in het geding is. Het zou in haar beleving vreemd zijn wanneer geïnventariseerd wordt waar allerlei ringdeurbellen hangen om dan te zeggen die te gaan gebruiken; zij vindt dat de omgekeerde wereld.

De heer Bos (StadsbelangUtrecht) vindt dit een goede gouden middenweg tussen het belang van privacy versus de inzet van middelen op dat front. Iedereen heeft een oproep gedaan naar meer veiligheid; dat is op verschillende manieren te bereiken. Daarvoor hoeft wat hem betreft niet de hele stad vol gehangen te worden met camera's. Hij vindt dat de kosten efficiënt en dat ook op andere manieren gekeken kan worden naar een goed stedelijk dekkend verhaal.
Mevrouw Meerding (VVD) concludeert dan dat de VVD en Stadsbelang er iets anders inzitten. De VVD geeft de voorkeur aan gemeentelijke camera's waarbij er voor gezorgd wordt dat het in lijn is met de privacy. Zij begrijpt dat mensen een ringdeurbel ophangen omdat er zo weinig camera's in de stad zijn. Het lijkt haar niet wenselijk om dit helemaal neer te leggen bij private partijen.

Punt van orde
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de voorzitter deze ingrepen niet deed bij andere partijen en nu doet de voorzitter dit bij hem omdat hij in tijdsnood komt.
De voorzitter werpt tegen dat hij steeds weer hetzelfde antwoord hoort en dat dat de reden is van zijn ingrepen.

Voortzetting van het debat
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt het college om samen met de politie te komen tot normen op dit gebied. Wanneer die normen niet voldoen, is het [zijns inziens aan de gemeente om gemeentelijke camera's bij te plaatsen.] Hij stelt voor dit stap voor stap te doen op dat de gemeente Utrecht beter in staat is om opsporing mogelijk te maken.

Punt van orde
De heer Dekkers (GroenLinks) roept de voorzitter op, op te treden wanneer interrupties en antwoorden erg lang zijn.
De voorzitter nodigt de heer Bos uit zijn inbreng voort te zetten.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) gaat in op de gevolgen voor individuen van geweld in de openbare ruimte. Hij roept het college op stappen te zetten om tot een veiliger Utrecht te komen. Dat betekent voor hem dat gekeken moet worden naar camera-dekkendheid [van de stad].
Hij schrikt van de ontwikkelingen op het gebied van thuiswerk.
De heer Bosch (UtrechtNu) vraagt waar de heer Bos van schrikt.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) licht toe dat tegenwoordig thuiswerk geen garnalenpellen is maar mensen die hun lichaam ter beschikking te stellen ten behoeve van het invullen van vleselijke geneugten van anderen. Hij pelt dan liever garnalen. Met de invoering van thuiswerkers wordt het Zandpad overbodig, maar ook in het licht van veiligheid vindt hij de ontwikkeling van een mogelijke locatie aan het Zandpad ongewenst. Hij verneemt graag van het college hoe het aankijkt tegen de winst van het sluiten van prostitutiezones - wat heeft opgeleverd op het gebied van veiligheid, criminaliteit en het inzicht van politie en handhaving. Hij vraagt of het college zijn opvatting deelt. Utrechters willen het niet, de politie wil het niet; hij vraagt of het college bereid is om te stoppen met het ruimtelijk mogelijk maken van een locatie op het Zandpad.

De heer Skori (DENK) merkt op dat het laatste deel van de inbreng van de heer Bos aansluit bij een motie die zijn fractie eerder heeft ingediend waarin zijn fractie opriep het Zandpad definitief te sluiten als prostitutielocatie. Het hiermee blijven experimenteren en het hieraan blijven vasthouden, kostte de gemeente veel geld. De gemeente heeft het nu financieel zwaar; wat zegt dat volgens de heer Bos over hoe verantwoord dit college te werk gaat.
De heer Bos (StadsbelangUtrecht) merkt op dat anderhalf jaar geleden de kosten al opliepen tot 7 miljoen euro, uitgegeven aan de planfase voor de ontwikkeling aan het Zandpad. Elke euro die meer uitgegeven wordt aan het Zandpad is wat hem betreft een verloren euro. Dat geld is beter in te zetten om andere doelen te dienen, bijvoorbeeld aan camera's. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

De voorzitter merkt op dat Utrecht Solidair niet aanwezig is. Hij geeft het woord aan UtrechtNu.

De heer Bosch (UtrechtNu) merkt op dat heel veel gezegd is. Hij hoorde inbreng waarbij zich aansluiten.
De BOA-capaciteit is te weinig - wellicht moet dan gekeken worden naar de regels die worden bedacht [en gehandhaafd moeten worden] en welke regels nuttig zijn. Hoe vaak zijn ze eigenlijk gehandhaafd in het afgelopen jaar. Wat hem betreft kunnen bepaalde regels zo de prullenbak in omdat ze nog niet één keer tot een proces-verbaal hebben geleid.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) vraagt of de heer Bosch kan specificeren over welke regels hij spreekt.
De heer Bosch (UtrechtNu) antwoordt: confettiverbod, ballonnenverbod, houtstookverbod, autoverbod, terrasverbod, rookverbod - elk jaar komen er nieuwe regels bij die hem doen huiveren en voor zover hij weet nooit tot een proces-verbaal hebben geleid. Wanneer dan een keer een voorstel komt voor een bedelverbod, komt dat voorstel niet door de raad.
Zijn fractie heeft een aantal moties in de pen.

De heer Paalman (HORIZON) gaat in deze commissie met kleine stapjes voor grote ambities. Hij beperkt zich tot een paar punten gezien het tijdsverloop in deze vergadering.
In zijn gesprekken met ondernemers en bewoners heeft hij vernomen dat er een groot gevoel van onveiligheid heerst in de stad. Hij hecht waarde aan het dorpse gevoel van veiligheid. De bewoners vinden de sfeer in de stad meer en meer gespannen. De ondernemers moeten in eigen buidel tasten om bijvoorbeeld stewards in te zetten voor hun veiligheid. Hij vraagt of de burgemeester zich herkent in de toegenomen gevoel van onveiligheid. Hij vraagt wat de burgemeester van plan is om deze ondernemers tegemoet te komen. Hij begrijpt de financiële situatie van de gemeente; het hoeft niet via een potje. Misschien kan de raad iets voor de burgemeester betekenen, bijvoorbeeld in de APV.
Hij leest dat het belangrijk is dat de overheid optreedt als één overheid. HORIZON kan zich daar helemaal bij aansluiten. Hij ziet wel de klappen die het kabinet en zeer recent de Tweede Kamer de gemeente toedelen. Een ondernemer vertelde hem dat hij voor de eerste keer de Nederlandse overheid opneemt als dreiging in zijn modellen neemt. Hij vraagt hoe de burgemeester daartegenaan kijkt. Hij vraagt of de

burgemeester nog meer tegenweer verwacht vanuit Den Haag en zo ja vraagt hij naar de Utrechtse houding daartegenover. Hoe denkt de burgemeester een betrouwbare overheid te kunnen blijven naar de Utrechters wanneer het bestuur wordt tegengewerkt door Kamer en kabinet.
De burgemeester heeft toegezegd werk te maken van het idee om werk te maken van jongeren die digitaal de fout ingaan hackers te maken voor de gemeente Utrecht. Hij ziet dat het niet terugkomt in de programmabegroting. Om die reden vraagt hij de burgemeester of hij er overheen gekeken heeft, of waar het gebleven is.
Ook vraagt hij waar in de begroting de aandacht uitgaat naar de digitale dreigingen voor de Utrechtse inwoners.
HORIZON maakt zich altijd hard voor een moderne en IT-krachtige overheid. Binnenkort zal er een debat gevoerd worden met de wethouder; vreemd genoeg is hij met dank aan D66 niet meer de enige agenderende fractie. Hij had gehoopt dat dit een breder gedragen onderwerp zou zijn in de raad. Hij leest in de programmabegroting een wereld aan de ambitie; hij vraagt of de plannen uitgevoerd kan worden door jonge talenten die kunnen groeien vanwege de eigen gemeente of dat het weer dure externe inhuur wordt. Hij vraagt of het werven van het eigen IT-sterrenteam al een beetje loopt.
Zijn laatste vraag betreft het onderbrengen van dak- en thuislozen aan de leegstaande Manitobadreef.
Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) komt terug over stewards die nu worden ingehuurd omdat ondernemers een onveilig gevoel hebben. Zij vraagt een toelichting daarop.
De heer Paalman (HORIZON) had laatst een gesprek met ondernemers die hem vertelden dat in bepaalde delen van de stad zij heel erg het gevoel hebben dat er een zodanige onveiligheid is dat zij nu zelf daar mensen moeten laten oplopen; dat geeft hen een gevoel van veiligheid. Dat zij daar rondlopen heeft al een positief effect op de clientèle en de bedrijfsactiviteiten van hen, dat zij het de moeite waard vinden om hen in te huren.

De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De beantwoording
Burgemeester Dijksma gaat in op de verschillende opmerkingen die gemaakt zijn over de veiligheid en over het gevoel van in Utrecht. De veiligheid en het gevoel van veiligheid zijn doorgaans twee verschillende dingen. Het gevoel van veiligheid correspondeert niet altijd met de cijfers. De burgemeester heeft in reactie op de inbreng van de VVD de cijfers erbij gepakt. Te zien is dat de high impact crimes van het afgelopen jaar zijn afgenomen. Op een aantal kleinere vergrijpen is een toename te zien van gevallen van misdaden. Zij vindt een algemene stelling te kort door de bocht, los nog van het gegeven dat hoe het bestuur erover praat het gevoel van veiligheid van burgers beïnvloedt.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de cijfers die zij citeerde uit de eigen programmabegroting komen. Het gaat daarbij om de termen die het college er zelf opplakt en de doelstellingen die het college zich stelt. Zij begrijpt dat er meer achter wegkomt, en zij vindt het fijn de duiding daarbij te krijgen, maar zij wil die dan wel ergens kunnen teruglezen. Anders lijkt het beeld anders te zijn.

Burgemeester Dijksma verwijst mevrouw Meerding naar de Utrecht monitor. Daar staat bijna per delict hoe het zit. Te zien is dan dat woninginbraken afgenomen zijn, en dat geweldsdelicten afgenomen zijn, huiselijk geweld afgenomen als het gaat om het aantal meldingen, et cetera.
De burgemeester bevestigt dat een aantal zaken toegenomen zijn. Het is niet een overall beeld. Het beeld dat het met de veiligheid minder goed gaat, kan de raad op basis van de cijfers die gespecificeerd zijn niet volhouden. Zij beveelt de Utrecht Monitor aan bij de raadsleden.
De heer Bosch (UtrechtNu) hoort de burgemeester spreken over gedaalde cijfers. Zij merkt op dat de aangiftebereidheid ook dalend cijfer heeft. In hoeverre gaat het om een daadwerkelijke daling, en in hoeverre zit het in de aangiftebereidheid voor bepaalde delicten.
Burgemeester Dijksma vindt dat een terechte vraag. Het college kijkt op basis van de politie cijfers naar de high impact crimes. Ook op basis daarvan doet zij haar uitspraken. Daarmee heeft de raad wel gelijk, en de burgemeester bevestigt dat dat ook een probleem is.
Gezegd is dat het college geen nieuwe acties ontwikkeld heeft; burgemeester spreekt dit tegen. Zij noemt het verblijfontzeggingsgebied en refereert aan het debat daarover. In de afgelopen twee jaar zijn nieuwe acties ingezet om de ervaren overlast en de problematiek van mensen die verslaafd zijn. Het college maakt zich zorgen over de toename van mensenhandel en homofoob geweld. Dit heeft blijvende aandacht. Het college heeft ook beleid op bestrijding van mensenhandel naar de raad gestuurd.
Zij gaat in op de opmerkingen over het opkoopregister (DOR). Haar brief daarover was bedoeld als een flinke winstwaarschuwing en ook in de richting dat gemakkelijk was om amendementen in te dienen. Soms is daarmee een effect te pakken dat na lang nadenken niet helemaal beoogd is. Zij heeft niet heel veel meer toe te voegen aan de uitgebreide brief over de stand van zaken op dit terrein, zo zegt zij richting de heer Van Steeg. Er worden stappen gezet. Er is wetgeving. 170 gemeenten gaan hiermee aan de slag. Het is fundamenteel in de aanpak van heling, et cetera. Het hele verhaal van de aanpak van criminele geldstromen heeft ook een kurk - de handhaving van het register. De raad heeft met een opeenstapeling van amendementen daarvoor 0 euro over. D66 doet dan de suggestie het te zoeken binnen Grenzen stellen en Perspectief bieden; de burgemeester reageert erop dat de raad veel gezegd heeft over preventie en niet alleen repressie. Dat betekent dan dat de burgemeester het recht moeten halen van de preventie middelen uit Grenzen stellen en Perspectief bieden; zij concludeert dat daaruit een driedubbel effect gesorteerd wordt van wat de raad niet wil. Er zij adviseert de commissie een paar nachtjes erover te slapen. Zij hoopt dat de raad haar in staat stelt dit op te lossen, zonder op preventie op het programma te moeten bezuinigen.
De heer Koning (D66) repliceert dat de afslag genomen is. In die zin voelt dit aan als terugonderhandelen. Hij denkt dat het goed is dat de burgemeester in haar brief de consequenties uiteen heeft gezet. Hij blijft hier wel bij hoe hij hier inzit. Hij daagt de burgemeester niet alleen te kijken naar het preventieve stuk in Grenzen stellen en Perspectief bieden - daar zitten ook repressieve maatregelen in waarbinnen te zoeken is wat zijn fractie betreft.
Burgemeester Dijksma begrijpt dat D66 haar een belangrijk instrument uit handen neemt door er nog 0 euro voor over te hebben. Dan is de boodschap vanuit de raad

het maar zelf uit te zoeken. Het college zal dat altijd met de stand van zaken. Het gaat wat haar betreft niet om terug onderhandelen maar om de consequenties van de besluiten uit de raad. Zij vindt het haar goed recht om dit mee te delen. Zij adviseert de raad onderling uit te maken hoe hiermee verder te gaan. Wanneer er niets verandert zal de burgemeester haar verantwoordelijkheid nemen. Dan deelt zij de raad mee hoe zij het gaat oplossen.
Met betrekking tot de straatintimidatie is in het debat in de commissie al uitgewisseld dat ook hiermee het college succesvolle zaken heeft gedaan; recentelijk was dit ook aan de orde bij de rechtbank. Het succes is vergelijkbaar met die in Rotterdam. De burgemeester adviseert de raad er niet te lang bij te blijven stilstaan maar in volle vaart door te gaan.
De burgemeester bevestigt dat het college de motie gaat uitvoeren over het Wijkservice Centrum. Het college gaat na welk type service geboden kan worden. De motie heeft ook een duidelijke ondergrens, namelijk het open houden. Binnenkort komt het college met een brief hierover naar de raad.
Mevrouw Fattal ging in op de jaarwisseling; het burgerberaad heeft meegekregen dat het college niet in verstevigde inzet op de handhaving zal het er voor het komend jaar. Dat wist men bij het voorstel. Die handhavinginzet is dat de gemeente met 8 BOA's in teams vanaf een bepaald moment intensiever gaat controleren. Het college gaat het afsteken van vuurwerk niet weg handhaven. Het is een kwestie van tijd. Het burgerberaad heeft vanuit de stad de norm gezet. Vervolgens zal het inderdaad een aantal jaren kosten om dat zichtbaar tot verandering te zien leiden. Wanneer de norm niet gezet wordt, zal het in ieder geval niet gebeuren. Hiermee heeft de burgemeester niet extra handhaving tot haar beschikking. Dat is destijds aan de voorkant helder gemaakt, ook in de raad.
Burgemeester maakt zich zorgen over de bezuiniging op de aanpak terrorisme; dan gaat het om ongeveer 10%. Het is nog een beetje onduidelijk hoe dat precies gaat landen. Het college gaat dat opvangen; er zijn middelen over om daar aandacht aan te besteden. Dit onderwerp zou zij in deze tijd niet hebben uitgekozen.
Richting de heer Van Steeg gaat de burgemeester in op de digitalisering. Het college en de raad hebben daar eerder over gesproken. Het college helpt mee aan de landelijke wetgeving hierover. Momenteel is een aantal Kamerleden bezig met een initiatief. Die wordt ook ambtelijk ondersteund. Ondertussen is er weer een uitspraak geweest over een casus in Amsterdam; haar collega daar heeft het middel ingezet. Ook daar heeft de rechter een vergelijkbare uitspraak gedaan zoals in de Utrechtse casus. Dat onderstreept het belang van wetgeving.
Het gevoel van veiligheid is een moeilijk maakbaar thema. De burgemeester heeft ook niet zomaar een middel of een druk op een knop om dat te beïnvloeden. Zij denkt dat dat ook te maken heeft met het gevoel van onrust dat op dit moment in de samenleving in ieder geval zichtbaar is; dat is op allerlei momenten te zien. Mensen worden daarvan onzeker en daardoor ook banger. Bestuurders doen er in deze situatie goed aan om in wijsheid te blijven opereren en te communiceren – het serieus te nemen en met mensen in gesprek te gaan en uit te leggen waar zij wel of geen invloed op hebben. Als het puur gaat over veiligheid, is de burgemeester van mening dat in de context van wat er is, geopereerd moet worden. Dan is er sprake van nieuwe technologieën. Die zijn daarin behulpzaam. De nieuwe technologieën moeten wel ingezet worden om effectiever te zijn.

De fractie van de PvdA ging in op femicide. Zelfs wanneer de burgemeester op papier de capaciteit krijgt, heeft zij nog niet de mensen. Laagdrempelig melden, vroegsignalering, voorlichting, weerbaarheid, zijn onderwerpen waarop meer te doen is. Die middelen zijn er niet. Zij begrijpt de vraag.
De heer Stam (PvdA) merkt op dat in de raad breed gedragen wordt dat er meer gedaan wordt op femicide. De raad is aan zet; hij vraagt de burgemeester een boodschappenlijst zo dat de raad de nodige keuzes kan maken en daarover spreken.
Dat gebeurt nu alleen aan de zijkant van een VBF-debat.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat de raad daarover gaat. Zij waakt voor stapeling van ambities zonder de beschikking te geven over middelen. In het domein van de veiligheid is dit ook niet gebeurd op dit punt. Er zijn keuzes gemaakt die niet maken dat zij royaler in haar middelen zit.
De heer Stam (PvdA) vraagt dit te maken keuzes inzichtelijk maken om voor femicide iets extra's te doen. Dit ligt breed de raad.
Burgemeester Dijksma heeft zojuist de raad thema's genoemd. Die zijn niet gratis. Zij gaat niet voor de raad beslissen waarop de raad gaat bezuinigen. De raad moet ermee beginnen te beslissen wat de raad dan niet meer doet. Het is nu onmogelijk om in de plooien van de begroting nog iets doen. Zij adviseert de Raad ambtelijke bijstand te zoeken om een amendement te maken met wat de raad eventueel zou willen, en wat het kost en dan beslist de raad zelf waaraan het niet meer uitgeeft.

Zij dankt de heer Skori voor het compliment.
Op de vraag te lobbyen tegen een wettelijk verbod op gezichtsbedekking [in demonstraties] heeft de G4 daarover uitspraken gedaan. In situaties met geweld of vernieling kan aan de orde zijn dat mensen niet met gezichtsbedekkende kleding moeten demonstreren. Er zijn situaties denkbaar waarin mensen zich niet veilig voelen wanneer ze tegen een regiem demonstreren.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt wie daarover gaat.
Burgemeester Dijksma antwoordt met De Driehoek.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt op basis waarvan.
Burgemeester Dijksma antwoordt op veiligheidsoverwegingen. Wanneer gezichtsbedekking de kleding gebruikt wordt om vernielingen te plegen of geweld tegen andere de bedrijven, grijpt de politie in. Ingegrepen wordt wanneer dat niet leidt tot een verdere escalatie van de situatie. Dat zijn genuanceerde afwegingen die op casusniveau gemaakt moeten worden en niet in algemene zin.
Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de nachtelijke handhaving; gekozen is voor deze uren omdat dat het minste effect zal hebben. Zij heeft ook niet het signaal gekregen dat dit een groot probleem is.
Met betrekking tot de discussie over het verblijfontzeggingsgebied en nog meer zorg, vreest de burgemeester het maximum bereikt te hebben aan de zorg die geboden kan worden. Dit debat zal gevoerd worden, ook op basis van een evaluatie die de raad is toegezegd, die binnenkort in het college ligt en daarna naar de raad gaat. Dan zal het college zowel het verblijfontzeggingsgebied als ook het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte met de raad bespreken. Amsterdam en Rotterdam zijn in hun totaliteit benoemd tot VOB's – verblijfontzeggingsgebieden. Daar wil de burgemeester niet naar toe.
De groene BOA's kunnen aan de orde gesteld worden in de NGHOR.

De heer Maas (VOLT) vraagt of dan niet een Utrechts samenwerkingsmodel natuur toezicht getekend moet worden alvorens over de groene BOA's te kunnen spreken.
De voorzitter verwijst naar de commissie NGHOR.
Burgemeester Dijksma vervolgt haar beantwoording. Zij gaat in op het camera-debat; zij kan daar lang of kort over spreken. Het korte antwoord is dat het geen academisch getal is. Dit is een politieke uitkomst van de onderhandelaars in deze coalitie. De prijs van 50 camera's is 600.000 euro. Het gaat nu om een principieel debat binnen de raad. Zij adviseert de raad dat debat te voeren.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op niet om geld te hebben gevraagd. Hij vraagt om een onderzoek. Om samen met de politie te kijken naar de dekkendheid van camera's in de straten.
Burgemeester Dijksma heeft ervan kennis genomen. Zij vindt het een buitengewoon intelligent voorstel maar gaat dat niet uitvoeren. Zij doet de suggestie dat heer Bos een motie maakt om na te gaan of de raad die aanneemt.
Voor het Zandpad verwijst de burgemeester naar wethouder Eerenberg.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) heeft gesproken over veiligheidsaspecten. De duiding laat hij graag bij de burgemeester en niet bij wethouder Eerenberg. Wethouder Eerenberg gaat niet over veiligheid.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat over thuiswerk recentelijk een uitgebreid debat gevoerd is. Dat initiatief is door de meerderheid van de raad omarmd, ook met een wijziging van de APV. Daarbij is ook een barrièremodel gemaakt in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de politie. Vervolgens vraagt de heer Bos daarnaast om definitief het Zandpad als locatie los te laten; het college heeft om zijn moverende redenen steeds gezegd dat nu nog niet te doen, omdat het college nog steeds op zoek is naar een aantal kleinschalige locaties om meerdere sekswerkers samen te laten werken. Dat hoeft niet volgens het oude model te zijn, waarschijnlijk is dat op kleinere schaal. Maar op voorhand deze locatie opgeven, terwijl er niet direct een nieuwe locatie is, lijkt het college onverstandig.
Zij vervolgt met haar beantwoording met in te gaan op de vraag van de heer Paalman ook de relatie met Den Haag. De burgemeester stelt voor per casus in te gaan op de relatie met Den Haag; wanneer de burgemeester vindt dat er zaken gebeuren die zij onverstandig vindt zal zij dat inbrengen en dan zal al dan niet met de VNG erop gelobbyd worden wanneer partijen dat effectief vinden.
Als het gaat om de weerbaarheid van de overheid op digitale aanvallen zou wethouder Streefland meer kunnen zeggen over de eventuele gevolgen van een digitale aanval. De burgemeester houdt het voor mogelijk in een Raadsinformatiebijeenkomst hierover door te praten. Ook op NPO zal in een programma hierover voorlichting worden gegeven.

De heer Paalman (HORIZON) merkt op dat dit niet helemaal zijn vraag was. Hij sprak over het inzetten van jongeren die digitale fout ingaan, als “hackers” voor de gemeente om daarmee de veiligheid voor de burgers te verbeteren. Hij wil graag weten hoe het daarmee staat omdat hij dit niet terugvond in de begroting.
Burgemeester Dijksma moet dat navragen.

Wethouder Oosters gaat in op de inbreng van GroenLinks.
Zij dankt de fractie voor de mooie woorden over Samen Stad Maken; ook het college kijkt uit naar de behandeling van het Utrechts plan proces.

De vraag over het Ondernemersfonds kan de wethouder meenemen in de gesprekken die het college heeft met het Ondernemersfonds; het is uiteindelijk aan de ondernemers zelf om daarin een keuze te maken. Ook dat is opgemerkt vanuit de commissie. Dit vindt nu ook al plaats. Het Ondernemersfonds draagt al bij aan bijvoorbeeld de Buurtbus in Overvecht en voor initiatieven op winkelcentra wordt half-om-half investeert door het Initiatievenfonds en het Ondernemersfonds.
De vraag van het CDA over de grote evenementen die vanuit het Initiatievenfonds gefinancierd worden; het college werkt momenteel aan het omzetten van de overige gelden van het Evenementenfonds na de bezuinigingen van de Voorjaarsnota om de gratis stads- en volksfeesten te ondersteunen. De heeft de raad voor de zomer in het locatiebeleid vastgesteld. Te zien is dat zij enorm worstelen om op dit moment het hoofd boven water te houden en toegankelijk te zijn voor iedereen.
Het college en uiteraard ook de raad vinden het wel heel erg belangrijk om te waarborgen; het is onwaarschijnlijk dat het helemaal zonder de hulp van het Initiatievenfonds mogelijk is. Daarbij gaat er maximaal 35.000 euro per evenement uit en is de bezuiniging van het Initiatievenfonds veel meer, de 770.000 euro. Het zit nog niet direct zoden aan de dijk, om alleen die evenementen daar niet meer uit te halen.

De Partij voor de Dieren hield een pleidooi voor het Initiatievenfonds, net als het CDA, VOLT, EenUtrecht, StadsbelangUtrecht - de wethouder is benieuwd naar hun voorstellen. Hun passie spreekt voor hen.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de wethouder iets meer kan zeggen over de fasering van wat gefinancierd worden buiten het Initiatievenfonds en daaraan een bedrag te hangen.
Wethouder Oosters antwoordt dat het op dit moment om drie grote feesten gaat: Canal Pride, Keti Koti en Sint Maarten. Sint-Maarten wordt gedeeltelijk door de Cultuurnota gedekt. De wethouder durft niet te zeggen dat er voldoende middelen zijn voor de Canal Pride en voor Keti Koti om niet meer te hoeven putten uit het Initiatievenfonds.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de wethouder de raad kan informeren over de bedragen die daarmee gemoeid zijn en over de termijnen.
Wethouder Oosters antwoordt dat te zullen doen. Momenteel worden de gelden van het Evenementenfonds nog uitgewerkt om de middelen te stoppen in de gratis stads- en volksfeesten. Zij zal de raad gelijktijdig met dit daarover informeren, naar verwachting Q1 2025.
Student & Starter vond dat het aan urgentie ontbrak in de programmabegroting voor wat betreft de jongerenparticipatie; de wethouder trekt zich die kritiek enorm aan. Ze dankt deze fractie voor de aanmoediging. Zij benadrukt dat de urgentie op dit onderwerp niet ontbreekt. Het bewijs daarvoor is dat zelfs zonder plan van aanpak er al heel veel op dit thema gebeurt. Bijvoorbeeld met Denkkracht Utrecht, dit weekend in het stadhuis, maar ook het zeer actieve jongeren platform Young Minds is bij heel veel activiteiten van de gemeente betrokken. De wethouder is het eens met Student & Starter dat er meer mogelijk is en ook diverser. Daarom is het college ermee aan de slag. De oplevering in Q1 zal niet mogelijk zijn. Voor Teams Samen Stad maken en Jeugd is het heel erg belangrijk om te prioriteren en daarmee ook haalbare doelstellingen voor te stellen; dat heeft het college dan ook gedaan.
In het kader van De jongerenraad als concrete invulling, heeft het college een goede samenwerking met Young Minds, Denkkracht, 13030. Utrecht kent ook de kinder-

raden. De vraag of Utrecht een afzonderlijke jongerenraad wil of juist de bestaande netwerken aan elkaar verbonden wil zien, is iets voor de aanpak die gezamenlijk geformuleerd gaat worden. Zij stelt voor daarop te wachten.
De ChristenUnie vroeg naar Wijkplatform Noordoost. De wethouder bevestigt dat dit ontzettend jammer is. De ontwikkeling ziet het college niet graag in de stad. Het college heeft de raad hierover geïnformeerd in de brief van 24 september over de wijkplatforms. In de bijlage daarvan staat een uitgebreide beschrijving hoe dit tot dit moment heeft kunnen gebeuren. Het college leert hiervan om na te gaan hoe dit in de toekomst te voorkomen is. Voor nu is te zien dat een aantal leden naar de wijkcoöperatie Griftstroom verhuizen. Zij kijken samen met het Wijkbureau naar hoe zij mogelijk de rol van het Wijkplatform kunnen overnemen.
Een Utrecht stelde een aantal concrete vragen:
De fractie wil investeren in participatie ten koste van het Ondernemersfonds; de wethouder kan het moeilijk om eens zijn met de doelen die de heer Dijkstra noemde. Het is wel belangrijk dat de dekking klopt. Daarvan heeft zij op dit moment geen idee.

Het college wilde de participatieverordening aan de raad toezenden na de bespreking over de wijziging van het UPP; die bespreking is een keer door de raad naar achteren geschoven. Daardoor is het verzenden van de verordening ook naar achteren geschoven. Het college is nog steeds van plan de in Q4 naar de raad toe te sturen.
De doelstelling van participatie komt rechtstreeks uit de beleidsnota Samen Stad Maken; ook zij vindt dit een behoorlijk laag percentage. Dat is de wethouder volledig eens met de fractie. Zij heeft niet de illusie dat in het allereerste jaar van uitvoering het reëel is om te verwachten dat de percentages met tientallen zullen stijgen. Zij moet daarvan een realistisch beeld schetsen. Bovendien moet rekening gehouden worden met de groei van de stad. Gelijkblijvende percentages zijn grotere absolute getallen, en dus een grotere absolute stijging.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het doel op ambitieniveau ligt; hij wil graag weten of dat 70% is of iets dergelijks. Dat hoeft niet bereikt te worden in een jaar; dat kan ook over 5 of 10 jaar zijn. Hij ziet geen ambities geformuleerd.
Wethouder Oosters brengt in herinnering dat in het afgelopen jaar ontzettend vaak gesproken is over de ambities op participatie. Die heeft de raad kunnen lezen in de beleidsnota Samen Stad Maken en elkaar kunnen bespreken. De wethouder waakt voor een te rooskleurig beeld als het gaat om de percentages over bijvoorbeeld dit soort tevredenheidcijfers. Zij heeft geprobeerd daarvan een realistisch beeld te schetsen. Zij is er benieuwd naar wat de heer Dijkstra nodig heeft om met de ambitie dat nog meer terug te zien ook in de programmabegroting.
De volgorde van de hervormingsbezuinigingen en de gemeenschapskracht en hoe dat uiteindelijk gezamenlijk gedaan gaat worden; zij erkent de worsteling van de heer Dijkstra. Het bestuur zit een beetje in de squeez omdat er een enorme opgave ligt met de hervormingsbezuinigingen, maar ook een duidelijke opdracht om met de gemeenschapskracht aan de slag te gaan. Het college ziet hier een moeilijkheid. Daarom is Samen Stad Maken ook nauw betrokken bij dit hele proces. Daarbij gaat het om de taken die over te dragen zijn aan de gemeenschap, maar ook wordt het team deel van alle voorgestelde hervormingsbezuinigingen om zo de betrokkenheid van de stad te waarborgen. Bij de komende Voorjaarsnota zal het college de raad hierover specifieker informeren hoe dit uiteindelijk vorm gaat krijgen.

Gemiste vragen?
De heer Dijkstra (EenUtrecht) gaat in op het laatste antwoord. Hij vraagt waarom daar niet een reservering is opgenomen.

Wethouder Oosters licht toe dat dit veroorzaakt wordt door een onvoldoende scherp beeld van de taken die realistisch zijn om over te nemen door de stad en wat daar dan bijhoort om dat op een goede manier te doen. Dat is eigenlijk nog het traject dat naast de hervormingsbezuinigingen gelopen wordt. Het college kan nu nog moeilijk zeggen wat hierin te investeren; momenteel worden die desbetreffende taken uitgewerkt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of dat uiteindelijk wel tot een bedrag gaat leiden: een startinvestering.
Wethouder Oosters begrijpt deze vraag heel goed; zij durft daarop niet vooruit te lopen. Dat komt omdat er een enorme opgave ligt op de hervormingsbezuinigingen. Om die reden verwijst zij naar de Voorjaarsnota; daar zal het college een stuk concreter worden over dit aspect van de hervormingsbezuinigingen.

Wethouder Streefland gaat in op de inbreng van de VVD over de hervormings-bezuinigingen en wat dat betekent voor het ambtenarenapparaat; meerdere raadsleden hebben daarover gesproken.
De organisatie is in de afgelopen vijf jaar gegroeid. Dat heeft allereerste maken met groei van de stad. Maar zeker ook met extra taken, ontwikkelingen en beleidsambi-ties waarmee de gemeente te maken heeft. Als voorbeelden noemt de wethouder Jeugd, Wmo, doordecentralisatie, verschillende crises, Oekraïne, corona, energie-crisis, et cetera. Daarop moeten direct mensen ingezet worden om een en ander te kunnen uitvoeren. De wethouder noemt nog enkele andere items in dit kader: inbesteding, beveiliging, de WOO-zoeken die zijn toegenomen. Extra opvang voor groepen, de EU-arbeidsmigranten - dan moet er op gehandeld worden. Dat is ook de reden waarom soms besloten werd tot inhuur. Daar zal ook wel iets aan gedaan worden. En de Europese wetgeving op het gebied van IT - dat zijn 13 wetten waarop de gemeente Utrecht moet acteren. Dat betekent niet dat 13 andere wetten niet meer nodig zijn.
Utrecht was heel lang heel laag bezet, kijkend naar de bezetting in andere G4-gemeenten. In 2019 1,3fte per 1000 inwoners, in de G4 was dat 16,5. In het afgelopen jaar is de organisatie van de gemeente gegroeid naar 14,6 per 1000 inwoners en zat het G4 gemiddelde op 18,6 fte per 1000 inwoners. Dat betekent nog steeds dat de gemeente Utrecht nog steeds lager zit dan andere G4 steden voor alle taken die de gemeente doet en om de groei te accommoderen. Tegelijkertijd kijkt het college ook naar wat de hervormingsbezuinigingen gaan betekenen voor het eigen [ambtelijk] apparaat.
Hier kijkt het college naar, en de organisatie gaat efficiënter en doelmatiger werken. Maar dat betekent niet dat de organisatie van de gemeente Utrecht plotseling in een heel ruim jasje zit en dat sommige ambtenaren niets doen.
Mevrouw Meerding (VVD) hoort de wethouder zeggen dat de gemeente Utrecht niet in een ruim jasje zit, vergeleken met de G4. Maar Utrecht is toch de kleinste gemeente van de G4. Zij vindt dat niet vreemd.

Wethouder Streefland merkt op dat de groei van de gemeente Utrecht het grootst was. Dat betekent dat Utrecht het niet meer kon doen met het toenmalige bestand. Bovendien had Utrecht dezelfde opgave als alle gemeenten, ook de G4 steden. Om de crises op een goede manier in goede banen te leiden. Daaraan is te zien dat Utrecht een grote G4 stad is met de vraagstukken die bij zo'n grote stad horen.

Het college werkt echt een blik voorwaarts door kritisch naar het eigen apparaat te kijken, en ook in deze hervormingsmaatregelen.
Zoals wethouder Schilderman gisteren toelichtte kent de gemeente drie zoekrichtingen:
(1) efficiënter werken in de gemeenschappelijke organisatie en prioriteren van beleid. Dat moet de gemeente beter doen en dat zou ook heel erg helpen als het gaat om de werkdrukvermindering. Dat betekent ook dat niet alles meer kan. Dat betekent dat de raad en ook het college vaker gaat horen dat het niet gaat. Daaraan zal de organisatie ook moeten wennen.
(2) minder ambitie en kwaliteit
(3) het verhogen van het verdienvermogen
Momenteel wordt uitgezocht wat te doen met het vastgoed, bijvoorbeeld voor Wijkbureaus en hoe het vastgoed in te zetten. Dat wordt op dit moment uitgezocht.

Het proces richting de raad; in het voorjaar zal een uitgebreidere technische sessie gehouden worden met uitleg over hoe het college het doet, hoe groot verwacht het college wat op welke gebieden met daarvoor een bijbehorende raadsbrief en de uitgebreide voorjaarsnotabehandelingen en de te maken keuzes van de raad. Die route is afgesproken.
Op de vraag of dit tot gedwongen ontslagen leidt, zet de wethouder uiteen dat daarop op dit moment nog geen zicht is. In principe zijn nog andere knoppen om aan te draaien. De wethouder kan niet beloven dat er nooit ontslagen zullen vallen.
Gekeken zal worden naar uitstroom, gekeken zal worden naar inhuur en ook zullen [inspanningen gepleegd worden om het ziekteverzuim te verminderen]. De wethouder is het geheel eens met de woorden van de heer Bos; daaraan zit een financiële component. Wanneer de gemeente dit beter doet, zal dat ook leiden tot minder kosten. Daarop zal het college uitgebreider ingaan.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt wanneer de wethouder ingaat op het ziekteverzuim.
Wethouder Streefland antwoordt dat dit al een tijd aan de gang is. Het college heeft de raad een brief gestuurd over het ziekteverzuim en wat het college daarop doet. Natuurlijk brengt het college in kaart wat de reductie van ziekteverzuim gemeente Utrecht zal opleveren. Het college is bezig bij verschillende afdelingen waar het ziekteverzuim het hoogst is met extra interventies. Het gaat over leiderschap, het gaat over regie het gaat over gelukkige medewerkers. Het college zal de raad meenemen en informeren in het voorjaar bij een technische sessie over dit onderdeel over ziekteverzuim.
Gebruik van AI bij hervormingen vindt plaats bij bijvoorbeeld het opstellen van teksten, sneller zoeken, WOO - bij WOO-verzoeken moet de gemeente Utrecht heel veel mensen aannemen om [alles af te handelen]. Het college heeft ook enkele kaders in acht te nemen, namelijk U-thiek, AVG privacy, algoritme-register, maar ook de Europese AI Act - dat zijn de kaders waar de gemeentelijke organisatie aan moet

voldoen. Het is helpend, maar niet voor alles en soms moet de gemeente daarmee oppassen.
De heer Paalman (HORIZON) vindt het heel goed dit enthousiasme over AI te vernemen. Hij vraagt hoe de wethouder voorkomt dat het een blackbox wordt.
Wethouder Streefland vraagt wat de heer Paalman verstaat onder blackbox.
De heer Paalman (HORIZON) stelt voor dit debat te voeren bij het IT-debat.
Wethouder Streefland lijkt dat heel goed. Zij benadrukt dat dit alleen magic bullets. Wetgeving komt vaak naar innovatie. Het gaat vaak over bewoners gegevens van mensen; de gemeente Utrecht heeft die gegevens te beschermen.
De wethouder benadrukt niet zomaar met ChatGTP in zee te zullen gaan wanneer er heel veel informatie op het net komt.
Bezuinigingen niet ten koste van buurt- en wijkgericht werken van GroenLinks. Het college sluit aan de voorkant niets uit op alles wat de gemeente te doen heeft. Dat betekent dat in de breedte gekeken moet worden. Het college begrijpt de vraag het goede werk in wijken en buurten in stand te willen houden. Het college houdt alles tegen het licht. Het college zal meenemen hoe het, het doet met de wijkbureaus en het vastgoed en of dat effectiever en efficiënter is te doen.
Het CDA sprak over ziekteverzuim. De wethouder schetst situaties in het werk waarin ziekteverzuim zich voor gaat doen.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) hoort wat de wethouder zegt over ziekteverzuim. De vraag is wat de wethouder feitelijk voorstelt; zou de wethouder dit willen agenderen of adviseert hij de raad de kaarten even op de borst te houden zodat zij terug kan komen met een uitgewerkt verhaal.
Wethouder Streefland antwoordt zich voor te nemen dit te doen als onderdeel van de technische sessie in de Voorjaarsnota waarin ziekteverzuim-reductie een belangrijke draaiknop is; dat geeft het college verdere richting om dit goed te doen. Wanneer de raad dat daarna nog onvoldoende vindt, is agendering altijd nog mogelijk.
Over management zet de wethouder uiteen dat de Span of Control in Utrecht veel groter is, die zit op 31 werknemers. Dat zou naar 1 op 19 moeten. Het college heeft ze te steunen om hun werk goed te doen. Het is ingewikkeld. En het management heeft een enorme workload. Dit geeft de wethouder de commissie even mee.
Het recht van onbereikbaarheid - Utrecht houdt vast aan de geldende wetgeving en de cao. Dit hoort daarbij. Dit zit tussen de cao onderhandelaars en de wetgeving waarmee het college het doet. De huidige praktijk is dat wanneer een medewerker na werktijd niet bereikbaar wil of kan zijn, kan hij dat aangeven bij medewerkers. Maar soms is het andersom. Soms moet iemand in de avond werken, vindt dat fijn, kan ’s ochtends iets later beginnen om andere dingen te kunnen doen. Die vrijheid is er nu ook. Dat betekent ook iets voor het werk dat hier gedaan wordt. Soms heeft het college mensen in de avond nodig op andere momenten. Dat geldt voor de raad en dat geldt voor het college en ook voor de ondersteuning. Het college volgt in dat opzicht de cao-onderhandelingen. De wethouder zit in de commissie voor arbeidszaken. Zij stelt voor de behandeling in de Tweede Kamer nu eerst af te wachten.
De heer Ait Daoua (D66) begrijpt dat dit bij de cao-onderhandelingen ligt. Hij merkt op dat in Utrecht het percentage erg hoog is. Hij vindt dat wanneer het om werkdruk gaat verschillende oplossingen geprobeerd moeten worden. Er zou bijvoorbeeld gekeken kunnen worden naar dat de afspraak juist is niet bereikbaar te zijn, tenzij.

Wethouder Streefland wacht op dit moment de route af; behandeling in de Tweede Kamer. Dit gaat over de gemeentesecretaris en de werkgever en daarin ook de ondernemingsraad. Dit is haar prioriteit niet op dit moment. Zij wil dit daar laten.

De wethouder vervolgt met in te gaan op het zaaksysteem. Zij stelt voor dit op een ander moment te bespreken in een debat. De wethouder benadrukt dat het niet zo is dat het college plannen maakt en niet uitvoert. Het college vervangt momenteel bestaande functionaliteit één op één. Dat heeft geen impact op de kwaliteit van de dienstverlening. Zij zegt dit aan de voorkant ook naar aanleiding van vragen daarover. Het college loopt op schema om de vervanging op tijd af te ronden. Het college zal hierover doorgaan in het debat.
De PvdA sprak over de BOA's en het nieuwe functiehuis; in de raadsbrief van september 2023 is de uitkomst van een benchmark van BOA functies gedeeld met de raad. De uitkomst was dat de inschaling van boafuncties niet afwijkt van die functies in andere gemeenten. Wel is besloten te kijken naar het herzien van de huidige functieopbouw om die ook graag aantrekkelijk te laten zijn voor de toekomst door het takenpakket van functies te wijzigen. Daarmee ontstaan nieuwe functies waardoor medewerkers meer perspectief hebben op doorgroei. Dat is toentertijd ook gedeeld. In de tussentijd was er een tekort aan BOA's op de arbeidsmarkt. De BOA's werden weggekaapt bij andere bedrijven maar niet de overheid. Destijds is tijdelijk besloten dat BOA's tijdelijk een arbeidsmarkttoelage krijgen met als doel destijds de actuele uitstroom af te remmen. Dat is duidelijk en nadrukkelijk gecommuniceerd dat die toelage niet voor altijd was, maar een tijdelijke en dat die zou komen te vervallen bij 1/1/2025, zowel richting de raad als richting de medewerkers. Voor alle 170 medewerkers komt de toelage te vervallen; dat was vooraf bekend. In de herziene functie opbouw is te zien dat 123 medewerkers een functie krijgen met een hogere schaal, dus uiteindelijk met meer perspectief. Dat geldt voor een deel van de medewerkers dus niet. De meeste medewerkers blijven in dezelfde schaal of ze gaan naar een hogere schaal. Er is meer differentiatie zodat er meer doorstroom is.

De vraag is of er compensatie kan zijn; die kan er niet zijn. Het proces is zeer zorgvuldig en duidelijk geweest. Er is geen geld voor een langdurige toelage. Daarvoor is ook geen grond. De wethouder benadrukt dat het college dit zeer zorgvuldig heeft gedaan. Zij bevestigt dat er begeleiding is voor BOA-medewerkers die die arbeidsmarkttoelage niet meer krijgen. Dat wordt ook voorbereid. Vragen daarbij zijn hoe de gemeente ze kan helpen bij een goede budgettering wanneer die nodig is.
De heer Stam (PvdA) vraagt of hiermee 50 mensen hierop achteruit gaan. Of is de groep groter omdat de schaalsprong aan de onderkant van het schaalhuis kleiner is dan de bovenkant.
Wethouder Streefland vindt dit een te technische vraag waarop zij nu op dit moment geen antwoord kan geven. Ze zijn niet achteruit gegaan in de schaal. Voor sommigen betekent het dat ze een schaal hoger doorgaan naar een volgende schaal. Op termijn betekent dat ook meer geld.
De voorzitter merkt op richting de heer Stam dat deze discussie niet thuishoort in deze commissie. Zijn vragen hebben betrekking op de uitvoering van HR.
Wethouder Streefland vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van VOLT over de zoekrichtingen bij de hervormingen met de eerder gegeven

informatie te herhalen. De gemeente licht bestaand beleid door op nut en noodzaak om vervolgens beleid te kunnen schrappen waar schrappen mogelijk is. De vermindering van thematisch beleid wordt daarin meegenomen. Het college kijkt ook naar decentrale bedrijfsvoeringfunctie; nagegaan wordt of met centralisatie een verbetering ontstaat. Ook wordt gekeken naar maatschappelijke accommodaties waarover de wethouder zojuist sprak in antwoord op de desbetreffende vraag van GroenLinks.
De wethouder gaat in op het Handhavingdossier op de inbreng van VOLT. Het debat zal 5 december plaatsvinden. Daarbij zullen zowel wethouder Eerenberg als zij daarbij aanwezig zijn. Daaraan vooraf ontvangt de raad een brief waarin het college de update geeft over hoeveel nieuwe zaken er zijn. Een deel van de behandeling zal in het geheim moeten plaatsvinden omdat er een behoorlijk aantal zaken onder de rechter zijn. Dat zijn zaken waar in Utrecht al in het gelijk gesteld is, maar die een vervolg hebben gekregen. De wethouder stelt voor dit af te wachten. Een deel zal zoveel mogelijk openbaar besproken worden.
Student & Starter ging in op stageplekken. Dit is aan de fracties zelf. Wat haar betreft hoeft het college daarop geen beleid te maken. Zij moedigt de fracties aan dit te gaan doen.
De uitstroom onder de 30 jaar is hoog. De wethouder noemt de exit monitor om goed zicht te krijgen op de vertrekkende medewerkers. Redenen voor vertrek zijn door-groei behoefte, iets anders en salaris.
Op dit moment werkt het college aan het optuigen van een career centrum om doorstroom voor medewerkers eenvoudig te maken. De verwachting is dat het ook deze groep jonge medewerkers helpt om intern door te stromen in plaats van extern.

Veel vragen vanuit de ChristenUnie zijn al beantwoord in het eerdere deel. De wethouder herhaalt eerder gegeven informatie over de route .
Richting horizon zet de wethouder uiteen dat het college gebruik maakt van de dienstenleverancier voor het uitvoeren van een pentesting (red: onderzoek naar kwetsbaarheden van onderzochte systemen).
Het college werkt aan allerlei andere processen. Het college probeert het Sterrenteam te formeren.
De gemeente heeft ook heel veel beheertaken die leden van het Sterrenteam wellicht niet zo leuk vinden. Het is altijd zoeken naar waar mensen te vinden zijn en waar ze op te leiden zijn. Als taken sexy zijn, zitten de taken niet altijd bij de gemeente.
De wethouder dankt de heer Paalman voor de tip voor het eventueel benutten van het gebouw van het Datacentrum aan de Manitobadreef voor de opvang.

Gemiste vragen?
De heer Dekkers (GroenLinks) heeft een toezegging gevraagd voor een gesprek met het Ondernemersfonds; een melding wanneer daarover iets terug gehoord wordt. En hij heeft gevraagd er aandacht voor te hebben dat niet nog een extra ingewikkelde procedure komt,

De heer Paalman (HORIZON) had nog een antwoord te goed van de burgemeester over de hackers. En hij had een vraag gesteld over de ondernemers die zich genoodzaakt voelen om beveiligers in te huren; of de gemeente die ondernemers tegemoet kan komen, niet alleen met geld maar misschien ook met andere middelen.

Wethouder Oosters gaat in op de vraag over het Ondernemersfonds. Zij weet nog niet hoe zij deze informatie kan verwerken.
De heer Dekkers (GroenLinks) doet als suggestie de Voorjaarsnota.
Wethouder Oosters is het daarmee eens; zij zal de informatie toesturen voor de voorjaarsnota. Die informatie zal niet in een afzonderlijke brief worden gewerkt.

Burgemeester Dijksma licht toe dat de hackers van haar geen harde toezegging was. Dat was een gesprek. De politie werkt met hackers. Of de gemeente dit gaat doen is aan de gemeentesecretaris. Hiervoor heeft het college op dit moment geen plannen. Voor het overige gelden de woorden van wethouder Streefland.

De heer Ait Daoua (D66) had een vraag gesteld over het zaaksysteem, over hoe de maatregelen in de praktijk eruit komen te zien, hoe ervoor gezorgd wordt dat het systeem daadwerkelijk goed functioneert.
Wethouder Streefland refereert aan het door haar gegeven antwoord. De functionaliteit wordt één op één vervangen. Dat heeft geen impact op de kwaliteit van de dienstverlening. Het vervangende systeem wordt in veel andere Nederlandse gemeenten gebruikt. Bekend is dat het de groei en de volumes aan kan. Vooralsnog loopt het college op schema om de vervanging op tijd af te ronden.
Met betrekking tot de groei en de toekomstbestendigheid heeft het college ook al voorbij deze vervanging gekeken en gaat [het systeem]. Dit betreft gemeente brede common ground oplossingen waarbij samengewerkt wordt met andere gemeenten.

Tweede termijn
De voorzitter vraagt de commissie de termijn alleen te benutten voor richtingen zoals moties en amendementen voor de eindbehandeling.
Mevrouw Meerding (VVD) gaat in op de informatie over het Wijkservice Centrum Vleuten De Meern. De burgemeester zei daarover dat het college kijkt naar het schrappen van diensten, maar de deuren blijven open. Zij attendeert het college op het dictum van de motie: die zegt dat het Wijkservicecentrum en de bijbehorende burgerzakenbalies open moeten blijven. Zij krijgt graag de toezegging dat de motie conform het dictum wordt uitgevoerd.

De heer Paalman (HORIZON) houdt het voor mogelijk dat hij een motie indient in de raad.

De beantwoording
Burgemeester Dijksma komt op de uitvoering van de motie terug. Dan kan mevrouw Meerding zien of zij van mening is dat de burgemeester zich voldoende conform letter en geest gedraagt. Het college kijkt in bredere zin naar de wijze waarop wijkservicecentra optimaal in te zetten zijn. In de motie wordt gevraagd de service te behouden in Vleuten De Meern en het Wijkservicecentrum open te houden. Dat is goed verstaan. Het college kijkt in het kader van de hervormingen breder, maar de dienstverlening voor alle wijkservice centra. Het zou vreemd zijn een service centrum op voorhand daarvan uit te sluiten. De burgemeester vindt het verstandig om hierover op een ander moment op terug te komen. Zij heeft mevrouw Meerding goed gehoord.

Toezeggingen

De heer Lok (commissiegriffier) deelt mee dat

- de burgemeester zal in de vorm van een onderdeel van een breder verhaal over de hervormingen reageren op de vragen over de uitvoering van de motie Wijkservice centrum in Vleuten De Meern. Zij verwacht dit in de loop van volgend voorjaar naar de raad te sturen.
- In Q1 2025 zal een brief volgen over het Initiatievenfonds en de ondersteuning van onder andere grote evenementen die uit dit fonds worden gefinancierd.
- Bij de voorjaarsnota wordt de raad geïnformeerd over de hervormingsbezuinigingen en de gevolgen voor participatie/gemeenschapsvorming.
- Zal de brief volgen met een update over de stand van zaken inzake het handhavingsdossier voorafgaand aan de commissie behandeling in VBF.
- Voor de voorjaarsnota zal de raad geïnformeerd worden over het gesprek met het Ondernemersfonds, over het financieren van initiatieven zonder ingewikkelde procedure.
- Het aanbod is gedaan voor een informatiebijeenkomst over weerbaarheid tegen digitale aanvallen op kritische infrastructuren en het aanbod van de wethouder voor een technische bijeenkomst over ziektereductie.

De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten om daarna ruimte te bieden voor de JWCS-vergadering.

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
837	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-10-2024 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2025	Voor de VJN wordt de raad geïnformeerd over het gesprek met het Ondernemersfonds om ook initiatieven te kunnen financieren (zonder ingewikkelde procedure), nu op het Initiatievenfonds wordt bezuinigd.	Wethouder Oosters	Participatie	31-05-2025		
836	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-10-2024 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2025	In Q1 2025 volgt een brief over het initiatievenfonds en de ondersteuning van ‘grote evenementen’ vanuit dit fonds;	Wethouder Oosters	Participatie	31-03-2025	20241112: onderwerp komt terug in raadsbrief Evenementen van Q1 2025.	
835	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-10-2024 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2025	In het voorjaar wordt de raad geïnformeerd over de hervormingsbezuinigingen, inclusief de uitvoering van de motie 'M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de Meern' en de gevolgen van de	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	31-05-2025		

		bezuinigingen voor participatie/gemeenschapsvorming.					
829	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 17-10-2024 8. Drugs(criminaliteit)	In Q1 2025 volgt een raadsbrief over het effect van de bezuinigingen op preventie (ingaande per 2026), inclusief de impact van bezuinigingen van het Rijk.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2025		
808	Commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte 19-09-2024 10. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport: Vergroening, van droom naar daad	Bij de nieuwe nota WAAVA (eind 2024 of begin 2025) komt college terug op de mogelijkheden om op individueel niveau bomen af te schrijven. Deze nota komt aan de orde in commissie VBF	Wethouder Schilderman	Financiën	31-01-2025		
805	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 19-09-2024 10. Voortgangsbrief aanpak Agenda tegen uitbuiting 2023	De wethouder zegt toe een separate raadsbrief te blijven sturen over de voortgang op dit onderwerp. In het eerstvolgende voortgangsbericht wordt o.a. aandacht besteed aan:	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid		20241030 In Q2 2025 komt er een voortgangsbrief over de aanpak van de Agenda tegen uitbuiting over 2024.	

		-de samenwerking met het Rijk en de rol van Utrecht in de regio; - toevoeging van recidievencijfers, -Indien mogelijk: wat we kunnen doen tegen arbeidsuitbuiting bij ongedocumenteerden.					
752	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De wethouder zegt toe: •De raad in Q1 2025 een raadsbrief te sturen met de uitwerking van de voorgestelde hervormingen in de personele organisatie, met daarin ook de voortgang van het pan om IT-talenten duurzaam aan de organisatie te binden, evenals het 'cappen' van inhuur.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-03-2025		
751	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel	De burgemeester zegt toe: •Om de raad in Q4 2024 een integrale reactie toe te zenden op de gevolgen	Burgemeester Dijksma	Handhaving	31-12-2024		

	Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	van de bezuinigingen op handhaving in samenhang met het Rekenkamerrapport 'Over lastig handhaven'.					
750	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De burgemeester zegt toe: •Bij de voortgangsbrief op de aanpak straatintimidatie met daarin de terugkoppeling op het verloop van de pilot een reflectie op of deze aanpak verder uitgebreid kan worden.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-10-2024		
749	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 02-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De wethouder Financiën zegt toe: •Om de raad bij de VJN 2025 te informeren over de nieuwe toekomstbestendige systematiek van het groeikader en een technische sessie te organiseren.	Wethouder Schilderman	Financiën	31-05-2025	20241709 U wordt hierover in Q2 2025 geïnformeerd bij de Voorjaarsnota 2025	
809	Gemeenteraad 27-06-2024 24. Afrondende	Wethouder Streefland zal de uitkomst van het in motie 282 gevraagde	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2024		

	besluitvorming na debat over Inclusieve gemeentelijke organisatie	onderzoek in Q3 2024 in een brief aan de raad delen.					
744	Gemeenteraad 27-06-2024 14. Raadsvoorstel Beleidsnota Samen stad maken	M249 Samen de stad scherper maken	Wethouder Oosters	Participatie	31-03-2025		
740	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 20-06-2024 3. Raadsvoorstel Jaarstukken 2023	In Q3 2024 ontvangt de raad een raadsbrief over straatintimidatie	Wethouder Voortman	Openbare Orde en Veiligheid	30-09-2024		
738	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 13-06-2024 9. Raadsbrief Voortgang aanpak overlastgevende vreemdelingen	In Q4 volgt een raadsbrief met o.a. meer cijfermatig inzicht bij de huidige aanpak (met o.a. een ‘mini-dashboard’).	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2024	De raadsbrief met o.a. een meer cijfermatig inzicht bij de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen volgt in Q2, gelijktijdig met de cijfers ten aanzien van deze aanpak in de voortgangsrapportage veiligheidsagenda 2024.	
735	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 30-05-2024 12.	De raad ontvangt op een nader te bepalen moment een raadsbrief over de	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid			

	Spoeddebat politie inzet bij pro-Palestina demonstraties Universiteit Utrecht	evaluatie van de demonstraties, waarbij o.a. Amnesty betrokken wordt, evenals demonstranten over hun ervaringen bij de demonstraties, i.r.t. de politie-inzet én waarbij aandacht wordt besteed aan de rol en inzet van verbindingsteams.					
734	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 30-05-2024 10. Raadsvoorstel Beleidsnota Samen stad maken	In Q1 2025 volgt een raadsbrief met daarin o.a. informatie over: ○ De 0-meting van de benoemde indicatoren; ○ Eerste ervaringen met het Kompas; ○ de 'rechtspersoonlijkheid'; ○ het effect van de voorgenomen bezuinigingen; - en hoe dit tot mogelijke bijstellingen in het beleid kan leiden door de Raad.	Wethouder Oosters	Participatie	31-03-2025	20241112: in deze brief komt ook het onderwerp buurtbudgetten aan de orde	

733	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 30-05-2024 8. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2025-2028 Het Utrechts Archief (HUA)	In november 2024 volgt een raadsbrief met een update over stand van zaken, specifiek met het oog op de voorziene uittreding van het Rijk en o.a. en de rol van de raad en de aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling aan de hand van de gewijzigde WGR.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-11-2024		
690	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 04-04-2024 7. Raadsbrief Uitvoeringsplan inclusie en diversiteit Gemeente Utrecht	Een voorstel over hoe invulling te geven aan maatschappelijke sensitiviteit volgt in Q3.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2024	Afgehandeld met de verzending van Raadsbrief Voortgang Uitvoeringsplan Inclusie en Diversiteit, 24 september 2024.	
689	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 04-04-2024 7. Raadsbrief Uitvoeringsplan inclusie en diversiteit Gemeente Utrecht	Gedragscode komt in Q3 naar de raad.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2024	Afgehandeld met de verzending van Raadsbrief Voortgang Uitvoeringsplan Inclusie en Diversiteit, 24 september 2024.	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

668	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 21-03-2024 9. Raadsbrief Voortgangsrapportage 2023 nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden'	de burgemeester zegt toe dat: de raad t vóór de zomer van 2024 een raadsbrief ontvangt over de effectindicatoren als basis voor de verdere evaluatie in 2025-2026 en een financiële uitsplitsing van de ondernomen activiteiten.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	21-06-2024	20241030 Afgedaan met raadsbrief dd 10 september 2024	10-09-2024
674	Gemeenteraad 29-02-2024 24. Afrondende Besluitvorming na debat over Demonstratierecht	Burgemeester Dijksma zegt toe dat voortaan standaard na afloop van een demonstratie een evaluatieformulier zal worden toegestuurd aan de organisatoren van een demonstratie.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-05-2024		
660	Gemeenteraad 29-02-2024 25. Afrondende besluitvorming na debat stand van zaken UW	M101 Onderzoek sociale veiligheid UW waarborgen	Wethouder Schilderman	Financiën	29-05-2024	20240407 Recent is uw raad over deze motie geïnformeerd in raadsbrief 'Herstelplan UW' (Kenmerk: 12429620) op 3-6-2024. In deze brief wordt op p.3 genoemd dat het meteo (om problemen rond sociale	

						veiligheid te kunnen identificeren en om de sociale veiligheid beter te waarborgen) mee wordt genomen in het herstelplan van UW. Na de zomer van 2024 voert UW dit onderzoek uit, de uitkomsten hiervan worden in Q1 2025 met de raad gedeeld.	
658	Gemeenteraad 29-02-2024 25. Afrondende besluitvorming na debat stand van zaken UW	M99 Houd de raad in positie	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20241709 Meer informatie hierover volgt in Q4. Een update wordt gegeven tijdens de heidag van de adviescommissie Controle & Financiën op 11 oktober.	
657	Gemeenteraad 29-02-2024 24. Afrondende Besluitvorming na debat over Demonstratierecht	M96 Wees terughoudend met het gebruik van camera's bij demonstraties	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	29-05-2024		
641	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-01-2024 3.1.	De wethouder zegt toe in Q2 te berichten over de doorlichting van de	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20241709 Meer informatie hierover volgt in Q4. Een update wordt gegeven	

	Raadsbrief Reactie op Managementletter 2023	financiële functie met o.a. aandacht voor de (de)centrale sturing en periodieke reviews. De adviescommissie Controle en Financiën wordt hierbij betrokken.				tijdens de heidag van de adviescommissie Controle & Financiën op 11 oktober.	
583	Gemeenteraad 09-11-2023 5. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	Wethouder Schilderman zal in het tweede kwartaal van 2024 een brief aan de raad sturen over verduurzaming bij UW.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20241709 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024. In verband met de verhuizing van UW-flora naar tuincentrum Steck en het op orde brengen van de interne bedrijfsvoering zal UW deze toezegging in Q3 oppakken. Wij zullen uw raad hierover in Q4 2024 informeren.	
550	Gemeenteraad 09-11-2023 5. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	M393 Online weerbaarheid jeugd	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	09-05-2024		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

531	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-10-2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	In Q2 2024 volgt een raadsbrief met een update over de aanpak huiselijk geweld, waarin ook het thema femicide wordt meegenomen.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2024	20241121 Afgedaan met raadsbrief dd 12-11-2024	12-11-2024
530	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-10-2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	Er volgt vóór einde 2024 een schriftelijke terugkoppeling aan de raad van het reguliere gesprek van de burgemeester met de directeur VRU over de brandveiligheid van veestallen.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2024	20241030 Afgedaan bij raadsbrief d.d. 2 april 2024	02-04-2024
535	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24-10-2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	De wethouder zegt toe: de financiële spelregels in uit te werken inzake de financiële werkwijze als onderdeel van de financiële verordening in afstemming met de adviescommissie C&F (binnen een half jaar na gesprek met adviescie).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20242205 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 met de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissie Controle & Financiën.	

528	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 12-10-2023 10. Raadsbrief Minimum uurloon 14 euro bij aanbestedingen	In Q2 2024 volgt een brief met een terugkoppeling over de pogingen om bij eerstvolgende, daartoe geschikte aanbestedingen, een minimumloon van 14 euro als criterium mee te wegen bij de beoordelingscriteria (pilot), met daarin o.a. opgenomen: ohet financiële aspect, voor zover mogelijk dit aangegeven kan worden; owat kansrijke contracten zijn om dit criterium in mee te laten wegen; owat gesprekken op dit vlak met de cateraar van de gemeente hebben opgeleverd;	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20241709 Afgedaan met raadsbrief 'Voortgang minimum uurloon 14 euro bij aanbestedingen' (kenmerk: 12491609) 26-6-2024 en raadsbrief 'Beantwoording diverse toezegginggen n.a.v. commissies Voorjaarsnota 2024' (kenmerk: 232323) 9-7-2024.	
503	Gemeenteraad 21-09-2023 14. Afrondende besluitvorming na debat over Aanpak	M316 Hoog tijd voor een MBO-traineeship	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2024		

	inclusieve stagemarkt en actieplan MBO						
524	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 14-09-2023 3.2. Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023	De raad wordt Q1 2024 geïnformeerd over lachgascilinders in het afval en communicatie hierover richting inwoners.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2024		
482	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	M297 In control op reëel en structureel begrotingsevenwicht.	Wethouder Schilderman	Financiën	01-06-2024	20241709 Afgedaan bij de Voorjaarsnota 2024 (kenmerk: 12308782) op 11-7-2024.	
450	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 28-06-2023 2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Burgemeester Dijksma zegt toe om de raad voor het einde van 2023 in een brief te informeren over de rol die zij voor ervaringsdeskundigheid ziet binnen het veiligheidsdomein.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023		

454	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 27-06-2023 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Het College zegt toe bij de volgende VJN, wanneer de Meerjarenprogramma's toegankelijker worden weergegeven, concreet in te gaan op 'planningsoptimisme'. Daarbij gaat het College ook in op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma's wenselijk zijn.	Wethouder Schilderman	Financiën	10-06-2024	20242205 Meer informatie hierover volgt in Q2 2024 bij de Voorjaarsnota 2024	
453	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 27-06-2023 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Het College zegt toe dat er bij de VJN 2024 scenario's komen voor de invulling van het tekort vanaf 2026 en 2027, zodat de Raad de voorkeur voor een bepaald scenario kan uitspreken.	Wethouder Schilderman	Financiën	10-06-2024	20241709 Afgedaan bij de Voorjaarsnota 2024 (kenmerk: 12308782) op 11-7-2024.	
417	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-06-2023 2. Raadsvoorstel Startdocument Burgerberaad	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad bij het tweede burgerberaad in positie wordt gebracht om een keuze te maken uit meerdere uitgewerkte	Wethouder Oosters	Participatie	30-09-2023	20231102: Genoemde deadline is hier niet van toepassing. Dit hangt af van de planning van een volgend burgerberaad.	

		onderwerpen en dat die selectie van onderwerpen wordt voorbereid door middel van participatie met inwoners van de stad.					
415	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 08-06-2023 11. Raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting	Wethouder Schilderman informeert de raad in het tweede half jaar van 2023 in de nog te versturen raadsbrief over de dekking van moties over de omgang die het college voorziet met de prioritering van ongedekte doelstellingen in beleidsnota's.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-10-2023	20242205 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 met de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissie Controle & Financiën.	
344	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-02-2023 8. Raadsbrief Regionale Veiligheidsstrategie	De burgemeester zegt toe in de jaarstukken stil te staan bij de voortgang op de verbinding van Veiligheid en Zorg. Zowel op regionaal als op stedelijk niveau.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	01-06-2024	241121 In de jaarstukken nemen we de voortgang op de verbinding van veiligheid en zorg mee (zowel op regionaal als stedelijk niveau).	21-11-2024
183	Gemeenteraad 13-10-2022 18. Raadsvoorstel	M285 Ecologische waarde Haarrijn Poort Groene hart	Wethouder Eerenberg	Handhaving	13-01-2023		

	Vaststellen Bestemmingsplan Woningbouw Haarrijn en Haarrijnseplas; verplaatsing grens bebouwde kom Maarssenseweg/Heldinnenlaan						
218	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-10-2022 10. Beantwoording SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30-6-2022	De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-12-2023		
93	Commissie Mens en Samenleving (16-9-2008 t/m 27-10-2021 26-10-2021 2. Programmabegroting 2022	De wethouder zegt toe uiterlijk in januari 2022 de al eerder toegezegde nota WAAVA toe te sturen naar de raad.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-09-2022	20241709 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024. De nota WAAVA wordt aangepast na consequenties van de Voorjaarsnota 2024 (technische maatregelen die	

						betrekking hebben op activabeleid) en de notitie grondbeleid van commissie BBV. Over deze aangepaste nota zullen we in gesprek gaan met de adviescommissie Controle & Financiën.	

MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar
14-11-2024	M450 Laat het aantal coffeeshops meegroeien met de stad	Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Openbare Orde en Veiligheid	14-02-2025	
07-11-2024	M415 Weerstandsvermogen voor grote maatschappelijke opgaves	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)	Financiën	30-04-2025	
07-11-2024	M416 Coördineer werk, onderdak en zorg voor EU-arbeidsmigranten	Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA)	Openbare Orde en Veiligheid	07-02-2025	
07-11-2024	M422 Ook Utrecht verdient een jongerenraad	Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter)	Participatie	30-06-2025	
26-09-2024	M365 Ontschot de budgetten van VTH	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Handhaving	27-12-2024	
26-09-2024	M368 Maak democratie toegankelijk	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Burgerzaken	08-11-2024	
11-07-2024	M344 Utrechtse ambtenaren uit de lappenmand	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)	Personeel en Organisatie		11 november 2024: Afgehandeld met de verzending van de Raadsbrief Aanpak van verzuim medewerkers Gemeente Utrecht van 9 oktober 2024.
11-07-2024	M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de Meern	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Burgerzaken	10-01-2025	09102024: Er komt een onderzoek naar de dienstverlening in de Wijken om te kijken of daar besparingen mee te behalen zijn. Momenteel zijn PDV en Wijken op zoek naar een projectleider die

					het onderzoek gaat uitvoeren. De inschatting is dat het onderzoek zelf ongeveer drie maanden gaat duren
11-07-2024	M312 Overnemen aanbevelingen raadstoets Veilige Stad	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Openbare Orde en Veiligheid	31-05-2025	
27-06-2024	M246 Blijf zoeken naar bestuursrechtelijke mogelijkheden	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Openbare Orde en Veiligheid	27-09-2024	
06-06-2024	M213 Demonstreren is een recht, ook op de universiteit	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024	
06-06-2024	M203 Geef gehoor aan demonstranten	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Openbare Orde en Veiligheid	30-09-2024	
06-06-2024	M205 Steun wederopbouw Gaza via VNG	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024	
06-06-2024	M209 Pleit voor erkenning Palestina	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024	
06-06-2024	M212 Zorgvuldige aanpak bij inzet geweld ME	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024	
06-06-2024	M196 Gebruik de kracht van de samenleving	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Participatie	11-10-2024	20241112: motie wordt beantwoord bij de Voorjaarsnota 2025
25-04-2024	M185 Transparant Burgerberaad	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	Participatie	31-03-2025	20241015: Motie is beantwoord met Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling

MOTIELIJST COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIEN 5 december 2024

25-04-2024	M149 Aflossen van studieschuld via IKB budget	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Personeel en Organisatie	28-06-2024	
28-03-2024	M108 De basis op orde	Zwinkels, J.M. (Jantine) (CDA)	Financiën	30-06-2024	20241907 Voor het verbeterprogramma is in de Voorjaarsnota 2024 een claim opgenomen van 1,050 miljoen euro structureel (p. 23). Voor dictum 3: Meer informatie hierover volgt in Q4. Een update wordt gegeven tijdens de heidag van de adviescommissie Controle & Financiën op 11 oktober 20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q2 2024
29-02-2024	M94 Betrek demonstranten bij het demonstratiebeleid	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Openbare Orde en Veiligheid	29-08-2024	
29-02-2024	M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter)	Personeel en Organisatie	31-12-2024	
07-12-2023	M436 Verhoog de vermogensgrens!	Stellinga, H.J.J. (Hessel) (CDA)	Financiën	30-03-2024	20241709 Op 11 september 2024 heeft de Raad van State het hoger beroep van de raad ongegrond verklaard. In de toekomst zal lobby op dit onderwerp weer worden opgezet
09-11-2023	M397 Samen keuzes maken en verantwoordelijkheid delen leidt tot betere resultaten	Dada-Anthonij V. (Venita) (D66)	Financiën		20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 bij de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissie Controle & Financiën.

09-11-2023	M409 Grip op investeringen	Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Financiën	30-06-2025	20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q2 2024 bij de Voorjaarsnota 2024.
09-11-2023	M387 Oproep staakt het vuren	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023	
02-11-2023	M347 Reflecteer en informeer over verleden Prins Bernhard bij Prins Bernhardplein & Prins Bernhardlaan	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	Handhaving	01-06-2024	Op dit moment wordt bekeken hoe de motie concreet op straat vorm kan krijgen, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen die de bestaande bebording biedt
21-09-2023	M327 Geef vrijwilligers de keuze op verkiezingsdag	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Burgerzaken	31-07-2024	20240717: In de raadsbrief Evaluatie tweede Kamerverkiezing 2023 en vooruitblik Europees parlementsverkiezing 2024 (van 16 mei 2024 met kenmerk 12355151) is gemeld dat hoewel de vrijwilligers enquete al een paar jaar laat zien dat ongeveer 60% van de vrijwilligers de lange dag erbij vindt horen we naar aanleiding van een onderzoek van de trainees bij de Europees parlementsverkiezing 2024 overstappen op het werken in twee shifts op de verkiezingsdag.
21-09-2023	M328 Bijstand in het stemhokje	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Burgerzaken	21-12-2023	20240717: In de raadsbrief Uitvoering motie 328 (bijstand stemhokje) en M267 (kosteloos aanvragen ID bewijzen voor nazaten tot slaafgemaakten) wordt gemeld dat het Rijk niet meer om dit via een experimentenwet te doen, maar om gelijk een nieuw wetsvoorstel in te

					dienen. Zodra deze wet in werking treed zullen hier uiteraard aan voldoen. 20240322: Inmiddels is het voornemen van het Rijk niet meer om dit via een experimentwet te doen, maar om gelijk een nieuw wetsvoorstel in te dienen. Op dit moment is de wet nog in voorbereiding en is het nog niet duidelijk wanneer deze wet behandeld wordt en in werking zal treden.
06-07-2023	M250 Snel overzicht? Stoplichten in de jaarstukken	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Financiën	29-12-2023	20241709 Dit is verwerkt in de Jaarstukken 2023 (kenmerk: 12389278). Bij de effectindicatoren worden de kleuren groen (doel behaald) en rood (doel niet behaald) gehanteerd 20241705 Meer informatie hierover volgt in Q2 2024 bij de Jaarstukken 2023
06-07-2023	M267 Vergoed ID en rijbewijzen van nakomelingen van tot slaaf gemaakten die naam wijzigen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Burgerzaken	28-07-2023	20240322: Nazaten van het slavernijverleden die hun achternaam hebben veranderd kunnen net als de inwoners die hun geslacht hebben gewijzigd met ingang van 1 september 2023 met (terugwerkende kracht) een gratis ID aanvragen.
11-05-2023	M98 Bevorder privacy bij private camera's	Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Openbare Orde en Veiligheid		
11-05-2023	M99 Waarborgen bij algoritmen en cameratoezicht	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Openbare Orde en Veiligheid		
09-03-2023	M46 Stevige lobby	Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Openbare Orde en Veiligheid	09-06-2023	

		Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Bosch, D. (David) (PVV)			
09-03-2023	M48 Blijf zoeken naar mogelijkheden om online in te kunnen grijpen	Steeg, B. van (Bert) (CDA) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht	Openbare Orde en Veiligheid	09-06-2023	

		Solidair) Pagter, M. de (Marijn) (VVD)			
22-12-2022	M410 Volgend jaar alsnog kwijtschelden belastingen minima	Hellevoort, M.N. (Meike) (GroenLinks) Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA) Vasters, J. (Joost) (D66) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Financiën	31-03-2023	20241709 Op 11 september 2024 heeft de Raad van State het hoger beroep van de raad ongegrond verklaard. In de toekomst zal lobby op dit onderwerp weer worden opgezet.
13-10-2022	M269 Ontslag als uitgangspunt voor discriminerend handelen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht	Personeel en Organisatie	31-01-2023	Afgedaan met de raadsbrief Contouren van de Organisatiebrede aanpak Inclusie en Diversiteit van 22 december 2022

		Solidair) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)			

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4348
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	7
Titel	Stopzetten samenwerking met Dawah-Groep
ID	4565
Behandelend ambtenaar	Rob Geerds
Telefoon	14030
E-mail	rob.geerds@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	5 december 2024

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Rob Geerds	**Datum**	8 oktober 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12786795
E-mail	rob.geerds@utrecht.nl	**Onderwerp**	Samenwerking Dawah-groep
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u dat wij de huidige samenwerkingsrelatie met de stichting Dawah-groep in het kader van Utrecht zijn we samen (Uzws) herzien. De directe aanleiding is dat deze stichting een opnieuw zonder overleg vooraf een omstreden spreker een podium biedt waarover wij onze zorgen hebben geuit. Het betreft een lezingenreeks met de spreker Abou Hafs. Onze zorgen hebben te maken met anti-integratieve, anti-democratische en sektarische uitspraken die hij in het openbaar heeft gedaan. Bovendien is deze spreker momenteel nog steeds verdachte in een strafzaak van het OM. In meerdere gesprekken hebben wij onze zorgen gedeeld met stichting Dawah-groep. De stichting heeft na intern overleg besloten om de heer Abou Hafs toch een podium te bieden.

In Utrecht staan we pal voor het grondrecht op vrijheid van meningsuiting, we geloven echter ook in de verantwoordelijkheden en plichten van burgerschap die een noodzakelijk onderdeel zijn van een goed functionerende rechtsstaat. Om die reden menen we dat het besluit van de stichting, om de heer Abou Hafs te laten spreken in onze stad, een verdere voortzetting van onze huidige samenwerking met de Dawah-groep onmogelijk maakt. We willen niet de indruk wekken dat wij ons verbinden aa**n** dit gedachtengoed. Daar komt ook bij dat het bovendien niet de eerste keer is dat de Dawah-groep een omstreden spreker uitnodigt en ondanks gemaakte afspraken daarover niet vooraf met ons in overleg treedt**.** Uiteraard blijven we in alle gevallen bereid tot het voeren van het gesprek.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 167

Datum	25 oktober 2024
Van	College B&W
Behandeld door	A. Pehlivan
Doorkiesnummer	030 2860353
E-mailadres	a.pehlivan@utrecht.nl
Kenmerk	12859642
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2024 nummer 167 van Tess Meerding (VVD) en Bert van Steeg (CDA) van 10 oktober 2024 over Stoppen samenwerking Dawah Groep.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Waaruit bestond de samenwerking met de Dawah-groep precies? Hoe zag deze samenwerking eruit en heeft de Dawah-groep ook op enige manier subsidie of anderszins financiële ondersteuning van de gemeente Utrecht ontvangen?
***Antwoord* 1**
We werkten in ons programma Utrecht zijn we Samen met de Dawah-groep. In verbinding staan met verschillende gemeenschappen, ook diegenen die we normaliter moeilijk kunnen bereiken, is een belangrijk onderdeel van onze aanpak in het kader van Utrecht zijn we Samen. De vorm en de mate van samenwerking met organisaties verschilt van elkaar en het is ook geen vast gegeven in de tijd. Dit is afhankelijk van de ontwikkelingen in de stad. Met de Dawah-groep is er zoals voor meerdere organisaties in de stad geldt, met enige regelmaat contact over verschillende thema's, zoals spanningen in de stad of moslimdiscriminatie. Er is geen subsidierelatie geweest met de Dawah-groep.

Vraag 2
Waarom is er voor gekozen de samenwerking nu te beëindigen en is dit besluit niet al eerder genomen, bijvoorbeeld bij de eerdere controverse toen bleek dat Mohamed Hoblos als spreker was uitgenodigd?
***Antwoord* 2**
Het besluit om nu te stoppen met de samenwerking is gelegen in een opeenstapeling van feiten. De directe aanleiding is dat deze stichting zonder overleg vooraf een niet onomstreden spreker een podium biedt. Het is niet de eerste keer dat deze organisatie een dergelijke spreker uitnodigt en juist

naar aanleiding van eerdere sprekers hebben we afspraken gemaakt om ons vooraf te informeren. Die afspraak is niet nagekomen.

Vraag 3

Hoe had de raad op de hoogte kunnen zijn van de samenwerking tussen de gemeente en de Dawah-groep? Waarom staan zij niet vermeld als samenwerkingspartner, bijvoorbeeld in het beleidsstuk van de aanpak 'Utrecht zijn we samen'?

Vraag 4

Waarom is de raad niet al bij de beantwoording van SV nr. 010/2024 en/of in het debat van 21 maart 2024 expliciet geïnformeerd over de banden van de gemeente met de Dawah-groep?

Vraag 5

Is de burgemeester het met de VVD eens dat het zorgwekkend is dat een organisatie, die zich lijkt te bevinden in het schemergebied van radicalisering en polarisatie, juist een samenwerkingspartner was in de aanpak om diezelfde radicalisering en polarisatie tegen te gaan?

Antwoord 3,4 en 5

Alle organisaties en/of personen (bondgenoten, sleutelfiguren), die van belang kunnen zijn om in verbinding te staan met verschillende gemeenschappen, zijn onderdeel van ons netwerk. Ook diegene die moeilijk bereikbaar zijn. Om de ontwikkelingen en dreigingen in de stad het hoofd te bieden is er bewust voor gekozen om de organisaties met wie we werken niet als vaststaand te beschouwen maar dynamisch te houden zodat we flexibel blijven in onze aanpak, zoals gemeld in onze brief Herijking Utrecht zijn we samen. Dat betekent dat we kijken met wie we op welke manier en op welk moment samenwerken. De burgemeester is bijvoorbeeld na de aanslag van 7 oktober 2023 samengekomen met een aantal netwerkpartners vanuit verschillende gemeenschappen. En tijdens een inspiratiebijeenkomst van Utrecht zijn we samen op 28 mei 2024 over de online aanpak waren er ongeveer 30 verschillende organisaties aanwezig. Zie bijlage voor een 'nieuwsflits' hiervan.

Er zitten wel gradaties in onze samenwerking. Met partijen als het jongerenwerk, DOCK, politie hebben we intensieve samenwerkingsrelaties en -afspraken. Met anderen, zoals met Dawah, is er sporadisch contact en zijn er minder sterke banden. In de beantwoording van SV nr 10/2024 is niet specifiek ingegaan op de contacten die de gemeente had met de Dawah groep omdat we hiertoe destijds geen aanleiding hadden.

Vraag 6

Zijn er aanwijzingen dat de samenwerking met de Dawah-groep negatieve effecten heeft gehad op de aanpak 'Utrecht zijn we samen'?

***Antwoord* 6**

Nee.

Vraag 7

Is de burgemeester daarom bereid om alle samenwerkingspartners (op z'n minst voor 'Utrecht zijn we samen') van de gemeente beter voor de raad in beeld te brengen en daarnaast kritisch te beoordelen of deze partners passen bij de doelstellingen van de gemeente?

***Antwoord* 7**

Zoals aangegeven bij de beantwoording op de vragen 1, 3, 4 en 5 onderhouden we contacten met verschillende organisaties. Per moment en per situatie beoordelen we of en hoe we met partijen samenwerken. Daarbij blijven we natuurlijk ook kritisch kijken naar deze samenwerkingspartners.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1 ‘Nieuwsflits Utrecht zijn we samen’

Gemeente Utrecht

Utrecht zijn we samen 2.0

28 mei 2024 **Newsflash nº. 2 - Inspiratiebijeenkomst**

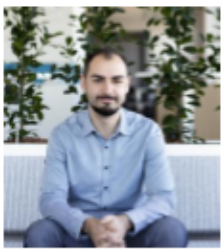
Thema van deze UZWS 2.0 inspiratiebijeenkomst was Online

NIEUWS.

Dinsdag 28 mei 2024 verzamelden een divers Utrechts gezelschap zich voor de Inspiratiemiddag van Utrecht Zijn We Samen (UZWS) 2.0. Meer dan 75 vertegenwoordigers uit bijna 30 organisaties vonden hun weg naar NDC Den Hommel om zich te laten inspireren en informeren over de aanpak van Online schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme.

Voortgang UZWS 2.0 en Online onderzoek Textgain

Nadat Abdullah de achtergronden van UZWS 2.0 had toegelicht, kwamen eerst de overige UZWS - thema’s aan bod, bondig en helder door de collega’s voor het voetlicht gebracht. Daarna stond het programma in het teken van Online, afgetrapt met een boeiende uiteenzetting van Olivier Cauberghs over het onderzoek naar online fenomenen en netwerken dat hij namens Textgain in opdracht van de gemeente Utrecht samen met RadarAdvies uitvoert.

UZWS 2.0 Programma coördinatoren
Abdullah Pehlivan en Matthijs Den Otter

Diversiteit aan onderwerpen spreekt aan!

Dat de volgende interactieve presentaties van Patricia van Rijswijk (Beeld en Geluid), Laura Postma (NHL Stenden) en Milou Vollebregt (#UsetheNews) resoneerden, bleek niet alleen uit de enthousiaste deelname van het publiek aan de kennisquiz van Patricia. Ook het panel met de drie presentatoren, aangevuld met Maarten van Boekel, afdelingshoofd Expertise-unit Sociale Stabiliteit, kreeg onder leiding van dagvoorzitter Elif Borucu veel vragen, waaruit betrokkenheid bij en interesse in het thema bleek. Ook de daaropvolgende oefening met de depolarisatie-app van CIVINC, vaardig gepresenteerd door oprichter Leon Horbach, maakte veel enthousiasme bij de deelnemers los.

Oproep wethouder Voortman: sluit aan op de Utrechtse Online Coalitie!

De afsluitende reflectie van wethouder Linda Voortman vatte de energie van de bijeenkomst goed samen. Haar oproep om aan te sluiten bij de Utrechtse Online Coalitie tegen Online schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme lijkt met diverse aanmeldingen en inbreng van ideeën nu al z’n weerklank te hebben. Een geslaagde middag, met een grote opkomst, veel enthousiasme en vooral met bruikbare handvatten voor de aanwezigen.

Meer informatie? Neem contact op met de programmacoördinatoren of met Robert van Oirschot Kwartiermaker aanpak Online schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme

Schriftelijke vragen – Stoppen samenwerking Dawah Groep

10 oktober 2024

Vragen:

“Utrecht stopt samenwerking met stichting na nieuwe uitnodiging voor omstreden prediker”, kopte het AD op 9 oktober jl. In het artikel valt te lezen dat de gemeente Utrecht per direct is gestopt met de samenwerking met de Dawah-groep. Aanleiding hiervoor is de uitnodiging die de stichting heeft gestuurd naar de omstreden prediker Abou Hafs. De stichting zou deze uitnodiging zonder overleg hebben verstuurd, ondanks dat de gemeente daarover in gesprekken op voorhand meermaals zorgen had geuit.

Eerder zorgde een andere omstreden prediker die de stichting uitnodigde ook al voor ophef, toen ging het om Mohamed Hoblos. Over de komst van Hoblos zijn destijds ook schriftelijke vragen gesteld en is een debat gevoerd.[1] Het besluit omtrent de samenwerking met de Dawah-groep wordt verder kort toegelicht in een raadsbrief van 9 oktober jl. Hierin staat vermeld dat de samenwerking met de Dawah-groep bestond in het kader van ‘Utrecht zijn we samen’, een aanpak die zich juist richt op het tegengaan van radicalisering en polarisatie.

In de raadsstukken die raadsleden tot hun beschikking hebben, is niets te vinden over de samenwerking met de Dawah-groep. De fracties van VVD en CDA zijn daarom overvallen door- en geschrokken van het nieuws dat deze stichting blijkbaar een samenwerkingspartner van de gemeente was.

Dit brengt de fracties van VVD en CDA, tot de volgende vragen:

1. Waaruit bestond de samenwerking met de Dawah-groep precies? Hoe zag deze samenwerking eruit en heeft de Dawah-groep ook op enige manier subsidie of anderszins financiële ondersteuning van de gemeente Utrecht

[1] SV 18 januari 2024, Nr. 010

ontvangen? Welke bijdrage leverde Dawah een de doelstellingen van “Utrecht zijn we samen”?

2. Is eerder overwogen de samenwerking te beëindigen? Wat zijn de criteria op basis waarvan samenwerking binnen “Utrecht zijn we Samen” wordt aangegaan? Waarom is dit besluit nu genomen en niet al eerder, bijvoorbeeld bij de eerdere controverse toen bleek dat Mohamed Hoblos als spreker was uitgenodigd?

3. Hoe had de raad op de hoogte kunnen zijn van de samenwerking tussen de gemeente en de Dawah-groep? Waarom staan zij niet vermeld als samenwerkingspartner, bijvoorbeeld in het beleidsstuk van de aanpak ‘Utrecht zijn we samen’?

4. Waarom is de raad niet al bij de beantwoording van SV nr. 010/2024 en/of in het debat van 21 maart 2024 expliciet geïnformeerd over de samenwerking tussen de gemeente en de Dawah-groep?

5. Is de burgemeester het met de fracties eens dat het zorgwekkend is dat een organisatie, die zich lijkt te bevinden in het schemergebied van radicalisering en polarisatie, juist een samenwerkingspartner was in de aanpak om diezelfde radicalisering en polarisatie tegen te gaan? Welke lessen trekt het college hieruit richting de toekomst?

6. Zijn er aanwijzingen dat de samenwerking met de Dawah-groep negatieve effecten heeft gehad op de aanpak ‘Utrecht zijn we samen’?

Wat VVD en CDA betreft is het zorgelijk dat een dergelijke samenwerking heeft kunnen voortbestaan en moet herhaling zoveel mogelijk voorkomen worden.

7. Is de burgemeester daarom bereid om alle samenwerkingspartners (op z’n minst voor ‘Utrecht zijn we samen’) van de gemeente beter voor de raad in beeld te brengen en daarnaast kritisch te beoordelen of deze partners passen bij de doelstellingen van de gemeente?

Graag zouden de fracties deze vraag versneld, namelijk binnen 2 weken, beantwoord zien.

Gesteld door:

- Tess Meerding, VVD
- Bert van Steeg, CDA

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4385
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025
ID	4604
Behandelend ambtenaar	Jesse Grooteman
Telefoon	06-82788872
E-mail	jesse.grooteman@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub e: Raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen.
Raadsadviseur (lijst)	Raadsadviseur/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Gemeenteraad	12 december 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel onroerende-zaakbelastingen 2025

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jesse Grooteman
Kenmerk	12926992
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 vast te stellen, waarin de tarieven zijn aangepast met de jaarlijkse berekende inflatie conform de nota Lokale heffingen (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en aan de waardeontwikkeling.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een belasting die door de gemeente Utrecht wordt geheven op onroerende-zaken, zoals huizen, bedrijfspanden en ander vastgoed. De basis van de OZB is de WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) van het object. Elk jaar stelt de gemeente in samenwerking met de BghU de WOZ-waarde vast op basis van de geschatte marktwaarde van het object op 1 januari van het voorgaande jaar. De WOZ-waarde wordt bepaald aan de hand van verschillende factoren, zoals locatie, type pand en grootte. Daartoe wordt de Verordening onroerende-zaakbelastingen jaarlijks geactualiseerd.

Met dit raadsvoorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2025 vast te stellen. De tarieven zijn aangepast met de inflatie (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en de correctie op het tarief op basis van de waardeontwikkeling van het vorige en het nieuwe jaar.

Context

Aanleiding

Conform de beleidslijn die is ingezet bij de behandeling van de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2013 (2013/139) berekenen we de tarieven onroerendezaakbelastingen op een later moment in het jaar dan de tarieven van de overige heffingen. Hierdoor kunnen tarieven worden voorgesteld waarin de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen zijn meegenomen.

Met ingang van belastingjaar 2015 worden de tarieven tevens bijgesteld voor het verschil tussen de verwachte waardeontwikkeling en de werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor.

De tarieven voor 2025 worden berekend op basis van de tarieven van 2024. De stappen voor de berekening zijn als volgt:

1. **Inflatie en opslag:** Eerst worden de tarieven aangepast op basis van de inflatie, die is vastgesteld op 4,5%, en een extra opslag van 12%, zoals vermeld in de Voorjaarsnota 2024 (p.56).
2. **Correctie voor het vorige jaar:** Vervolgens worden de tarieven gecorrigeerd voor eventuele verschillen tussen de verwachte en werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor, in lijn met de beleidslijn uit 2015.
3. **Aanpassing voor het nieuwe jaar:** Tot slot worden de tarieven bijgesteld op basis van de verwachte waardeontwikkeling van het nieuwe jaar, volgens de beleidslijn uit 2013.

Dit proces zorgt ervoor dat de tarieven voor 2025 actueel en in lijn met de economische ontwikkelingen zijn.

In de onderstaande tabel staan de OZB-aanslagbedragen, zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2024 (p.56). Daarbij wordt nu rekening gehouden met de inflatie en opslag, correctie voor het vorige jaar en de aanpassing voor het nieuwe jaar.

Woningwaarde/ WOZ	(bestaand) 2024	(Nieuw) 2025	Toename OZB per maand	Toename OZB per jaar
450.000	€ 380	€ 403	€ 2	€ 23
800.000	€ 675	€ 716	€ 3	€ 41

Juridische context

Artikel 216 van de Gemeentewet bevat de bevoegdheid van de gemeenteraad om belastingverordening vast te stellen. De onroerende-zaakbelastingen worden geheven op grond van de artikelen 220 tot en met 220h Gemeentewet.

Beslistermijn

Voor inwerkingtreding van de verordening per 1 januari 2025 is besluitvorming door de gemeenteraad uiterlijk eind december 2024 nodig.

Beoogd effect

De Verordening onroerende-zaakbelastingen vormt de juridische basis voor de belastingaanslagen van het komend jaar. Hiermee kan een vergoeding worden gevraagd voor de gemeentelijke dienstverlening.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De Verordening onroerende-zaakbelastingen wordt jaarlijks vastgesteld, conform de Nota lokale heffingen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 vast te stellen, waarin de tarieven zijn aangepast met de jaarlijkse berekende inflatie conform de nota Lokale heffingen (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en aan de waardeontwikkeling.
Argumenten	
1.1	Conform de Nota lokale heffingen worden de tarieven aangepast aan de inflatie en de waardeontwikkeling.
	Het uitgangspunt voor de tariefberekening is de gewenste opbrengst die voor het betreffende jaar in de begroting staat. De berekening van de opbrengsten OZB is conform de nota lokale heffingen. Daarbij rekening gehouden met inflatie 4,5% en de opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%). Daarnaast wordt ook rekening gehouden met waardenontwikkelingen. De onderstaande tabel geeft zicht op de bestaande tarieven (2024) en de nieuwe tarieven voor 2025.

Belastingtarieven	**(bestaand) 2024**	**(nieuw) 2025**	**Index**
Eigenarenbelasting woningen	0,0844%	0,0895%	6%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,4516%	0,5150%	14%
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,3647%	0,4159%	14%

De hoogte van de OZB-aanslag wordt opgemaakt aan de hand van het tarief (zie percentage in bovenstaande tabel) afgezet tegen de WOZ-waarden van het object. Zie de uitkomst van de nieuwe tarieven in de aanleiding.

Zoals terug te zien is in de bovenstaande tabel stijgen de nieuwe tarieven minder hard dan de voorgestelde inflatie (4,5%) en de opslag van 12,0% (zie "Index"). Dit komt met name door stijgende WOZ-waardeontwikkeling van de objecten. Het verschil van de indexen tussen woningen én niet-woningen komt doordat de waardeontwikkelingen bij de niet-woningen minder hard zijn gestegen dan bij de woningen.

Financiën
De uitvoering van de onroerende-zaakbelastingen vindt door de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) plaats. De gemeente betaalt een jaarlijkse vergoeding aan de BghU voor deze dienstverlening. De opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen zijn onderdeel van onze algemene middelen. In de paragraaf lokale heffingen gaan wij in op deze heffing en onze voornemens voor 2025.

Mogelijkheid tot kwijtschelding
Voor de onroerende-zaakbelasting ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer kan kwijtschelding aangevraagd worden. In aanmerking komen voor kwijtschelding hangt af van de persoonlijke en financiële omstandigheden (zoals inkomen, vermogen en woonlasten). Elk verzoek tot kwijtschelding wordt individueel beoordeeld door BghU aan de hand van de persoonlijke situatie.

Als men huiseigenaar is en er sprake is van overwaarde van de woning, dan komt men niet in aanmerking voor kwijtschelding wegens de vermogensnorm.

Vervolg
Nadat de raad de verordening heeft vastgesteld wordt deze gepubliceerd op overheid.nl. De nieuwe tarieven worden met ingang van 1 januari 2025 geheven.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Over dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking gemeente & hoogheemraadschap Utrecht (BghU.nl/verordeningen).

(Niet)Referendabel
Het besluit van de raad op dit voorstel is niet-referendabel. Het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jesse Grooteman
Kenmerk	12926992
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 vast te stellen, waarin de tarieven zijn aangepast met de jaarlijkse berekende inflatie conform de nota Lokale heffingen (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en aan de waardeontwikkeling.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een belasting die door de gemeente Utrecht wordt geheven op onroerende-zaken, zoals huizen, bedrijfspanden en ander vastgoed. De basis van de OZB is de WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) van het object. Elk jaar stelt de gemeente in samenwerking met de BghU de WOZ-waarde vast op basis van de geschatte marktwaarde van het object op 1 januari van het voorgaande jaar. De WOZ-waarde wordt bepaald aan de hand van verschillende factoren, zoals locatie, type pand en grootte. Daartoe wordt de Verordening onroerende-zaakbelastingen jaarlijks geactualiseerd.

Met dit raadsvoorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2025 vast te stellen. De tarieven zijn aangepast met de inflatie (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en de correctie op het tarief op basis van de waardeontwikkeling van het vorige en het nieuwe jaar.

Context

Aanleiding

Conform de beleidslijn die is ingezet bij de behandeling van de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2013 (2013/139) berekenen we de tarieven onroerendezaakbelastingen op een later moment in het jaar dan de tarieven van de overige heffingen. Hierdoor kunnen tarieven worden voorgesteld waarin de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen zijn meegenomen.

Met ingang van belastingjaar 2015 worden de tarieven tevens bijgesteld voor het verschil tussen de verwachte waardeontwikkeling en de werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor.

De tarieven voor 2025 worden berekend op basis van de tarieven van 2024. De stappen voor de berekening zijn als volgt:

1. **Inflatie en opslag:** Eerst worden de tarieven aangepast op basis van de inflatie, die is vastgesteld op 4,5%, en een extra opslag van 12%, zoals vermeld in de Voorjaarsnota 2024 (p.56).
2. **Correctie voor het vorige jaar:** Vervolgens worden de tarieven gecorrigeerd voor eventuele verschillen tussen de verwachte en werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor, in lijn met de beleidslijn uit 2015.
3. **Aanpassing voor het nieuwe jaar:** Tot slot worden de tarieven bijgesteld op basis van de verwachte waardeontwikkeling van het nieuwe jaar, volgens de beleidslijn uit 2013.

Dit proces zorgt ervoor dat de tarieven voor 2025 actueel en in lijn met de economische ontwikkelingen zijn.

In de onderstaande tabel staan de OZB-aanslagbedragen, zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2024 (p.56). Daarbij wordt nu rekening gehouden met de inflatie en opslag, correctie voor het vorige jaar en de aanpassing voor het nieuwe jaar.

Woningwaarde/ WOZ	(bestaand) 2024	(Nieuw) 2025	Toename OZB per maand	Toename OZB per jaar
450.000	€ 380	€ 403	€ 2	€ 23
800.000	€ 675	€ 716	€ 3	€ 41

Juridische context

Artikel 216 van de Gemeentewet bevat de bevoegdheid van de gemeenteraad om belastingverordening vast te stellen. De onroerende-zaakbelastingen worden geheven op grond van de artikelen 220 tot en met 220h Gemeentewet.

Beslistermijn

Voor inwerkingtreding van de verordening per 1 januari 2025 is besluitvorming door de gemeenteraad uiterlijk eind december 2024 nodig.

Beoogd effect

De Verordening onroerende-zaakbelastingen vormt de juridische basis voor de belastingaanslagen van het komend jaar. Hiermee kan een vergoeding worden gevraagd voor de gemeentelijke dienstverlening.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
De Verordening onroerende-zaakbelastingen wordt jaarlijks vastgesteld, conform de Nota lokale Heffingen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 vast te stellen, waarin de tarieven worden aangepast met de jaarlijkse berekende inflatie conform de nota Lokale heffingen (4,5%), opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%) en aan de waardeontwikkeling.
Argumenten	
1.1	Conform de Nota lokale heffingen worden de tarieven aangepast aan de inflatie en de waardeontwikkeling
	Het uitgangspunt voor de tariefberekening is de gewenste opbrengst die voor het betreffende jaar in de begroting staat. De berekening van de opbrengsten OZB is conform de nota lokale heffingen. Daarbij rekening gehouden met inflatie 4,5% en de opslag uit de Voorjaarsnota 2024 (12,0%). Daarnaast wordt ook rekening gehouden met waardenontwikkelingen. De onderstaande tabel geeft zicht op de bestaande tarieven (2024) en de nieuwe tarieven voor 2025.
-	-

Belastingtarieven	**(bestaand) 2024**	**(nieuw) 2025**	**Index**
Eigenarenbelasting woningen	0,0844%	0,0895%	6%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,4516%	0,5150%	14%
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,3647%	0,4159%	14%

Zoals terug te zien is in de bovenstaande tabel stijgen de nieuwe tarieven minder hard dan de voorgestelde inflatie (4,5%) en de opslag van 12,0% (zie "Index"). Dit komt met name door stijgende WOZ-waardeontwikkeling van de objecten. Het verschil van de indexen tussen woningen én niet-woningen komt doordat de waardeontwikkelingen bij de niet-woningen minder hard zijn gestegen dan bij de woningen.

De hoogte van de OZB-aanslag wordt opgemaakt aan de hand van het tarief afgezet tegen de WOZ-waarden van het object. Zie de uitkomst van de nieuwe tarieven in de aanleiding.

~~Zoals terug te zien is in de bovenstaande tabel stijgen de nieuwe tarieven minder hard dan de voorgestelde inflatie (4,5%) en de opslag van 12,0% (zie "Index"). Dit komt met name door stijgende WOZ-waardeontwikkeling van de objecten. Het verschil van de indexen tussen woningen én niet-woningen komt doordat de waardeontwikkelingen bij de niet-woningen minder hard zijn gestegen dan bij de woningen.~~

Financiën
De uitvoering van de onroerende-zaakbelastingen vindt door de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) plaats. De gemeente betaalt een jaarlijkse vergoeding aan de BghU voor deze dienstverlening. De opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen zijn onderdeel van onze algemene middelen. In de paragraaf lokale heffingen gaan wij in op deze heffing en onze voornemens voor 2025.

Mogelijkheid tot kwijtschelding
Voor de onroerende-zaakbelasting ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer kan kwijtschelding aangevraagd worden. In aanmerking komen voor kwijtschelding hangt af van de persoonlijke en financiële omstandigheden (zoals inkomen, vermogen en woonlasten). Elk verzoek tot kwijtschelding wordt individueel beoordeeld door BghU aan de hand van de persoonlijke situatie.

Als men huiseigenaar is en er sprake is van overwaarde van de woning, dan komt men niet in aanmerking voor kwijtschelding wegens de vermogensnorm.

Vervolg
Nadat de raad de verordening heeft vastgesteld wordt deze gepubliceerd op overheid.nl. De nieuwe tarieven worden met ingang van 1 januari 2025 geheven.

Participatie (voorheen: Participatie)
Over dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking gemeente & hoogheemraadschap Utrecht (BghU.nl/verordeningen).
~~De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking gemeente & hoogheemraadschap Utrecht (BghU.nl/verordeningen). Bij de aanslag wordt een brief gevoegd waarin informatie staat over kwijtschelding, geldproblemen en het ondernemersfonds Utrecht,~~

(Niet)Referendabel
Het besluit van de raad op dit voorstel is niet-referendabel. Het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025

~~Bijlagen informatief:~~
-

Verordening onroerende-zaakbelasting 2025 gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 november 2024 met kenmerk …
gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;
gezien het advies van de commissie Volksgezondheid, Bestuur en Financiën van XXX 2024;
besluit vast te stellen de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 gemeente Utrecht

Artikel 1 Belastingplicht

1. Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' worden voor binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

    a. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;

    b. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.

2. Bij de gebruikersbelasting wordt:

    a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.

    b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.

3. Voor de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een onroerende zaak.

2. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.

3. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar bedoeld in artikel 1.

2. Als voor met betrekking tot een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is gebeurd bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:

    a. voor de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;

    b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;

    c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

    d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;

    e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;

    f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;

g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;

h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;

i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;

j. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;

k. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

l. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

2. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:

    a. de gebruikersbelasting: 0,4159%

    b. de eigenarenbelasting:

        i. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen: 0,0895%

        ii. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen: 0,5150%

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand

volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.

2. In afwijking van het eerste lid moeten de aanslagen, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, worden betaald in maximaal tien gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens één maand later.

3. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Overgangsbepaling

1. De 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2024' vastgesteld bij raadsbesluit van 7 december 2023 (Gemeenteblad van Utrecht 2023, nr. 556078), wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 9, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 9 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2025.

Artikel 10 Inwerkingtreding

Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2025 gemeente Utrecht'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van XXX 2024.

De griffier,

Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4293
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	9
Titel	Handhavingsdossier Binnenstad
ID	4508
Behandelend ambtenaar	E. Rooke
Telefoon	14030
E-mail	e.rooke@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Handhaving
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Gemeenteraad	12 december 2024

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Rooke	**Datum**	5 juli 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12492423/2
E-mail	e.rooke@Utrecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken aanpak handhavingsdossier Binnenstad
Bijlage(n)	2 (waarvan 1 geheim)	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de actuele ontwikkelingen in het dossier Binnenstad. Ook bieden we u een geactualiseerd overzicht van de stand van zaken en een update over de uitvoering van de afspraken naar aanleiding van het Berenschotrapport. Voor de financiële stand van zaken verwijzen wij u naar de beantwoording van SV 2024 nr. 111.

Geheimhouding
We hebben op de bijlage Begroting VTH terugplaatsen achtergevel Oudegracht 228 tijdelijk geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 van de Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b van de Woo totdat de bouw van de achtergevel financieel is afgerond. Openbaarmaking kan ertoe leiden dat bij de bouw in te schakelen derden deze informatie kunnen gebruiken bij prijsonderhandelingen.

Pandadres openbaar
Op 25 mei 2024 heeft de Raad van State geoordeeld dat de pandadressen en ook de naam van de eigenaar openbaar mogen worden gemaakt. Bij de beantwoording van uw vragen hebben wij daarom de exacte pandadressen gebruikt. Pand A is Oudegracht 228 en Pand B is Oudegracht 230. De eigenaar van pand A zal hieronder worden aangeduid als ‘eigenaar Oudegracht 228’.

Hieronder gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen in het handhavingsdossier sinds onze vorige brief.

Hevige en langdurige wateroverlast als gevolg van ontbreken achtergevel
In 2015 heeft de eigenaar Oudegracht 228 het grachtenpand gekocht voor 250.000 euro. In 2017 heeft de eigenaar Oudegracht 228 zonder de vereiste vergunningen de achtergevel gesloopt en onbeschermd open laten staan (zie bijlage Fotorapportage handhavingsdossier Binnenstad). Door het ontbreken van de achtergevel staat het pand onbeschermd bloot aan weersinvloeden waardoor onder meer ernstige vochtoverlast is ontstaan bij de buren. Het buurpand Oudegracht 230 is in gebruik als woonhuis en de hevige en langdurige wateroverlast legt een enorme druk op leefbaarheid in het pand

en gezondheid van de bewoners. In onze raadsbrief van 16 februari 2024 hebben we u geïnformeerd dat de last onder bestuursdwang en de toepassingsbeschikking als doel hebben over te gaan tot het treffen van maatregelen om een einde te maken aan de overtredingen en met name ook een einde aan de overlast voor de buren opdat zij weer prettig in hun huis kunnen wonen. De rechtbank Midden-Nederland heeft op 16 mei 2023 reeds geoordeeld dat het college bevoegd was tot handhavend optreden. Hiertegen is hoger beroep ingesteld door de eigenaar Oudegracht 228.

Het terugbouwen van de achtergevel is al begonnen. De bouwplannen zijn uitgewerkt, de locatie is herhaaldelijk onderzocht om een goed beeld te krijgen van de bouwkundige staat van het pand, veiligheid van de bouwlocatie en hoe de bouw logistiek ter plaatse het beste kan worden uitgevoerd. In september start de aannemer met de bouwwerkzaamheden van de achtergevel. Er wordt begonnen met het tijdelijk waterdicht maken van de achtergevel. Door de gevel af te schermen tegen (extreme) weersomstandigheden en het voorkomen van waterdoorslag naar de buren als het bevorderen van het drogen van de muren in het pand in verband met de aanstaande verbouwing. Voor de terugbouw van de achtergevel is externe bouwbegeleiding ingehuurd. De begrote kosten en uitvoering van de aannemer worden gecontroleerd door een externe deskundige en de totale bouwkosten en aanverwante kosten zullen op de eigenaar Oudegracht 228 worden verhaald conform de wettelijke regels.
Ook de rest van het pand is in slechte staat. We brengen dit nu in beeld en monitoren met name de voorgevel tijdens de verbouwing van de achtergevel.

Voortgang overige handhavingstrajecten
De eigenaar Oudegracht 228 heeft de afgelopen periode verschillende handhavingsverzoeken tegen zijn buren ingediend. Er is geen wettelijke grondslag om handhavingsverzoeken te weren. Dit leidt tot veel druk, overlast en onrust bij de buren.
Deze handhavingsverzoeken worden zorgvuldig onderzocht en krijgen een besluit. Opvallend hierbij is dat er handhavingsverzoeken worden gedaan die inhoudelijk gezien grote gelijkenis vertonen met eerder gedane verzoeken.

Voortgang Woo-dossiers
Over het handhavingsdossier Oudegracht 228 zijn sinds 2018 in totaal 47 Wob- en Woo-verzoeken ingediend, waarvan 42 afkomstig zijn van de eigenaar Oudegracht 228 of diens rechtsvertegenwoordigers. Het gaat daarbij in veel gevallen om (zeer) omvangrijke verzoeken. In onze raadsbrief van 5 oktober 2022 hebben wij u geïnformeerd over ons besluit om twee verzoeken van de eigenaar Oudegracht 228 niet in behandeling te nemen wegens misbruik van recht. De behandeling hiervan in beroep staat gepland op 11 juli aanstaande.
Op 5 januari 2024 hebben wij wederom besloten om 9 verzoeken van de eigenaar Oudegracht 228 wegens misbruik van recht niet in behandeling te nemen. DAS heeft daarna vier verzoeken opnieuw ingediend. Ook die vier verzoeken zijn niet in behandeling genomen omdat het herhaalde verzoeken zijn waarop al was besloten om die niet te behandelen wegens misbruik van recht. Het bezwaarschrift tegen beide besluiten is ongegrond verklaard. De eigenaar Oudegracht 228 heeft de voorzieningenrechter verzocht om het college op te dragen om de verzoeken alsnog in behandeling te nemen en een dwangsom op te leggen zodat tijdig wordt besloten op die verzoeken. De voorzieningenrechter heeft het verzoek van de eigenaar Oudegracht 228 afgewezen. De zaak ligt nu in beroep bij de rechtbank Midden-Nederland.

In de beantwoording van de schriftelijke vragen 2024 nr. 111 hebben we aangegeven dat de Raad van State ons in het gelijk heeft gesteld over het openbaar maken van het pandadres. Daarmee geeft de hoogste rechter uitsluitsel over een principieel discussiepunt met de eigenaar Oudegracht 228. Omdat het pandadres in aantal zaken de enige beroepsgrond is kunnen die zaken nu ook eenvoudig worden afgedaan door de rechter.

Sinds januari 2024 heeft de eigenaar Oudegracht 228 geen nieuwe Woo-verzoeken meer ingediend. De rechtbank gaat dit najaar een zitting inplannen om alle nog openstaande beroepszaken op grond van de Woo gerechtelijk te beoordelen.

Stand van zaken in primaire besluitvorming, bezwaar en beroep

In een half jaar tijd is het aantal zaken dat in behandeling is bij de gemeente en de rechters met 1/3 afgenomen (van 64 naar 42 openstaande zaken). De piek van de zaken zit vooral in de gerechtelijke keten. Hiervoor hebben wij een krediet aangevraagd bij de Voorjaarsnota 2025. Het grootste deel betreft nu hoger beroepszaken. De Raad van State heeft achterstanden, waardoor de behandeling van deze zaken enige tijd kan vergen.

Soorten besluit of verzoek	**Gemeente (handhaving/ Woo primaire besluitvorming)**	**Gemeente (bezwaar)**	**Rechtbank (beroep)**	**Raad van State (hoger beroep)**	**Totaal**
Handhaving ambtshalve door Gemeente	0	0	0	8	8
Handhavings-verzoeken	0	0	1	6	7
Invordering dwangsom	0	0	1	1	2
Toepassing bestuursdwang	0	0	0	2	2
Omgevings-vergunningen	0	0	2	1	3
Woo-verzoeken	0	1	14	3	18
Varia	0	0	1	1	2
Totaal zaken eigenaar	0	1	19	22	**42 (- 34%)**

Dwangsommen en proceskosten

Hieronder treft u een overzicht van de betaalde dwangsommen en proceskosten. Het is gebruikelijk dat het verzoek tot uitbetaling ongeveer een jaar na het ontstaan van de kosten wordt ingediend. De kosten die in 2023 zijn betaald hebben dus betrekking op 2022. Begin 2023 zijn de laatste besluiten genomen waarbij een dwangsom wegens niet tijdig beslissen verschuldigd was.

Jaar	**Dwangsommen**	**Proceskosten**
2020	5.769,00	4.095,00
2021	89.420,00	8,454,00
2022	658.078,00	38.965,88
2023	477.525,00	37.924,69
2024	0	9.839,50
Totaal	**1.230.792,00**	**99.279,07**

Voortgang aanbevelingen Berenschot

In onze raadsbrief van 16 februari 2024 hebben wij u bericht over hoe wij uitvoering geven aan het rapport Berenschot.
We zien dat de enorme hoeveelheid procedures en de complexiteit van dit dossier een forse personele en financiële druk op de organisatie legt en blijft leggen. Iemand die blijft procederen kan op deze manier een grote hoeveelheid aan ambtenaren en bestuurders aan het werkhouden en de wetgeving kent geen algemene stopknop om dit soort grensoverschrijdend procedeergedrag een halt

toe te roepen. Dit is bijzonder wrang in een tijd van bezuinigingen. Aan dit conflict worden miljoenen besteed, terwijl in de stad bezuinigd moet worden. We hebben daarom besloten om samen met externen, waaronder adviseurs van de Nationale Ombudsman en advocaten te verkennen welke alternatieven mogelijk zijn buiten het juridische spoor. Het doel is een aanpak uit te werken om tot een afronding van dit handhavingsdossier te komen. Uiteraard nemen we daarbij de eisen van de gerechtelijke procedures in acht.

Verzoek tot rectificatie uitspraken wethouder Eerenberg in AD
De eigenaar Oudegracht 228 heeft onder gerechtelijke dreiging herhaaldelijk gesommeerd om het artikel in het AD van 17 februari 2024 te rectificeren. De eigenaar Oudegracht 228 stelt dat wethouder Eerenberg een interview heeft gegeven en daarbij onjuistheden heeft verteld. In onze brief van 20 maart 2024 aan DAS, waarvan uw raad een afschrift heeft ontvangen, hebben wij dit weerlegd. DAS heeft niet gereageerd op deze brief noch is ons bekend dat er een verzoek tot rectificatie bij de rechter aanhangig is gemaakt. Daarmee is deze discussie naar onze mening afgerond.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 1 Fotorapportage

Foto achterzijde Oudegracht 228

Foto zijaanzicht achtergevel Oudegracht 228

Foto’s binnenkant Oudegracht 228

Foto’s dak Oudegracht 228

Foto waterschade Oudegracht 230

Foto waterschade Oudegracht 230

Foto waterschade Oudegracht 230

Foto slechte staat metselwerk Oudegracht 228

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 111

Datum	5 juli 2024
Van	College B&W
Behandeld door	E. Rooke, M. van Hout
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	e.rooke@utrecht.nl
Kenmerk	12492423/1
Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2024 nummer 111 van Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ruud Maas (Volt), David Bosch (UtrechtNu!) van 4 juni 2024 over het 'Handhavingsdossier Binnenstad Aanpak 2024'. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Mededeling vooraf:
Op 15 mei 2024 heeft de Raad van State geoordeeld dat de pandadressen en ook de naam van de eigenaar openbaar mogen worden gemaakt. Bij de beantwoording van uw vragen hebben wij daarom de exacte pandadressen gebruikt. Pand A is Oudegracht 228 en Pand B is Oudegracht 230. De eigenaar van pand A zal hieronder worden aangeduid als 'eigenaar Oudegracht 228'.

Vraag 1
Volgens de voorjaarsnota leidt dit dossier "tot onevenredig hoge kosten" die "niet binnen de normale begroting kan worden opgevangen". Het gaat om de volgende type kosten:
(i) juridische kosten voor de rechtszaken,
(ii) de te betalen (proces)kosten op last van de rechter aan de eigenaar van pand A,
(iii) de kosten voor het alsnog zelf volledig betalen van de uitgevoerde bouwwerkzaamheden aan de kelder en het zo mogelijk ook nog moeten betalen van de volledig nieuw op te bouwen achtergevel van pand A,
(iv) inhuur van derden (o.a. bouwkundige en juridische adviseurs) en
(v) ambtelijke kosten voor het begeleiden en afhandelen van deze zaak.

a. Kan het college een overzicht aanleveren voor de uitgaven t/m heden, uitgesplitst naar de genoemde onderdelen (i) t/m (v)?
b. Als ook voor de nog te verwachten kosten de komende jaren?
c. En van welke kosten is het college van mening dat deze onvermijdelijk zijn en niet hadden kunnen worden voorkomen, ook niet met een andere aanpak?
d. Is het college van mening dat een aanpak met bemiddeling in plaats van de huidige strikt juridische aanpak mogelijk aanmerkelijk goedkoper kan uitpakken?
e. Zo ja, waarom is hier dan niet voor gekozen?

***Antwoord* 1**
In de bijlage treft u het gevraagde overzicht van de kosten. Daarbij willen we aangeven dat het handhavingsdossier een enorme omvang kent. Op 5 oktober 2022 informeerden wij u dat het om een totale omvang ging van 240 zaken (handhavingszaken, vergunningszaken, Woo-procedures, gerechtelijke procedures). In januari 2024 liepen er 64 zaken. Op dit moment lopen er nog 42 gerechtelijke procedures. We kennen geen ander dossier waarbij er zoveel handhavingsverzoeken en Woo-verzoeken door één inwoner worden ingediend.

a. De kosten onder a zijn gebaseerd op een analyse van directe kosten die zijn gefactureerd of waarvoor intern uren zijn geschreven. Er zijn uiteraard ook indirecte kosten, maar die zijn moeilijker exact in beeld te brengen. Daarnaast geldt dat voor het uitvoeren van de bouwwerkzaamheden aan de achtergevel het op dit moment gaat om geschatte kosten. We zijn begonnen met het terugbouwen van de achtergevel.
b. Op dit moment loopt er nog een handhavingszaak voor het herstellen van de achtergevel "last onder bestuursdwang 1" zoals vermeld in onze raadsbrief van februari. We kunnen op dit moment enkel een inschatting maken voor de komende kosten. We zijn daarbij afhankelijk van door de aannemer en andere adviseurs uit te brengen offertes. We zullen in elk geval kosten (zowel ambtelijk als extern) maken om de bestuursdwang voor te bereiden, het daadwerkelijk uitvoeren van de werkzaamheden, het verhalen van de gemaakte kosten etc. Op dit moment zijn we al bezig met het voorbereiden van de bestuursdwang. Daarnaast lopen er op dit moment 42 gerechtelijke procedures waarbij we ook kosten maken. Op basis van de ervaring tot nu toe verwachten we in de toekomst nieuwe handhavingsverzoeken, Woo-verzoeken en gerechtelijke procedures. We blijven u informeren over de gemaakte kosten.
c. De enige kosten die in dit dossier goeddeels te vermijden waren zijn de dwangsommen en proceskosten vanwege het niet tijdig beslissen op de ingediende bezwaarschriften. Daarover hebben wij u reeds uitgebreid geïnformeerd in onze raadsbrief van 31 maart 2023 over het onderzoek van Berenschot. We doen er alles aan om dwangsommen vanwege te laat beslissen te vermijden. Kosten als gevolg van door de eigenaar Oudegracht 228 gestarte procedures zijn onvermijdelijk en uiteindelijk oordeelt de rechter of onze besluiten in stand blijven.
d. en e. We staan open voor andere en aanvullende manieren om dit dossier af te ronden en onderzoeken die ook, maar hebben tot op heden nog geen kansrijke oplossing kunnen vinden, zoals ook benoemd in de raadsbrief 16 februari 2024.

Vraag 2
Het college heeft altijd betoogd in haar gelijk te staan en daarom terecht juridisch de strijd met de eigenaar van pand A is aangegaan, ook omdat deze niet bereid zou zijn geweest om (a) zijn werfkelder te herstellen en (b) de kosten ervan zelf te betalen. Nu lijkt het erop dat het college dit ten onrechte heeft beweerd, omdat de gemeente wel in het afgelopen jaar de kosten van het herstellen van de werfkelder in pand A deels bij de eigenaren van het naastgelegen pand heeft belegd (van pand B) en uiteindelijk alle herstelkosten orde grootte € 220.000 voor eigen rekening heeft genomen.

a. Is het inderdaad zo dat de gemeente uiteindelijk alle kosten voor het herstellen van de werfkelder in Pand A (en pand B) heeft betaald?
b. Zo ja, wat is daar van de reden en betekent dit ook dat de eigenaar van pand A (op dit punt) dus in zijn recht stond?
c. Als dat zo is, hoe is dit dan gecommuniceerd met de eigenaar van pand A?
d. En waarom heeft dit vervolgens dan niet geleidt tot een andere (een niet of minder juridische) aanpak van deze zaak?

***Antwoord* 2**

a. *Ja, we hebben besloten om alle kosten voor het herstellen van de werfkelder voor eigen rekening te nemen en deze dus niet in te vorderen bij de eigenaar Oudegracht 228. Om uw raad een goed beeld te geven van de urgentie van de situatie hierbij enkele foto's, ook van de overlast bij de buren:*

b. *We hebben na het uitvoeren van de bestuursdwang besloten om de gemaakte kosten niet te gaan invorderen, omdat we meenden dat dit niet redelijkerwijs kon worden gevergd, zie ook de (geheime) bijlage bij onze raadsbrief van 12 juli 2022). De eigenaar Oudegracht 228 is voorafgaand aan het opleggen van de bestuursdwang meerdere malen in de gelegenheid gesteld om de situatie zelf op te lossen, maar heeft hier geen gebruik van gemaakt. De gemeente heeft uiteindelijk zelf de keldermuur hersteld. Normaliter is dat bij een last onder bestuursdwang op kosten van de overtreder en volgt er een invorderingsbesluit. Dat we hebben besloten om niet te gaan invorderen, wil niet zeggen dat het besluit tot het opleggen van de last onder bestuursdwang onjuist is genomen. De Raad van State heeft (voorlopig) geoordeeld dat de beide lasten onder bestuursdwang terecht zijn genomen.*

c. *Er is gecommuniceerd met de eigenaar Oudegracht 228 dat er geen invorderingsbesluit voor de keldermuur zal worden genomen en dat de gemaakte kosten niet op de eigenaar Oudegracht 228 verhaald zullen worden.*
d. *We hebben door het niet over te gaan tot invorderen getracht om een minder juridische aanpak te hanteren en hebben daarbij ook juist de belangen van de eigenaar Oudegracht 228 in acht genomen. Dit heeft helaas niet tot een beoogde de-escalatie geleid.*

Vraag 3
De kosten van de bouwwerkzaamheden in de werfkelder in pand A zijn fors gelet op datgene wat is uitgevoerd, namelijk het stutten van de keldermuur om te voorkomen dat deze volledig wordt weggedrukt door (nieuw vrijgekomen) krachten vanuit het naastgelegen pand (pand B). De eigenaar van pand A heeft eerder een aanvraag ingediend voor een vergunning met werkzaamheden die hadden kunnen leiden tot een uitvoering tegen aanzienlijk lagere kosten.
a. Waarom is niet gekozen voor een goedkopere uitvoering zoals was voorgesteld door de eigenaar van pand A?
b. En heeft de gemeente hierdoor meer geld uitgegeven dan strikt genomen (bij nader inzien) noodzakelijk was?
c. Loopt de gemeente hier niet hetzelfde risico bij het herstellen van de achtergevel?
d. Zo nee, waarom kan dat hier dan wel worden uitgesloten?

***Antwoord* 3**
a.b. We hebben ons bij het toepassen van de bestuursdwang laten bijstaan door deskundigen. Daarnaast is bij het toepassen gekeken naar de oorspronkelijk verleende vergunning voor de keldermuur en de daarbij horende bouwtekeningen. Op basis hiervan zijn de werkzaamheden uitgevoerd en is de illegale situatie opgelost. Er zijn geen onnodige werkzaamheden uitgevoerd waarmee we hogere kosten hebben gemaakt. We hebben daar ook geen belang bij. We zijn immers wettelijk gehouden om enkel de kosten te verhalen die redelijkerwijs kunnen worden verhaald op de overtreder. In deze zaak hebben we uiteindelijk besloten om géén van de gemaakte kosten voor het toepassen van de bestuursdwang 2 te verhalen op de eigenaar Oudegracht 228. De eigenaar is eerder in de gelegenheid gesteld om eerst zelf de situatie op te lossen.
c.d. Nee, het bestuursorgaan is bij het uitvoeren van bestuursdwang gehouden om de minst bezwarende wijze te gebruiken. Het doel is immers het beëindigen van de overtreding en herstel van de situatie en niet inwoners onnodig op hoge kosten jagen. Bij het beëindigen van de overtreding van de achtergevel wordt dit uitgangspunt wederom in acht genomen.

Vraag 4
We lezen in de raadsbrief van 16 februari jl. dat het college heeft besloten de last onder bestuursdwang over het ontbreken van de achtergevel van pand A te gaan uitvoeren. In de uitspraak van de Raad van State waarnaar wordt verwezen staat dat het een voorlopig oordeel betreft en niet bindend is in de bodemprocedure. Het kan dus zijn dat de Raad van State in de bodemprocedure oordeelt dat het college de last aan de eigenaar van pand A ten onrechte heeft opgelegd. Uit een eerdere uitspraak van de rechtbank van 17 augustus 2023 (niet opgenomen in de raadsbrief van 16 februari 2024) blijkt dat de eigenaar van pand A op 13 mei 2020 heeft verzocht om een omgevingsvergunning voor het realiseren van een nieuwe achtergevel en dat het college deze aanvraag in 2020 onterecht buiten behandeling had gesteld. De rechtbank oordeelde meer dan 3 jaar later dat het college een nieuw besluit moest nemen.
a. Heeft het college inmiddels een nieuw besluit genomen over de aanvraag omgevingsvergunning voor een nieuwe achtergevel van de eigenaar van pand A?
b. Als dat een negatief besluit is geweest, kan dan worden gegarandeerd dat dit besluit niet opnieuw door de rechter nietig wordt verklaard?

c. Deelt het college onze mening dat het onredelijk overkomt enerzijds een aanvraag voor het zelf herstellen van de achtergevel op een onjuiste wijze (volgens de rechter) af te wijzen en tegelijkertijd een last onder bestuursdwang op te leggen met ook nog eens als risico dat deze route leidt tot aanzienlijk hogere kosten voor alle betrokkenen?
d. Kan het college garanderen dat niet opnieuw, net als bij de werfkelder, ook bij het herstellen van de achtergevel uiteindelijk de overheid en de burger (weer) moet gaan opdraaien voor alle (mogelijk ook nog eens hogere) kosten?

***Antwoord* 4**

a. Na het volgen van meerdere gerechtelijke procedures heeft de Raad van State in 2023 opgedragen om opnieuw een besluit te nemen op de vergunningsaanvraag (realiseren uitbouw) van 13 mei 2020 en de daarbij behorende beslissing op bezwaar van 10 augustus 2022. De aanvraag is opnieuw beoordeeld, waarbij is geconcludeerd dat deze niet volledig is en dat we aanvullende stukken (o.a. nieuwe bouwtekeningen) van de aanvrager nodig hebben om tot een zorgvuldig besluit te komen. Dit komt doordat er geruime tijd tussen de aanvraag in 2020 en 2023 zit en er in de tussentijd het nodige is veranderd in het pand (waaronder de bestuursdwang 2). We hebben de eigenaar Oudegracht 228 een termijn gegeven om deze stukken aan te leveren, maar hier helaas geen reactie op ontvangen. Nu de aanvraag onvolledig is, is deze op 18 oktober 2023 buiten behandeling gesteld.
b. We hebben bij het nemen het besluit van 18 oktober 2023 zorgvuldig gehandeld en gemeend dat we in redelijkheid tot dit besluit hebben kunnen komen. Daarom moet er in beginsel vanuit worden gegaan dat het besluit in stand blijft. De rechtbank zal dit uiteindelijk onderzoeken en beoordelen.
c. We delen de mening niet dat we onredelijk hebben gehandeld. Zoals uit de bovenstaande antwoorden blijkt, hebben we bij de beoordeling van de aanvraag en het nemen van de besluiten zorgvuldig gehandeld. De aanvraag ziet op het realiseren van een nieuwe achtergevel (verdere uitbouw) en de bestuursdwang ziet op herstel van de achtergevel omdat deze illegaal is verwijderd. De vergunningprocedure staat los van de handhavingsprocedure. De eigenaar Oudegracht 228 is in de gelegenheid gesteld om de gegevens aan te vullen. We kunnen een vergunningaanvraag niet beoordelen als de aanvraag niet compleet is. De eigenaar Oudegracht 228 heeft de kans gekregen om te reageren en de aanvraag compleet te maken, maar heeft hierop niet gereageerd. Mocht echter in de bodemprocedure blijken dat de last onder bestuursdwang onterecht is opgelegd, dan kunnen we besluiten om de kosten niet te gaan invorderen. We zien daarvoor nu geen aanleiding nu de Raad van State voorlopig heeft geoordeeld dat de last terecht is opgelegd. Overigens zijn de kosten van bestuursdwang 2 niet verhaald.
d. De wet regelt dat de kosten van de uitvoering van de bestuursdwang kunnen worden verhaald op de overtreder. Verder is bij het toepassen van bestuursdwang het uitgangspunt dat het bestuursorgaan gehouden is te kiezen voor de minst bezwarende wijze om aan de overtreding een einde te maken. Er zijn geen redenen om in dit geval van dit uitgangspunt af te wijken. De ervaring leert dat het invorderen van de kosten van bestuursdwang – vanwege de rechtsbeschermingsmogelijkheden – tijdrovend kan zijn.

Vraag 5

Tot dusverre lijkt er slechts één rechtszaak voorlopig in het voordeel van de gemeente beslecht, maar daarover loopt het hoger beroep nog. De overige afgehandelde zaken heeft de gemeente verloren. Uit de raadsbrief van 16 februari 2024 volgt ook dat er nog meer dan 60 rechtszaken lopen.

a. Klopt deze waarneming?
b. Wat is de inschatting van het college over de uitkomsten van alle nog lopende rechtszaken?
c. En welke conclusies verbindt zij hieraan?

***Antwoord* 5**

a. Nee deze waarneming klopt niet. Er lopen op dit moment 42 gerechtelijke procedures en er zijn ook meerdere bezwaarschriften en beroepsschriften ongegrond verklaard.
b. We informeren u bij deze over drie hoofdgeschillen:

1. Onveilige situatie keldermuur:
In de raadsbrief van 17 mei 2023 hebben wij u bericht dat de rechtbank Midden-Nederland in het primaire besluit, om handhavend op te treden tegen de onveilige situatie van de keldermuur heeft geoordeeld, dat de gemeente terecht handhavend optreedt. Dit is het gevolg van renovatie en andere bouwwerkzaamheden van de eigenaar Oudegracht 228 of in zijn opdracht uitgevoerd in het pand Oudegracht 228. De zaak ligt nu bij de Raad van State.
2. Hevige en langdurige w*ateroverlast als gevolg van ontbreken achtergevel:*
In de raadsbrief van 16 februari 2024 heeft u kunnen lezen dat de rechtbank ook vindt dat terecht handhavend wordt opgetreden tegen het ontbreken van de achtergevel waardoor de gebruikers van het pand Oudegracht 230 ernstige overlast en hinder ondervinden omdat de regen vrij spel heeft. Muren staan vol met vocht, vloerdelen trekken krom en schimmel groeit ongehinderd. Op de bijgevoegde foto's (bijlage Fotorapportage handhavingsdossier Binnenstad) kunt u zien hoe de achtergevel van de Oudegracht 228 er nu uitziet. De staat van onderhoud gaat zorgwekkend achteruit. Houtrot en schimmel hebben de houten balken en vloeren aangetast. De voorzieningenrechter in hoger beroep heeft de toepassingsbeschikking en bestuursdwang beoordeeld en aangegeven het verzoek van de eigenaar Oudegracht 228 om het uitvoeren van het herstel van de achtergevel door de gemeente tegen te houden afgewezen. Het feitelijk terugbouwen van de achtergevel is begonnen. De voorbereidingen daarvoor zijn reeds in volle gang zodat de buurpanden voor het eind van het jaar geen wateroverlast meer zullen hebben. We achten de situatie dusdanig ernstig dat we tot die tijd voorbereidende maatregelen nemen om de wateroverlast voor de omwonenden te beperken en het pand gereed te maken voor het uitvoeren van de bestuursdwang. De zaak ligt nu bij de Raad van State.
3. Openbaar maken pandadressen:
Ook over het hoofdgeschil bij de 42 Woo-procedures heeft de Raad van State inmiddels ten finale uitspraak gedaan. De eigenaar Oudegracht 228 was principieel tegen het openbaar maken van de pandadressen Oudegracht 226, 228 en 230 en ook het woord "keldermuur" zou direct tot hem herleidbaar zijn. De rechtbank heeft inmiddels in meerdere uitspraken geoordeeld dat de pandadressen openbaar gemaakt mogen worden. De Raad van State heeft de behandeling van hoger beroep vervroegd om aan ons duidelijkheid te geven en kort na de zitting uitspraak gedaan. Op 25 mei 2024 heeft de Raad van State in haar uitspraak geoordeeld dat de pandadressen openbaar mogen worden gemaakt. Hierbij kunnen we in een reeks beroepen en voorlopige voorzieningen over dit geschilpunt afsluiten. Tevens kunnen we nu verschillende Woo-dossiers openbaar maken op onze site.

b. en c. De aard van de verschillende procedures is zeer verschillend. Wij kunnen hier dan ook geen generieke inschatting over geven. Wij kunnen ook geen uitspraken doen over de lopende rechtszaken (schaden procespositie) en wachten de rechterlijke uitspraken af. We proberen alle lopende zaken zo correct en zorgvuldig mogelijk af te ronden. Daar waar mogelijk anticiperen wij op de mogelijke uitkomsten van een rechterlijke toets.

Vraag 6
Het lijkt erop dat de gemeente uitsluitend op een juridische wijze met de eigenaar van pand A contact heeft en er op geen enkele manier is geprobeerd om in een goed gesprek samen tot een oplossing te komen. Terwijl de eigenaar van pand A destijds in een schrijven naar raadsleden zelf heeft aangegeven "juridische procedures te willen voorkomen", met de gemeente graag tot een vergelijk wil komen en zijn pand zelf wil herstellen en daar ook aanvragen voor heeft ingediend die keer op keer door de gemeente niet zijn goedgekeurd.
a. Waarom is het college nog steeds niet bereid om alsnog na te gaan hoe in een goed gesprek met pand A samen een oplossing kan worden uitgewerkt die maakt dat een verdere rechtsgang door

beide partijen kan worden gestaakt en het verder oplopen van onnodige kosten met overheidsgeld kan worden voorkomen?

b. Kan het college aangeven onder welke voorwaarden zij mogelijk alsnog bereid is om dat traject te onderzoeken?

c. Zo nee, waarom niet?

***Antwoord* 6**

Zoals in onze brieven van 12 juli 2022, 17 mei 2023 en 16 februari 2024) aan u aangegeven willen we in gesprek blijven met de eigenaar Oudegracht 228, maar is een eerdere poging tot mediation niet geslaagd. Sinds december ligt het aanbod voor het kiezen van een mediator bij de eigenaar en we stuurden nogmaals een brief hierover. De enige voorwaarde die we daaraan verbinden is dat het mediation traject niet op voorhand het toepassen van de bestuursdwang stillegt.
Vanwege de aard en de ernst van de situatie ter plaatse kan het herstel van de achtergevel niet nog langer wachten. We zijn ook al begonnen met de voorbereiding van de bestuursdwang. De belangen van de buren, die ernstige hinder ondervinden in hun dagelijkse leven en werken en de bouwkundige veiligheid zijn in het geding. We hopen dat de eigenaar Oudegracht 228 spoedig met een reactie komt, zodat bekeken kan worden of een mediation traject kansrijk is en gestart kan worden. We willen aangeven dat gerechtelijke procedures niet kunnen worden voorkomen, het staat een belanghebbende vrij om in bezwaar/beroep te gaan tegen een genomen besluit.

Vraag 7

Alles bij elkaar ontstaat hier het beeld van een gemeente die ‘zijn ongelijk niet wil toegeven’ en koste wat kost in rechtszaken zijn gelijk wil blijven halen en zelfs bereid is daar enkele miljoenen aan overheidsgeld voor te willen uitgeven. Nota bene in een tijd waarin de gemeente tientallen miljoenen tekortkomt op de begroting (vanaf 2026).

a. Op welke manier wil de gemeente deze zaak voortzetten en garanderen dat er niet nog meer overheidsgeld wordt verspild?

b. Deelt het college onze opvatting dat hier een vervelend beeld ontstaat naar alle Utrechters toe van een gemeente die koste wat kost zijn gelijk wil halen, terwijl de waarheid mogelijk ergens in het midden ligt?

c. Wordt het niet tijd om als college te kiezen voor (a) een traject van bemiddeling gericht op het zo snel en goedkoop mogelijk afsluiten van een billijke overeenkomst met de eigenaar van pand A in plaats van (b) blijvend de juridische confrontatie op te zoeken en daar nog eens 3,27 miljoen euro overheidsgeld voor te reserveren?

***Antwoord* 7**

a. Wij delen dit beeld niet. Wel constateren we dat door de eigenaar Oudegracht 228 een onevenredig beslag wordt gelegd op de gemeentelijke organisatie en publieke middelen. Het aantal verzoeken en procedures is dermate fors, dat wij ons hierop specifiek hebben moet organiseren en een apart projectteam hierop hebben opgericht. Uiteraard zouden wij graag een minnelijke oplossing bereiken. Onze pogingen hiertoe zijn echter tot op heden vruchteloos gebleven. Dit neemt niet weg dat wij ons tot het uiterste inspannen om dit dossier zorgvuldig tot een goed einde te brengen. Hierbij kijken we verder dan de zuiver juridische weg. Het gaat er immers om dat ter plaatse een bouwkundige onveilige situatie en hinderlijke situatie voor de buren is.
b. Wij delen dit beeld niet. Ons primaire doel is ter plaatse een (bouwkundig) veilige en leefbare situatie te realiseren. Wij streven naar een pand dat voldoet aan de geldende bouwkundige eisen. Helaas zijn wij genoodzaakt hiertoe handhavend op te treden. In dit traject wordt veelvuldig bezwaar en (hoger) beroep aangetekend tegen onze besluiten. Als bestuursorgaan zijn wij wettelijk verplicht in deze procedures besluiten te nemen dan wel verweer te voeren.
c. Zie vraag 6. Het kan een optie zijn om het mediation traject te laten toespitsen op een billijke overeenkomst, echter wij menen dat het mediation traject breder zou moeten worden gezien, namelijk in elk geval ook op het verbeteren van de relatie met de eigenaar Oudegracht 228 en komen tot een

snelle oplossing, het beëindigen van de illegale situatie en verbeteren van de relatie met de eigenaar Oudegracht 228 en de omwonenden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Handhavingsdossier Binnenstad Aanpak 2024

4 juni 2024

In 2022 bleek dat de gemeente met een pandeigenaar (pand A) in de Binnenstad in een juridische strijd verwikkeld was geraakt. De pandeigenaar bleek bijna 1 miljoen euro aan door de rechter erkende claims te hebben uitstaan bij de gemeente. Dit als gevolg van nalatig handelen van de gemeente zelf. In de meest recente raadsbrief hierover (d.d. 16 februari 2024) laat het college ons weten dat tot dat moment aan dwangsommen € 1.071.791 is uitgekeerd aan de pandeigenaar.
Vorig jaar al meldt het college ons dat de gemeente er rekening mee houdt meer dan een paar miljoen euro overheidsgeld kwijt te zullen zijn aan deze zaak. [1]
In de voorjaarsnota staat aangekondigd dat er voor deze zaak in de periode 2024 - 2028 jaarlijks nog eens € 654.000 gereserveerd moet worden; samen opgeteld een totaal van € 3.270.000, nog exclusief datgene wat al reeds is betaald. Dat is een immens bedrag dat niet meer in verhouding lijkt te staan met de zaak zelf. Bovendien zit de gemeente momenteel in zwaar financieel weer en is er alle reden om kritisch na te gaan op welke manier deze kosten kunnen worden vermeden. Vandaar de volgende vragen.

Vragen:

1. Volgens de voorjaarsnota leidt dit dossier “tot onevenredig hoge kosten” die “niet binnen de normale begroting kan worden opgevangen”. Het gaat om de volgende type kosten:
   (i) juridische kosten voor de rechtszaken,
   (ii) de te betalen (proces)kosten op last van de rechter aan de eigenaar van pand A,
   (iii) de kosten voor het alsnog zelf volledig betalen van de uitgevoerde bouwwerkzaamheden aan de kelder en het zo mogelijk ook nog moeten betalen van de volledig nieuw op te bouwen achtergevel van pand A,
   (iv) inhuur van derden (o.a. bouwkundige en juridische adviseurs) en
   (v) ambtelijke kosten voor het begeleiden en afhandelen van deze zaak.

   a. Kan het college een overzicht aanleveren voor de uitgaven t/m heden, uitgesplitst naar de genoemde onderdelen (i) t/m (v)?
   b. Als ook voor de nog te verwachten kosten de komende jaren?
   c. En van welke kosten is het college van mening dat deze onvermijdelijk zijn en niet hadden kunnen worden voorkomen, ook niet met een andere aanpak?
   d. Is het college van mening dat een aanpak met bemiddeling in plaats van de huidige strikt juridische aanpak mogelijk aanmerkelijk goedkoper kan uitpakken?
   e. Zo ja, waarom is hier dan niet voor gekozen?

2. Het college heeft altijd betoogd in haar gelijk te staan en daarom terecht juridisch de strijd met de eigenaar van pand A is aangegaan, ook omdat deze niet bereid zou zijn geweest om (a) zijn werfkelder te herstellen en (b) de kosten ervan zelf te betalen. Nu lijkt het erop dat het college dit ten onrechte heeft beweerd, omdat de gemeente wel in het afgelopen jaar de kosten van het herstellen van de werfkelder in pand A deels bij de eigenaren van het

[1] *Zie het rapport Berenschot bij de raadsbrief van 31 maart 2023.*

naastgelegen pand heeft belegd (van pand B) en uiteindelijk alle herstelkosten orde grootte € 220.000 voor eigen rekening heeft genomen. [2]

a. Is het inderdaad zo dat de gemeente uiteindelijk alle kosten voor het herstellen van de werfkelder in Pand A (en pand B) heeft betaald?
b. Zo ja, wat is daar van de reden en betekent dit ook dat de eigenaar van pand A (op dit punt) dus in zijn recht stond?
c. Als dat zo is, hoe is dit dan gecommuniceerd met de eigenaar van pand A?
d. En waarom heeft dit vervolgens dan niet geleidt tot een andere (een niet of minder juridische) aanpak van deze zaak?

3. De kosten van de bouwwerkzaamheden in de werfkelder in pand A zijn fors gelet op datgene wat is uitgevoerd, namelijk het stutten van de keldermuur om te voorkomen dat deze volledig wordt weggedrukt door (nieuw vrijgekomen) krachten vanuit het naastgelegen pand (pand B). De eigenaar van pand A heeft eerder een aanvraag ingediend voor een vergunning met werkzaamheden die hadden kunnen leiden tot een uitvoering tegen aanzienlijk lagere kosten. [3]

a. Waarom is niet gekozen voor een goedkopere uitvoering zoals was voorgesteld door de eigenaar van pand A?
b. En heeft de gemeente hierdoor meer geld uitgegeven dan strikt genomen (bij nader inzien) noodzakelijk was?
c. Loopt de gemeente hier niet hetzelfde risico bij het herstellen van de achtergevel?
d. Zo nee, waarom kan dat hier dan wel worden uitgesloten?

4. We lezen in de raadsbrief van 16 februari jl. dat het college heeft besloten de last onder bestuursdwang over het ontbreken van de achtergevel van pand A te gaan uitvoeren. In de uitspraak van de Raad van State waarnaar wordt verwezen staat dat het een voorlopig oordeel betreft en niet bindend is in de bodemprocedure. Het kan dus zijn dat de Raad van State in de bodemprocedure oordeelt dat het college de last aan de eigenaar van pand A ten onrechte heeft opgelegd. Uit een eerdere uitspraak van de rechtbank van 17 augustus 2023 (niet opgenomen in de raadsbrief van 16 februari 2024) blijkt dat de eigenaar van pand A op 13 mei 2020 heeft verzocht om een omgevingsvergunning voor het realiseren van een nieuwe achtergevel en dat het college deze aanvraag in 2020 onterecht buiten behandeling had gesteld. De rechtbank oordeelde meer dan 3 jaar later dat het college een nieuw besluit moest nemen.

a. Heeft het college inmiddels een nieuw besluit genomen over de aanvraag omgevingsvergunning voor een nieuwe achtergevel van de eigenaar van pand A?
b. Als dat een negatief besluit is geweest, kan dan worden gegarandeerd dat dit besluit niet opnieuw door de rechter nietig wordt verklaard?
c. Deelt het college onze mening dat het onredelijk overkomt enerzijds een aanvraag voor het zelf herstellen van de achtergevel op een onjuiste wijze (volgens de rechter) af te wijzen en tegelijkertijd een last onder bestuursdwang op te leggen met ook nog eens als risico dat deze route leidt tot aanzienlijk hogere kosten voor alle betrokkenen?
d. Kan het college garanderen dat niet opnieuw, net als bij de werfkelder, ook bij het herstellen van de achtergevel uiteindelijk de overheid en de burger (weer) moet gaan opdraaien voor alle (mogelijk ook nog eens hogere) kosten?

---

[2] *Bron: uitspraak rechter op https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBMNE:2023:2281 en als het gaat over de hoogte van het bedrag ook in de toelichting bij een eerdere raadsbrief van 12 juli 2022.*

[3] Zie hiervoor de aanvraag: *https://zoek.officielebekendmakingen.nl/resultaten?q=(c.product-area==%22officielepublicaties%22)and(cql.textAndIndexes=%22oudegracht%22%20and%20cql.textAndIndexes=%22228%22%20and%20cql.textAndIndexes=%22utrecht%22%20and%20cql.textAndIndexes=%22reconstrueren%22)&pg=10&svel=Publicatiedatum&svol=Aflopend&zv=oudegracht%2b228%2butrecht%2breconstrueren&col=*

5. Tot dusverre lijkt er slechts één rechtszaak voorlopig in het voordeel van de gemeente beslecht, maar daarover loopt het hoger beroep nog. De overige afgehandelde zaken heeft de gemeente verloren. Uit de raadsbrief van 16 februari 2024 volgt ook dat er nog meer dan 60 rechtszaken lopen.

    a. Klopt deze waarneming?
    b. Wat is de inschatting van het college over de uitkomsten van alle nog lopende rechtszaken?
    c. En welke conclusies verbindt zij hieraan?

6. Het lijkt erop dat de gemeente uitsluitend op een juridische wijze met de eigenaar van pand A contact heeft en er op geen enkele manier is geprobeerd om in een goed gesprek samen tot een oplossing te komen. Terwijl de eigenaar van pand A destijds in een schrijven naar raadsleden zelf heeft aangegeven “juridische procedures te willen voorkomen”, met de gemeente graag tot een vergelijk wil komen en zijn pand zelf wil herstellen en daar ook aanvragen voor heeft ingediend die keer op keer door de gemeente niet zijn goedgekeurd.

    a. Waarom is het college nog steeds niet bereid om alsnog na te gaan hoe in een goed gesprek met pand A samen een oplossing kan worden uitgewerkt die maakt dat een verdere rechtsgang door beide partijen kan worden gestaakt en het verder oplopen van onnodige kosten met overheidsgeld kan worden voorkomen?
    b. Kan het college aangeven onder welke voorwaarden zij mogelijk alsnog bereid is om dat traject te onderzoeken?
    c. Zo nee, waarom niet?

7. Alles bij elkaar ontstaat hier het beeld van een gemeente die ‘zijn ongelijk niet wil toegeven’ en koste wat kost in rechtszaken zijn gelijk wil blijven halen en zelfs bereid is daar enkele miljoenen aan overheidsgeld voor te willen uitgeven. Nota bene in een tijd waarin de gemeente tientallen miljoenen tekortkomt op de begroting (vanaf 2026).

    a. Op welke manier wil de gemeente deze zaak voortzetten en garanderen dat er niet nog meer overheidsgeld wordt verspild?
    b. Deelt het college onze opvatting dat hier een vervelend beeld ontstaat naar alle Utrechters toe van een gemeente die koste wat kost zijn gelijk wil halen, terwijl de waarheid mogelijk ergens in het midden ligt?
    c. Wordt het niet tijd om als college te kiezen voor (a) een traject van bemiddeling gericht op het zo snel en goedkoop mogelijk afsluiten van een billijke overeenkomst met de eigenaar van pand A in plaats van (b) blijvend de juridische confrontatie op te zoeken en daar nog eens 3,27 miljoen euro overheidsgeld voor te reserveren?

Gesteld door:

- Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Ruud Maas, Volt
- David Bosch, UtrechtNu!

Kostenoverzicht Binnenstaddossier

Kostenoverzicht per jaar	Scenario 1: succesvol assertief (afbouw exp)	Scenario 2: minder succesvol assertief (afbouw lin)
2022	€ 1.428.764,88	€ 1.428.764,88
2023	€ 1.468.150,69	€ 1.468.150,69
2024	€ 1.374.220,00	€ 1.374.220,00
2025	€ 1.030.665,00	€ 1.168.087,00
2026	€ 515.332,50	€ 992.873,95
2027	€ 128.833,13	€ 843.942,86
2028	€ 12.883,31	€ 717.351,43
	€ 5.958.849,51	**€ 7.993.390,81**

2022*		**2023***		**2024***				
Omschrijving kosten	**Gerealiseerd tlv lopend budget**	**Omschrijving kosten**	**Gerealiseerd tlv lopend budget**	**Omschrijving kosten**	**Gerealiseerd tlv budget Voorjaarsnota****	**Gerealiseerd tlv lopend budget****	**Verwacht (raming) tlv budget Voorjaarsnota**	**Verwacht (raming) tlv lopend budget**
				Kosten 1e lijn				
				Eigen medewerkers		31.558		
				Externe inhuur en advies		73.375		
Kosten capaciteit juristen en advocaten		**Juridische kosten**		**Kosten 2e lijn**				
Interne jurist bezwaar		Interne jurist bezwaar		Interne jurist bezwaar	€ 28.490,00		€ 100.000,00	
Externe jurist bezwaar 1	€ 307.406,00	Externe jurist bezwaar 1	€ 108.010,00	Externe jurist bezwaar 1	€ 40.000,00			
Externe jurist bezwaar 2	€ 134.319,00	Externe jurist bezwaar 2	€ 347.249,00	Externe jurist bezwaar 2	€ 91.920,00		€ 140.000,00	
Externe jurist Woo 1	€ 27.104,00	Externe jurist Woo 1	€ 107.641,00	Externe jurist bezwaar 3			€ 20.000,00	
Interne jurist Woo****	€ 60.606,00	Interne jurist Woo****	€ 49.056,00	Interne jurist Woo****	€ 18.648,00		€ -	
				Externe jurist Woo 1	€ 36.240,00		€ 45.000,00	
				Externe jurist Woo 2	€ 49.085,00		€ 35.000,00	
Advocaat in loondienst		Advocaat in loondienst	€ 565,00	Advocaat in loondienst				
		Externe advocaat beroep	€ 22.000,00	Externe advocaat beroep 1		€ 45.703,00		€ 85.000,00
				Externe advocaat beroep 2		€ 22.120,00		€ 50.000,00
Paralegal****	€ 168.200,00	Paralegal****	€ 43.750,00	Paralegal****	€ 28.650,00		€ -	
							€ 25.000,00	
Overige kosten		**Overige kosten**		**Overige kosten**				
Dwangsommen	€ 658.078,00	Dwangsommen	€ 477.525,00	Dwangsommen (ter discussie)				€ 100.000,00
Proceskosten	€ 38.965,88	Proceskosten	€ 37.924,69	Proceskosten		€ 20.000,00		€ 30.000,00
Projectmanagement PMB	€ 17.400,00	Projectmanagement PMB	€ 41.552,00	Projectmanagement PMB		€ 45.000,00		€ 150.000,00
Nemen veelvragersmaatregel	€ 9.400,00	Berenschot onderzoek	€ 105.391,00	Mediator/onderhandelaar				€ 5.000,00
Integriteitsonderzoek	€ 3.290,00	Externe advieskosten VTH	€ 127.487,00	Advies strategie		€ 23.211,00		€ 30.000,00
Behandeling datalekmelding	€ 3.996,00			Funderingsadvies		€ 5.220,00		
				Bouwwerkzaamheden achtergevel **				zie geheime bijlage
	€ 1.428.764,88		**€ 1.468.150,69**	**Totaal**	**€ 293.033,00**	**€ 266.187,00**	**€ 365.000,00**	**€ 450.000,00**

* Facturen betaald in betreffende boekjaar

** Cijfers tm 24-06-2024

*** Gemaakte kosten worden verhaald op de eigenaar

**** Raming van gemaakte uren

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A. Jansen/ J. Bodewitz	**Datum**	20 november 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	12735995
E-mail	J.bodewitz@utrecht.nl	**Onderwerp**	Handhavingsdossier Binnenstad
Bijlage(n)	2	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ordening, Personeel & Organisatie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren we u over de actuele ontwikkelingen in het dossier Binnenstad. Wij hebben u toegezegd een update over de stand van zaken omtrent het Handhavingsdossier Binnenstad voorafgaande aan de commissiebehandeling in VBF op 5 december 2024 te sturen. We geven in deze brief een toelichting op de actuele ontwikkelingen, een overzicht van de financiële stand van zaken, de rol van gemeente en een update over de uitvoering van de aanbevelingen van het Berenschotrapport. Eerder (raadsbrief d.d. 5 juli) informeerden wij u al over openbaarheid van het pandadres, de voortgang van de WOO-dossiers, dwangsommen en proceskosten.

Aanleiding

Nadat in 2019 een aannemer een onveilige situatie aantrof in de kelder van het pand Oudegracht 228 is het pand geïnspecteerd. Daarbij werd tevens geconstateerd dat de eigenaar al in 2017 de achtergevel van het pand had gesloopt. Zowel de onveilige situatie in de kelder als het ontbreken van de achtergevel betekent instortingsgevaar voor het pand en veroorzaakt daarmee samenhangend grote schade en overlast aan de buurpanden. Naar aanleiding hiervan is een last onder bestuursdwang (handhavingsbesluit) opgelegd met als doel alle overtredingen te beëindigen en de overlast voor de buren te verminderen. In 2019 is – onder bestuursdwang - een nieuwe keldermuur gemaakt op de plek van de oude keldermuur.

Aan het bestuursdwangbesluit over het ontbreken van de achtergevel is sinds 2019 door de eigenaar nog geen gevolg gegeven. Door het ontbreken van de achtergevel stond het pand bloot aan weersinvloeden, is de bouwkundige staat van het pand verder achteruitgegaan en is ernstige vochtoverlast ontstaan bij de buren. Dit leidt tot een onveilige situatie en meer overlast voor omwonenden. Daardoor is het noodzakelijk om de herstelwerkzaamheden aan de achtergevel uit te voeren. Wij zijn dit najaar begonnen met het terugbouwen van de achtergevel (zie ook raadsbrief d.d. 5 juli).

Voortgang dossier

Terugbouw achtergevel
Op 23 september 2024 is de aannemer gestart met de terugbouw van de achtergevel. Op 26 september 2024 heeft de Raad van State (hoogste bestuursrechter) het ingediende verzoek van de eigenaar van Oudegracht 228 om een voorlopige voorziening te treffen, waarmee eigenaar van

Oudegracht 228 beoogde de terugbouw van de achtergevel te schorsen, afgewezen. Dit betekent dat de uitvoering van de bestuursdwang/terugbouw van de achtergevel onverminderd verder kan gaan. De Raad van State oordeelde dat de belangen van de gemeente om de terugbouw voort te zetten zwaarder wegen dan de belangen van de eigenaar Oudegracht 228 bij een schorsing. Hierbij speelt onder meer een rol dat het pand zich in een steeds slechtere bouwkundige staat bevindt en de buren ernstige vochtoverlast hebben. Ook nam de Raad van State in overweging dat de eigenaar Oudegracht 228 zijn bouwplannen tot op heden nog steeds niet heeft uitgevoerd.

Tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden onderhouden we intensief (bestuurlijk en ambtelijk) contact met de directe buren vanwege de (water)overlast.

Lopende juridische procedures
Er lopen nog verschillende juridische procedures. Hieronder geven wij u een overzicht van de lopende zaken.

Stand van zaken in primaire besluitvorming, bezwaar en beroep
In onze raadsbrief van 5 juli 2024 hebben wij u bericht dat het zwaartepunt van dit dossier op dit moment ligt bij de rechter. Ten opzichte van 5 juli 2024 is het aantal zaken nauwelijks afgenomen (van 42 naar 38).

In onderstaand tabel is het aantal zaken genoemd dat in oktober 2024 in behandeling is bij gemeente en rechters.

Soorten besluit of verzoek	Verzoeken/ aanvragen	(Gemeente) Bezwaar	Rechtbank	Hoger Beroep	Totaal
Handhavingsverzoeken	1	0	1	5	7
Invordering dwangsom	0	0	0	2	2
Omgevingsvergunningen	0	0	0	2	2
Bestuursdwang	1	0	0	2	3
WOO	0	0	12	3	15
Civiel kort geding	0	0	1	0	1
Verzetzaken	0	0	0	8	8
Totaal zaken	2	0	14	22	38 (-10%)

Grenzen opzoekend van ons rechtssysteem
De eigenaar van Oudegracht 228 heeft herhaaldelijk laten blijken het principieel oneens te zijn met uitspraken van de rechter en het Nederlandse rechtsstelsel in zijn dossier. De eigenaar Oudegracht 228 weet steeds nieuwe rechtsingangen voor procedures te vinden. Zo is inmiddels een patroon waarneembaar waarbij, na afwijzing op een voorlopige voorziening van de bestuursrechter, direct door de eigenaar een civiel kort geding wordt gestart. Deze veelvoud aan procedures legt een aanzienlijk beslag op het ambtelijke organisatie waardoor de voortgang van andere zaken wordt belemmerd.

Stand van zaken financiën

We sturen erop om het dossier zo snel mogelijk te sluiten met zo min mogelijk kosten. Het is daarbij belangrijk om goed overzicht te hebben op onze uitgaven (de kosten die we al hebben uitgegeven en wat onze inschatting is wat er aan komt) en te weten welke kostenstromen we kunnen beïnvloeden.

Overzicht kosten dossier
Bij de Voorjaarsnota 2024 is € 654.000,00 toegekend aan het dossier Handhaving Binnenstad, het gaat hierbij om onderhanden werk waarvoor geen personele formatie bestond. Bij de besluitvorming van de tweede Bestuursrapportage 2024 heeft uw raad nog eens € 500.000,00 toegekend. We zien dat de grote hoeveelheid procedures en de complexiteit van dit dossier een forse personele en financiële druk op de organisatie legt en blijft leggen. De dynamiek en onvoorspelbaarheid van het dossier is hoog, dus blijft de inzet van advocaten en juridisch experts nodig. Tegelijkertijd werken we nog steeds grondig en effectief aan een aanpak om tot afronding van dit handhavingsdossier te komen, maar door de terugkerende procesgang door de eigenaar blijft extra personele inzet en financiering van proceskosten nodig.

In de bijlage geven we een actueel overzicht van de kosten tot eind september 2024 mee. Ook geven we een prognose van de kosten voor de overige maanden van 2024 en voor het jaar 2025.

We sturen erop om in 2025 budgetneutraal uit te komen. We weten echter dat we in een onvoorspelbaar dossier als deze, waarbij de eigenaar steeds nieuwe rechtsingangen voor procedures weet te vinden, niet op al onze kosten invloed hebben. De begroting voor 2025 is dus een inschatting.

Hieronder gaan we in op de beïnvloedbaarheid van de kosten voor de gemeente.

Beïnvloedbaarheid van de kosten
De *kosten van de terugbouwen van achtergevel* zijn een gevolg van het uitvoeren van de bestuursdwang. Het idee achter de uitvoering van bestuursdwang is dat herstel van de overtreding moet plaatsvinden langs de minst bezwarende weg en tegen redelijke kosten. In dat kader zijn de werkzaamheden beperkt tot alleen de benodigde werkzaamheden. Deze kosten zullen we verhalen op de eigenaar volgens de wettelijke regels die daarvoor gelden.

Dwangsommen wegens niet tijdig beslissen op bezwaren hebben wij teruggebracht naar 0 euro. Met inzet van juristen zijn alle bezwaarzaken effectief aangepakt. Het voorkomen van dwangsommen is beïnvloedbaar en daar werken we hard aan en zijn zeer alert op. In de raadsbrief van 5 juli 2024 is een overzicht van betaalde dwangsommen opgenomen.

Vergoeding wegens lange doorlooptijd: In de regelgeving is bepaald dat het redelijk is dat een bezwaarmaker een vergoeding krijgt wanneer de behandeling van het bezwaar en beroep de redelijke termijn van twee jaar wordt overschreden. Bezwaarschriften van vóór 2023 worden vaak nu pas in beroep of hoger beroep behandeld door de rechtbank. Deze behandeling leidt regelmatig nu nog tot een veroordeling tot het betalen van een vergoeding. Dit is niet beïnvloedbaar voor de procedures die gestart zijn voor 2023.

Rol van de gemeente

Uit het rapport van het adviesbureau Berenschot komt naar voren dat meer regie op dit soort complexe dossiers nodig is. Daarom werken we in dit dossier vanuit de verschillende organisatieonderdelen nauw met elkaar samen. Zo is er meer afstemming aan de voorkant. Ook kijken we gezamenlijk naar toekomstige scenario’s zodat we meer in regie zijn binnen dit dossier. Het college zal het algemeen belang en het belang van de buren hierin meewegen.

Ook houden we de weg naar mediation nog steeds open. Een mediation kan leiden tot een afsluiting van het juridisch geschil. Er is in meerdere brieven vanaf eind 2023 gecorrespondeerd over een traject van mediation met de pandeigenaar. Tot op heden is geen onvoorwaardelijke reactie gekomen op het aanbod van de gemeente om dit traject te starten met één van de drie voorgestelde mediators.

Uiteraard bereiken wij graag een minnelijke oplossing als die mogelijkheid er is. Wij zullen ons tot het uiterste inspannen om dit dossier zorgvuldig tot een goed einde te brengen. Hierbij kijken we verder dan de zuiver juridische weg.

Voortgang aanbevelingen Berenschotrapport

Zoals hierboven al kort genoemd heeft adviesbureau Berenschot in 2023 een rapportage geschreven naar aanleiding van de problemen in dit dossier. Dit rapport geeft oorzaken hoe de problemen zijn ontstaan en geeft als hoofdadvies mee om meer regie op complexe dossiers te organiseren. Op basis van dit advies zijn aanbevelingen gedaan voor verbetermaatregelen om meer regie te krijgen in deze kwestie en eventueel andere vergelijkbare kwesties.

Er zijn vervolgens tal van verbetermaatregelen in gang gezet, gemeentebreed en binnen betrokken organisatieonderdelen (in hoofdzaak JZ en VTH). De afgelopen periode hebben we de verbetermaatregelen opnieuw onder de loep genomen. Hoe werken collega's met de maatregelen? Zijn ze goed geïmplementeerd? Zijn de maatregelen effectief: dragen ze bij aan het doel om meer regie op complexe dossiers te organiseren? Hierbij hebben we de maatregelen ook langs de lat van DRA (Duidelijk, Resultaatgericht, Aanspreekbaar. Onze manier van samenwerken) gelegd.

Investeren in de ontwikkeling in de volle breedte van de betrokken organisatieonderdelen
- De Utrechtse Standaard voor Escaleren. Om als organisatie sneller zaken op te schalen is er organisatiebreed een instrument, 'de Utrechtse Standaard voor Escaleren' ontwikkeld. Deze bestaat uit een set aan heldere afspraken over hoe we binnen de organisatie escaleren en de escalatie ontvangen. De standaard geldt voor alle medewerkers van de Gemeente Utrecht. Op dit moment doorlopen de MT's de workshop escaleren. Het is de bedoeling dat alle MT's deze workshop voor het einde van 2024 gevolgd hebben;
- De 'Utrechtse kijk op leiderschap', het kader voor leiderschapsontwikkeling en werving en selectie, is aangescherpt. Hiermee ligt er in de rol van leidinggevende meer focus op het sturen en nemen van regie op voortgang op resultaten, realiseren van een heldere rolverdeling en tijdige opschaling en het versterken van de onderlinge samenwerking. In de werving en selectie van nieuwe leidinggevenden en doorstroom van leidinggevenden vormen dit belangrijke criteria en in het 'onboardingsprogramma' van nieuwe leidinggevenden is dit meegenomen als belangrijke boodschap voor de opgave voor het team;
- Binnen de organisatie wordt ook gewerkt aan het verder versterken van de bedrijfsvoering, met 'De Koers voor Bedrijfsvoering'. Vanuit vier speerpunten wordt gewerkt aan een toekomstbestendige bedrijfsvoering, namelijk (meer) centraliseren en prioriteren, aanscherping kaderstelling en handhaving, capaciteit en kwaliteit en tot slot procesverbetering en automatisering.

Investeren in de samenwerking tussen organisatieonderdelen en meer specifiek enkele teams van organisatieonderdelen VTH en JZ, gericht op oplossingen
Er is door VTH en JZ een gezamenlijk team genaamd OSAVE (Openheid, Samenwerken en Vertrouwen) ingericht om tot betere besluitvorming te komen. De rode draden binnen dossiers worden met elkaar besproken. Als het in een bepaald dossier komt tot bezwaar, lost dit team het snel en inhoudelijk adequaat op. De organisatie en werking van dit team dienen als een voorbeeld voor andere teams binnen JZ.

Potentieel complexe dossiers projectmatig aanpakken
Complexe, multidisciplinaire organisatieonderdeel overstijgende, politiek-bestuurlijk gevoelige kwesties worden projectmatig aangepakt. Binnen handhavingsdossier Binnenstad werkt men op projectmatige wijze binnen een opgezet kernteam. De kracht van het kernteam is dat betrokken collega's eenvoudig informatie kunnen uitwisselen en taken goed kunnen verdelen en uitzetten. Het kernteamoverleg vormt een centraal moment om gezamenlijk besluiten te nemen dan wel adviezen voor besluitvorming uit te brengen. Ook een heldere inrichting van de governance is hierbij van belang. Het kernteam wordt ambtelijk aangestuurd door de twee directeuren van JZ en VTH en de Concerndirecteur, waarbij de eindverantwoordelijkheid bij de Concerndirecteur ligt. Bestuurlijk zijn twee wethouders verantwoordelijk voor het dossier. In het kernteam ligt de focus op zowel het

neerzetten van structuren zodat het verwachte werk op orde is en kan blijven en daarnaast het opbouwen van repertoire om met de grilligheid van het dossier om te kunnen gaan.

Prioriteit geven aan het informatiebeheer bij de betrokken organisatieonderdelen.
Voor informatiebeheer is onderzocht of een nieuw systeem zinvol is. De conclusie was dat het meegaan in het vervangen van het Zaaksysteem een betere oplossing is. Dit onder de voorwaarde dat de specificaties zoals opgehaald voor een nieuw systeem worden meegenomen.

Vergroten van de aandacht voor juridische kwaliteit en rechtsstatelijkheid
BMC heeft een onderzoek gedaan naar de inrichting van de juridische kolom. Dit resulteerde in het verzelfstandigen van de afdeling Juridische Zaken. Er wordt gewerkt aan de versterking van de juridische functie in de gemeentelijke organisatie, de voortzetting van de ingezette sturingsfilosofie en de aansturing van de juridische kolom.

We blijven de ontwikkelingen rondom deze maatregelen nauw volgen en informeren de raad langs de lijn van het project ‘informatie op orde’ en de rapportages over de organisatieontwikkeling.

Erop vertrouwend u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

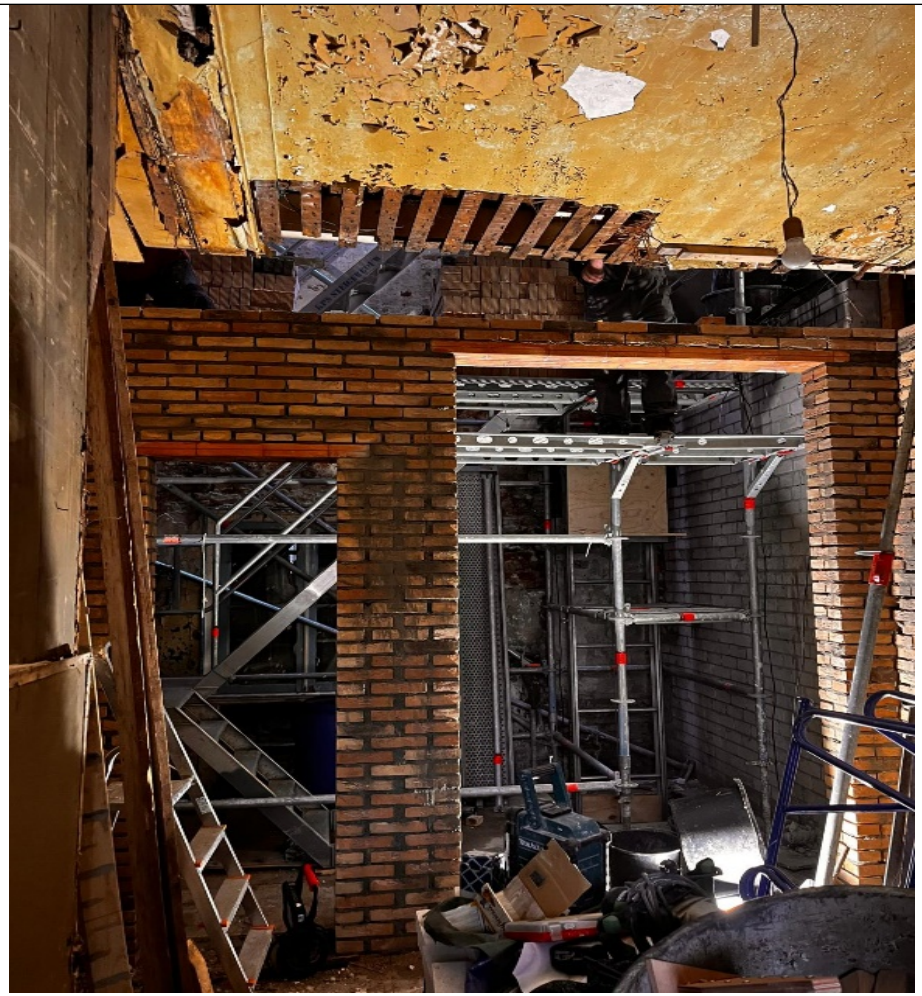
de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:
- Bijlage 1 - Fotoreportage
- Bijlage 2 - Kostenoverzicht Binnenstaddossier

Bijlage 1 Fotoreportage

Overzicht foto van het ontbreken van de achtergevel van het betreffende pand.

De nieuwe achtergevel in opbouw op de begane grond, gezien vanuit de het pand. Hier zijn twee openingen te zien: de rechteropening is voor het kozijn van een dubbele deur met een bovenraam, de linkeropening is de doorgang naar de “oude” uitbouw.

De nieuwe achtergevel op kelderniveau gezien van het - zonder vergunning - uitgegraven achtererfgebied.

De nieuwe achtergevel met de hoek van de mandelige (in gemeenschappelijk eigendom) muur met de woning 230 op de eerste verdieping. Hier is goed te zien hoe de aansluiting van de hoek teruggebouwd is.

De achtergevel tot het hoogste punt gebouwd. Er wordt gestart met het dichtsmeren van de gevel.

Hier is een totaaloverzicht van de nieuw gebouwde achtergevel. De kozijnen zijn geplaatst en de gevel is dichtgesmeerd.

Kostenoverzicht Binnenstaddossier

Kostenoverzicht per jaar	Realisatie	Verwachting	Totaal
2022	€ 1.428.764,88		€ 1.428.764,88
2023	€ 1.468.150,69		€ 1.468.150,69
2024	€ 912.306,41	€ 594.140,30	€ 1.506.446,71
2025		€ 895.634	€ 895.634
		Totaal:	**€ 5.298.996,03**

	2024				2025 - inschatting		
Omschrijving kosten	**Gerealiseerd tlv budget Voorjaarsnota / 2e Berap***	**Gerealiseerd tlv lopend budget***	**Verwacht (raming) tlv budget Voorjaarsnota / 2e Berap**	**Verwacht (raming) tlv lopend budget**	**Verwacht (raming) tlv budget Voorjaarsnota**	**Verwacht (raming) tlv lopend budget**	
Juridische kosten							
Kosten capaciteit juristen, advocaten en paralegals							
Inzet interne juristen en paralegals	€ 52.920,00	€ 58.878,00	€ 17.640,00	€ 19.626,00	€ 291.339	€ 62.803	**
Externe jurist bezwaar - medewerker 1	€ 40.446,00						
Externe jurist bezwaar - medewerker 2	€ 172.670,00		€ 27.757,04		€ 88.000		
Externe jurist bezwaar - medewerker 3	€ 7.683,13		€ 12.716,87		€ 49.200		
Externe WOO juristen	€ 85.324,87						
Externe advocaat beroep	€ 4.945,70		€ 18.050,00		€ 50.000		
Externe advocaat advies	€ 100.570,00		€ 109.637,40		€ 20.000		
Overige juridische kosten							
Diverse adviezen ivm bouwwerkzaamheden	€ 18.875,00		€ 2.875,00				
Dwangsommen	€ -		€ -				
Proceskosten en schadevergoedingen****	€ 20.000,00		€ 30.000,00		€ 15.000		
Mediator/onderhandelaar					€ 30.000		
Kosten VTH							
Inzet medewerkers VTH		€ 145.378,32		€ 223.204,38		€ 184.291	**
Externe kosten bouwwerkzaamheden		€ 21.659,76		€ 38.117,24	€ 10.000		
Terugbouw achtergevel		*Geheime bijlage****		*Geheime bijlage****			
Overige kosten							
Projectmanagement PMB	€ 160.000,00		€ 80.000,00		€ 20.000		
Inzet ABZ			€ 7.992,00				
Extern advies	€ 22.955,63		€ 6.524,37				
Onvoorzien					€ 75.000		
Totaal	**€ 686.390,33**	**€ 225.916,08**	**€ 313.192,68**	**€ 280.947,62**	**€ 648.539**	**€ 247.095**	

* Cijfers t/m 30-09

** inschatting op basis van gemaakte uren in 2024

*** Gemaakte kosten worden verhaald op de eigenaar, zie voor bijlage raadsbrief 5 juli 2024

**** Inschatting, exacte bedragen nog niet bekend

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4306
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 december 2024
Agendapunt	10
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
ID	4521
Behandelend ambtenaar	Ilona van der Linden
Telefoon	
E-mail	hua.gr.accounthouder@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Streefland
Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	17 oktober 2024
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**5 december 2024**
Gemeenteraad	12 december 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Opsteller	I. van der Linden, R. van der Wal, J. Uilenreef
Kenmerk	12816852
Vergaderdatum Raad	12 december 2024
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor om te besluiten:

1. Geen zienswijze in te dienen op het ontwerp-besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Utrechts Archief.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Het Utrechts Archief (HUA) is een gemeenschappelijke regeling, zoals bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, van het Rijk (Ministerie OCW), de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht. De raad wordt voorgesteld geen zienswijze richting het college in te dienen op het ontwerp-besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling (GR) van het Utrechts Archief (HUA).

De aanleiding voor het voorstel tot het wijzigen van de GR HUA is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022. Het voornemen was deze (technische) wijziging te combineren met het de inhoudelijke wijziging van de GR door het aanstaande uittreden van het Rijk. Omdat deze laatste vertraagd is, acht het Algemeen Bestuur HUA het niet langer wenselijk en uitlegbaar om deze technische wijziging o.b.v. de Wgr ook te vertragen. De rechtmatigheid van de huidige GR HUA wordt daarom nu op orde gebracht.

Context

Aanleiding

Per brief/e-mail van 30 september 2024 heeft het dagelijks bestuur van de Het Utrechts Archief (HUA) een ontwerp-wijzigingsbesluit voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) HUA aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrecht aangeboden. Het college wil hierop positieve reactie geven, maar moet hierop ook nog de raad om eventuele zienwijze vragen. De raad wordt gevraagd om uiterlijk op 12 december 2024 bij het college een zienswijze, indien de raad dit wenst, in te dienen op het ontwerp wijzigingsbesluit. Het college is verzocht uiterlijk op 18 december HUA te berichten over het voorlopig standpunt van gemeente Utrecht.

Waarom nu?

De Wgr vereist het wijzigen van de teksten van de bestaande gemeenschappelijke regelingen voor 1 juli 2024. In verband met de uittreding van het rijk was dit uitgesteld, in de hoop dit te combineren met de wijziging die nodig is vanwege de uittreding van het rijk. De vertraging van het vaststellen van de Archiefwet vertraagt ook de uittreding van het rijk, waarop het niet langer wenselijk is om deze wettelijk noodzakelijke wijziging uit te stellen.

Juridische context Wgr

Gemeente Utrecht maakt deel uit van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA). De gekozen volksvertegenwoordiging van deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling wordt conform artikel 1 Wet gemeenschappelijke regelingen in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over een ontwerp wijzigingsbesluit. Het college neemt vervolgens een voorlopig standpunt in dat kenbaar wordt gemaakt aan het algemeen bestuur van het HUA.
Op basis van de voorlopige standpunten van de deelnemers stelt de gemeenschappelijke regeling een definitieve tekst op voor het wijzigingsbesluit. Instemmen met een wijziging van de gemeenschappelijke regeling is, nadat de gemeenteraad toestemming heeft verleend, een bevoegdheid van de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten op grond van artikel 1, eerste en vijfde lid WGR.

Beslistermijn

De gemeenteraad heeft formeel 8 weken na het indienen van het voorstel door het college de mogelijkheid om een eventuele zienswijze kenbaar te maken. Verzoek is uiterlijk 12 december 2024 een eventuele zienswijze van de raad bij het college kenbaar te maken, zodat voor 18 december een door het college een voorlopig standpunt aan het bestuur van HUA kenbaar gemaakt kan worden.

Beoogd effect

Het college neemt na het besluit van de raad over het indienen van zienswijzen een voorlopig standpunt in over de ontwerpwijziging en maakt dit kenbaar aan het bestuur van HUA.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

In 2022 is er een raadsbrief verstuurd met de aankondiging dat alle gemeenschappelijke regelingen binnenkort gewijzigd moeten worden in het kader van de gewijzigde wet gemeenschappelijke regelingen: Raadsbrief Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen - U-reka Gemeente Utrecht. In 2018 vroegen we de raad om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in het kader van de toetreding van de provincie: Voorstel Toestemming Wijziging gemeenschappelijke

regeling Het Utrechts Archief - U-reka Gemeente Utrecht.

De volgende brieven zijn verzonden aan de raad over overige zaken zoals de uittreding: Raadsbrief 20 april 2021, Raadsbrief 3 maart 2022, Raadsbrief Uitstel beantwoording 20 december 2022, Raadsbrief 13 juli 2023 en Raadsbrief 26 april 2023 Tijdens de digitale informatiesessie voor raads- en statenleden op 11 januari 2023 en 9 april 2024 is uitleg gegeven de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor HUA. Daarnaast vraagt HUA ieder jaar vraagt HUA om een zienswijze op de begrotingen, de laatste drie staan hier: Zienswijze 2024 - 2027, Zienswijze 2023-2026, Zienswijze 2022-2025,.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Geen zienswijze in te dienen op het ontwerp-besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Utrechts Archief.
Argumenten	
1.1	Dit ontwerp-besluit geeft voldoende invulling aan de op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling vereiste wijzigingen.
	Het ontwerp-wijzigingsbesluit houdt rekening met het doel van de gewijzigde Wgr en daarnaast de specifieke context die speelt bij HUA. De Wgr heeft als doel het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen. Het algemene beeld is dat de raad van Utrecht en provinciale staten van Utrecht via de huidige gemeenschappelijke regeling en werkwijze van het bestuur voldoende waarborgen hebben om hun kaderstellende en controlerende rol uit te voeren. Dit in combinatie met het uitvoerende ("beleidsarme") karakter van deze GR, is er geen noodzaak om uitgebreid gebruik te maken van de extra sturingsmogelijkheden die de gewijzigde wet biedt. HUA functioneert al overeenkomstig het doel van de wetswijziging en daarmee is de rol van raad en staten voldoende geborgd. Binnen bovenstaande context is het een begrijpelijk voorstel om de artikelen in de GR HUA die een wijziging/vertaling vragen in het kader van de Wgr te beperken tot die wijzigingen die nu nodig worden geacht. In de kern gaat het dan om de volgende doorgevoerde wijzigingen: 1. De passieve informatieplicht was in de huidige GR al afdoende geregeld en er is nu een formulering toegevoegd om de actieve informatieplicht ook af te dekken. 2. De wettelijke termijnen/data op het gebied van zienswijzeprocedure en begrotings- en jaarrekeningcycli zijn gewijzigd. Deze termijnen worden formeel opgenomen in de GR; 3. De gewijzigde GR geeft aan dat ingezetenen en belanghebbenden alleen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie als het bestuur daarvoor kiest of de wet het voorschrijft. 4. Extra mogelijkheden tot burgerparticipatie worden niet nodig gevonden, omdat HUA het archief- en cultuurbeleid uitvoert van de provincie, gemeente en het rijk. Daarmee hebben belanghebbenden al in een eerder stadium via de reguliere procedures gelegenheid gehad hun inbreng te doen. 5. De gewijzigde GR bevat een evaluatiebepaling om iedere zes jaar te evalueren. 6. In de uittredingsbepalingen moeten de gevolgen voor het vermogen van het openbaar lichaam en de deelnemers worden geregeld. Het is begrijpelijk dat deze nu wat algemener zijn opgenomen gezien de uittreding van OCW en

	het niet willen wijzigen van de spelregels van de uittreding tijdens het uittredingsproces. Bij de later -na formele uittreding Rijk- nog op te stellen twee partijen GR tussen de provincie (PU) en de gemeente (GU) zullen deze bepaling verder worden aangescherpt.
1.2	De keuze om niet ook andere besluiten open te stellen voor zienswijzen van de raad is goed onderbouwd.
	De Wgr schrijft voor dat in de GR bepaald moet worden of de raden van de deelnemende gemeenten zienswijzen kunnen geven op bepaalde ontwerp-bestuursbesluiten. Voorgesteld wordt om, afgezien van de besluiten met betrekking tot de begroting en kadernota, geen besluiten aan te wijzen waarvoor zienswijzen verplicht zijn, met als redenen: 1. HUA is een uitvoerende GR en volgt het archief- en cultuurbeleid van gemeente, provincie en rijk. Alle besluiten met een financiële of beleidsmatige consequenties zijn opgenomen in de jaarlijkse ontwerp-begroting en kadernota, waarvoor al een zienswijze procedure geldt. Hiermee is de betrokkenheid van raad en staten geborgd en wordt uitbreiding van het aantal zienswijzemogelijkheden niet nodig geacht. 2. Het HUA-bestuur kan zelf bepalen om voor besluiten waarvoor zij dat nodig achten toch een zienswijze te vragen aan raad en staten, die ruimte is er altijd.
1.3	De technische aanpassingen in het kader van de wet Normalisering rechtspositie ambtenaren verbeteren de regeling.
	Deze wet, die per 2020 in werking trad en die ambtenaren zo veel mogelijk dezelfde rechten geeft als een werknemer in het bedrijfsleven, vereist een verandering in taalgebruik in de tekst. De artikelen die gaan over benoemen en aanwijzingen zijn aangepast. Dit maakt de tekst beter leesbaar en bij de tijd.
1.4	De reden voor het niet samenvoegen van de wijziging voor de gemeenschappelijke regeling in het kader van de Wgr en de uittreding van het rijk is duidelijk.
	In 2018 kondigde het rijk aan te zullen uittreden als mede-eigenaar van alle regionaal historische centra, o.a. de gemeenschappelijke regeling (GR) Het Utrechts Archief (HUA), zodra dat na de vaststelling van de Archiefwet mogelijk wordt. Hierop kwam bij achterblijvende partijen, zijnde de gemeente Utrecht (GU) en provincie Utrecht (PU), samen met Het Utrechts Archief een traject op gang om te bezien hoe zij het HUA wenste voort te zetten. In juni 2023 is op basis van diverse onderzoeken is geconstateerd dat het voortzetten van de GR het beste paste bij het behouden van publieke waarde en de doelstellingen vanuit de provincie en de gemeente. Daarnaast is per 1 juli 2022 de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Een aantal wijzigingen trad direct in werking en een ander deel zou binnen twee jaar, dus uiterlijk per 1 juli 2024, geïmplementeerd moeten zijn in de gemeenschappelijke regelingen. Om praktische redenen was het voornemen om deze noodzakelijk wijzigingen van de GR HUA tegelijk in procedure te brengen met de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet per 1-1-2024 en de daarop gebaseerde uittreding van OCW uit de GR HUA. De minister heeft de Archiefwet nodig om de delegatie van het rijksarchief bij de RHC's formeel te maken en daar ook een financiële regeling voor te treffen. Het parlementair traject rondom vaststellen van de nieuwe archiefwet, en de daarop gebaseerde uittredingswijze van OCW, is meermaals uitgesteld en daarmee aanzienlijk vertraagd. Het AB heeft daarom besloten de noodzakelijke wijzigingen van de GR HUA als gevolg van de gewijzigde Wgr alsnog in procedure te brengen. Op een later moment, als de nieuwe Archiefwet in werking gaat en OCW uittreedt, zal de daarvoor benodigde wijziging van de GR HUA (zonder OCW als mede eigenaar) in procedure worden gebracht.
1.5	De aanpassingen op de uittredingsartikelen handhaven de positie van de gemeente in afstemming met het rijk over hun uittreding.

	De oude Wgr stelde dat regelingen voor onbepaalde tijd afspraken moeten bevatten over het regelen van de gevolgen van uittreding. Hiervoor werd vaak een algemene bepaling gebruikt, waarin stond dat het algemeen bestuur de uittreedvoorwaarden vaststelt. In de praktijk leidde dat tot veel problemen bij de uittreding, omdat er vooraf onvoldoende was bepaald. De nieuwe Wgr schrijft daarom voor dat de gemeenschappelijke regeling in elk geval bepalingen moet bevatten over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen voor het vermogen van de GR en van de deelnemers. Dit betreft o.a. investeringen, personeel, huisvesting en contracten. Het huidige artikel 36 (lid 3 en 4) voldoet aan het doel van de nieuwe Wgr. Met het oog op de nieuwe Wgr is in artikel 36a het proces geschetst rond een eventuele uittreding. Daarnaast is een bepaling opgenomen om bij een complexe uittreding of wanneer er geen overeenstemming bereikt wordt over de berekening van de uittreedsom, een onafhankelijke externe deskundige aan te wijzen. Over de uittreedsom is, anders dan bij andere gemeenschappelijke regelingen, geen extra bepaling opgenomen, omdat het niet correct is om tijdens het proces rond de voorgenomen uittreding van OCW de spelregels van die uittreding te veranderen. . Daarom blijven we dicht bij de huidige artikelen. Deze artikelen bepalen dat de uittreder betaalt en het algemeen bestuur de uittreedregeling met som vaststelt. Hierin blijft onze positie gehandhaafd. Aanvullende argumenten voor het niet aanscherpen van deze artikelen over de uittreedsom zijn dat OCW via een Specifieke Uitkering (SPUK) financieel blijft bijdragen aan het beheer van de rijksarchieven. Dit zal waarschijnlijk komende jaren hetzelfde bedrag zal zijn als hun huidige bijdrage. Daarnaast is het niet nodig om een staffel op te nemen met bijvoorbeeld de uittreder betaalt het eerste jaar 100% van zijn normale bijdragen en in de vijf jaren daarop steeds 20% minder, omdat dit ook al volgt uit jurisprudentie bij geschillen over de hoogte van de uittreedsom.
Kanttekeningen/Risicio's	
1.1	Deze ontwerpwijziging kan nog wijzigen n.a.v reacties vanuit de provincie of het ministerie
	Er is afstemming met OCW over de formulering van deze drie partijen gemeenschappelijke regeling geweest. Alle partijen hebben ambtelijk de wens om de huidige uittreding niet deze benodigde technische wijziging te laten tegenhouden, maar er is altijd een kans dat de Minister of de Kamers hier anders naar kijken en via hun zienswijzeprocedures deze ontwerpwijziging willen aanscherpen of tegenhouden. Dit zou betekenen dat we nog langer niet voldoen aan de Wgr. Wij hopen door tegemoet te komen aan OCW door geen specifieke bepaling over de uittreedsom op te nemen (terwijl onze positie gehandhaafd blijft) deze toch snel door hun besluitvormingsprocedures kan.

Financiën
Dit voorstel heeft in principe geen financiële consequenties. De bepaling over de uittreding is algemeen geformuleerd om te voorkomen dat OCW dubbel betaalt wanneer OCW blijft bijdragen via een Specifieke Uitkering (SPUK). De uittredingskosten worden separaat vastgesteld in het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief.

Vervolg
Nadat de Gemeenteraad van Utrecht respectievelijk Provinciale Staten van Utrecht en de Minister van OCW eventuele zienswijzen hebben gegeven, nemen de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en de minister elk een voorlopig standpunt in. Dit standpunt maken ze kenbaar aan het algemeen bestuur van het HUA. Vervolgens wordt door HUA het definitieve ontwerpbesluit ingebracht voor het algemeen bestuur in voorjaar 2025.Daarna kan het dagelijks bestuur het definitieve wijzigingsbesluit aan de colleges voorleggen en kan de definitieve procedure voor instemming van de colleges met de

concept-wijzigingsbesluiten, en toestemming van de raden, staten en de Minister starten. Naar verwachting is de GR-HUA in de zomer van 2025 gewijzigd.

Participatie
Over dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
Het Utrechts Archief ontvangt na besluitvorming hier bericht van. Verder is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
-

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbrief aan college en raad
- Toelichting wijziging GR
- Ontwerpbesluit tot wijziging
- Gemeenschappelijke regeling schoon

HET UTRECHTS ARCHIEF

Gemeente Utrecht
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum: 01 oktober 2024
Ons kenmerk: 20241001b-CK mdj
directeur C. Keijsper
Betreft: Ontwerpwijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

Geacht college,

In het algemeen bestuur van Het Utrechts Archief (HUA) van 30 september 2024 is besloten dat het, in verband met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), nodig is om een wijziging in de gemeenschappelijke regeling (GR) in procedure te brengen.
Het bestuur van HUA stelt u daarom voor om de GR-HUA te wijzigen. Daartoe treft u bijgaand een ontwerp-wijzigingsbesluit aan. Dit wordt aan alle deelnemers van HUA voorgelegd. Wij verzoeken u het voorgestelde ontwerp-wijzigingsbesluit voor zienswijzen aan uw raad voor te leggen en uw standpunt over de ontwerpwijziging met de eventuele zienswijzen van de raad, aan ons kenbaar te maken.

Aanleiding

Op 1 juli 2022 is de gewijzigde Wgr in werking getreden. Deze wijziging heeft als doel het versterken van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen, en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. De wet introduceert een aantal aanpassingen en aanvullingen op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. Op 1 juli 2022 is een aantal wijzigingen direct inwerking getreden (zoals de termijn van 8 naar 12 weken voor de toezending van de begrotingsstukken c.a.). Een ander deel moet binnen 2 jaar na inwerkingtreding geïmplementeerd zijn in alle gemeenschappelijke regelingen.

Postadres / Postbus 131 / 3500 AC Utrecht / *Bezoekadres* / Hamburgerstraat 28 / 3512 NS Utrecht / t. 030 286 66 11
Studiezaal / Alexander Numankade 199–201 / 3572 KW Utrecht / RSIN / 807024594 / secretariaat@hetutrechtsarchief.nl / www.hetutrechtsarchief.nl

Waarom nu?

Naast de wijziging van de Wgr, die aanpassing van de GR HUA behoeft, speelt er een andere benodigde wijziging op korte termijn. Dit betreft de uittreding van de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) uit de GR HUA. De minister heeft echter de nieuwe Archiefwet nodig om uit te kunnen treden. De inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet was beoogd per 1 januari 2024. Vanwege de complexe wijzigingsprocedure van de GR HUA was het voornemen om beide wijzigingen in een enkele wijzigingsprocedure te brengen. De inwerkingtreding van de Archiefwet is door de kabinetscrisis behoorlijk vertraagd (1-1-2026) en langer uitstel om de GR HUA in lijn te brengen met de gewijzigde Wgr is onwenselijk.

Het bovenstaande was aanleiding voor het HUA-bestuur om niet langer te wachten op de inwerkingtreding van de Archiefwet, maar om de noodzakelijke aanpassingen van de GR HUA in procedure te brengen. De voorgestelde aanpassingen zijn gebaseerd op de gewijzigde Wgr. Ook zijn enkele aanpassingen gedaan in verband met de op 1 januari 2020 in werking getreden Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

De wijziging van de Wgr bevat twee soorten bepalingen. Een aantal bepalingen die direct werkend zijn per 1 juli 2022. Dit betreft bijvoorbeeld de termijn voor de zienswijzeprocedure voor de begroting, die is gewijzigd van 8 weken naar 12 weken. Daarnaast leidt deze wetswijziging tot een aantal verplicht op te nemen onderwerpen. Dit vereist het aanpassen van de huidige gemeenschappelijke regelingen, zoals het toevoegen van een uitgebreidere omschrijving van de uittredingsprocedure en gevolgen daarvan. In het bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluit Wijziging GR HUA worden de desbetreffende onderwerpen nader benoemd en het voorstel tot wijziging toegelicht. Voor meer toelichting, zie de bijlagen:

- 240930 - Ontwerpbesluit tot wijziging GR HUA 3 partijen,
- 240930 - Toelichting wijziging GR HUA 7-2024 schoon,
- 240930 - GR HUA 3 partijenversie schoon.

Verzoek en vervolg

Wij verzoeken u een voorlopig standpunt in te nemen over het voorgestelde ontwerp-wijzigingsbesluit en uw raad zo spoedig mogelijk bijgevoegd ontwerp-wijzigingsbesluit aan te bieden voor het kenbaar maken van zienswijzen en ons daarna uw definitieve standpunt mee te delen. Op grond van het gewijzigde artikel 1 van de Wgr dient u uw raad een termijn van twaalf weken te geven voor het kenbaar maken van zienswijzen. Ten behoeve van de tijdige verwerking in een definitief voorstel, verzoeken wij u daarom het ontwerp-besluit op een zodanig moment aan te bieden aan de raad, dat enerzijds aan deze acht weken termijn wordt voldaan, anderzijds uw standpunt uiterlijk op 18 december aan ons is meegedeeld. HUA bereidt vervolgens een definitief voorstel voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling voor.

De deelnemers (colleges en de Minister) nemen hierover een voorlopig besluit, vragen hun vertegenwoordigende organen (raad, staten en Kamer) om toestemming en na het verlenen van de toestemming nemen de deelnemers een definitief besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Naar verwachting is de GR HUA in de eerste helft van 2025 gewijzigd.

Met vriendelijke groet,
Dagelijks bestuur Het Utrechts Archief

Mw. R. Streefland
Voorzitter

Mw. C. Keijsper
Secretaris

Bijlagen:

- 240930 - Ontwerpbesluit tot wijziging GR HUA 3 partijen
- 240930 - Toelichting wijziging GR HUA 7-2024 schoon
- 240930 - GR HUA 3 partijenversie schoon

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Gelet op de hoofdstukken I, II en IX van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Overwegende dat een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig is in verband met de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enkele andere noodzakelijke wijzigingen;

Besluiten:

Artikel I

De Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief wordt als volgt gewijzigd:

A.

In artikel 1 onder e. wordt ‘, en’ vervangen door een puntkomma.

B.

In artikel 2b, eerste lid, onder c. wordt de zinsnede ‘te benoemen, te schorsen en te ontslaan’ vervangen door: aan te wijzen.

C.

Aan artikel 2b wordt na het derde lid een lid toegevoegd, dat luidt:

4. Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van de Minister, provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

D.

In artikel 5, vijfde lid, vervalt na ‘aangewezen door’ het woord ‘het’.

E.

In artikel 7, tweede lid, wordt het woord ‘tot’ steeds vervangen door ‘als’, en het woord ‘benoemen’ wordt vervangen door ‘aanwijzen’.

F.

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding ‘2.’ geplaatst.
2. Voor dit tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt:

> 1. Het bestuur geeft de Minister, provinciale staten en de gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

G.

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na ‘aangewezen door de Minister’ een komma geplaatst.
2. In het tweede lid wordt na ‘of het college’ een komma geplaatst.

H.

Artikel 14, onder d., komt te luiden:

d. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij Het Utrechts archief werkzame ambtenaren;

I.

In artikel 17, tweede lid, wordt na ‘middelen om’ het woord ‘aan’ ingevoegd.

J.

Artikel 19 wijzigt als volgt:

1. In het eerste lid wordt ‘uiterlijk 15 april’ vervangen door ‘vóór 30 april’.
2. In het tweede lid wordt ‘acht weken’ vervangen door ‘twaalf weken’.

K.

In het derde lid van artikel 19a wordt ‘1 augustus’ vervangen door ’15 september’.

L.

Artikel 22 wijzigt als volgt:

In het eerste en het derde lid wordt ‘voor 15 april’ vervangen door ‘vóór 30 april’.

M.

Na artikel 29 wordt een artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 29a

Eenieder kan worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van Rijk, provincie en gemeente.

N.

In artikel 30 wordt de zinsnede ‘omtrent benoeming, schorsing en ontslag van’ vervangen door ‘over het aangaan, wijzigen en beëindigen van de arbeidsovereenkomst met’.

O.

In artikel 35 wordt ‘daartoe strekkende besluiten’ vervangen door: daartoe strekkend besluit.

P.

Artikel 36 komt te luiden:

Artikel 36

1. Uittreding uit de regeling geschiedt door toezending van het daartoe strekkende besluit van de Minister, gedeputeerde staten of het college (hierna uittredende partij). Gedeputeerde staten en het college overleggen daarbij ook het besluit tot toestemming van provinciale staten van de provincie, respectievelijk van de raad van de gemeente.

2. De uittredende partij zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen. Het algemeen bestuur kan unaniem besluiten tot een andere opzegtermijn bij de vaststelling van het uittredingsplan.

3. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de uittreding op basis van artikel 36a en b.

4. De kosten van uittreding komen bij uittreding van het college, gedeputeerde staten of de Minister voor rekening van de gemeente, de provincie respectievelijk de Staat.

Q.

Na artikel 36 worden twee artikelen ingevoegd, die als volgt komen te luiden:

Artikel 36a

1. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.

2. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.

3. Uiterlijk zes maanden na het besluit van uittreding stelt het algemeen bestuur het uitredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

4. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

5. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 36b

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.

2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

R.

Na artikel 38 wordt een artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 38a

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, doch tenminste éénmaal per zes jaar, wordt geëvalueerd.

S.

Artikel 41 vervalt.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking in de Staatscourant door de Minister.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
(…)

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,
Voorzitter, (…)
Secretaris, (…)

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,
De burgemeester, Sharon A.M. Dijksma
De secretaris, Michiel J. Ruis

Toelichting wijziging GR HUA

Verstuurd vanuit Het Utrechts Archief naar de colleges van B&W en PS en de Minister op 30 september 2024

Inleiding

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden en deze wijziging dient binnen 2 jaar geïmplementeerd te worden in de bestaande gemeenschappelijke regelingen. Hierna wordt voor een aantal wijzigingen een artikelgewijze toelichting gegeven

Algemene toelichting

De wijziging van de Wgr is bedoeld om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken, zodat gemeenteraden en provinciale staten meer invloed kunnen uitoefenen. Voor zover nodig krijgen zij hiermee meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden te versterken.

Het algemene beeld is dat de raad van Utrecht en provinciale staten van Utrecht via de huidige gemeenschappelijke regeling en werkwijze van het bestuur voldoende waarborgen hebben om hun kaderstellende en controlerende rol uit te voeren. Dit in combinatie met het uitvoerende karakter van de GR, is er geen noodzaak om uitgebreid gebruik te maken van de extra sturingsmogelijkheden die de gewijzigde wet biedt. HUA functioneert al overeenkomstig het doel van de wetswijziging en daarmee is de rol van raad en staten voldoende geborgd.

Binnen deze context is het voorstel om de artikelen in de GR HUA die een wijziging/vertaling vragen in het kader van de Wgr te beperken tot die wijzigingen die nodig worden geacht.

<u>Zienswijzen raden en provinciale staten</u>

De gewijzigde Wgr biedt via artikel 10, vijfde lid de mogelijkheid om in een gemeenschappelijke regeling te bepalen dat, naast de verplichte zienswijzeprocedure voor de ontwerpbegroting, bepaalde besluiten van Algemeen bestuur (AB) of Dagelijks Bestuur (DB) voor zienswijzen aan de raden of provinciale staten moeten worden voorgelegd. Het voorstel is om geen gebruik van deze mogelijkheid te maken. HUA is een uitvoerende GR en volgt het archief- en cultuurbeleid van gemeente, provincie en rijk. Alle besluiten met een financiële of beleidsmatige consequenties zijn opgenomen in de jaarlijkse ontwerpbegroting en kadernota, waarvoor al een zienswijzeprocedure geldt. Hiermee is de betrokkenheid van raad en staten geborgd en wordt uitbreiding van het aantal zienswijzemogelijkheden niet nodig geacht.

Overigens kan het HUA-bestuur altijd zelf bepalen om voor besluiten waarvoor het bestuur dat nodig acht, toch een zienswijze te vragen aan raad en staten.

<u>Burgerparticipatie en inspraak voor ingezetenen en andere belanghebbenden</u>

In de gewijzigde Wgr (artikel 10, lid 7 en lid 8) staat dat in elke regeling moet worden bepaald of, en zo ja hoe ingezetenen en belanghebbenden worden betrokken bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van de gemeenschappelijke regeling. Het archief- en cultuurbeleid dat HUA uitvoert, wordt bij de deelnemers uitgewerkt. Daarmee hebben belanghebbenden al in een eerder stadium via de reguliere procedures gelegenheid gehad hun inbreng te doen. Er is daarom geen noodzaak voor extra inspraakmogelijkheden. In artikel 29, lid a, van de GR HUA is dit verwoord.

<u>Evaluatie</u>

De gewijzigde Wgr vereist dat GR'en iets opnemen over het evalueren van hun GR. De meerwaarde van een evaluatie is dat periodiek stil gestaan wordt bij het functioneren van de regeling. De wet specificeert niet waar de evaluatie specifiek op gericht moet zijn, hoe vaak de evaluatie moet

plaatsvinden en op welke wijze. Het voorstel is om de evaluatie periodiek te laten plaatsvinden, minimaal eens in de zes jaar. Hiermee wordt steeds anderhalve collegeperiode bestreken voor zowel de gemeente als de provincie.

Uittredingbepalingen

De oude Wgr stelde dat regelingen voor onbepaalde tijd afspraken moeten bevatten over het regelen van de gevolgen van uittreding. Hiervoor werd vaak een algemene bepaling gebruikt, waarin stond dat het algemeen bestuur de uittreedvoorwaarden vaststelt. In de praktijk leidde dat tot veel problemen bij de uittreding, omdat er vooraf onvoldoende was bepaald. De nieuwe Wgr schrijft daarom voor dat de gemeenschappelijke regeling in elk geval bepalingen moet bevatten over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen voor het vermogen van de GR en van de deelnemers. Dit betreft o.a. investeringen, personeel, huisvesting en contracten. Het voorgestelde artikel 36 (lid 3 en 4) voldoet aan het doel van de nieuwe Wgr. Met het oog op de nieuwe Wgr is in artikel 36a het proces geschetst rond een eventuele uittreding. Het is niet correct om tijdens het proces rond de voorgenomen uittreding van OCW de spelregels van die uittreding te veranderen. Daarom blijven we dicht bij de huidige artikelen en nemen we geen extra bepalingen op over een eventuele uittreedsom. Daarnaast is een bepaling opgenomen om bij een complexe uittreding of wanneer er geen overeenstemming bereikt wordt over de berekening van de uittreedsom, een onafhankelijke externe deskundige aan te wijzen.

Overige noodzakelijke wijzigingen
De wet normalisering rechtspositie ambtenaren die per 1 januari 2020 in werking trad, geeft ambtenaren zo veel mogelijk dezelfde rechten als een werknemer in het bedrijfsleven. In verband daarmee zijn in de GR de artikelen aangepast die gaan over benoemingen en aanwijzingen. Artikel 41 is uitgewerkt en kan vervallen.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 2b (C)
Op grond van de gewijzigde Wgr (artikel 10, vijfde lid) moet in de GR staan of, en zo ja, welke bestuursbesluiten voor zienswijzen moeten worden voorgelegd aan de vertegenwoordigende organen (naast de besluiten waarvoor zienswijzen al wettelijk verplicht zijn).

Het Utrechts Archief is niet ingesteld voor besluiten die raken aan de kaderstellende, controlerende en budgettaire bevoegdheden van de vertegenwoordigende organen. HUA is een uitvoerende GR en volgt het archief- en cultuurbeleid van gemeente, provincie en rijk. Het bestuur zal geen besluiten nemen met grote beleidsmatige of financiële consequenties die voor zienswijzen aan de vertegenwoordigende organen voorgelegd zouden moeten worden. Daarom wordt uitbreiding van het aantal zienswijzemogelijkheden niet nodig geacht. Als er in de toekomst besluiten genomen moeten worden waarbij het betrekken van de vertegenwoordigende organen belangrijk is, zullen AB en DB, waarin immers bestuurders van de deelnemers zitten, deze organen steeds tijdig vooraf betrekken.

Artikel 2b, eerste lid onder c, artikel 7, tweede lid, artikel 14 onder d en artikel 30, lid 2. (B, E, H en N)
Deze artikelen zijn aangepast aan de wijzigingen ten gevolge van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Daar waar sprake is van geattribueerde bevoegdheden, wordt dat sinds inwerkingtreding van de Wnra in de Gemeentewet benadrukt door gebruik van de term “aanwijzen” in plaats van de term “benoemen". Bij een archivaris van rijk, provincie of gemeente is sprake van attributie van taken, daarom is de term “benoemen” in de artikelen 2b, eerste lid onder c, en artikel 7, tweede lid, vervangen door de term “aanwijzen". En ambtenaren worden sinds inwerkingtreding van de Wnra niet langer benoemd, maar er wordt een arbeidsovereenkomst met hen aangegaan. De artikelen 14 onder d en 30 zijn daaraan aangepast; analoog aan de terminologie in de Gemeentewet wordt nu gesproken van “het aangaan, wijzigen en beëindigen van de arbeidsovereenkomst”.

Artikel 8 (F)
De gewijzigde Wgr bepaalt in artikel 17, tweede lid, dat het bestuur van een GR de vertegenwoordigende organen alle inlichtingen moet geven die zij nodig hebben voor de uitoefening

van hun taken, en in het derde lid dat de GR moet regelen hoe die inlichtingen moeten worden verstrekt. Dit gaat dus om een actieve informatieplicht. In het huidige artikel 8 is daarom een nieuw artikellid ingevoegd, dat regelt dat die inlichtingen schriftelijk en binnen redelijke termijn moeten worden verstrekt.

Artikel 19, 19a en 22 (J, K en L)
In dit artikel zijn de gewijzigde wettelijke termijnen overgenomen, dus:
- uiterlijk 15 april is geworden: vóór 30 april;
- ten minste acht weken is geworden: ten minste twaalf weken;
- vóór 1 augustus is geworden: vóór 15 september
- voor 15 april is geworden: vóór 30 april.

In de praktijk zullen de algemene financiële en beleidsmatige kaders al ruim vóór 30 april worden gestuurd en de ontwerpbegroting meer dan twaalf weken voor vaststelling door het AB. Dit is omdat er rekening gehouden moet worden met het zomerreces van de vertegenwoordigende organen, dat vaak in de laatste week van juni of begin juli start. De stukken worden dus eerder aangeboden en kunnen dan ook eerder besproken worden.

Artikel 29a (M)
Artikel 10, zevende en achtste lid van de gewijzigde Wgr schrijft voor dat een GR bepalingen bevat over de manier waarop inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden en hoe dat dan gebeurt.
Dit is opgenomen in het nieuwe artikel 29a. Aangezien HUA een GR is die het archief- en cultuurbeleid van de gemeente, provincie en rijk uitvoert, zal er naar verwachting niet snel aanleiding zijn voor het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden. Inwoners en andere belanghebbenden hebben in een eerder stadium al de mogelijkheid gehad om betrokken te worden bij de voorbereiding en besluitvorming van het beleid van de deelnemers van deze GR. Dit artikel regelt daarom dat het betrekken van deze groepen geen automatisme is, maar laat de mogelijkheid voor de bestuursorganen van de deelnemers open om, van geval tot geval, te besluiten tot het betrekken van inwoners en belanghebbenden. Het betrekken van deze groepen verloopt dan via de reguliere procedures bij de bestuursorganen zelf.

Artikel 36, artikel 36a, 36b(P en Q)
In deze artikelen zijn voorschriften opgenomen voor de situatie dat een deelnemer besluit uit te treden uit de GR. Artikel 36 bevat het algemene kader. Hier is geregeld dat het uittredingsproces start met het uittredingsbesluit van een van de deelnemers, de bekendmaking ervan en de opzegtermijn die geldt voor de daadwerkelijke uittreding. Bij het algemeen bestuur ligt de taak de gevolgen van de uittreding te regelen. De kosten die direct verband houden met de uittreding, komen voor rekening van de uittreder. In artikel 36 is aangesloten bij de tekst van de huidige GR. Nu de voorbereiding van de uittreding door het rijk reeds is aangevangen, is het niet juist de spelregels tussentijds te veranderen. Van belang is daarbij ook dat artikel 36 lid 3 open is geformuleerd en geen beperkingen bevat. Binnen dat kader is er alle ruimte om tot een redelijke uittreedsom te komen en kan de lijn van de vigerende jurisprudentie worden gevolgd.

In artikel 36a zijn vervolgens procesvoorschriften opgenomen. Deze bepalingen geven de deelnemers tijdens het uittredingsproces duidelijkheid en comfort.

Artikel 36b voorziet tot slot in de mogelijkheid een onafhankelijke externe deskundige aan te wijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze optie kan van belang zijn als het uittredingsproces door uiteenlopende opvattingen stroef verloopt. Het aanwijzen van een onafhankelijke externe deskundige kan een extra waarborg geven voor een goed verlopend uittredingsproces.

Artikel 38a (R)
Het nieuwe artikel 11a van de Wgr schrijft voor dat een GR bepalingen bevat over de evaluatie van de regeling. In artikel 38a wordt voorgesteld dat eenmaal per zes jaar wordt geëvalueerd en het AB daarbij het voortouw neemt. Gekozen is voor een termijn van zes jaar, omdat daarmee steeds anderhalve collegeperiode wordt bestreken, zodat evaluatie altijd de bestuursperiode van meerdere colleges bestrijkt.

Artikel 39
Dit artikel is, ondanks de vrij recente wijziging van de Bekendmakingswet, niet gewijzigd. Op grond van de Wgr wordt een GR tussen gemeenten bekend gemaakt in het gemeenteblad (artikel 26, eerste lid Wgr), een GR tussen gemeenten en provincies in het provincieblad (artikel 41, eerste lid onder l Wgr). Voor een GR van gemeente, provincie en rijk bevat hoofdstuk IX geen specifieke bepaling, dus zijn de Wgr bepalingen zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing (artikel 95 Wgr). Bekendmaking in de Staatscourant lijkt dus nog steeds de juiste procedure.

Artikel 41 (S)
Dit artikel regelde de intrekking van de Regeling Het Utrechts Archief, die voorafging aan de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief. Dit intrekkingsbesluit is uitgewerkt; de Regeling herleeft niet als artikel 41 vervalt. Artikel 41 kan daarom vervallen.

Gemeenschappelijke regeling tot instelling van een openbaar lichaam beheer archiefbescheiden en collecties gemeente Utrecht d.d. 10 februari 2017, kenmerk 1149544

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,

Gelet op hoofdstuk I, en IX van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten:

tot het treffen van de navolgende gemeenschappelijke regeling tot de instelling van een openbaar lichaam dat de archiefbescheiden en collecties beheert die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Utrecht en de archiefbewaarplaats van de gemeente Utrecht.

Artikel 1

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a. Minister: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

b. gemeente: de gemeente Utrecht;

c. archiefbescheiden: archiefbescheiden als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Archiefwet 1995;

d. collecties: de verzameling historische voorwerpen, boeken en overige schriftelijke en elektronische bescheiden in de meest ruime zin des woords, niet zijnde archiefbescheiden, in eigendom van of in beheer bij de Minister, de provincie en de gemeente voor zover het betreft voorwerpen of bescheiden bij de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente;

e. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente;

f. provincie: de provincie Utrecht;

g. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie.

Artikel 2

1. De regeling wordt getroffen met het doel de belangen van de Minister, gedeputeerde staten en het college bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente, in gezamenlijkheid te behartigen.

2. Het Utrechts Archief voert bij de behartiging van de belangen, bedoeld in het eerste lid, het archiefbeleid en het cultuurbeleid van de Minister, de provincie en de gemeente mede uit.

3. De Minister, de provincie en de gemeente kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven omtrent de wijze waarop Het Utrechts Archief de belangen, bedoeld in het eerste lid, behartigt.

4. Gedeputeerde staten en het college kunnen hun niet-overgebrachte digitale archiefbescheiden in beheer van Het Utrechts Archief geven.

Artikel 2a

1. Er is een openbaar lichaam genaamd Het Utrechts Archief.

2 Het Utrechts Archief is gevestigd te Utrecht.

Artikel 2b

1. Aan het bestuur van Het Utrechts Archief zijn de navolgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van het college, gedeputeerde staten en de Minister overgedragen:

a. de beheerstaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden die berusten in de in artikel 2 genoemde archiefbewaarplaatsen;

b. de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 15, derde lid, 16, tweede lid, 17, 18, 19, 20, 28, 29, derde lid, 31 en 32, derde lid, van de Archiefwet 1995;

c. de bevoegdheid van de Minister om op grond van de artikelen 25 en 26, tweede lid, van de Archiefwet 1995 de rijksarchivaris in de provincie aan te wijzen.

d. het adviseren en het doen van voorstellen aan de Minister, gedeputeerde staten en het college over de taken en bevoegdheden, die door de Minister, gedeputeerde staten of het college worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, eerste en tweede lid, 27, 29, tweede lid, 30 en 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995, en

e. het verrichten van door de Minister, gedeputeerde staten of het college opgedragen andere taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid.

2. Het Utrechts Archief stelt zich tevens ten doel het in de archieven ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken voor en onder de aandacht te brengen van een breed publiek.

3. Het Utrechts Archief verricht namens en onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten en het college taken omtrent het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden als bedoeld in artikel 2, vierde lid.

4. Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van de Minister, provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

Artikel 3

1. Het bestuur van Het Utrechts Archief bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.

2. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam.

Artikel 4

Het algemeen bestuur stelt de regels omtrent de kosten, bedoeld in artikel 19 Archiefwet 1995, vast bij unanimiteit en volgt daarbij zoveel mogelijk de regels die de Minister op grond van artikel 19 Archiefwet 1995 heeft vastgesteld voor de archiefbescheiden van het Rijk.

Artikel 5

1. Het algemeen bestuur bestaat uit zes leden.

2. De Minister wijst twee leden aan.

3. Gedeputeerde staten en het college wijzen uit hun midden ieder twee leden aan.

4. De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen voor ieder lid tevens één plaatsvervangend lid, voor gedeputeerde staten en het college uit hun midden, aanwijzen, dat het lid bij verhindering of ontstentenis vervangt. Hetgeen in deze regeling is bepaald ten aanzien van een lid van het algemeen bestuur is van overeenkomstige toepassing op het plaatsvervangend lid, tenzij de regeling anders bepaalt.

5. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door de Minister en het college eindigt van rechtswege op het tijdstip waarop de zittingsperiode van het college afloopt. Het lidmaatschap van de leden, aangewezen door gedeputeerde staten, eindigt op het moment dat de zittingsperiode van gedeputeerde staten afloopt.

6. Een persoon waarvan het lidmaatschap ingevolge het vijfde lid is geëindigd, kan opnieuw worden aangewezen.

7. Indien tussentijds een zetel van een lid van het algemeen bestuur vacant komt, wijst de Minister, gedeputeerde staten of het college zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.

8. Een lid van het algemeen bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 6

1. De leden van het algemeen bestuur, aangewezen door de Minister of het college hebben elk twee stemmen. De leden van het algemeen bestuur, aangewezen door gedeputeerde staten hebben elk één stem.

2. Een lid van het algemeen bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger in een andere hoedanigheid eveneens betrokken is en waarbij belangenspanning speelt of de integriteitsvraag aan de orde zou kunnen zijn.

3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.

4. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.

5. Het vierde lid is niet van toepassing:

a. ingeval opnieuw wordt gestemd over een voorstel of over een benoeming, voordracht of aanbeveling van een of meer personen ten aanzien van wie in een vorige vergadering een stemming op grond van dat lid niet geldig was;

b. voor zover het betreft onderwerpen die in een daaraan voorafgaande niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.

6. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt volstrekte meerderheid vereist van de stemmen die zijn uitgebracht, tenzij in de regeling anders is bepaald.

7. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 7

1. Aan het algemeen bestuur behoren ter uitvoering van de aan Het Utrechts Archief toegekende taak alle bevoegdheden die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen.

2. Het algemeen bestuur kan de directeur, bedoeld in artikel 30, als rijksarchivaris in de provincie, als provinciearchivaris van de provincie en als gemeentearchivaris van de gemeente aanwijzen.

3. Aan de bevoegdheden van het algemeen bestuur worden geen beperkingen opgelegd ingevolge artikel 31 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, mits het totaal van de aangegane verplichtingen binnen de goedgekeurde begroting valt. Voor het aangaan van verplichtingen door het algemeen bestuur buiten de goedgekeurde begroting geldt de procedure van artikel 19, 19a en 20.

4. Het algemeen bestuur besluit slechts tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. Het besluit wordt genomen bij unanimiteit.

Artikel 8

1. Het bestuur geeft de Minister der Staten-Generaal, provinciale staten en de gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

2. Het algemeen bestuur verstrekt zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de Minister, provinciale staten en gedeputeerde staten van de provincie, de raad van de gemeente en het college de door hen gevraagde inlichtingen.

Artikel 9

1. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door de Minister, verstrekt aan de Minister zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen 45 dagen de door de Minister gevraagde inlichtingen.

2. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door gedeputeerde staten of het college, verstrekt aan gedeputeerde staten en provinciale staten van de provincie, respectievelijk aan het college en aan de raad van de gemeente zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen 45 dagen de door een of meer leden gevraagde inlichtingen.

3. De Minister, gedeputeerde staten of het college kunnen een lid van het algemeen bestuur dat zij hebben aangewezen, nadat de inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.

Artikel 10

De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen een door hen aangewezen lid van het algemeen bestuur, dat hun vertrouwen niet meer geniet, ontslag verlenen.

Artikel 11

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere door het algemeen bestuur aan te wijzen leden.

2. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden één lid aan dat door de Minister is aangewezen als lid van het algemeen bestuur, en één lid dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur.

3. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt van rechtswege, zodra men ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur.

4. Artikel 5, achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

5. De leden van het dagelijks bestuur, die door de Minister en het college zijn aangewezen als lid van het algemeen bestuur, hebben elk twee stemmen. Het lid van het dagelijks bestuur dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Besluitvorming vindt plaats bij volstrekte meerderheid van stemmen, voor zover niet anders is bepaald in de regeling.

6. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd of besloten, indien ten minste de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.

7. Indien het vereiste aantal leden niet tegenwoordig is, belegt de voorzitter, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering.

Artikel 12

Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als één of meer leden van het dagelijks bestuur dit nodig oordelen.

Artikel 13

Het dagelijks bestuur stelt regels voor zijn vergaderingen vast.

Artikel 14

Het dagelijks bestuur is in ieder geval belast met:

a. het voeren van het dagelijks bestuur van Het Utrechts Archief;

b. beslissingen van het algemeen bestuur voorbereiden en uitvoeren;

c. regels vaststellen over de ambtelijke organisatie van Het Utrechts Archief;

d. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij het Utrechts Archief werkzame ambtenaren;

e. besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van Het Utrechts Archief, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 7, vierde lid;

f. besluiten namens Het Utrechts Archief, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;

g. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring van recht of bezit;

h. het beheer van de activa en passiva van Het Utrechts Archief, en

i. de zorg, voor zover deze van het dagelijks bestuur afhangt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief.

Artikel 15

1. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen.

2. In aanvulling op het eerste lid wijst het algemeen bestuur als voorzitter een lid aan dat is aangewezen door het college.

3. Uit de andere leden van het dagelijks bestuur, bedoeld in artikel 11, eerste lid, wordt een plaatsvervangend voorzitter aangewezen.

4. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.

5. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur uitgaan, tenzij hij aan de directeur het tekenen van bepaalde stukken heeft opgedragen.

6. De voorzitter vertegenwoordigt Het Utrechts Archief in en buiten rechte. De vertegenwoordiging kan hij opdragen aan een door hem aan te wijzen gevolmachtigde.

Artikel 16

1. Het algemeen bestuur kan besluiten dat de leden van het algemeen of dagelijks bestuur, voor zover zij niet de functie vervullen van commissaris van de Koning, gedeputeerde van de provincie, burgemeester of wethouder van de gemeente, een vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden ten behoeve van Het Utrechts Archief.

2. De leden van het algemeen en het dagelijks bestuur, bedoeld in het eerste lid, ontvangen een tegemoetkoming in de kosten, waartoe worden gerekend reis- en verblijfkosten ten behoeve van het bijwonen van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur.

3. De in de voorgaande leden bedoelde vergoeding en tegemoetkoming worden door het algemeen bestuur vastgesteld en als afzonderlijke post opgenomen in de jaarlijkse begroting.

Artikel 17

1. De voor de uitvoering van deze regeling ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de Minister, de provincie en de gemeente, door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen, op basis van de begroting.

2. De Minister, gedeputeerde staten en het college dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan zijn verplichtingen te voldoen. Dit met inachtneming van het zevende lid.

3. De bijdrage van de Minister kan jaarlijks worden aangepast in verband met de ontwikkeling van lonen of prijzen met een percentage, zoals dit in voorkomend geval door de Minister in de loop van het begrotingsjaar voor het geheel van zijn bijdrage wordt vastgesteld. De provincie en de gemeenten volgen in deze de Minister in de aanpassing van zijn bijdrage.

4. Het Utrechts Archief kan bij de vaststelling van de begroting een percentage opnemen als voorlopige raming van het door de Minister, gedeputeerde staten en het college vast te stellen percentage als bedoeld in het derde lid.

5. Bij de start van Het Utrechts Archief en voor de uitvoering van deze regeling kunnen door de verschillende partners vermogensbestanddelen worden ingebracht waarover nadere afspraken gemaakt worden.

6. De bijdrage wordt verleend onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

7. Indien de Minister, gedeputeerde staten of het college een bijzondere taak opdraagt als bedoeld in artikel 2b, eerste lid, onder e, waarvan de kosten niet zijn op te vangen in de begroting, wordt daarvoor door de Minister, gedeputeerde staten of het college in aanvulling op de jaarlijkse bijdrage een tevoren overeengekomen vergoeding betaald.

Artikel 18

1. Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per vier jaar een vierjarig beleidsplan en een meerjarenbegroting op.

2. Een periode van vier jaren als bedoeld in het eerste lid valt samen met de periode van een cultuurnota als bedoeld in artikel 3 van de Wet op het specifiek cultuurbeleid.

3. Het dagelijks bestuur zendt het ontwerpbeleidsplan en de ontwerpmeerjarenbegroting aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur stelt ze vast. Dertien maanden voorafgaand aan de periode waarop het beleidsplan en de meerjarenbegroting betrekking hebben, worden deze toegezonden aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente.

4. De Minister, gedeputeerde staten en het college maken, binnen twee maanden na ontvangst van de in het derde lid genoemde stukken, gezamenlijk afspraken met Het Utrechts Archief over te behalen resultaten voor de komende vier jaren.

Artikel 19

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister.

2. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks, ten minste twaalf weken voor de in artikel 19a, eerste lid, bedoelde vaststelling, provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van Het Utrechts Archief en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

3. Bij het opstellen van het ontwerp voor de begroting, bedoeld in het eerste lid, neemt het algemeen bestuur het archiefbeleid en het cultuurbeleid, bedoeld in artikel 2, tweede lid, de algemene aanwijzingen, bedoeld in artikel 2, derde lid, in acht en daarnaast de afspraken, bedoeld in artikel 18, vierde lid.

4. In de toelichting op de ontwerpbegroting worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke belangen en resultaten Het Utrechts Archief met de activiteiten nastreeft, op welke wijze de activiteiten zullen worden uitgevoerd en voor welke doelgroepen zij zijn bestemd.

5. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van het college, gedeputeerde staten en de Minister voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.

6. Provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Artikel 19a

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. De begroting wordt vastgesteld bij unanimiteit.

2. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente en de Minister, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

3. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 20

1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen.

2. De artikelen 19 en 19a, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen, bedoeld in artikel 17, eerste lid. Het dagelijks bestuur zendt de begrotingswijziging binnen vier weken na de vaststelling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 21

1. De Minister, de provincie en de gemeente voldoen de verschuldigde bijdrage bij wijze van voorschot in twaalf maandelijkse termijnen.

2. In afwijking van het eerste lid kunnen de Minister, de provincie en de gemeente de bijdragen bij wijze van voorschot voldoen in door hen nader te bepalen termijnen.

Artikel 22

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar na het jaar waarvoor de jaarrekening dient, een voorlopige jaarrekening aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente. De voorlopige jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid, afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat medewerking wordt verleend aan door of namens de accountant(s) van de Minister, de provincie en de gemeente in te stellen onderzoeken naar de door de accountant, bedoeld in het eerste lid, verrichte (controle)werkzaamheden.

3. Het dagelijks bestuur brengt jaarlijks aan de Minister, provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente vóór 30 april een inhoudelijk verslag uit van de werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en werkwijze in het bijzonder in het afgelopen kalenderjaar.

4. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provinciale staten van de provincie, raad van de gemeente en de Minister.

5. Het dagelijks bestuur stelt de in het eerste en derde lid bedoelde stukken algemeen verkrijgbaar.

Artikel 23

1. Een batig saldo kan worden bestemd voor vorming van of toevoeging aan de reserve, of kan worden uitbetaald. De hoogte van deze reserve wordt bepaald door het algemeen bestuur, gehoord de Minister provinciale staten van de provincie en de raad van de gemeente. Voor zover een batig saldo niet wordt aangewend voor de reserve wordt het saldo naar rato van de jaarlijkse bijdrage uitgekeerd aan de Minister, de provincie en de gemeente.

2. De reserve in enig jaar bedraagt niet meer dan tien procent van de gezamenlijke bijdragen van de Minister, de provincie en de gemeente van dat jaar.

Artikel 24

Bij het jaarverslag stelt het algemeen bestuur de definitieve bijdragen van de Minister, de provincie en de gemeente vast.

Artikel 25

1. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het kasbeheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief. Bij deze regels wordt bepaald welke ambtenaren van Het Utrechts Archief met het doen van ontvangsten en betalingen worden belast.

2. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de controle op de financiële administratie en het kasbeheer. Bij deze regels wordt de deskundige aangewezen die met de controle is belast.

Artikel 26

De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen gezamenlijk nadere regels stellen over het financieel en materieel beheer, over de inrichting van de begroting, het financieel verslag, jaarverslag en aandachtspunten voor de accountantscontrole.

Artikel 27

1. Overeenkomstig door het algemeen bestuur vast te stellen regels, die aan gedeputeerde staten van de provincie worden medegedeeld, draagt het dagelijks bestuur zorg voor de archiefbescheiden van Het Utrechts Archief.

2. De archiefbescheiden van Het Utrechts Archief die op grond van de Archiefwet 1995 moeten worden overgebracht, komen te berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie.

3. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 28

1. De Minister, gedeputeerde staten, het college en Het Utrechts Archief verstrekken elkaar desgevraagd inlichtingen en gegevens welke zij nodig achten voor de uitoefening van hun taak.

2. De Minister, gedeputeerde staten en het college kunnen inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

3. Het Utrechts Archief stelt de Minister, gedeputeerde staten en het college te allen tijde in de gelegenheid toezicht te houden op het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 ten aanzien van de archiefbescheiden die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie, de archiefbewaarplaats van de provincie en de archiefbewaarplaats van de gemeente.

Artikel 29

1. Het college, gedeputeerde staten en de Minister doen het dagelijks bestuur mededeling van de bij hen in voorbereiding zijnde maatregelen en plannen die voor de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor Het Utrechts Archief van belang zijn.

2. Het college, gedeputeerde staten en de Minister kunnen, bij de in het eerste lid bedoelde mededeling, het gevoelen vragen van het dagelijks bestuur. Ook ongevraagd kan het dagelijks bestuur zijn zienswijze daaromtrent aan de gemeente, de provincie of de Minister kenbaar maken.

Artikel 29a

Eenieder kan worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van het rijk, de provincie en de gemeente.

Artikel 30

Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, wijzigen en beëindigen van de arbeidsovereenkomst met de directeur van Het Utrechts Archief.

Artikel 31

1. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast.

2. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 32

1. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde. Hij is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig en heeft daarin een adviserende stem.

2. Met inachtneming van artikel 15, vijfde lid, worden alle stukken, die van het algemeen of het dagelijks bestuur uitgaan door de directeur mede ondertekent.

Artikel 33

Het overige personeel wordt in dienst genomen, geschorst of ontslagen door het dagelijks bestuur.

Artikel 34

1. Het dagelijks bestuur stelt de rechtspositie- en arbeidsvoorwaardenregeling vast.

2. Het dagelijks bestuur volgt bij de vaststelling van de regelingen, bedoeld in het eerste lid, zoveel mogelijk de rechtspositieregeling van de gemeente.

3. Een regeling die afwijkt van de in het tweede lid bedoelde regelingen, behoeft de instemming van de regionale vakbondsbestuurders.

Artikel 35

Toetreding tot de regeling geschiedt bij een daartoe strekkend besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college, na verkregen toestemming van provinciale staten van de provincie, de raad van de gemeente, alsmede de toe te treden bestuursorganen of rechtspersonen.

Artikel 36

1. Uittreding uit de regeling geschiedt door toezending van het daartoe strekkende besluit van de Minister, gedeputeerde staten of het college (hierna uittredende partij). Gedeputeerde staten en het college overleggen daarbij ook het besluit tot toestemming van provinciale staten van de provincie, respectievelijk van de raad van de gemeente.

2. De uittredende partij zendt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur. Daarbij wordt een opzegtermijn van één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen. Het algemeen bestuur kan unaniem besluiten tot een andere opzegtermijn bij de vaststelling van het uittredingsplan.

3. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de uittreding op basis van artikel 36a en b.

4. De kosten van uittreding komen bij uittreding van het college, gedeputeerde staten of de Minister voor rekening van de gemeente, de provincie respectievelijk de Staat.

Artikel 36a

1. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die nadien worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.

2. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.

3. Uiterlijk zes maanden na het besluit van uittreding stelt het algemeen bestuur het uitredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

4. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij gehouden om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen aan de regeling te voldoen. Het algemeen bestuur kan bij unanimiteit afwijken van de in dit lid bepaalde termijn.

5. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 36b

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.

2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

Artikel 37

1. Deze regeling kan worden gewijzigd bij besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college.

2. Gedeputeerde staten en het college hebben voor het besluit tot wijziging van de regeling de toestemming nodig van provinciale staten van de provincie, respectievelijk de raad van de gemeente.

Artikel 38

1. Deze regeling kan worden opgeheven bij besluit van de Minister, gedeputeerde staten en het college.

2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op dat voorziet in de verplichting van de Staat, de provincie en van de gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over de Staat, de provincie en de gemeente te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.

Artikel 38a

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, doch tenminste éénmaal per zes jaar, wordt geëvalueerd.

Artikel 39

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking in de Staatscourant door de Minister.

2. Het college zendt de regeling in aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 40

Deze regeling wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Artikel 41

[vervallen]

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(…)

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,

Voorzitter, (…)

Secretaris, (…)

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht

Voorzitter, (…)

Secretaris, (…)

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur raad
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	12 december 2024
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 sub o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht vast te stellen.

2. Mw. A. van Bommel en mw. J. Hoogendam te benoemen tot gemeentelijke ombudsman, respectievelijk plaatsvervangend gemeentelijk ombudsman.

Het dagelijks bestuur van de raad

De griffier
Miguel Israel

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Samenvatting

Op 27 juni 2024 heeft de raad besloten tot het instellen van een gemeentelijke ombudsman als behandelaar van tweedelijns klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht. In december 2022 besloot de raad al om een laagdrempelige en onafhankelijke Utrechtse ombudsfunctie in te richten via het Utrechts Ombudsloket.

De technische uitvoering van dit besluit wordt verankerd in de verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht. Deze vervangt de verordening Utrechts Ombudsloket. Inhoudelijk sluit de nieuwe verordening voor de ombudsman aan bij huidige verordening voor het ombudsloket en worden er geen noemenswaardige wijzigingen voorgesteld.

De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het Utrechts Ombudsloket zijn bij voornoemd raadsbesluit reeds aangewezen als (plaatsvervangend) gemeentelijke ombudsman. Deze benoeming wordt met dit voorstel verder geformaliseerd. De taakverdeling zoals die op dit moment binnen het ombudsloket bestaat kan overeind blijven. De ombudsman en zijn plaatsvervanger zullen de bestaande verdeling en onderlinge werkafspraken samen vastleggen. De portefeuille jeugd maakt onderdeel uit van het takenpakket. De naam “Utrechts Ombudsloket” blijft vooralsnog (in de communicatie naar buiten) gehandhaafd.

Context

Aanleiding
Op 27 juni 2024 heeft de raad het besluit genomen tot het instellen van een gemeentelijke ombudsman op grond van de Gemeentewet (artikel 81p). Een gemeentelijke ombudsman is bevoegd om te oordelen over klachten over de gemeente in de tweede lijn. Een gemeente is verplicht een externe voorziening te treffen voor deze tweedelijns beoordeling van klachten. De eerste lijn wordt behandeld door de gemeente zelf. Tot 1 januari 2025 wordt de tweedelijns behandeling van klachten nog uitgevoerd door de Nationale ombudsman. Door de behandeling van tweedelijns klachten naar Utrecht zelf te halen, wordt de gehele klachtenketen (1e en 2e lijn) versterkt. De gemeentelijke ombudsman is laagdrempelig, op de hoogte van typische Utrechtse kwesties, benaderbaar en zelf aanwezig in de wijken van Utrecht. De verwachting is dat door het naar Utrecht brengen van de tweedelijns beoordeling van klachten, een bijdrage geleverd wordt aan de versterking van de lokale democratie en rechtsbescherming van inwoners. Daarmee wordt tevens beoogd het vertrouwen in de lokale overheid alsmede de dienstverlening van de gemeente te versterken.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht wordt het instellen van de gemeentelijke ombudsman ook verankerd bij verordening. In de verordening wordt voor de wijze van benoeming, taken en bevoegdheden en de vergoeding van de gemeentelijke ombudsman aangesloten bij de wettelijke basis voor de ombudsman zoals vastgelegd in artikel 81q en volgende van de Gemeentewet.

Juridische context
De wettelijke grondslag en verdere regelgeving omtrent de gemeentelijke ombudsman is beschreven in de artikelen 81q tot en met 81v van de Gemeentewet.

Een gemeentelijke ombudsman kan slechts een maal per jaar per 1 januari worden ingesteld (artikel 81p lid 2 Gemeentewet). De gemeentelijke ombudsman Utrecht start per 1 januari 2025. De verordening treedt op datzelfde moment in werking.

Gelijktijdig met dit voorstel zal de raad ook het raadsvoorstel worden voorgelegd tot wijziging van de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester, de Verordening CPR en de Verordening raadgevend referendum.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

1 december 2022:	Raadsbesluit Instellen Utrechts Ombudsloket
22 juni 2023:	Raadsbesluit Verordening Utrechts Ombudsloket
22 juni 2023:	Raadsbesluit Benoemen voorzitter en plaatsvervangend voorzitter Utrechts Ombudsloket
2 november 2023:	Raadsbesluit Verordening Utrechts Ombudsloket (aanvulling rechtspositie)
7 december 2023:	Raadsbesluiten Benoemen waarnemend plaatsvervangend voorzitter Utrechts Ombudsloket
27 juni 2024:	Raadsbesluit van Ombudsloket naar Ombudsman

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht vast te stellen
Argumenten	
1.1	De Verordening is een nadere technische uitwerking van het besluit dat de raad op 27 juni 2024 heeft genomen. Inhoudelijk wordt aangesloten bij de wettelijke basis voor de instelling van een ombudsman zoals neergelegd in artikel 81q en volgende van de Gemeentewet. Het gaat hierbij om de wijze van benoeming, taken en bevoegdheden, inrichting van de personele ondersteuning en vergoeding van de ombudsman. Inhoudelijk zijn er weinig veranderingen ten opzichte van de huidige situatie. -
Beslispunt	
2	Mw. A. van Bommel en mw. J. Hoogendam te benoemen tot gemeentelijke ombudsman, respectievelijk plaatsvervangend gemeentelijke ombudsman
Argumenten	
	Mevrouw van Bommel en mevrouw Hoogendam zijn momenteel voorzitter, respectievelijk plaatsvervangend voorzitter van het Utrechts Ombudsloket. De raad heeft op 27 juni 2024 besloten om hen te benoemen als gemeentelijke ombudsman respectievelijk plaatsvervangend gemeentelijke ombudsman Voorafgaand aan hun benoeming dienen zij de eed of de belofte af te leggen op grond van artikel 81s Gemeentewet. Hiermee wordt de eerdere benoeming door de raad voltooid. Voor de taakverdeling tussen ombudsman en plaatsvervangend ombudsman wordt aangesloten bij de bestaande praktijk en zal vastlegging van werkafspraken plaatsvinden.

Financiën

De ontwikkeling van het Utrechts Ombudsloket naar een gemeentelijke ombudsman op grond van de Gemeentewet vanaf 1 januari 2025 is haalbaar binnen het huidige budget.

De dekking ziet er als volgt uit:

- De jaarlijkse in de begroting opgenomen geoormerkte bijdrage voor de nationale ombudsman circa €100.000,- wordt overgeheveld naar gemeentelijke ombudsman om de verplichte 2e-lijns klachtenbehandeling lokaal uit te voeren. De hoogte van deze bijdrage wordt bepaald door een bedrag per inwoner, jaarlijks geïndexeerd, overeenkomstig het Vergoedingsbesluit Wet Nationale ombudsman 2006)
- De door het Rijk ter beschikking gestelde POK-middelen ad € 300.000 per jaar tot en met 2026 voor laagdrempelig advies en hulp bij klachten over de gemeente, waarin het Utrechts Ombudsloket al voorzag.

Het is de verantwoordelijkheid van de CPR om medio 2025 aan de raad een voorstel te doen over de structurele bekostiging vanaf 2027. Dat zal gebeuren op basis van een evaluatie. De raad dient voor het einde van 2025 een besluit te nemen over de benodigde middelen, zodat deze gelden in de VJN 2026 vrijgemaakt kunnen worden.

Vervolg
Na vaststelling door de raad wordt de verordening in het Gemeenteblad gepubliceerd.

Participatie
Participatie is niet aan de orde bij deze eigen verordening van de raad.

Communicatie
Er is geen directe aanvullende communicatie voorzien over de verordening zelf.

Niet Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en Ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen (uitzonderingsgrond artikel 1:2 lid 2 sub o verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlage ter besluitvorming
- Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 7 november 2024;

Gelet op:

Artikel 108, eerste lid, artikel 149 en hoofdstuk IVc Gemeentewet en titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat de raad een gemeentelijke ombudsman wenst in te stellen als laagdrempelige toegang voor Utrechters tot de tweedelijns ombudsfunctie inclusief communicatie, voorlichting en informatie die zowel onafhankelijk als Utrechts is;

besluit vast te stellen de volgende Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht:

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

a. CPR: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen;
b. Dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht;
c. Ombudsman: degene die op grond van het gestelde in artikel 81p van de Gemeentewet is benoemd in de functie;
d. Plaatsvervangend ombudsman: degene die op grond van het gestelde in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet is benoemd in de functie;
e. Raad: de gemeenteraad van Utrecht;
f. College: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
g. Raadscommissie: commissie zoals bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet;
h. Gemeentelijke ombudsman: de ombudsman en de plaatsvervangend ombudsman;

Artikel 2 Gemeentelijke ombudsman

1. Er is een ombudsman zoals bedoeld in artikel 81p van de Gemeentewet.
2. Er is een plaatsvervangend ombudsman zoals bedoeld in artikel 81q lid 2 van de Gemeentewet.
3. Geen (plaatsvervangend) ombudsman kunnen worden personen:
    a. met een Utrechtse politieke profilering of een actieve binding met een Utrechts bedrijf;

b. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming lid zijn geweest van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
c. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht;
d. die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.

4. De (plaatsvervangend) ombudsman vervult geen betrekkingen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn functie of op de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
5. De (plaatsvervangend) ombudsman maakt via de website van de gemeentelijke ombudsman (www.utrechtsombudsloket.nl) openbaar welke andere hoofd- en nevenfuncties hij vervult.

Artikel 3 Benoeming

1. De raad benoemt de (plaatsvervangend) ombudsman op voorstel van het dagelijks bestuur. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur.
2. De selectiecommissie bestaat tenminste uit de leden van de CPR, bijgestaan door de secretaris van de gemeentelijke ombudsman en de griffier van de raad.
3. Benoeming vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
4. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
   a. de mededeling dat hij de benoeming als (plaatsvervangend) ombudsman zal aanvaarden;
   b. een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
   c. een verklaring omtrent het gedrag zoals bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
   d. een positief bevonden achtergrondonderzoek.
5. Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen, legt de (plaatsvervangend) ombudsman in de vergadering van de raad de eed of de belofte af.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

1. De gemeentelijke ombudsman behandelt op verzoek klachten over de gemeente Utrecht op grond van titel 9.2 Algemene wet bestuursrecht.
2. De gemeentelijke ombudsman is bevoegd om een onderzoek uit eigen beweging te verrichten dat passend is binnen zijn werkveld.
3. De gemeentelijke ombudsman kan het college ongevraagd advies geven over zaken die hem opvallen binnen zijn werkveld.
4. De gemeentelijke ombudsman kan als bemiddelaar optreden tussen de verzoeker en het bestuursorgaan met als doel te komen tot een onderlinge oplossing.
5. De gemeentelijke ombudsman kan voorlichting en informatie geven.

Artikel 5 Rechtspositieregeling

1. De (plaatsvervangend) ombudsman ontvangt maandelijks een vergoeding voor zijn werkzaamheden en een onkostenvergoeding. Deze vergoeding en onkostenvergoeding bedragen 80% van de vergoeding en

onkostenvergoeding die leden van de raad ontvangen ingevolge artikel 3.1.1 respectievelijk artikel 3.1.6 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. De artikelen 3.1.7 (reiskostenvergoeding), 3.1.10 (ziektekostenverzekering), 3.1.11 (samenloop met arbeidsongeschiktheidsuitkering), 3.1.13 (vergoeding bij verlof), 3.3.1 (bewaken en beveiligen), 3.3.2 (informatie- en communicatievoorzieningen), 3.3.3 (scholing), 3.3.5 (bedrijfsgeneeskundige zorg), 3.3.6 (voorzieningen in verband met beroepsziekte of dienstongeval), 3.3.7 (voorzieningen in verband met een structureel functionele beperking) en 3.3.8 (eindheffingsbestanddelen) van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers zijn van overeenkomstige toepassing op de (plaatsvervangend) ombudsman, alsmede de met deze bepalingen samenhangende bepalingen uit de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.
3. De artikelen 5 (verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden), 6 (informatie- en communicatievoorzieningen), 7 (werkkostenregeling) en 8 (betaling en declaratie) van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht zijn van overeenkomstige toepassing op de (plaatsvervangend) ombudsman.

Artikel 6 Verlof

1. De voorzitter van de raad verleent aan de (plaatsvervangend) ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof wegens zwangerschap en bevalling op de in het verzoek vermelde dag die ligt tussen ten hoogste zes en ten minste vier weken voor de vermoedelijke datum van de bevalling die blijkt uit een overlegde verklaring van een arts of een verloskundige.
2. De voorzitter van de raad verleent aan de (plaatsvervangend) ombudsman op diens verzoek tijdelijk verlof, indien hij wegens ziekte niet in staat is zijn werk uit te oefenen en blijkens een verklaring van een arts aannemelijk is dat hij de uitoefening niet binnen acht weken zal kunnen hervatten. Het verlof gaat in op de dag na de bekendmaking van de beslissing op het verzoek.
3. De periode voor tijdelijk verlof bedraagt zestien weken. Het verlof eindigt met ingang van de dag waarop zestien weken zijn verstrekken sinds de dag van ingang van het tijdelijk verlof.
4. Aan de (plaatsvervangend) ombudsman wordt ten hoogste driemaal per benoemingsperiode tijdelijk verlof als bedoeld in het eerste of tweede lid verleend.
5. De voorzitter van de raad beslist op een verzoek tot tijdelijk verlof als bedoeld in eerste of tweede lid, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op de veertiende dag na indiening van het verzoek.
6. De beslissing op het verzoek tot tijdelijk verlof geschiedt in overeenstemming met de verklaring van de arts of verloskundige, bedoeld in het eerste of tweede lid.
7. Een beslissing tot tijdelijk verlof bevat de dag van ingang van het verlof.
8. In geval het verzoek ziet op een tweede of derde aansluitende periode, kan de voorzitter van de raad op verzoek besluiten de aansluitende periode korter te laten zijn dan zestien weken.
9. De raad kan op voorstel van het dagelijks bestuur besluiten over vervanging van de (plaatsvervangend) ombudsman gedurende de periode van tijdelijk verlof. De CPR adviseert het dagelijks bestuur over de tijdelijke vervanging, de andere ombudsman gehoord hebbende.

Artikel 7 Ontslag en non-activiteit

1. De (plaatsvervangend) ombudsman kan door de raad worden ontslagen in de gevallen die genoemd zijn in artikel 81q derde lid van de Gemeentewet.

2. De raad stelt de (plaatsvervangend) ombudsman op non-actief als de bij de wet bepaalde gevallen in artikel 81q vierde lid van de Gemeentewet zich voordoen.

Artikel 8 Budget

1. De ombudsman is bevoegd binnen het aan hem bij de begroting beschikbaar gestelde budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van zijn taken.
2. De ombudsman verantwoordt de baten en lasten van het vorig begrotingsjaar in het jaarverslag aan de raad, als bedoeld in artikel 11 van deze verordening.
3. De ombudsman kan jaarlijks voor 1 maart – met het oog op het jaar erna – een voorstel aan de raad doen voor de benodigde middelen voor een goede uitoefening van zijn taken.

Artikel 9 Stafbureau gemeentelijke ombudsman

1. Er is een stafbureau ter ondersteuning van de gemeentelijke ombudsman.
2. De ambtelijke rechtspositie, de HUP-030 alsmede toekomstige door de gemeentesecretaris vastgestelde wijzigingen ervan, zijn op de bij het stafbureau werkzame ambtenaren van toepassing voor zover deze geen ondergeschiktheid impliceert aan de raad of het college van burgemeester en wethouders. De ombudsman is namens het college bevoegd te besluiten tot het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met ambtenaren van het stafbureau en voert daarmee tevens het werkgeverschap uit ten aanzien van binnen het stafbureau werkzame ambtenaren.

Artikel 10 Commissie en raad

1. De commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën fungeert als commissie voor de gemeentelijke ombudsman.
2. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de gemeentelijke ombudsman en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de ombudsman en met de ombudsman en plaatsvervangend ombudsman samen over het functioneren van de gemeentelijke ombudsman en het stafbureau gemeentelijke ombudsman.
3. De ombudsman kan het dagelijks bestuur verzoeken onderwerpen op de agenda te plaatsen van de raad of een raadscommissie.

Artikel 11 Rapportage en terugkoppeling

1. De gemeentelijke ombudsman stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorgaande jaar, inclusief de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 8.
2. Het jaarverslag van de gemeentelijke ombudsman wordt in principe binnen drie maanden na ontvangst door de raad in zijn vergadering behandeld, eventueel voorafgegaan door behandeling in de commissie.
3. De ombudsman kan door de commissie worden uitgenodigd de behandeling van het jaarverslag of een onderzoeksverslag in een of meerdere raadscommissies bij te wonen, om daar het verslag toe te lichten en eventuele vragen te beantwoorden.

Artikel 12 Uitleg verordening

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van de verordening beslist het dagelijks bestuur op voorstel van de ombudsman.

Artikel 13 Intrekking

De Verordening Utrechts Ombudsloket (Gemeenteblad 2023, 282034) wordt ingetrokken.

Artikel 15 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2025.

Artikel 16 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Utrecht d.d. 12 december 2024.

De griffier,

Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel: aanpassing Mandaatregeling en overige Verordeningen i.v.m. instelling gemeentelijke ombudsman

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	12 december 2024
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht vast te stellen;
2. Het Besluit tot wijziging van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht vast te stellen;
3. Het Besluit tot wijziging van de Verordening commissie personeelszorg raadsorganen gemeente Utrecht vast te stellen;
4. Het Besluit tot wijziging van de Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht vast te stellen.

Het dagelijks bestuur van de raad,

De griffier
Miguel Israel

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Samenvatting

Op 27 juni 2024 heeft de raad het besluit genomen tot het instellen van een gemeentelijke ombudsman als behandelaar van tweedelijns klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht. In verband hiermee ligt separaat een besluit voor bij uw raad tot vaststelling van de Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht.
De instelling van een gemeentelijke ombudsman heeft als consequentie dat een aantal verordeningen van de raad moet worden aangepast. Bij een drietal verordeningen gaat het slechts om een technische wijziging; de term 'ombudsloket' dient te worden vervangen door 'ombudsman'. Het betreft de volgende verordeningen:

- Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (artikel 1:2, tweede lid onder o);
- Verordening commissie personeelszorg raadsfunctionarissen gemeente Utrecht (artikel 2, vierde lid + toelichting onder derde lid).
- Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht (artikel 7.2).

Ook de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht dient te worden aangepast in verband met de instelling van een gemeentelijke ombudsman. Hierbij worden gelijktijdig enkele andere benodigde wijzigingen meegenomen.

Context

Aanleiding
Op 27 juni 2024 heeft de raad het besluit genomen tot het instellen van een gemeentelijke ombudsman op grond van de Gemeentewet (artikel 81p). De gemeentelijke ombudsman is bevoegd om te oordelen over klachten over de gemeente in de tweede lijn. Tot 1 januari 2025 was de gemeente Utrecht aangesloten bij de Nationale ombudsman die tweedelijns klachten behandelde.

Omdat vanaf 1 januari 2025 sprake is van een gemeentelijke ombudsman is hoofdstuk IV c Gemeentewet van toepassing. Dit brengt een verschuiving mee in de bevoegdheden van de raad en het college. Om deze reden is aanpassing van de Mandaatregeling noodzakelijk.
De noodzakelijke aanpassing is aangegrepen om ook enkele andere wijzigingen voor te stellen. De aangepaste passages zijn zichtbaar in de bijgevoegde Mandaatregeling. Waar nodig zijn de wijzigingen in dit raadsvoorstel voorzien van een korte uitleg.

Juridische context
Hoofdstuk IV c van de Gemeentewet regelt de instelling van een gemeentelijke ombudsman. In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen over de bevoegdheden en de rechtspositie van de gemeentelijke ombudsman. Daarnaast is een bepaling opgenomen over het aangaan van arbeidsovereenkomsten met het personeel van de ombudsman. Deze bevoegdheid ligt op grond van artikel 81t Gemeentewet bij het college. Dit, in tegenstelling tot het aangaan van arbeidsovereenkomsten met medewerkers van het ombudsloket, waartoe de raad het oorspronkelijk bevoegde orgaan was.
Door het overgaan van personele bevoegdheden ten aanzien van medewerkers van de ombudsman van de raad naar het college, is aanpassing van de Mandaatregeling noodzakelijk. De betreffende mandaten gaan uit de Mandaatregeling van raad en burgemeester en komen per 1 januari 2025 in de Mandaatregeling van het college en burgemeester. Op deze wijze blijven de gemeentelijke ombudsman respectievelijk de secretaris van de gemeentelijke ombudsman bevoegd arbeidsovereenkomsten te sluiten en de dagelijks leiding ter hand te nemen.

Beslistermijn
Per 1 januari 2025 heeft de gemeente Utrecht een gemeentelijke ombudsman. Dit betekent dat de gewijzigde verordeningen ook per 1 januari 2025 in werking moeten treden.

Beoogd effect
De wijziging van de verordeningen zorgt ervoor dat de verordeningen in overeenstemming zijn met de feitelijke situatie, te weten het bestaan van een gemeentelijke ombudsman per 1 januari 2025.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Het besluit tot instellen van een gemeentelijke ombudsman is genomen in de raadsvergadering van 27 juni 2024. In de raadsvergadering van 12 december 2024 komt ook het voorstel aan de orde tot vaststellen van de Verordening gemeentelijke ombudsman gemeente Utrecht.

In de raadsvergadering van 14 november 2024 heeft u een besluit genomen tot aanpassing van de mandaatregeling in verband met nieuwe bevoegdheden op grond van de Omgevingswet. Deze aanpassing is reeds verwerkt in de gewijzigde mandaatregeling die nu ter besluitvorming voorligt.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	**De Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht vast te stellen.**
Argumenten	
	De belangrijkste wijzigingen zijn als volgt:
1.1	a. *Artikel 1* Op 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren in werking getreden. Vanaf deze datum wordt de griffier aangewezen en niet meer benoemd. b. *Artikel 3* Het 'inschrijven van besluiten of beschikkingen' is een bevoegdheid waarmee de raad niet te maken heeft. Om deze reden wordt de bevoegdheid verwijderd. c. *Artikel 6* Dit artikel regelt een algemeen mandaat voor de griffier. Deze bepaling is in strijd met de volgende artikelen waarin specifieke bevoegdheden worden gemandateerd. Om verwarring te voorkomen is artikel 6 verwijderd. d. *Artikel 6 nieuw (publiekrechtelijke mandaten)* - De afhandeling van klachten die betrekking hebben op het functioneren van de Rekenkamer is verwijderd uit deze Mandaatregeling. De Rekenkamer is een zelfstandig bestuursorgaan. Op grond van artikel 9:1 Algemene wet bestuursrecht handelt een bestuursorgaan zijn eigen klachten af. Deze bevoegdheid was ten onrechte opgenomen in een Mandaatregeling die de bevoegdheden van de raad en de burgemeester betreft. - De afhandeling van klachten gericht tegen medewerkers van het ombudsloket is verwijderd uit deze Mandaatregeling. Per 1 januari 2025 is sprake van een gemeentelijke ombudsman zoals bedoeld in artikel 81p van de Gemeentewet. De gemeentelijke ombudsman is een zelfstandig bestuursorgaan dat zijn eigen klachten afhandelt. Om deze reden is hierover niets opgenomen in deze Mandaatregeling. e. *Archiefwet* De raad en de burgemeester hebben geen bevoegdheden op grond van de Archiefwet en daaruit voortvloeiende regelingen. Deze bevoegdheden liggen bij het college. Om deze reden is dit mandaat verwijderd. f. *Verordening financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht* Bij de uitvoering van deze Verordening is sprake van verschillende besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Deze moeten door de raad genomen worden en kunnen door de griffier worden ondertekend. Bij veel besluiten (het verlenen van subsidie en het verstrekken van voorschotten) is geen sprake van beleidsruimte omdat het besluit rechtstreeks volgt uit de Verordening (de hoogte van de bedragen is immers vastgelegd). Om praktische redenen wordt daarom ook het nemen van deze besluiten gemandateerd aan de griffier. Tot op heden was de griffier alleen bevoegd tot ondertekening van de besluiten (de jaarlijkse 'brieven' over de hoogte van de fractiebijdrage). Een

	uitzondering geldt voor het lager vaststellen van subsidie en een daarmee samenhangende terugvordering. Deze besluiten blijven voorbehouden aan de raad. Hetzelfde geldt voor besluiten bij verkiezingen of splitsing van fracties. g. *Artikel 7 nieuw (privaatrechtelijke mandaten)* - De personele bevoegdheden ten aanzien van de griffier zijn gemandateerd aan de voorzitter van de CPR. Uitzondering hierop betreft het nemen van een aanwijzingsbesluit en het sluiten van een arbeidsovereenkomst met de griffier. Deze bevoegdheden zijn voorbehouden aan de raad. Ter verduidelijking worden deze uitzonderingen expliciet genoemd. - De personele bevoegdheden voor medewerkers van het ombudsloket zijn niet meer opgenomen in de mandaatregeling. Per 1 januari 2025 is sprake van een gemeentelijke ombudsman zoals bedoeld in artikel 81p Gemeentewet. Voor medewerkers van de gemeentelijke ombudsman geldt dat het college het bevoegde orgaan is en niet meer de gemeenteraad. Deze bevoegdheden worden daarom overgeheveld naar de mandaatregeling van het college.
Kanttekeningen/Risico's	Geen
2	**Het Besluit tot wijziging van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht vast te stellen**
Argumenten	
2.1	In artikel 1:2 onder o wordt gesproken over ombudsloket. Dit moet worden vervangen door de gemeentelijke ombudsman.
2.2	Artikel 5.3 betreft een oude overgangsbepaling die van toepassing was bij wijziging van de verordening uit 2017.
Kanttekeningen/Risico's	Geen
3	**Het Besluit tot wijziging van de Verordening commissie personeelszorg raadsorganen gemeente Utrecht vast te stellen**
Argumenten	
3.1	In artikel 2 wordt gesproken over contacten die de CPR onderhoudt met het ombudsloket en met de (plaatsvervangend) voorzitter. Dit moet worden gewijzigd in de gemeentelijke ombudsman.
Kanttekeningen/Risico's	Geen
4	**Het Besluit tot wijziging van de Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht vast te stellen**
Argumenten	In artikel 7.2 wordt de gedragcode ook van toepassing verklaard op het ombudsloket. Dit moet worden gewijzigd in de gemeentelijke ombudsman.
4.1	
Kanttekeningen/Risico's	Geen

Financiën
Geen bijzonderheden

Vervolg
Na vaststelling in de raad worden de verordening en de wijzigingsbesluiten gepubliceerd op overheid.nl.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden aangezien het technische wijzigingen betreft en regelingen die betrekking hebben op de interne werkwijze van de raad.

Communicatie
Er is geen sprake van aanvullende communicatie over de wijzigingen van deze regelingen.

(Niet)Referendabel
Op grond van artikel 1:2 lid 2 onder p van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht zijn de besluiten niet referendabel. Het gaat namelijk om besluiten over het interne functioneren en de werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer, en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen.

Bijlagen
Ter vaststelling
- Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht;
- Besluit tot wijziging van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht;
- Besluit tot wijziging van de Verordening commissie personeelszorg raadsorganen gemeente Utrecht;
- Besluit tot wijziging van de Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht.

Ter informatie:
- Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden);
- Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden);
- Verordening commissie personeelszorg raadsorganen gemeente Utrecht + Toelichting (met wijzigingen bijhouden);
- Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden).

Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht

De raad en de burgemeester van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad d.d. ~~29 juni 2023~~ 7 november 2024;

Gelet op:
Titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat uit het oogpunt van doelmatigheid en legitimiteit mandaat, volmacht en machtiging van bepaalde bevoegdheden gewenst is,

Besluiten, ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft, vast te stellen de volgende Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht:

1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze regeling verstaat onder:

- *burgemeester*: de burgemeester van de gemeente Utrecht;
- *bevoegdheid*: mandaat, volmacht of machtiging;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen, als bedoeld in de Verordening CPR gemeente Utrecht;
- *dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht;
- *gemandateerde*: degene die van de mandaatgever de bevoegdheid heeft gekregen om in naam van de mandaatgever besluiten te nemen en te ondertekenen;
- *griffie*: de organisatie die valt onder de verantwoordelijkheid van de raad, bestaande uit de griffier en de onder zijn verantwoordelijkheid functionerende ambtenaren als bedoeld in artikel 107e Gemeentewet;
- *griffier*: de op grond van artikel 107 Gemeentewet door de raad ~~benoemde~~ aangewezen functionaris;
- *machtiging*: de bevoegdheid om namens de gemeente feitelijke handelingen te verrichten, dat zijn handelingen zonder rechtsgevolgen;
- *mandaat*: de bevoegdheid om in naam van de mandaatgever besluiten te nemen;
- *mandaatgever*: het bestuursorgaan dat de bevoegdheid geeft om in naam van het bestuursorgaan besluiten te nemen;

- *mandaatoverzicht*: overzicht van door mandaatgever aan gemandateerde opgedragen bevoegdheden
- *ondermandaat*: een door een gemandateerde verleend mandaat van een aan hem gemandateerde bevoegdheid aan een derde;
- *raad*: de gemeenteraad van Utrecht;
- *volmacht*: de bevoegdheid om in naam van de mandaatgever privaatrechtelijke rechtshandelingen ter verrichten en te ondertekenen.

Artikel 2 Mandaat en ondermandaat

1. Aan de gemandateerde wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend tot het, namens en onder verantwoordelijkheid van de raad, nemen van besluiten en het namens de burgemeester ondertekenen van die besluiten ter uitoefening van de bevoegdheden zoals vermeld in het mandaatoverzicht.

2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden uit het mandaatoverzicht worden de specifieke bepalingen, vermeld in het mandaatoverzicht, in acht genomen.

3. Het verlenen van ondermandaat of volmacht gebeurt schriftelijk.

Artikel 3 Reikwijdte mandaat

1. De verlening van het mandaat geschiedt in de ruimste zin van het woord. Naast het nemen van positieve en negatieve besluiten omvat het mandaat tevens onderstaande bevoegdheden.

    - het stellen van voorschriften en nadere voorwaarden aan het mandaat;
    - alle werkzaamheden ter voorbereidingen van het besluit;
    - het uitreiken van bewijs van ontvangst van de aanvragen ed.;
    - verdagen en of uitstellen van besluiten;
    - het verzoeken om aanvullende informatie;
    - het voeren van correspondentie, die direct te maken heeft met de opgedragen taak;
    - c~~C~~orrespondentie die uitsluitend mededelingen, inlichtingen of feitelijke informatie bevat;
    - o~~O~~ndertekenen en verzenden van correspondentie van routinematige aard, het verstrekken van informatie, het ondertekenen en verzenden van brieven inzake inlichtingen van administratieve aard waarin een afschrift van een raadsbesluit worden gevraagd (voor zover dit geen besluiten in de zin van artikel 1:3 Awb betreffen);
    - het interpreteren van de regelgeving;
    - het verstrekken van bedragen in termijnen;

- het verstrekken van voorschotten;
- het bekend maken of mededelen (met inbegrip van het publiceren) van besluiten of beschikkingen, daar waar de verplichting daartoe in de wet is opgenomen;
- ~~het inschrijven van besluiten of beschikkingen~~
- het toezenden van besluiten/beschikkingen aan instanties, daar waar de verplichting daartoe in de wet is opgenomen;
- alle andere besluiten die genomen moeten worden (waaronder het buiten behandeling laten van aanvragen) en alle andere handelingen die moeten worden verricht binnen het kader van de uitvoering van de verleende bevoegdheid;

2. Het mandaat voor het aangaan van overeenkomsten omvat, tenzij specifiek anders aangegeven, tevens:
   - het wijzigen, verlengen of beëindigen van een afgesloten overeenkomst;
   - de bevoegdheid om eventuele daarmee samenhangende rechtshandelingen voor afwikkeling en transport van notariële akten te verrichten;
   - het uitoefenen van alle rechten, die de wet of de overeenkomst zelf, aan die overeenkomst verbindt, zoals in gebreke stellen, het vorderen van nakoming, ontbinding, of schadevergoeding, het geven van toestemming bij contractovernames e.d.
3. Mandaten en volmachten hebben betrekking op rechtshandelingen. Indien het feitelijke handelingen betreft (zoals het verstrekken van ambtelijke informatie) is elke functionaris bevoegd. Onder ambtelijke informatie wordt verstaan: het verstrekken van inlichtingen over geldende regelingen of over bestaand beleid, door het verstrekken waarvan geen rechtsgevolgen ontstaan.
4. De in deze regeling genoemde bedragen zijn exclusief BTW.

Artikel 4 Ondertekening

In geval de in dit besluit bedoelde gemandateerde bevoegdheid wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de raad worden uitgaande stukken als volgt ondertekend:

“Namens de gemeenteraad van Utrecht"

gevolgd door naam en functieaanduiding van de ondertekenaar.

Artikel 5 Plaatsvervanging

Plaatsvervanging van de griffier is verankerd door middel van de op grond van artikel 107d Gemeentewet door de raad aangewezen plaatsvervangend griffier(s). Ten aanzien van de voorzitter van de CPR respectievelijk de voorzitter van het dagelijks bestuur ~~respectievelijk de voorzitter van de Rekenkamer~~ is

plaatsvervanging vastgelegd in de Verordening CPR gemeente Utrecht respectievelijk het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht ~~respectievelijk de Verordening rekenkamer gemeente Utrecht~~.

2 Mandaatoverzicht

~~Artikel 6 Algemeen mandaat~~

~~De raad en de Burgemeester verlenen, ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft en voor zover de bevoegdheid zich er niet tegen verzet, al hun bevoegdheden aan de Griffier, met uitzondering van:~~

- ~~de personele bevoegdheden t.a.v. de griffier zelf~~
- ~~de bevoegdheden die de raad verleent aan de voorzitter van de CPR, de voorzitter van het dagelijks bestuur en de voorzitter van de Rekenkamer.~~

Artikel 6~~7~~ Publiekrechtelijke mandaten

Nr.	Bevoegdheden	Mandaatgever	Gemandateerde	Ondermandaat (en voorwaarden)
	Awb			
1	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 4 titel 4.1: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
2	Algemene wet bestuursrecht: het nemen van besluiten op nadeelcompensatieverzoeken, op grond van Afdeling 4.5 Awb, art. 3:4 Awb, of andere wettelijke grondslag, tot een maximum van € 100.000, -: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat
3	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v.	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met	Voorzitter dagelijks bestuur niet bevoegd tot ondermandaat

	gedragingen gemeenteraad: al zijn bevoegdheden		tekenmandaat voor Griffier)	
4	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen griffier: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat
5	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen binnen de griffie werkzame ambtenaren: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
6	~~Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen Rekenkamer en gedragingen voorzitter Rekenkamer: al zijn bevoegdheden~~	~~Raad~~	~~Voorzitter CPR~~	~~Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat~~
7	~~Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen leden Rekenkamer: al zijn bevoegdheden~~	~~Raad~~	~~Voorzitter Rekenkamer~~	~~Voorzitter Rekenkamer niet bevoegd tot ondermandaat~~
8	~~Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen binnen Ombudsloket werkzame ambtenaren: al zijn bevoegdheden~~	~~Raad~~	~~Griffier~~	~~Griffier niet bevoegd tot ondermandaat~~
~~10~~6	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen voorzitter gemeenteraad: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat
	Wet open overheid			

~~107~~	Wet open overheid: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met tekenmandaat voor Griffier)	Griffier tijdens recesweken van de raad
	Gemeentewet			
~~118~~	Gemeentewet art. 87: Opleggen geheimhouding op schriftelijke vragen, een initiatiefvoorstel ~~of~~, ~~(~~een (deel van) bijlage(n) bij een initiatiefvoorstel ~~of~~ een extern advies of een ander ingekomen stuk	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur	Nog niet ondergemandateerd
~~129~~	Gemeentewet art. 89 lid 4: het op voorstel van het college opheffen van geheimhouding op informatie die door het college aan de raad is verstrekt op grond van artikel 88 lid 2 Gemeentewet als opheffing op korte termijn noodzakelijk is	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur	Nog niet ondergemandateerd
~~13~~10	Gemeentewet art. 89 lid 4: het nemen van besluiten over de opheffing van geheimhouding in het kader van een verzoek hiertoe op basis van art. 4.1, eerste lid van de Wet open overheid, als het op het moment van ontvangst van dit Woo-verzoek langer dan een jaar geleden is dat het besluit tot opleggen van geheimhouding is genomen.	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met tekenmandaat voor Griffier)	Griffier tijdens recesweken van de raad

~~14~~11	Gemeentewet art. 89 lid 4: het nemen van besluiten over de opheffing van geheimhouding in het kader van een verzoek hiertoe op basis van art. 4.1, eerste lid van de Wet open overheid, als het op het moment van ontvangst van dit Woo-verzoek korter dan een jaar geleden is dat het besluit tot opleggen van geheimhouding is genomen. In dit geval wordt het verzoek tot opheffen van de geheimhouding in beginsel afgewezen.	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
~~15~~12	Gemeentewet: art. 32a lid 2: ondertekenen brief besluit op bezwaar	Burgemeester	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	AVG			
~~16~~13	Algemene verordening gegevensbescherming: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	Wet hergebruik overheidsinformatie			
~~17~~14	Wet hergebruik overheidsinformatie: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	~~**Archiefwet**~~			
18	~~Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995 en het Besluit~~	~~Raad~~	~~Griffier~~	~~Nog niet ondergemandateerd~~

	~~informatiebeheer 2014: al zijn bevoegdheden~~			
	Verordening ~~burgeragendering~~ inwonersagendering en ~~burgerinitiatief~~inwonersmotie			
~~19~~15	Verordening ~~burgeragendering en burgerinitiatief~~inwonersagendering en inwonersmotie: ~~artikel 4 lid 3 (doorsturen verzoek aan college/burgemeester) en~~ artikel ~~7~~ 8 lid 1 en artikel 9 lid 1 (besluit ontvankelijkheid)	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht			
~~20~~16	Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht: • het nemen van besluiten over het verlenen van subsidie op grond van artikel 2 • het nemen van besluiten over voorschotten op grond van artikel 4; • het nemen van besluiten over de vaststelling van subsidie op grond van artikel 9 voor zover deze overeenkomstig de verlening is • het ondertekenen van alle besluiten ter uitvoering van de verordening	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd

	~~Ondertekenen besluiten ter uitvoering van de verordening~~			
	Omgevingswet			
17	Het nemen van de mer-beoordelingsbeslissing zoals benoemd in artikel 16.36 lid 5 en artikel 16.43 lid 2	Raad	College	Nog niet ondergemandateerd

Artikel 78 Privaatrechtelijke mandaten

~~21~~18	Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: alle bevoegdheden die verband houden met het werkgeverschap t.a.v. de (gewezen) griffier. Het mandaat geldt niet voor het nemen van een aanwijzingsbesluit en het sluiten van een arbeidsovereenkomst met de griffier. Deze bevoegdheden blijven voorbehouden aan de raad.	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat
~~22~~19	Gemeentewet: art. 107e lid 2: besluit tot aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat

	de op de griffie werkzame ambtenaren, niet zijnde de griffier zelf			
~~23~~20	Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: alle overige bevoegdheden die verband houden met het werkgeverschap t.a.v. (gewezen) op de griffie werkzame ambtenaren, niet zijnde de griffier	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
~~24~~21	T.a.v. op de griffie werkzame ambtenaren: toepassen van financiële bepalingen uit landelijke wetgeving, de Cao gemeenten of Handboek Utrechts Personeel, zoals uitvoeren loonbeslag, korting op salaris bij ziekte en toekennen uitkeringen	Raad	Griffier	Manager HRM
~~25~~22	Gemeentewet: art. 107e lid 2: besluiten tot het aangaan van vaststellingsovereenkomsten ter beëindiging of voorkoming van onzekerheid of geschil omtrent een met een op de griffie werkzame ambtenaar gesloten arbeidsovereenkomst	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat Het mandaat is financieel beperkt tot een waarde van ≤ € 1.000.000,-
~~26~~	~~Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: besluit tot aangaan, wijzigen en beëindigen van~~	~~Raad~~	~~Griffier~~	~~Griffier niet bevoegd tot ondermandaat~~

	~~arbeidsovereenkomsten met de bij het Utrechts Ombudsloket werkzame ambtenaren~~			
~~27~~	~~Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: alle overige bevoegdheden die verband houden met het werkgeverschap t.a.v. (gewezen) bij het Utrechts Ombudsloket werkzame ambtenaren~~	~~Raad~~	~~Secretaris Ombudsloket~~	~~Nog niet ondergemandateerd~~
~~28~~	~~T.a.v. bij het Utrechts Ombudsloket werkzame ambtenaren: toepassen van financiële bepalingen uit landelijke wetgeving, de Cao gemeenten of Handboek Utrechts Personeel, zoals uitvoeren loonbeslag, korting op salaris bij ziekte en toekennen uitkeringen~~	~~Raad~~	~~Griffier~~	~~Manager HRM~~
~~29~~	~~Besluiten tot het aangaan van vaststellingsovereenkomsten ter beëindiging of voorkoming van onzekerheid of geschil omtrent een met een bij het Utrechts Ombudsloket werkzame ambtenaar gesloten arbeidsovereenkomst~~	~~Raad~~	~~Griffier~~	~~Griffier niet bevoegd tot ondermandaat~~ ~~Het mandaat is financieel beperkt tot een waarde van ≤ € 1.000.000,-~~

Artikel ~~8~~9 Volmacht

De burgemeester verleent de volgende volmachten:

~~30~~23	Volmacht tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen indien en voor zover de gemandateerde van de raad mandaat heeft gekregen te besluiten de desbetreffende privaatrechtelijke rechtshandeling te verrichten of indien en voor zover de raad heeft besloten die rechtshandeling te verrichten.	Burgemeester	gemandateerde	Het doorgeven van deze volmacht aan derden buiten de gemeente is niet toegestaan, met uitzondering van volmachten aan notarissen.
~~31~~24	Volmacht tot ondertekening van door de raad aangegane overeenkomsten, zoals de jaarlijkse opdrachtbevestiging controlewerkzaamheden aan de accountant en de periodieke verlenging van de overeenkomst met de accountant	Burgemeester	Griffier	

3 Slotbepalingen

Artikel 9~~10~~ Intrekking

De ~~Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht~~ Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht vastgesteld bij raadsbesluit van ~~6 april~~ 6 juli 2023 (Gemeenteblad 2023, nr. ~~157672~~ 302664) wordt ingetrokken.

Artikel 101 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2025. ~~vijf weken na bekendmaking in het Gemeenteblad.~~

Artikel 112 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van gemeenteraad d.d. ~~6 juli 2023~~ 12 december 2024~~.~~

De griffier,

~~Merel van Hall~~ Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Toelichting bij Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht

Algemeen

I. Inleiding

In de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Gemeente Utrecht is aangegeven wie bevoegd is namens de gemeenteraad of de burgemeester besluiten te nemen en privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten (zoals het ~~besluiten tot het~~ aangaan van een overeenkomst).

Het gaat om verschillende soorten bevoegdheden:

1. mandaat

2. volmacht

1. Mandaat

Mandaat is de bevoegdheid om namens een bestuursorgaan besluiten te nemen. De gemeenteraad en de burgemeester zijn beide een bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Juridisch geldt een in mandaat genomen besluit als een besluit van de mandaatgever zelf. De mandaatgever kan de bevoegdheid ook altijd zelf blijven uitoefenen en tussentijds algemene en bijzondere richtlijnen geven. Het bestuursorgaan kan een algemeen mandaat verlenen of mandaat voor een bepaald geval. De mandaten worden schriftelijk gegeven. Naast mandaat bestaat ook de rechtsfiguur “delegatie”. Delegatie is het overdragen van de bevoegdheid tot het nemen van besluiten door een bestuursorgaan aan een ander die deze onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent. Delegatie gebeurt niet aan ondergeschikten en is hier dan ook niet aan de orde.

2. Volmacht

Volmacht is de bevoegdheid namens de gemeenteraad privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten (zoals het ondertekenen van een overeenkomst).

De burgemeester is volgens artikel 171 Gemeentewet degene die de gemeenteraad in en buiten rechte vertegenwoordigt. De burgemeester kan daarvoor volmachten verlenen.

De bevoegdheid een overeenkomst te tekenen, moet worden onderscheiden van de (inhoudelijke) beslissing een overeenkomst aan te gaan. Die bevoegdheid ligt bij de gemeenteraad.

Voor het aangaan en ondertekenen van een overeenkomst zijn dus twee bevoegdheden nodig; een mandaat van de gemeenteraad en een volmacht van de burgemeester.

II. Structuur van de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Gemeente Utrecht

Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen over begrippen en reikwijdte.

Hoofdstuk 2 bevat de specifieke mandaten, opgesplitst in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mandaten. Van een publiekrechtelijke mandaat voor een rechtshandeling is sprake als de ~~G~~gemeenteraad de bevoegdheid tot het handelen ontleent aan een speciaal voor het openbaar bestuur bij of krachtens de wet geschapen bevoegdheid en de handeling ~~moet~~ gericht ~~zijn~~ is op rechtsgevolg(en). Van een privaatrechtelijk mandaat voor een rechtshandeling is sprake als de gemeenteraad geen wettelijke bevoegdheid heeft maar handelt als iedere burger/onderneming. In geval sprake is van een privaatrechtelijk mandaat spreek je van een volmacht.

Mandaten en volmachten worden altijd verleend aan functionarissen en nooit op naam.

Hoofdstuk 3 bevat de slotbepalingen

III. Opbouw van de tabel

Zo leest u de tabel:

Kolom 1 bevat een uniek nummer;

Kolom 2 ~~geeft~~ noemt de bevoegdheid die wordt gemandateerd of waarvoor een volmacht wordt gegeven en de wettelijke basis. Als de bevoegdheid van de gemandateerde beperkt is (bijvoorbeeld tot een bepaald bedrag), wordt dat in deze kolom aangegeven;

Kolom 3 geeft aan welk bestuursorgaan op grond van de wet bevoegd is daarom het mandaat of de volmacht ~~te~~ kan verlenen: gemeenteraad of burgemeester;

Kolom 4 geeft aan, aan welke functionaris de gemeenteraad/burgemeester een mandaat en volmacht verleent. Kolom 5 geeft aan of er ondergemandateerd is of dat er een verbod is op ondermandaat. Er zijn in deze kolom 3 mogelijkheden:

1. Er mag ondergemandateerd worden maar dit is nog niet gebeurd: De tekst luidt dan: nog niet ondergemandateerd.
2. Er mag niet ondergemandateerd worden: De tekst luidt dan: niet bevoegd tot ondermandaat
3. Er mag ondergemandateerd worden en er wordt een functie genoemd die ondermandaat heeft gekregen.

Artikelsgewijs

Artikel 3:

In dit artikel wordt omschreven welke handelingen het hebben van een mandaat omvat. Dit om onduidelijkheden te voorkomen over de (rechts)handelingen die een bevoegde functionaris mag verrichten. Daarnaast krijgen alle functionarissen de bevoegdheid feitelijke handelingen te verrichten. Dit zijn handelingen die geen rechtsgevolg tot stand brengen.

Artikel ~~7~~6, nummer 1:

Alle bevoegdheden die samenhangen met het nemen van een beschikking zoals omschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht. ~~nodig zijn voor het maken van beschikkingen: de aanvraag, de voorbereiding en de beslistermijn.~~

Artikel ~~7~~6, nummer 2:

Nadeelcompensatie is een regeling voor het vergoeden van schade bij rechtmatige handelingen van het bestuursorgaan. In bepaalde gevallen is het bestuursorgaan verplicht om schade aan derden te vergoeden. Het moet gaan om rechtmatig handelen op basis van een publiekrechtelijke bevoegdheid. Dit handelen moet onevenredige nadelen voor een derde meebrengen. Om voor nadeelcompensatie in aanmerking te komen moet degene die schade heeft een aanvraag indienen bij het bestuursorgaan. Deze aanvraag is schriftelijk en voldoet aan de eisen die de Algemene wet bestuursrecht stelt.

~~Nadeelcompensatie is het schadevergoedingsstelsel op basis waarvan een bestuursorgaan, onder voorwaarden, verplicht is tot het vergoeden van de onevenredige nadelen die rechtmatige handelingen in het kader van de uitoefening van een aan het publiekrecht ontleende bevoegdheid bij derden hebben veroorzaakt. Een schadevergoeding voor nadeelcompensatie kan uitsluitend worden verkregen op aanvraag bij het schadeveroorzakend bestuursorgaan. Een aanvraag dient schriftelijk te worden ingediend en te voldoen aan de eisen die daaraan door de Algemene wet bestuursrecht worden gesteld.~~

Artikel 6~~7~~, nummer 9~~12, 13 en 14:~~, 10 en 11:

Deze bepalingen maken het mogelijk dat in bepaalde gevallen niet de volledige raad hoeft te beslissen op een verzoek om opheffing van geheimhouding.

- In gevallen zoals bedoeld onder nummer ~~12~~9 is de voorzitter van het dagelijks bestuur bevoegd om te besluiten op een verzoek van het college om opheffing van geheimhouding die het college zelf oplegde voordat deze informatie aan de raad werd verstrekt. In zo'n geval is niet het college, maar de raad exclusief bevoegd om deze geheimhouding op te heffen. In spoedeisende gevallen kan het nodig zijn dat op zo'n verzoek snel beslist kan worden.

- De gevallen onder nummer 1~~3~~0 en 1~~4~~1 zien op de situatie waarin een verzoek wordt gedaan tot openbaarmaking onder de Wet open overheid. Een dergelijk verzoek kan ook een verzoek tot opheffing van geheimhouding in zich dragen wanneer zich onder de informatie die op basis van de Woo opgevraagd wordt ook informatie bevindt waarop geheimhouding rust. In dat geval moet het verzoek om informatie tevens gezien worden als een verzoek tot opheffen van die geheimhouding. In dergelijke gevallen laat de raad een besluit hierop aan de voorzitter van het

dagelijks bestuur over als de geheimhouding langer dan een jaar geleden is opgelegd. Is dit korter dan een jaar geleden gebeurd, mag de griffier beslissen. In beginsel weigert deze dan het verzoek, maar uiteraard wordt hierbij altijd naar het specifieke geval gekeken.

Artikel ~~7~~6, nummer ~~16~~ 13:

Besluiten op basis van de AVG zoals recht op inzage, recht op rectificatie en aanvulling

recht op beperking van de verwerking, recht van bezwaar

Artikel ~~7~~6, nummer ~~17~~ 14:

De Wet hergebruik overheidsinformatie ~~ho~~ geeft burgers het recht om te verzoeken om al openbaar gemaakte informatie van de overheid te mogen hergebruiken voor andere doeleinden, waaronder commerciële doeleinden. Iedereen kan een verzoek om hergebruik van informatie richten aan een publiekrechtelijke instelling. Hierop zal een besluit moeten worden genomen.

~~Artikel 7, nummer 18:~~

~~Besluiten met betrekking tot: Vorming van archief en het beheer daarvan; Vernietiging, overbrenging en het in eigendom overdragen van archiefbescheiden; Het inzien (openbaarheid) van archieven.~~

Artikel ~~9~~8 Volmacht:

Voor het doen van privaatrechtelijke rechtshandelingen zijn er twee bevoegdheden nodig. Allereerst het mandaat om te besluiten de overeenkomst aan te gaan. Dit is nog niet voldoende. Je moet het dan ook nog kunnen bekrachtigen met de ondertekening van de overeenkomst. Hiervoor is de volmacht nodig. In de mandaatregeling is daarom bepaald dat iedere functionaris die de bevoegdheid heeft een overeenkomst aan te gaan ook de volmacht heeft deze te bekrachtigen.

Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht

De raad en de burgemeester van de gemeente Utrecht;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad d.d. 7 november 2024;

Gelet op:
Titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht

Overwegende dat uit het oogpunt van doelmatigheid en legitimiteit mandaat, volmacht en machtiging van bepaalde bevoegdheden gewenst is,

Besluiten, ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft, vast te stellen de volgende Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht:

1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze regeling verstaat onder:

- *burgemeester*: de burgemeester van de gemeente Utrecht;
- *bevoegdheid*: mandaat, volmacht of machtiging;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg Raadsfunctionarissen, als bedoeld in de Verordening CPR gemeente Utrecht;
- *dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht;
- *gemandateerde*: degene die van de mandaatgever de bevoegdheid heeft gekregen om in naam van de mandaatgever besluiten te nemen en te ondertekenen;
- *griffie*: de organisatie die valt onder de verantwoordelijkheid van de raad, bestaande uit de griffier en de onder zijn verantwoordelijkheid functionerende ambtenaren als bedoeld in artikel 107e Gemeentewet;
- *griffier*: de op grond van artikel 107 Gemeentewet door de raad aangewezen functionaris;
- *machtiging*: de bevoegdheid om namens de gemeente feitelijke handelingen te verrichten, dat zijn handelingen zonder rechtsgevolgen;
- *mandaat*: de bevoegdheid om in naam van de mandaatgever besluiten te nemen;
- *mandaatgever*: het bestuursorgaan dat de bevoegdheid geeft om in naam van het bestuursorgaan besluiten te nemen;
- *mandaatoverzicht*: overzicht van door mandaatgever aan gemandateerde opgedragen bevoegdheden

- *ondermandaat*: een door een gemandateerde verleend mandaat van een aan hem gemandateerde bevoegdheid aan een derde;
- *raad*: de gemeenteraad van Utrecht;
- *volmacht*: de bevoegdheid om in naam van de mandaatgever privaatrechtelijke rechtshandelingen ter verrichten en te ondertekenen.

Artikel 2 Mandaat en ondermandaat

1. Aan de gemandateerde wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend tot het, namens en onder verantwoordelijkheid van de raad, nemen van besluiten en het namens de burgemeester ondertekenen van die besluiten ter uitoefening van de bevoegdheden zoals vermeld in het mandaatoverzicht.

2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden uit het mandaatoverzicht worden de specifieke bepalingen, vermeld in het mandaatoverzicht, in acht genomen.

3. Het verlenen van ondermandaat of volmacht gebeurt schriftelijk.

Artikel 3 Reikwijdte mandaat

1. De verlening van het mandaat geschiedt in de ruimste zin van het woord. Naast het nemen van positieve en negatieve besluiten omvat het mandaat tevens onderstaande bevoegdheden.

    - het stellen van voorschriften en nadere voorwaarden aan het mandaat;
    - alle werkzaamheden ter voorbereidingen van het besluit;
    - het uitreiken van bewijs van ontvangst van de aanvragen ed.;
    - verdagen en of uitstellen van besluiten;
    - het verzoeken om aanvullende informatie;
    - het voeren van correspondentie, die direct te maken heeft met de opgedragen taak;
    - correspondentie die uitsluitend mededelingen, inlichtingen of feitelijke informatie bevat;
    - ondertekenen en verzenden van correspondentie van routinematige aard, het verstrekken van informatie, het ondertekenen en verzenden van brieven inzake inlichtingen van administratieve aard waarin een afschrift van een raadsbesluit worden gevraagd (voor zover dit geen besluiten in de zin van artikel 1:3 Awb betreffen);
    - het interpreteren van de regelgeving;
    - het verstrekken van bedragen in termijnen;
    - het verstrekken van voorschotten;

- het bekend maken of mededelen (met inbegrip van het publiceren) van besluiten of beschikkingen, daar waar de verplichting daartoe in de wet is opgenomen;

- het toezenden van besluiten/beschikkingen aan instanties, daar waar de verplichting daartoe in de wet is opgenomen;

- alle andere besluiten die genomen moeten worden (waaronder het buiten behandeling laten van aanvragen) en alle andere handelingen die moeten worden verricht binnen het kader van de uitvoering van de verleende bevoegdheid;

2. Het mandaat voor het aangaan van overeenkomsten omvat, tenzij specifiek anders aangegeven, tevens:

    - het wijzigen, verlengen of beëindigen van een afgesloten overeenkomst;

    - de bevoegdheid om eventuele daarmee samenhangende rechtshandelingen voor afwikkeling en transport van notariële akten te verrichten;

    - het uitoefenen van alle rechten, die de wet of de overeenkomst zelf, aan die overeenkomst verbindt, zoals in gebreke stellen, het vorderen van nakoming, ontbinding, of schadevergoeding, het geven van toestemming bij contractovernames e.d.

3. Mandaten en volmachten hebben betrekking op rechtshandelingen. Indien het feitelijke handelingen betreft (zoals het verstrekken van ambtelijke informatie) is elke functionaris bevoegd. Onder ambtelijke informatie wordt verstaan: het verstrekken van inlichtingen over geldende regelingen of over bestaand beleid, door het verstrekken waarvan geen rechtsgevolgen ontstaan.

4. De in deze regeling genoemde bedragen zijn exclusief BTW.

Artikel 4 Ondertekening

In geval de in dit besluit bedoelde gemandateerde bevoegdheid wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de raad worden uitgaande stukken als volgt ondertekend:

“Namens de gemeenteraad van Utrecht"

gevolgd door naam en functieaanduiding van de ondertekenaar.

Artikel 5 Plaatsvervanging

Plaatsvervanging van de griffier is verankerd door middel van de op grond van artikel 107d Gemeentewet door de raad aangewezen plaatsvervangend griffier(s). Ten aanzien van de voorzitter van de CPR respectievelijk de voorzitter van het dagelijks bestuur is plaatsvervanging vastgelegd in de Verordening CPR gemeente Utrecht respectievelijk het Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht .

2 Mandaatoverzicht

Artikel 6 Publiekrechtelijke mandaten

Nr.	Bevoegdheden	Mandaatgever	Gemandateerde	Ondermandaat (en voorwaarden)
	Awb			
1	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 4 titel 4.1: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
2	Algemene wet bestuursrecht: het nemen van besluiten op nadeelcompensatieverzoeken, op grond van Afdeling 4.5 Awb, art. 3:4 Awb, of andere wettelijke grondslag, tot een maximum van € 100.000, -: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat
3	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen gemeenteraad: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met tekenmandaat voor Griffier)	Voorzitter dagelijks bestuur niet bevoegd tot ondermandaat
4	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen griffier: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat
5	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen binnen de griffie werkzame ambtenaren: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd

6	Algemene wet bestuursrecht: hoofdstuk 9 (Klachten) t.a.v. gedragingen voorzitter gemeenteraad: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat
	Wet open overheid			
7	Wet open overheid: al zijn bevoegdheden	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met tekenmandaat voor Griffier)	Griffier tijdens recesweken van de raad
	Gemeentewet			
8	Gemeentewet art. 87: Opleggen geheimhouding op schriftelijke vragen, een initiatiefvoorstel, een (deel van) bijlage(n) bij een initiatiefvoorstel een extern advies of een ander ingekomen stuk	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur	Nog niet ondergemandateerd
9	Gemeentewet art. 89 lid 4: het op voorstel van het college opheffen van geheimhouding op informatie die door het college aan de raad is verstrekt op grond van artikel 88 lid 2 Gemeentewet als opheffing op korte termijn noodzakelijk is	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur	Nog niet ondergemandateerd
10	Gemeentewet art. 89 lid 4: het nemen van besluiten over de opheffing van geheimhouding in het kader van een verzoek hiertoe	Raad	Voorzitter dagelijks bestuur (met	Griffier tijdens recesweken van de raad

	op basis van art. 4.1, eerste lid van de Wet open overheid, als het op het moment van ontvangst van dit Woo-verzoek langer dan een jaar geleden is dat het besluit tot opleggen van geheimhouding is genomen.		tekenmandaat voor Griffier)	
11	Gemeentewet art. 89 lid 4: het nemen van besluiten over de opheffing van geheimhouding in het kader van een verzoek hiertoe op basis van art. 4.1, eerste lid van de Wet open overheid, als het op het moment van ontvangst van dit Woo-verzoek korter dan een jaar geleden is dat het besluit tot opleggen van geheimhouding is genomen. In dit geval wordt het verzoek tot opheffen van de geheimhouding in beginsel afgewezen.	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
12	Gemeentewet: art. 32a lid 2: ondertekenen brief besluit op bezwaar	Burgemeester	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	AVG			
13	Algemene verordening gegevensbescherming: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	Wet hergebruik overheidsinformatie			

14	Wet hergebruik overheidsinformatie: al zijn bevoegdheden	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	Verordening inwonersagendering en inwonersmotie			
15	Verordening inwonersagendering en inwonersmotie: artikel 8 lid 1 en artikel 9 lid 1 (besluit ontvankelijkheid)	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
	Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht			
	Omgevingswet			
17	Het nemen van de mer-beoordelingsbeslissing zoals benoemd in artikel 16.36 lid 5 en artikel 16.43 lid 2	Raad	College	Nog niet ondergemandateerd

Artikel 7 Privaatrechtelijke mandaten

18	Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: alle bevoegdheden die verband houden met het werkgeverschap t.a.v. de (gewezen) griffier. Het mandaat geldt niet voor het nemen van een aanwijzingsbesluit en het sluiten van een arbeidsovereenkomst met	Raad	Voorzitter CPR	Voorzitter CPR niet bevoegd tot ondermandaat

	de griffier. Deze bevoegdheden blijven voorbehouden aan de raad.			
19	Gemeentewet: art. 107e lid 2: besluit tot aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met de op de griffie werkzame ambtenaren, niet zijnde de griffier zelf	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat
20	Burgerlijk wetboek, Ambtenarenwet, Cao gemeenten, Handboek Utrechts Personeel: alle overige bevoegdheden die verband houden met het werkgeverschap t.a.v. (gewezen) op de griffie werkzame ambtenaren, niet zijnde de griffier	Raad	Griffier	Nog niet ondergemandateerd
21	T.a.v. op de griffie werkzame ambtenaren: toepassen van financiële bepalingen uit landelijke wetgeving, de Cao gemeenten of Handboek Utrechts Personeel, zoals uitvoeren loonbeslag, korting op salaris bij ziekte en toekennen uitkeringen	Raad	Griffier	Manager HRM
22	Gemeentewet: art. 107e lid 2: besluiten tot het aangaan van vaststellingsovereenkomsten ter beëindiging of voorkoming van onzekerheid of geschil omtrent een met een op de griffie werkzame	Raad	Griffier	Griffier niet bevoegd tot ondermandaat Het mandaat is financieel beperkt tot een waarde van ≤ € 1.000.000,-

	ambtenaar gesloten arbeidsovereenkomst			

Artikel 8 Volmacht

De burgemeester verleent de volgende volmachten:

23	Volmacht tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen indien en voor zover de gemandateerde van de raad mandaat heeft gekregen te besluiten de desbetreffende privaatrechtelijke rechtshandeling te verrichten of indien en voor zover de raad heeft besloten die rechtshandeling te verrichten.	Burgemeester	gemandateerde	Het doorgeven van deze volmacht aan derden buiten de gemeente is niet toegestaan, met uitzondering van volmachten aan notarissen.
24	Volmacht tot ondertekening van door de raad aangegane overeenkomsten, zoals de jaarlijkse opdrachtbevestiging controlewerkzaamheden aan de accountant en de periodieke verlenging van de overeenkomst met de accountant	Burgemeester	Griffier	

3 Slotbepalingen

Artikel 9 Intrekking

De Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht vastgesteld bij raadsbesluit van 6 juli 2023 (Gemeenteblad 2023, nr. 302664) wordt ingetrokken.

Artikel 10 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2025.

Artikel 11 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van gemeenteraad d.d. 12 december 2024

De griffier,

Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Toelichting bij Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester gemeente Utrecht

Algemeen

I. Inleiding

In de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Gemeente Utrecht is aangegeven wie bevoegd is namens de gemeenteraad of de burgemeester besluiten te nemen en privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten (zoals het aangaan van een overeenkomst).

Het gaat om verschillende soorten bevoegdheden:

1. mandaat

2. volmacht

1. Mandaat

Mandaat is de bevoegdheid om namens een bestuursorgaan besluiten te nemen. De gemeenteraad en de burgemeester zijn beide een bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Juridisch geldt een in mandaat genomen besluit als een besluit van de mandaatgever zelf. De mandaatgever kan de bevoegdheid ook altijd zelf blijven uitoefenen en tussentijds algemene en bijzondere richtlijnen geven. Het bestuursorgaan kan een algemeen mandaat verlenen of mandaat voor een bepaald geval. De mandaten worden schriftelijk gegeven. Naast mandaat bestaat ook de rechtsfiguur “delegatie”. Delegatie is het overdragen van de bevoegdheid tot het nemen van besluiten door een bestuursorgaan aan een ander die deze onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent. Delegatie gebeurt niet aan ondergeschikten en is hier dan ook niet aan de orde.

2. Volmacht

Volmacht is de bevoegdheid namens de gemeenteraad privaatrechtelijke rechtshandelingen te verrichten (zoals het ondertekenen van een overeenkomst).

De burgemeester is volgens artikel 171 Gemeentewet degene die de gemeenteraad in en buiten rechte vertegenwoordigt. De burgemeester kan daarvoor volmachten verlenen.

De bevoegdheid een overeenkomst te tekenen, moet worden onderscheiden van de (inhoudelijke) beslissing een overeenkomst aan te gaan. Die bevoegdheid ligt bij de gemeenteraad.

Voor het aangaan en ondertekenen van een overeenkomst zijn dus twee bevoegdheden nodig; een mandaat van de gemeenteraad en een volmacht van de burgemeester.

II. Structuur van de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Gemeente Utrecht

Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen over begrippen en reikwijdte.

Hoofdstuk 2 bevat de specifieke mandaten, opgesplitst in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mandaten. Van een publiekrechtelijke mandaat voor een rechtshandeling is sprake als de gemeenteraad de bevoegdheid tot het handelen ontleent aan een speciaal voor het openbaar bestuur bij of krachtens de wet geschapen bevoegdheid en de handeling gericht is op rechtsgevolg(en). Van een privaatrechtelijk mandaat voor een rechtshandeling is sprake als de gemeenteraad geen wettelijke bevoegdheid heeft maar handelt als iedere burger/onderneming. In geval sprake is van een privaatrechtelijk mandaat spreek je van een volmacht.

Mandaten en volmachten worden altijd verleend aan functionarissen en nooit op naam.

Hoofdstuk 3 bevat de slotbepalingen

III. Opbouw van de tabel

Zo leest u de tabel:

Kolom 1 bevat een uniek nummer;

Kolom 2 noemt de bevoegdheid die wordt gemandateerd of waarvoor een volmacht wordt gegeven en de wettelijke basis. Als de bevoegdheid van de gemandateerde beperkt is (bijvoorbeeld tot een bepaald bedrag), wordt dat in deze kolom aangegeven;

Kolom 3 geeft aan welk bestuursorgaan op grond van de wet bevoegd is daarom het mandaat of de volmacht kan verlenen: gemeenteraad of burgemeester;

Kolom 4 geeft aan, aan welke functionaris de gemeenteraad/burgemeester een mandaat en volmacht verleent. Kolom 5 geeft aan of er ondergemandateerd is of dat er een verbod is op ondermandaat. Er zijn in deze kolom 3 mogelijkheden:

1. Er mag ondergemandateerd worden maar dit is nog niet gebeurd: De tekst luidt dan: nog niet ondergemandateerd.
2. Er mag niet ondergemandateerd worden: De tekst luidt dan: niet bevoegd tot ondermandaat
3. Er mag ondergemandateerd worden en er wordt een functie genoemd die ondermandaat heeft gekregen.

Artikelsgewijs

Artikel 3:

In dit artikel wordt omschreven welke handelingen het hebben van een mandaat omvat. Dit om onduidelijkheden te voorkomen over de (rechts)handelingen die een bevoegde functionaris mag verrichten. Daarnaast krijgen alle functionarissen de bevoegdheid feitelijke handelingen te verrichten. Dit zijn handelingen die geen rechtsgevolg tot stand brengen.

Artikel 6, nummer 1:

Alle bevoegdheden die samenhangen met het nemen van een beschikking zoals omschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 6, nummer 2:

Nadeelcompensatie is een regeling voor het vergoeden van schade bij rechtmatige handelingen van het bestuursorgaan. In bepaalde gevallen is het bestuursorgaan verplicht om schade aan derden te vergoeden. Het moet gaan om rechtmatig handelen op basis van een publiekrechtelijke bevoegdheid. Dit handelen moet onevenredige nadelen voor een derde meebrengen. Om voor nadeelcompensatie in aanmerking te komen moet degene die schade heeft een aanvraag indienen bij het bestuursorgaan. Deze aanvraag is schriftelijk en voldoet aan de eisen die de Algemene wet bestuursrecht stelt.

Artikel 6, nummer 9, 10 en 11:

Deze bepalingen maken het mogelijk dat in bepaalde gevallen niet de volledige raad hoeft te beslissen op een verzoek om opheffing van geheimhouding.

- In gevallen zoals bedoeld onder nummer 9 is de voorzitter van het dagelijks bestuur bevoegd om te besluiten op een verzoek van het college om opheffing van geheimhouding die het college zelf oplegde voordat deze informatie aan de raad werd verstrekt. In zo'n geval is niet het college, maar de raad exclusief bevoegd om deze geheimhouding op te heffen. In spoedeisende gevallen kan het nodig zijn dat op zo'n verzoek snel beslist kan worden.

- De gevallen onder nummer 10 en 11 zien op de situatie waarin een verzoek wordt gedaan tot openbaarmaking onder de Wet open overheid. Een dergelijk verzoek kan ook een verzoek tot opheffing van geheimhouding in zich dragen wanneer zich onder de informatie die op basis van de Woo opgevraagd wordt ook informatie bevindt waarop geheimhouding rust. In dat geval moet het verzoek om informatie tevens gezien worden als een verzoek tot opheffen van die geheimhouding. In dergelijke gevallen laat de raad een besluit hierop aan de voorzitter van het dagelijks bestuur over als de geheimhouding langer dan een jaar geleden is opgelegd. Is dit korter dan een jaar geleden gebeurd, mag de griffier beslissen. In beginsel weigert deze dan het verzoek, maar uiteraard wordt hierbij altijd naar het specifieke geval gekeken.

Artikel 6, nummer 13:

Besluiten op basis van de AVG zoals recht op inzage, recht op rectificatie en aanvulling

recht op beperking van de verwerking, recht van bezwaar

Artikel 6, nummer 14:

De Wet hergebruik overheidsinformatie geeft burgers het recht om te verzoeken om al openbaar gemaakte informatie van de overheid te mogen hergebruiken voor andere doeleinden, waaronder commerciële doeleinden. Iedereen kan een verzoek om hergebruik van informatie richten aan een publiekrechtelijke instelling. Hierop zal een besluit moeten worden genomen.

Artikel 8 Volmacht:

Voor het doen van privaatrechtelijke rechtshandelingen zijn er twee bevoegdheden nodig. Allereerst het mandaat om te besluiten de overeenkomst aan te gaan. Dit is nog niet voldoende. Je moet het dan ook nog kunnen bekrachtigen met de ondertekening van de overeenkomst. Hiervoor is de volmacht nodig. In de mandaatregeling is daarom bepaald dat iedere functionaris die de bevoegdheid heeft een overeenkomst aan te gaan ook de volmacht heeft deze te bekrachtigen.

Besluit tot wijziging van de Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 7 november 2024;
- Gelet op artikel 15, derde lid van de Gemeentewet;

Overwegende dat de instelling van een gemeentelijke ombudsman aanpassing van deze gedragscode noodzakelijk maakt;

Besluit de Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 7:2 wordt als volgt gewijzigd:

   a. onder c wordt ‘bestuurders van het Utrechts Ombudsloket’ vervangen door ‘(plaatsvervangend) gemeentelijke ombudsman’

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 december 2024

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht

Bestaande tekst: Nieuwe tekst:

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst
Artikel 7:2 Overige geadresseerden onder c: de bestuurders van het Utrechts Ombudsloket, en	Artikel 7:2 Overige geadresseerden onder c: de **(plaatsvervangend) gemeentelijke ombudsman**, en

Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht

Gelet op artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet

Besluit

vast te stellen de volgende

Gedragscode voor raadsleden en commissieleden

Hoofdstuk 1 Het voorkomen van belangenverstrengeling

Raadsleden hebben de democratische plicht deel te nemen aan beraadslaging en stemming en staan als volksvertegenwoordigers tegelijk midden in de maatschappij. Daarbij houden zij altijd het algemeen belang voor ogen en gaan zij actief en uit zichzelf belangenverstrengeling tegen. Zij mogen hun invloed en stem niet gebruiken om een persoonlijk belang veilig te stellen van zichzelf, een ander, of een organisatie waarmee zij een persoonlijke betrokkenheid hebben.

Artikel 1.1 Onthouden deelname beraadslaging en stemming

1. Raadsleden onthouden zich van deelname aan de beraadslaging en stemming als er sprake is van een situatie in strijd met artikel 28 Gemeentewet.
2. Als raadsleden ingevolge het eerste lid niet deelnemen aan de beraadslaging en de stemming, melden zij dit voorafgaand aan de behandeling van het agendapunt aan de voorzitter en vermelden zij op welke wijze de besluitvorming hun in het bijzonder aangaat. Raadsleden beïnvloeden de besluitvorming in dat geval ook niet op andere manieren.

Artikel 1.2 Melden van functies naast het raadslidmaatschap

1. Raadsleden leveren de griffier bij aanvang van het raadslidmaatschap de informatie aan over functies die zij bekleden, die op grond van artikel 12 Gemeentewet openbaar gemaakt moeten worden. Als zij gedurende het raadslidmaatschap nieuwe functies aanvaarden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande functies wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft direct aangeleverd bij de griffier. Ook toekomstige functies worden gemeld, op het moment dat het raadslid er kennis van heeft.

2. De informatie betreft in ieder geval:
    a. de omschrijving van de functie;
    b. de organisatie waarvoor de functie wordt verricht;
    c. per wanneer de functie wordt verricht;
    d. of het al dan niet een functie betreft die voortvloeit uit het raadslidmaatschap; en
    e. of de functie bezoldigd of onbezoldigd is.

3. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 1.3 Melden van financiële belangen

1. Raadsleden doen bij de griffier opgaaf van hun relevante en significante financiële belangen (zoals aandelen, opties en derivaten) in ondernemingen waarmee de gemeente zakendoet of waarin de gemeente een belang heeft. Ook een tijdens het raadslidmaatschap ontstaan financieel belang dient opgegeven te worden.
2. De informatie betreft in ieder geval:
    a. een omschrijving van het belang (aard en omvang);
    b. de organisatie waarin het financiële belang bestaat;
    c. de aanvangsdatum van het financiële belang.
3. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 1.4 Afspraken bij verboden handelingen en verboden overeenkomsten

1. Raadsleden die voornemens zijn een handeling te verrichten of een overeenkomst aan te gaan als mogelijk bedoeld in artikel 15 lid 1 Gemeentewet, kunnen daarover advies vragen aan de griffier.
2. Als het raadslid het nodig acht ontheffing te vragen als bedoeld in artikel 15 lid 2 Gemeentewet, dan ondersteunt de griffier bij het aanvragen van de ontheffing.
3. Artikel 15 lid 1 en lid 2 Gemeentewet zijn ook van toepassing op commissieleden, met dien verstande dat de ontheffing als bedoeld in lid 2 van artikel 15 wordt gevraagd aan het dagelijks bestuur van de raad.

Hoofdstuk 2 Geschenken en uitnodigingen

Raadsleden mogen hun invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door gekregen of in het vooruitzicht gesteld geld, goederen, diensten of uitnodigingen.

Artikel 2.1 Omgang met geschenken, faciliteiten en diensten

Raadsleden melden de griffier als zij geschenken ontvangen van derden met een geschatte waarde van €50 of meer. De griffier legt hiervoor een openbaar register aan. Ook geschenken met een waarde onder de €50 kunnen raadsleden daarin laten opnemen.

Artikel 2.2 Uitnodigingen

1. Raadsleden accepteren lunches/diners, excursies, evenementen, recepties en andere uitnodigingen alleen als dat behoort tot de uitoefening van het raadswerk.
2. Bij twijfel over de vraag of uitnodigingen behoren tot het raadswerk, overleggen raadsleden met de griffier.

3. Uitnodigingen voor evenementen met een geschatte waarde van meer dan €50 worden gemeld aan de griffier en opgenomen in het register.

Hoofdstuk 3 Gemeentelijke voorzieningen

Raadsleden gaan op een behoedzame manier om met gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen die hun ter beschikking staan en gebruiken die alleen waar ze voor zijn bedoeld.

Artikel 3.1 Gemeenschappelijke ruimtes

Raadsleden houden zich aan de regels voor het gebruik van algemene interne voorzieningen, zoals vergaderruimtes, het fractieplein, de stilteruimte. Raadsleden dragen daarbij zorg voor het schoon achterlaten van deze ruimtes.

Artikel 3.2 Onkostenvergoedingen en declaraties

Raadsleden houden zich aan de regels die gelden voor onkostenvergoedingen en declaraties. Zij declareren geen zaken die door de onkostenvergoedingen worden gedekt.

Artikel 3.3 Gebruik ICT-middelen

Raadsleden houden zich bij gebruik van de ICT-middelen van de gemeente aan het automatiseringsprotocol. Daarbij is van belang dat:

a. usb-sticks met informatie niet onbeveiligd en onbewaakt worden achtergelaten;
b. wachtwoorden niet worden gedeeld;
c. raadsleden hun laptop niet uitlenen aan anderen, ook niet tijdelijk;
d. werkmails niet naar privémail worden doorgestuurd;
e. documenten met (herleidbare) persoonsgegevens enkel door middel van een beveiligde e-mail met externe personen worden gedeeld.

Hoofdstuk 4 Omgang met informatie

Raadsleden gaan zorgvuldig en correct om met de informatie waarover zij beschikken. Daar hoort ook bij dat zij niet met opzet een feitelijk onjuiste voorstelling van zaken geven over gebeurtenissen in en rond de gemeente.

Artikel 4.1 Geheimhoudingsplicht

1. Raadsleden die de beschikking krijgen over gegevens waarvan zij het geheime karakter kennen of waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat ze onder geheimhouding zullen gaan vallen, zijn verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behalve als de wet hen tot mededeling verplicht.
2. Geheime informatie wordt door raadsleden veilig gebruikt en bewaard.

Artikel 4.2 Gebruik informatie voor eigen gewin

1. Raadsleden maken niet voor eigen gewin of voor het gewin van een ander gebruik van (nog) niet-openbare informatie waar zij als raadsleden over beschikken.
2. In uitlatingen in of op (sociale) media houden raadsleden de eer en het aanzien van de gemeente hoog.

Hoofdstuk 5 Omgangsvormen

Raadsleden gaan binnen en buiten de vergaderzaal op respectvolle wijze om met elkaar, andere bestuurders, ambtenaren en inwoners. Zij onthouden zich, ook in de privésfeer, van gedragingen die schadelijk zijn of kunnen zijn voor de eer en het aanzien van de gemeente.

Artikel 5.1 Omgangsvormen

1. Raadsleden bejegenen elkaar, andere bestuurders, de griffier, de gemeentesecretaris en andere ambtenaren op correcte wijze zowel mondeling, schriftelijk als in de (sociale) media. Zij blijven ver weg van pestgedrag, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Ook ‘op de persoon spelen’, grof taalgebruik en ongefundeerde beschuldigingen van strafbaar gedrag aan het adres van raadsleden of andere fracties zijn ongewenste omgangsvormen.
2. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid bewaken en bevorderen raadsleden actief de sociale veiligheid. Dat doen raadsleden door zelf het goede voorbeeld te geven en elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag. Collega-raadsleden kunnen elkaar hierbij ondersteunen.
3. Als raadsleden ongewenst gedrag van collega-raadsleden ervaren hebben, kunnen zij zich wenden tot de vertrouwenspersoon voor advisering en ondersteuning.

Artikel 5.2 Omgangsvormen in vergadering

1. Raadsleden houden zich tijdens de raads- en commissievergaderingen aan het Reglement van Orde en de Verordening op de Raadscommissies en volgen de aanwijzingen van de voorzitter op.
2. Raadsleden spreken in het debat via de voorzitter.
3. Optreden tegen een (mogelijk) grensoverschrijdende bejegening tijdens vergaderingen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de voorzitter en de raadsleden. De voorzitter kan een raadslid vermanen en terugroepen tot de behandeling van het onderwerp. De spreker wordt in de gelegenheid gesteld de woorden, die tot de waarschuwing aanleiding hebben gegeven, terug te nemen. Indien de spreker van deze gelegenheid geen gebruik maakt, kan de voorzitter de spreker het woord ontnemen of de vergadering voor een bepaalde tijd schorsen of zelfs sluiten.

4. Raadsleden kunnen de voorzitter wijzen op een (mogelijk) grensoverschrijdende bejegening met een punt van orde of een persoonlijk feit.
5. Een raadslid dat door zijn gedragingen de gang van zaken belemmert, kan op voorstel van de voorzitter door de raad het verdere verblijf in de vergadering worden ontzegd. Bij herhaling van het gedrag kan het raadslid voor ten hoogste drie maanden toegang tot de vergadering worden ontzegd.

Artikel 5.3 Gebruik sociale media en e-mail

Raadsleden houden zich bij het gebruik van sociale media en e-mail aan de etiquette, zoals die door het dagelijks bestuur van de raad is vastgesteld.

Hoofdstuk 6 Overige afspraken

Artikel 6.1 Gedragscode als leidraad

Als leidraad voor het handelen van raadsleden, kan de gedragscode steun bieden bij het maken van afwegingen. Maar elke situatie is weer anders en er zullen altijd weer leemtes of onduidelijkheden zijn. Daarom is het belangrijk om als raadsleden met elkaar in gesprek te blijven over de inhoud en toepassing van de gedragscode en de onderliggende waarden.

Artikel 6.2 Toezicht op naleving

1. De raad, maar ook de voorzitter van de raad, griffier en fractievoorzitters, zien erop toe dat de raadsleden de gedragscode van de raad naleven.
2. Bij vermoedens van een integriteitsschending of bij ervaren ongewenst gedrag, geldt het 'Protocol vermoeden integriteitsschending' respectievelijk het 'Protocol ongewenst gedrag'.

Hoofdstuk 7 Slotbepalingen

Artikel 7.1 Intrekking

De ~~'Gedragscode voor leden van de gemeenteraad'~~ Gedragscode voor raadsleden en commissieleden van de gemeenteraad (zoals vastgesteld op ~~14 april 2016~~ 18 januari 2024, Gemeenteblad 20~~16~~24, ~~61482~~ 40163) wordt ingetrokken.

Artikel 7.2 Overige geadresseerden

Deze gedragscode is - met uitzondering van artikelen 1.1, 1.4 en 5.2 - ook van toepassing op:

a. de voorzitter van de raad,
b. de bestuurders van de Rekenkamer Utrecht,
c. de ~~bestuurders van het Utrechts Ombudsloket~~ (plaatsvervangend) gemeentelijke ombudsman, en
d. de bestuurders van de referendumcommissie gemeente Utrecht.

Artikel 7.3 Evaluatie

Minimaal een keer per bestuursperiode evalueert de raad de gedragscode op actualiteit, functioneren en of deze naar behoren wordt nageleefd.

Artikel 7.4 Inwerkingtreding

Deze gedragscode treedt in werking met ingang van ~~de dag na datum van bekendmaking~~ 1 januari 2025.

Artikel 7.5 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: 'Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht'.

Algemene toelichting

Inleiding

Goed bestuur is integer bestuur. Zonder integer bestuur zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat ondermijnd raken en het draagvlak voor de naleving van wetten en regels verdwijnen.

Integriteit van raadsleden verwijst naar de zorgvuldigheid die zij moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Vertrekpunt daarbij is de eed of belofte die raads- en commissieleden* bij hun benoeming afleggen. Daarin verklaren raadsleden hun plichten “naar eer en geweten” te zullen vervullen.

Deze gedragscode helpt raadsleden invulling te geven aan deze woorden. Ze bevat een nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. Daarnaast bevat ze kernbegrippen en onderlinge afspraken die bedoeld zijn als houvast en toetssteen. Zo vormt de gedragscode een beoordelingskader bij twijfel, vragen en discussies.

De gedragscode bevat ook afspraken over gewenste onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang tussen raadsleden, collegeleden en ambtenaren, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is immers niet alleen gewenst op individueel niveau, maar ook een voorwaarde voor het optimaal functioneren van de raad als democratisch orgaan. Daarnaast is het van groot belang voor het vertrouwen van inwoners in de Utrechtse democratie.

De wettelijke grondslag voor deze gedragscode is artikel 15 lid 3 Gemeentewet. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling. Dat wil niet zeggen dat de gedragscode vrijblijvend is. Raadsleden kunnen op correcte naleving worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden naar elkaar, naar de voorzitter van de raad en naar inwoners van de gemeente Utrecht.

Om die reden heeft de Utrechtse raad ook handelingsprotocollen opgesteld, waarin staat hoe te handelen bij twijfel of vermoedens van integriteitsschendingen en wat je kan doen als je ongewenst gedrag ervaart. Deze handelingsprotocollen worden tegelijkertijd met de gedragscode door de raad vastgesteld.

Uiteindelijk geldt: integriteit moet je doen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is een dode letter. Daarom is het goed als het handelen van raadsleden regelmatig onderwerp van gesprek is, juist ook onderling. Deze gedragscode biedt daar een kader voor, en is daarmee het startpunt van een integere raad.

*Deze gedragscode heeft betrekking op raadsleden en op commissieleden van Utrecht. Waar raadslid staat wordt ook commissielid bedoeld, tenzij anders aangegeven.

Utrechtse waarden

Verantwoordelijkheid

Met macht komt verantwoordelijkheid. Raadsleden zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun doen en laten. Zij erkennen echter ook dat hun positie in onze democratische rechtsstaat met zich meebrengt dat zij bereid zijn over hun handelen verantwoording af te leggen, naar elkaar en naar de inwoners toe. Bij hun handelen stellen zij de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal.

Openheid

Raadsleden handelen transparant en leggen over hun handelen proactief verantwoording af. Bij twijfel over wat juist is om te doen, zijn zij open en bespreken zij dilemma's.

Vertrouwen

Raadsleden vertrouwen erop dat collega-raadsleden, ieder vanuit hun eigen achtergrond en visie, het belang van Utrecht vooropstellen. We hebben afgesproken het ambt van raadslid te vervullen met respect voor elkaar, de leden van het college, de ambtenaren en de inwoners van Utrecht. Dit respect en onderling vertrouwen wordt niet lichtzinnig geschaad.

Meer dan regels

Integriteit is meer dan het respecteren van de juridische kaders. Het is ook belangrijk dat raadsleden aan de buitenwereld kunnen uitleggen waarom zij tot keuzes komen. Raadsleden zijn zich bewust van het feit dat hun handelen binnen en buiten de raad van invloed is op hoe inwoners en bedrijven naar de gemeente kijken en daarmee van invloed is op het vertrouwen in de gemeente. Schending van integriteitsnormen of publieke discussie daarover doen afbreuk aan individu, partij en collectief.

Toelichting per hoofdstuk

Hoofdstuk 1

Toelichting

Bij veel besluiten die de gemeenteraad neemt, kan direct of indirect een persoonlijk belang van raadsleden in het geding zijn. Dat is inherent aan wonen, werken en recreëren in Utrecht. Een persoonlijk belang hebben bij besluiten is op zichzelf niet doorslaggevend bij de vraag of sprake is van belangenverstrengeling. Een raadslid dient zich volgens de wet alleen van beraadslaging en stemming te onthouden als hij - naast een persoonlijk belang - ook een onmiddellijk of actueel belang bij een aangelegenheid heeft.

Of daar sprake van is, hangt in de eerste plaats af van de aard van het te nemen besluit. Gaat het om iets algemeens, wat gevolgen heeft voor een grote kring van betrokkenen, dan staat het raadsleden vrij om daarover mee te praten en te stemmen – zolang zij daarbij maar het algemeen belang voor ogen blijven houden.

Voorbeeld

Ben je bijvoorbeeld onderwijzer op een Utrechtse school en staat scholenbeleid op de agenda van de raad, dan is jouw kennis en ervaring wellicht juist wel van belang om tot goede besluitvorming te komen. Moet een besluit worden genomen over ontsluiting van de wijk waar je woont en rekenen inwoners erop dat jij hun standpunt naar voren brengt, dan ben je ook vrij om daarover je inbreng te hebben. Deze voorbeelden gaan over gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid en veel minder over persoonlijke belangen die in het spel zijn.

Alleen in bijzondere gevallen, wanneer de besluitvorming vooral over jouw belang gaat of over de organisatie waarvan je bestuurder bent (en dus ook formeel een verantwoordelijkheid hebt), is het op grond van artikel 28 Gemeentewet niet toegestaan om deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming. Denk dan bijvoorbeeld aan ruimtelijke plannen waarvan je zelf als inwoner initiatiefnemer bent of het financieel ondersteunen van de culturele instelling waar je zelf in het bestuur zit.

“Middellijk”

Overigens moet je je ook van beraadslagen en meestemmen onthouden als het persoonlijk belang van bloed- of aanverwanten of een andere intensieve persoonlijke relatie in het geding is.

Meer dan regels

Naast de juridische kaders, waarbinnen zoals hierboven beschreven, niet snel sprake is van belangenverstrengeling, speelt ook de buitenwereld een rol. Die kijkt vaak kritisch mee. Het is belangrijk dat raadsleden aan inwoners en media kunnen uitleggen dat hun persoonlijk belang geen invloed heeft op de besluitvorming. Publieke discussie hierover kan immers afbreuk doen aan het vertrouwen in een raadslid en de gemeente.

In de Utrechtse praktijk blijkt dat raadsleden snel de neiging hebben zich te onthouden van beraadslaging over onderwerpen waar ze in hun persoonlijk leven mee te maken hebben, om zo elke schijn van belangenverstrengeling te voorkomen. Daartegenover staat dat juíst als raadsleden midden in de maatschappij staan en veel weten van een onderwerp, zij hun rol en plicht als volksvertegenwoordiger goed kunnen vervullen. Te voorzichtig zijn is daarom ook niet wenselijk.

Uiteindelijk maakt het raadslid zelf altijd de afweging of het zich dient te onthouden van een stemming of beraadslaging. Twijfel je? Bespreek het dan met de griffier en vraag advies.

Transparantie

Om discussie te voorkomen hebben we als Utrechtse raad afgesproken steeds proactief transparant te maken in hoeverre bepaalde besluiten jou ook persoonlijk aangaan, welke financiële belangen mogelijk meespelen en wat jouw nevenfuncties zijn (artikel 12 Gemeentewet).

Ook toekomstige nevenfuncties die bij jou al bekend zijn (over zes maanden word je voorzitter van de Fietsersbond, of penningmeester bij de tennisclub), meld je in het register. Zo zijn we open over toekomstige privébelangen die nu al een rol kunnen spelen bij publieke besluiten.

Melden financiële belangen

Belangenverstrengeling ligt ook op de loer als je financiële belangen hebt bij een organisatie of onderneming die een relatie met de gemeente heeft of kan krijgen, en waarover de gemeente besluiten neemt. Voorbeelden zijn besluiten over bestemmingsplannen, aanbestedingen, subsidieverstrekking, verlenen van advies- en onderzoeksopdrachten. In dat geval is het goed melding te maken van jouw financiële belangen - of die van je partner of een intensieve persoonlijke relatie.

Het begrip ‘financieel belang’ moet ruim worden opgevat. Een deelneming in een bedrijf of onderneming valt hieronder, maar ook het bezit van effecten, bouwgrond, onroerend goed. Zulke financiële belangen kunnen een rol gaan spelen bij afwegingen die je maakt over bijvoorbeeld bestemmingsplannen of grondverkopen. Ook negatieve financiële belangen, zoals schulden uit hypothecaire vorderingen, kunnen relevant zijn.

Verboden handelingen en overeenkomsten

Tot slot bevat de gedragscode ook afspraken die betrekking hebben op artikel 15 Gemeentewet. Daarin staan handelingen en overeenkomsten die raadsleden niet mogen verrichten of aangaan. Het gaat dan met name om situaties waarin je wederpartij bent en dus tegenover de gemeente komt te staan. Denk bijvoorbeeld aan de situatie waarin de stichting waarvan je voorzitter bent, een pand wil kopen of huren van de gemeente. Of de situatie waarin je als consultant of leverancier door Utrecht zou worden ingeschakeld. In sommige gevallen is een ontheffing mogelijk. In andere gevallen werpt artikel 15 geen

belemmeringen op: bijvoorbeeld als je als inwoner zelf bezwaar hebt tegen een besluit van de gemeente. Omdat er veel uitzonderingen en nuances zijn, maar de sanctie op overtreding zwaar is (raadsleden kunnen hun raadslidmaatschap verliezen) willen we hier zorgvuldig mee omgaan. De afspraak is om bij twijfel advies in te winnen bij de griffier.

Wettelijk kader

- Artikel 12 Gemeentewet (functies naast het raadslidmaatschap)
- Artikel 13 Gemeentewet (onverenigbare functies)
- Artikel 15 Gemeentewet (verboden handelingen en overeenkomsten)
- Artikel 28 Gemeentewet (onthouden deelname aan beraadslaging en stemming)

Hoofdstuk 2

Toelichting

Geschenken en uitnodigingen kunnen een sluiproute naar beïnvloeding zijn. Uitgangspunt bij de regels over geschenken, faciliteiten, diensten en uitnodigingen is dat kleine attenties en attenties die een functioneel doel hebben mogen worden aangenomen. Voor de publieke verantwoording en het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling, meld je attenties met een (geschatte waarde) vanaf €50 aan de griffier, voor opname in het register.

Voorbeeld

Gaat het om een bloemetje omdat je bijvoorbeeld een lezing hebt gegeven, dan is dat geen probleem. Krijg je korting in een restaurant, bij het onderhoud van je fiets of advertentieruimte in de lokale krant van een gulle gever, dan is de vraag gerechtvaardigd of daarmee verwachtingen voor een tegenprestatie, nu of in de toekomst, worden gewekt. De precieze grens is soms moeilijk te trekken: bij geschenken is de waarde meestal redelijk in te schatten, bij uitnodigingen geldt dat we vooral met elkaar nagaan of ingaan op de uitnodiging passend is voor het raadswerk.

Krijg je in je rol als raadslid vrijkaarten voor een concert, terwijl andere raadsleden die kaarten niet krijgen, dan kan dat een aanwijzing zijn dat de uitnodiging niet enkel functioneel is.

Als raadslid kun je het beste zelf inschatten of een geschenk of uitnodiging een functioneel doel heeft. Je kunt dit eventueel toelichten in het register.

Wettelijk kader

- Artikel 14 Gemeentewet (eed of belofte)

Hoofdstuk 3

Wettelijk kader

- Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
- Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers
- Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht

Hoofdstuk 4

Toelichting

Geheime informatie is informatie waar formeel geheimhouding is opgelegd (op grond van de artikelen 87, 88 en 89 Gemeentewet). Raadsleden zijn dan wettelijk verplicht tot geheimhouding.

Daarnaast zijn er situaties waarin je redelijkerwijs moet begrijpen dat informatie waarover je beschikt, (nog) niet bestemd is voor de openbaarheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om informatie waarover het college van B&W nog tot geheimhouding kan besluiten. Of informatie die je onder embargo hebt ontvangen en die de volgende dag openbaar wordt gemaakt.

Onjuiste informatie

Een respectvolle omgang met elkaar en met informatie is een vereiste om met elkaar tot een werkelijk debat te komen op basis van feiten. Verspreid daarom niet bewust onjuiste informatie en controleer bronnen.

Wettelijk kader

- Artikel 23 en 24 Gemeentewet (beslotenheid)
- Artikel 87, 88, 89 en 292 Gemeentewet (geheimhouding)
- Artikel 169 Gemeentewet (informatieplicht)

Hoofdstuk 5

Toelichting

Iedereen heeft recht op een sociaal veilige werkomgeving, ook raadsleden en hun medewerkers. Los van de gevolgen van grensoverschrijdend gedrag op individueel niveau, zijn correcte omgangsvormen van raadsleden van fundamenteel belang voor het goed functioneren van de democratie.

Een respectvolle omgang met elkaar en met informatie is een vereiste om met elkaar tot een werkelijk debat te komen op basis van feiten. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat juist in een omgeving waar strijd is om ideeën, een veilige omgeving noodzakelijk is om heersende aannames te bevragen en minderheidsstandpunten te kunnen horen. Dat is essentieel voor een zorgvuldige besluitvorming.

Bovendien zijn onderlinge omgangsvormen in de raad van betekenis voor de vraag hoe inwoners en bedrijven naar de gemeente kijken. De manier waarop het college en de raad onderling en met elkaar omgaan is van invloed op de geloofwaardigheid van de politiek. Het goede voorbeeld geven, ook in de privésfeer, is daarbij de norm.

Politiek is debatteren, en kan daarbij ook een arena van strijd en emotie zijn. Daar mogen verschillen worden uitvergroot. Daarbij geldt wel: we houden de ogen op de bal, niet op de persoon.

Elkaar aanspreken

Buiten de raadsvergadering hebben we afgesproken dat als een collega-raadslid iemands grens overschrijdt, je dit raadslid daarop kunt aanspreken, op het moment zelf of achteraf. Deze verantwoordelijkheid ligt niet alleen bij de persoon die de ongewenste gedraging ervaart, maar ook bij collega-raadsleden. Hierbij geldt dat ingrijpen gewenst is als je ziet dat iemand zich onveilig voelt, ook als jij zelf het niet voelt. Ook wordt het gewaardeerd als je bij twijfel navraag doet of je iemands grens hebt gerespecteerd. Dat heeft de voorkeur boven het onbesproken laten en mogelijk ongewenst gedrag stilzwijgend goedkeuren.

De bevoegdheid van de raad om op voorstel van de voorzitter een raadslid de toegang tot de vergadering te ontzeggen, beperkt zich wettelijk gezien enkel tot de raadsvergadering. Artikel 5.2.5 is dus niet van toepassing op de commissievergadering.

Sociale media

Raadsleden hebben in toenemende mate te maken met agressie, belediging of persoonlijke bedreiging op sociale media. Dit kan van grote invloed zijn op de gevoelens van veiligheid, de ervaren werkdruk en daarmee het functioneren van de raad als geheel. Daarom is het belangrijk dat je zelf ver van dit gedrag blijft, of dit corrigeert. Ook is het collegiaal en zeer ondersteunend om voor elkaar op te komen als je iets dergelijks ziet gebeuren, bijvoorbeeld onder jouw account.

Wettelijk kader

- Artikel 16 Gemeentewet (reglement van orde)
- Artikel 26 Gemeentewet (handhaving van de orde)
- Reglement van Orde gemeenteraad Utrecht
- Verordening op de Raadscommissies

Hoofdstuk 6

Toelichting

Op gezette tijden wordt de tekst van de gedragscode tegen het licht gehouden: voldoen de formuleringen nog? Over welke onderwerpen worden de meeste vragen gesteld? Zijn de praktijkvoorbeelden voldoende herkenbaar? Is er behoefte aan een themabijeenkomst of andere vormen van gesprek? Op die manier blijft de gedragscode een levend document.

Belangrijk is dat erop wordt toegezien dat de gedragscode daadwerkelijk wordt nageleefd. Deze legt immers de voorwaarden vast waaraan het handelen van raadsleden minimaal moet voldoen.

Het toezien op de naleving van de gedragscodes is niet alleen een verantwoordelijkheid van de raad, maar een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Bijzondere rollen zijn weggelegd voor onder anderen de fractie(voorzitter), de griffier en de burgemeester als voorzitter van de raad en hoeder van de bestuurlijke integriteit.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 128 ~~januari~~ december 2024.

De griffier,

~~Merel van Hall~~ Miguel Israel

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

Besluit tot wijziging van de Verordening commissie personeelszorg raadsfunctionarissen gemeente Utrecht (Verordening CPR gemeente Utrecht)

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 7 november 2024;
- Gelet op de artikelen 83, 85, 107, 107 e eerste lid, 108, eerste lid en artikel 149 van de Gemeentewet;

Overwegende dat de instelling van een gemeentelijke ombudsman aanpassing van deze verordening noodzakelijk maakt;

Besluit de Verordening CPR gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 2, vierde lid, komt te luiden:

   De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de (plaatsvervangend) gemeentelijke ombudsman en voert ten minste jaarlijks een gesprek over de uitvoering van zijn taken.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 december 2024

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening CPR gemeente Utrecht

Bestaande tekst: Nieuwe tekst:

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst
Artikel 2 Taken en bevoegdheden CPR Lid 4 De CPR onderhoudt namens de raad het contact met het Ombudsloket en voert tenminste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van het Ombudsloket over het functioneren van het Ombudsloket en de uitvoering van zijn taken.	Artikel 2 Taken en bevoegdheden CPR Lid 4 De CPR onderhoudt namens de raad het contact met **de (plaatsvervangend) ombudsman** en voert tenminste jaarlijks een gesprek over de uitvoering van zijn taken.
Toelichting Artikel 2 Taken en bevoegdheden CPR Lid 3 De formele bevoegdheden van de raad ten aanzien van de voorzitter en leden van de rekenkamer zijn beperkt. De Gemeentewet regelt kort samengevat het benoemen en ontslaan van de voorzitter en leden en het vaststellen van vergoedingen. Ook de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het Ombudsloket worden door de raad benoemd. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met zowel de rekenkamer als het Ombudsloket. De CPR heeft daarvoor tenminste een keer per jaar een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de rekenkamer over het functioneren van de rekenkamer en de uitvoering van haar taken en de wijze waarop de controlerende rol van de raad ondersteund wordt. Voorts vervult de CPR een rol bij de selectieprocedure voor de voorzitter en de leden van de rekenkamer. Dit is verankerd in de Verordening rekenkamer gemeente Utrecht. Dit alles doet de CPR ook ten aanzien van het Ombudsloket.	Toelichting Artikel 2 Taken en bevoegdheden CPR Lid 3 **en lid 4** De formele bevoegdheden van de raad ten aanzien van de voorzitter en leden van de rekenkamer zijn beperkt. De Gemeentewet regelt kort samengevat het benoemen en ontslaan van de voorzitter en leden en het vaststellen van vergoedingen. Ook de **gemeentelijke ombudsman en diens plaatsvervanger** worden door de raad benoemd. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met zowel de rekenkamer als **de gemeentelijke ombudsman**. De CPR heeft daarvoor tenminste een keer per jaar een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de rekenkamer over het functioneren van de rekenkamer en de uitvoering van haar taken en de wijze waarop de controlerende rol van de raad ondersteund wordt. Voorts vervult de CPR een rol bij de selectieprocedure voor de voorzitter en de leden van de rekenkamer. Dit is verankerd in de Verordening rekenkamer gemeente Utrecht. **De CPR handelt op een vergelijkbare manier** ten aanzien van **de gemeentelijke ombudsman**.

Besluit tot wijziging van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 7 november 2024;
- Gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet;

Overwegende dat de instelling van een gemeentelijke ombudsman aanpassing van deze verordening noodzakelijk maakt;

Besluit de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 1:2 wordt als volgt gewijzigd:

   a. in het tweede lid onder o wordt ‘ombudsloket’ vervangen door ‘de gemeentelijke ombudsman’

Artikel II

A. Artikel 5.3 (overgangsbepaling) komt te vervallen.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 december 2024

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Bestaande tekst: Nieuwe tekst:

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst
Artikel 1:2 Het raadgevend referendum Lid 2 onder o: over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen. Artikel 5.3 Overgangsbepaling 1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing. 2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingsbesluit is aangegaan.	Artikel 1:2 Het raadgevend referendum Lid 2 onder o: over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en **de gemeentelijke ombudsman**, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen. Artikel 5.3 Overgangsbepaling –

Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van ~~1 juni 2023~~ 7 november 2024;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien de adviezen van de referendumcommissie van 23 maart 2023 en 4 augustus 2023

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg raadsorganen;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad van de gemeente Utrecht;
- *raadsbesluit*: een breder begrip dan bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen.
- *raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbesluit;
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet.

Artikel 1:2 Het raadgevend referendum

1. Een raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.

2. Onderwerp van een raadgevend referendum is een raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
    a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
    b. tot vaststelling of wijziging van een rechtspositionele regeling;
    c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
    d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
    e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen;
    f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van:
        - een bestemmingsplan,
        - voorbereidingsbesluiten,
        - een beheersverordening,
        - een verklaring van geen bedenkingen benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan,
        - het omgevingsplan,
        - de gevallen waarvoor het bindend adviesrecht van de raad geldt in geval van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, en
        - het bindend advies omtrent een buitenplanse omgevingsactiviteit;
    g. in het kader van deze verordening;
    h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
    i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
    j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
    k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
    l. waarbij naar het oordeel van de raad geen raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
    m. in het kader van geheimhouding;
    n. in het kader van de Wet open overheid;
    o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ~~ombudsloket~~ de gemeentelijke ombudsman, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
    p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een raadgevend referendum is gehouden;
    q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkluidend is.
3. Indien sprake is van een uitzonderingsgrond, als benoemd in lid 2 van deze bepaling, wordt op het raadsbesluit weergegeven welke uitzonderingsgrond op het raadsbesluit of op onderdelen van het raadsbesluit van toepassing is.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

1. Een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van de raadsbesluit.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, wordt opgeschort met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
   a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
   b. een besluit, bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
   c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid;
   d. de raad heeft besloten het raadsbesluit waarover het raadgevend referendum is gehouden in te trekken en/of een gewijzigd raadsbesluit heeft genomen.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in het raadsbesluit de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een raadgevend referendum wordt gehouden en is vastgesteld dat dit heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het reeds in werking getreden raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het inleidend verzoek moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop het raadsbesluit is gepubliceerd in het openbare raadsinformatiesysteem op utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl.
4. Geldige ondersteuningsverklaringen behorend bij een inleidend verzoek zijn tevens geldend in het geval een toegelaten inleidend verzoek wordt gevolgd door een definitief verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een definitief verzoek wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden, waaronder mede begrepen de geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden behorende bij het inleidende verzoek. Iemand moet kiesgerechtigd zijn gedurende de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.
3. Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde.
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
   a. is ingediend na afloop van de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
   b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is; of:
   c. niet volledig of feitelijk onjuist is ingevuld.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het verzoek wordt afgewezen als:
   a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
   b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
   c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
   d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:5 Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:3, vierde lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard, worden gecontroleerd via een steekproef. De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, waarbij de kans voor elke geldige ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot is.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: S = (4147,36 x Y) / (4146,36 + Y), waarbij:
   S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
   Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:3, vierde lid, sub a ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die worden gebruikt voor de steekproef worden op aselecte wijze geselecteerd.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, ongeldig zijn verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.
2. Indien de voorzitter van het centraal stembureau advies van de referendumcommissie verzoekt, wordt dit advies uiterlijk binnen twee dagen na ontvangst van het inleidend of definitief verzoek bij de referendumcommissie ingediend.
3. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig hierover en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht kan het college nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat 'de dag van de kandidaatstelling' in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als 'de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming'.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. De raad bepaalt, na overleg met het college, de dag waarop de stemming over het raadgevend referendum wordt gehouden.
2. De dag van de stemming wordt in beginsel gecombineerd met de eerstvolgende dag van stemming voor:
    a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
    b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
    c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
    d. een verkiezing voor de leden van de raad;
    e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
    f. een ander raadgevend referendum op basis van deze verordening.
3. Indien in een jaar geen reguliere verkiezing wordt gehouden, wordt als de dag van stemming een dag aangewezen binnen een termijn die aanvangt vier maanden en eindigt na zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van de stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft

geadviseerd over de referendumvraag. De raad verzoekt de referendumcommissie zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek om dit advies.
2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van de raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn uitgebracht alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag onverwijld toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt het raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:3, derde lid, aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden op voorstel van het dagelijks bestuur van de raad.
2. De referendumcommissie bestaat uit vijf leden; deze vijf leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
3. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur van de raad. De selectiecommissie bestaat uit de leden van de CPR, bijgestaan door de griffier van de raad.

4. Geen lid kunnen worden personen die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming:
    a. lid zijn geweest van het college,
    b. een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht, of
    c. ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.
5. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
    a. De mededeling dat hij de benoeming als lid van de referendumcommissie zal aanvaarden;
    b. Een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
    c. Een verklaring in voorkomende gevallen ook naderhand per ommegaande het overzicht van hoofd- en nevenfuncties te actualiseren door dit te melden aan de griffier van de raad.
6. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel tevens:
    a. Een Verklaring Omtrent het Gedrag;
    b. Een positief bevonden achtergrondonderzoek.
7. Benoeming van de leden vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
8. De voorzitter stelt in overleg de leden van de referendumcommissie een rooster van aftreden vast zodat wordt voorkomen dat meerdere leden van de referendumcommissie in één keer zullen aftreden.
9. Een lid van de referendumcommissie kan ieder moment ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
10. De raad kan een lid van de referendumcommissie ontslaan wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, andere zwaarwegende gronden, indien hij naar het oordeel van de raad ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen of indien hij door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is zijn commissielidmaatschap te vervullen. Omtrent het voornemen tot ontslag wordt de betrokkene gehoord door de CPR.
11. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
12. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de raad en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.
13. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de referendumcommissie en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de referendumcommissie over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken.
14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of het college advies uitbrengen over aanpassingen van deze verordening, over de referendabelheid van raadsbesluiten, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de

referendumvraag en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.
2. De referendumcommissie kan vergaderen en besluiten nemen wanneer minimaal drie leden aanwezig zijn.
3. De referendumcommissie krijgt minimaal een termijn van twee weken voor het uitbrengen van het gevraagde advies. Het gevraagd advies dient uiterlijk binnen vier weken gereed te zijn, tenzij sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2:6 lid 2. In dat geval brengt de referendumcommissie binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek haar advies uit.
4. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en het college.
5. De raad en het college stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken onverwijld ter beschikking.
6. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening en het neutrale karakter van de door het college te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum.

Artikel 4:3 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, zesde lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij het college, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie terstond iedere medewerking.
4. De hoorzitting voor de behandeling van klachten is openbaar.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van het college dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste twee leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt dit onverwijld toe aan de klager of dienst gemachtigde alsmede aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;

c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;

e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;

f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Termijnen

1. Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat deze exclusief recesweken van de raad zijn.

~~Artikel 5:3 Overgangsbepalingen~~

~~1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing.~~

~~2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.~~

Artikel 5:34 Intrekking

De ~~Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017~~ Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht-, vastgesteld bij raadsbesluit van 21 september 2023 (Gemeenteblad 2023, 415494) wordt ingetrokken.

Artikel 5:5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking ~~de dag na bekendmaking in het gemeenteblad~~ op 1 januari 2025.

Artikel 5:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ~~<datum>.~~ 12 december 2024

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

~~Merel van Hall~~ Miguel Israel

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	12 december 2024
Referendabel	Nee (uitzonderingsgrond artikel 1:2 lid 2 sub o Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

Het ‘Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht’ vast te stellen, waarmee vanaf 2025 een bedrag van € 125.000 in plaats van € 75.000 in mindering wordt gebracht op de fractiesubsidies volgens de verdeelsleutel zoals in 2022 vastgesteld door het presidium. De subsidie (zowel de vaste als de variabele component) wordt met 7,0% verlaagd.

Het dagelijks bestuur van de raad

De griffier
Miguel Israel

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Context

De gemeente Utrecht staat voor een grote bezuinigingsopgave. Bij vaststelling van de Programmabegroting 2025 op 7 november jl. heeft uw raad hierin de eerste keuzes gemaakt voor de stad en gemeentelijke organisatie. Bij de Voorjaarsnota 2025 volgen aanvullende hervormingsvoorstellen. Tegen deze achtergrond voelt het dagelijks bestuur van de raad de verantwoordelijkheid om te onderzoeken of en zo ja, in hoeverre er ook op de raadsbegroting bespaard kan worden. Het dagelijks bestuur is zich er daarbij van bewust dat de raadsbegroting de afgelopen jaren niet is meegegroeid met de gemeentelijke organisatie als geheel, en dat dat in feite als een bezuiniging kan worden gezien.

Op 11 juli jl. heeft het dagelijks bestuur bijvoorbeeld besloten dat niet langer raadsbudget beschikbaar wordt gesteld voor het bevorderen van sociale veiligheid en weerbaarheid tegen agressie. Met deze en een aantal andere ingrepen bespaart u ca. € 75.000 op het beïnvloedbare gedeelte van € 500.000 van de raadsbegroting en zet uw raad een grote stap naar een sluitende begroting voor de raad in 2025. Er blijft echter nog een tekort van € 50.000 om de begroting voor 2025 sluitend te krijgen. Een manier om de begroting sluitend te krijgen, is door te besparen op de fractiebijdragen.

De fractiebijdragen zijn subsidies die fracties van de gemeenteraad krijgen om het raadswerk mogelijk te maken. Met deze subsidie betalen fracties hun fractiemedewerkers en bijvoorbeeld teambijeenkomsten. De fractiebijdrage bedraagt in 2025 € 99.461 per fractie en daarbovenop € 7602 per zetel.

In 2022 besloot het toenmalig presidium om aan te sluiten bij de wettelijke vereisten ten aanzien van commissieleden (o.a. benoemingen, rechtspositie en vergoedingen - zoals verankerd in de Verordening op de raadscommissies). Daarmee ontstond een nieuwe kostenpost: de presentievergoeding voor commissieleden. Het presidium besloot deze kosten in mindering te brengen op de fractiebijdrage. Dit omdat de fractiebijdrage eerder was verhoogd en omdat de inzet van commissieleden fracties zodanig zou versterken dat minder inzet van fractiemedewerkers nodig zou zijn. Het presidium schatte daarbij in dat de kosten € 75.000 per jaar zouden zijn. In 2022, 2023 en 2024 is dat bedrag bij de fracties gefactureerd, volgens een verdeelsleutel waarbij de kleine fracties het meest worden ontzien (ca. 4,4% van de totale fractiebijdrage, in plaats van een vast bedrag per fractie).

Inmiddels is gebleken dat de kosten voor het uitkeren van presentievergoedingen voor commissieleden in 2024 ca. € 125.000 betreffen. Naar verwachting stevent u ook in 2025 af op dat bedrag.

Het voorstel is om vanaf 2025 het bedrag dat in mindering wordt gebracht op de fractiebijdragen aan te passen naar de reële kosten van de presentievergoedingen voor commissieleden, en daarmee een sluitende raadsbegroting te bewerkstelligen. Dit zou betekenen dat in 2025 € 125.000 in mindering wordt gebracht. Met dezelfde verdeelsleutel als voorgaande jaren komt dit neer op een bezuiniging van 7,0% op de fractiebijdrage.

Onderstaande tabel toont de huidige bijdrage van de fracties en de voorgestelde afdracht in 2025.

Fractie	**Fractiebijdrage 2024**	**Doorbelast in 2024**	**Fractie-bijdrage 2025**	**Voorstel mindering fractiebijdrage in 2025**
		€ 75.000		**€ 125.000**
GroenLinks	€ 160.649	€ 7.057	€ 167.878	**€ 11.761**
D66	€ 153.375	€ 6.737	€ 160.277	**€ 11.228**
VVD	€ 131.551	€ 5.778	€ 137.471	**€ 9.631**
PvdA	€ 124.276	€ 5.459	€ 129.869	**€ 9.098**

CDA		€ 117.002		€ 5.139		€ 122.267	**€ 8.566**
PvdD		€ 117.002		€ 5.139		€ 122.267	**€ 8.566**
Volt		€ 117.002		€ 5.139		€ 122.267	**€ 8.566**
S&S		€ 102.453		€ 4.500		€ 107.063	**€ 7.500**
CU		€ 109.727		€ 4.820		€ 114.665	**€ 8.033**
DENK		€ 102.453		€ 4.500		€ 107.063	**€ 7.500**
Bij1		€ 102.453		€ 4.500		€ 107.063	**€ 7.500**
EenUtrecht		€ 102.453		€ 4.500		€ 107.063	**€ 7.500**
SBU		€ 102.453		€ 4.500		€ 107.063	**€ 7.500**
Utrecht Solidair		€ 54.864		€ 2.410		€ 57.332	**€ 4.017**
UtrechtNu!		€ 54.864		€ 2.410		€ 57.332	**€ 4.017**
Horizon		€ 54.864		€ 2.410		€ 57.332	**€ 4.017**
TOTAAL		€ **1.707.438**				€ **1.784.273**	

In 2022, 2023 en 2024 ontvingen de fracties een factuur aan het einde van het jaar. Met het oog op de rechtszekerheid van fracties, vindt het dagelijks bestuur het beter om de fractiebijdragen aan de voorkant in mindering te brengen, in plaats van het bedrag aan het einde van het jaar te factureren. Het bedrag van de fractiebijdrage is geregeld in de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht. Om de fractiebijdrage te verlagen, is het nodig de verordening op dit punt aan te passen. Dit kan door zowel de vaste component (artikel 2, derde lid), als de variabele component (artikel 2, vierde lid) met ca. 7,0% te verlagen.

In de verordening worden daarnaast twee andere technische wijzigingen aangebracht. De eerste wijziging betreft het weghalen van de mandaatbepaling in artikel 11. De mandatering van bepaalde bevoegdheden uit deze verordening is geregeld in de Mandaatregeling gemeenteraad en burgemeester Utrecht. In deze mandaatregeling staan alle bevoegdheden die de gemeenteraad en de burgemeester mandateren. Het ook opnemen van mandaatbepalingen in een afzonderlijke verordening (waardoor dit op twee verschillende plekken is geregeld) brengt het risico mee dat de bepalingen niet identiek zijn. Dit kan leiden tot onduidelijkheid. De tweede wijziging betreft het actualiseren van de bijlage bij de verordening. Dit gebeurt op advies van de accountant.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1.	**Het 'Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht' vast te stellen, waarmee vanaf 2025 een bedrag van € 125.000 in plaats van € 75.000 in mindering wordt gebracht op de fractiesubsidies volgens de verdeelsleutel zoals in 2022 vastgesteld door het presidium. De subsidie (zowel de vaste als de variabele component) wordt met 7,0% verlaagd.**
Argumenten	
1.	Door het bij de fracties op te halen totaalbedrag voor de presentievergoedingen voor commissieleden te verhogen naar € 125.000 per jaar, vergoedt u de werkelijke kosten van de presentievergoedingen van commissieleden en bewerkstelligt uw raad een sluitende raadsbegroting voor 2025 en verder. U sluit daarbij aan bij de bezuinigingsopgave van de gemeente Utrecht.

2.	Door toepassing van de gehanteerde verdeelsleutel (door ca. 7,0% van zowel de vaste als de variabele component van de fractiesubsidie af te halen), handhaaft u het principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Het presidium koos destijds niet voor een bijdrage die voor alle fracties even hoog was, om de kleine(re) fracties te ontzien.
3.	De hoogte van de fractiesubsidies is wettelijk geregeld in de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht. Om de hoogte te wijzigen, is het nodig de verordening op dit punt aan te passen.
4.	De wijziging van de verordening i.v.m. de fractiebijdragen biedt de mogelijkheid om ook enkele technische wijzigingen door te voeren.
Kanttekeningen/Risico's	
1.	De fractiebijdragen zijn bedoeld om de fracties te ondersteunen in hun raadswerk. Als u besluit hier (verder) op te besparen, heeft dat mogelijk consequenties voor de kwaliteit van het raadswerk en/of de (verhoogde) werkdruk die fracties ervaren. De keuze uit 2022 om wettelijk verplichte commissievergoeding deels te bekostigen uit de fractiebudgetten, was in 2022 ingegeven door de nieuwe kostenpost die ontstond, terwijl de fractiebudgetten net waren verhoogd. Van die situatie is op dit moment geen sprake. Dit tegen de achtergrond dat de subsidies voor fracties in de Utrechtse gemeenteraad achterblijven bij die van de andere G4 gemeenten. Bovendien wordt in ieder geval in één andere G4 gemeente de presentievergoeding voor commissieleden niet bekostigd uit de fractiesubsidies. Het staat als zelfstandige kostenpost op de raadsbegroting, zoals dat ook geldt voor de raadsvergoeding. U kunt er dus ook voor kiezen om een (verhoogde) inzet van commissieleden en bijbehorende kosten niet (meer) te koppelen aan een vermindering van de fractiebudgetten.
2.	Het betalen van de kosten van de presentievergoedingen van commissieleden door de fractiebijdragen te verlagen, werd destijds gerechtvaardigd door het idee dat door de inzet van commissieleden, minder inzet van fractiemedewerkers nodig is. Het is aan fracties om te beoordelen of dat in de praktijk ook het geval is.
3.	Voor verschillende fracties staat de vermindering van de fractiebijdrage niet in verhouding tot de werkelijke inzet van commissieleden. Er zijn grote én kleine fracties voor wie de vermindering van de fractiebijdrage (veel) hoger is dan de werkelijke kosten die zij maken voor de inzet van commissieleden. Dit systeem zou in de hand kunnen werken dat fracties meer commissieleden inzetten dan strikt noodzakelijk is. Het is ook mogelijk om de werkelijke inzet van commissieleden te factureren bij de fracties die het betreft. Dit zou wel indruisen tegen het eerder aangehangen principe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
4.	Dit voorstel ziet niet op uw werkwijze ten aanzien van de commissies en commissieleden. Om de kosten voor presentievergoedingen van commissieleden te beperken, kunt u er ook voor kiezen het aantal toegestane commissieleden per fractie te verminderen of het aantal dagdelen dat de commissies vergaderen.

Financiën
Op basis van dit raadsvoorstel wordt vastgelegd dat vanaf 2025 een deel van de fractiebijdrage wordt ingezet voor de dekking van de presentievergoedingen voor commissieleden. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan het sluitend maken van de raadsbegroting.

Vervolg
Na vaststelling door de raad wordt de verordening in het Gemeenteblad gepubliceerd, en krijgen de fracties vanaf 2025 een lagere bijdrage uitgekeerd. De raad evalueert dit besluit in de nieuwe raadsperiode, in samenhang met de dan geldende werkwijze van de raad.

Participatie
Voordat het dagelijks bestuur overging tot de formulering van voorliggend voorstel, heeft het de fractievoorzitters om advies gevraagd. Omdat de reacties van de fractievoorzitters zeer uiteenliepen, heeft het DB ervoor gekozen dit voorstel voor te leggen aan de raad.

Communicatie
Na vaststelling informeert de griffier iedere fractie over uw besluit en de nieuwe hoogte van de fractiebijdrage.

Bijlagen
Ter vaststelling:
- Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht.

Ter informatie:
- Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden).

Gemeente Utrecht

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT

VERORDENING OP DE FINANCIËLE BIJDRAGE AAN FRACTIES GEMEENTE UTRECHT
Verordening op de financiële bijdrage aan fracties
(raadsbesluit van 22 december 2022)

De raad van de gemeente Utrecht,

Gelet op artikel 33, derde lid, en artikel 149 Gemeentewet,

Besluit

vast te stellen de volgende

VERORDENING op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

a.	accountant:	een onafhankelijke accountant die bevoegd is om een controleverklaring af te geven bij de verantwoording van de stichting.
b.	egalisatiereserve:	het verschil tussen de ontvangen subsidie en de bekostiging van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend;
c.	fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
d.	gemeenteraad:	gemeenteraad van Utrecht;
e.	nieuwe fractie:	elke groepering in de gemeenteraad die niet ten tijde van het begin van een nieuwe zittingsperiode van de gemeenteraad is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet maar die is gevormd ten gevolge van afsplitsing van een of meer raadsleden;
f.	splitsing:	een of meer raadsleden scheiden zich af van een fractie en sluiten zich aan bij een andere fractie of vormen een

		nieuwe fractie;
g.	stichting:	een door een fractie ter assistentie van de fractie aangewezen stichting, welke statutair uitsluitend is belast met de besteding en verantwoording van de subsidie zoals bedoeld in deze verordening;
h.	subsidie:	fractieondersteuning in de vorm van een financiële bijdrage waarop een stichting jaarlijks aanspraak kan maken ingevolge deze verordening ten behoeve van de uitvoering van de werkzaamheden van de fractie in de gemeenteraad;
i.	verantwoording:	een specificatie van de binnen het kader van deze verordening ten behoeve van de werkzaamheden door de fracties gemaakte kosten over het voorafgaande jaar

Artikel 2 Jaarlijkse verlening financiële bijdrage; vast en variabel bedrag

1. Aan elke fractie wordt van gemeentewege een subsidie verleend in de kosten welke de fractie maakt voor bijstand bij haar werkzaamheden. De subsidie bestaat uit een vaste en een variabele component.
2. De subsidie hoeft niet aangevraagd te worden, maar wordt berekend door de griffie op basis van het zetelaantal van de fractie. De fractie ontvangt jaarlijks een beschikking met de berekening van de subsidie.
3. De vaste component bedraagt €~~88.628~~92.500,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 202~~3~~5.
4. De variabele component bedraagt €~~6.774~~7.067,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 202~~3~~5.
5. Naast de subsidie ontvangt elke fractie jaarlijks €2.500,- als tegemoetkoming in de kosten voor de accountantscontrole, zoals bedoeld in artikel 9, lid 3. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de prijs-index van de gemeente Utrecht.
6. De bedragen als bedoeld in lid 3 en lid 4 van onderhavig artikel worden jaarlijks per 1 januari geïndexeerd in lijn met de subsidie-index van de gemeente Utrecht van dat jaar (T).

Artikel 3 Besteding financiële bijdrage

1. De subsidie dient ter bestrijding van alle personele, materiële en andere kosten welke verband houden met de werkzaamheden van de fractie ten behoeve van raadswerkzaamheden.
2. De subsidie mag niet worden gebruikt ter bekostiging van:
   a. uitgaven die in strijd zijn met enige wettelijke bepaling;
   b. betalingen, inclusief die ter voldoening van contributie, aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten en/of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie of arbeidsovereenkomst;
   c. uitgaven welke bestreden dienen te worden uit de vergoedingen die de raadsleden ingevolge enige andere wettelijke regeling, respectievelijk de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Utrecht ontvangen;
   d. giften, leningen, beleggingen en voorschotten;

e. uitgaven aan raadsleden of bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk zeggenschap hebben, voor werkzaamheden die zij als beleidsmedewerker of anderszins in opdracht van de fractie verrichten;
f. kosten voor kantoorruimte voor de fractie buiten het stadhuis;
g. uitgaven welke verband houden met verkiezings- of herverkiezingsactiviteiten van raadsleden.

Artikel 4 Betaling voorschot

1. De in artikel 1 bedoelde subsidie wordt als voorschot jaarlijks vóór 15 januari uitgekeerd. In een verkiezingsjaar bestaat dat voorschot uit de bijdrage voor drie maanden en volgt de bijdrage voor de overige negen maanden vóór 15 april.
2. Indien de gemeente bij wijze van voorschot uitgaven doet voor een fractie worden deze periodiek in rekening gebracht.
3. De stichting maakt voor de ontvangst en uitgaven van de subsidie op grond van deze verordening gebruik van één bankrekening. Deze rekening wordt niet gebruikt voor andere doeleinden. Daarnaast kan de stichting één spaarrekening gebruiken ten behoeve van een (tijdelijk) liquiditeitsoverschot.

Artikel 5 Regeling subsidie bij verkiezingen

1. Indien het zetelaantal van een fractie ten gevolge van verkiezingen wijzigt, wordt de variabele component van de subsidie aangepast met ingang van 1 april van dat jaar.
2. Indien een fractie als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op subsidie met ingang van 1 april van dat jaar.

Artikel 6 Regeling subsidie bij splitsing

1. Bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode valt de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component toe aan de fractie die naar het oordeel van de gemeenteraad als de oorspronkelijke fractie wordt beschouwd.
2. Onverlet het bepaalde in lid 1, heeft bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode de nieuwe fractie met ingang van de maand, volgend op de dag waarop de splitsing is medegedeeld aan de voorzitter van de gemeenteraad, aanspraak op 50% van de in artikel 2, derde lid, genoemde vaste component. Daarnaast heeft de nieuwe fractie aanspraak op de in artikel 2, vierde lid, genoemde variabele component voor elk lid van de nieuwe fractie. Deze aanspraak wordt in mindering gebracht op de variabele subsidiecomponent van de oorspronkelijke fractie.
3. De nieuwe fractie kan geen aanspraak maken op de door de oorspronkelijke fractie opgebouwde egalisatiereserve.
4. Als bij splitsing van een fractie tijdens een zittingsperiode een of meer raadsleden zich aansluiten bij een andere fractie, heeft deze fractie aanspraak op de variabele component, zoals in artikel 2, vierde lid, bepaald.
5. Indien een fractie tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de subsidie met ingang van de maand volgend op de maand waarin de fractie hiervan kennisgeving heeft gedaan aan de voorzitter van de gemeenteraad.

Artikel 7 Liquiditeitsoverschot, egalisatiereserve

1. De stichting kan een egalisatiereserve opbouwen en aanhouden. Het bestedingsdoel van de reserve is in overeenstemming met artikel 3 van deze verordening.
2. De omvang van de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van de totaal door de stichting te ontvangen subsidie over één jaar.
3. De vorming van andere reserves dan de egalisatiereserve ten laste van de subsidie is niet toegestaan.
4. Het is een stichting niet toegestaan een tijdelijk of permanent liquiditeitsoverschot op een andere rekening te storten dan een uitsluitend voor dit doel geopende en beheerde spaarrekening. Indien een stichting dat wenst is het tevens mogelijk een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.
5. De aard van de in het vorige lid bedoelde spaarrekening is zodanig dat de nominale omvang van de stortingen intact blijft en dat te allen tijde het gehele tegoed voor de stichting onmiddellijk en zonder betaling van boetes opeisbaar is.
6. De omvang van de egalisatiereserve (stand per 31 december) wordt door de accountant meegenomen bij de controle van de verantwoording over het jaar waarin verkiezingen hebben plaatsgevonden. Het bedrag dat het maximum overschrijdt, wordt door de stichting van een fractie die na verkiezingen wederom in de gemeenteraad is vertegenwoordigd, binnen een maand na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad teruggestort in de gemeentekas. De hoogte van het maximum toegestane bedrag het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.
7. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, is verplicht de opgebouwde egalisatiereserve te restitueren aan de gemeente, met uitzondering van het gedeelte van de egalisatiereserve dat moet worden aangewend voor de afhandeling van nog lopende (personele) verplichtingen. Restitutie van de egalisatiereserve dient plaats te vinden binnen een maand na vaststelling van de subsidie als bedoeld in artikel 9 lid 2 door de gemeenteraad, tenzij de voormalige fractie schriftelijk en gemotiveerd aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad aangeeft waarom deze termijn niet haalbaar is en daarbij tevens aangeeft voor welke datum restitutie zal plaatsvinden.

Artikel 8 Administratieve verplichtingen

1. De stichting voert een financiële administratie op basis van een kasstelsel. Deze administratie wordt op een zodanige wijze gevoerd dat deze steeds een volledig en juist inzicht geeft in alle uitgaven en inkomsten alsmede overige gegevens die voor de financiële verantwoording van belang zijn, waaronder mede begrepen de hoogte van de egalisatiereserve per 31 december van het jaar waarop de verantwoording betrekking heeft.
2. Andere inkomstenbronnen dan de subsidie die op basis van deze verordening worden verstrekt, dienen afzonderlijk te worden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening(en) als bedoeld in artikel 4, derde lid.
3. De administratie wordt zodanig ingericht dat op een eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden gegeven en bescheiden en bewijsstukken kunnen worden overgelegd.
4. Bij uitgaven worden de onderliggende bescheiden door twee personen geautoriseerd.

Artikel 9 Verantwoording

1. De stichting dient vóór 15 april na afloop van elk kalenderjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad.
2. De stichting aangewezen door een fractie die als gevolg van verkiezingen uit de raad verdwijnt dan wel ophoudt te bestaan, of door een fractie die tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, dient uiterlijk binnen drie maanden na de verkiezingen respectievelijk de kennisgeving als bedoeld in artikel 6, vijfde lid, een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad over de periode van dat lopende jaar tot 1 april respectievelijk het moment van ophouden bestaan.
3. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt ingediend in de vorm van een verantwoording conform het verantwoordingsmodel zoals opgenomen in bijlage A behorende bij deze verordening. De verantwoording gaat vergezeld van een controleverklaring van een accountant en een activiteitenverslag.
4. Het activiteitenverslag bevat een duidelijke omschrijving van de verrichte activiteiten en de daarbij gedane uitgaven, met vermelding van het doel dat met de activiteiten was gediend, en sluit in totaal aan op de gedane uitgaven in de verantwoording.
5. De accountant controleert of de verantwoording in overeenstemming is met het gestelde in deze verordening en geeft hierover zijn oordeel. Bij de controle hanteert de accountant een goedkeuringstolerantie ter hoogte van 1% van de uitgaven met een minimum ter hoogte van 1% van het voorschot van de subsidie van de grootste fractie in de gemeenteraad. Bij de berekening hiervan wordt de incidentele vaste component buiten beschouwing gelaten. Voor uitgaven minder dan € 450,- is voor de controle het overleggen van een factuur voldoende.
6. Indien een stichting nalaat een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in te dienen, een zodanige aanvraag niet tijdig of onvolledig indient, stelt de gemeenteraad de subsidie ambtshalve vast uiterlijk op 1 juli. De gemeenteraad kan daarbij de subsidie lager vaststellen. Daarnaast zal betaling van het voorschot voor het daaropvolgende jaar plaatsvinden in twee termijnen. De helft van de door de gemeenteraad vastgestelde subsidie wordt uiterlijk 31 januari uitgekeerd. Het resterende bedrag wordt uiterlijk 15 juli uitgekeerd, tenzij de stichting op dat moment de aanvraag tot vaststelling van de subsidie nog steeds niet (volledig) heeft ingediend bij de gemeenteraad. In dat laatste geval vindt uitbetaling plaats op het moment dat de stichting alsnog een volledige aanvraag heeft ingediend.
7. Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente.

Artikel 10 Terugvordering en verrekening

Indien uit de verantwoording met bijbehorende controleverklaring blijkt dat een fractie in strijd heeft gehandeld met artikel 3 of wanneer niet is voldaan aan andere bepalingen van deze verordening, vordert de gemeenteraad de in het geding zijnde uitgaven terug, dan wel verrekent deze uitgaven met het voorschot voor het volgende jaar.

Artikel 11 ~~Mandaat~~(vervallen)

~~De gemeenteraad verleent de griffier mandaat om alle correspondentie naar aanleiding van de in deze~~

~~verordening genoemde besluiten van de gemeenteraad te ondertekenen.~~

Artikel 12 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin deze verordening niet of niet genoegzaam voorziet beslist de gemeenteraad op voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 13 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De gewijzigde verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 8 juli 2022.
2. De Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht 2019 wordt ingetrokken.
3. Deze verordening kan worden aangehaald als: “Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht”.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 december 2022.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Gemeente Utrecht

Toelichting

Algemeen

In artikel 33 van de Gemeentewet is vastgelegd dat de in de raad vertegenwoordigde groeperingen recht hebben op ondersteuning. De Gemeentewet is grondslag voor deze verordening. Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De financiële bijdrage voor de fractieondersteuning is een subsidie die jaarlijks wordt verstrekt aan de fracties. Deze tegemoetkoming in de fractiekosten is een subsidie als bedoeld in artikel 4:21 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Derhalve zijn ook de bepalingen uit Titel 4.2 over subsidies van de Awb van toepassing op tegemoetkoming. De tegemoetkoming wordt jaarlijks als beschikking vastgesteld en door de griffier aan de stichtingen toezonden.

Uitbetaling van de voorschotten geschiedt door overmaking aan de stichting tot ondersteuning van de fractie. De stichting treedt slechts op als ontvanger en beheerder van de tegemoetkoming, onverlet de eigen verantwoordelijkheid van de fractie voor een rechtmatige besteding en het voldoen aan het gestelde in deze verordening.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
In dit artikel worden enkele belangrijke begrippen uit de verordening gedefinieerd.

Artikel 2
Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële bijdrage. De hoogte van het totale budget voor fractieondersteuning wordt in de gemeentebegroting opgenomen en dus door de raad vastgesteld. De fractieondersteuning bestaat uit een vast en een variabel deel per raadszetel. Het vaste deel garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op gelijkwaardig niveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben, bijvoorbeeld op facilitair gebied, ontvangen zij voor dergelijke kosten een hogere vergoeding. Ter voorkoming van onnodige bureaucratie is het indienen van een aanvraag om voor een subsidie in aanmerking te komen niet nodig.

Artikel 3
Voor wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning worden de fracties grotendeels vrijgelaten. Minimumvoorwaarde is wel dat de financiële bijdrage wordt besteed aan kosten die door de fractie ten behoeve van het raadswerk worden gemaakt. Daaronder worden verstaan kosten die verband houden met het voorbereiden, uitvoeren en uitdragen van het fractiebeleid. De tegemoetkoming is in ieder geval bestemd voor de uitgaven die samenhangen met de administratieve ondersteuning en beleidsondersteuning voor de fractie en bijhorende bureaukosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgende kosten (niet limitatief):

- personeelskosten: het betreft zowel de (salaris)kosten van medewerkers die op basis van een arbeidscontract alsook de kosten van medewerkers die op basis van een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten voor de fractie werken. Ook de kosten van personeelsbeheer, personeelsadministratie en personeelsverzekeringen behoren bij deze kostenpost

- bureaukosten: het betreft kosten die verband houden met inrichting van een kantoorwerkplek, voor zover niet reeds ter beschikking gesteld door de gemeente Utrecht, en de kosten van kantoorbehoeften zoals papier en schrijfmaterialen

- fractiebijeenkomsten

- kosten die verband houden met het oprichten en in stand houden van de stichting (met uitzondering van een vergoeding voor de bestuursleden van de stichting, dat is nadrukkelijk niet toegestaan)

In geval van twijfel over de rechtmatigheid van specifieke uitgaven of reserveringen is het raadzaam om de accountant te consulteren of dit voor te leggen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad, voordat verplichtingen worden aangegaan. Het eindoordeel over de mate waarin aan voorwaarden is voldaan is voorbehouden aan de raad.

In lid 2 is een limitatief overzicht van bestedingen opgenomen waarvoor de bijdrage niet mag worden gebruikt. Daarmee wordt onder andere voorkomen dat met de bijdrage het inkomen van raadsleden wordt aangevuld of verkiezingscampagnes worden gefinancierd.

Onder c is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt voor een aanvulling op de vergoeding voor de werkzaamheden of voor andere vergoedingen waarvoor al een regeling is getroffen op grond van het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers en de hierop gebaseerde verordening. Het gaat hierbij om onder meer de volgende vergoedingen of tegemoetkomingen:
i. vergoeding voor de werkzaamheden;
ii. onkosten;
iii. Reis- en verblijfkosten woon/werkverkeer en kosten voor reizen zowel binnen als buiten het grondgebied van de gemeente;
iv. ziektekosten;
v. informatie- en communicatievoorzieningen voor de raadsleden;
vi. verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
Hierbij geldt dat fracties deze regelingen niet mogen aanvullen uit de fractiebijdrage. Voor bijvoorbeeld de reis- en verblijfskosten woon-/werkverkeer is in het Rechtspositiebesluit bepaald dat taxikosten niet worden vergoed. Taxikosten van raads- en commissieleden mogen dan ook niet uit de fractiebijdrage worden vergoed.

Om te voorkomen dat stichtingen bestedingen doen aan bedrijven waarover raadsleden middellijk of onmiddellijk zeggenschap hebben (zie onder e.), is het aan te bevelen dat de stichtingen gebruikmaken van de volgens artikel 12 van de Gemeentewet verplichte openbare opgave van nevenfuncties van de raadsleden. Bij twijfel over de toelaatbaarheid van voorgenomen uitgaven kan een fractie het oordeel vragen van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Onder f is bepaald dat de bijdrage niet mag worden besteed aan kantoorruimte buiten het stadhuis. De reden hiervoor is dat de fracties reeds kosteloos een kamer op het stadhuis ter beschikking wordt gesteld. De uitzondering heeft geen betrekking op de huur van vergaderzalen buiten het stadhuis.

Onder g is bepaald dat de bijdrage niet mag worden gebruikt ter bekostiging van verkiezingscampagnes. De verkiezingscampagnes komen voor rekening van de politieke partijen. De financiële bijdrage die voortvloeit uit deze verordening, is niet bedoeld om de politieke partijen te subsidiëren. Het onderscheid tussen uitgaven voor de verkiezingscampagne (niet toegestaan) en uitgaven voor voorlichtingsactiviteiten (wel toegestaan) is overigens niet met waterdichte definities aan te geven. Hier wordt een beroep gedaan op de oordeelsvorming en de eigen verantwoordelijkheid van de stichtingen. In ieder geval moeten spotjes voor radio en tv, affiches, folders en alle andere oproepen om op een partij te stemmen in de twee maanden voorafgaande aan de verkiezingen, gerekend worden tot de campagneactiviteiten. Bepalend is hierbij het moment van openbaarmaking van de uiting. Bij twijfel is het raadzaam advies te vragen aan het dagelijks bestuur van de gemeenteraad.

Artikel 4
Dit artikel regelt het jaarlijks uitbetalen van de subsidie in de vorm van een voorschot voor 15 januari. In een verkiezingsjaar vindt betaling plaats in twee termijnen, voor 15 januari en voor 15 april. Wanneer een fractie voor de uitbetaling van salarissen van fractiemedewerkers gebruik maakt van de salarisadministratie van de gemeente, worden deze periodiek in rekening gebracht.

Artikel 5
Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij verkiezingen.

Situatie	Subsidie
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Subsidie vervalt op 1 april (art. 5 lid 2)
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Subsidie wordt per 1 april berekend op basis van het (nieuwe) zetelaantal (art. 2 en art. 5 lid 1)

Artikel 6

Dit artikel is er op gericht te verduidelijken op welke wijze de subsidie (vast bedrag en variabel deel) wordt aangepast bij fractiesplitsing.
Het is denkbaar dat de samenstelling van een fractie tijdens een zittingsperiode van de raad wijzigt. Zodra een of meer raadsleden uit de fractie treden en zich aansluiten bij een andere fractie of een nieuwe fractie vormen, spreken we van splitsing. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen splitsing van een eenmansfractie en splitsing van een fractie met meer raadsleden.

Voor die situatie is in artikel 6 geregeld dat een nieuwe fractie of een bestaande fractie waar een of meer raadsleden zich aansluiten aanspraak maken op de variabele component voor de ondersteuning van hun raadswerkzaamheden, met ingang van de maand volgend op de splitsing. Daarnaast heeft een nieuwe fractie recht op 50% van de vaste component. De door de fractie in de oorspronkelijke samenstelling opgebouwde reserve komt bij splitsing niet voor verdeling in aanmerking. Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de subsidie in de verschillende situaties.

Situatie	Subsidie
Tussentijdse splitsing	Vaste vergoeding blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 1) De oorspronkelijke fractie heeft met ingang van de maand volgend op de splitsing geen recht op de variabele vergoeding behorend bij het vertrekkende raadslid. De variabele vergoeding gaat naar de nieuwe fractie of de fractie waarbij het raadslid zich aansluit, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2, lid 4) Een nieuwe fractie krijgt daarnaast 50% van de vaste component, met ingang van de maand volgend op de splitsing. (art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Subsidie vervalt met ingang van de maand volgend op de kennisgeving aan de gemeenteraad. (art. 6 lid 5)

Artikel 7
Het is fracties toegestaan om een batig exploitatieresultaat toe te voegen aan een egalisatiereserve. Onttrekkingen aan de egalisatiereserve worden door de accountant getoetst op rechtmatigheid. De omvang van

de egalisatiereserve bedraagt maximaal 100% van het totaal door de stichting ontvangen subsidie over één jaar en wordt eenmaal per zittingsperiode beoordeeld door de accountant en door de gemeenteraad vastgesteld. Ten aanzien van fracties die na gemeenteraadsverkiezingen opnieuw terugkeren in de raad gebeurt dit op basis van de verantwoording over het jaar waarin de verkiezingen hebben plaatsgevonden. Gekeken wordt naar het te ontvangen subsidiebedrag over het jaar volgend op het verkiezingsjaar.

Gedurende de zittingsperiode kan het voorkomen dat de egalisatiereserve hoger is dan toegestaan. In die gevallen is sprake van een latente terugbetalingsverplichting. Indien een fractie dat wenst is het mogelijk om een liquiditeitsoverschot tussentijds terug te storten aan de gemeente.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van (het terugbetalen van) de egalisatiereserve in de verschillende situaties.

Situatie	**Egalisatiereserve**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Binnen 1 maand na vaststelling door de raad van de subsidie over het verkiezingsjaar, dient het bedrag dat het maximum overschrijdt te worden teruggestort (art. 7 lid 6)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 1 maand na vaststelling van de subsidie door de raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)
Tussentijdse splitsing	De opgebouwde egalisatiereserve blijft bij de oorspronkelijke fractie (art. 6 lid 3)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 1 maand na vaststelling subsidie door raad dient de egalisatiereserve te worden teruggestort (m.u.v. nog lopende personele verplichtingen) (art. 7 lid 7)

Artikel 8
Het kasstelsel is de manier van boekhouden waarbij de inkomsten en uitgaven worden verwerkt op het moment dat ze ook daadwerkelijk zijn ontvangen en betaald. Als er bijvoorbeeld in november een bestelling wordt geplaatst en de rekening ervan wordt betaald in februari, worden de uitgaven in februari geboekt.

De administratie dient zodanig te zijn ingericht dat op eerste aanvraag van de accountant nadere informatie kan worden verschaft en bescheiden of bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven kunnen worden overgelegd. Er dient sprake te zijn van een deugdelijke verantwoording en administratie. Daaronder dient te worden verstaan dat per grootboekrekening (voor afzonderlijke kosten en opbrengsten) een onderbouwing direct beschikbaar is. Daarbij zijn onderliggende declaraties gespecificeerd, duidelijk gemarkeerd als boekingstuk en zijn de afzonderlijke boekingstukken op logisch wijze geordend. Indien sprake is van andere opbrengsten dan de tegemoetkoming die van gemeentewege wordt verstrekt, worden deze opbrengsten en daaraan gerelateerde kosten gescheiden geadministreerd en hiervoor dient een andere bankrekening te worden gebruikt dan de rekening voor de subsidie (of de spaakrekening voor een eventueel liquiditeitsoverschot).

Artikel 9
De fractie is primair verantwoordelijk voor een rechtmatige besteding van de ontvangen tegemoetkoming en het voldoen aan de verplichtingen zoals gesteld in deze verordening. Het gebruik van een stichting voor onder meer het beheer van de ontvangen tegemoetkoming ontslaat een fractie niet van deze verantwoordelijkheid.

De stichting dient jaarlijks voor 15 april een aanvraag tot vaststelling van de subsidie in bij de gemeenteraad. Deze aanvraag bestaat uit drie onderdelen:

- een verantwoording overeenkomstige het model (bijlage)
- een controle verklaring van een accountant (AA of RA)
- een activiteitenverslag

Het niet of niet tijdig indienen van de verantwoording leidt in elk geval tot een gescheiden behandeling in het de gemeenteraad onder opgaaf van redenen voor de vertraging.

Overschrijding van de indieningstermijn kan gepaard gaan met een korting op de subsidie. Daarnaast zal betaling van de subsidie in het jaar daaropvolgend plaatsvinden in twee termijnen.

Na vaststelling van de subsidie door de gemeenteraad, wordt de verantwoording van de fracties openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente als onderdeel van de Integriteitsrapportage.

Hieronder is weergegeven welke regels er gelden ten aanzien van de verantwoording (indienen aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij de gemeenteraad) in de verschillende situaties.

Situatie	**Verantwoording**
Fractie komt terug in raad na verkiezingen (al dan niet gewijzigd zetelaantal)	Voor 15 april van het jaar volgend op het verkiezingsjaar (hoofdregel art. 9 lid 1)
Fractie komt niet terug in raad/houdt op te bestaan na verkiezingen	Binnen 3 maanden na verkiezingen (art. 9 lid 2)
Tussentijdse splitsing	Voor 15 april van het jaar volgend het jaar waarover de nieuwe fractie de variabele subsidiecomponent heeft ontvangen (hoofdregel art. 9 lid 1 en art. 6 lid 2)
Fractie houdt tussentijds op te bestaan	Binnen 3 maanden na kennisgeving aan raad (art. 9 lid 2)

Gemeente Utrecht

BIJLAGE A BIJ VERORDENING OP DE FINANCIELE BIJDRAGE AAN FRACTIES VAN UTRECHT

Verantwoording ingevolge artikel 9 lid 3 van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht van het bestuur van de stichting: ..... over het kalenderjaar .....

Beginsaldo betaalrekening 1-1-....
Beginsaldo spaarrekening 1-1-....
Totaal beginsaldo alle bankrekeningen 1-1-....~~Eindsaldo betaalrekening vorig jaar: € .....~~

Utrecht, ...
~~Betreft fractiekosten .....~~

Inkomsten fractie:

Fractiekostenvergoeding:	
Vast ~~(structureel en incidenteel)~~	€ .....
Variabel (aantal fractieleden)	€ .....
Accountantsbijdrage	~~€~~ .....
Overige inkomsten (rente)	~~€~~ .....
	_____
Totaal inkomsten	**€ .....**

Uitgaven fractie: *)

Personeelskosten (salaris, verzekeringen ed.)	€ .....
F~~f~~ractievergaderingen (werkbesprekingen)	€ .....
Werkbezoeken	€ .....
Porti/drukwerk/digitale uitingen	€ .....
Kantoorbenodigdheden	€ .....
Relatiegeschenken	€ .....
Fractie teamdag	€ .....
Overige uitgaven	€ .....
	_____

*) uitgaven in tabel specificeren waarvoor uitgegeven per onderwerp

Totaal uitgaven	**€ .....**
	_____

Gemeente Utrecht

Saldo (inkomsten minus uitgaven) -/+ -/+ _____ €
.....

EindsSaldo bankrekening 31-12- Saldo 31december 20.... _____ € .....
Eindsaldo
sSpaarrekening (evt.) saldo 31-12- Spaarrekening (evt.) saldo 31 december 20 ..... _____ €
.....

Totaal eindsaldo alle bankrekeningen 31-12- Totaal saldo 31december 20..... _____ €
.....

Controletelling juiste toepassing kasstelsel** € .....

**NB. Bij de juiste toepassing van het kasstelsel voor de fractiekostenvergoeding is de controletelling gelijk aan het eindsaldo van alle bankrekeningen.en het gebruik van één bankrekening voor de ontvangst en besteding van de fractiekostenvergoeding moeten de saldi reserve 31 december en de banksaldi per 31 december aan elkaar gelijk zijn.

Besluit tot wijziging van de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad d.d. 7 november 2024;
- Gelet op artikel 33, derde lid, en artikel 149 Gemeentewet,

Besluit de Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

De Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 2, lid 3, komt te luiden: ‘De vaste component bedraagt € 92.500,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025.’

B. Artikel 2, lid 4, komt te luiden: ‘De variabele component bedraagt € 7.067,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025.’

Artikel II

Artikel 11 vervalt.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025;

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 12 december 2024.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening op de financiële bijdrage aan fracties gemeente Utrecht

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2 (…) 3. De vaste component bedraagt €88.628,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2023. 4. De variabele component bedraagt €6.774,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2023.	Artikel 2 (…) 3. De vaste component bedraagt €92.500,- per fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025. 4. De variabele component bedraagt €7.067,- voor elk lid van de fractie per jaar, prijspeil 1 januari 2025.
Artikel 11 De gemeenteraad verleent de griffier mandaat om alle correspondentie naar aanleiding van de in deze verordening genoemde besluiten van de gemeenteraad te ondertekenen.	Artikel 11 (vervallen)
BIJLAGE A	Diverse tekstuele wijzigingen